Federigo Carlo Lodovico Leyser.
Erfordia, 1843.

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
AD USO
DEI MISSIONARJ APOSTOLICI DI COSTANTINOPOLI
COMPOSTI

DA COSIMO COMIDAS DE CARBOGNANO
COSTANTINOPOLITANO
CAVALIERE AURATO DELLA S. SEDE, E INTERPRETE DEL REGIO MINISTERO
DI S. M. CATTOLICA IN COSTANTINOPOLI

DEDICATI
ALL'EMINENTISSIMO E REVERENDISSIMO PRINCIPE
IL SIGNOR CARDINALE
LEONARDO ANTONELLI
VESCOVO DI PALESTRINA
E PREFETTO DELLA SACRA CONGR. DI PROP. FIDE.

IN ROMA MDCCXCIV.
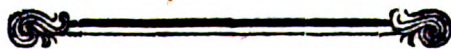
NELLA STAMPERIA DELLA SAC. CONGR. DI PROP. FIDE
CON LICENZA DE' SUPERIORI.
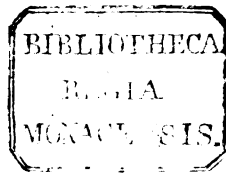
Ut sementem feceris, ita metes.

Cic.

EMINENTISSIMO PRINCIPE

Non è l' ambizione o l' interesse, che mi muove a stendere questi Primi Principj della Lingua Turca nell' Italiana favella; ma il fervoroso e l' ardente desìo, che ho di giovare ai nostri Missionarj, i quali da più Lustri a questa parte pascono col cibo Evangelico questi Popoli. Ed essendo ciò il vero, e il principale scopo dell' intrapresa Opera, ognun ben vede, che a nessun altro doveva esser consacrata, fuorchè a VOSTRA EMINENZA, *la quale per le sue rare virtù già elevata al Supremo Posto di codesta Sacra Congregazione di Propaganda, non cessa di dolcemente confortare co' suoi benigni influssi*

i predetti Sacri Ministri alle importanti cure del loro Apostolico Ministero. Intanto supplico la sublime generosità di V. E. a degnarsi di gradire questo picciolo attestato del mio zelo per la Cattolica Romana Fede propagata e difesa in questo Suolo col sangue d' un mio Progenitore contro i crudeli assalti dell' Eresia; siccome di quel profondo ossequio con cui inchinato bacio a V. E. umilissimamente il lembo della Sacra Porpora.

DI VOSTRA EMINENZA

Costantinopoli 12. Agosto 1786.

Umo Devmo, ed Obblmo Servitore

COSIMO COMIDAS DE CARBOGNANO

A CHI

A CHI LEGGE

L' attual Vicario Apostolico di Costantinopoli Monsignor Francescantonio Frachia, Prelato di gran zelo e riputazione avendoci più volte dimostrato gran desiderio di vedere pubblicate colle stampe alcune Regole Gramaticali della Lingua Turca scritte nell' Italiana favella, per cui potessero agevolmente venire alla cognizione della medesima i Missionarj di Costantinopoli, giacchè la celebre Gramatica del *Meninski* per essere molto diffusa non era accomodata all' abilità d' ognuno, e per intenderla si richiedeva una intiera cognizione della Lingua Araba, e Persiana; ci è caduto in pensiere sì per compiacere al detto degnissimo Prelato, come per agevolare ai medesimi lo studio di quella lingua, di formare nell' Italiana favella questa picciola Gramatica, ponendovi in primo luogo i Nomi, poi i Verbi, e finalmente gli Adverbj, le Preposizioni, le Congiunzioni, e le Interjezioni, come anche varie osservazioni intorno alla Costru-

zio-

zione, o sia Sintassi. E non dubitiamo, che i Missionarj facendo uso di questa nostra fatica colla debita applicazione vengano a tirarne quel vantaggio, che si augurano per la loro istruzione a maggior gloria di Dio e spirituale profitto delle Anime.

DE-

DECRETUM

Sacrae Congregationis generalis de Propaganda Fide habitae die 4. Martii anni 1793.

Quum ad informandos Missionarios in Turcico idiomate, quo complures Orientis populi utuntur, plurimum expedire visum fuerit typis mandare Grammaticam Italo-Turcicam a D. Cosma Comidas de Carbognano elucubratam, diligenterque revisam; Sacra Congregatio, referente R. P. D. Antonio Felici Zondadari Archiepiscopo Adanensi Secretario, decrevit, ac jussit, ut eadem Grammatica typis, ac sumptibus ipsius Sacrae Congregationis accurate excudatur.

Datum Romae ex aedibus ejusdem Sacrae Congregationis die, & anno, quibus supra.

L. CARD. ANTONELLUS PRAEFECTUS.

Loco ✻ Signi

A. Archiep. Adanensis Secr.

NO-

NOTA

di alcuni Caratteri, de'quali ci serviamo in quest'Opera per esprimere le parole Turche secondo la loro retta pronunziazione e suono.

ć si deve pronunziare come *cià*, *ce*, *ci*, *ciò*, *ciù*.

ch si proferisce come la χ de'Greci, ma con maggior asprezza.

ǧ si deve leggere come *già*, *ge*, *gi*, *giò*, *giù*.

ģ si deve proferire come *ghià*, *ghiè*, *ghi*, *ghiò*, *ghiù*.

gh equivale alla γ de' Greci moderni.

h si deve pronunziare con aspirazione.

ĵ si legge come la *j* dei Francesi.

ḱ si deve proferire come *chià*, *chiè*, *chi*, *chiò*, *chiù*.

n- si ha da pronunciare come la *n* nazale de'Francesi.

ö si deve leggere come l'*eu* dei Francesi.

ś equivale al *ch* dei Francesi.

ü si proferisce come l' *u* Francese.

y si ha da proferire con gorgia.

z si deve pronunziare alla francese.

^ è il contrassegno della lettera gutturale ع *ajn*.

AL-

ALFABETO

delle Lettere Turche.

Figure collegate in fine	Figure collegate in mezzo	Figure collegate in principio	Figure disgiunte dall' altre	Nome	Valore
ـا	ـا	ا	ا	*Elif*	*e, i, ü, a, y, u.*
ـب	ـبـ	بـ	ب	*be*	*b.*
ـت	ـتـ	تـ	ت	*te*	*t.*
ـث	ـثـ	ثـ	ث	*se*	*s.*
ـج	ـجـ	جـ	ج	*ğim*	*ğ.*
ـح	ـحـ	حـ	ح	*ha*	*h* di suono veemente.
ـخ	ـخـ	خـ	خ	*chy*	*ch.*
ـد	ـد	د	د	*dal*	*d.*
ـذ	ـذ	ذ	ذ	*zel*	z.
ـر	ـر	ر	ر	*ry*	*r.*
ـز	ـز	ز	ز	*ze*	z.
ـس	ـسـ	سـ	س	*sin*	*s.*
ـش	ـشـ	شـ	ش	*śin*	*ś.*
ـص	ـصـ	صـ	ص	*sad*	*s* di suono gagliardo
ـض	ـضـ	ضـ	ض	*zad*	*z* di suono aspro.
ـط	ـطـ	طـ	ط	*ty*	*s* di suono duro.
ـظ	ـظـ	ظـ	ظ	*zy*	*z* di suono gagliardo

ع

ـع	ـعـ	عـ	ع	*ajn*	*a, y, u* di suono gutturale
ـغ	ـغـ	غـ	غ	*ghain*	*gh* .
ـف	ـفـ	فـ	ف	*fe*	*f* .
ـق	ـقـ	قـ	ق	*kaf*	*k* di suono aspro .
ـك ـك	ـكـ ـكـ	كـ كـ	ك ك	*kief*	*k* .
ـل	ـلـ	لـ	ل	*lam*	*l* .
ـم ـم	ـمـ ـمـ	مـ	م	*mim*	*m* .
ـن	ـنـ	نـ	ن	*nun*	*n* .
ـو	ـو	و	و	*vav*	*v* .
ـه	ـهـ ـهـ	هـ	ه ه ه	*he*	*h* .
ـلا	ـلا	لا	لا لا	*lamelif*	*la* .
ـي ـى	ـيـ	يـ	ي ى	*je*	*j* .
ـپ	ـپـ	پـ	پ	*pe*	*p* .
ـچ	ـچـ	چـ	چ	*čim*	*č* .
ـژ ـژ	ـژ	ژ	ژ	*ǰe*	*ǰ* .
ـگ ـگ	ـگـ ـگـ	گـ گـ	گ گ	*gief*	*ǵ* .
ـڭ ـڭ	ـڭـ ـڭـ	ڭـ ڭـ	ڭ ڭ	*saghyr-kief*	*n*-

Del resto vedi pag. 621. l'Aggiunta di Regole, e Osservazioni dell'Autore intorno all'Ortografia Turca.

PRIMI

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
PARTE PRIMA
Dei Nomi.

CAPITOLO I.
Della Declinazione de'Nomi Sostantivi.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che hanno per vocale

un ا , *o* ـَ a , *o* ى *o* ـِ y *nell' ultima sillaba*

del Nominativo singolare.

Sing.Nom. اوغلان *oghlàn*, il Garzone.

Gen. اوغلانك *oghlànỳn-*, del Garzone.

Gen. اوغلان *oghlàn*, di Garzone.

Dat. اوغلانه *oghlànà*, al Garzone.

Acc. اوغلانى *oghlànỳ*, il Garzone.

Acc. اوغلان *oghlàn*, Garzone.

Voc. اوغلان *oghlàn*, o يا اوغلان *ja oghlàn*, o Garzone.

Abl. اوغلاندن *oyhlàndàn*, dal Garzone.

Plur.Nom. اوغلانلر *oghlànlàr*, i Garzoni.

Gen. اوغلانلرك *oghlànlarỳn-*, dei Garzoni.

Gen. اوغلانلر *oghlànlàr*, di Garzoni.

Dat. اوغلانلره *oghlànlarà*, ai Garzoni.

Acc. اوغلانلری *oghlànlarỳ*, i Garzoni.

Acc. اوغلانلر *oghlànlàr*, Garzoni.

Voc. اوغلانلر *oghlànlàr*, o يا اوغلانلر *ja oghlànlàr*, o Garzoni.

Abl. اوغلانلردن *oghlànlardàn*, dai Garzoni.

Nom. مرض *maràz*, la Malattia.

Nom. فقير *fakỳr*, il Povero.

Nom. قاتر *kàtỳr*, il Mulo.

Prima Declinazione de' nomi sostantivi, che hanno per vocale un ا, *o* ـَ e, *o* ی, *o* ـِ i *nell'ultima sillaba del Nominativo Singolare.*

Sing.Nom. ات *et*, la Carne.

Gen. اتك *etìn*, della Carne.

Gen. ات *et*, di Carne.

Dat. اته *etè*, alla Carne.

Acc. اتي *etì*, la Carne.

Acc. ات *et*, Carne.

Voc. ات *et*, o يا ات *ja et*, o Carne.

Abl. اتدن *etdèn*, dalla Carne.

Plur.

Plur.Nom. اتلر *etlèr*, le Carni.

Gen. اتلرك *etlerin-*, delle Carni.

Gen. اتلر *etlèr*, di Carni.

Dat. اتلره *etlerè*, alle Carni.

Acc. اتلری *etleri*, le Carni.

Acc. اتلر *etlèr*, Carni.

Voc. اتلر *etlèr*, o يا اتلر *ja etlèr*, o Carni.

Abl. اتلردن *etlerdèn*, dalle Carni.

Nom. آتش *atès*, il fuoco.

Nom. وزير *vezir*, il Visir.

Nom. دل *dil*, la Lingua.

Prima Declinazione de' nomi Sostantivi, che terminano nel nominativo singolare in ق ak, *o* yk. *o* uk, *e non sono monosillabi.*

Sing.Nom. اياق *ajàk*, il Piede.

Gen. اياغك *ajàghyn-*, del Piede.

Gen. اياق *ajàk*, di Piede.

Dat. اياغه *ajàghà*, al Piede.

Acc. اياغی *ajàghy*, il Piede.

Acc. اياق *ajàk*, Piede.

Voc. اياق *ajàk*, o يا اياق *ja ajàk*, o Piede.

Abl. أياقدن *ajàkdàn*, dal Piede.

Plur.Nom. اياقلر *ajàklàr*, come اوغلانلر *oghlànlàr* &c.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo singolare in ك *ek, o ik, o ük,*

e non sono monosillabi.

Sing.Nom. كوپك *köpèk*, il Cane.

Gen. كوپكك *köpegin-*, del Cane.

Gen. كوپك *köpèk*, di Cane.

Dat. كوپكه *köpegè*, al Cane.

Acc. كوپكى *köpegi*, il Cane.

Acc. كوپك *köpèk*, Cane.

Voc. كوپك *köpèk*, o ياكوپك *ja köpèk*, o Cane.

Abl. كوپكدن *köpèkdèn*, dal Cane.

Plur.Nom. كوپكلر *köpèklèr*, come اتلر *etlèr* &c.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che hanno per vocale un و, *o* ـُ *u, o o nell' ultima sillaba*

del Nominativo Singolare.

Sing.Nom. قويُن *kojùn*, il Castrato.

Gen. قوينك *kojunìn-*, del Castrato.

Gen. قوين *kojùn*, di Castrato.

Dat. قوينه *kojunà*, al Castrato.

Acc.

Acc. قوینی *kojunù*, il Castrato.

Acc. قوین *kojùn*, Castrato.

Voc. قوین *kojùn*, o یا قوین *ja kojùn*, o Castrato.

Abl. قویندن *kojundàn*, dal Castrato.

Nom. اویون *ojùn*, il Giuoco.

Nom. یومرق *jumrùk*, il Pugno.

Prima Declinazione de' Nomi Sostantivi, che hanno per vocale ٗ ü, *o* ö *nell'ultima sillaba del Nominativo Singolare.*

Sing.Nom. بلبل *Bülbül*, il Rosignuolo.

Gen. بلبلك *bülbülün*, del Rosignuolo.

Gen. بلبل *bülbül*, di Rosignuolo.

Dat. بلبله *bülbülè*, al Rosignuolo.

Acc. بلبلی *bülbülü*, il Rosignuolo.

Acc. بلبل *bülbül*, Rosignuolo.

Voc. بلبل *bülbül*, o یا بلبل *ja bülbül*, o Rosignuolo.

Abl. بلبلدن *bülbüldèn*, come اتدن *etdèn* &c.

Nom. سموك *sümük*, il Moccio.

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in ا, *o* ه a, *o in* ی y.

Sing.Nom. انا *anà*, la Madre.

Gen.

Gen. اناڭ *anànyn-*, della Madre.

Gen. انا *anà*, di Madre.

Dat. انايه *anàjà*, alla Madre.

Acc. انايى *anàjỳ*, la Madre.

Acc. انا *anà*, Madre.

Voc. انا *anà*, o يا انا *ja anà*, o Madre.

Abl. انادن *anàdàn*, dalla Madre.

Plur.Nom. انالر *anàlàr*, come اوغلانلر *oghlànlàr* &c.

Nom. چوقه *čiòhà*, il Panno.

Nom. قاضى *kàdỳ*, il Giudice.

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in ه e, *o in* ى i.

Sing.Nom. دوه *devè*, il Cammello.

Gen. دوهڭ *devenìn-*, del Cammello.

Gen. دوه *devè*, di Cammello.

Dat. دوهيه *devejè*, al Cammello.

Acc. دوهيى *devejì*, il Cammello.

Acc. دوه *Devè*, Cammello.

Voc. دوه *devè*, o يا دوه *ja Devè*, o Cammello.

Abl. دوهدن *devedèn*, dal Cammello.

Plur.Nom. دوهلر *develèr*, come اتلر *etlèr* &c.

Nom. كچى *kečì*, la Capra.

Se-

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in و ù.

Sing.Nom. قويو *kujù*, il Pozzo.

Gen. قويونك *kujùnùn-*, del Pozzo.

Gen. قويو *kujù*, di Pozzo.

Dat. قويويه *kujùjà*, al Pozzo.

Acc. قويويى *kujùjù*, il Pozzo.

Acc. قويو *kujù*, Pozzo.

Voc. قويو *kujù*, o يا قويو *ja kujù*, o Pozzo.

Abl. قويودن *kujùdàn*, dal Pozzo.

Plur.Nom. قويولر *kujùlàr*, come اوغلانلر *oghlànlàr*.

Il Nome صو su *nel Genitivo determinato termina in* يك jun-, *come* صويك sujùn-, *dell'acqua*.

Seconda Declinazione de' Nomi Sostantivi, che terminano nel Nominativo Singolare in و ǜ.

Sing.Nom. بوكو *büğǜ*, la Magia.

Gen. بوكونك *büğǜnǜn-*, della Magia.

Gen. بوكو *büğǜ*, di Magia.

Dat. بوكويه *büğǜjè*, alla Magia.

Acc. بوكويى *büğǜjǜ*, la Magia.

Acc. بوكو *büğǜ*, Magia.

Voc.

Voc. بوكو *bügü*, o يا بوكو *ja bügü*, o Magia.

Abl. بوكودن *bügüdèn*, dalla Magia.

Plur.Nom. بوكولر *bügülèr*, come اتلر *etlèr* &c.

CAPITOLO II.

Della Declinazione de' Nomi Adjettivi.

Nomi Adjettivi della prima Declinazione.

Sing.Nom. اق *ak*, l'uomo, la donna, la cosa bianca.

Gen. اقك *akyn-*, dell'uomo, della donna, della cosa bianca.

Dat. اقه *akà*, all'uomo, alla donna, alla cosa bianca.

Acc. اقى *aky*, l'uomo, la donna, la cosa bianca.

Acc. اق *ak*, uomo, donna, cosa bianca.

Voc. اق *ak*, o يا اق *ja ak*, o uomo, o donna, o cosa bianca.

Abl. اقدن *akdàn*, dall'uomo, dalla donna, dalla cosa bianca.

Plur.Nom. اقلر *aklàr*, gli uomini, le donne, le cose bianche.

Gen. اقلرك *aklaryn-*, degli uomini, delle donne, delle cose bianche.

Dat. اقلره *aklarà*, agli uomini, alle donne, alle cose bianche.

Acc. اقلرى *aklary*, gli uomini, le donne, le cose bianche.

Acc.

Acc. اقلر *aklàr*, uomini, donne, cose bianche.

Voc. اقلر *aklàr*, o يا اقلر *ja aklàr*, o uomini, o donne, o cose bianche.

Abl. اقلردن *aklardàn*, dagli uomini, dalle donne, dalle cose bianche.

Sing. Nom. كوزل *güzèl*, l'uomo, la donna, la cosa bella.

Gen. كوزلك *güzelìn-*, dell' uomo, della donna, della cosa bella.

Dat. كوزله *güzelè*, all'uomo, alla donna, alla cosa bella.

Acc. كوزلى *güzelì*, l'uomo, la donna, la cosa bella.

Acc. كوزل *güzèl*, uomo, donna, cosa bella.

Voc. كوزل *güzèl*, o ياكوزل *ja güzèl*, o uomo, o donna, o cosa bella.

Abl. كوزلدن *güzeldèn*, dall'uomo, dalla donna, dalla cosa bella.

Plur. Nom. كوزللر *güzellèr*, gli uomini, le donne, le cose belle.

Gen. كوزللرك *güzellerìn-*, degli uomini, delle donne, delle cose belle.

Dat. كوزلره *güzellerè*, agli uomini, alle donne, alle cose belle.

Acc. كوزللرى *güzellerì*, gli uomini, le donne, le cose belle.

Acc. كوزللر *güzellèr*, uomini, donne, cose belle.

Voc. كوزللر *güzellèr*, o ياكوزللر *ja güzellèr*, o uomini, o donne, o cose belle.

Abl. كوزللردن *güzellerdèn*, dagli uomini, dalle donne, dalle cose belle.

Nom. الچق *alčiàk*, l'uomo, la donna, la cosa bassa.

Nom. يوكسك *jüksèk*, l'uomo, la donna, la cosa alta.

Nom. اوزون *uzùn*, l'uomo, la donna, la cosa lunga.

Nom. دوز *düz*, l'uomo, la donna, la cosa diritta.

Nomi Adjettivi della seconda Declinazione.

Sing. Nom. قره *karà*, l'uomo, la donna, la cosa negra.

Gen. قرهنك *karanỳn*, dell'uomo, della donna, della cosa negra.

Dat. قرهيه *karajà*, all' uomo, alla donna, alla cosa negra.

Acc. قرهيى *karajỳ*, l'uomo, la donna, la cosa negra.

Acc. قره *karà*, uomo, donna, cosa negra.

Voc. قره *karà*, o ياقره *ja karà*, o uomo, o donna, o cosa negra.

Abl. قرهدن *karadàn*, dall' uomo, dalla donna, dalla cosa negra.

Plur. Nom. قرهلر *karalàr*, gli uomini, le donne, le cose negre.

Gen.

Gen. قرەلرك *karalaryn-*, degli uomini, delle donne, delle cose negre.

Dat. قرەلرە *karalarà*, agli uomini, alle donne, alle cose negre.

Acc. قرەلرى *karalary*, gli uomini, le donne, le cose negre.

Acc. قرەلر *karalàr*, uomini, donne, cose negre.

Voc. قرەلر *karalàr*, o ياقرەلر *ja karalàr*, o uomini, o donne, o cose negre.

Alb. قرەلردن *karalardàn*, dagli uomini, dalle donne, dalle cose negre.

Sing. Nom. انجه *ingè*, l'uomo, la donna, la cosa sottile.

Gen. انجهنك *ingenin-*, dell'uomo, della donna, della cosa sottile.

Dat. انجهيه *ingejè*, all'uomo, alla donna, alla cosa sottile.

Acc. انجهيى *ingeji*, l'uomo, la donna, la cosa sottile.

Acc. انجه *ingè*, uomo, donna, cosa sottile.

Voc. انجه *ingè*, o يا انجه *ja ingè*, o uomo, o donna, o cosa sottile.

Abl. انجهدن *ingedèn*, dall' uomo, dalla donna, dalla cosa sottile.

Plur. Nom. انجهلر *ingelèr*, gli uomini, le donne, le cose sottili.

 Gen.

Gen. انجه‌لرك *ingelerin*, degli uomini, delle donne, delle cose sottili.

Dat. انجه‌لره *ingelerè*, agli uomini, alle donne, alle cose sottili.

Acc. انجه‌لری *ingelerì*, gli uomini, le donne, le cose sottili.

Acc. انجه‌لر *ingelèr*, uomini, donne, cose sottili.

Voc. انجه‌لر *ingelèr*, o يا انجه‌لر *ja ingelèr*, o uomini, o donne, o cose sottili.

Abl. انجه‌لردن *ingelerdèn*, dagli uomini, dalle donne, dalle cose sottili.

Nom. قورو *kurù*, l'uomo, la donna, la cosa secca.

Nom. بوریلو *bürüìlü*, l'uomo, la donna, la cosa coperta.

CAPITOLO III.

Delle diverse sorti di Nomi Adjettivi.

del Nome Partitivo.

Il Nome Partitivo, che significa una parte d'una quantità, o numero maggiore, si forma cogli affissi di Possessione posti da noi nella Part. I. Cap. VI., come

بعضیسی *bàʿzysy*, alcuno di molti.

بری *birì*, o بریسی *birisì*, uno di molti.

قنغیسی *hànghysy*, qual di loro?

ازی

ازى *azỳ*, pochi di loro.

اونى *onù*, dieci di cento.

ايكنجيسى *ikìngisì*, il secondo di loro.

بياضى *bejàzy*, delle tele la bianca.

عقللوسى *âkỳllỳsy*, degli uomini il prudente.

بريكز *bìrin-iz*, uno di voi.

Del Nome Cardinale.

بر *bir*, uno, e una.

ايكى *ikì*, due.

اوچ *üć*, tre.

دورت *dört*, quattro.

بش *beś*, cinque.

التى *altỳ*, sei.

يدى *jedì*, sette.

سكز *sekìz*, otto.

طقوز *dokùz*, nove.

اون *on*, dieci.

اونبر *ònbir*, undici.

اون‌ايكى *ònikì*, dodici.

اون‌اوچ *ònüc*, tredici.

اوندرت *òndört*, quattordici.

اونبش

اونبش *ònbeš*, quindici.

اون التی *òn altỳ*, sedici.

اون یدی *òn jedì*, diciassette.

اونسكز *ònselkìz*, diciotto.

اون طقوز *òndokùz*, diciannove.

یکرمی *iğirmì*, venti.

یکرمی بر *iğirmìbìr*, ventiuno.

یکرمی ایکی *iğirmiìlkì*, ventidue.

یکرمی اوچ *iğirmiùč*, ventitre.

اوتوز *otùz*, trenta.

قرق *kyrk*, quaranta.

اللی *ellì*, cinquanta.

التمش *altmỳš*, sessanta.

یتمش *jetmìš*, settanta.

سكسان *selksèn*, ottanta.

طقسان *doksàn*, novanta.

یوز *jüz*, cento.

ایکیوز *ilkìjüz*, dugento.

اوچ یوز *ùčjüz*, trecento.

دورتیوز *dòrtjüz*, quattrocento.

بشیوز *bèšjüz*, cinquecento.

التی

التی یوز *altŷ jüz*, seicento.

یدییوز *jedìjüz*, settecento.

سکزیوز *sekìzjüz*, ottocento.

طقوزیوز *dokùzjüz*, novecento.

بیك *bin-*, mille.

ایکی بیك *ikìbin-*, duemila.

اوچ بیك *üćbin-*, tremila.

اون بیك *ònbin-*, diecimila.

یوزبیك *jüzbin-*, centomila,

اون کره یوزبیك *on kerrè jüzbin-*, o اون یوك *òn jük*, un milione.

یکرمی کره یوزبیك *iğirmì kerrè jüzbin-*, o یکرمی یوك *iğirmì jük*, due milioni.

اوتوز کره یوزبیك *otùz kerrè jüzbin-*, o اوتوز یوك *otùz jük*, tre milioni &c.

I Rotti sono یارم *jarỳm*, mezzo, بربچوق *bir bùćük*, uno e mezzo, ایکی بچوق *ikì bùćük*, due e mezzo, اوچ بچوق *üć bùćük*, tre e mezzo &c. برثلث *bir tült*, un terzo, ایکی ثلث *ikì tült*, due terzi &c. برچیرك *bir ćèjrèk*, o برربع *bir rub*, un quarto, ایکی چیرك *ikì ćèjrèk*, o ایکی ربع *ikì rub*, due quarti, اوچ چیرك *üć ćèjrèk*, o اوچ ربع *üć rub*, trè quarti &c.

Del

Del Nome Ordinale.

الك *illk*, o اوّلکی *evvellkì*, primo. برنجی *biringi̇̀*, primo di numero.

ایکنجی *ilkìngì*, secondo.

اوچنجی *üciüngiü*, terzo,

دوردنجی *dördüngiü*, quarto.

بشنجی *beśingì*, quinto.

التنجی *altỳngỳ*, sesto.

یدنجی *jedìngì*, settimo.

سکزنجی *selkìzingì*, ottavo.

طقوزنجی *dokùzungiù*, nono.

اوننجی *onungiù*, decimo.

اون برنجی *ònbiringì*, undecimo.

اون ایکنجی *ònilkìngì*, duodecimo.

اون اوچنجی *ònüciüngiü*, decimo terzo.

اون دوردنجی *òndördüngiü*, decimo quarto.

اون بشنجی *ònbeśingì*, decimo quinto.

اون التنجی *ònaltỳngỳ*, decimo sesto.

اون یدنجی *ònjedìngì*, decimo settimo.

اون سکزنجی *ònselkìzingì*, decimo ottavo.

اون طقوزنجی *òndokùzungiù*, decimo nono.

یکرمنجی

يكرمنجى *iğirminği*, vigesimo.

يكرمى برنجى *iğirmi birinği*, vigesimo primo.

اوتوزنجى *otüzunğiü*, trentesimo.

اوتوزبرنجى *otüzbiringi*, trentesimo primo.

قرقنجى *kyrkynğy*, quarantesimo.

قرق برنجى *kyrkbirinği*, quarantesimo primo.

اللنجى *ellinği*, cinquantesimo.

اللى برنجى *ellibiringi*, cinquantesimo primo.

التمشنجى *altmyšyngy*, sessantesimo.

التمش برنجى *altmyšbirinği*, sessantesimo primo.

يتمشنجى *jetmišinği*, settantesimo.

يتمش برنجى *jetmišbirinği*, settantesimo primo.

سكساننجى *seksèninği*, ottantesimo.

سكسان برنجى *seksènbirinği*, ottantesimo primo.

طقساننجى *doksànynğy*, novantesimo.

طقسان برنجى *doksànbirinği*, novantesimo primo.

يوزنجى *jüzünğiü*, centesimo.

يوزبرنجى *jüzbirinği*, centesimo primo.

بيكنجى *bin-inği*, millesimo.

Del Nome Distributivo.

برر *birèr*, o بررىرر *birèrbirèr*, a uno a uno.

C ايكيشر

ايكيشر *ikkišèr*, o ايكيشرايكيشر *ikkišèr ikkišèr*, a due a due.

اوچر *üčèr*, o اوچراوچر *üčèr üčèr*, a tre a tre.

دوردر *dördèr*, o دوردردوردر *dördèr dördèr*, a quattro a quattro.

بشر *bešèr*, o بشربشر *bešèr bešèr*, a cinque a cinque.

التيشر *altyšàr*, o التيشرالتيشر *altišàr altyšàr*, a sei a sei.

يديشر *jedišèr*, o يديشريديشر *jedišèr jedišèr*, a sette a sette.

سكزر *sekkizèr*, o سكزرسكزر *sekkizèr sekkizèr*, a otto a otto.

طقوزر *dokuzàr*, o طقوزرطقوزر *dokuzàr dokuzàr*, a nove a nove.

اونر *onàr*, o اونراونر *onàr onàr*, a dieci a dieci.

اون برر *ònbirèr*, a undici a undici.

اون ايكيشر *ònikkisèr*, a dodici a dodici.

يكرميشر *igirmišèr*, o يكرميشريكرميشر *igirmišèr igirmišèr*, a venti a venti.

يكرمى برر *igirmibirèr*, a venti uno a venti uno.

اوتوزر *otuzàr*, o اوتوزراوتوزر *otuzàr otuzàr*, a trenta a trenta.

اوتوزبرر *otüzbirèr*, a trent' uno a trent' uno.

قرقر *kyrkàr*, o قرقرقرقر *kyrkàr kyrkàr*, a quaranta, a quaranta.

قرق برر

قرق برر *kyrkbirèr*, a quarant' uno a quarant' uno.

اللیشر *ellišèr*, o اللیشراللیشر *ellišèr ellišèr*, a cinquanta a cinquanta.

اللی برر *ellìbirèr*, a cinquant'uno a cinquant'uno..

التمشر *altmyšàr*, o التمشرالتمشر *altmyšàr altmyšàr*, a sessanta a sessanta.

التمش برر *altmyšbirèr*, a sessant'uno a sessant'uno.

یتمشر *jetmišèr*, o یتمشریتمشر *jetmišèr jetmišèr*, a settanta a settanta.

یتمش برر *jetmišbirèr*, a settant'uno a settant' uno.

سکسانر *seksenèr*, o سکسانرسکسانر *seksenèr seksenèr*, a ottanta a ottanta.

سکسان برر *seksènbirèr*, a ottant'uno a ottant'uno.

طقسانر *doksanàr*, o طقسانرطقسانر *doksanàr doksanàr*, a novanta a novanta.

طقسان برر *doksànbirèr*, a novant'uno a novant' uno.

یوزر *jiizèr*, o یوزریوزر *jiizèr jiizèr*, a cento a cento.

ایکیشریوز *ikišèrjiiz*, a dugento a dugento.

اوچریوز *iičèr jiiz*, a trecento a trecento.

دوردریوز *dördèr jiiz*, a quattro cento a quattro cento.

بشریوز *bešèr jiiz*, a cinque cento a cinque cento.

 التیشریوز

التيمشريوز *altyšàr jüz*, a seicento a seicento.

يديشريوز *jedišèr jüz*, a settecento a settecento.

سكزريوز *sellizèr jüz*, a ottocento a ottocento.

طقوزريوز *dokuzàr jüz*, a nove cento a nove cento.

بيكر *bin-èr*, o بيكربيكر *bin-èr bin-èr*, a mille a mille.

ايكيشربيك *ikišèrbin-*, a due mila a due mila.

اوچربيك *üčèr bin-*, a tre mila a tre mila.

دوردربيك *dördèr bin-*, a quattro mila a quattro mila.

بشربيك *bešèr bin-*, a cinque mila a cinque mila.

التيشربيك *altyšàr bin-*, a sei mila a sei mila.

يديشربيك *jedišèr-bin-*, a sette mila a sette mila.

سكزربيك *sellizèr-bin-*, a otto mila a otto mila.

طقوزربيك *dokuzàr bin-*, a nove mila a nove mila.

اونربيك *onàr bin-*, a dieci mila a dieci mila.

يوزربيك *juzèr bin-*, a cento mila a cento mila.

CAPITOLO IV.

Dei Nomi Derivativi.

Dei Sostantivi Diminutivi.

I Nomi Sostantivi Diminutivi si formano dal Sostantivo coll' aggiungervi la sillaba جك *gill*, *giüll*, o جق *gyk*, *giuk*, come اوغلان *oghlàn*, garzone, اوغلانجق *oghlàngyk*, gar-

garzoncello; بابا *bàbà*, padre, باباجق *bàbàĝyk*, padrino; دوه *devè*, cammello, دوهجك *devèĝik*, cammelluccio; قوين *kojùn*, castrato, قوينجق *kojùnĝiùk*, castroncino; بلبل *bülbül*, rosignuolo, بلبلجك *bülbülĝiük*, picciolo rosignuolo; قويو *kùjù*, pozzo, قويوجق *kùjùĝiùk*, picciolo pozzo. Ma se i Sostantivi, a quali si aggiungono le sillabe جك *ĝik*, *ĝiük*, جق *ĝyk*, *ĝiuk*, terminano in ق *k*, o ك *k*, le dette lettere finali ق *k*, e ك *k* per lo più si tolgono dal mezzo della dizione, come اياق *ajàk*, piede, اياجق *ajàĝyk*, pedino; كوپك *köpèk*, cane, كوپهجك *köpèĝik*, cagnolino.

Dai detti Diminutivi si possono formare altri Diminutivi con l' aggiungere alle sillabe جك *ĝik*, *ĝiük*, جق *ĝyk*, *ĝiuk* quella di ز *ez*, o di ز *az*, come اوغلانجق *oghlànĝyk*, اوغلانجغز *oghlànĝyghàz*, garzoncello; باباجق *bàbàĝyk*, باباجغز *bàbàĝyghàz*, padrino; دوهجك *devèĝik*, دوهجكز *devèĝigèz*, cammelluccio; قوينجق *kojùnĝiùk*, قوينجغز *kojùnĝiùghàz*, castroncino; بلبلجك *bülbülĝiük*, بلبلجكز *bülbülĝiügèz*, picciolo rosignuolo; قويوجق *kùjùĝiùk*, قويوجغز *kùjùĝiùghàz*, picciolo pozzo.

Dei

Dei Sostantivi Locali.

Il Nome Sostantivo Locale si forma dai Sostantivi con l'aggiungere la sillaba لك *lilt*, *lült*, o لق *lyk*, *luk* al Nominativo, come مزار *mezàr*, sepolcro, مزارلق *mezàrlyk*, cimiterio; سرو *selvì*, cipresso, سرولك *selvìlilt*, bosco di cipressi; طاوق *tàvùk*, gallina, طاوقلق *tàvùklùk*, gallinajo; سوپرندى *süprùndü*, immondezza, سوپرنديلك *süprùndülült*, luogo d'immondezze.

Le dette sillabe لك *lilt*, *lült*, لق *lyk*, *luk* si aggiungono anche agli Adjettivi Condizionali, e Numerali, e ai Nomi di misura, e del prezzo; come pure a varj Nomi d'Artisti, e Professori, come بياض *bejàz*, bianco, بياضلق *bejàzlyk*, bianchezza; دلى *delì*, matto, دليلك *delìlilt*, mattezza; طوغرو *doghrù*, retto, طوغرولق *doghrùlùk*, rettitudine; بر *bir*, uno, برلك *birlilt*, unione; اوچ *üč*, tre, اوچلك *üčlült*, trinità; التمش *altmyš*, sessanta, التمشلق *altmyšlyk*, sessantina, moneta, che vale sessanta Parà; اون *on*, dieci, اونلق *onlùk*, decina, moneta di dieci Parà; بش *beš*, cinque, بشلك *bešlilt*, cinquina, moneta di cinque Parà; برپارەلق اتمك *bir paràlyk etmèlt*, un Parà di pane; كوكلكلك بز *gömlèltlilt bez*, tela da camicia; برارشونلق چوقه

برارشونلق چوقه *bir arŝynlyk ĉiòhà*, un braccio di panno; اتمكجى *elkmèlkgi*, panattiere, اتمكجيلك *elkmèlkgilikk*, l'arte, o la professione del panattiere; چوقه‌جى *ĉiòhàgy*, panniere, چوقه جيلق *ĉiòhàgylyk*, l'arte, o la professione del panniere; قويمجى *kujumgiu*, orefice, قويمجيلق *kujumgiulùk*, l'arte dell'orefice; بوكوجى *bügiügiü*, mago, بوكوجيلك *bügiügiülük*, l'arte, o la professione del mago.

Dei Nomi d'Artisti, e Professori.

I Nomi d'Artisti, e Professori si formano dai Sostantivi coll' aggiunta della sillaba جى *gi*, *gy*, *giü*, o *giu*, come اتمك *elkmèlk*, pane, اتمكجى *elkmèlkgi*, panattiere; پابوچ *pabùĉ*, scarpa, پابوچجى *pabùĉgiu*, scarpajo; اش *aŝ*, minestra, اشجى *aŝgy*, cuoco; بوكو *bügiü*, magia, بوكوجى *bügiügiü*, mago; يول *jol*, via, يولجى *jolgiu*, viandante;ياردم *jardym*, ajuto, ياردمجى *jardymgy*, ajutante.

Dei Nomi Possessivi, Patrj, e Gentili.

I Nomi Possessivi, Patrj, e Gentili si formano dal Sostantivo aggiungendogli la sillaba لو *li*, *ly*, *lü*, o *lu*, come يورك *jürèlk*, cuore, يوركلو *jürèlkli*, coraggioso; ات *at*, cavallo, اتلو *atly*, cavalliere; جان *giàn*, anima, جانلو *giànly*, animato; كومش *giümüŝ*, argento, كومشلو *giümüŝlü*,

inar-

inargentato ; صاچ *sać*, capello ; صاچلو *saćly*, capelluto ; كوز *göz*, occhio, كوزلو *gözlü*, occhiuto ; صو *su*, acqua, صولو *sulù*, acquoso ; استانبول *Ystambòl*, Costantinopoli, استانبوللو *Ystambòllù*, Costantinopolitano; روما *Ròma*, Roma, رومالو *Ròmaly*, Romano ; پارس *Paris*, Parigi, پارسلو *Parisli*, Parigino; ارض روم *Erzürüm*, Arzerom, ارض روملو *Erzürümlü*, d'Arzerom ; له *Leh*, Polonia, لهلو *Lehli*, Polacco ; اسپانیا *Yspànija*, Spagna, اسپانیالو *Yspànijaly*, o اسپانیول *Yspanijòl*, Spagnuolo ; موسقو *Moskòv*, Moscovia, موسقولو *Moskòvlù*, o موسقو *Moskòv*, Moscovito.

Dei Nomi Verbali.

I Nomi Verbali sono tre, tutti Sostantivi. Il primo si forma dalla seconda persona singolare dell'Imperativo di tutti i Verbi (fuorchè dai Passivi) coll' aggiunta delle sillabe يجى *igi*, *jigi*, *ügiü*, *jügiü*, *ygy*, *jygy*, *ugiu*, *jugiu*, come

سویجى *sevigi*, l'amatore.	nascono dagl'Impe-	سو *sev*.
دللهجى *dillèjigi*, il detrattore.		دلله *dillè*.
كوریجى *görügiü*, il veditore.		كور *gör*.
یورویجى *jürüjügiü*, il camminatore.		یورو *jürü*.
اكیجى *an-ygy*, il rammentatore.		اك *an-*.

يارهلیجى

يارهليجى *jaralàjygy*, il feritore.	rativi	يارهله *jaralà*.
اوريجى *vurùgiù*, il battitore.		اور *vur*.
اوقويجى *okùjugiù*, il leggitore.		اوقو *okù*.

Il secondo si forma dalla seconda persona singolare dell' Imperativo di alcuni Verbi sì Attivi, come Neutri coll' aggiunta delle sillabe ش *iś*, *üś*, *yś*, *uś*, يش *jiś*, *jüś*, *jyś*, *juś*, come

سوش *seviś*, l'innamoramento.	nascono dagl'Imperativi	سو *sev*.
يهيش *jejiś*, il mangiare.		يه *je*.
كورش *göriüś*, il vedere.		كور *gör*.
يورويش *jürüjüś*, la camminata.		يورو *jürü*.
الش *alyś*, il prendere.		ال *al*.
ارايش *aràjyś*, il cercare.		ارا *arà*.
اورش *vurùś*, il battere.		اور *vur*.
اوقويش *okùjüś*, il leggere.		اوقو *okù*.

Il terzo si forma dal presente dell'Infinito di tutti i Verbi coll' agiunta della sillaba لك *lik*, o لق *lyk*, come

سومكلك *sevmèklik*, l'amare.	nascono dagl'	سومك *sevmèk*.
دللمكلك *dillemèklik*, il disfamare.		دللمك *dillemèk*.
ويرمكلك *vermèklik*, il dare.		ويرمك *vermèk*.
اريمكلك *eriimèklik*, il liquefarsi.		اريمك *eriimèk*.

كورمكلك *görmèklilk*, il vedere.		Infinitivi.	كورمك *görmèlk*.
يورومكلك *jürümèklilk*, il camminare.			يورومك *jürümèlk*.
اكمقلق *an-màklylk*, il rammentare.			اكمق *an-màk*.
يارهلمقلق *jaralamàklylk*, il ferire.			يارهلمق *jaralamàk*.
قوتارمقلق *kotàrmàklylk*, il preparare.			قوتارمق *kotàrmàk*.
قازيمقلق *kazymàklylk*, il raschiare.			قازيمق *kazymàk*.
اورمقلق *vurmàklylk*, il battere.			اورمق *vurmàk*.
اوقومقلق *okùmàklylk*, il leggere.			اوقومق *okùmàk*.

CAPITOLO V.

Dei Comparativi, e Superlativi, e dei Nomi Composti.

La lingua Turca volgare non ha voci proprie comparative, e superlative, ma si serve del Positivo colla voce دخى *dahà*, o چوق *ciok* (che alle volte si tace) per il Comparativo, e delle voci پك *pelk*, زياده *ziadè*, زياده سيله *ziadesì ile*, افراط *ifràt*, غايت *ghàjèt* per il Superlativo, come دخى كوزل *dahà güzèl*, più bello, e più bella; پك كوزل *pelk güzèl*, bellissimo, o bellissima.

Quando in Italiano l' Adjettivo *tutto* si mette adverbialmente innanzi a un altro Adjettivo, in lingua Turca si usano i seguenti modi, tutto bianco بك بياض *ben-bejàz*, tutto negro قپ قره *kap karà*, o سم سياه *sim sijàh*, tutto ver-

verde يم يشيل *jem jesil*, tutto rosso قپ قرمزی *kyp kyrmyzỳ*, tutto giallo صپ صاری *sap sary*, tutto pavonazzo موس مور *mos mor*, tutto turchino ماس ماوی *mas mavì*, tutto bagnato يام ياش *jam jaś*, tutt' intiero بوز بتون *büs bütün*, tutto grande بوز بيوك *bös böjük*, tutto asciutto قوپ قوری *kup kurù*, tutto ritto طوز طوغرو *dos doghrù*, tutto pieno طوپ طولو *top tolù*, tutto voto بون بوش *bom boś*, tutto giusto تاز تمام *tas tamàm*, tutto piatto يام يصی *jam jasỳ*, tutto aperto اپ اچوق *ap açyk*, tutto piano دوم دوز *düm düz*, tutto puntuto سپ سوری *sip sivrì*, tutto sano صاپه صاغ *sapa sagh*, tutto vivo دپ ديری *dip dirì*, tutto rotto قپ قرق *kyp kyryk*, tutto fracido چوپ چورك *čüp čürük*, tutto puro صام صافی *sam safì*, tutto stretto قس قوراق *kys kyvràk*, tutto buono, o buonissimo اپ ايو *ep ejì*, tutto solo, solingo ياپ يالكز *jap jalyn-yz*, tutto grosso قوس قوجه *kos kogià*.

Dai Nomi Adjettivi si formano i Comparativi Diminutivi coll'aggiungere all'Adjettivo la sillaba جه *ĝe*, o *ĝià*; e il lor significato è *alquanto più*, quando stanno in comparazione; ma quando stanno soli, significano *un pò*, come كوزلجه *ĝüzèlĝè*, un pò bello, o bella, عقللوجه *akyllyĝià*, un pò giudicioso, o giudiciosa; بندن كوزلجه *bendèn ĝüzèlĝè*, alquanto più bello, o bella di me.

I no-

I Nomi Composti sono alcuni Adjettivi, che si compongono d'un Nome Sostantivo, e della Preposizione سز *siz*, *syz*, *siiz*, o *suz*, come ادب *edèb*, modestia. ادبسز *edèbsiz*, immodesto; عقل *akyl*, giudicio, عقلسز *akylsyz*, sciocco; الله *Allàh*, Dio, اللهسز *Allàhsyz*, Ateo; دين *Din*, Religione, دينسز *dinsiz*, infedele; ايمان *Imàn*, Fede, ايمانسز *imànsyz*, infedele; كتاب *kitàb*, la Sacra Scrittura, كتابسز *kitàbsyz*, Gentile; مذهب *Mezhèb*, Rito, مذهبسز *mezhèbsiz*, infedele; خوى *chuj*, costume, خويسز *chujsùz*, scostumato; ميوه *mejvè*, frutto, ميوهسز *mejvèsiz*, infruttuoso; صو *su*, acqua, صوسز *susùz*, sitibondo; خير *chajr*, bene, خيرسز *chajrsyz*, inutile; علم *ilm*, scienza, علمسز *ilmsiz*, ignorante; صوچ *suċ*, delitto, صوچسز *suċsùz*, innocente.

CAPITOLO VI.

Dei Pronomi.

Della Declinazione de' Pronomi Personali.

Sing. Nom. بن *ben*, io.
Gen. بنم *benim*, di me.
Dat. بكا *ban-à*, a me.
Acc. بنى *beni*, me.
Abl. بندن *bendèn*, da me.

Plur.

Plur.Nom. بز *biz*, noi.

Gen. بزم *bizìm*, di noi.

Dat. بزه *bizè*, a noi.

Acc. بزی *bizì*, noi.

Abl. بزدن *bizdèn*, da noi.

Sing.Nom. سن *sen*, tu.

Gen. سنك *senìn-*, di te.

Dat. سكا *san-à*, a te.

Acc. سنی *senì*, te.

Voc. سن *sen*, o tu.

Abl. سندن *sendèn*, da te.

Plur.Nom. سز *siz*, voi.

Gen. سزك *sizìn-*, di voi.

Dat. سزه *sizè*, a voi.

Acc. سزی *sizì*, voi.

Voc. سز *siz*, o voi.

Abl. سزدن *sizdèn*, da voi.

Della Declinazione dei Reciprochi:

Sing.Nom. كندو *gendì*, esso, o essa.

Gen. كندونك *gendìnìn-*, di se, di esso, o di essa.

Dat. كندويه *gendìnè*, a se, a esso, o a essa.

Acc.

Acc. كندوبى *gendini*, se, esso, o essa.

Abl. كندودن *gendindèn*, da se, da esso, o da essa.

Plur.Nom. كندولرى *gendileri*, essi, o esse.

Gen. كندولرينك *gendilerinin-*, di se, di essi, o di esse.

Dat. كندولرينه *gendilerinè*, a se, a essi, o a esse.

Acc. كندولرينى *gendilerini*, se, essi, o esse.

Abl. كندولرندن *gendilerindèn*, da se, da essi, o da esse.

Sing.Nom. بن كندم *ben gendim*, o كندم *gendim*, io medesimo, o medesima.

Gen. كندومك *gendimin-*, di me medesimo, o medesima.

Dat. كندومه *gendimè*, a me medesimo, o medesima.

Acc. كندومى *gendimi*, me medesimo, o medesima.

Abl. كندمدن *gendimdèn*, da me medesimo, o medesima.

Plur.Nom. بزكندومز *biz gendimiz*, o كندومز *gendimiz*, noi medesimi, o medesime.

Cen. كندومزك *gendimizin-*, di noi medesimi, o medesime.

Dat. كندومزه *gendimizè*, a noi medesimi, o medesime.

Acc. كندومزى *gendimizi*, noi medesimi, o medesime.

Abl. كندومزدن *gendimizdèn*, da noi medesimi, o medesime.

Sing.Nom. سن كندك *sen gendin-*, o كندك *gendin-*, tu medesimo, o medesima.

Gen.

Gen. كندوكك *ġendìn-ìn*; di te medesima ; o medesima.

Dat. كندوكه *ġendìn-è*, a te medesimo, o medesima.

Acc. كندوكي *ġendìn-ì*, te medesimo, o medesima.

Abl. كندكدن *ġendìn-dèn*, da te medesimo, o medesima.

Plur.Nom. سزكندوكز *siz gendìn-ìz*, o كندوكز *ġendìn-ìz*, voi medsimi, o medesime.

Gen. كندوكزك *ġendìn-ìzin-*, di voi medesimi, o medesime.

Dat. كندوكزه *ġendìn-ìzè*, a voi medesimi, o medesime.

Acc. كندوكزي *ġendìn-izì*, voi medesimi, o medesime.

Abl. كندوكزدن *ġendìn-izdèn*, da voi medesimi, o medesime.

Sing.Nom. اول كندوسي *oġendìsì*, o كندوسي *ġendìsì*, esso medesimo, o essa medesima.

Gen. كندوسنك *ġendìsìnin-*, di esso medesimo, o di essa medesima.

Dat. كندوسنه *ġendìsinè*, a esso medesimo, o a essa medesima.

Acc. كندوسني *ġendìsìni*, esso medesimo, o essa medesima.

Abl. كندوسندن *ġendìsindèn*, da esso medesimo, o da essa medesima.

Plur.Nom. انلركندولري *onlàr ġendìlerì*, o كندولري *ġendì-lerì*,

leri, essi medesimi, o esse medesime.

come il Plur. di كندو *gendi* &c.

Della Declinazione de' Pronomi Demonstrativi.

Sing.Nom. بو *bu*, questo, o questa.

Gen. بونك *bunùn-*, di questo, o di questa.

Dat. بوكا *bun-à*, a questo, o a questa.

Acc. بونى *bunù*, questo, o questa.

Abl. بوندن *bundàn*, da questo, o da questa.

Plur.Nom. بونلر *bunlàr*, di questi, o di queste.

Gen. بونلرك *bunlaryn-*, di questi, o di queste.

Dat. بونلره *bunlarà*, a questi, o a queste.

Acc. بونلرى *bunlary*, questi, o queste.

Abl. بونلردن *bunlardàn*, da questi, o da queste.

Sing.Nom. شو *śu*, codesto, o codesta.

Gen. شونك *śunùn-*, di codesto, o di codesta.

Dat. شوكا *śun-à*, a codesto, o a codesta.

Acc. شونى *śunù*, codesto, o codesta.

Abl. شوندن *śundàn*, da codesto, o da codesta.

Plur.Nom. شونلر *śunlàr*, codesti, o codeste.

Gen. شونلرك *śunlaryn-*, di codesti, o di codeste.

Dat. شونلره *śunlarà*, a codesti, o a codeste.

Acc.

Acc. شونلرى *šunlarỳ*, codesti, o codeste.

Abl. شونلردن *šunlardàn*, da codesti, o da codeste.

Sing.Nom. اول *o*, quello, o quella.

Gen. انك *onùn-*, di quello, o di quella.

Dat. اكا *onà*, a quello, o a quella.

Acc. انى *onù*, quello, o quella.

Abl. اندن *ondàn*, da quello, o da quella.

Plur.Nom. انلر *onlàr*, quelli, o quelle.

Gen. انلرك *onlaryǹ-*, di quelli, o di quelle.

Dat. انلره *onlarà*, a quelli, o a quelle.

Acc. انلرى *onlarỳ*, quelli, o quelle.

Abl. انلردن *onlardàn*, da quelli, o da quelle.

Dei Pronomi Possessivi.

I Turchi non hanno voci proprie per i Pronomi Possessivi, ma le suppliscono coi Genitivi dei Pronomi Personali, e Demostrativi o espressi, o taciti, collocandoli come Adjettivi innanzi ai Sostantivi, e aggiungendo ad essi Sostantivi gli affissi di possessione accordati con essi Genitivi in numero, e in persona, come بنم انام *benìm anàm*, la mia madre; سنك اناك *senìn-anàn-*, la tua madre; انك اناسى *onùn-anasỳ*, la sua madre; كندو اناسى *gendì anasỳ*, la sua

E pro-

propria madre ; بزم انامز bizìm anamỳz , la nostra madre ; سزك اناكز sizìn-ànan-ỳz , la vostra madre ; انلرك اناسى onlarỳn-anasỳ , la loro madre .

Affissi di Possessione della prima persona per i Nomi della prima Declinazione .

Sing.Nom. اوغلانم *oghlànỳm* , il mio garzone .

Gen. اوغلانمك *oghlànymỳn-* , del mio garzone .

Dat. اوغلانمه *oghlànymà* , al mio garzone .

Acc. اوغلانمى *oghlànymỳ* , il mio garzone .

Voc. اوغلانم *oghlànỳm* , o يا اوغلانم *ja oghlànỳm* , o mio garzone .

Abl. اوغلانمدن *oghlànymdàn* , dal mio garzone .

Plur.Nom. اوغلانلرم *oghlànlarỳm* , i miei garzoni .

Gen. اوغلانلرمك *oghlànlarymỳn-* , de'miei garzoni .

Dat. اوغلانلرمه *oghlànlarymà* , a miei garzoni .

Acc. اوغلانلرمى *oghlànlarymỳ* , i miei garzoni .

Voc. اوغلانلرم *oghlànlarỳm* , o يا اوغلانلرم *ja oghlànlarỳm* , o miei garzoni .

Abl. اوغلانلرمدن *oghlànlarymdàn* , dai miei garzoni .

Sing.Nom. اوغلانمز *oghlànymỳz* , il nostro garzone .

Gen. اوغلانمزك *oghlànymyzỳn-* , del nostro garzone .

Dat.

Dat. اوغلانمزه *oghlànymyzà*, al nostro garzone.

Acc. اوغلانمزى *oghlànymyzỳ*, il nostro garzone.

Voc. اوغلانمز *oghlànymyz*, o يا اوغلانمز *ja oghlànymyz*, o nostro garzone.

Abl. اوغلانمزدن *oghlànymyzdàn*, dal nostro garzone.

Plur.Nom. اوغلانلرمز *oghlànlarymyz*, i nostri garzoni.

Gen. اوغلانلرمزك *oghlànlarymyzyn-*, dei nostri garzoni.

Dat. اوغلانلرمزه *oghlànlarymyzà*, ai nostri garzoni.

Acc. اوغلانلرمزى *oghlànlarymyzỳ*, i nostri garzoni.

Voc. اوغلانلرمز *oghlànlarymỳz*, o يا اوغلانلرمز *ja oghlànlarymyz*, o nostri garzoni.

Abl. اوغلانلرمزدن *oghlànlarymyzdàn*, dai nostri garzoni.

Sing.Nom. اتم *etim*, la mia carne.

Gen. اتمك *etimin-*, della mia carne.

Dat. اتمه *etimè*, &c.

Sing.Nom. اياغم *ajàghym*, il mio piede.

Gen. اياغمك *ajàghymyn-*, del mio piede.

Dat. اياغمه *ajàghymà*, &c.

Sing.Nom. كوپكم *köpegim*, il mio cane.

Gen.

Gen. كوپكمك *köpegimin-*, del mio cane.

Dat. كوپكمه *köpegimè*, &c.

Sing.Nom. قوينم *kojünüm*, il mio castrato.

Gen. قوينمك *kojünumün-*, del mio castrato.

Dat. قوينمه *kojünumà*, &c.

Sing.Nom. بلبلم *bülbülüm*, il mio rosignuolo.

Gen. بلبلمك *bülbülümün-*, del mio rosignuolo.

Dat. بلبلمه *bülbülümè*, &c.

Affissi di Possessione della prima persona per i Nomi della seconda Declinazione.

Sing.Nom. انام *anàm*, la mia madre.

Gen. انامك *anàmyn-*, della mia madre.

Dat. انامه *anàmà*, alla mia madre.

Acc. انامى *anàmy*, la mia madre.

Voc. انام *anàm*, o. يا انام *ja anàm*, o mia madre.

Abl. انامدن *anàmdàn*, dalla mia madre.

Plur.Nom. انالرم *anàlarym*, le mie madri.

Gen. انالرمك *anàlarymyn-*, delle mie madri.

Dat. انالرمه *anàlarymà*, alle mie madri.

Acc. انالرمى *anàlarymy*, le mie madri.

Voc. انالرم *anàlarym*, o يا انالرم *ja anàlarym*, o mie madri.

Abl.

Abl. انالرمدن *anàlarymdàn*, dalle mie madri.

Sing.Nom. انامز *anàmyz*, la nostra madre.

Gen. انامزك *anàmyzyn-*, della nostra madre.

Dat. انامزه *anàmyzà*, alla nostra madre.

Acc. انامزی *anàmyzy*, la nostra madre.

Voc. انامز *anàmyz*; o يا انامز *ja anàmyz*, o nostra madre.

Abl. انامزدن *anàmyzdàn*, dalla nostra madre.

Plur.Nom. انالريمز *anàlarymyz*, le nostre madri.

Gen. انالريمزك *anàlarymyzyn-*, delle nostre madri.

Dat. انالريمزه *anàlarymyzà*, alle nostre madri.

Acc. انالريمزی *anàlarymyzy*, le nostre madri.

Voc. انالريمز *anàlarymyz*, يا انالريمز *ja anàlarymyz*, o nostre madri.

Abl. انالريمزدن *anàlarymyzdàn*, dalle nostre madri.

Sing.Nom. دوهم *devèm*, il mio cammello.

Gen. دوهمك *devèmin-*, del mio cammello.

Dat. دوهمه *devèmè*, &c.

Sing.Nom. قويوم *kujùm*, il mio pozzo.

Gen. قويومك *kujùmùn-*, del mio pozzo.

Dat. قويومه *kujùmà*, &c.

Sing.

Sing.Nom. بوكم *bügüm*, la mia magia.

Gen. بوكمك *bügümün*, della mia magia.

Dat. بوكمه *bügümè*, &c.

Affissi di Possessione della seconda persona per i Nomi della prima Declinazione.

Sing.Nom. اوغلانك *oghlànyn*, il tuo garzone.

Gen. اوغلانكك *oghlànyn-yn*, del tuo garzone.

Dat. اوغلانكه *oghlànyn-à*, al tuo garzone.

Acc. اوغلانكى *oghlànyn-y*, il tuo garzone.

Abl. اوغلانكدن *oghlànyn-dàn*, dal tuo garzone.

Plur.Nom. اوغلانلرك *oghlànlaryn*, i tuoi garzoni.

Gen. اوغلانلريكك *oghlànlaryn-yn*, dei tuoi garzoni.

Dat. اوغلانلريكه *oghlànlaryn-à*, ai tuoi garzoni.

Acc. اوغلانلريكى *oghlànlaryn-y*, i tuoi garzoni.

Abl. اوغلانلركدن *oghlànlaryn-dàn*, dai tuoi garzoni.

Sing.Nom. اوغلانكز *oghlànyn-yz*, il vostro garzone.

Gen. اوغلانكزك *oghlànyn-yzyn*, del vostro garzone.

Dat. اوغلانكزه *oghlànyn-yzà*, al vostro garzone.

Acc. اوغلانكزى *oghlànyn-yzy*, il vostro garzone.

Abl. اوغلانكزدن *oghlànyn-yzdàn*, dal vostro garzone.

Plur.Nom. اوغلانلريكز *oghlànlaryn-yz*, i vostri garzoni.

Gen.

Gen. اوغلانلريكزك *oghlànlaryn-yzyn-*, dei vostri garzoni.

Dat- اوغلانلريكزه *oghlànlaryn-yzà*, ai vostri garzoni.

Acc. اوغلانلريكزى *oghlànlaryn-yzy*, i vostri garzoni.

Abl. اوغلانلريكزدن *oghlànlaryn-yzdàn*, dai vostri garzoni.

Sing.Nom. اتك *etin-*, la tua carne.

Gen. اتكك *etin-in-*, della tua carne.

Dat. اتكه *etin-è*, &c.

Sing.Nom. اياغك *ajàghyn-*, il tuo piede.

Gen. اياغكك *ajàghyn-yn-*, del tuo piede.

Dat. اياغكه *ajàghyn-à*, &c.

Sing.Nom. كوپكك *köpegin-*, il tuo cane.

Gen. كوپككك *köpegin-in-*, del tuo cane.

Dat. كوپككه *köpegin-è*, &c.

Sing.Nom. قوينك *kojunùn-*, il tuo castrato.

Gen. قوينكك *kojunun-ùn-*, del tuo castrato.

Dat. قوينكه *kojunun-à*, &c.

Sing.Nom. بلبلك *bülbülün-*, il tuo rosignuolo.

Gen. بلبلكك *bülbülün-ün-*, del tuo rosignuolo.

Dat. بلبلكه *bülbülün-è*, &c.

Affissi

Affissi di Possessione della seconda persona per i Nomi della seconda Declinazione.

Sing.Nom. اناڭ *anàn-*, la tua madre.
Gen. اناڭك *anàn-yn-*, della tua madre.
Dat. اناڭه *anàn-à*, alla tua madre.
Acc. اناڭى *anàn-y*, la tua madre.
Abl. اناڭدن *anàn-dàn*, dalla tua madre.
Plur.Nom. انالرڭ *anàlaryn-*, le tue madri.
Gen. انالريڭك *anàlaryn-yn-*, delle tue madri.
Dat. انالريڭه *anàlaryn-à*, alle tue madri.
Acc. انالريڭى *anàlaryn-ŷ*, le tue madri.
Abl. انالرڭدن *anàlaryn-dàn*, dalle tue madri.
Sing.Nom. اناڭز *anàn-yz*, la vostra madre.
Gen. اناڭزڭ *anàn-yzỳn-*, della vostra madre.
Dat. اناڭزه *anàn-yzà*, alla vostra madre.
Acc. اناڭزى *anàn-yzỳ*, la vostra madre.
Abl. اناڭزدن *anàn-yzdàn*, dalla vostra madre.
Sing.Nom. انالريڭز *anàlaryn-yz*, le vostre madri.
Gen. انالريڭزڭ *anàlaryn-yzỳn-*, delle vostre madri.
Dat. انالريڭزه *anàlaryn-yzà*, alle vostre madri.
Acc. انالريڭزى *anàlaryn-yzỳ*, le vostre madri.

Abl.

Abl. انالريكزدن *anàlaryn-yzdàn*, dalle vostre madri.

Sing.Nom. دوهك *devèn-*, il tuo cammello.

Gen. دوهكك *devèn-in-*, del tuo cammello.

Dat. دوهكه *devèn-è*, &c.

Sing.Nom. قويوك *kujùn-*, il tuo pozzo.

Gen. قويوكك *kujùn-ùn-*, del tuo pozzo.

Dat. قويوكه *kujùn-à*, &c.

Sing.Nom. بوكوك *bügiün-*, la tua magia.

Gen. بوكوكك *bügiün-ün-*, della tua magia.

Dat. بوكوكه *bügiün-è*, &c.

Affissi di Possessione della terza persona per i Nomi della prima Declinazione.

Sing.Nom. اوغلانى *oghlàny*, il suo garzone.

Gen. اوغلاننك *oghlànynyn-*, del suo garzone.

Dat. اوغلاننه *oghlànynà*, al suo garzone.

Acc. اوغلاننى *oghlànyny*, il suo garzone,

Abl. اوغلانندن *oghlànyndàn*, dal suo garzone.

Plur.Nom. اوغلانلرى *oghlànlary*, i suoi garzoni.

Gen. اوغلانلرينك *oghlànlarynyn-*, dei suoi garzoni.

Dat. اوغلانلرينه *oghlànlarynà*, ai suoi garzoni.

Acc. اوغلانلرينى *oghlànlaryny*, i suoi garzoni.

Abl. اوغلانلرندن *oghlànlaryndàn* , dai suoi garzoni.

Sing.Nom. انلرك اوغلانی *onlaryn-oghlàny* , il loro garzone.

Gen. اوغلاننك *oghlànynyn-* , del loro garzone.

Dat. اوغلاننه *oghlànynà* , al loro garzone.

Acc. اوغلاننی *oghlànyny* , il loro garzone.

Abl. اوغلانندن *oghlànyndàn* , dal loro garzone.

Plur.Nom. انلرك اوغلانلری *onlaryn-oghlànlary* , i loro garzoni.

Gen. اوغلانلرينك *oghlànlarynyn-* , dei loro garzoni.

Dat. اوغلانلرينه *oghlànlarynà* , ai loro garzoni.

Acc. اوغلانلريني *oghlànlaryny* , i loro garzoni.

Abl. اوغلانلرندن *oghlànlaryndàn* , dai loro garzoni.

Sing.Nom. اتی *eti* , la sua carne.

Gen. اتنك *etinin-* , della sua carne.

Dat. اتنه *etinè* , &c.

Sing.Nom. اياغی *ajàghy* , il suo piede.

Gen. اياغنك *ajàghynyn-* , del suo piede.

Dat. اياغنه *ajàghynà* , &c.

Sing.Nom. كوپكی *llöpegi* , il suo cane.

Gen. كوپكنك *llöpeginin-* , del suo cane.

Dat. كوپكنه *llöpeginè* , &c.

Sing.

Sing.Nom. قوینی *kojùnù*, il suo castrato.

Gen. قویننك *kojùnunùn-*, del suo castrato.

Dat. قویننه *kojùnunà*, &c.

Sing.Nom. بلبلی *bùlbùlù*, il suo rosignuolo.

Gen. بلبلنك *bùlbùlùnùn-*, del suo rosignuolo.

Dat. بلبلنه *bùlbùlùnè*, &c.

Sing.Nom. کندو اوغلانی *ģendì oghlàny*, il suo proprio garzone.

Gen. کندو اوغلاننك *ģendì oghlànynyn-*, del suo proprio garzone.

Dat. کندو اوغلاننه *ģendì oghlànynà*, &c.

Plur.Nom. کندو اوغلانلری *ģendì oghlànlary*, i suoi proprj garzoni.

Gen. کندو اوغلانلرینك *ģendì oghlànlarynyn-*, de'suoi proprj garzoni.

Dat. کندو اوغلانلرینه *ģendì oghlànlarynà*, &c.

Affissi di Possessione della terza persona per i Nomi della seconda Declinazione.

Sing.Nom. اناسی *anàsy*, la sua madre.

Gen. اناسنك *anàsynyn-*, della sua madre.

Dat. اناسنه *anàsynà*, alla sua madre.

 Acc.

Acc. اناسنى *anàsyny*, la sua madre.

Abl. اناسندن *anàsyndàn*, dalla sua madre.

Plur.Nom. انالرى *anàlary*, le sue madri.

Gen. انالرينك *anàlarynyn*-, delle sue madri.

Dat. انالرينه *anàlarynà*, alle sue madri.

Acc. انالرينى *anàlaryny*, le sue madri.

Abl. انالرندن *anàlaryndàn*, dalle sue madri.

Sing.Nom. انلرك اناسى *onlaryn-anàsy*, la loro madre.

Gen. اناسنك *anàsynyn*-, della loro madre.

Dat. اناسنه *anàsynà*, alla loro madre.

Acc. اناسنى *anàsyny*, la loro madre.

Abl. اناسندن *anàsyndàn*, dalla loro madre.

Plur.Nom. انلرك انالرى *onlaryn-anàlary*, le loro madri.

Gen. انالرينك *anàlarynyn*-, delle loro madri.

Dat. انالرينه *anàlarynà*, alle loro madri.

Acc. انالرينى *anàlaryny*, le loro madri.

Abl. انالرندن *anàlaryndàn*, dalle loro madri.

Sing.Nom. دوهسى *devèsi*, il suo cammello.

Gen. دوهسنك *devèsinin*-, del suo cammello.

Dat. دوهسنه *devèsinè*, &c.

Sing.Nom. قويوسى *kujusù*, il suo pozzo.

Gen.

Gen. قويوسنك *kujùsunùn*, del suo pozzo.

Dat. قويوسنه *kujùsunà*, &c.

Sing.Nom. بوكوسى *bügüsü*, la sua magia.

Gen. بوكوسنك *bügüsünün*, della sua magia.

Dat. بوكوسنه *bügüsünè*, &c.

Sing.Nom. كندو اناسى *gendi anàsy*, la sua propria madre.

Gen. كندو اناسنك *gendi anàsynyn*, della sua propria madre.

Dat. كندو اناسنه *gendi anàsynà*, &c.

Plur.Nom. كندو انالرى *gendi anàlary*, le sue proprie madri.

Gen. كندو انالرينك *gendi anàlarynyn*, delle sue proprie madri.

Dat. كندو انالرينه *gendi anàlarynà*, &c.

صو su *Nome della seconda Declinazione ha per l'Affisso di Possessione della prima persona la sillaba* يم jum, *per quello della seconda* يك jun, *e per quello della terza* يى ju, *come* صويم sujùm, *la mia acqua*; صويك sujùn, *la tua acqua*, صويى sujù, *la sua acqua*.

Quando nel Pronome Possessivo della Lingua Italiana si trova sospeso il Sostantivo, nella Lingua Turca si usa il Genitivo del Pronome Personale, e Demostrativo coll' aggiunta della sillaba لى *li*, come

Sing.

Sing.Nom. بنمكى *benimkì*, il mio, e la mia.

Gen. بنمكينك *benimkinìn-*, del mio, e della mia.

Dat. بنمكييه *benimkinè*, al mio, e alla mia.

Acc. بنمكيى *benimkinì*, il mio, e la mia.

Abl. بنمكيدن *benimkindèn*, dal mio, e dalla mia.

Plur.Nom. بنمكيلر *benimkilèr*, i miei, e le mie.

Gen. بنمكيلرك *benimkilerìn-*, dei miei, e delle mie.

Dat. بنمكيلره *benimkilerè*, ai miei, e alle mie.

Acc. بنمكيلرى *benimkilerì*, i miei, e le mie.

Abl. بنمكيلردن *benimkilerdèn*, dai miei, e dalle mie.

Sing.Nom. بزمكى *bizimkì*, il nostro, e la nostra.

Gen. بزمكينك *bizimkinìn-*, del nostro, e della nostra.

Dat. بزمكييه *bizimkinè*, al nostro, e alla nostra.

Acc. بزمكيى *bizimkinì*, il nostro, e la nostra.

Abl. بزمكيدن *bizimkidèn*, dal nostro, e dalla nostra.

Plur.Nom. بزمكيلر *bizimkilèr*, i nostri, e le nostre.

Gen. بزمكيلرك *bizimkilerìn-*, dei nostri, e delle nostre.

Dat. بزمكيلره *bizimkilerè*, ai nostri, e alle nostre.

Acc. بزمكيلرى *bizimkilerì*, i nostri, e le nostre.

Abl. بزمكيلردن *bizimkilerdèn*, dai nostri, e dalle nostre.

Sing.Nom. سنككى *senìn-kì*, il tuo, e la tua.

Gen.

Gen. سنككينك *senin-kìnin-* , &c.

Plur.Nom. سنككيلر *senin-kilèr* , i tuoi , e le tue .

Gen. سنككيلرك *seninkilerìn-* , &c.

Sing.Nom. سزككى *sizin-kì* , il vostro , e la vostra .

Gen. سزككينك *sizinkìnin-* , &c.

Plur.Nom. سزككيلر *sizin-kilèr* , i vostri , e le vostre .

Gen. سزككيلرك *sizin-kilerìn-* , &c.

Sing.Nom. انككى *onun-kì* , il suo , e la sua .

Gen. انككينك *onun-kînin-* , &c.

Plur.Nom. انككيلر *onun-kilèr* , i suoi , e le sue .

Gen. انككيلرك *onun-kilerìn-* , &c.

Sing.Nom. انلركى *onlaryn-kì* , il loro uomo , la loro donna , la loro cosa .

Gen. انلركينك *onlaryn-kìnin-* , &c.

Plur.Nom. انلركيلر *onlaryn-kilèr* , i loro uomini , le loro donne , le loro cose .

Gen. انلركيلرك *onlaryn-kilerìn-* , &c.

Sing.Nom. بونككى *bunun-kì* , l'uomo , la donna , la cosa , che è di costui , o di costei .

Gen. بونككينك *bunun-kìnin-* , &c.

Plur.Nom. بونككيلر *bunun-kilèr* , gli uomini , le donne , le

le cose, che sono di costui, o di costei.

Gen. بونككيلرك *bunun-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. بونلركككى *bunlaryn-kki*, l'uomo, la donna, la cosa, che è di costoro.

Gen. بونلركككينك *bunlaryn-kinin-*, &c.

Plur.Nom. بونلركككيلر *bunlaryn-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono di costoro.

Gen. بونلركككيلرك *bunlaryn-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. شونككى *šunun-kki*, l'uomo, la donna, la cosa, che è di codesto, o di codesta.

Gen. شونككينك *šunun-kinin-*, &c.

Plur.Nom. شونككيلر *šunun-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono di codesto, o di codesta.

Gen. شونككيلرك *šunun-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. شونلركككى *šunlaryn-kki*, l'uomo, la donna, la cosa, che è di codesti, o di codeste.

Gen. شونلركككينك *šunlaryn-kinin-*, &c.

Plur.Nom. شونلركككيلر *šunlaryn-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono di codesti, o di codeste.

Gen. شونلركككيلرك *šunlaryn-kilerin-*, &c.

Sing.Nom. كندوممككى *gendimin-kki*, il mio proprio, e la mia propria.

Gen.

Gen. كندومككينك *ġendimin-kinin-*, &c.

Plur.Nom. كندولريمككى *ġendilerimin-kì*, i miei proprj, e le mie proprie.

Gen. كندولريمككينك *ġendilerimin-kinìn-*, &c.

Sing.Nom. كندومزككى *ġendimizin-kì*, il nostro proprio, e la nostra propria.

Gen. كندومزككينك *ġendimizin-kinìn-*, &c.

Plur.Nom. كندولريمزككى *ġendilerimizin-kì*, i nostri proprj, e le nostre proprie.

Gen. كندولريمزككينك *ġendilerimizin-kinìn-*, &c.

Sing.Nom. كندوككى *ġendin-in-kì*, il tuo proprio, e la tua propria.

Gen. كندوككينك *ġendin-in-kinìn-*, &c.

Plur.Nom. كندولرككى *ġendilerin-kì*, i tuoi proprj, e le tue proprie.

Gen. كندولرككينك *ġendilerin-kinìn-*, &c.

Sing.Nom. كندوكزككى *ġendin-izin-kì*, il vostro proprio, e la vostra propria.

Gen. كندوكزككينك *ġendin-izin-kinìn-*, &c.

Plur.Nom. كندولريكزككى *ġendilèrin-izin-kì*, i vostri proprj, e le vostre proprie.

Gen. كندولريكزككينك *ǧendilerin-izin-kìnin*, &c.

Sing.Nom. كندونككى *ǧendinin-ki*, il suo proprio, e la sua propria.

Gen. كندونككينك *ǧendinin-kìnin-*, &c.

Plur.Nom. كندونككيلر *ǧendinin-kilèr*, i suoi proprj, e le sue proprie.

Gen. كندونككيلرك *ǧendinin-kilerìn-*, &c.

Sing.Nom. كندولركى *ǧendilerin-kì*, il loro proprio, e la loro propria.

Gen. كندولركينك *ǧendilerin-kìnin-*, &c.

Plur.Nom. كندولركيلر *ǧendilerin-kilèr*, i loro proprj, e le loro proprie.

Gen. كندولركيلرك *ǧendilerin-kilerìn-*, &c.

Dei Relativi.

Nella Lingua Turca il Relativo *che*, o *il quale*, e *la quale* ordinariamente si fa Participio in ن *en*, o يان *jen*, e in ن *an*, o يان *jan*; nulladimeno alle volte si usa anche la particola كه *ki* coi Pronomi بن *ben*, سن *sen*, اول *o*, li quali posti dopo di se in altra Clausola riferiscono il suo antecedente, come بنكه سنك اغاك ايم بندن قورقملوسن *benkì senin-aghàn-ym, bendèn korkmalỳ syn*. Io che sono il tuo padrone, devi temermi.

Se

Se la detta particola *kki*, scritta però col ك *kief*, e ى *je*, si aggiunge agli Adverbj di tempo, e alla Preposizione دە *de*, o *da*, come pure ai Genitivi di Possessione, diviene Relativo, e si declina per tutti i Casi, e Numeri; ma se poi cogli Adverbj di tempo, e colla Preposizione دە *de*, o *da* appoggiata si trova a qualche Sostantivo espresso, resta indeclinabile.

Sing.Nom. صباحكى *sabahkkì*, l'uomo, la donna, la cosa, che è stata questa mattina.

Gen. صباحكينك *sabahkkinìn-*, &c.

Plur.Nom. صباحكيلر *sabahkkilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono state questa mattina.

Gen. صباحكيلرك *sabahkkilerìn-*, &c.

Sing.Nom. اودەكى *evdekki*, l' uomo, la donna, la cosa, che è, fù, ed è stata in casa.

Gen. اودەكينك *evdekkinìn-*, &c.

Plur.Nom. اودەكيلر *evdekkilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono, furono, e sono state in casa.

Gen. اودەكيلرك *evdekkilerìn-*, &c.

Sing.Nom. سرايككى *sarajyn-kkì*, l'uomo, la donna, la cosa, che è del palazzo.

Gen.

Gen. سرايككينك *sarajyn-kinin-*, &c.

Plur.Nom. سرايككيلر *sarajyn-kilèr*, gli uomini, le donne, le cose, che sono del palazzo.

Gen. سرايككيلرك *sarajyn-kilerin-*, &c.

Dell' Interrogativo, e Indefinito di genere comune.

Sing.Nom. كيم *kim*, chi? o chiunque.

Gen. كيمك *kimin-*, di chi? o di chiunque.

Dat. كيمه *kimè*, a chi? o a chiunque.

Acc. كيمى *kimi*, chi? o chiunque.

Abl. كيمدن *kimdèn*, da chi? o da chiunque.

Dell' Interrogativo, e Indefinito di genere neutro.

Sing.Nom. نه *ne*, che, che cosa? o qualunque cosa, quelche.

Gen. نه‌نك *nenin-*, di qual cosa?

Gen. نه *ne*, di che?

Dat. نيه *nejè*, perchè, a che cosa? o a qualunque cosa, a quelche.

Acc. نه‌يى *neji*, che cosa? o quelche.

Acc. نه *ne*, che, che cosa? o quelche, qualunque cosa.

Abl. ندن *nedèn*, da che, da che cosa? o da qualunque cosa, da quelche.

Plur.Nom. نه‌لر *nelèr*, quante cose, che cose?

Gen.

Gen. نه‌لرك *nelerin-*, di quali cose?

Dat. نه‌لره *nelerè*, a quali cose?

Acc. نه‌لرى *neleri*, quali cose?

Acc. نه‌لر *nelèr*, quante cose, che cose?

Abl. نه‌لردن *nelerdèn*, da quali cose?

Dell'Interrogativo, e Indefinito قنغى hànghy.

L'Interrogativo, e Indefinito قنغى *hànghy*, se si mette innanzi al Sostantivo, resta indeclinabile, come قنغى كتابى استرسن *hànghy kitaby istèrsin*? Che libro vuoi? Se poi è posto solo, gli si aggiungono gli Affissi di Possessione, come

Sing.Nom. قنغيمز *hànghymyz*, chiunque di noi, o chi di noi, quale di noi?

Gen. قنغيمزك *hànghymyzyn-*, di quale di noi?

Dat. قنغيمزه *hànghymyza*, a quale di noi?

Acc. قنغيمزى *hànghymyzy*, quale di noi?

Abl. قنغيمزدن *hànghymyzdan*, da quale di noi?

Plur.Nom. قنغيلريمز *hànghylarymyz*, quali di noi?

Gen. قنغيلريمزك *hànghylarymyzyn-*, di quali di noi?

Dat. قنغيلريمزه *hànghylarymyza*, a quali di noi?

Acc. قنغيلريمزى *hànghylarymyzy*, quali di noi?

Abl. قنغيلريمزدن *hànghylarymyzdan*, da quali di noi?

Sing.

Sing.Nom. قنغیکز *hànghyn-yz*, chiunque di voi, o chi di voi, quale di voi?

Gen. قنغیکزك *hànghyn-yzyn-*, di quale di voi?

Dat. قنغیکزه *hànghyn-yza*, a quale di voi?

Acc. قنغیکزی *hànghyn-yzy*, quale di voi?

Abl. قنغیکزدن *hànghyn-yzdan*, da quale di voi?

Plur.Nom. قنغیلریکز *hànghylaryn-yz*, quali di voi?

Gen. قنغیلریکزك *hànghylaryn-yzyn-*, di quali di voi?

Dat. قنغیلریکزه *hànghylaryn-yza*, a quali di voi?

Acc. قنغیلریکزی *hànghylaryn-yzy*, quali di voi?

Abl. قنغیلریکزدن *hànghylaryn-yzdan*, da quali di voi?

Sing.Nom. قنغیسی *hànghysy*, chiunque di loro, o chi di loro, quale di loro?

Gen. قنغیسنك *hànghysynyn-*, di quale di loro?

Dat. قنغیسنه *hànghysyna*, a quale di loro?

Acc. قنغیسنی *hànghysyny*, quale di loro?

Abl. قنغیسندن *hànghysyndan*, da quale di loro?

Plur.Nom. قنغیلری *hànghylary*, quali di loro?

Gen. قنغیلرینك *hànghylarynyn-*, di quali di loro?

Dat. قنغیلرینه *hànghylaryna*, a quali di loro?

Acc. قنغیلرینی *hànghylaryny*, quali di loro?

Abl.

Abl. قنغيلرندن *hànghylaryndan*, da quali di loro?

Dei Composti dell' Interrogativo, e Indefinito كيم kim.

Sing.Nom. هركيم *hèrkim*, chiunque.

Gen. هركيمك *hèrkimin-*, di chiunque.

Dat. هركيمه *hèrkime*, a chiunque.

Acc. هركيمى *hèrkimi*, chiunque.

Abl. هركيمدن *hèrkimden*, da chiunque.

Sing.Nom. كمسه *kìmse*, alcuno, o nessuno.

Gen. كمسهنك *kìmsenin-*, d'alcuno, o di nessuno.

Dat. كمسهيه *kìmseje*, a alcuno, o a nessuno.

Acc. كمسهيى *kìmseji*, alcuno, o nessuno.

Abl. كمسهدن *kìmseden*, da alcunó, o da nessuno.

Del Composto dell' Interrogativo, e Indefinito نه Ne.

Sing.Nôm. هرنه *hèrne*, qualunque cosa.

Gen. هرنهنك *hèrnenin-*, di qualunque cosa.

Dat. هرنيه *hèrneje*, a qualunque cosa.

Acc. هرنهيى *hèrneji*, qualunque cosa.

Acc. هرنه *hèrne*, qualunque cosa.

Abl. هرندن *hèrneden*, da qualunque cosa.

Del Composto dell' Interrogativo, e Indefinito

قنغى Hànghy *indeclinabile*.

Sing.Nom. Gen.Dat.Acc.Abl. هرقنغى *hèrhànghy*, qualunque.

Del Composto dell'Interrogativo, e Indefinito قنغیمز hànghymyz, قنغیکز hànghyn-yz, قنغیسی hànghysy.

Sing.Nom. هرقنغیمز *hèr hànghymyz*, qualunque di noi.
Gen. هرقنغیمزك *hèr hànghymyzyn-*, di qualunque di noi.
Dat. هرقنغیمزه *hèr hànghymyza*, a qualunque di noi.
Acc. هرقنغیمزی *hèr hànghymyzy*, qualunque di noi,
Abl. هرقنغیمزدن *hèr hànghymyzdan*, da qualunque di noi.

Sing.Nom. هرقنغیکز *hèr hànghyn-yz*, qualunque di voi.
Gen. هرقنغیکزك *hèr hànghyn-yzyn-*, di qualunque di voi.
Dat. هرقنغیکزه *hèr hànghyn-yza*, a qualunque di voi.
Acc. هرقنغیکزی *hèr hànghyn-yzy*, qualunque di voi.
Abl. هرقنغیکزدن *hèr hànghyn-yzdan*, da qualunque di voi.

Sing.Nom. هرقنغیسی *hèr hànghysy*, qualunque di loro.
Gen. هرقنغیسنك *hèr hànghysynyn-*, di qualunque di loro.
Dat. هرقنغیسنه *hèr hànghysyna*, a qualunque di loro.
Acc. هرقنغیسنی *hèr hànghysyny*, qualunque di loro.
Abl. هرقنغیسندن *hèr hànghysyndan*, da qualunque di loro.

PRI-

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
PARTE SECONDA
Dei Verbi.

CAPITOLO I.
Degli Accidenti del Verbo.

Dei Numeri, e delle Persone.

I Numeri sono due, Singolare, come سورم *sevèrim*, سورسن *sevèrsin*, سور *sevèr*, e Plurale, come سورز *sevèriz*, سورسکز *sevèrsin-iz*, سورلر *severlèr*,

Le Persone sono tre in ambi i Numeri. Nel Singolare بن *ben*, سن *sen*, اول *o*, e nel Plurale بز *biz*, سز *siz*, انلر *onlàr*, come بن سورم *ben sevèrim*, io amo, سن سورسن *sen sevèrsin*, tu ami, اول سور *o sevèr*, quello ama, بزسورز *biz sevèriz*, noi amiamo, سزسورسکز *siz sevèrsin-iz*, voi amate, انلرسورلر *onlàr severlèr*, quelli amano.

Dei Tempi, e Modi.

I Tempi sono diciassette, Presente indefinito, Presente continuo, o determinato, Presente doppio, Preterito

imperfetto indefinito, Preterito imperfetto continuo, o determinato, Preterito imperfetto relativo, Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato, Preterito perfetto determinato, Preterito perfetto relativo, Preterito perfetto doppio, Preterito più che perfetto determinato, Preterito più che perfetto remoto, Preterito più che perfetto relativo, Futuro semplice, Futuro doppio, Futuro misto, Futuro misto relativo.

Il Presente indefinito dimostra una cosa, che si fa, ma non ne specifica il tempo, come سورم *sevèrim*, io amo.

Il Presente continuo, o determinato dimostra, che la cosa in questo punto è, o si sta facendo, come سوهيورم *sevèjorum*, io ora amo, cioè sto amando.

Il Presente doppio corrisponde al Presente del Verbo *venire*, quando sta cogl'Infiniti, e la particola *a*, come سومش اولورم *sevmìś olùrum*, vengo ad amare, cioè amo.

Il Preterito imperfetto indefinito dimostra una cosa, che altre volte si faceva, ma senza determinarne il tempo, come سوردم *sevèrdim*, io amava.

Il Preterito imperfetto continuo, o determinato dimostra una cosa, che tempo fa era presente, o si stava facendo,

cendo, come سوڭيوردم *sevèjordum*, io nel tempo passato presentemente amava, cioè stava amando.

Il Preterito imperfetto relativo dimostra per mezzo d'annunzi, e rapporti, che la cosa altre volte si faceva, come سورايمشم *sevèr imišim*, io amava per rapporto altrui, cioè si dice, che io amassi.

Il Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato dimostra per mezzo d'annunzj, e rapporti, che la cosa nel tempo passato presentemente si faceva, come سوڭيورايمشم *sevèjor ymyšym*, io per rapporto altrui nel tempo passato presentemente amava, cioè si dice, che io stassi amando in altro tempo.

Il Preterito perfetto determinato dimostra, che la cosa è già passata, e fatta, come سودم *sevdìm*, io amai, ed ho amato, cioè è passato il tempo, in cui io amai, ed ho amato.

Il Preterito perfetto relativo dimostra per mezzo d'indizj, congetture, e rapporti, che la cosa adesso è già passata, e fatta, come سومشم *sevmìš im*, io ho amato, cioè mi pare, o si dice, che io abbia amato, o io avrò amato.

Il Preterito perfetto doppio corrisponde al Preterito perfetto del Verbo *venire*, quando sta cogl' Infiniti, e la particola *a*, come سومش اولدم *sevmìs oldùm*, io venni, e son venuto ad amare, cioè io amai, ed ho amato.

Il Preterito più che perfetto determinato dimostra, che la cosa nel tempo passato era fatta, e finita, come سودی ایدم *sevdì idim*, io ne'tempi addietro aveva amato.

Il Preterito più che perfetto remoto dimostra, che la cosa nel tempo passato era di già fatta, e finita, come سومش ایدم *sevmìś idim*, io già aveva amato.

Il Preterito più che perfetto relativo dimostra per mezzo d' annunzj, e rapporti, che la cosa nel tempo passato era già fatta, e finita, come سومش ایمشم *sevmìś imiś im*, io per rapporto altrui nel tempo passato aveva amato, cioè si dice, che io ne' tempi addietro avessi amato.

Il Futuro semplice dimostra, che la cosa si ha da fare dopo il tempo presente, come سورم *sevèrim*, io amerò dopo questo tempo.

Il Futuro doppio corrisponde al Futuro del Verbo *venire*, quando sta cogl' Infiniti, e la particola *a*, come سومش اولورم *sevmìś olùrum*, verrò ad amare, cioè amerò.

Il

Il Futuro misto dimostra, che la cosa già è stata per farsi, onde include il tempo passato, e il Futuro, come سوهجك اولدم *seveğèğ oldùm*, io fui, e sono stato per amare.

Il Futuro misto relativo dimostra per mezzo d' annunzj, e rapporti, che la cosa già è stata per farsi, come سوهجك اولمشم *seveğèğ olmùś ṗum*, si dice, che io sia, e fossi stato per amare.

I Modi sono sei, Indicativo, Imperativo, Ottativo, Subjuntivo semplice, Subjuntivo, che include obbligo, e necessità, e Infinitivo.

L' Indicativo significa indizio, l' Imperativo comando, l'Ottativo desiderio, il Subjuntivo condizione, e l' Infinitivo una cosa senza fine, non essendo come gli altri modi determinatamente ristretto a numeri, e a persone.

Del Significato, Terminazione, e Conjugazione de' Verbi.

Il Significato de' Verbi suol essere di sei sorti, Attivo, Passivo, Neutro, Deponente, Cooperativo, e Impersonale.

Attivo significa azione, che passa non solamente nel-

le persone, ma anche nelle cose; come سورم *sevèrim*, io amo.

Passivo significa passione, che viene da cosa esterna; e si forma dall'Attivo coll' aggiungere le lettere ل, يل *il*, *yl*, ل *iil*, *ul*, o ن *n* alla penultima sillaba dell' Infinitivo, come سومك *sevmèk*, amare, سويلمك *sevilmèk*, esser amato: دللمك *dillèmèk*, disfamare, دللنمك *dillènmèk*, esser disfamato: كورمك *görmèk*, vedere, كورلمك *göriilmèk*, esser veduto: اكمق *an-màk*, rammentare, اكلمق *an-ylmàk*, esser rammentato: يارهلمق *jaràlamàk*, ferire, يارهلنمق *jaràlanmàk*, esser ferito: اورمق *vurmàk*, battere, اورلمق *vurùlmàk*, esser battuto.

Neutro significa azione, che non passa ad altri; ma sta permanente in chi la fa, come ياشرم *jasàrym*, io vivo, اولورم *ölürüm*, io muojo.

Deponente rassomiglia nella terminazione al Passivo; ma ha il significato Attivo, o Neutro, come ايدنمك *edinmèk*, farsi qualche cosa, سونمك *sevinmèk*, rallegrarsi.

Cooperativo significa mutua, e vicendevole azione; come دوكمك *dögmèk*, battere, دوكشمك *dögüsmèk*, combattere, cioè battersi, affrontarsi a corpo a corpo.

Im-

Impersonale si usa solamente nelle terze persone dei Verbi di terminazione attiva, o passiva, come ياغر *jaghàr*, piove, كيديلور *ģidilir*, si va, سويلور *sevilir*, si ama.

La terminazione de'Verbi è di otto sorti, in رم *rim*, in رم *rüm*, in رم *rym*, in رم *rum*, in ايم *im*, in ايم *üm*, in ايم *ym*, in ايم *um*. In ايم *im*, *üm*, *ym*, *um* termina il Verbo Sostantivo اولمق *olmàk*, e in رم *rim*, *rüm*, *rym*, *rum* terminano gli Attivi, Passivi, Neutri, Deponenti, e Cooperativi, come سورم *sevèrim*, io amo, كورورم *ģörürüm*, io vedo, اكارم *an-àrym*, io rammento, اوقورم *okùrum*, io leggo, سويلورم *sevilirim*, io sono amato, كوريلورم *ģörülürüm*, io sono veduto, اكيلورم *an-ylỳrym*, io sono rammentato, اوقنورم *okunùrum*, io sono letto, كيدرم *ģidèrim*, io vado, يورورم *jürürüm*, io cammino, يارارم *jaràrym*, io giovo, اويورم *ujùrum*, io dormo, سونورم *sevinirim*, io mi rallegro, قاچنورم *kaćynỳrym*, io fuggo, كورنورم *ģörünürüm*, io apparisco, صوينورم *sojunùrum*, io mi spoglio, سويلشورم *söjleśirim*, io m'abbocco, كورشورم *ģörüśürüm*, io converso, چالشورم *ćialyśyrym*, io coopero, بولشورم *buluśùrum*, io visito.

Le Conjugazioni sono dodici, che si distinguono dalla

ter-

terza persona singolare del Presente dell' Indicativo, dalla seconda persona singolare dell' Imperativo, e dall' Infinito presente.

La prima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *er*, e nell' Infinito in مك *mek*, come سورم *sevèrim*, سورسن *sevèrsin*, سور *sevèr*, سومك *sevmèk*,

La seconda termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *er*, nell' Imperativo in ه *e*, e nell' Infinito in مك *mek*, come دللرم *dillèrim*, دللرسن *dillèrsin*, دللر *dillèr*, dلله *dillè*, دللمك *dillemèk*.

La terza termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ور *ir*, e nell' Infinito in مك *mek*, come ويرورم *veririm*, ويرورسن *verirsin*, ويرور *verir*, ويرمك *vermèk*.

La quarta termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ير *ir*, nell' Imperativo in ى *i*, e nell' Infinito in مك *mek*, come اريرم *eririm*, اريرسن *erirsin*, ارير *erir*, ارى *eri*, اريمك *erimèk*.

La quinta termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *iir*, e nell'Infinito in مك *mek*, come كورورم *göriiriim*, كوررسن *göriirsiin*, كورر *göriir*, كورمك *görmèk*.

La

La sesta termina nella terza persona singolare dell'Indicativo in ور *ür*, nell' Imperativo in و *ü*, e nell' Infinito in مك *melt*, come يوروروم *jürürüm*, يورورسن *jürürsün*, يورور *jürür*, يورو *jürü*, يورومك *jürümèlt*.

La settima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ار *ar*, e nell'Infinito in مق *mak*, come اكارم *an-àrym*, اكارسن *an-àrsyn*, اكار *an-àr*, اكمق *an-màk*.

L'ottava termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *ar*, nell' Imperativo in ه *a*, e nell' Infinito in مق *mak*, come يارەلرم *jaràlàrym*, يارەلرسن *jaràlàrsyn*, يارەلر *jaràlàr*, يارەله *jaràlà*, يارەلمق *jaràlamàk*.

La nona termina nella terza persona singolare dell'Indicativo in ر *yr*, e nell' Infinito in مق *mak*, come قوتارورم *kotàryrym*, قوتارورسن *kotàryrsyn*, قوتارر *kotàryr*, قوتارمق *kotàrmàk*.

La decima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ر *yr*, nell' Imperativo in ى *y*, e nell'.Infinito in مق *mak*, come قازيرم *kazỳrym*, قازيرسن *kazỳrsyn*, قازير *kazỳr*, قازى *kazy*, قازيمق *kazymàk*.

L' undecima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ور *ur*, e nell'Infinito in مق *mak*, come اورورم

 vu-

vurùrum, اورورسن *vurùrsun*, اورور *vurùr*, اورمق *vurmàk*.

La duodecima termina nella terza persona singolare dell' Indicativo in ور *ur*, nell' Imperativo in و *u*, e nell' Infinito in مق *mak*, come اوقورم *okùrum*, اوقورسن *okùrsun*, اوقور *okùr*, اوقو *okù*, اوقومق *okùmàk*.

CÀPITOLO II.

De' Verbi derivati.

I Verbi derivativi, o derivati sono quei Verbi, che nascono da altri Verbi, e questi sono Transitivi determinati, Transitivi indeterminati, Negativi, e Impossibili.

I Verbi Transitivi determinati significano far fare una cosa da qualche persona, o comandare, o permettere ad alcuno di far una tal cosa, e nascono da tutti i Verbi (fuorchè dai Passivi) aggiungendo alla penultima sillaba dell' Infinito, o alla seconda persona singolare dell' Imperativo le sillabe تديرورم *tdìrirìm*, *tdùrùrùm*, *tdỳryrym*, *tdurùrum* per i Verbi della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima Conjugazione, e le sillabe ديردورم *dirdìrim*, *dyrdỳrym*, دردورم *dùrdùrùm*, *durdùrum* per i Verbi della prima, terza, quinta, settima, nona, e undecima Conjugazione, come

دللنديرورم

دللتديرورم *dilletdiririm*, دللتديرورسن *dilletdirirsin*, دللتديرور *dilletdirir*, دللتديرمك *dilletdirmèk*, far disfamare da alcuno, da دللمك *dillemèk*.

اريتديرورم *eritdiririm*, اريتديرورسن *eritdirirsin*, اريتديرور *eritdirir*, اريتديرمك *eritdirmèk*, far liquefare da alcuno, da اريمك *erimèk*.

يوروتديرورم *jürütdürürüm*, يوروتديرورسن *jürütdürürsün*, يوروتديرور *jürütdürür*, يوروتديرمك *jürütdürmèk*, far camminare da alcuno, da يورومك *jürümèk*.

يارهلتديرورم *jaràlatdyryrym*, يارهلتديرورسن *jaràlatdyryrsyn*, يارهلتديرور *jaràlatdyryr*, يارهلتديرمق *jaràlatdyrmàk*, far ferire da alcuno, da يارهلمق *jaràlamàk*.

قازيتديرورم *kazytdyryrym*, قازيتديرورسن *kazytdyryrsyn*, قازيتديرور *kazytdyryr*, قازيتديرمق *kazytdyrmàk*, far raschiare da alcuno, da قازيمق *kazymàk*.

اوقتديرورم *okutdurùrum*, اوقتديرورسن *okutdurùrsun*, اوقتديرور *okutdurùr*, اوقتديرمق *okutdurmàk*, far leggere da alcuno, da اوقومق *okùmàk*.

سوديردورم *sevdirdirim*, سوديردورسن *sevdirdirsin*, سوديردور *sevdirdir*, سوديرتمك *sevdirtmèk*, far amare da alcuno, da سومك *sevmèk*.

ويرديردورم

ويرديردورم *verdirdirim* , ويرديردورسن *verdirdirsin* , ويرديردور *verdirdir* , ويرديرتمك *verdirtmèk* , far fare da alcuno , da ويرمك *vermèk* .

كوردردورم *gördürdürüm* , كوردردورسن *görd'ürdürsün* , كوردردور *görd'ürdür* , كوردرتمك *gördürtmèk* , far vedere da alcuno , da كورمك *görmèk* .

اكديردورم *an-dyrdyrym* , اكديردورسن *an-dyrdyrsyn* , اكديردور *an-dyrdyr* , اكديرتمق *an-dyrtmàk* , far rammentare da alcuno , da اكمق *an-màk* .

الديردورم *aldyrdyrym* , الديردورسن *aldyrdyrsyn* , الديردور *aldyrdyr* , الديرتمق *aldyrtmàk* , far prendere da alcuno , da المق *almàk* .

اوردردورم *vurdurdùrum* , اوردردورسن *vurdurdùrsun* , اوردردور *vurdurdùr* , اوردرتمق *vurdurtmàk* , far battere da alcuno , da اورمق *vurmàk* .

I Verbi Transitivi indeterminati significano far fare una cosa , o comandare , o permettere , che una tal cosa si faccia , e si formano da tutti i Verbi (fuorchè dai Passivi) aggiungendo alla penultima sillaba dell' Infinito , o alla seconda persona singolare dell' Imperativo le sillabe ديرم *dirim* , ديرم , o درم *dyrym* , درم *dürüm* , *dùrum* per i Verbi

bi della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima Conjugazione, e le sillabe ديرورم *diririm*, *dyryrym*, دورم *dürü-rüm*, *durùrum* per i Verbi della prima, terza, quinta, settima, nona, e undecima Conjugazione, come

دلليديرم *dilledìrim*, دلليديرسن *dilledirsin*, دلليدير *dilledìr*, دلّتمك *dilletmèlt*, far disfamare, o comandare, o permettere, che si disfami, da دلّمك *dillemèlt*.

اريديرم *eridìrim*, اريديرسن *eridirsin*, اريدير *eridìr*, اريتمك *eritmèlt*, liquefare, o comandare, o permettere, che si liquefaccia, da اريمك *erimèlt*.

يورودرم *jürüdürüm*, يورودرسن *jürüdürsün*, يورودر *jürüdür*, يوروتمك *jürütmèlt*, far camminare, da يورومك *jürümèlt*.

يارهلديرم *jaràladyrym*, يارهلديرسن *jaràladyrsyn*, يارهلدير *jaràladyr*, يارهلتمق *jaràlatmàk*, far ferire, o comandare, o permettere, che siferisca, da يارهلمق *jaràlamàk*.

قازيدرم *kazydyrym*, قازيدرسن *kazydyrsyn*, قازيدر *kazydyr*, قازيتمق *kazytmàk*, far raschiare, o comandare, o permettere, che si raschi, da قازيمق *kazymàk*.

اوقودرم *okudùrum*, اوقودرسن *okudursun*, اوقودر *okudùr*, اوقتمق *okutmàk*, far leggere, o ammaestrare, da اوقومق *okùmàk*.

سوديرورم *sevdiririm*, سوديرورسن *sevdirirsin*, سوديرور *sevdirir*, سوديرمك *sevdirmèk*, far amare, o comandare, o permettere, che si ami, o rendere amabile, da سومك *sevmèk*.

ويرديرورم *verdiririm*, ويرديرورسن *verdirirsin*, ويرديرور *verdirir*, ويردرمك *verdirmèk*, far dare, o comandare, o permettere, che si dia, da ويرمك *vermèk*.

كوردرورم *gördürürüm*, كوردرورسن *gördürürsün*, كوردرور *gördürür*, كوردرمك *gördürmèk*, far vedere, o operar, che altri vegga, da كورمك *görmèk*.

اكديرورم *an-dyryrym*, اكديرورسن *an-dyryrsyn*, اكديرور *an-dyryr*, اكديرمق *an-dyrmàk*, far rammentare, o comandare, o permettere, che si rammenti, da اكمق *an-màk*.

الديرورم *aldyryrym*, الديرورسن *aldyryrsyn*, الديرور *aldyryr*, الديرمق *aldyrmàk*, far prendere, o comandare, o permettere, che si prenda, da المق *almàk*.

اوردرورم *vurdururum*, اوردرورسن *vurdurursun*, اوردرور *vurdurur*, اوردرمق *vurdurmàk*, far battere, da اورمق *vurmàk*.

Nulla-

Nulladimeno i seguenti Verbi Attivi , e Neutri formano i detti Transitivi alquanto diversamente , come

Da طشارم *taśàrym* , طشارسن *taśàrsyn* , طشار *taśàr* , طشمق *taśmàk* , sboccare , si forma طاشرورم *taśyrỳrym* , طاشرورسن *taśyrỳrsyn* , طاشرور *taśyrỳr* , طاشرمق *taśyrmàk* , fare sboccare ; e طاشردورم *taśyrdỳrym* , طاشردورسن *taśyrdỳrsyn* , طاشردور *taśyrdỳr* , طاشرتمق *taśyrtmàk* , far che sbocchi .

Da شاشارم *śaśàrym* , شاشارسن *śaśàrsyn* , شاشار *śaśàr* , شاشمق *śaśmàk* , confondersi , شاشرورم *śaśyrỳrym* , شاشرورسن *śaśyrỳrsyn* , شاشرور *śaśyrỳr* , شاشرمق *śaśyrmàk* , confondere ; e شاشردرم *śaśyrdỳrym* , شاشردرسن *śaśyrdỳrsyn* , شاشردر *śaśyrdỳr* , شاشرتمق *śaśyrtmàk* , far che si confonda.

Da دوشرم *düśèrim* , دوشرسن *düśèrsin* , دوشر *düśèr* , دوشمك *düśmèk* , cascare , دوشرورم *düśürǜrüm* , دوشرورسن *düśürǜrsün* , دوشرور *düśürǜr* , دوشرمك *düśürmèk* , far cascare ; e دوشردرم *düśürdǜrüm* , دوشردرسن *düśürdǜrsün* , دوشردر *düśürdǜr* , دوشرتمك *düśürtmèk* , far che caschi .

Da قچرم *kaćiàrym* , قچرسن *kaćiàrsyn* , قچر *kaćiàr* , قچمق *kaćmàk* , fuggire , قچوررم *kaćyrỳrym* , قچوررسن *kaćyrỳrsyn* , قچورر *kaćyrỳr* , قچورمق *kaćyrmàk* , mettere in fuga ; e

قچوردرم

قچوردرم *kačyrdyrym*, قچوردرسن *kačyrdyrsyn*, قچوردر *kačyrdyr*, قچورتمق *kačyrtmàk*, far che fugga.

Da اوچارم *učiàrym*, اوچارسن *učiàrsyn*, اوچار *učiàr*, اوچمق *učmàk*, volare. اوچوررم *učiurùrum*, اوچوررسن *učiurùrsun*, اوچورر *učiurùr*, اوچورمق *učiurmàk*, far volare; e اوچوردرم *učiurdùrum*, اوچوردرسن *učiurdùrsun*, اوچوردر *učiurdùr*, اوچورتمق *učiurtmàk*, far che voli.

Da ایچرم *ičèrim*, ایچرسن *ičèrsin*, ایچر *ičèr*, ایچمك *ičmèk*, bere. ایچوررم *ičiririm*, ایچوررسن *ičirirsin*, ایچورر *ičirir*, ایچورمك *ičirmèk*, dar da bere, far bere, e ایچوردرم *ičirdirim*, ایچوردرسن *ičirdirsin*, ایچوردر *ičirdir*, ایچورتمك *ičirtmèk*, far che beva.

Da چقارم *čykàrym*, چقارسن *čykàrsyn*, چقار *čykàr*, چقمق *čykmàk*, sortire. چقاررم *čykaryrym*, چقاررسن *čykaryrsyn*, چقارر *čykaryr*, چقارمق *čykarmàk*, cavare; e چقاردرم *čykardyrym*, چقاردرسن *čykardyrsyn*, چقاردر *čykardyr*, چقارتمق *čykartmàk*, far cavare.

Da بترم *bitèrim*, بترسن *bitèrsin*, بتر *bitèr*, بتمك *bitmèk*, finire Neutr. بتوررم *bitiririm*, بتوررسن *bitirirsin*, بتورر *bitirir*, بتورمك *bitirmèk*, finire Att. e بتوردرم *bitirdirim*, بتوردرسن *bitirdirsin*, بتوردر *bitirdir*, بتورتمك *bitirtmèk*, far finire.

Da

Da باترم *batàrym*, باترسن *batàrsyn*, باتر *batàr*, باتمق *batmàk*, sommergersi, باترورم *batyrỳrym*, باتروزسن *batyrỳrsyn*, باترور *batyrỳr*, باترمق *batyrmàk*, immergere, sommergere; e باتردرم *batyrdỳrym*, باتردرسن *batyrdỳrsyn*, باتردر *batyrdỳr*, باترتمق *batyrtmàk*, far immergere, sommergere.

Da بشرم *pišèrim*, بشرسن *pišèrsin*, بشر *pišèr*, بشمك *pišmèk*, cuocersi, بشوررم *piširìrim*, بشوررسن *piširìrsin*, بشورر *piširìr*, بشورمك *piširmèk*, cuocere; e بشوردرم *piširdìrim*, بشوردرسن *piširdìrsin*, بشوردر *piširdìr*, بشورتمك *piširtmèk*, far cuocere.

Da يتارم *jatàrym*, يتارسن *jatàrsyn*, يتار *jatàr*, ياتمق *jatmàk*, coricarsi, ياترورم *jatyrỳrym*, ياترورسن *jatyrỳrsyn*, ياترور *jatyrỳr*, ياترمق *jatyrmàk*, coricare Att. e ياتردرم *jatyrdỳrym*, ياتردرسن *jatyrdỳrsyn*, ياتردر *jatyrdỳr*, ياترتمق *jatyrtmàk*, far coricare.

Da كچرم *ğečèrim*, كچرسن *ğečèrsin*, كچر *ğečèr*, كچمك *ğečmèk*, passare, كچوررم *ğečirìrim*, كچوررسن *ğečirìrsin*, كچورر *ğečirìr*, كچورمك *ğečirmèk*, far passare; e كچوردرم *ğečirdìrim*, كچوردرسن *ğečirdìrsin*, كچوردر *ğečirdìr*, كچورتمك *ğečirtmèk*, far che passi.

Da اشارم *aśàrym*, اشارسن *aśàrsyn*, اشار *aśàr*, اشمق *aśmàk*, passare, sorpassare, sormontare, اشوررم *aśyrỳrym*, اشوررسن *aśyrỳrsyn*, اشورر *aśyrỳr*, اشورمق *aśyrmàk*, passare, sorpassare, sormontare; e اشوردرم *aśyrdỳrym*, اشوردرسن *aśyrdỳrsyn*, اشوردر *aśyrdỳr*, اشورتمق *aśyrtmàk*, far passare, sormontare.

Da دويارم *dujàrym*, دويارسن *dujàrsyn*, دويار *dujàr*, دويمق *dujmàk*, accorgersi, ديوررم *dujurùrum*, ديوررسن *dujurùrsun*, ديورر *dujurùr*, ديورمق *dujurmàk*, palesare; e ديوردرم *dujurdùrum*, ديوردرسن *dujurdùrsun*, ديوردر *dujurdùr*, ديورتمق *dujurtmàk*, far che si palesi.

Da طويارم *dojàrym*, طويارسن *dojàrsyn*, طويار *dojàr*, طويمق *dojmàk*, satollarsi, طيوررم *dojurùrum*, طيوررسن *dojurùrsun*, طيورر *dojurùr*, طيورمق *dojurmàk*, satollare; e طيوردرم *dojurdùrum*, طيوردرسن *dojurdùrsun*, طيوردر *dojurdùr*, طيورتمق *dojurtmàk*, far che si satolli.

Da شيشرم *śiśèrim*, شيشرسن *śiśèrsin*, شيشر *śiśèr*, شيشمك *śiśmèk*, gonfiarsi, شيشررم *śiśirìrim*, شيشررسن *śiśirìrsin*, شيشرر *śiśirìr*, شيشرمك *śiśirmèk*, gonfiare; e شيشردرم *śiśirdìrim*, شيشردرسن *śiśirdìrsin*, شيشردر *śiśirdìr*, شيشرتمك *śiśirtmèk*, far gorfiare.

Da

Da قالقرم *kalkàrym*, قالقرسن *kalkàrsyn*, قالقر *kàlkàr*, *kalkmàk*, levarsi, قالدررم *kaldyryrym*, قالدررسن *kaldyryrsyn*, قالدرر *kaldyryr*, قالدرمق *kaldyrmàk*, levare; e قالدردرم *kaldyrdyrym*, قالدردرسن *kaldyrdyrsyn*, قالدردر *kaldyrdyr*, قالدرتمق *kaldyrtmàk*, far levare.

Da يرم *jèrim*, يرسن *jèrsin*, ير *jèr*, يمك *jemèlt*, mangiare, يديررم *jediririm*, يديررسن *jedirirsin*, يديرر *jedirir*, يديرمك *jedirmèlt*, dar da mangiare, far mangiare; e يديردرم *jedirdirim*, يديردرسن *jedirdirsin*, يديردر *jedirdir*, يديرتمك *jedirtmèlt*, far che mangi.

Si trovano ancora altri Verbi, che derivano dai Nomi, come

اتشلنورم *ateślènirim*, اتشلنورسن *ateślènirsin*, اتشلنور *ateślenir*, اتشلنمك *ateślenmèlt*, infuocarsi, da اتش *atèś*, fuoco.

اتلنورم *etlenirim*, اتلنورسن *etlenirsin*, اتلنور *etlenir*, اتلنمك *etlenmèlt*, ingrassarsi, da ات *et*, carne.

اللرم *ellèrim*, اللرسن *ellèrsin*, اللر *ellèr*, اللمك *ellemèlt*, maneggiare, scacciare, da ال *el*, mano.

توزلرم *tuzlàrym*, توزلرسن *tuzlàrsyn*, توزلر *tuzlàr*, توزلمق *tuzlamàk*, salare, da توز *tuz*, sale.

E molti altri, i quali si tralasciano, perchè non si possono ridurre a Regole generali.

Ultimamente si deve avvertire, che tutti i Verbi della terza, quinta, nona, e undecima Conjugazione, quando hanno negl' Infiniti di tre sillabe la penultima terminata in ر *r*, formano i loro Transitivi coll' aggiunta delle sillabe درم *dirim*, *dürüm*, *dyrym*, *durum*, come

Da چويررم *čeviririm*, چويررسن *čevirirsin*, چويرر *čevirir*, چويرمك *čevirmèk*, voltare, چويردرم *čevirdirim*, چويردرسن *čevirdirsin*, چويردر *čevirdir*, چويرتمك *čevirtmèk*, far volgere.

Da اوفررم *üfürürüm*, اوفررسن *üfürürsün*, اوفرر *üfürür*, اوفرمك *üfürmèk*, soffiare, اوفردرم *üfürdürüm*, اوفردرسن *üfürdürsün*, اوفردر *üfürdür*, اوفرتمك *üfürtmèk*, far soffiare.

Da قوتاررم *kotaryrym*, قوتاررسن *kotaryrsyn*, قوتارر *kotaryr*, قوتارمق *kotarmàk*, imbandire, قوتاردرم *kotardyrym*, قوتاردرسن *kotardyrsyn*, قوتاردر *kotardyr*, قوتارتمق *kotartmàk*, far imbandire.

Da بيوررم *bujururum*, بيوررسن *bujurursun*, بيورر *bujurur*, بيورمق *bujurmàk*, comandare, بيوردرم *bujurdurum*, بيوردرسن *bujurdursun*, بيوردر *bujurdur*, بيورتمق *bujurtmàk*, far comandare.

I Ver-

I Verbi della prima, e settima Conjugazione, quando hanno nella penultima sillaba dell'Infinito le vocali او, o وُ o, u, ö, ü, formano i Transitivi determinati in دردورم *dürdürüm*, o *durdùrum*, e gl'Indeterminati in درورم *dürürüm*, o *durùrum*, come da اورمك *örmèk*, intrecciare اوردردورم *ördürdürüm*, e اوردرورم *ördürürüm*; da اورمق *vurmàk*, battere اوردردورم *vurdurdùrum*, e اوردرورم *vurdurùrum*; da بوزمق *bozmàk*, guastare بوزدردورم *bozdurdùrum*, e بوزدرورم *bozdurùrum*; da سورمك *sürmèk*, spignere سوردردورم *sürdürdürüm*, e سوردرورم *sürdürürüm*. Tutti Verbi della quinta, e undecima Conjugazione.

Dei Verbi Negativi, e Impossibili si dirà nel Cap.XVI. dove si tratterà della Conjugazione de'Verbi Negativi.

CAPITOLO III.

Prima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

سورم *sevèrim*, io amo, سورسن *sevèrsin*, tu ami, سور *sevèr*, quello ama. Plur. سورز *sevèriz*, noi amiamo, سورسكز *sevèrsin-iz*, voi amate, سورلر *sevèrlèr*, quelli amano.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

سوەيورم *sevèjorum*, io sto amando, سوەيورسن *sevèjorsun*, tu stai amando, سوەيور *sevèjor*, quello sta amando. Plur. سوەيورز *sevèjoruz*, noi stiamo amando, سوەيورسكز *sevèjorsun-uz*, voi state amando, سوەيورلر *sevèjorlar*, quelli stanno amando.

Presente doppio.

Sing.

سومش اولورم *sevmiś olùrum*, io vengo ad amare, سومش اولورسن *sevmiś olùrsun*, tu vieni ad amare, سومش اولور *sevmiś olùr*, quello viene ad amare. Plur. سومش اولورز *sevmiś olùruz*, noi veniamo ad amare, سومش اولورسكز *sevmiś olùrsun-uz*, voi venite ad amare, سومش اولورلر *sevmiś olùrlàr*, quelli vengono ad amare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

سوردم *sevèrdim*, io amava, سوردك *sevèrdin-*, tu amavi, سوردى *sevèrdi*, quello amava. Plur. سوردك *sevèrdik*, noi amavamo, سوردكز *sevèrdin-iz*, voi amavate, سورديلر *sevèrdiler*, quelli amavano.

Pre-

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

سوه‌یوردم *sevèjordym*, io stava amando, سوه‌یوردك *sevèjordyn*, tu stavi amando, سوه‌یوردی *sevèjordy*, quello stava amando. Plur. سوه‌یوردق *sevèjordyk*, noi stavamo amando, سوه‌یوردکز *sevèjordyn-yz*, voi stavate amando, سوه‌یوردیلر *sevèjordylar*, quelli stavano amando.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

سوراِیمشم *sevèr imišim*, si dice, che io amassi, سوراِیمشسن *sevèr imišsin*, che tu amassi, سوراِیمش *sevèr imiš*, che quello amasse. Plur. سوراِیمشز *sevèr imišiz*, che noi amassimo, سوراِیمشسکز *sevèr imišsin-iz*, che voi amaste, سوراِیمشلر *sevèr imišler*, che quelli amassero.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

سوه‌یوراِیمشم *sevèjor ymyšym*, si dice, che io stassi amando, سوه‌یوراِیمشسن *sevèjor ymyšsyn*, che tu stassi amando, سوه‌یوراِیمش *sevèjor ymyš*, che quello stasse amando. Plur. سوه‌یوراِیمشز *sevèjor ymyšyz*, che noi stassimo amando, سوه‌یوراِیمشسکز *sevèjor ymyšsyn-yz*, che voi staste amando, سوه‌یوراِیمشلر

سوەيورايمشلر *sevèjor ymyślar*, che quelli stassero amando:

Preterito perfetto determinato.

Sing.

سودم *sevdìm*, io amai, ed ho amato, سودك *sevdìn-*, tu amasti, ed hai amato, سودى *sevdì*, quello amò, ed ha amato. Plur. سودك *sevdìk*, noi amammo, ed abbiamo amato, سودكز *sevdin-iz*, voi amaste, ed avete amato, سوديلر *sevdilèr*, quelli amarono, ed hanno amato.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

سومشم *sevmìśim*, si dice, o mi pare, che io abbia amato, سومشسن *sevmìśsin*, che tu abbia amato, سومش *sevmìś*, che quello abbia amato. Plur. سومشز *sevmìś iz*, che noi abbiamo amato, سومشسكز *sevmìśsin-iz*, che voi abbiate amato, سومشلر *sevmiślèr*, che quelli abbiano amato.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

سومش اولدم *sevmìś oldùm*, io venni, e son venuto ad amare, سومش اولدك *sevmìś oldùn-*, tu venisti, e sei venuto ad amare, سومش اولدى *sevmìś oldù*, quello venne, ed è venuto ad amare. Plur. سومش اولدق *sevmìś oldùk*,

noi

noi venimmo, e siamo venuti ad amare, سومش اولدكز *sevmiś oldun-ùz*, voi veniste, e siete venuti ad amare, سومش اولديلر *sevmiś oldulàr*, quelli vennero, e sono venuti ad amare.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

سودى ايدم *sevdì idim*, io avevo amato, سودى ايدك *sevdì idin-*, tu avevi amato, سودى ايدى *sevdì idi*, quello aveva amato. Plur. سودى ايدك *sevdì idik*, noi avevamo amato, سودى ايدكز *sevdì idin-iz*, voi avevate amato سودى ايديلر *sevdì idiler*, quelli avevano amato.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش ايدم *sevmiś idim*, io già avevo amato, سومش ايدك *sevmiś idin-*, tu già avevi amato, سومش ايدى *sevmiś idi*, quello già aveva amato. Plur. سومش ايدك *sevmiś idik*, noi già avevamo amato, سومش ايدكز *sevmiś idin-iz*, voi già avevate amato, سومش ايديلر *sevmiś idiler*, quelli già avevano amato.

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

سومش ايمشم *sevmiś imiś im*, si dice, che io avessi amato, سومش ايمشسن *sevmiś imiśsin*, che tu avessi amato, سومش ايمش *sevmiś imiś*, che quello avesse amato. Plur. سومش ايمشز *sevmiś imiśiz*, che noi avessimo amato, سومش ايمشسكز *sevmiś imiśsin-iz*, che voi aveste amato, سومش ايمشلر *sevmiś imiśler*, che quelli avessero amato.

Futuro semplice.

Sing.

سورم *sevèrim*, io amerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

سومش اولورم *sevmiś olùrum*, io verrò ad amare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

سوەجك اولدم *seveḡèǵ oldùm*, io fui, e sono stato per amare, سوەجك اولدك *seveḡèǵ oldùn-*, tu fosti, e sei stato per amare, سوەجك اولدى *seveḡèǵ oldù*, quello fù, ed è stato per amare. Plur. سوەجك اولدق *seveḡèǵ oldùk*, noi fum-

fummo, e siamo stati per amare, سوهجك اولدكز *seveğèğ oldun-ìız*, voi foste, e siete stati per amare, سوهجك اولديلر *seveğèğ oldulàr*, quelli furono, e sono stati per amare.

Futuro misto relativo.

Sing.

سوهجك اولمشم *seveğèğ olmùśum*, si dice, che io sia, e fossi stato per amare, سوهجك اولمشسن *seveğèğ olmùśsun*, che tu sia, e fossi stato per amare, سوهجك اولمش *seveğèğ olmùś*, che quello sia, e fosse stato per amare. Plur. سوهجك اولمشز *seveğèğ olmùśuz*, che noi siamo, e fossimo stati per amare, سوهجك اولمشسكز *seveğèğ olmùśsun-uz*, che voi siate, e foste stati per amare, سوهجك اولمشلر *seveğèğ olmuślàr*, che quelli sieno, e fossero stati per amare.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

سو *sev*, ama tu, سوسون *sevsin*, ami quello. Plur. سوهلم *sevelim*, amiamo noi, سويكز *sèvin-iz*, o سويك *sèvin-*, amate voi, سوسونلر *sevsinlèr*, amino quelli.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه سويدم *bolàjlki sevèidim*, Iddio volesse, che io amassi سويدك *sevè idin-*, che tu amassi, سويدى *sevèidi*, che quello amasse. Plur. سويدك *sevèidilk*, che noi amassimo, سويدكز *sevèidin-iz*, che voi amaste, سويديلر *sevèidiler*, che quelli amassero.

Preterito Perfetto.

Sing.

بولايكه سومش اولم *bolàjlki sevmiś olàm*, Iddio voglia, che io abbia amato, سومش اولەسن *sevmiś olàsyn*, che tu abbia amato, سومش اوله *sevmiś olà*, che quello abbia amato. Plur. سومش اولەيز *sevmiś olàiz*, che noi abbiamo amato, سومش اولەسز *sevmiś olàsyz*, che voi abbiate amato, سومش اولەلر *sevmiś olalàr*, che quelli abbiano amato.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه سومش اوليدم *bolàjlki sevmiś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi amato, سومش اوليدك *sevmiś olàidyn-*, che tu avessi amato, سومش اوليدى *sevmiś olàidy*, che quello

quello avesse amato. Plur. سومش اوليدق *sevmiš olàidyk*, che noi avessimo amato, سومش اوليدكز *sevmiš olàidyn-yz*, che voi aveste amato, سومش اوليديلر *sevmiš olàidylar*, che quelli avessero amato.

Futuro.

Sing.

بولايكه سوم *bolàjlli sevèm*, Iddio voglia, che io ami; سوه‌سن *sevèsin*, che tu ami, سوه *sevè*, che quello ami. Plur. سوه‌يز *sevèiz*, che noi amiamo, سوه‌سز *sevèsiz*, che voi amiate, سوه‌لر *sevelèr*, che quelli amino.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

سورسم *sevèrsem*, se io amo, سورسك *sevèrsen-*, se tu ami, سورسه *sevèrse*, se quello ama. Plur. سورسك *sevèrselt*, se noi amiamo, سورسكز *sevèrsen-iz*, se voi amate, سورسه‌لر *sevèrseler*, o سورلرسه *severlèrse*, se quelli amano.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

سوه‌يورسم *sevèjorsam*, se io sto amando, سوه‌يورسك *sevèjorsan-*, se tu stai amando, سوه‌يورسه *sevèjorsa*, se quello

quello sta amando. Plur. سوه‌يورسق *sevèjorsak*, se noi stiamo amando, سوه‌يورسكز *sevèjorsan-yz*, se voi state amando, سوه‌يورسلر *sevèjorsalar*; o سوه‌يورلرسه *sevejorlàrsa*, se quelli stanno amando.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

سورسيدم *sevèrseidim*, quando io amava, سورسيدك *sevèrseidin-*, quando tu amavi, سورسيدى *sevèrseidi*, quando quello amava. Plur. سورسيدك *sevèrseidik*, quando noi amavamo, سورسيدكز *sevèrseidin-iz*, quando voi amavate, سورسيديلر *sevèrseidiler*, o سورلرسه ايدى *severlèrseidi*, quando quelli amavano.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

سوه‌يورسه‌ايدم *sevèjorsa idym*, quando io stava amando, سوه‌يورسه ايدك *sevèjorsa idyn-*, quando tu stavi amando, سوه‌يورسه ايدى *sevèjorsa idy*, quando quello stava amando. Plur. سوه‌يورسه ايدك *sevèjorsaidyk*, quando noi stavamo amando, سوه‌يورسه ايدكز *sevèjorsa idyn-yz*, quando voi stavate amando, سوه‌يورسه ايديلر *sevèjorsa idylar*, quando quelli stavano amando.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

سورسه ايمشم *sevèrse imiśim*, si dice, che quando io amavo, سورسه ايمشسن *sevèrse imiśsin*, che quando tù amavi, سورسه ايمش *sevèrse imiś*, che quando quello amava. Plur. سورسه ايمشز *sevèrse imiśiz*, che quando noi amavamo, سورسه ايمشسكز *sevèrse imiśsin-iz*, che quando voi amavate, سورسه ايمشلر *sevèrse imiśler*, o سورلرسه ايمش *severlèrse imiś*, che quando quelli amavano.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

سوەيورسه ايمشم *sevèjorsa imyśym*, si dice, che quando io stava amando, سوەيورسه ايمشسن *sevèjorsa imyśsyn*, che quando tu stavi amando, سوەيورسه ايمش *sevèjorsa imyś*, che quando quello stava amando. Plur. سوەيورسه ايمشز *sevèjorsa imyśyz*, che quando noi stavamo amando, سوەيورسه ايمشسكز *sevèjorsa imyśsyn-yz*, che quando voi stavate amando, سوەيورسه ايمشلر *sevèjorsa imyślar*, o سوەيورلرسه ايمش *sevejorlàrsa imyś*, che quando quelli stavano amando.

Pri-

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

سوسم *sevsèm*, se io amassi, سوسك *sevsèn-*, se tu amassi, سوسه *sevsè*, se quello amasse. Plur. سوسك *sevsèlt*, se noi amassimo, سوسكز *sevsen-iz*, se voi amaste, سوسهلر *sevselèr*, se quelli amassero.

Seconda voce del Preterito imperfetto,

e più che perfetto.

Sing.

سوردم *sevèrdim*, io amerei, ed avrei amato, come il Preterito inperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

سودى ايسم *sevdì isem*, se, o quando io amai, ed ho amato, سودى ايسك *sevdi isen-*, se, o quando tu amasti, ed hai amato, سودى ايسه *sevdì ise*, se, o quando quello amò, ed ha amato. Plur. سودى ايسك *sevdì iselt*, se, o quando noi amammo, ed abbiamo amato, سودى ايسكز *sevdì isèn-iz*, se, o quando voi amaste, ed avete amato, سودى ايسهلر *sevdì iseler*, se, o quando quelli amarono, ed hanno amato.

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

سومش ایسم *sevmiš isem*, si dice, che quando io ho amato, o se si dice, che io abbia amato, o se io avrò amato, سومش ایسك *sevmiš isen-*, se tu avrai amato, سومش ایسه *sevmiš ise*, se quello avrà amato. Plur. سومش ایسك *sevmiš iselk*, se noi avremo amato, سومش ایسکز *sevmiš isen-iz*, se voi avrete amato, سومش ایسهلر *sevmiš iseler*, se quelli avran amato.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

سودی ایسه ایدم *sevdi ise idim*, quando io avevo amato, سودی ایسه ایدك *sevdi ise idin-*, quando tu avevi amato, سودی ایسه ایدی *sevdi ise idi*, quando quello aveva amato. Plur. سودی ایسه ایدك *sevdi ise idilk*, quando noi avevamo amato, سودی ایسه ایدکز *sevdi ise idin-iz*, quando voi avevate amato, سودی ایسه ایدیلر *sevdi ise idiler*, quando quelli avevano amato.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش ایسه ایدم *sevmiš ise idim*, tempo fa quando io

 ave-

avevo amato, سومش ايسه ايدك *sevmiś ise idin-*, quando tu avevi amato, سومش ايسه ايدى *sevmiś ise idi*, quando quello aveva amato. Plur. سومش ايسه ايدك *sevmiś ise idik*, quando noi avevamo amato, سومش ايسه ايدكز *sevmiś ise idin-iz*, quando voi avevate amato, سومش ايسه ايديلر *sevmiś ise idiler*, quando quelli avevano amato.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

سومش اولسم *sevmiś olsàm*, se mai io avessi amato, سومش اولسك *sevmiś olsàn-*, tu avessi amato, سومش اولسه *sevmiś olsà*, quello avesse amato. Plur. سومش اولسق *sevmiś olsàk*, noi avessimo amato, سومش اولسكز *sevmiś olsan-yz*, voi aveste amato, سومش اولسهلر *sevmiś olsalàr*, quelli avessero amato.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

سوسيدم *sevsèidim*, se io avessi amato, سوسيدك *sevsèidin-*, se tu avessi amato, سوسيدى *sevsèidi*, se quello avesse amato. Plur. سوسيدك *sevsèidik*, se noi avessimo amato, سوسيدكز *sevsèidin-iz*, se voi aveste amato, سوسيديلر *sevsèidiler*, se quelli avessero amato.

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش اولسیدم *sevmiš olsàidym*, se io per l'avanti avessi amato, سومش اولسیدك *sevmiš olsàidyn-*, se tu avessi amato, سومش اولسیدی *sevmiš olsàidy*, se quello avesse amato. Plur. سومش اولسیدق *sevmiš olsàidyk*, se noi avessimo amato, سومش اولسیدکز *sevmiš olsàidyn-yz*, se voi aveste amato, سومش اولسیدیلر *sevmiš olsàidylar*, se quelli avessero amato.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

سومش اولوردم *sevmiš olùrdum*, io avrei già amato, o sarei venuto ad amare, سومش اولوردك *sevmiš olùrdun-*, tu avresti già amato, سومش اولوردی *sevmiš olùrdu*, quello avrebbe già amato. Plur. سومش اولوردق *sevmiš olùrduk*, noi avressimo già amato, سومش اولوردکز *sevmiš olùrdun-uz*, voi avreste già amato, سومش اولوردیلر *sevmiš olùrdular*, quelli avrebbero gia amato.

Futuro.

Sing.

سورسم *sevèrsem*, se, o quando io amerò, come il Presente.

Modo Subjuntivo, che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

سوه‌جك ایسم *sevegèg isem*, se io ho da amare, سوه‌جك ایسه‌ك *sevegèg isen-*, se tu hai da amare, سوه‌جك ایسه *sevegèg ise*, se quello ha da amare. Plur. سوه‌جك ایسك *sevegèg isek*, se noi abbiamo da amare, سوه‌جك ایسكز *sevegèg isen-iz*, se voi avete da amare, سوه‌جك ایسه‌لر *sevegèg iseler*, se quelli hanno da amare.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

سوه‌جك ایسه ایدم *sevegèg iseidim*, se, o quando io avevo da amare, سوه‌جك ایسه ایدك *sevegèg iseidin-*, se, o quando tu avevi da amare, سوه‌جك ایسه ایدی *sevegèg iseidi*, se, o quando quello aveva da amare. Plur. سوه‌جك ایسه ایدك *sevegèg iseidik*, se, o quando noi avevamo da amare, سوه‌جك ایسه ایدكز *sevegèg iseidin-iz*, se, o quando voi avevate da amare, سوه‌جك ایسه ایدیلر *sevegèg iseidiler*, se, o quando quelli avevano da amare.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

سوهجك ايمش ايسم *seveğèğ imišisem*, si dice, che quando io avevo da amare, سوهجك ايمش ايسك *seveğèğ imišisen-*, che quando tu avevi da amare, سوهجك ايمش ايسه *seveğèğ imišise*, che quando quello aveva da amare. Plur. سوهجك ايمش ايسك *seveğèğ imišisek*, che quando noi avevamo da amare, سوهجك ايمش ايسكز *seveğèğ imišisen-iz*, che quando voi avevate da amare, سوهجك ايمش ايسهلر *seveğèğ imišiseler*, che quando quelli avevano da amare.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

سوهجك اولسم *seveğèğ olsàm*, se io avessi da amare; سوهجك اولسك *seveğèğ olsàn-*, se tu avessi da amare, سوهجك اولسه *seveğèğ olsà*, se quello avesse da amare, Plur. سوهجك اولسق *seveğèğ olsàk*, se noi avessimo da amare, سوهجك اولسكز *seveğèğ olsan-yz*, se voi aveste da amare, سوهجك اولسهلر *seveğèğ olsalàr*, se quelli avessero da amare.

Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

سوەجك اولدم ايسه *seveğèğ oldùmysa*, se, o quando io sono stato per amare, سوەجك اولدك ايسه *seveğèğ ol-dùn-ysa*, se, o quando tu sei stato per amare سوەجك اولدى ايسه *seveğèğ oldùisa*, se, o quando quello è stato per amare. Plur. سوەجك اولدق ايسه *seveğèğ oldùghysa*, se, o quando noi siamo stati per amare, سوەجك اولدكز ايسه *seveğèğ oldun-ùzysa*, se, o quando voi siete stati per amare, سوەجك اولديلر ايسه *seveğèğ oldulàr ysa*, se, o quando quelli sono stati per amare.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

سوەجك اولمش ايسم *seveğèğ olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per amare, سوەجك اولمش ايسك *se-veğèğ olmùś ysan-*, che quando tu sei stato per amare, سوەجك اولمش ايسه *seveğèğ olmùś ysa*, che quando quello è stato per amare. Plur. سوەجك اولمش ايسك *seveğèğ ol-mùś ysak*, che quando noi siamo stati per amare, سوەجك اولمش ايسكز *seveğèğ olmùś ysan-yz*, che quando voi siete stati per amare, سوەجك اولمش ايسەلر *seveğèğ olmùś ysalar*, che quando quelli sono stati per amare.

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

سوەجك اولسيدم *seveğèğ olsàidym*, se io fossi stato per amare, سوەجك اولسيدك *seveğèğ olsàidyn-*, se tu fossi stato per amare, سوەجك اولسيدی *seveğèğ olsàidy*, se quello fosse stato per amare. Plur. سوەجك اولسيدق *se-veğèğ olsàidyk*, se noi fossimo stati per amare, سوەجك اولسيدكز *seveğèğ olsàidyn-yz*, se voi foste stati per amare, سوەجك اولسيديلر *seveğèğ olsàidylar*, se quelli fossero stati per amare.

Futuro.

Sing.

سوەجك اولورسم *seveğèğ olùrsam*, se, o quando io avrò da amare, سوەجك اولورسك *seveğèğ olùrsan-*, se, o quando tu avrai da amare, سوەجك اولورسه *seveğèğ olùrsa*, se, o quando quello avrà da amare. Plur. سوەجك اولورسق *seveğèğ olùrsak*, se, o quando noi avremo da amare, سوەجك اولورسكز *seveğèğ olùrsan-yz*, se, o quando voi avrete da amare, سوەجك اولورسلر *seveğèğ olùrsalar*, o سوەجك اولورلرسه *seveğèğ olurlàrsa*, se, o quando quelli avranno da amare.

Mo-

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

سومك *sevmèk*, amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. سومك *sevmèk*, o سومه *sevmè*, amare, o l'amare.

Gen. سومكك *sevmegin-*, o سومهنك *sevmenin-*, d' amare.

Gen. سومك *sevmèk*, d' amare.

Dat. سومكه *sevmegè*, ad amare.

Acc. سومكى *sevmegi*, l' amare.

Acc. سومك *sevmèk*, amare.

Abl. سومكدن *sevmekdèn*, o سومهدن *sevmedèn*, dall' amare, o per amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومم *sevmèm*, l' amar io.

Gen. سوممك *sevmemin-*, d' amar io.

Dat. سوممه *sevmemè*, ad amar io.

Acc. سوممى *sevmemi*, l' amar io.

Abl. سوممدن *sevmemdèn*, dall'amar io, o per amar io.

Plur.Nom. سوممز *sevmemiz*, l' amar noi.

Gen.

Gen. سومزك *sevmemizìn-*, d'amar noi.

Dat. سومزه *sevmemizè*, ad amar noi.

Acc. سومزی *sevmemizì*, l'amar noi.

Abl. سومزدن *sevmemizdèn*, dall' amar noi, o per amar noi.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومك *sevmèn-*, l'amar tu.

Gen. سومكك *sevmen-ìn-*, d'amar tu.

Dat. سومكه *sevmen-è*, ad amar tu.

Acc. سومكی *sevmen-ì*, l'amar tu.

Abl. سومكدن *sevmen-dèn*, dall' amar tu, o per amar tu.

Plur.Nom. سومكز *sevmen-ìz*, l'amar voi.

Gen. سومكزك *sevmen-izìn-*, d'amar voi.

Dat. سومكزه *sevmen-izè*, ad amar voi.

Acc. سومكزی *sevmen-izì*, l'amar voi.

Abl. سومكزدن *sevmen-izdèn*, dall' amar voi, o per amar voi.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومسی *sevmesì*, l' amar quello.

Gen. سومسنك *sevmesinìn-*, d'amar quello.

Dat. سومسنه *sevmesinè*, ad amar quello.

Acc. سومسنی *sevmesini*, l' amar quello.

Abl. سومسندن *sevmesindèn*, dall'amar quello, o per amar quello.

Plur.Nom. سوملری *sevmeleri*, l'amar quelli.

Gen. سوملرینك *sevmeleriñin-*, d'amar quelli.

Dat. سوملرینه *sevmelerinè*, ad amar quello.

Acc. سوملرینی *sevmèlerini*, l'amar quelli.

Abl. سوملرندن *sevmelerindèn*, dall' amar quelli, o per amar quelli.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

سودك *sevdik*, aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. سودك *sevdik*, aver amato.

Abl. سودكدن *sevdikdèn*, dall' aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سودیکم *sevdigim*, aver io amato.

Gen. سودیکمك *sevdigimin-*, d'aver io amato.

Dat.

Dat. سوديكمه *sevdiğimè*, ad aver io amato.

Acc. سوديكمى *sevdiğimi*, aver io amato.

Abl. سوديكمدن *sevdiğimdèn*, d' aver, o per aver io amato.

Plur.Nom. سوديكمز *sevdiğimiz*, aver noi amato.

Gen. سوديكمزك *sevdiğimizin-*, d' aver noi amato.

Dat. سوديكمزه *sevdiğimizè*, ad aver noi amato.

Acc. سوديكمزى *sevdiğimizi*, aver noi amato.

Abl. سوديكمزدن *sevdiğimizdèn*, d' aver, o per aver noi amato.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سوديكك *sevdiğin-*, aver tu amato.

Gen. سوديككك *sevdiğin-in-*, d'aver tu amato.

Dat. سوديككه *sevdiğin-è*, ad aver tu amato.

Acc. سوديككى *sevdiğin-i*, aver tu amato.

Abl. سوديككدن *sevdiğin-dèn*, d' aver, o per aver tu amato.

Plur.Nom. سوديككز *sevdiğin-iz*, aver voi amato.

Gen. سوديككزك *sevdiğin-izin-*, d'aver voi amato.

Dat. سوديككزه *sevdiğin-izè*, ad aver voi amato.

Acc. سوديككزى *sevdiğin-izi*, aver voi amato.

Abl. سودیککزدن *sevdiğin-izdèn*, d' aver, o per aver voi amato.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سودیکی *sevdiği*, aver quello amato.

Gen. سودیکنک *sevdiğinin-*, d'aver quello amato.

Dat. سودیکنه *sevdiğinè*, ad aver quello amato.

Acc. سودیکنی *sevdiğini*, aver quello amato.

Abl. سودیکندن *sevdiğindèn*, d'aver, o per aver quello amato.

Plur.Nom. سودکلری *sevdilkleri*, aver quelli amato.

Gen. سودکلرینک *sevdilklerinin-*, d' aver quelli amato.

Dat. سودکلرینه *sevdilklerinè*, ad aver quelli amato.

Acc. سودکلرینی *sevdilklerini*, aver quelli amato.

Abl. سودکلرندن *sevdilklerindèn*, d'aver, o per aver quelli amato.

Futuro semplice.

سوەجک *seveğèlk*, dover amare.

Declinazione del Futuro semplice cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سوەجکیم *seveğeğim*, dover io amare.

Gen. سوەجکمک *seveğeğimin-*, di dover io amare.

Dat.

Dat. سوەجكيمه *seveǧeǧimè*, a dover io amare.

Acc. سوەجكيمى *seveǧeǧimì*, dover io amare.

Abl. سوەجكيمدن *seveǧeǧimdèn*, da dover, o per dover io amare.

Plur.Nom. سوەجكيمز *seveǧeǧimìz*, dover noi amare.

Gen. سوەجكيمزك *seveǧeǧimizìn-*, di dover noi amare.

Dat. سوەجكيمزه *seveǧèǧimizè*, a dover noi amare.

Acc. سوەجكيمزى *seveǧeǧimizì*, dover noi amare.

Abl. سوەجكيمزدن *seveǧeǧimizdèn*, da dover, o per dover noi amare.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سوەجكك *seveǧeǧìn-*, dover tu amare.

Gen. سوەجكيكك *seveǧeǧìn-in-*, di dover tu amare.

Dat. سوەجكيكه *seveǧeǧin-è*, a dover tu amare.

Acc. سوەجكيكى *seveǧeǧin-ì*, dover tu amare.

Abl. سوەجكيكدن *seveǧeǧin-dèn*, da dover, o per dover tu amare.

Plur.Nom. سوەجكيكز *seveǧeǧin-ìz*, dover voi amare.

Gen. سوەجكيكزك *seveǧeǧin-izìn-*, di dover voi amare.

Dat. سوەجكيكزه *seveǧeǧin-izè*, a dover voi amare.

Acc. سوەجكيكزى *seveǧeǧin-izì*, dover voi amare.

Abl.

Abl. سوەجکیکزدن *sevegegin-izdèn*, da dover, o per dover voi amare.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوەجکی *sevegegi*, dover quello amare.

Gen. سوەجکینك *sevegeginin-*, di dover quello amare.

Dat. سوەجکینه *sevegèginè*, a dover quello amare.

Acc. سوەجکینی *sevegegini*, dover quello amare.

Abl. سوەجکیندن *sevegegindèn*, da dover, o per dover quello amare.

Plur.Nom. سوەجکلری *sevegelkleri*, dover quelli amare.

Gen. سوەجکلرینك *sevegelklerinin-*, di dover quelli amare.

Dat. سوەجکلرینه *sevegelklerinè*, a dover quelli amare.

Acc. سوەجکلرینی *sevegelklerini*, dover quelli amare.

Abl. سوەجکلرندن *sevegelklerindèn*, da dover, o per dover quelli amare.

Futuro misto.

سوەجك اولمق *sevegèg olmàk*, aver dovuto amare.

Declinazione del Futuro misto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سوەجك اولدیغم *sevegèg oldughìm*, aver dovuto io amare.

Gen.

Gen. سوه‌جك اولديغمك *seveğèğ oldughumùn-*, d'aver dovuto io amare.

Dat. سوه‌جك اولديغمه *seveğèğ oldughumà*, ad aver dovuto io amare.

Acc. سوه‌جك اولديغمی *seveğèğ oldughumù*, aver dovuto io amare.

Abl. سوه‌جك اولديغمدن *seveğèğ oldughumdàn*, d'aver, o per aver dovuto io amare.

Plur. Nom. سوه‌جك اولديغمز *seveğèğ oldughumùz*, aver dovuto noi amare.

Gen. سوه‌جك اولديغمزك *seveğèğ oldughumuzùn-*, d'aver dovuto noi amare.

Dat. سوه‌جك اولديغمزه *seveğèğ oldughumuzà*, ad aver dovuto noi amare.

Acc. سوه‌جك اولديغمزی *seveğèğ oldughumuzù*, aver dovuto noi amare.

Abl. سوه‌جك اولديغمزدن *seveğèğ oldughumuzdàn*, d'aver, o per aver dovuto noi amare.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. Nom. سوه‌جك اولديغك *seveğèğ oldughùn-*, aver dovuto tu amare.

Gen.

Gen. سوه‌جك اولديغكك *seveǧèǧ oldughun-ùn-*, d'aver dovuto tu amare.

Dat. سوه‌جك اولديغكه *seveǧèǧ oldughun-à*, ad aver dovuto tu amare.

Acc. سوه‌جك اولديغكى *seveǧèǧ oldughun-ù*, aver dovuto tu amare.

Abl. سوه‌جك اولديغكدن *seveǧèǧ oldughun-dàn-*, d' aver, o per aver dovuto tu amare.

Plur.Nom. سوه‌جك اولديغكز *seveǧèǧ oldughun-ùz*, aver dovuto voi amare.

Gen. سوه‌جك اولديغكزك *seveǧèǧ oldughun-uzùn-*, d' aver dovuto voi amare.

Dat. سوه‌جك اولديغكزه *seveǧèǧ oldughun-uzà*, ad aver dovuto voi amare.

Acc. سوه‌جك اولديغكزى *seveǧèǧ oldughun-uzù*, aver dovuto voi amare.

Abl. سوه‌جك اولديغكزدن *seveǧèǧ oldughun-uzdàn*, d'aver, o per aver dovuto voi amare.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوه‌جك اولديغى *seveǧèǧ oldughù*, aver dovuto quello amare.

Gen.

Gen. سوەجك اولديغنك *sevĕgèĝ oldughunùn-* , d'aver dovuto quello amare .

Dat. سوەجك اولديغنه *sevĕgèĝ oldughunà* , ad aver dovuto quello amare .

Acc. سوەجك اولديغنى *sevĕgèĝ oldughunù* , aver dovuto quello amare .

Abl. سوەجك اولديغندن *sevĕgèĝ oldughundàn* , d'aver, o per aver dovuto quello amare .

Plur. Nom. سوەجك اولدقلرى *sevĕgèĝ olduklarỳ* , aver dovuto quelli amare .

Gen. سوەجك اولدقلرينك *sevĕgèĝ olduklarynyn-* , d'aver dovuto quelli amare .

Dat. سوەجك اولدقلرينه *sevĕgèĝ olduklarynà* , ad aver dovuto quelli amare .

Acc. سوەجك اولدقلرينى *sevĕgèĝ olduklarynỳ* , aver dovuto quelli amare .

Abl. سوەجك اولدقلرندن *sevĕgèĝ olduklaryndàn* , d'aver , o per aver dovuto quelli amare .

Gerundj .

سورکن *sevèr iken* , mentre io amo , e amavo , tu ami , e amavi , &c.

سوەيورکن *sevèjor ilken*, amando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi amando, &c.

سومشيکن *sevmiš ilken*, quantunque io abbia, tu abbi amato, &c. o avendo amato.

سوەجك ايکن *seveǵèǵ ilken*, io, tu, quello invece d' amare, &c. o mentre io ero, tu eri per amare, &c.

سومەلو ايکن *sevmeli ilken*, io, tu in vece di dover amare, &c. o dovendo amare.

سوديکم وارايکن *sevdiǵim var ilken*, سوديکك وارايکك *sevdiǵin-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi amato, &c.

سوديکم وارايمشيکن *sevdiǵim var ymyš ilken*, سوديکك وارايمشيکن *sevdiǵin-var ymyš ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi amato, &c.

سوب *sevip*, amando, ed avendo amato.

سوەرك *severèk*, amando, coll' amare.

سوجه *sevinǵe*, finchè io ami, tu ami, &c. o mentre io amo, tu ami, &c. o se io amo, tu ami, &c. o amando io, tu, &c. o subito che io amai, ed ho amato, tu amasti, ed hai amato, &c.

سولدن برو *seveldèn beri*, da che, o dappoichè io amai, ed

ed ho amato, tu amasti, ed hai amato, &c.

سوەلو *seveli*, da che io amai, ed ho amato, tu amasti, ed hai amato, &c.

Supino.

سوەسوە *seve seve*, amando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

سور *sevèr* indeclinabile, chi ama, e amava, o ami, e amasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. سون *sevèn*, quello, il quale ama, amava, amò, ha, ed avea amato, e amerà.

Gen. سونك *sevenin-*, &c.

Plur.Nom. سونلر *sevenlèr*, quelli, i quali amano, amavano, amarono, hanno, ed aveano amato, e ameranno.

Gen. سونلرك *sevenlerin-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

سومش *sevmiš* indeclinabile, chi ha, o abbia amato, e avesse amato.

Par-

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سودیکم *sevdiğim*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me amato.

Gen. سودیکمک *sevdiğimin-*, &c.

Plur.Nom. سودکلرم *sevdiklerim*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me amati.

Gen. سودکلرمک *sevdiklerimin-*, &c.

Sing.Nom. سودیکمز *sevdiğimiz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi amato.

Gen. سودیکمزک *sevdiğimizin-*, &c.

Plur.Nom. سودکلرمز *sevdiklerimiz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi amati.

Gen. سودکلرمزک *sevdiklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سودیکک *sevdiğin-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te amato.

Gen. سودیککک *sevdiğin-in-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. سودكلرك *sevdilklerin-* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da te amatî .

Gen. سودكلريكك *sevdilklerin-in-* , &c.

Sing.Nom. سوديككز *sevdigin-iz* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da voi amato .

Gen. سوديككزك *sevdigin-izin-* , &c.

Plur.Nom. سودكلريكز *sevdilklerin-iz* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da voi amati .

Gen. سودكلريكزك *sevdilklerin-izin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. سوديكى *sevdigi* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da lui amato .

Gen. سوديكنك *sevdiginin-* , &c.

Plur.Nom. سودكلرى *sevdilkleri* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da lui amati .

Gen. سودكلرينك *sevdilklerinin-* , &c.

Sing.Nom. سودكلرى *sevdilkleri* , quello, il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da loro amato .

Gen.

Gen. سودكلرينك *sevdiliklerinin-*, &c.

Plur.Nom. سودكلري *sevdilikleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro amati.

Gen. سودكلرينك *sevdiliklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

سوهجك *seveǧèli* indeclinabile, chi ha, o abbia da amare, per amare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سوهجكيم *seveǧeǧim*, quello, il quale si deve da me amare.

Gen. سوهجكيمك *seveǧeǧimin-*, &c.

Plur.Nom. سوهجكلرم *seveǧeliklerim*, quelli, i quali si devono da me amare.

Gen. سوهجكلريمك *seveǧeliklerimin-*, &c.

Sing.Nom. سوهجكيمز *seveǧeǧimiz*, quello, il quale si deve da noi amare.

Gen. سوهجكيمزك *seveǧeǧimizin-*, &c.

Plur.Nom. سوهجكلريمز *seveǧeliklerimiz*, quelli, i quali si devono da noi amare.

Gen.

Gen. سوەجكلريمزك *seveǧeklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سوەجكك *seveǧeğin-*, quello, il quale si deve da te amare.

Gen. سوەجكيكك *seveǧeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سوەجكلرك *seveǧeklerin-*, quelli, i quali si devono da te amare.

Gen. سوەجكلريكك *seveǧeklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. سوەجكيكز *seveǧeğin-iz*, quello, il quale si deve da voi amare.

Gen. سوەجكيكزك *seveǧeğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. سوەجكلريكز *seveǧeklerin-iz*, quelli, i quali si devono da voi amare.

Gen. سوەجكلريكزك *seveǧeklerin-izin*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سوەجكى *seveǧeği*, quello, il quale si deve da lui amare.

Gen. سوەجكينك *seveǧeğinin-*, &c.

Plur.Nom. سوەجكلرى *seveǧekleri*, quelli, i quali si devono da lui amare.

Gen. سوەجكلرينك *seveǧeklerinin-*, &c.

Sing.

Sing.Nom. سوه‌جکلری *seveğelkleri*, quello, il quale si deve da loro amare.

Gen. سوه‌جکلرینك *seveğelklerinin-*, &c.

Plur.Nom. سوه‌جکلری *seveğelkleri*, quelli, i quali si devono da loro amare.

Gen. سوه‌جکلرینك *seveğelklerinin-*, &c.

سومملو *sevmeli* indeclinabile, chi deve amare, o bisogna amare.

CAPITOLO IV.

Seconda Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

دللرم *dillèrim*, io disfamo, دللرسن *dillèrsin*, دللر *dillèr*.

Plur. دللرز *dillèriz*, دللرسکز *dillèrsin-iz*, دللرلر *dillerlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

دلله‌یورم, o دللیورم *dillèjorum*, io sto disfamando, دلله‌یورسن, o دللیورسن *dillèjorsun*. دلله‌یور, o دللیور *dillèjor*.

Plur. دلله‌یورز, o دللیورز *dillèjoruz*, دلله‌یورسکز, o دللیورسکز

dillè-

dillèjorsun-uz , دلله‌یورلر , o دلليورلر *dillèjorlar* .

Presente doppio.

Sing.

دللمش اولورم *dillemiš olùrum* , io vengo a disfamare , دللمش اولورسن *dillemiš olùrsun* , دللمش اولور *dillemiš olùr* . Plur. دللمش اولورز *dillemiš olùruz* , دللمش اولورسکز *dillemiš olùrsun-uz* , دللمش اولورلر *dillemiš olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

دللرایدم *dillèr idim* , io disfamava , دللرایدك *dillèr idin-* , دللرایدی *dillèr idi* . Plur. دللرایدك *dillèr idik* , دللرایدکز *dillèr idin-iz* , دللرایدیلر *dillèr idiler* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

دلله‌یوردم *dillèjordym* , o دلليورایدم *dillèjorydym* , io stava disfamando , دلله‌یوردك *dillèjordyn-* , o دلليورایدك *dillèjorydyn-* , دلله‌یوردی *dillèjordy* , o دلليورایدی *dillèjorydy* . Plur. دلله‌یوردق *dillèjordyk* , o دلليورایدك *dillèjorydyk* , دلله‌یوردکز *dillèjordyn-yz* , o دلليورایدکز *dillèjorydyn-yz* , دلله‌یوردیلر *dillèjordylar* , o دلليور ایدیلر *dillèjorydylar* .

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

دللرايمشم *dillèr imišim*, si dice, che io disfamassi, دللرايمشسن *dillèr imišsin*, دللرايمش *dillèr imiš*. Plur. دللرايمشز *dillèr imišiz*, دللرايمشسكز *dillèr imišsin-iz*, دللرايمشلر *dillèr imišler*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

دلليورايمشم o , دللهيورايمشم *dillèjorymyšym*, si dice, che io stassi disfamando, دلليورايمشسن o , دللهيورايمشسن *dillèjorymyšsyn*, دلليورايمش o , دللهيورايمش *dillèjorymyš*. Plur. دلليورايمشز o , دللهيورايمشز *dillèjorymyšyz*, دلليورايمشسكز o , دللهيورايمشسكز *dillèjorymyšsyn-yz*, دلليورايمشلر o , دللهيورايمشلر *dillèjorymyšlar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

دللدم *dilledìm*, io disfamai, ed ho disfamato, دللدك *dilledìn*, دللدى *dilledì*. Plur. دللدك *dilledìk*, دللدكز *dilledìn-iz*, دللديلر *dillediler*.

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

دللمشم *dillemiŝim*, si dice, o mi pare, che io abbia disfamato, دللمشسن *dillemiŝsin*, دللمش *dillemiŝ*. Plur. دللمشز *dillemiŝiz*, دللمشسكز *dillemiŝsin-iz*, دللمشلر *dillemiŝlèr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

دللمش اولدم *dillemiŝoldùm*, io venni, e son venuto a disfamare, دللمش اولدك *dillemiŝ oldùn-*, دللمش اولدى *dillemiŝ oldù*. Plur. دللمش اولدق *dillemiŝ oldùk*, دللمش اولدكز *dillemiŝ oldun-ìz*, دللمش اولديلر *dillemiŝ oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

دللدى ايدم *dilledì idim*, io aveva disfamato, دللدى ايدك *dilledì idin-*, دللدى ايدى *dilledì idi*. Plur. دللدى ايدك *dilledì idik*, دللدى ايدكز *dilledì idin-iz*, دللدى ايديلر *dilledì idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش ايدم *dillemiŝ idim*, io gia avevo disfamato, دللمش ايدك *dillemiŝ idin-*, دللمش ايدى *dillemiŝ idi*. Plur.

 دللمش ايدك

دللمش ايدك *dillemiš idik* , دللمش ايدكز *dillemiš idin-iz* , دللمش ايديلر *dillemiš idiler* .

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

دللمش ايمشم *dillemiš imišim* , si dice, che io avessi disfamato, دللمش ايمشسن *dillemiš imiššin*, دللمش ايمش *dillemiš imiš* . Plur. دللمش ايمشز *dillemiš imišiz* , دللمش ايمشسكز *dillemiš imiššin-iz* , دللمش ايمشلر *dillemiš imišler* .

Futuro semplice.

Sing.

دللرم *dillèrim* , io disfamerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

دللمش اولورم *dillemiš olùrum* , io verrò a disfamare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

دلليمجك اولدم *dillejeǧèǧ oldùm* , io fui, e sono stato per disfamare, دلليمجك اولدك *dillejeǧèǧ oldùn-* , دلليمجك اولدى *dillejeǧèǧ oldù* . Plur. دلليمجك اولدق *dillejeǧèǧ oldùk* , دلليمجك اولدكز *dillejeǧèǧ oldun-ùz*, دلليمجك اولديلر *dillejeǧèǧ oldulàr* .

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

دلليه‌جك اولمشم *dillejeǧèǵ olmùśum*, si dice, che io sia, e fossi stato per disfamare, دلليه‌جك اولمشسن *dillejeǧèǵ olmùśsun*, دلليه‌جك اولمش *dillejeǧèǵ olmùś*. Plur. دلليه‌جك اولمشز *dillejeǧèǵ olmùśuz*, دلليه‌جك اولمشسكز *dillejeǧèǵ olmùśsun-uz*, دلليه‌جك اولمشلر *dillejeǧèǵ olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

دلله *dillè*, disfama tu, دللسون *dillesin*. Plur. دلليه‌لم *dillejelim*, دلليكز *dillèin-iz*, o دلليك *dillèin-*, دللسونلر *dillèsinlèr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه دلليه ايدم *bolàjlli dillejè idim*, Iddio volesse, che io disfamassi, دلليه ايدك *dillejè idin-*. دلليه ايدى *dillejè idi*. Plur. دلليه ايدك *dillejè idik*, دلليه ايدكز *dillejè idin-iz*, دلليه ايديلر *dillejè idiler*.

Pre-

Preterito Perfetto.

Sing.

بولايكه دللمش اولم *bolàjlki dillemiś olàm*, Iddio voglia, che io abbia disfamato, دللمش اولمسن *dillemiś olàsyn*, دللمش اوله *dillemiś olà*. Plur. دللمش اولميز *dillemiś olàiz*, دللمش اولمسز *dillemiś olàsyz*, دللمش اولملر *dillemiś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه دللمش اوليدم *bolàjlki dillemiś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi disfamato, دللمش اوليدك *dillemiś olàidyn-*, دللمش اوليدى *dillemiś olàidy*. Plur. دللمش اوليدق *dillemiś olàidyk*, دللمش اوليدكز *dillemiś olàidyn-yz*, دللمش اوليديلر *dillemiś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه دلليم *bolàjki dillejèm*, Iddio voglia, che io disfami, دلليهسن *dillejèsin*, دلليه *dillejè*. Plur. دلليهيز *dillejèiz*, دلليهسز *dillejèsiz*, دلليهلر *dillejelèr*,

Modo

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

دللرسم *dillèrsem*, se io disfamo, دللرسك *dillèrsen-*, دللرسه *dillèrse*. Plur. دللرسك *dillèrsek*, دللرسكز *dillèr-sen-iz*, دللرسهلر *dillèrseler*, o دللرلرسه *dillerlèrse*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

دلليورسم o, دللهيورسم *dillèjorsam*, se io sto disfa-mando, دلليورسك o, دللهيورسك *dillèjorsan-*, دللهيورسه, o دلليورسه *dillèjorsa*. Plur. دلليورسق o, دللهيورسق *dillèjorsak*, دلليورسكز o, دللهيورسكز *dillèjorsan-yz*, دللهيورسهلر o, دلليورسهلر *dillèjorsalar*, o دللهيورلرسه o دلليورلرسه *dillejorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

دللرسيدم *dillèrseidim*, quando io disfamava, دللرسيدك *dillèrseidin-*, دللرسيدى *dillèrseidi*. Plur. دللرسيدك *dil-lèrseidik*, دللرسيدكز *dillèrseidin-iz*, دللرسيديلر *dillèrseidi-ler*, o دللرلرسهايدى *dillerlèrseidi*.

Pre-

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

دلليورسه ايدم *dillèjorsa idym*, quando io stava disfamando, دلليورسه ايدك o, دللهيورسه ايدك *dillèjorsa·idyn-*, دلليورسه ايدى o, دللهيورسه ايدى *dillèjorsa idy*. Plur. دلليورسه ايدك o, دللهيورسه ايدك *dillèjorsa idyk*, دلليورسه ايدكز o, دللهيورسه ايدكز *dillèjorsa idyn-yz*, دلليورسه ايديلر o, دللهيورسه ايديلر *dillèjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

دللرسه ايمشم *dillèrse imiśim*, si dice, che quando io disfamava, دللرسه ايمشسن *dillèrse imiśsin*, دللرسه ايمش *dillèrse imiś*. Plur. دللرسه ايمشز *dillèrse imiśiz*, دللرسه ايمشسكز *dillèrse imiśsin-iz*, دللرسه ايمشلر *dillèrse imiśler*, o دللرلرسه ايمش *dillerlèrse imiś*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

دلليورسه ايمشم o, دللهيورسه ايمشم *dillèjorsa imyśym*, si dice, che quando io stava disfamando, دللهيورسه ايمشسن o دلليورسه ايمشسن *dillèjorsa imyśsyn*, دللهيورسه ايمش o دلليورسه ايمش *dillèjorsa imyś*. Plur. دللهيورسه ايمشز o دلليورسه ايمشز

دلليورسه ايمشز *dillèjorsa imyşyz* , دللهيورسه ايمشسكز , o

دلليورسه ايمشسكز *dillèjorsa imyşsyn-yz* , دللهيورسه ايمشلر , o

دلليورسه ايمشلر *dillèjorsa imyşlar* , o دللهيورلرسه ايمش , o

دلليورلرسه ايمش *dillèjorlàrsa imyş* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

دللسم *dillesèm*, se io disfamassi , دللسك *dillesèn-*, دللسه *dillesè* . Plur. دللسك *dillesèk* , دللسكز *dillesen-iz* , دللسهلر *dilleselèr* .

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

دللرايدم *dillèr idim* , io disfamerei, ed avrei disfamato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

دللدى ايسم *dilledì isem* , se , o quando io disfamai, ed ho disfamato , دللدى ايسك *dilledì isen-* , دللدى ايسه *dilledì ise* . Plur. دللدى ايسك *dilledì isek* , دللدى ايسكز *dilledì isen-iz* , دللدى ايسهلر *dilledì iseler* .

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

دللمش ایسم *dillemiš isem*, si dice, che quando io ho disfamato, o se si dice, che io abbia disfamato, o se io avrò disfamato, دللمش ایسك *dillemiš isen-*, دللمش ایسه *dillemiš ise*. Plur. دللمش ایسك *dillemiš iseḱ*, دللمش ایسكز *dillemiš isen-iz*, دللمش ایسه‌لر *dillemiš iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

دلّدی ایسه ایدم *dilledì ise idim*, quando io avevo disfamato, دلّدی ایسه ایدك *dilledì ise idin-*, دلّدی ایسه ایدی *dilledì ise idi*. Plur. دلّدی ایسه ایدك *dilledì ise idiḱ*, دلّدی ایسه ایدكز *dilledì ise idin-iz*, دلّدی ایسه ایدیلر *dilledì ise idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش ایسه ایدم *dillemiš ise idim*, tempo fà quando io avevo disfamato, دللمش ایسه ایدك *dillemiš ise idin-*, دللمش ایسه ایدی *dillemiš ise idi*. Plur. دللمش ایسه ایدك *dillemiš ise idiḱ*, دللمش ایسه ایدكز *dillemiš ise idin-iz*, دللمش ایسه ایدیلر *dillemiš ise idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

دللمش اولسم *dillemiś olsàm*, se mai io avessi disfamato, دللمش اولسك *dillemiś olsàn-*, دللمش اولسه *dillemiś olsà*. Plur. دللمش اولسق *dillemiś olsàk*, دللمش اولسكز *dillemiś olsan-yz*, دللمش اولسهلر *dillemiś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

دللسه ايدم *dillesè idim*, se io avessi disfamato, دللسه ايدك *dillesè idin-*, دللسه ايدى *dillesè idi*. Plur. دللسه ايدك *dillesè idik*, دللسه ايدكز *dillesè idin-iz*, دللسه ايديلر *dillesèidiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش اولسيدم *dillemiś olsàidym*, se io per l' avanti avessi disfamato, دللمش اولسيدك *dillemiś olsàidyn-*, دللمش اولسيدى *dillemiś olsàidy*. Plur. دللمش اولسيدق *dillemiś olsàidyk*, دللمش اولسيدكز *dillemiś olsàidyn-yz*, دللمش اولسيديلر *dillemiś olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

دللمش اولوردم *dillemiś olùrdum*, io avrei già disfamato,

to , o sarei venuto a disfamare , دللمش اولوردك *dillemiś olùrdun-* , دللمش اولوردی *dillemiś olùrdu* . Plur. دللمش اولوردق *dillemiś olùrduk* . دللمش اولوردکز *dillemiś olùrdun-uz* , دللمش اولوردیلر *dillemiś olùrdular* .

Futuro .

Sing.

دللرسم *dillèrsem* , se , o quando io disfamerò , come il Presente .

Modo Subjuntivo ,

che include obbligo , e necessità .

Presente , e Futuro .

Sing.

دلليه‌جك ايسم *dillejeĝèĝ isem* , se io ho da disfamare , دلليه‌جك ايسك *dillejeĝèĝ isen-* , دلليه‌جك ايسه *dillejeĝèĝ ise* . Plur. دلليه‌جك ايسك *dillejeĝèĝ isek* , دلليه‌جك ايسكز *dillejeĝèĝ isen-iz* , دلليه‌جك ايسه‌لر *dillejeĝèĝ iseler* .

Preterito imperfetto determinato .

Sing.

دلليه‌جك ايسه ايدم *dillejeĝèĝ ise idim* , se , o quando io avevo da disfamare, دلليه‌جك ايسه ايدك *dillejeĝèĝ ise idin-* , دلليه‌جك ايسه ايدی *dillejeĝèĝ ise idi*. Plur. دلليه‌جك ايسه ايدك

dille-

dillejeğèğ ise idik , دلليهجك ايسه ايدكز *dillejeğèğ iseidin-iz* , دلليهجك ايسه ايديلر *dillejeğèğ ise idiler* .

Preterito imperfetto relativo .

Sing.

دلليهجك ايمش ايسم *dillejeğèğ imiš isem* , si dice, che quando io avevo da disfamare , دلليهجك ايمش ايسك *dillejeğèğ imiš isen-* , دلليهجك ايمش ايسه *dillejeğèğ imiš ise* . Plur. دلليهجك ايمش ايسك *dillejeğèğ imiš isek* , دلليهجك ايمش ايسكز *dillejeğèğ imiš isen-iz* , دلليهجك ايمش ايسهلر *dillejeğèğ imiš iseler* .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing.

دلليهجك اولسم *dillejeğèğ olsàm* , se io avessi da disfamare , دلليهجك اولسك *dillejeğèğ olsàn-* , دلليهجك اولسه *dillejeğèğ olsà* . Plur. دلليهجك اولسق *dillejeğèğ olsàk* , دلليهجك اولسكز *dillejeğèğ olsan-yz* , دلليهجك اولسهلر *dillejeğèğ olsalàr* .

Preterito perfetto determinato .

Sing.

دلليهجك اولدم ايسه *dillejeğèğ oldùm ysa* , se , o quando io sono stato per disfamare , دلليهجك اولدك ايسه *dillejeğèğ*

lejeğèğ oldùn-ysa, دلليهجك اولدى ايسه *dillejeğèğ oldù isa*.
Plur. دلليهجك اولدق ايسه *dillejeğèğ oldùgh ysa*, دلليهجك اولدكز ايسه *dillejeğèğ oldun-ùz ysa*, دلليهجك اولديلر ايسه *dillejeğèğ oldulàr ysa*.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

دلليهجك اولمش ايسم *dillejeğèğ olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per disfamare, دلليهجك اولمش ايسك *dillejeğèğ olmùś ysan-*, دلليهجك اولمش ايسه *dilleje-ğèğ olmùś ysa*. Plur. دلليهجك اولمش ايسك *dillejeğèğ olmùś ysak*, دلليهجك اولمش ايسكز *dillejeğèğ olmùś ysan-yz*, دلليهجك اولمش ايسهلر *dillejeğèğ olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

دلليهجك اولسيدم *dillejeğèğ olsàidym*, se io fossi stato per disfamare, دلليهجك اولسيدك *dillejeğèğ olsàidyn-*, دلليهجك اولسيدى *dillejeğèğ olsàidy*. Plur. دلليهجك اولسيدق *dillejeğèğ olsàidyk*, دلليهجك اولسيدكز *dillejeğèğ olsàidyn-yz*, دلليهجك اولسيديلر *dillejeğèğ olsàidylar*.

Fu-

Futuro.

Sing.

دلليه‌جك اولورسم *dillejeğèğ olùrsam*, se, o quando io avrò da disfamare, دلليه‌جك اولورسك *dillejeğèğ olùrsan-*, دلليه‌جك اولورسه *dillejeğèğ olùrsa*. Plur. دلليه‌جك اولورسق *dillejeğèğ olùrsak*, دلليه‌جك اولورسكز *dillejeğèğ olùrsan-yz*, دلليه‌جك اولورسه‌لر *dillejeğèğ olùrsalar*, o دلليه‌جك اولورلرسه *dillejeğèğ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

دللمك *dillemèk*, disfamare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. دللمك *dillemèk*, o دللمه *dillemè*, disfamare, o il disfamare.

Gen. دللمكك *dillemeğin-*, o دللمه‌نك *dillemenin-*, di disfamare.

Gen. دللمك *dillemèk*, di disfamare.

Dat. دللمكه *dillemeğè*, a disfamare.

Acc. دللمكى *dillemeğì*, il disfamare.

Acc. دللمك *dillemèk*, disfamare.

Abl. دللمكدن *dillemekdèn*, o دللمه‌دن *dillemedèn*, dal disfamare, o per disfamare. De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دللمم *dillemèm*, il disfamare io.

Gen. دللممك *dillememin-*, &c.

Plur.Nom. دللممز *dillememiz*, il disfamar noi.

Gen. دللممزك *dillememizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دللمك *dillemèn-*, il disfamar tu.

Gen. دللمكك *dillemen-in-*, &c.

Plur.Nom. دللمكز *dillemen-iz*, il disfamar voi.

Gen. دللمكزك *dillemen-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دللمسى *dillemesi*, il disfamar quello.

Gen. دللمسنك *dillemesinin-*, &c.

Plur.Nom. دللملرى *dillemeleri*, il disfamar quelli.

Gen. دللملرينك *dillemelerinin-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

دللدك *dilledik*, aver disfamato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. دللدك *dilledik*, aver disfamato.

Abl.

Abl. دللدكدن *dilledilkdèn*, dall'aver disfamato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دللديكم *dilledigìm*, aver io disfamato.

Gen. دللديكمك *dilledigimìn-*, &c.

Plur.Nom. دللديكمز *dilledigimìz*, aver noi disfamato.

Gen. دللديكمزك *dilledigimizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دللديكك *dilledigìn-*, aver tu disfamato.

Gen. دللديككك *dilledigin-ìn-*, &c.

Plur.Nom. دللديككز *dilledigin-ìz*, aver voi disfamato.

Gen. دللديككزك *dilledigin-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دللديكى *dilledigì*, aver quello disfamato.

Gen. دللديكنك *dilledigìnin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرى *dilledilkleri̇̀*, aver quelli disfamato.

Gen. دللدكلرينك *dilledilklerinìn-*, &c.

Futuro semplice.

دلليهجك *dillejegèlk*, dover disfamare.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دلليهجكيم *dillejeğeğim*, dover io disfamare.

Gen. دلليهجكيمك *dillejeğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكيمز *dillejeğeğimiz*, dover noi disfamare.

Gen. دلليهجكيمزك *dillejeğeğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دلليهجكيك *dillejeğeğin-*, dover tu disfamare.

Gen. دلليهجكيكك *dillejeğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكيكز *dillejeğeğin-iz*, dover voi disfamare.

Gen. دلليهجكيكزك *dillejeğeğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دلليهجكى *dillejeğeği*, dover quello disfamare.

Gen. دلليهجكينك *dillejeğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرى *dillejeğelleri*, dover quelli disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeğellerinin-*, &c.

Futuro misto.

دلليهجك اولمق *dillejeğèğ olmàk*, aver dovuto disfamare.

De-

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دلليمجك اولديغم *dillejeǧèǧ oldughùm*, aver dovuto io disfamare.

Gen. دلليمجك اولديغمك *dillejeǧèǧ oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. دلليمجك اولديغمز *dillejeǧèǧ oldughumùz*, aver dovuto noi disfamare.

Gen. دلليمجك اولديغمزك *dillejeǧèǧ oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دلليمجك اولديغك *dillejeǧèǧ oldughùn-*, aver dovuto tu disfamare.

Gen. دلليمجك اولديغككك *dillejeǧèǧ oldughun-ùn*, &c.

Plur.Nom. دلليمجك اولديغكز *dillejeǧèǧ oldughun-ùz*, aver dovuto voi disfamare.

Gen. دلليمجك اولديغكزك *dillejeǧèǧ oldughu-n-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possesione della terza persona.

Sing.Nom. دلليمجك اولديغى *dillejeǧèǧ oldughù*, aver dovuto quello disfamare.

Gen. دلليمجك اولديغنك *dillejeǧèǧ oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجك اولدقلری *dillejeğèğ olduklary*, aver dovuto quelli disfamare.

Gen. دلليهجك اولدقلرينك *dillejeğèğ olduklaryn-yn-*, &c.

Gerundj.

دللرايكن *dillèr iken*, mentre io disfamo, e disfamavo, tu disfami, e disfamavi, &c.

دلليور ايكن o, دللهيورايكن *dillèjor iken*, disfamando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi disfamando, &c.

دللمش ايكن *dillemiś iken*, quantunque io abbia, tu abbi disfamato, &c. o avendo disfamato.

دلليهجك ايكن *dillejeğèğ iken*, io, tu, quello in vece di disfamare, &c. o mentre io ero, tu eri per disfamare, &c.

دللملو ايكن *dillemeli iken*, io, tu in vece di dover disfamare, &c. o dovendo disfamare.

دللديكم وار ايكن *dillediğim var iken*, دللديكك وار ايكن *dillediğin- var iken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi disfamato, &c.

دللديكم واراميشيكن *dillediğim var ymyś iken*, دللديكك واراميشيكن *dillediğin-var ymyś iken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi disfamato, &c.

دلليوب

دلليوب *dillejìp*, disfamando, ed avendo disfamato.

دلليەرك *dillejerèk*, disfamando, col disfamare.

دلليجه *dillejìnge*, finchè io disfami, tu disfami, &c. o mentre io disfamo, tu disfami, &c. o se io disfamo, tu disfami, &c. o disfamando io, tu, &c. o subito che io disfamai, ed ho disfamato, tu disfamasti, ed hai disfamato, &c.

دلليلدن برو *dillejeldèn beri*, da che, o dappoichè io disfamai, ed ho disfamato, tu disfamasti, ed hai disfamato, &c.

دلليەلو *dillejelì*, da che io disfamai, ed ho disfamato, tu disfamasti, ed hai disfamato, &c.

Supino.

دلليه دلليه *dilleje dilleje*, disfamando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

دللر *dillèr* indeclinabile, chi disfama, e disfamava, o disfami, e disfamasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. دلليان *dillejèn*, quello, il quale disfama, disfamava, disfamò, ha, ed avea disfamato, e disfamerà.

Gen.

Gen. دللياڭك *dillejenin-*, &c.

Plur.Nom. دللينلر *dillejenlèr*, quelli, i quali disfamano, disfamavano, disfamarono, hanno, ed aveano disfamato, e disfameranno.

Gen. دللينلرك *dillejenlerin-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

دللمش *dillemiś* indeclinabile, chi ha, o abbia disfamato, e avesse disfamato.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دللديكم *dillediğim*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me disfamato.

Gen. دللديكمك *dillediğimin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرم *dilledikllerim*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me disfamati.

Gen. دللدكلرمك *dilledikllerimin-*, &c.

Sing.Nom. دللديكمز *dillediğimiz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi disfamato.

Gen. دللديكمزك *dillediğimizin-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. دللدكلريمز *dillediklerimiz*, quelli, i quali, sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi disfamati.

Gen. دللدكلريمزك *dillediklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دللديكك *dilledigin-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te disfamato.

Gen. دللديككك *dilledigin-in-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرك *dillediklerin-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te disfamati.

Gen. دللدكلريكك *dillediklerin-in*, &c.

Sing.Nom. دللديككز *dilledigin-iz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi disfamato.

Gen. دللديككزك *dilledigin-izin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلريكز *dillediklerin-iz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi disfamati.

Gen. دللدكلريكزك *dillediklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دللديكى *dilledigi*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui disfamato.

Gen.

Gen. دللديكنك *dilledig̃inin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرى *dilledik̀leri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui disfamati.

Gen. دللدكلرينك *dilledik̀lerinin-*, &c.

Sing.Nom. دللدكلرى *dilledik̀leri*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro disfamato.

Gen. دللدكلرينك *dilledik̀lerinin-*, &c.

Plur.Nom. دللدكلرى *dilledik̀leri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro disfamati.

Gen. دللدكلرينك *dilledik̀lerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

دلليەجك *dillejeg̃ėk* indeclinabile, chi ha, o abbia da disfamare, per disfamare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. دلليەجكيم *dillejeg̃eg̃im*, quello, il quale si deve da me disfamare.

Gen. دلليەجكيمك *dillejeg̃eg̃imin-*, &c.

Plur.Nom. دلليەجكلرم *dillejeg̃ek̀lerim*, quelli, i quali si devono da me disfamare.

Gen.

Gen. دلليهجكلرمك *dillejeğeklerimin-*, &c.

Sing.Nom. دلليهجكمز *dillejeğeğimiz*, quello, il quale si deve da noi disfamare.

Gen. دلليهجكمزك *dillejeğeğimizin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرمز *dillejeğeklerimiz*, quelli, i quali si devono da noi disfamare.

Gen. دلليهجكلرمزك *dillejeğeklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. دلليهجكك *dillejeğeğin-*, quello, il quale si deve da te disfamare.

Gen. دلليهجكيكك *dillejeğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرك *dillejeğeklerin-*, quelli, i quali si devono da te disfamare.

Gen. دلليهجكلريكك *dillejeğeklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. دلليهجكيكز *dillejeğeğin-iz*, quello, il quale si deve da voi disfamare.

Gen. دلليهجكيكزك *dillejeğeğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلريكز *dillejeğeklerin-iz*, quelli, i quali si devono da voi disfamare.

Gen. دلليهجكلريكزك *dillejeğeklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. دلليهجكى *dillejeǵeǵi*, quello, il quale si deve da lui disfamare.

Gen. دلليهجكينك *dillejeǵeǵinin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرى *dillejeǵelkleri*, quelli, i quali si devono da lui disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeǵelklerinin-*, &c.

Sing.Nom. دلليهجكلرى *dillejeǵelkleri*, quello, il quale si deve da loro disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeǵelklerinin-*, &c.

Plur.Nom. دلليهجكلرى *dillejeǵelkleri*, quelli, i quali si devono da loro disfamare.

Gen. دلليهجكلرينك *dillejeǵelklerinin-*, &c.

دللملو *dillemeli* indeclinabile, chi deve disfamare, o bisogna disfamare.

CAPITOLO V.

Terza Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

ويرورم *veririm*, io do, ويرورسن *verirsin*, ويرور *verir*.

Plur.

Plur. ويرورز *veririz*, ويرورسكز *verirsin-iz*, ويرورلر *verirlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

ويريبورم *verijorum*, io sto dando, ويريبورسن *verijorsun*, ويريبور *verijor*. Plur. ويريبورز *verijoruz*, ويريبورسكز *verijorsu-n-uz*, ويريبورلر *verijorlar*.

Presente doppio.

Sing.

ويرمش اولورم *vermiš olùrum*, io vengo a dare ويرمش اولورسن *vermiš olùrsun*, ويرمش اولور *vermiš olùr*. Plur. ويرمش اولورز *vermiš olùruz*, ويرمش اولورسكز *vermiš olùr-sun-uz*, ويرمش اولورلر *vermiš olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

ويروردم *verirdim*, io davo, ويروردك *verirdin-*, ويروردى *verirdi*. Plur. ويروردك *verirdik*, ويروردكز *verirdin-iz*, ويروردیلر *verirdiler*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

ويريبوردم *verijordym*, io stava dando, ويريبوردك *veri-jordyn-*, ويريبوردى *verijordy*. Plur. ويريبوردق *verijordyk*,

ويريبوردكز

ويريوردكز *verìjordyn-yz* , ويريورديلر *verìjordylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

ويرور ايمشم *verìr imiśim* , si dice, che io dessi, ويرور ايمشسن *verìr imiśsin* , ويرور ايمش *verìr imiś* . Plur. ويرور ايمشز *verìr imiśiz* , ويرور ايمشسكز *verìr imiśsin-iz* , ويرور ايمشلر *verìr imiśler* .

Preterito imperfetto relativo continuo,

o determinato.

Sing.

ويريور ايمشم *verìjor ymyśym* , si dice, che io stassi dando, ويريور ايمشسن *verìjor ymyśsyn* , ويريور ايمش *verìjor ymyś* . Plur. ويريور ايمشز *verìjor ymyśyz* , ويريور ايمشسكز *verì-jor ymyśsyn-yz* , ويريور ايمشلر *verìjor ymyślar* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

ويردم *verdìm* , io diedi, ed ho dato, ويردك *verdìn*, ويردى *verdì* . Plur. ويردك *verdìk* , ويردكز *verdìn-iz* , ويرديلر *verdilèr* .

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

ويرمشم *vermìś im* , si dice , o mi pare , che io abbia dato , ويرمشسن *vermìś sin* , ويرمش *vermìś* . Plur. ويرمشز *vermìś iz* , ويرمشسكز *vermìśsin-iz* , ويرمشلر *vermìślèr* .

Preterito perfetto doppio.

Sing.

ويرمش اولدم *vermìś oldùm* , io venni , e son venuto a dare , ويرمش اولدك *vermìś oldùn-* , ويرمش اولدى *vermìś oldù* . Plur. ويرمش اولدق *vermìś oldùk* , ويرمش اولدكز *vermìś oldun-ùz* , ويرمش اولديلر *vermìś oldulàr* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

ويردى ايدم *verdì idim* , io avevo dato , ويردى ايدك *verdì idin-* , ويردى ايدى *verdì idi* . Plur. ويردى ايدك *verdì idik* , ويردى ايدكز *verdì idin-iz* , ويردى ايديلر *verdì idiler* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ويرمش ايدم *vermìś idim* , io già avevo dato , ويرمش ايدك *vermìś idin-* , ويرمش ايدى *vermìś idi* . Plur. ويرمش ايدك *vermìś idik* ; ويرمش ايدكز *vermìś idin-iz* , ويرمش ايديلر *vermìś idiler* .

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

ويرمش ايمشم *vermiš imišim*, si dice, che io avessi dato, ويرمش ايمشسن *vermiš imišsin*, ويرمش ايمش *vermiš imiš*. Pur. ويرمش ايمشز *vermiš imišiz*, ويرمش ايمشسكز *vermiš imišsin-iz*, ويرمش ايمشلر *vermiš imišler*.

Futuro semplice.

Sing.

ويرورم *veririm*, io darò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

ويرمش اولورم *vermiš olùrum*, io verrò a dare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

ويرەجك اولدم *vereğèğ oldùm*, io fui, e sono stato per dare, ويرەجك اولدك *vereğèğ oldùn-*, ويرەجك اولدى *vereğèğ oldù*. Plur. ويرەجك اولدق *vereğèğ oldùk*, ويرەجك اولدكز *vereğèğ oldun-ùz*, ويرەجك اولديلر *vereğèğ oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

ويره جك اولمشم *vereǧèǧ olmùšum*, si dice, che io sia, e fossi stato per dare, ويره جك اولمشسن *vereǧèǧ olmùšsun*, ويره جك اولمش *vereǧèǧ olmùš*. Plur. ويره جك اولمشز *vereǧèǧ olmùšuz*, ويره جك اولمشسكز *vereǧèǧ olmùšsun-uz*, ويره جك اولمشلر *vereǧèǧ olmušlàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

وير *ver*, dà tu, ويرسون *versìn*. Plur. ويره لم *verelìm*, ويريكز *vèrin-iz*, o ويريك *vèrin-*, ويرسونلر *versinlèr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه ويريدم *bolàjki verèidim*, Iddio volesse, che io dessi, ويريدك *verèidin-*, ويريدى *verèidi*. Plur. ويريدك *verèidik*, ويريدكز *verèidin-iz*, ويريديلر *verèidiler*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه ويرمش اولم *bolàjki vermiš olàm*, Iddio voglia, che

che io abbia dato, ويرمش اوله سن *vermiš olàsyn*, ويرمش اوله *vermiš olà*. Plur. ويرمش اولهيز *vermiš olàiz*, ويرمش اولهسز *vermiš olàsyz*, ويرمش اولهلر *vermiš olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه ويرمش اوليدم *bolàjlli vermiš olàidym*, Iddio volesse, che io avessi dato, ويرمش اوليدك *vermiš olàidyn-*, ويرمش اوليدى *vermiš olàidy*. Plur. ويرمش اوليدق *vermiš olàidyk*, ويرمش اوليدكز *vermiš olàidyn-yz*, ويرمش اوليديلر *vermiš olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه ويرم *bolàjlli verèm*, Iddio voglia, che io dia, ويره سن *verèsin*, ويره *verè*. Plur. ويره يز *verèiz*, ويره سز *verèsiz*, ويره لر *verelèr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

ويرورسم *verìrsem*, se io do, ويرورسك *verìrsen-*, ويرورسه *verìrse*. Plur. ويرورسك *verìrsek*, ويرورسكز *verìrsen-iz*, ويرورسه لر *verìrseler*, o ويرورلرسه *verirlèrse*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

ويريورسم *verijorsam*, se io sto dando, ويريورسك *verijorsan-*, ويريورسه *verijorsa*. Plur. ويريورسق *verijorsak*, ويريورسكز *verijorsan-yz*, ويريورسهلر *verijorsalar*, ويريورلرسه *verijorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

ويرورسيدم *verirseidim*, quando io dava, ويرورسيدك *verirseidin-*, ويرورسيدى *verirseidi*. Plur. ويرورسيدك *verirseidik*, ويرورسيدكز *verirseidin-iz*, ويرورسيديلر *verirseidiler*, ويرورلرسهايدى *verirlèrseidi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

ويريورسه ايدم *verijorsa idym*, quando io stava dando, ويريورسه ايدك *verijorsa idyn-*, ويريورسه ايدى *verijorsa idy*. Plur. ويريورسه ايدك *verijorsa idyk*, ويريورسه ايدكز *verijorsaidyn-yz*, ويريورسه ايديلر *verijorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

ويرورسه ايمشم *verirse imišim*, si dice che quando io

 davo,

davo, ويرورسه ايمشسن *verirse imiśsin*, ويرورسه ايمش *verirse imiś*. Plur. ويرورسه ايمشز *verirse imiśiz*, ويرورسه ايمشسكز *verirse imiśsin-iz*, ويرورسه ايمشلر *verirse imiśler*, o ويرورلرسه ايمش *verirlèrse imiś*.

Preterito imperfetto relativo continuo,

o determinato.

Sing.

ويريورسه ايمشم *verijorsa imyśym*, si dice, che quando io stava dando, ويريورسه ايمشسن *verijorsa imyśsyn*, ويريورسه ايمش *verijorsa imyś*. Plur. ويريورسه ايمشز *verijorsa imyśyz*, ويريورسه ايمشسكز *verijorsa imyśsyn-yz*, ويريورسه ايمشلر *verijorsa imyślar*, o ويريورلرسه ايمش *verijorlàrsa imyś*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

ويرسم *versèm*, se io dessi, ويرسك *versèn*-, ويرسه *versè*. Plur. ويرسك *versèk*, ويرسكز *versen-iz*, ويرسه‌لر *verselèr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto,

e più che perfetto.

Sing.

ويروردم *verirdim*, io darei, ed avrei dato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

ويردى ايسم *verdì isem*, se, o quando io diedi, ed ho dato, ويردى ايسك *verdì isen-*, ويردى ايسه *verdì ise*. Plur. ويردى ايسك *verdì isek*, ويردى ايسكز *verdì isen-iz*, ويردى ايسهلر *verdì iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

ويرمش ايسم *vermìś isem*, si dice, che quando io ho dato, o se si dice, che io abbia dato, o se io avrò dato, ويرمش ايسك *vermìś isen-*, ويرمش ايسه *vermìś ise*. Plur. ويرمش ايسك *vermìś isek*, ويرمش ايسكز *vermìś isen-iz*, ويرمش ايسهلر *vermìś iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

ويردى ايسه ايدم *verdì ise idim*, quando io avevo dato, ويردى ايسه ايدك *verdì ise idin-*, ويردى ايسه ايدى *verdì ise idi*. Plur. ويردى ايسه ايدك *verdì ise idik*, ويردى ايسه ايدكز *verdì ise idin-iz*, ويردى ايسه ايديلر *verdì ise idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ويرمش ايسه ايدم *vermìś ise idim*, tempo fa quando io avevo dato, ويرمش ايسه ايدك *vermiś ise idin-*, ويرمش ايسه ايدى *vermìś ise idi*. Plur. ويرمش ايسه ايدك *vermìś ise idik*, ويرمش ايسه ايدكز *vermìś ise idin-iz*, ويرمش ايسه ايديلر *vermìś ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

ويرمش اولسم *vermìś olsàm*, se mai io avessi dato, ويرمش اولساك *vermìś olsàn-*, ويرمش اولسه *vermiś olsà*: Plur. ويرمش اولسق *vermìś olsàk*, ويرمش اولسكز *vermìś ol-sàn-yz*, ويرمش اولسهلر *vermìś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

ويرسيدم *versè idim*, se io avessi dato, ويرسيدك *versè idin-*, ويرسيدى *versè idi*. Plur. ويرسيدك *versè idik*, ويرسيدكز *versè idin-iz*, ويرسيديلر *versè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ويرمش اولسيدم *vermìś olsàidym*, se io per l' avanti avessi

avessi dato, ويرمش اولسيدك *vermiś olsàidyn-*, ويرمش اولسيدى *vermiś olsàidy*. Plur. ويرمش اولسيدق *vermiś olsàidyk*, ويرمش اولسيدكز *vermiś olsàidyn-yz*, ويرمش اولسيديلر *vermiś olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ويرمش اولوردم *vermiś olùrdum*, io avrei già dato, o sarei venuto a dare, ويرمش اولوردك *vermiś olùrdun-*, ويرمش اولوردى *vermiś olùrdu*. Plur. ويرمش اولوردق *vermiś olùrduk*, ويرمش اولوردكز *vermiś olùrdun-uz*, ويرمش اولورديلر *vermiś olùrdular*.

Futuro.

Sing.

ويرورسم *verirsem*, se, ò quando io darò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

ويره جك ايسم *vereg̃èģ isem*, se io ho da dare, ويره جك ايسك *vereg̃èģ isen-*, ويره جك ايسه *vereg̃èģ ise*. Plur. ويره جك ايسك

ويره‌جك ايسك *vereǧèǧ isek*, ويره‌جك ايسكز *vereǧèǧ isen-iz*, ويره‌جك ايسه‌لر *vereǧèǧ iseler*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

ويره‌جك ايسه ايدم *vereǧèǧ ise idim*, se, o quando io avevo da dare, ويره‌جك ايسه ايدك *vereǧèǧ ise idin-*, ويره‌جك ايسه ايدى *vereǧèǧ ise idi*. Plur. ويره‌جك ايسه ايدك *vereǧèǧ ise idik*, ويره‌جك ايسه ايدكز *vereǧèǧ ise idin-iz*, ويره‌جك ايسه ايديلر *vereǧèǧ ise idiler*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

ويره‌جك ايمش ايسم *vereǧèǧ imiš isem*, si dice, che quando io avevo da dare, ويره‌جك ايمش ايسك *vereǧèǧ imiš isen-*, ويره‌جك ايمش ايسه *vereǧèǧ imiš ise*. Plur. ويره‌جك ايمش ايسك *vereǧèǧ imiš isek*, ويره‌جك ايمش ايسكز *vereǧèǧ imiš isen-iz*, ويره‌جك ايمش ايسه‌لر *vereǧèǧ imiš iseler*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

ويره‌جك اولسم *vereǧèǧ olsàm*, se io avessi da dare, ويره‌جك اولسك *vereǧèǧ olsàn-*, ويره‌جك اولسه *vereǧèǧ olsà*. Plur. ويره‌جك اولسق *vereǧèǧ olsàk*, ويره‌جك اولسكز *vere-*

ǧèǧ

ḡèǵ olsan-yz , ويره‌جك اولسه‌لر *vereḡèǵ olsalàr* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

ويره‌جك اولدم ايسه *vereḡèǵ oldùm ysa* , se , o quando io sono stato per dare , ويره‌جك اولدك ايسه *vereḡèǵ oldùn-ysa* , ويره‌جك اولدى ايسه *vereḡèǵ oldù isa* . Plur. ويره‌جك اولدق ايسه *vereḡèǵ oldùgh ysa* , ويره‌جك اولدكز ايسه *vere-ḡèǵ oldun-ùz ysa* , ويره‌جك اولديلر ايسه *vereḡèǵ oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo.

Sing.

ويره‌جك اولمش ايسم *vereḡèǵ olmùś ysam* , si dice , che quando io sono stato per dare , ويره‌جك اولمش ايسك *vere-ḡèǵ olmùś ysan-* , ويره‌جك اولمش ايسه *vereḡèǵ olmùś yśa* . Plur. ويره‌جك اولمش ايسك *vereḡèǵ olmùś ysak* , ويره‌جك اولمش ايسكز *vereḡèǵ olmùś ysan-yz* , ويره‌جك اولمش ايسه‌لر *vereḡèǵ olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

ويره‌جك اولسيدم *vereḡèǵ olsàidym* , se io fossi stato per dare , ويره‌جك اولسيدك *vereḡèǵ olsàidyn-* , ويره‌جك اولسيدى *vereḡèǵ olsàidy* . Plur. ويره‌جك اولسيدق *vereḡèǵ olsà*

olsà idyk , ويرەجك اولسيدكز *vereğèğ olsà idyn-yz* , ويرەجك اولسيديلر *vereğèğ olsàidylar* .

Futuro .

Sing.

ويرەجك اولورسم *vereğèğ olùrsam* , se , o quando io avrò da dare , ويرەجك اولورسك *vereğèğ olùrsan-* , ويرەجك اولورسه *vereğèğ olùrsa* . Plur. ويرەجك اولورسق *vereğèğ olùr-sak* , ويرەجك اولورسكز *vereğèğ olùrsan-yz* , ويرەجك لورسەلر *vereğèğ olùrsalar* , o ويرەجك اولورلرسه *vereğèğ olurlàrsa* .

Modo Infinito .

Presente , e Preterito imperfetto .

ويرمك *vermèk* , dare .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto .

Nom. ويرمك *vermèk* , o ويرمه *vermè* , dare , o il dare .

Gen. ويرمكك *vermeğìn-* , o ويرمەنك *vermenìn-* , di dare .

Gen. ويرمك *vermèk* , di dare .

Dat. ويرمكه *vermeğè* , a dare .

Acc. ويرمكى *vermeğì* , il dare .

Acc. ويرمك *vermèk* , dare .

Abl. ويرمكدن *vermekdèn* , o ويرمەدن *vermedèn* , dal dare , o per dare .

De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرمم *vermèm*, il dar io.

Gen. ويرممك *vermemìn-*, &c.

Plur.Nom. ويرمز *vermemìz*, il dar noi.

Gen. ويرمزك *vermemizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويرمك *vermèn-*, il dar tu.

Gen. ويرمكك *vermen-ìn-*, &c.

Plur.Nom. ويرمكز *vermen-ìz*, il dar voi.

Gen. ويرمكزك *vermen-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويرمسى *vermesì*, il dar quello.

Gen. ويرمسنك *vermesinìn-*, &c.

Plur.Nom. ويرملرى *vermelerì*, il dar quelli.

Gen. ويرملرينك *vermelerinìn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

ويردك *verdìk*, aver dato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. ويردك *verdìk*, aver dato.

Abl. ويردكدن *verdikdèn*, dall' aver dato.

 De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرديكم *verdiğim*, aver io dato.

Gen. ويرديكمك *verdiğimin-*, &c.

Plur.Nom. ويرديكمز *verdiğimiz*, aver noi dato.

Gen. ويرديكمزك *verdiğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويرديكك *verdiğin-*, aver tu dato.

Gen. ويرديككك *verdiğin-in-*, &c.

Plur.Nom. ويرديككز *verdiğin-iz*, aver voi dato.

Gen. ويرديككزك *verdiğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويرديكى *verdiği*, aver quello dato.

Gen. ويرديكنك *verdiğinin-*, &c.

Plur.Nom. ويردكلرى *verdikleri*, aver quelli dato.

Gen. ويردكلرينك *verdiklerinin-*, &c.

Futuro semplice.

ويرهجك *vereğek*, dover dare.

Declinazione del Futuro semplice cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرهجكيم *vereğeğim*, dover io dare.

Gen.

Gen. ويرەجكيمك *vereğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. ويرەجكيمز *vereğeğimiz*, dover noi dare.

Gen. ويرەجكيمزك *vereğeğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويرەجكك *vereğeğin-*, dover tu dare.

Gen. ويرەجكيكك *vereğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. ويرەجكيكز *vereğeğin-iz*, dover voi dare.

Gen. ويرەجكيكزك *vereğeğin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويرەجكى *vereğeği*, dover quello dare.

Gen. ويرەجكينك *vereğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. ويرەجكلرى *vereğelleri*, dover quelli dare.

Gen. ويرەجكلرينك *vereğellerinin-*, &c.

Futuro misto.

ويرەجك اولمق *vereğèğ olmàk*, aver dovuto dare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرەجك اولديغم *vereğèğ oldughùm*, aver dovuto io dare.

Gen. ويرەجك اولديغمك *vereğèğ oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. ويرەجك اولديغمز *vereğèğ oldughumùz*, aver dovuto noi dare.

 Gen.

Gen. ويره‌جك اولديغمزك *veregèg oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويره‌جك اولديغك *veregèg oldughùn-* , aver dovuto tu dare.

Gen. ويره‌جك اولديغكك *veregèg oldughùn-ùn-* , &c.

Plur.Nom. ويره‌جك اولديغكز *veregèg oldughùn-ùz* , aver dovuto voi dare.

Cen. ويره‌جك اولديغكزك *veregèg oldughùn-uzùn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويره‌جك اولديغى *veregèg oldughù* , aver dovuto quello dare.

Gen. ويره‌جك اولديغنك *veregèg oldughunùn-* , &c.

Plur.Nom. ويره‌جك اولدقلرى *veregèg olduklary* , aver dovuto quelli dare.

Gen. ويره‌جك اولدقلرينك *veregèg olduklarynyn-* , &c.

Gerundj.

ويرورکن *verir iken* , mentre io do, e davo, tu dai, e davi, &c.

ويريورکن *verijor iken* , dando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi dando, &c.

ويرمشيکن *vermiš iken* , quantunque io abbia, tu abbi dato, &c. o avendo dato.

ويره‌جك

ويره جك ايكن *vereğeğ ilken*, io, tu, quello in vece di dare, &c. o mentre io ero, tu eri per dare, &c.

ويرمه لو ايكن *vermeli ilken*, io, tu in vece di dover dare, &c. o dovendo dare.

ويرديكم وار ايكن *verdiğim var ilken*, ويرديكك وار ايكن *verdiğin-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi dato, &c.

ويرديكم وار ايمشيكن *verdiğim var ymyš ilken*, ويرديكك وار ايمشيكن *verdiğin- var ymyš ilken*, quantunque io avessi, tu avessi dato, &c.

ويروب *verip*, dando, ed avendo dato.

ويره رك *vererek*, dando, col dare.

ويرنجه *verinğe*, finchè io dia, tu dia, &c. o mentre io do, tu dai, &c. o se io do, tu dai, &c. o dando io, tu, &c. o subito che io diedi, ed ho dato, tu desti, ed hai dato, &c.

ويرلدن برو *vereldèn beri*, da che, o dappoichè io diedi, ed ho dato, tu desti, ed hai dato, &c.

ويريلو *vereli*, da che io diedi, ed ho dato, tu desti, ed hai dato, &c.

Su-

Supino.

ويره ويره *vere vere*, dando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

ويرور *verir* indeclinabile, chi dà, e dava, o dia, e desse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. ويرن *verèn*, quello, il quale dà, dava, diede, ha, ed avea dato, e darà.

Gen. ويرنك *verenin-*, &c.

Plur.Nom. ويرنلر *verenlèr*, quelli, i quali danno, davano, diedero, hanno, ed aveano dato, e daranno.

ويرنلرك *verenlerin-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

ويرمش *vermiś* indeclinabile, chi ha, o abbia dato, e avesse dato.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويرديكم *verdigim*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me dato.

Gen.

Gen. ويرديكمك *verdiğimin-* , &c.

Plur.Nom. ويردكلرم *verdiklerim* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da me dati .

Gen. ويردكلرمك *verdiklerimin-* , &c.

Sing.Nom. ويرديكمز *verdiğimiz* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da noi dato .

Gen. ويرديكمزك *verdiğimizin-* , &c.

Plur.Nom. ويردكلرمز *verdiklerimiz* , quelli , i quali sono , erano , fùrono , sono stati , ed erano stati da noi dati .

Gen. ويردكلرمزك *verdiklerimizin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. ويرديكك *verdiğin-* , quello , il quale è , era , fù , e stato , ed era stato da te dato .

Gen. ويرديككك *verdiğin-in-* , &c.

Plur.Nom. ويردكلرك *verdiklerin-* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da te dati .

Gen. ويردكلريكك *verdiklerin-in-* , &c.

Sing.Nom. ويرديككز *verdiğin-iz* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da voi dato .

Gen.

Gen. ويرديككزك *verdiğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. ويردكلريكز *verdikllerin-iz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi dati.

Gen. ويردكلريكزك *verdikllerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويرديكى *verdiği*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui dato.

Gen. ويرديكنك *verdiğinin-*, &c.

Plur.Nom. ويردكلرى *verdikleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui dati.

Gen. ويردكلرينك *verdiklerinin-*, &c.

Sing.Nom. ويردكلرى *verdikleri*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro dato.

Gen. ويردكلرينك *verdiklerinin-*, &c.

Plur.Nom. ويردكلرى *verdikleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro dati.

Gen. ويردكلرينك *verdiklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

ويرەجك *vereğèk* indeclinabile, chi ha, o abbia da dare, per dare.

Par-

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. ويره‌جكيم *vereǵeǵim*, quello, il quale si deve da me dare.

Gen. ويره‌جكيمك *vereǵeǵimin-*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلرم *vereǵelklerim*, quelli, i quali si devono da me dare.

Gen. ويره‌جكلريمك *vereǵelklerimin-*, &c.

Sing.Nom. ويره‌جكيمز *vereǵeǵimiz*, quello, il quale si deve da noi dare.

Gen. ويره‌جكيمزك *vereǵeǵimizin-*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلريمز *vereǵelklerimiz*, quelli, i quali si devono da noi dare.

Gen. ويره‌جكلريمزك *vereǵelklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. ويره‌جكك *vereǵeǵin-*, quello, il quale si deve da te dare.

Gen. ويره‌جكيكك *vereǵeǵin-in*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلرك *vereǵelklerin-*, quelli, i quali si devono da te dare.

Gen. ويره‌جكلريكك *vereǵelklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. ويره‌جكيكز *vereğeğin-iz*, quello, il quale si deve da voi dare.

Gen. ويره‌جكيكزك *vereğeğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلريكز *vereğelklerin-iz*, quelli, i quali si devono da voi dare.

Gen. ويره‌جكلريكزك *vereğelklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. ويره‌جكى *vereğeği*, quello, il quale si deve da lui dare.

Gen. ويره‌جكينك *vereğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلرى *vereğelkleri*, quelli, i quali si devono da lui dare.

Gen. ويره‌جكلرينك *vereğelklerinin-*, &c.

Sing.Nom. ويره‌جكلرى *vereğelkleri*, quello, il quale si deve da loro dare.

Gen. ويره‌جكلرينك *vereğelklerinin-*, &c.

Plur.Nom. ويره‌جكلرى *vereğelkleri*, quelli, i quali si devono da loro dare.

Gen. ويره‌جكلرينك *vereğelklerinin-*, &c.

ويرمه‌لو *vermeli* indeclinabile, chi deve dare, o bisogna dare.

CA-

CAPITOLO VI.

Quarta Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

اریرم *eririm*, io mi liquefò, اریرسن *erirsin*, اریر *erir*. Plur. اریرز *eririz*, اریرسکز *erirsin-iz*, اریرلر *erirlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اریيورم *erijorum*, io mi sto liquefacendo, اریيورسن *erijorsun*, اریيور *erijor*. Plur. اریيورز *erijoruz*, اریيورسکز *erijorsun-uz*, اریيورلر *erijorlar*.

Il Presente doppio manca.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اریردم *erir idim*, io mi liquefacevo, اریردك *erir idin-*, اریردی *erir idi*. Plur. اریردك *erir idik*, اریردکز *erir idin-iz*, اریردیلر *erir idiler*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اریيوردم *erijor ydym*, io mi stava liquefacendo, اریيوردك *eri-*

erìjor ydyn- , اریيوردی *erìjor ydy* . Plur. اریيوردق *erìjor ydyk* , اریيوردكز *erìjor ydyn-yz* , اریيورديلر *erìjor ydylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اریرایمشم *erìr imiśim* , si dice, che io mi liquefacessi, اریرایمشسن *erìr imiśsin* , اریرایمش *erìr imiś* . Plur. اریرایمشز *erìr imiśiz* , اریرایمشسكز *erìr imiśsin-iz* , اریرایمشلر *erìr imiśler* .

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اریيورایمشم *erìjor ymyśym* , si dice, che io mi stassi liquefacendo, اریيورایمشسن *erìjor ymyśsyn* , اریيورایمش *erìjor ymyś* . Plur. اریيورایمشز *erìjor ymyśyz* , اریيورایمشسكز *erìjor ymyśsyn-yz* , اریيورایمشلر *erìjor ymyślar* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اریدم *erìdim* , io mi liquefeci, o mi son liquefatto, اریدك *erìdin-* , اریدی *erìdi* . Plur. اریدك *erìdik* , اریدكز *erìdin-iz* , اریديلر *eridilèr* .

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اريمشم *erimiš im*, si dice, o mi pare, che io mi sia liquefatto, اريمشسن *erimiš sin*, اريمش *erimiš*. Plur. اريمشز *erimišiz*, اريمشسكز *erimišsin-iz*, اريمشلر *erimišlèr*.

Il Preterito perfetto doppio manca.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اريدى ايدم *eridi idim*, io mi ero liquefatto, اريدى ايدك *eridi idin-*, اريدى ايدى *eridi idi*. Plur. اريدى ايدك *eridi idik*, اريدى ايدكز *eridi idin-iz*, اريدى ايديلر *eridi idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اريمش ايدم *erimiš idim*, io già mi ero liquefatto, اريمش ايدك *erimiš idin-*, اريمش ايدى *erimiš idi*. Plur. اريمش ايدك *erimiš idik*, اريمش ايدكز *erimiš idin-iz*, اريمش ايديلر *erimiš idiler*.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

اريمش ايمشم *erimiš imišim*, si dice, che io mi fossi liquefatto, اريمش ايمشسن *erimiš imišsin*, اريمش ايمش *erimiš imiš*.

imiś . Plur. اريمش ايمشز *erimiś imiśiz* , اريمش ايمشسكز *erimiś imiśsin-iz* , اريمش ايمشلر *erimiś imiśler* .

Futuro semplice .

Sing.

اريرم *eririm* , io mi liquefarò , come il Presente .

Mancano gli altri Futuri .

Modo Imperativo .

Presente .

Sing.

ارى *eri* , liquefati tu , اريسون *erisin* . Plur. اريېه‌لم *erijelim* , اريېكز *erijin-iz* , o اريېك *erijin-* , اريسونلر *erisinlèr* .

Modo ottativo .

Presente , e Preterito imperfetto .

Sing.

بولايكه اريېه‌ايدم *bolàjlli erijè idim* , Iddio volesse , che io mi liquefacessi , اريېه‌ايدك *erijè idin-* , اريېه‌ايدى *erijè idi* . Plur. اريېه‌ايدك *erijè idilł* , اريېه ايدكز *erijè idin-iz* , اريېه ايديلر *erijè idiler* .

Preterito perfetto .

Sing.

بولايكه اريمش اولم *bolàjlli erimiś olàm* , Iddio voglia , che io

io mi sia liquefatto, اریمش اولهسن *erimiš olàsyn*, اریمش اوله *erimiš olà*. Plur. اریمش اولهیز *erimiš olàiz*, اریمش اولهسز *erimiš olàsyz*, اریمش اولهلر *erimiš olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولایکه اریمش اولیدم *bolàjki erimiš olàidym*, Iddio volesse, che io mi fossi liquefatto, اریمش اولیدک *erimiš olàidyn-*, اریمش اولیدی *erimiš olàidy*. Plur. اریمش اولیدق *erimiš olàidyk*, اریمش اولیدکز *erimiš olàidyn-yz*, اریمش اولیدیلر *erimiš olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولایکه اریهیم *bolàjki erijèm*, Iddio voglia, che io mi liquefaccia, اریهسن *erijèsin*, اریه *erijè*. Plur. اریهیز *erijèiz*, اریهسز *erijèsiz*, اریهلر *erijelèr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

اریرسم *erirsem*, se io mi liquefò, اریرسك *erirsen-*, اریرسه *erirse*. Plur. اریرسك *erirsek*, اریرسکز *erirsen-iz*, اریرسهلر *erirseler*, o اریرلرسه *erirlèrse*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اريیورسم *erijorsam*, se io mi sto liquefacendo, اريیورسك *erijorsan-*, اريیورسه *erijorsa*. Plur. اريیورسق *erijorsak*, اريیورسكز *erijorsan-yz*, اريیورسهلر *erijorsalar*, o اريیورلرسه *erijorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اريرسه ايدم *erirse idim*, quando io mi liquefacevo; اريرسه ايدك *erirse idin-*, اريرسه ايدى *erirse idi*. Plur. اريرسه ايدك *erirse idik*, اريرسه ايدكز *erirse idin-iz*, اريرسه ايديلر *erirse idiler*, o اريرلرسه ايدى *erirlèrse idi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اريیورسه ايدم *erijorsa idym*, quando io mi stava liquefacendo, اريیورسه ايدك *erijorsa idyn-*, اريیورسه ايدى *erijorsa idy*. Plur. اريیورسه ايدك *erijorsa idyk*, اريیورسه ايدكز *erijorsa idyn-yz*, اريیورسه ايديلر *erijorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اريرسه ايمشم *erirse imisim*, si dice, che quando io mi lique-

liquefacevo, اريرسه ايمشسن *erìrse imiśsin*, اريرسه ايمش *erìrse imiś*. Plur. اريرسه ايمشز *erìrse imiśiz*, اريرسه ايمشسكز *erìrse imiśsin-iz*, اريرسه ايمشلر *erìrse imiśler*, o اريرلرسه ايمش *erirlèrse imiś*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اريبورسه ايمشم *erìjorsa imyśym*, si dice, che quando io mi stavo liquefacendo, اريبورسه ايمشسن *erìjorsa imyśsyn*, اريبورسه ايمش *erìjorsa imyś*. Plur. اريبورسه ايمشز *erìjorsa imyśyz*, اريبورسه ايمشسكز *erìjorsa imyśsyn-yz*, اريبورسه ايمشلر *erìjorsa imyślar*, o اريبورلرسه ايمش *erìjorlàrsa imyś*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اريسم *erisèm*, se io mi liquefacessi, اريسك *erisèn*-, اريسه *erisè*. Plur. اريسك *erisèk*, اريسكز *erisen-ìz*, اريسهلر *eriselèr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

اريردم *erìridim*, io mi liquefarei, e mi sarei liquefatto, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اریدی ایسم *eridì isem*, se, ò quando io mi liquefeci, o mi son liquefatto, اریدی ایسك *eridì isen-*, اریدی ایسه *eridì ise*. Plur. اریدی ایسك *eridì isek*, اریدی ایسكز *eridì isen-iz*, اریدی ایسه‌لر *eridì iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اریمش ایسم *erimiś isem*, si dice, che quando io mi son liquefatto, o se si dice, che io mi sia liquefatto, o se io mi sarò liquefatto, اریمش ایسك *erimiś isen-*, اریمش ایسه *erimiś ise*. Plur. اریمش ایسك *erimiś isek*, اریمش ایسكز *erimiś isen-iz*, اریمش ایسه‌لر *erimiś iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اریدی ایسه ایدم *eridì ise idim*, quando io mi ero liquefatto, اریدی ایسه ایدك *eridì ise idin-*, اریدی ایسه ایدی *eridì ise idi*. Plur. اریدی ایسه ایدك *eridì ise idik*, اریدی ایسه ایدكز *eridì ise idin-iz*, اریدی ایسه ایدیلر *eridì ise idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ارمش ایسه ایدم *erimiś ise idim*, tempo fa quando io mi ero liquefatto, ارمش ایسه ایدك *erimiś ise idin-*, ارمش ایسه ایدی *erimiś ise idi*. Plur. ارمش ایسه ایدك *erimiś ise idik*, ارمش ایسه ایدکز *erimiś ise idin-iz*, ارمش ایسه ایدیلر *erimiś ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

ارمش اولسم *erimiś olsàm*, se mai io mi fossi liquefatto, ارمش اولسك *erimiś olsàn-*, ارمش اولسه *erimiś olsà*. Plur. ارمش اولسق *erimiś olsàk*, ارمش اولسکز *erimiś olsan-yz*, ارمش اولسهلر *erimiś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اریسه ایدم *erisè idim*, se io mi fossi liquefatto, اریسه ایدك *erisè idin-*, اریسه ایدی *erisè idi*. Plur. اریسه ایدك *erisè idik*, اریسه ایدکز *erisè idin-iz*, اریسه ایدیلر *erisè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

ارمش اولسیدم *erimiś olsàidym*, se io per l' avanti mi

 fossi

fossi liquefatto , اريمش اولسيدك *erimiś olsàidyn-* , اريمش اولسيدى *erimiś olsàidy* . Plur. اريمش اولسيدق *erimiś olsài-dyk* , اريمش اولسيدكز *erimiś olsàidyn-yz* , اريمش اولسيديلر *erimiś olsà idylar* .

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اريمش اولوردم *erimiś olùrdum* , io mi sarei già liquefat-to اريمش اولوردك *erimiś olùrdun-* , اريمش اولوردى *erimiś olùrdu* . Plur. اريمش اولوردق *erimiś olùrduk* , اريمش اولوردكز *erimiś olùrdun-uz* , اريمش اولورديلر *erimiś olùrdular* .

Futuro.

Sing.

اريرسم *erirsem* , se , o quando io mi liquefarò , come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

اريبهجك ايسم *erijeǧèǵ isem* , se io mi ho da liquefa-re , اريبهجك ايسك *erijeǧèǵ isen-* , اريبهجك ايسه *erijeǧèǵ ise* . Plur. اريبهجك ايسك *erijeǧèǵ isek* , اريبهجك ايسكز *eri-jeǧèǵ isen- iz* , اريبهجك ايسهلر *erijeǧèǵ iseler* . Pre-

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

اريیه‌جك ایسه ایدم *erijeğèğ ise idim*, se io mi avevo da liquefare, اريیه‌جك ایسه ایدك *erijeğèğ ise idin-*, اريیه‌جك ایسه ایدی *erijeğèğ ise idi*. Plur. اريیه‌جك ایسه ایدك *erijeğèğ ise idik*, اريیه‌جك ایسه ایدکز *erijeğèğ ise idin-iz*, اريیه‌جك ایسه ایدیلر *erijeğèğ ise idiler*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اريیه‌جك ایمش ایسم *erijeğèğ imiš isem*, se si dice, che io mi avevo da liquefare, اريیه‌جك ایمش ایسك *erijeğèğ imiš isen-*, اريیه‌جك ایمش ایسه *erijeğèğ imiš ise*. Plur. اريیه‌جك ایمش ایسك *erijeğèğ imiš isek*, اريیه‌جك ایمش ایسکز *erijeğèğ imiš isen-iz*, اريیه‌جك ایمش ایسه‌لر *erijeğèğ imiš iseler*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اريیه‌جك اولسم *erijeğèğ olsàm*, se io mi avessi da liquefare, اريیه‌جك اولسك *erijeğèğ olsàn-*, اريیه‌جك اولسه *erijeğèğ olsà*. Plur. اريیه‌جك اولسق *erijeğèğ olsàk*, اريیه‌جك اولسکز *erijeğèğ olsan-yz*, اريیه‌جك اولسه‌لر *erijeğèğ olsalàr*.

Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اریيهجك اولدم ایسه *erijeḡèǵ oldùm ysa*, quando io sono stato per liquefarmi, اریيهجك اولدك ایسه *erijeḡèǵ oldùn-ysa*, اریيهجك اولدی ایسه *erijeḡèǵ oldù isa*. Plur. اریيهجك اولدق ایسه *erijeḡèǵ oldùgh ysa*, اریيهجك اولدکز ایسه *erijeḡèǵ oldun-ùz ysa*, اریيهجك اولديلر ایسه *erijeḡèǵ oldulàr ysa*.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

اریيهجك اولمش ایسم *erijeḡèǵ olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per liquefarmi, اریيهجك اولمش ایسك *erijeḡèǵ olmùś ysan-*, اریيهجك اولمش ایسه *erijeḡèǵ olmùś ysa*. Plur. اریيهجك اولمش ایسك *erijeḡèǵ olmùś ysak*, اریيهجك اولمش ایسکز *erijeḡèǵ olmùś ysan-yz*, اریيهجك اولمش ایسهلر *erijeḡèǵ olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اریيهجك اولسيدم *erijeḡèǵ olsàidym*, se io fossi stato per liquefarmi, اریيهجك اولسيدك *erijeḡèǵ olsàidyn-*, اریيهجك اولسيدی *erijeḡèǵ olsàidy*. Plur. اریيهجك اولسيدق

eri-

erijeğèğ olsàidyk , اریيهجك اولسيدكز *erijeğèğ olsàidyn-yz* , اریيهجك اولسيديلر *erijeğèğ olsà idylar* .

Futuro .

Sing.

اریيهجك اولورسم *erijeğèğ olùrsam* , se , o quando io mi avrò da liquefare , اریيهجك اولورسك *erijeğèğ olùrsan-* , اریيهجك اولورسه *erijeğèğ olùrsa* . Plur. اریيهجك اولورسق *erijeğèğ olùrsak* , اریيهجك اولورسكز *erijeğèğ olùrsan-yz* , اریيهجك اولورسهلر *erijeğèğ olùrsalar* , اریيهجك اولورلرسه *erijeğèğ olurlàrsa* .

Modo Infinito .

Presente , e Preterito imperfetto .

اریمك *erimèk* , liquefarsi .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto .

Nom. اریمك *erimèk* , o اریمه *erimè* , liquefarsi , o il liquefarsi .

Gen. اریمكك *erimeğin-* , o اریمهنك *erimenin-* , di liquefarsi .

Gen. اریمك *erimèk* , di liquefarsi .

Dat. اریمكه *erimeğè* , a liquefarsi .

Acc. اریمكی *erimeğì* , il liquefarsi .

Acc.

Acc. اريمك *erimèk*, liquefarsi.

Abl. اريمكدن *erimekdèn*, o اريمهدن *erimedèn*, dal liquefarsi, o per liquefarsi.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اريمم *erimèm*, il liquefarmi io.

Gen. اريممك *erimemìn-*, &c.

Plur.Nom. اريممز *erimemìz*, il liquefarci noi.

Gen. اريممزك *erimemìzin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اريمك *erimèn-*, il liquefarti tu.

Gen. اريمكك *erimen-ìn-*, &c.

Plur.Nom. اريمكز *erimen-ìz*, il liquefarvi voi.

Gen. اريمكزك *erimen-ìzin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اريمسی *erimesì*, il liquefarsi quello.

Gen. اريمسنك *erimesinìn-*, &c.

Plur.Nom. اريملری *erimelerì*, il liquefarsi quelli.

Gen. اريملرينك *erimelerinìn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اريدك *eridìk*, essere liquefatto.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اريدك *eridilk*, essere liquefatto.

Abl. اريدكدن *eridilkdèn*, dall'essere liquefatto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اريديكم *eridigim*, essermi io liquefatto.

Gen. اريديكمك *eridigimìn*-, &c.

Plur.Nom. اريديكمز *eridigimìz*, esserci noi liquefatti.

Gen. اريديكمزك *eridigimizìn*-, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اريديكك *eridigìn*-, esserti tu liquefatto.

Gen. اريديككك *eridigin-ìn*-, &c.

Plur.Nom. اريديككز *eridigin-ìz*, esservi voi liquefatti.

Gen. اريديككزك *eridigin-izìn*-, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اريديكى *eridigì*, essersi quello liquefatto.

Gen. اريديكنك *eridiginìn*-, &c.

Plur.Nom. اريدكلرى *eridilkleri*, essersi quelli liquefatti.

Gen. اريدكلرينك *eridilklerinìn*-, &c.

Futuro semplice.

اريبهجك *erijegèlk*, dover liquefarsi.

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اريپهجكيم *erijeǧeǵim*, dover io liquefarmi.

Gen. اريپهجكيمك *erijeǧeǵimin-*, &c.

Plur.Nom. اريپهجكيمز *erijeǧeǵimiz*, dover noi liquefarci.

Gen. اريپهجكيمزك *erijeǧeǵimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اريپهجكك *erijeǧeǵin-*, dover tu liquefarti.

Gen. اريپهجكيكك *erijeǧeǵin-in-*, &c.

Plur.Nom. اريپهجكيكز *erijeǧeǵin-iz*, dover voi liquefarvi.

Gen. اريپهجكيكزك *erijeǧeǵin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اريپهجكى *erijeǧeǵi*, dover quello liquefarsi.

Gen. اريپهجكينك *erijeǧeǵinin-*, &c.

Plur.Nom. اريپهجكلرى *erijeǧeḱleri*, dover quelli liquefarsi.

Gen. اريپهجكلرينك *erijeǧeḱlerinin-*, &c.

Futuro misto.

اريپهجك اولمق *erijeǧèǵ olmàk*, aver dovuto liquefarsi.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اريپهجك اولديغم *erijeǧèǵ oldughùm*, aver dovuto io liquefarmi.

Gen.

Gen. اریبه‌جك اولدیغمك *erijegèg oldughumìn-* , &c.

Plur.Nom. اریبه‌جك اولدیغمز *erijegèg oldughumùz* , aver dovuto noi liquefarci.

Gen. اریبه‌جك اولدیغمزك *erijegèg oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اریبه‌جك الدیغك *erijegèg oldughùn-* , aver dovuto tu liquefarti.

Gen. اریبه‌جك اولدیغكك *erijegèg oldughun-ìn-* , &c.

Plur.Nom. اریبه‌جك اولدیغكز *erijegèg oldughun-ìz* , aver dovuto voi liquefarvi.

Gen. اریبه‌جك اولدیغكزك *erijegèg oldughun-uzìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اریبه‌جك اولدیغی *erijegèg oldughù* , aver dovuto quello liquefarsi.

Gen. اریبه‌جك اولدیغنك *erijegèg oldughunìn-* , &c.

Plur.Nom. اریبه‌جك اولدقلری *erijegèg oldukláry* , aver dovuto quelli liquefarsi.

Gen. اریبه‌جك اولدقلرینك *erijegèg olduklarýnyn-* , &c.

Gerundj.

اریر ایكن *erìr ilken* , mentre io mi liquefò, e mi liquefacevo, tu ti liquefai, e ti liquefacevi, &c.

 اریبور

اريبور ايكن *erijor ilken*, liquefacendomi, liquefacendoti, &c. o mentre io mi stava liquefacendo, tu ti stavi liquefacendo, &c.

اريمشيكن *erimiś ilken*, quantunque io mi sia, tu ti sia liquefatto, &c. o essendomi, essendoti liquefatto, &c.

اريمجك ايكن *erijeǧèǧ ilken*, io in vece di liquefarmi, tu in vece di liquefarti, &c. o mentre io ero per liquefarmi, tu eri per liquefarti, &c.

اريملو ايكن *erimeli ilken*, io in vece di dover liquefarmi, tu in vece di dover liquefarti, &c. o dovendo liquefarmi, liquefarti, &c.

اريوب *erijip*, liquefacendomi, ed essendomi liquefatto, liquefacendoti, ed essendoti liquefatto, &c.

اريمرك *erijerèk*, liquefacendomi, liquefacendoti, col liquefarmi, liquefarti, &c.

اريمجه *erijinǧe*, finchè io mi liquefaccia, tu ti liquefaccia, &c. o mentre io mi liquefò, tu ti liquefai, &c. o se io mi liquefò, tu ti liquefai, &c. o liquefacendomi io, liquefacendoti tu, &c. o subito che io mi liquefeci, e mi son liquefatto, tu ti liquefacesti, e ti sei liquefatto, &c.

اريلدن برو *erijeldèn beri* , da che , o dappoichè io mi liquefeci , e mi son liquefatto , tu ti liquefacesti , e ti sei liquefatto , &c.

اريه‌لو *erijelì* , da che io mi liquefeci , e mi son liquefatto , tu ti liquefacesti , e ti sei liquefatto , &c.

Supino .

اريه اريه *erije erije* , liquefacendomi , liquefacendoti più volte , &c.

Participio del Presente , ed Imperfetto .

اریر *erìr* indeclinabile , chi si liquefa , e si liquefaceva , o si liquefaccia , e si liquefacesse .

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro .

Sing.Nom. اريان *erijèn* , quello , il quale si liquefa , si liquefaceva , si liquefece , si è , e si era liquefatto , e si liquefarà .

Gen. اريانك *erijenìn-* , &c.

Plur.Nom. اريانلر *erijenlèr* , quelli , i quali si liquefanno , si liquefacevano , si liquefecero , si sono , e si erano liquefatti , e si liquefaranno .

Gen. اريانلرك *erijenlerìn-* , &c.

Par-

Participio del Preterito perfetto.

اريمش *erimiş* indeclinabile, chi si è, o si sia liquefatto, e si fosse liquefatto.

Il resto manca.

Participio del Futuro.

اريه‌جك *erijegèk* indeclinabile, chi ha, o abbia da liquefarsi, per liquefarmi, liquefarti, &c.

Il resto manca.

اريملو *erimeli* indeclinabile, chi deve liquefarsi, o bisogna liquefarsi.

CAPITOLO VII.

Quinta Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

كورورم *görürüm*, io vedo, كورورسن *görürsün*, كورر *görür*. Plur. كوروروز *görürüz*, كوروسكز *görürsün-üz*, كورورلر *görürlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

كوريورم *görüjorum*, io sto vedendo, كوريورسن *görüjorsun*,

sun , كوريور *göriijor* . Plur. كوريورز *göriijoruz* , كوريورسكز *göriijorsun-uz* , كوريورلر *göriijorlar* .

Presente doppio .

Sing.

كورمش اولورم *görmiiś oliırum* , io vengo a vedere , كورمش اولورسن *görmiiś oliırsun* , كورمش اولور *görmiiś oliır* . Plur. كورمش اولورز *görmiiś oliıruz* , كورمش اولورسكز *görmiiś oliır-sun-uz* , كورمش اولورلر *görmiiś olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito .

Sing.

كوروردم *göriir iidiim* , io vedeva , كوروردك *göriir iidiin-* , كوروردى *görür iidii* . Plur. كوروردك *göriir üdiik* , كوروردكز *göriir üdiin-iiz* , كوروردیلر *göriir iidiiler* .

Preterito imperfetto continuo , o determinato .

Sing.

كوريوردم *göriijor udum* , io stava vedendo , كوريوردك *göriijor udun-* , كوريوردى *göriijor udu* . Plur. كوريوردق *gö-riijor uduk* , كوريوردكز *göriijor udun-uz* , كوريورديلر *göriijor udular* .

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

كورر ايمشم *görür ümüšüm*, si dice, che io vedessi, كورر ايمشسن *görür ümüšsün*, كورر ايمش *görür ümüš*. Plur. كورر ايمشز *görür ümüšüz*, كورر ايمشسكز *görür ümüšsün-üz*, كورر ايمشلر *görür ümüšler*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

كوريور ايمشم *görüjor ymyšym*, si dice, che io stassi vedendo, كوريور ايمشسن *görüjor ymyšsyn*, كوريور ايمش *görüjor ymyš*. Plur. كوريور ايمشز *görüjor ymyšyz*, كوريور ايمشسكز *görüjor ymyšsyn-yz*, كوريور ايمشلر *görüjor ymyšlar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

كوردم *gördüm*, io viddi, ed ho veduto, كوردك *gördün-*, *gördü*. Plur. كوردك *gördük*, كوردكز *gördün-üz*, كورديلر *gördüler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

كورمشم *görmüšüm*, si dice, o mi pare, che io abbia

bia veduto , كورمشسن *görmüšsün* , كورمش *görmüš* . Plur. كورمشز *görmüšüz* , كورمشسكز *görmüšsün-üz* , كورمشلر *görmüšlèr* .

Preterito perfetto doppio .

Sing.

كورمش اولدم *görmüš oldùm* , io venni , e son venuto a vedere , كورمش اولدك *görmüš oldùn-* , كورمش اولدى *gör-müš oldù* . Plur. كورمش اولدق *görmüš oldùk* , كورمش اولدكز *görmüš oldun-ùz* , كومش اولديلر *görmüš oldulàr* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

كوردى ايدم *gördü üdüm* , io avevo veduto , كوردى ايدك *gördü üdün-* , كوردى ايدى *gördü üdü* . Plur. كوردى ايدك *gördü üdük* , كوردى ايدكز *gördü üdün-üz* , كوردى ايديلر *gördü üdüler* .

Preterito più che perfetto remoto .

Sing.

كورمش ايدم *görmüš üdüm* , io già avevo veduto , كورمش ايدك *görmüš üdün-* , كورمش ايدى *görmüš üdü* . Plur. كورمش ايدك *görmüš üdük* , كورمش ايدكز *görmüš üdü-n-üz* , كورمش ايديلر *görmüš üdüler* .

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

کورمش ایمشم *ǵörmiiś iimiiśiim*, si dice, che io avessi veduto, کورمش ایمشسن *ǵörmiiś iimiiśsiin*, کورمش ایمش *ǵör-miiś iimiiś*. Plur. کورمش ایمشز *ǵörmiiś iimiiśiiz*, کورمش ایمشسکز *ǵörmiiś iimiiśsiin-iiz*, کورمش ایمشلر *ǵörmiiś iimiiśler*.

Futuro semplice.

Sing.

کوروروم *ǵöriiriim*, io vedrò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

کورمش اولوروم *ǵörmiiś olùrum*, io verrò a vedere, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

کوره‌جك اولدم *ǵöreǧèǵ oldùm*, io fui, e sono stato per vedere, کوره‌جك اولدك *ǵöreǧèǵ oldùn-*, کوره‌جك اولدی *ǵöreǧèǵ oldù*. Plur. کوره‌جك اولدق *ǵöreǧèǵ oldùk*, کوره‌جك اولدکز *ǵöreǧèǵ oldun-ùz*, کوره‌جك اولدیلر *ǵöreǧèǵ oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

كوره جك اولمشم *göreğèğ olmùšum*, si dice, che io sia, e fossi stato per vedere, كوره جك اولمشسن *göreğèğ olmùš sun*, كوره جك اولمش *göreğèğ olmùš*. Plur. كوره جك اولمشز *göreğèğ olmùšuz*, كوره جك اولمشسكز *göreğèğ olmùšsun-uz*, كوره جك اولمشلر *göreğèğ olmušlàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

كور *gör*, vedi tu, كورسون *görsün*. Plur. كوره لم *göre-lüm*, كوريكز *görün-üz*, o كوريك *görün-*, كورسونلر *görsünlèr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه كوريدم *bolàjlli görèidim*, Iddio volesse, che io vedessi, كوريدك *görèidin-*, كوريدى *görèidi*. Plur. كوريدك *görèidik*, كوريدكز *görèidin-iz*, كوريديلر *görèidiler*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه كورمش اولم *bolàjlli görmüš olàm*, Iddio voglia,

 che

che io abbia veduto, كورمش اولەسن *görmüš olàsyn*, كورمش اولە *görmüš olà*. Plur. كورمش اولەيز *görmüš olàiz*, كورمش اولەسز *görmüš olàsyz*, كورمش اولەلر *görmüš olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكە كورمش اوليدم *bolàjlki görmüš olàidym*, Iddio volesse, che io avessi veduto, كورمش اوليدك *görmüš olàidyn-*, كورمش اوليدى *görmüš olàidy*. Plur. كورمش اوليدق *görmüš olàidyk*, كورمش اوليدكز *görmüš olàidyn-yz*, كورمش اوليديلر *görmüš olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكە كورم *bolàjlki görèm*, Iddio voglia, che io veda, كورەسن *görèsin*, كورە *görè*. Plur. كورەيز *görèiz*, كورەسز *görèsiz*, كورەلر *görelèr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

كوروورسم *görürsem*, se io vedo, كوروورسك *görürsen-*, كوروورسە *görürse*. Plur. كوروورسك *görürsek*, كوروورسكز *görür-sen-iz*, كوروورسەلر *görürseler*, كوروورلرسە *görürlèrse*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

كوريورسم *göriijorsam*, se io sto vedendo, كوريورسك *göriijorsan*, كوريورسه *göriijorsa*. Plur. كوريورسق *göriijorsak*, كوريورسكز *göriijorsan-yz*, كوريورسه‌لر *göriijorsalar*, o كوريورلرسه *göriijorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

كورورسيدم *göriirse idim*, quando io vedevo, كورورسيدك *göriirse idin*, كورورسيدى *göriirse idi*. Plur. كورورسيدك *görürse idik*, كورورسيدكز *göriirse idin-iz*, كورورسيديلر *görürse idiler*, o كورورلرسه ايدى *göriirlèrse idi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

كوريورسه ايدم *göriijorsa idym*, quando io stava vedendo, كوريورسه ايدك *göriijorsa idyn*, كوريورسه ايدى *göriijorsa idy*. Plur. كوريورسه ايدك *göriijorsa idyk*, كوريورسه ايدكز *göriijorsa idyn-yz*, كوريورسه ايديلر *göriijorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

كورورسه ايمشم *görürse imiš im*, si dice, che quando

io

io vedeva, كوروَرسه ايمشسن *göriirse imiš sin*, كوروَرسه ايمش *göriirse imiš*. Plur. كوروَرسه ايمشز *göriirse imiš iz*, كوروَرسه ايمشسكز *göriirse imiš sin-iz*, كوروَرسه ايمشلر *göriirse imišler*, o كوروَرلرسه ايمش *göriirlèrse imiš*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

كوريورسه ايمشم *göriijorsa imyš ym*, si dice, che quando io stava vedendo, كوريورسه ايمشسن *göriijorsa imyš syn*, كوريورسه ايمش *göriijorsa imyš*. Plur. كوريورسه ايمشز *göriijorsa imyš yz*, كوريورسه ايمشسكز *göriijorsa imyš syn-yz*, كوريورسه ايمشلر *göriijorsa imyšlar*, o كوريورلرسه ايمش *göriijorlàrsa imyš*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

كورسم *görsèm*, se io vedessi, كورسك *görsèn*-, كورسه, *görsè*. Plur. كورسك *görsèk*, كورسكز *görsen-iz*, كورسه‌لر *görselèr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

كوروردم *göriir iidiim*, io vedrei, ed avrei veduto, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

كوردى ايسم *gördü isem*, se, o quando io viddi, ed ho veduto, كوردى ايسك *gördü isen-*, كوردى ايسه *gördü ise*. Plur. كوردى ايسك *gördü isek*, كوردى ايسكز *gördü isen-iz*, كوردى ايسه‌لر *gördü iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

كورمش ايسم *görmüş isem*, si dice, che quando io ho veduto, o se si dice, che io abbia veduto, o se io avrò veduto, كورمش ايسك *görmüş isen-*, كورمش ايسه *görmüş ise*. Plur. كورمش ايسك *görmüş isek*, كورمش ايسكز *görmüş isen-iz*, كورمش ايسه‌لر *görmüş iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

كوردى ايسه ايدم *gördü ise idim*, quando io avevo veduto, كوردى ايسه ايدك *gördü ise idin-*, كوردى ايسه ايدى *gördü ise idi*. Plur. كوردى ايسه ايدك *gördü ise idik*, كوردى ايسه ايدكز *gördü ise idin-iz*, كوردى ايسه ايديلر *gördü ise idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

كورمش ايسه ايدم *görmüš ise idim*, tempo fa quando io avevo veduto, كورمش ايسه ايدك *görmüš ise idin-*, كورمش ايسه ايدى *görmüš ise idi*. Plur. كورمش ايسه ايدك *görmüš ise idik*, كورمش ايسه ايدكز *görmüš ise idin-iz*, كورمش ايسه ايديلر *görmüš ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

كورمش اولسم *görmüš olsàm*, se mai io avessi veduto, كورمش اولسك *görmüš olsàn-*, كورمش اولسه *görmüš olsà*. Plur. كورمش اولسق *görmüš olsàk*, كورمش اولسكز *görmüš olsan-yz*, كورمش اولسه لر *görmüš olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

كورسيدم *görsè idim*, se io avessi veduto, كورسيدك *görsè idin-*, كورسيدى *görsè idi*. Plur. كورسيدك *görsè idik*, كورسيدكز *görsè idin-iz*, كورسيديلر *görsè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

كورمش اولسيدم *görmüš olsà idym*, se io per l'avanti

avessi

avessi veduto, كورمش اولسيدك *görmüş olsà idyn-*, كورمش اولسيدى *görmüş olsà idy*. Plur. كورمش اولسيدق *görmüş olsà idyk*, كورمش اولسيدكز *görmüş olsà idyn-yz*, كورمش اولسيديلر *görmüş olsà idylar*.

Seconda voce del preterito più che perfetto remoto.

Sing.

كورمش اولوردم *görmüş olùrdum*, io avrei già veduto, o sarei venuto a vedere, كورمش اولوردك *görmüş olùrdun-*, كورمش اولوردى *görmüş olùrdu*. Plur. كورمش اولوردق *görmüş olùrduk*, كورمش اولوردكز *görmüş olùrdun-uz*, كورمش اولورديلر *görmüş olùrdular*.

Futuro.

Sing.

كوررسم *görürsem*, se, o quando io vedrò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

كوره جك ايسم *göreğèğ isem*, se io ho da vedere, كوره جك ايسك *göreğèğ isen-*, كوره جك ايسه *göreğèğ ise*.

Plur. كورەجك ايسك *göreğèğ isek*, كورەجك ايسكز *göreğèğ isen-iz*, كورەجك ايسەلر *göreğèğ iseler*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

كورەجك ايسە ايدم *göreğèğ ise idim*, se, o quando io avevo da vedere, كورەجك ايسە ايدك *göreğèğ ise idin-*, كورەجك ايسە ايدى *göreğèğ ise idi*. Plur. كورەجك ايسە ايدك *göreğèğ ise idik*, كورەجك ايسە ايدكز *göreğèğ ise idin-iz*, كورەجك ايسە ايديلر *göreğèğ ise idiler*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

كورەجك ايمش ايسم *göreğèğ imiš isem*, si dice, che quando io avevo da vedere, كورەجك ايمش ايسك *göreğèğ imiš isen-*, كورەجك ايمش ايسە *göreğèğ imiš ise*. Plur. كورەجك ايمش ايسك *göreğèğ imiš isek*, كورەجك ايمش ايسكز *göreğèğ imiš isen-iz*, كورەجك ايمش ايسەلر *göreğèğ imiš iseler*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

كورەجك اولسم *göreğèğ olsàm*, se io avessi da vedere, كورەجك اولسك *göreğèğ olsàn-*, كورەجك اولسە *göreğèğ olsà*. Plur. كورەجك اولسق *göreğèğ olsàk*, كورەجك اولسكز

göre-

göreǧèǵ olsan-yz , كوره جك اولسه لر *göreǧèǵ olsalàr* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

كوره جك اولدم ايسه *göreǧèǵ oldùm ysa* , se , o quando io sono stato per vedere , كوره جك اولدك ايسه *göreǧèǵ oldùn-ysa* , كوره جك اولدى ايسه *göreǧèǵ oldù isa* . Plur. كوره جك اولدق ايسه *göreǧèǵ oldùgh ysa* , كوره جك اولدكز ايسه *göreǧèǵ oldun-ùz ysa* , كوره جك اولديلر ايسه *göreǧèǵ oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo.

Sing.

كوره جك اولمش ايسم *göreǧèǵ olmùś ysam* , si dice , che quando io sono stato per vedere , كوره جك اولمش ايسك *göreǧèǵ olmùś ysan-* , كوره جك اولمش ايسه *göreǧèǵ olmùś ysa* . Plur. كوره جك اولمش ايسك *göreǧèǵ olmùś ysak* , كوره جك اولمش ايسكز *göreǧèǵ olmùś ysan-yz* , كوره جك اولمش ايسه لر *göreǧèǵ olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

كوره جك اولسيدم *göreǧèǵ olsà idym* , se io fossi stato per vedere , كوره جك اولسيدك *göreǧèǵ olsà idyn-* , كوره جك اولسيدى

اولسيدى *göreğèğ olsà idy*. Plur. كورەجك اولسيدق *göreğèğ olsà idyk*. كورەجك اولسيدكز *göreğèğ olsà idyn-yz*, كورەجك اولسيديلر *göreğèğ olsà idylar*.

Futuro.

Sing.

كورەجك اولورسم *göreğèğ olùrsam*, se, o quando io avrò da vedere, كورەجك اولورسك *göreğèğ olùrsan-*, كورەجك اولورسه *göreğèğ olùrsa*. Plur. كورەجك اولورسق *göreğèğ olùrsak*, كورەجك اولورسكز *göreğèğ olùrsan-yz*, كورەجك اولورسەلر *göreğèğ olùrsalar*, o كورەجك اولورلرسه *göreğèğ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

كورمك *görmèk*, vedere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. كورمك *görmèk*, o كورمه *görmè*, vedere, o il vedere.

Gen. كورمكك *görmeğin-*, o كورمەنك *görmenin-*, di vedere.

Gen. كورمك *görmèk*, di vedere.

Dat. كورمكه *görmeğè*, a vedere.

Acc.

Acc. كورمكي *görmegi*, il vedere.

Acc. كورمك *görmek*, vedere.

Abl. كورمكدن *görmekden*, o كورمهدن *görmeden*; dal vedere, o per vedere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورمم *görmem*, il veder io.

Gen. كورممك *görmemin*-, &c.

Plur.Nom. كورممز *görmemiz*, il veder noi.

Gen. كورممزك *görmemizin*-, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كورمك *görmen*-, il veder tu.

Gen. كورمككك *görmen-in*-, &c.

Plur.Nom. كورمكز *görmen-iz*, il veder voi.

Gen. كورمكزك *görmen-izin*-, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كورمسي *görmesi*, il veder quello.

Gen. كورمسنك *görmesinin*-, &c.

Plur.Nom. كورملري *görmeleri*, il veder quelli.

Gen. كورملرينك *görmelerinin*-, &c.

Pre-

Preterito perfetto, e più che perfetto.

كوردك *görduk*, aver veduto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. كوردك *görduk*, aver veduto.

Abl. كوردكدن *görduk̀den*, dall' aver veduto.

Declinazione del preterito perfetto, e più che perfetto.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورديكم *gördügium*, aver io veduto.

Gen. كورديكمك *gördügiumiun-*, &c.

Plur.Nom. كورديكمز *gördügiumiiz*, aver noi veduto.

Gen. كورديكمزك *gördügiumiizüin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كورديكك *gördügiün-*, aver tu veduto.

Gen. كورديككك *gördügiün-iun-*, &c.

Plur.Nom. كورديككز *gördügiün-iiz*, aver voi veduto.

Gen. كورديككزك *gördügiün-iiziün-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كورديكى *gördügiü*, aver quello veduto.

Gen. كورديكنك *gördügiuniun-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرى *gördükleri*, aver quelli veduto.

Gen. كوردكلرينك *gördüklerinin-*, &c.

Fu-

Futuro semplice.

كوره جك *göreǵèk*, dover vedere.

Declinazione del Futuro semplice cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كوره جكيم *göreǵeǵim*, dover io vedere.
Gen. كوره جكيمك *göreǵeǵimin-*, &c.
Plur.Nom. كوره جكيمز *göreǵeǵimiz*, dover noi vedere.
Gen. كوره جكيمزك *göreǵeǵimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كوره جكك *göreǵeǵin-*, dover tu vedere.
Gen. كوره جكيكك *göreǵeǵin-in*, &c.
Plur.Nom. كوره جكيكز *göreǵeǵin-iz*, dover voi vedere.
Gen. كوره جكيكزك *göreǵeǵin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كوره جكى *göreǵeǵi*, dover quello vedere.
Gen. كوره جكينك *göreǵeǵinin-*, &c.
Plur.Nom. كوره جكلرى *göreǵeklleri*, dover quelli vedere.
Gen. كوره جكلرينك *göreǵekllerinin-*, &c.

Futuro misto.

كوره جك اولمق *göreǵèǵ olmàk*, aver dovuto vedere.

De-

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورهجك اولديغم *göreǧèǧ oldughùm* , aver dovuto io vedere.

Gen. كورهجك اولديغمك *göreǧèǧ oldughumùn-* , &c.

Plur.Nom. كورهجك اولديغمز *göreǧèǧ oldughumùz* , aver dovuto noi vedere.

Gen. كورهجك اولديغمزك *göreǧèǧ oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كورهجك اولديغك *göreǧèǧ oldughùn-* , aver dovuto tu vedere.

Gen. كورهجك اولديغكك *göreǧèǧ oldughun-ùn-* , &c.

Plur.Nom. كورهجك اولديغكز *göreǧèǧ oldughun-ùz* , aver dovuto voi vedere.

Gen. كورهجك اولديغكزك *göreǧèǧ oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كورهجك اولديغى *göreǧèǧ oldughù* , aver dovuto quello vedere.

Gen. كورهجك اولديغنك *göreǧèǧ oldughunùn-* , &c.

Plur.Nom. كورهجك اولدقلرى *göreǧèǧ oldùkdary* , aver dovuto quelli vedere.

Gen. كوره جك اولدقلرينك *göregèg olduklaryǹyn-*, &c.

Gerundj.

كوروركن *görür illen*, mentre io vedo, e vedevo, tu vedi, e vedevi, &c.

كوريوركن *görüjor illen*, vedendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi vedendo, &c.

كورمشيكن *görmüš illen*, quantunque io abbia, tu abbi veduto, &c. o avendo veduto.

كوره جك ايكن *göregèg illen*, io, tu, quello in vece di vedere, &c. o mentre io ero, tu eri per vedere, &c.

كورمه لو ايكن *görmelì illen*, io, tu in vece di dover vedere, &c. o dovendo vedere.

كورديكم وارايكن *gördügüm var illen*, كورديكك وارايكن *gördügün- var illen*, &c. quantunque io abbia, tu abbi veduto, &c.

كورديكم وارايمشيكن *gördügüm var ymyš illen*, كورديكك وارايمشيكن *gördügün-var ymyš illen*, &c. quantunque io avessi, tu avessi veduto, &c.

كوروب *görüp*, vedendo, ed avendo veduto.

كوره رك *görerèk*, vedendo, col vedere.

كورنجه *görünge*, finchè io veda, tu vedi, &c. o mentre io vedo, tu vedi, &c. o se io vedo, tu vedi, &c. o vedendo io, tu, &c. o subito che io viddi, ed ho veduto, tu vedesti, ed hai veduto, &c.

كورلدن برو *göreldèn beri*, da che, o dappoichè io viddi, ed ho veduto, tu vedesti, ed hai veduto, &c.

كوره‌لو *göreli*, da che io viddi, ed ho veduto, tu vedesti, ed hai veduto, &c.

Supino.

كوره كوره *göre göre*, vedendo più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

كورر *görür* indeclinabile, chi vede, e vedeva, o veda, e vedesse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. كورن *görèn*, quello, il quale vede, vedeva, vidde, ha, ed avea veduto, e vedrà.

Gen. كورنك *görenin*, &c.

Plur.Nom. كورنلر *görenlèr*, quelli, i quali vedono, vedevano, viddero, hanno, ed aveano veduto, e vedranno.

Gen.

Gen. كورنلرك *görenlerin-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

كورمش *görmüš* indeclinabile, chi ha, o abbia veduto, e avesse veduto.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورديكم *gördüğüm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me veduto.

Gen. كورديكمك *gördüğümün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرم *gördüklerim*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me veduti.

Gen. كوردكلرمك *gördüklerimin-*, &c.

Sing.Nom. كورديكمز *gördüğümüz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi veduto.

Gen. كورديكمزك *gördüğümüzün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرمز *gördüklerimiz*, quelli, i quali sono erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi veduti.

Gen. كوردكلرمزك *gördüklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كوردیککك *gördügün-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te veduto.

Gen. كوردیککك *gördügün-ün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلرك *gördüklerin-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te veduti.

Gen. كوردكلريكك *gördüklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. كوردیککز *gördügün-üz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi veduto.

Gen. كوردیککزك *gördügün-üzün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلريكز *gördüklerin-iz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi veduti.

Gen. كوردكلريكزك *gördüklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كوردیکی *gördügü*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui veduto.

Gen. كوردیکنك *gördügünün-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلری *gördükleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui veduti.

Gen.

Gen. كوردكلرينك *görd'üklerinin-*, &c.

Sing.Nom. كوردكلری *görd'ükleri*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro veduto.

Gen. كوردكلرينك *görd'üklerinin-*, &c.

Plur.Nom. كوردكلری *görd'ükleri*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro veduti.

Gen. كوردكلرينك *görd'üklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

كورەجك *göreǵèk* indeclinabile, chi ha, o abbia da vedere, per vedere.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. كورەجكيم *göreǵèǵim*, quello, il quale si deve da me vedere.

Gen. كورەجكيمك *göreǵèǵimin-*, &c.

Plur.Nom. كورەجكلرم *göreǵeklerim*, quelli, i quali si devono da me vedere.

Gen. كورەجكلريمك *göreǵeklerimin-*, &c.

Sing.Nom. كورەجكيمز *göreǵeǵimiz*, quello, il quale si deve da noi vedere.

Gen. كورەجكيمزك *göreǵeǵimizin-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. كورەجكلريمز *göreğelllerimiz*, quelli, i quali si devono da noi vedere.

Gen. كورەجكلريمزك *göreğelllerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. كورەجكك *göreğeğin-*, quello, il quale si deve da te vedere.

Gen. كورەجكيكك *göreğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. كورەجكلرك *göreğelllerin-*, quelli, i quali si devono da te vedere.

Gen. كورەجكلريكك *göreğelllerin-in-*, &c.

Sing.Nom. كورەجكيكز *göreğeğin-iz*, quello, il quale si deve da voi vedere.

Gen. كورەجكيكزك *göreğeğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. كورەجكلريكز *göreğelllerin-iz*, quelli, i quali si devono da voi vedere.

Gen. كورەجكلريكزك *göreğelllerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. كورەجكى *göreğeği*, quello, il quale si deve da lui vedere.

Gen. كورەجكينك *göreğeğinin-*, &c.

Plur.Nom. كورەجكلرى *göreğellleri*, quelli, i quali si devono da lui vedere.

Gen.

Gen. كورهجكلرينك *göreǧelllerinin-*, &c.

Sing.Nom. كورهجكلرى *göreǧellleri*, quello, il quale si deve da loro vedere.

Gen. كورهجكلرينك *göreǧelllerinin-*, &c.

Plur.Nom. كورهجكلرى *göreǧellleri*, quelli, i quali si devono da loro vedere.

Gen. كورهجكلرينك *göreǧelllerinin-*, &c.

كورمهلو *görmeli* indeclinabile, chi deve vedere, o bisogna vedere.

CAPITOLO VIII.

Sesta Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

يورورم *jüriürüm*, io cammino, يوروسن *jüriürsün*, يورور *jüriür*. Plur. يوروز *jüriürüz*, يوروسكز *jüriürsün-üz*, يورورلر *jüriürlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

يوريبورم *jüriüjorum*, io sto camminando, يوريبورسن *jüriüjorsun*, يوريبور *jüriüjor*. Plur. يوريبورز *jüriüjoruz*, يوريبورسكز

يوريپيورسکز *jüriijorsun-uz* , يوريپيورلر *jüriijorlar* .

Presente doppio.

Sing.

يورومش اولورم *jürümüš olürum* , io vengo a camminare , يورومش اولورسن *jürümüš olürsun* , يورومش اولور *jürümüš olür* . Plur. يورومش اولورز *jürümüš olüruz* , يورومش اولورسکز *jürümüš olürsun-uz* , يورومش اولورلر *jürümüš olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

يورردم *jürür üdüm* , io camminavo , يورردك *jürür üdün-* , يوردى *jürür üdü* . Plur. يورردك *jürür üdük* , يورردکز *jürür üdün-üz* , يورديلر *jürür üdüler* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

يوريپوردم *jüriijor ydym*, io stava camminando, يوريپوردك *jüriijor ydyn-* , يوريپوردى *jüriijor ydy* . Plur. يوريپوردق *jüriijor ydyk* , يوريپوردکز *jüriijor ydyn-yz* , يوريپورديلر *jüriijor ydylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يوروراجشم *jürür ümüšüm* , si dice , che io camminassi ,

يورور

يوروراِيمشسن *jürìür ümiüšsiün* , يوروراِيمش *jürìür ümüš* . Plur. يوروراِيمشز *jürìür ümüšiüź* , يوروراِيمشسكز *jürìür ümiüšsün-üz* , يوروراِيمشلر *jürìür ümiüšler* .

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

يوريپوراِيمشم *jürìüjor ymyšym* , si dice , che io stassi camminando , يوريپوراِيمشسن *jürìüjor ymyšsyn* , يوريپوراِيمش *jürìüjor ymyš* . Plur. يوريپوراِيمشسكز *jürìüjor ymyšsyn-yz* , يوريپوراِيمشلر *jürìüjor ymyšlar* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يورودم *jürüdìüm* , io camminai , ed ho camminato , يورودك *jürüdìün-* , يورودى *jürüdìü* . Plur. يورودك *jürüdìüt* , يورودكز *jürüdìün-üz* , يوروديلر *jürüdìüler* .

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

يورومشم *jürìümüš üm* , si dice , o mi pare , che io abbia camminato , يورومشسن *jürìümüš siün* , يورومش *jürìümüš* . Plur. يورومشز *jürìümüš üz* , يورومشسكز *jürìümüš siün-üz* , يورومشلر *jürümüšlèr* .

 Pre-

Preterito perfetto doppio.

Sing.

یورومش اولدم *jüriimiiś oldùm*, io venni, e son venuto a camminàre, یورومش اولدك *jüriimiiś oldùn-*, یورومش اولدی *jüriimiiś oldù*. Plur. یورومش اولدق *jüriimiiś oldùk*, یورومش اولدکز *jüriimiiś oldun-ùz*, یورومش اولدیلر *jüriimiiś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

یورودی ایدم *jüriidü iidüm*, io avevo camminato, یورودی ایدك *jüriidü iidün-*, یورودی ایدی *jüriidü iidü*. Plur. یورودی ایدك *jüriidü iidük*, یورودی ایدکز *jüriidü iidün-iiz*, یورودی ایدیلر *jüriidü iidüler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

یورومش ایدم *jüriimiiś iidüm*, io già avevo camminato, یورومش ایدك *jüriimiiś iidün-*, یورومش ایدی *jüriimiiś iidü*. Plur. یورومش ایدك *jüriimiiś iidük*, یورومش ایدکز *jüriimiiś iidün-iiz*, یورومش ایدیلر *jüriimiiś iidüler*.

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

يوروmش ايمشم *jürümüš ümüšüm*, si dice, che io avessi camminato, يورومش ايمشسن *jürümüš ümüšsün-*, يورومش ايمش *jürümüš ümüš*. Plur. يورومش ايمشز *jürümüš ümüšüz*, يورومش ايمشسكز *jürümüš ümüšsün-üz*, يورومش ايمشلر *jürümüš ümüšler*.

Futuro semplice.

Sing.

يوروروم *jürürüm*, io camminerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

يورومش اولورم *jürümüš olùrum*, io verrò a camminare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

يورويجك اولدم *jürüjeğèğ oldùm*, io fui, e sono stato per camminare, يورويجك اولدك *jürüjeğèğ oldùn-*, يورويجك اولدى *jürüjeğèğ oldù*. Plur. يورويجك اولدق *jürüjeğèğ oldùk*, يورويجك اولدكز *jürüjeğèğ oldun-ùz*, يورويجك اولديلر *jürüjeğèğ oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

يوروجك اولمشم *jürüjeğèğ olmùšum*, si dice, ché io sia, e fossi stato per camminare, يوروجك اولمشسن *jürüjeğèğ olmùššun*, يوروجك اولمش *jürüjeğèğ olmùš*. Plur. يوروجك اولمشز *jürüjeğèğ olmùšuz*, يوروجك اولمشسكز *jürüjeğèğ olmùššun-uz*, يوروجك اولمشلر *jürüjeğèğ olmušlàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

يورو *jürù*, cammina tu, يوروسون *jürüsùn*. Plur. يورويه‌لم *jürüjelìm*, يوروبكز *jürüjùn-üz*, o يورويك *jürüjùn-*يوروسونلر, *jürüsünlèr*.

Modo ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه يورويه ايدم *bolàjlli jürüjè idim*, Iddio volesse, che io camminassi, يورويه ايدك *jürüjè idin-*, يورويه ايدی *jürüjè idi*. Plur. يورويه ايدك *jürüjè idik*, يورويه ايدكز *jürüjè idin-iz*, يورويه ايديلر *jürüjè idiler*.

Pre-

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه يورومش اولم *bolàjlli jüriümüś olàm*, Iddio voglia, che io abbia camminato, يورومش اولهسن *jüriümüś olàsyn*, يورومش اولة *jüriümüś olà*. Plur. يورومش اولهيز *jüriümüś olàiz*, يورومش اولهسز *jüriümüś olàsyz*, يورومش اولهلر *jüriümüś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه يورومش اوليدم *bolàjlli jüriümüś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi camminato, يورومش اوليدك *jüriümüś olàidyn-*, يورومش اوليدى *jüriümüś olàidy*. Plur. يورومش اوليدق *jüriümüś olàidyk*, يورومش اوليدكز *jüriümüś olàidy-n-yz*, يورومش اوليديلر *jüriümüś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه يورويم *bolàjlli jüriüjèm*, Iddio voglia, che io cammini, يورويهسن *jüriüjèsin-*, يورويه *jüriüjè*. Plur. يورويهيز *jüriüjèiz*, يورويهسز *jüriüjèsiz*, يورويهلر *jüriüjelèr*.

Mo-

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

يوروورسم *jürürsem*, se io cammino, يوروورسك *jürür-sen-*, يوروورسه *jürürse*. Plur. يوروورسك *jürürsek*, يوروورسكز *jürürsen-iz*, يوروورسهلر *jürürseler*, o يوروورلرسه *jürürlèrse*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

يوريبورسم *jüriijorsam*, se io sto camminando, يوريبورسك *jüriijorsan-*, يوريبورسه *jüriijorsa*. Plur. يوريبورسق *jüriijorsak*, يوريبورسكز *jüriijorsan-yz*, يوريبورسهلر *jüriijorsalar*, o يوريبورلرسه *jüriijorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

يوروورسه ايدم *jürürse idim*, quando io camminava, يوروورسه ايدك *jürürse idin-*, يوروورسه ايدى *jürürse idi*. Plur. يوروورسه ايدك *jürürse idik*, يوروورسه ايدكز *jürürse idin-iz*, يوروورسه ايديلر *jürürse idiler*, o يوروورلرسه ايدى *jürürlèrse idi*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

يوريبورسه ايدم *jüriijorsa idym*, quando io stava cammi-nando,

nando , يوريبورسه ايدك jüriijorsa idyn- , يوريبورسه ايدى jüriijorsa idy . Plur. يوريبورسه ايدك jüriijorsa idyk , يوريبورسه ايدكز jüriijorsa idyn-yz , يوريبورسه ايديلر jüriijorsa idylar .

Preterito imperfetto relativo .

Sing.

يورورسه ايمشم jüriirse imišim , si dice , che quando io camminava , يورورسه ايمشسن jüriirse imiššin , يورورسه ايمش jüriirse imiš . Plur. يورورسه ايمشز jüriirse imišiz , يورورسه ايمشسكز jüriirse imiššin-iz , يورورسه ايمشلر jüriirse imišler , o يورورلرسه ايمش jüriirlèrse imiš .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing.

يوريبورسه ايمشم jüriijorsa imyšym , si dice , che quando io stava camminando , يوريبورسه ايمشسن jüriijorsa imyš-syn , يوريبورسه ايمش jüriijorsa imyš . Plur. يوريبورسه ايمشز jüriijorsa imyšyz , يوريبورسه ايمشسكز jüriijorsa imyšsyn-yz , يوريبورسه ايمشلر jüriijorsa imyšlar , o يوريبورلرسه ايمش jüriijorlarsa imyš .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing.

يوروسم jüriisèm , se io camminassi , يوروسك jüriisèn- , يوروسه

يوروسه *jürüsè*, Plur. يوروسك *jürüsèk*, يوروسكز *jürüsen-iz*, يوروسهلر *jürüseler*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

يوروردم *jürür üdüm*, io camminerei, ed avrei camminato, come il Preterito imperfetto dell'Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يورودى ايسم *jürüdü isem*, se, o quando io camminai, ed ho camminato, يورودى ايسك *jürüdü isen-*, يورودى ايسه *jürüdü ise*. Plur. يورودى ايسك *jürüdü isek*, يورودى ايسكز *jürüdü isen-iz*, يورودى ايسهلر *jürüdü iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

يورومش ايسم *jürümüs isem*, si dice, che quando io ho camminato, o se si dice, che io abbia camminato, o se io avrò camminato, يورومش ايسك *jürümüs isen-*, يورومش ايسه *jürümüs ise*. Plur. يورومش ايسك *jürümüs isek*, يورومش ايسكز *jürümüs isen-iz*, يورومش ايسهلر *jürümüs iseler*.

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

يورودى ايسه ايدم *jürüdü ise idim*, quando io avevo camminato, يورودى ايسه ايدك *jürüdü ise idin*, يورودى ايسه ايدى *jürüdü ise idi*. Plur. يورودى ايسه ايدك *jürüdü ise idik*, يورودى ايسه ايدكز *jürüdü ise idin-iz*, يورودى ايسه ايديلر *jürüdü ise idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يورومش ايسه ايدم *jürümüš ise idim*, tempo fa quando io avevo camminato, يورومش ايسه ايدك *jürümüš ise idin*, يورومش ايسه ايدى *jürümüš ise idi*. Plur. يورومش ايسه ايدك *jürümüš ise idik*, يورومش ايسه ايدكز *jürümüš ise idin-iz*, يورومش ايسه ايديلر *jürümüš ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

يورومش اولسم *jürümüš olsàm*, se mai io avessi camminato, يورومش اولسك *jürümüš olsàn*, يورومش اولسه *jürümüš olsà*. Plur. يورومش اولسق *jürümüš olsàk*, يورومش اولسكز *jürümüš olsan-yz*, يورومش اولسهلر *jürümüš olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

يوروسه ايدم *jürüsè idim*, se io avessi camminato, يوروسه ايدك *jürüsè idin-*, يوروسه ايدى *jürüsè idi*. Plur. يوروسه ايدك *jürüsè idik*, يوروسه ايدكز *jürüsè idin-iz*, يوروسه ايديلر *jürüsè idiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يورومش اولسيدم *jürümiiś olsàidym*, se io per l'avanti avessi camminato, يورومش اولسيدك *jürümiiś olsàidyn-*, يورومش اولسيدى *jürümiiś olsàidy*. Plur. يورومش اولسيدق *jürümiiś olsàidyk*, يورومش اولسيدكز *jürümiiś olsàidyn-yz*, يورومش اولسيديلر *jürümiiś olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يورومش اولوردم *jürümiiś olùrdum*, io avrei già camminato, o sarei venuto a camminare, يورومش اولوردك *jürümiiś olùrdun-*, يورومش اولوردى *jürümiiś olùrdu*. Plur. يورومش اولوردق *jürümiiś olùrduk*, يورومش اولوردكز *jürümiiś olùrdun-uz*, يورومش اولورديلر *jürümiiś olùrdular*.

Futuro.

Sing.

يورورسم *jürürsem*, se, o quando io camminerò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

يورويجك ايسم *jüriijeḡèǵ isem*, se io ho da camminare, يورويجك ايسك *jüriijeḡèǵ isen*, يورويجك ايسه *jüriijeḡèǵ ise*. Plur. يورويجك ايسك *jüriijeḡèǵ isell*, يورويجك ايسكز *jüriije-ḡèǵ isen-iz*, يورويجك ايسهلر *jüriijeḡèǵ iseler*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

يورويجك ايسه ايدم *jüriijeḡèǵ ise idim*, se, o quando io avevo da camminare, يورويجك ايسه ايدك *jüriije-ḡèǵ ise idin*, يورويجك ايسه ايدى *jüriijeḡèǵ ise idi*. Plur. يورويجك ايسه ايدك *jüriijeḡèǵ ise idill*, يورويجك ايسه ايدكز *jüriijeḡèǵ ise idin-iz*, يورويجك ايسه ايديلر *jüriijeḡèǵ ise idiler*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يوروييك ايمش ايسم *jüriijeḡèǵ imiś isem*, si dice, che quando io avevo da camminare, يوروييك ايمش ايسك *jürü-jeḡèǵ imiś isen-*, يوروييك ايمش ايسه *jüriijeḡèǵ imiś ise*. Plur. يوروييك امش ايسك *jüriijeḡèǵ imiś isek*, يوروييك ايمش ايسكز *jüriijeḡèǵ imiś isen-iz*, يوروييك ايمش ايسهلر *jüriijeḡèǵ imiś iseler*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

يوروييك اولسم *jüriijeḡèǵ olsàm*, se io avessi da camminare, يوروييك اولسك *jürüjeḡèǵ olsàn-*, يوروييك اولسه *jüriijeḡèǵ olsà*. Plur. يوروييك اولسق *jüriijeḡèǵ olsàk*, يوروييك اولسكز *jüriijeḡèǵ olsan-ÿz*, يوروييك اولسهلر *jüriijeḡèǵ olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يوروييك اولدم ايسه *jüriijeḡèǵ oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per camminare, يوروييك اولدك ايسه *jüriije-ḡèǵ oldùn-ysa*, يوروييك اولدى ايسه *jüriijeḡèǵ oldù isa*. Plur. يوروييك اولدق ايسه *jüriijeḡèǵ oldùgh ysa*, يوروييك اولدكز ايسه *jüriijeḡèǵ oldun-ùz ysa*, يوروييك اولديلر ايسه *jü-riijeḡèǵ oldulàr ysa*.

Pre-

Preterito perfetto relativo.

Sing.

يورويجك اولمش ايسم *jürüjeğèğ olmüš ysam*, si dice, che quando io sono stato per camminare, يورويجك اولمش ايسك *jürüjeğèğ olmüš ysan-*, يورويجك اولمش ايسه *jürüjeğèğ olmüš ysa*. Plur. يورويجك اولمش ايسك *jürüjeğèğ olmüš ysak*, يورويجك اولمش ايسكز *jürüjeğèğ olmüš ysan-yz*, يورويجك اولمش ايسەلر *jürüjeğèğ olmüš ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

يورويجك اولسيدم *jürüjeğèğ olsàidym*, se io fossi stato per camminare, يورويجك اولسيدك *jürüjeğèğ olsàidyn-*, يورويجك اولسيدى *jürüjeğeğ olsàidy*. Plur. يورويجك اولسيدق *jürüjeğèğ olsàidyk*, يورويجك اولسيدكز *jürüjeğèğ olsàidyn-yz*, يورويجك اولسيديلر *jürüjeğèğ olsàidylar*.

Futuro.

Sing.

يورويجك اولورسم *jürüjeğèğ olürsam*, se, o quando io avrò da camminare, يورويجك اولورسك *jürüjeğèğ olürsan-*, يورويجك اولورسه *jürüjeğeğ olürsa*. Plur. يورويجك اولورسق *jürüjeğèğ olürsak*, يورويجك اولورسكز *jürüjeğèğ olürsàn-yz*,

يورويجك

يورويجك اولورسهلر *jürüjeğèğ olùrsalar*, o يورويجك اولورلرسة *jürüjeğèğ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

يورومك *jürümèk*, camminare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. يورومك *jürümèk*, o يورومه *jürümè*, camminare, o il camminare.

Gen. يورومككك *jürümeğin-*, o يورومهنك *jürümenin-*, di camminare.

Gen. يورومك *jürümèk*, di camminare.

Dat. يورومكه *jürümeğè*, a camminare.

Acc. يورومكى *jürümeği*, il camminare.

Acc. يورومك *jürümèk*, camminare.

Abl. يورومكدن *jürümekdèn*, o يورومهدن *jürümedèn*, dal camminare, o per camminare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يورومم *jürümèm*, il camminar io.

Gen. يورومك *jürümemin-*, &c.

Plur.Nom. يوروممز *jürümemiz*, il camminar noi.

Gen.

Gen. يوروممزك *jüriümemizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يورومك *jüriümèn-*, il camminar tu.

Gen. يورومكك *jüriümen-in-*, &c.

Plur.Nom. يورومكز *jüriümen-iz*, il camminar voi.

Gen. يورومكزك *jüriümen-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يورومسى *jüriümesi*, il camminar quello.

Gen. يورومسنك *jüriümesinin-*, &c.

Plur.Nom. يوروملرى *jüriümeleri*, il camminar quelli.

Gen. يوروملرينك *jüriümelerinin-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

يورودك *jüriüdiük*, aver camminato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. يورودك *jüriüdiük*, aver camminato.

Abl. يورودكدن *jüriüdiükdèn*, dall'aver camminato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يوروديكم *jüriüdiügiüm*, aver io camminato.

Gen. يوروديكمك *jüriüdiügiümiün-*, &c.

Plur.Nom. يوروديكمز *jüriüdiügiümiüz*, aver noi camminato.

Gen.

Gen. يوروديكمزك *jürüdügümüzün-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يوروديكك *jürüdügün-* , aver tu camminato.

Gen. يوروديككك *jürüdügün-ün-* , &c.

Plur.Nom. يوروديككز *jürüdügün-üz* , aver voi camminato.

Gen. يوروديككزك *jürüdügün-üzün-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يوروديكى *jürüdügü* , aver quello camminato.

Gen. يوروديكنك *jürüdügünün-* , &c.

Plur.Nom. يوروكلرى *jürüdükleri* , aver quelli camminato.

Gen. يوروكلرينك *jürüdüklerinin-* , &c.

Futuro semplice.

يوروجك *jürüjegèk* , dover camminare.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يوروجكم *jürüjegegim* , dover io camminare.

Gen. يوروجكمك *jürüjegegimin-* , &c.

Plur.Nom. يوروجكمز *jürüjegegimiz* , dover noi camminare.

Gen. يوروجكمزك *jürüjegegimizin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يوروجكك *jürüjegegin-* , dover tu camminare.

Gen.

Gen. يورويجككك *jürüjeğeğin-in-* , &c.

Plur.Nom. يورويجككز *jürüjeğeğin-iz* , dover voi camminare.

Gen. يورويجككزك *jürüjeğeğin-izin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يورويجكى *jürüjeğeği* , dover quello camminare.

Gen. يورويجكينك *jürüjeğeğinin-* , &c.

Plur.Nom. يورويجكلرى *jürüjeğelleri* , dover quelli camminare.

Gen. يورويجكلرينك *jürüjeğellerinin-* , &c.

Futuro misto.

يورويجك اولمق *jürüjeğeğ olmàk*, aver dovuto camminare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يورويجك اولديغم *jürüjeğeğ oldughùm* , aver dovuto io camminare.

Gen. يورويجك اولديغمك *jürüjeğeğ oldughumùn-* , &c.

Plur.Nom. يورويجك اولديغمز *jürüjeğeğ oldughumùz* , aver dovuto noi camminare.

Gen. يورويجك اولديغمزك *jürüjeğeğ oldughumuzùn-* ,&c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يورويجك اولديغك *jürüjeğeğ oldughùn-* , aver dovuto tu camminare.

Gen. يورويجك اولديغكك *jürüjeğèğ oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. يورويجك اولديغكز *jürüjeğèğ oldughun-ùz*, aver dovuto voi camminare.

Gen. يورويجك اولديغكزك *jürüjeğèğ oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يورويجك اولديغى *jürüjeğèğ oldughù*, aver dovuto quello camminare.

Gen. يورويجك اولديغنك *jürüjeğèğ oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. يورويجك اولدقلرى *jürüjeğèğ olduklary*, aver dovuto quelli camminare:

Gen. يورويجك اولدقلرينك *jürüjeğèğ olduklarynyn-*, &c.

Gerundj.

يورورکن *jürür ilken*, mentre io cammino, e camminavo, tu cammini, e camminavi, &c.

يوريیورکن *jürüjör ilken*, camminando io, tu, &c. o mentre io stava, tu stavi camminando, &c.

يورومشيکن *jürümüš ilken*, quantunque io abbia, tu abbi camminato, &c. o avendo camminato.

يورويجك ايکن *jürüjeğèğ ilken*, io, tu, quello in vece di camminare, &c. o mentre io ero, tu eri per camminare, &c.

يورومليو ايكن *jürümeli ilken*, io, tu in vece di dover camminare, &c. o dovendo camminare.

يوروديكم وار ايكن *jürüdügüm var ilken*, يوروديكك وار ايكن *jürüdügün-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi camminato, &c.

يوروديكم وار ايمشيكن *jürüdügüm var ymyš ilken*, يوروديكك وار ايمشيكن *jürüdügün- var ymyš ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi camminato, &c.

يورويوب *jürüjüp*, camminando, ed avendo camminato.

يورويرك *jürüjerèli*, camminando, col camminare.

يورويجه *jürüjünge*, finchè io cammini, tu cammini, &c. o mentre io cammino, tu cammini, &c. o se io cammino, tu cammini, &c. o camminando io, tu, &c. o subito che io camminai, ed ho camminato, tu camminasti, ed hai camminato, &c.

يورويلدن برو *jürüjeldèn beri*, da che, o dappoichè io camminai, ed ho camminato, tu camminasti, ed hai camminato, &c.

يورويهلو *jürüjeli*, da che io camminai, ed ho camminato, tu camminasti, ed hai camminato, &c.

Su-

Supino.

يورويه يورويه *jüriije jüriije*, camminando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

يورر *jüriir* indeclinabile, chi cammina, e camminava, o cammini, e camminasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. يورويان *jüriijèn*, quello, il quale cammina, camminava, camminò, ha, ed aveva camminato, e camminerà.

Gen. يوروياننك *jüriijenìn-*, &c.

Plur.Nom. يوروينلر *jürüjenlèr*, quelli, i quali camminano, camminavano, camminarono, hanno, ed aveano camminato, e cammineranno.

Gen. يوروينلرك *jürüjenlerìn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

يورومش *jürümüś* indeclinabile, chi ha, o abbia camminato, e avesse camminato.

Participio indeclinabile del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. يورودیکم *jürüdüǵüm*, Plur. يورودیکمز *jürüdüǵümüz*,

come

come يورديكم ير *jürüdüğüm jer*, il luogo, per cui io cammino, camminavo, camminai, ho, ed avevo camminato: يوروديكمز ير *jürüdüğümüz jer*, il luogo, per cui noi camminiamo, camminavamo, camminammo, abbiamo, ed avevamo camminato.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. يوروديكك *jürüdüğün-*, Plur. يوروديككز *jürüdüğün-üz*.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. يوروديكى *jürüdüğü*, Plur. يورودكلرى *jürüdiükleri*.

Participio del Futuro.

يورويجك *jürüjeğèk* indeclinabile, chi ha, o abbia da camminare, per camminare.

Participio indeclinabile del Futuro.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. يورويجكيم *jürüjeğeğim*, Plur. يورويجكمز *jürüjeğeğimiz*, come يورويجكيم ير *jürüjeğeğim jer*, il luogo, per cui io ho da camminare: يورويجكمز ير *jürüjeğeğimiz jer*, il luogo, per cui noi abbiamo da camminare.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. يورويجكك *jürüjeğeğin-*, Plur. يورويجككز *jürüjeğeğin-iz*.

Co-

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. یورویجکی *jüriijeğeği*, Plur. یورویجکلری *jüriijeğelleri*.

یوروملو *jüriimeli* indeclinabile, chi deve camminare, o bisogna camminare.

CAPITOLO IX.

Settima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

اکارم *an-àrym*, io rammento, اکارسن *an-àrsyn*, اکار *an-àr*. Plur. اکارز *an-àryz*, اکارسکز *an-àrsyn-yz*, اکارلر *an-arlàr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اکایورم *an-àjorum*, io sto rammentando, اکایورسن *an-àjorsun*, اکایور *an-àjor*. Plur. اکایورز *an-àjoruz*, اکایورسکز *an-àjorsun-uz*, اکایورلر *an-àjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

اکمش اولورم *an-myš olürum*, io vengo a rammentare, اکمش اولورسن *an-myš olürsun*, اکمش اولور *an-myš olür*.

Plur.

Plur. اكمش اولورز *an-myś olùruz*, اكمش اولورسكز *an-myś olùrsun-uz*, اكمش اولورلر *an-myś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اكاردم *an-àrydym*, io rammentava, اكاردك *an-àrydyn-*, اكاردى *an-àrydy*. Plur. اكاردق *an-àrydyk*, اكاردكز *an-àry-dyn-yz*, اكارديلر *an-àr ydylar*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اكايوردم *an-àjor ydym*, io stava rammentando, اكايوردك *an-àjor ydyn-*, اكايوردى *an-àjor ydy*. Plur. اكايوردق *an-àjor ydyk*, اكايوردكز *an-àjor ydyn-yz*, اكايورديلر *an-àjor ydylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اكارايمشم *an-àr ymyś ym*, si dice, che io rammentassi, اكارايمشسن *an-àr ymyś syn*, اكارايمش *an-àr ymyś*. Plur. اكارايمشز *an-àr ymyś yz*, اكارايمشسكز *an-àr ymyś syn-yz*, اكارايمشلر *an-àr ymyś lar*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اكايورايمشم *an-àjor ymyś ym*, si dice, che io stassi ram-

men-

mentando, اكايورايمشسن *an-àjor ymyš syn*, اكايورايمش *an-à-jor ymyš*. Plur. اكايورايمشز *an-àjor ymyš yz*, اكايورايمشسكز *an-àjor ymyš syn-yz*, اكايورايمشلر *an-àjor ymyšlar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اكدم *an-dỳm*, io rammentai, ed ho rammentato, اكدك *an-dỳn-*, اكدى *an-dỳ*. Plur. اكدق *an-dỳk*, اكدكز *an-dyn-ỳz*, اكديلر *an-dylàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اكمشم *an-mỳš ym*, si dice, o mi pare, che io abbia rammentato, اكمشسن *an-mỳš syn*, اكمش *an-mỳš*. Plur. اكمشز *an-mỳš yz*, اكمشسكز *an-mỳš syn-yz*, اكمشلر *an-myšlàr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

اكمش اولدم *an-mỳš oldùm*, io venni, e son venuto a rammentare اكمش اولدك *an-mỳš oldùn-*, اكمش اولدى *an-mỳš oldù*. Plur. اكمش اولدق *an-mỳš oldùk*, اكمش اولدكز *an-mỳš oldun-ùz*, اكمش اولديلر *an-mỳš oldulàr*.

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اکدی ایدم *an-dỳ idym*, io aveva rammentato, اکدی ایدك *an-dỳ idyn-*, اکدی ایدی *an-dỳ idy*. Plur. اکدی ایدك *an-dỳ idyk*, اکدی ایدکز *an-dỳ idyn-yz*, اکدی ایدیلر *an-dỳ idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اکمش ایدم *an-mỳś ydym*, io già avevo rammentato, اکمش ایدك *an-mỳś ydyn-*, اکمش ایدی *an-mỳś ydy*. Plur. اکمش ایدك *an-mỳś ydyk*, اکمش ایدکز *an-mỳś ydyn-yz*, اکمش ایدیلر *an-mỳś ydylar*.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

اکمش ایمشم *an-mỳś ymyśym*, si dice, che io avessi rammentato, اکمش ایمشسن *an-mỳś ymyśsyn*, اکمش ایمش *an-mỳś ymyś*. Plur. اکمش ایمشز *an-mỳś ymyś yz*, اکمش ایمشسکز *an-mỳś ymyśsyn-yz*, اکمش ایمشلر *an-mỳś ymyślar*.

Futuro semplice.

Sing.

اکارم *an-àrym*, io rammenterò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

اكمش اولورم *an-myš olùrum*, io verrò a rammentare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

اكاجق اولدم *an-ağyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per rammentare, اكاجق اولدك *an-ağyàgh oldùn-*, اكاجق اولدى *an-ağyàgh oldù*. Plur. اكاجق اولدق *an-ağyàgh oldùk*, اكاجق اولدكز *an-ağyàgh oldun-ùz*, اكاجق اولديلر *an-ağyàgh oldudàr*.

Futuro misto relativo.

Sing.

اكاجق اولمشم *an-ağyàgh olmùš um*, si dice, che io sia, e fossi stato per rammentare, اكاجق اولمشسن *an-ağyàgh olmùš sun*, اكاجق اولمش *an-ağyàgh olmùš*. Plur. اكاجق اولمشز *an-ağyàgh olmùš uz*, اكاجق اولمشسكز *an-ağyàgh olmùš sun-uz*, اكاجق اولمشلر *an-ağyàgh olmuš làr*.

Mo-

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

اك *an-*, rammenta tu, اكسون *an-syn*. Plur. اكلم *an-alym*, اكيكز *àn-yn-yz*, o اكيك *àn-yn-*, اكسونلر *an-synlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه اكه ايدم *bolàjlki an-à idym*, Iddio volesse, che io rammentassi, اكه ايدك *an-à idyn-*, اكه ايدى *an-à idy*. Plur. اكه ايدك *an-à idyk*, اكه ايدكز *an-à idyn-yz*, اكه ايديلر *an-à idylar*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه اكمش اولم *bolàjlki an-myś olàm*, Iddio voglia, che io abbia rammentato, اكمش اولسن *an-myś olàsyn*, اكمش اوله *an-myś olà*. Plur. اكمش اولمز *an-myś olàiz*, اكمش اولهسز *an-myś olàsyz*, اكمش اولهلر *an-myś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه اكمش اوليدم *bolàjlli an-myš olàidym*, Iddio volesse, che io avessi rammentato, اكمش اوليدك *an-myš olàidyn-*, اكمش اوليدى *an-myš olàidy*. Plur. اكمش اوليدق *an-myš olàidyk*, اكمش اوليدكز *an-myš olàidyn-yz*, اكمش اوليديلر *an-myš olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه اكم *bolàjlli an-àm*, Iddio voglia, che io rammenti, اكهسن *an-à syn*, اكه *an-à*. Plur. اكهيز *an-àiz*, اكهسز *an-àsyz*, اكهلر *an-alàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

اكارسم *an-àrsam*, se io rammento, اكارسك *an-àrsan-*, اكارسه *an-àrsa*. Plur. اكارسق *an-àrsak*, اكارسكز *an-àrsan-yz*, اكارسهلر *an-àrsalàr*, o اكارلرسه *an-àrlàrsa*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اكايورسم *an-àjorsam*, se io sto rammentando, اكايورسك *an-à-*

an-àjorsan- , آكايورسه *ān-àjorsa* . Plur. آكايورسق *an-àjorsak* , آكايورسكز *an-àjorsan-yz* , آكايورسه‌لر *an-àjorsalar* , o آكايورلرسه *an-àjorlàrsa* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

آكارسه ايدم *an-àrsa idym* , quando io rammentava, آكارسه ايدك *an-àrsa idyn-* , آكارسه ايدى *an-àrsa idy* . Plur. آكارسه ايدك *an-àrsa idyk* , آكارسه ايدكز *an-àrsa idyn-yz* , آكارسه ايديلر *an-àrsa idylar* , o آكارلرسه ايدى *an-àrlàrsa idy* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

آكايورسه ايدم *an-àjorsa idym* , quando io stava rammentando, آكايورسه ايدك *an-àjorsa idyn-* , آكايورسه ايدى *an-àjorsa idy* . Plur. آكايورسه ايدك *an-àjorsa idyk* , آكايورسه ايدكز *an-àjorsa idyn-yz* , آكايورسه ايديلر *an-àjorsa idylar* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

آكارسه ايمشم *an-àrsa imyś ym* , si dice, che quando io rammentava, آكارسه ايمشسن *an-àrsa imyś syn* , آكارسه ايمش *an-àrsa imyś* . Plur. آكارسه ايمشز *an-àrsa imyś yz* , آكارسه ايمشسكز *an-àrsa imyś syn-yz* , آكارسه ايمشلر *an-àrsa imyślar*, o آكارلرسه ايمش *an-àrl àrsa imyś* .

Pre-

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اكايورسه ايمشم *an-àjorsa imyś ym*, si dice, che quando io stava rammentando, اكايورسه ايمشسن *an-àjorsa imyś syn*, اكايورسه ايمش *an-àjorsa imyś*. Plur. اكايورسه ايمشز *an-àjorsa imyś yz*, اكايورسه ايمشسكز *an-àjorsa imyś syn-yz*, اكايورسه ايمشلر *an-àjorsa imyślar*, o اكايورلرسه ايمش *an-à jorlàrsa imyś*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اكسم *an-sàm*, se io rammentassi, اكسك *an-sàn-*, اكسه *an-sà*. Plur. اكسق *ansàk*, اكسكز *an-san-ỳz*, اكسهلر *an-salàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

اكاردم *an-àr ydym*, io rammenterei, ed avrei rammentato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اكدى ايسم *an-dỳ isam*, se, o quando io rammentai, ed ho rammentato, اكدى ايسك *an-dỳ isan-*, اكدى ايسه

ايسه *an-dỳ isá* . Plur. اكدى ايسك *an-dỳ isak* , اكدى ايسكز *an-dỳ isan-yz* , اكدى ايسهلر *an-dỳ isalar* .

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اكمش ايسم *an-mỳś ysam* , si dice, che quando io ho rammentato, o se si dice, che io abbia rammentato, o se io avrò rammentato, اكمش ايسك *an-mỳś ysan-* , اكمش ايسه *an-mỳś ysa* . Plur. اكمش ايسك *an-mỳś ysak* , اكمش ايسكز *an-mỳś ysan-yz* , اكمش ايسهلر *an-mỳś ysalar* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اكدى ايسه ايدم *an-dỳ isa idym* , quando io avevo rammentato, اكدى ايسه ايدك *an-dỳ isa idyn-* , اكدى ايسه ايدى *an-dỳ isa idy* . Plur. اكدى ايسه ايدك *an-dỳ isa idyk* , اكدى ايسه ايدكز *an-dỳ isa idyn-yz* , اكدى ايسه ايديلر *an-dỳ isa idylar* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اكمش ايسه ايدم *an-mỳś ysa idym* , tempo fa quando io avevo rammentato, اكمش ايسه ايدك *an-mỳś ysa idyn-* , اكمش ايسه ايدى *an-mỳś ysa idy* . Plur. اكمش ايشه ايدك

an-

an-myś ysa idyk , اكمش ايسه ايدككز *an-myś ysa idyn-yz*, اكمش ايسه ايديلر *an-myś ysa idylar* .

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

اكمش اولسم *an-myś olsàm*, se mai io avessi rammentato , اكمش اولسك *an-myś olsàn-* , اكمش اولسه *an-myś olsà* . Plur. اكمش اولسق *an-myś olsàk* , اكمش اولسكز *an-myś olsan-yz* , اكمش اولسهلر *an-myś olsalàr* .

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اكسيدم *an-sàidym*, se io avessi rammentato , اكسيدك *an-sàidyn-* , اكسيدى *an-sàidy* . Plur. اكسيدق *an-sàidyk* , اكسيدكز *an-sàidyn-yz* , اكسيديلر *an-sàidylar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اكمش اولسيدم *an-myś olsà idym* , se io per l' avanti avessi rammentato , اكمش اولسيدك *an-nyś olsà idyn-* , اكمش اولسيدى *an-myś olsà idy* . Plur. اكمش اولسيدق *an-myś olsà idyk* , اكمش اولسيدكز *an-myś olsà idyn-yz* , اكمش اولسيديلر *an-nyś olsà idylar* ,

Se-

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اكمش اولوردم *an-myś olùrdum*, io avrei già rammentato, o sarei venuto a rammentare, اكمش اولوردك *an-myś olùrdun-*, اكمش اولوردى *an-myś olùrdu*. Plur. اكمش اولوردق *an-myś olùrduk*, اكمش اولوردكز *an-myś olùrdun-uz*, اكمش اولورديلر *an-myś olùrdular*.

Futuro.

Sing.

اكارسم *an-àrsam*, se, o quando io rammenterò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

اكاجق ايسم *an-ağyàgh ysam*, se io ho da rammentare, اكاجق ايسك *an-ağyàgh ysan-*, اكاجق ايسه *an-ağyàgh ysa*. Plur. اكاجق ايسك *an-ağyàgh ysak*, اكاجق ايسكز *an-ağyàgh ysan-yz*, اكاجق ايسهلر *an-ağyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

اكاجق ايسه ايدم *an-ağyàgh ysa idym*, se, o quando

 io

io avevo da rammentare, اكاجق ايسه ايدك *an-aḡyàgh ysa idyn-*, اكاجق ايسه ايدى *an-aḡyàgh ysa idy*. Plur. اكاجق ايسه ايدك *an-aḡyàgh ysa idyk*, اكاجق ايسه ايدكز *an-aḡyàgh ysa idyn-yz*, اكاجق ايسه ايديلر *an-aḡyàgh ysa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اكاجق ايمش ايسم *an-aḡyàgh ymyś ysam*, si dice, che quando io avevo da rammentare, اكاجق ايمش ايسك *an-aḡyàgh ymyś ysan-*, اكاجق ايمش ايسه *an-aḡyàgh ymyś ysa*. Plur. اكاجق ايمش ايسك *an-aḡyàgh ymyś ysak*, اكاجق ايمش ايسكز *an-aḡyàgh ymyś ysan-yz*, اكاجق ايمش ايسهلر *an-aḡyàgh ymyś ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اكاجق اولسم *an-aḡyàgh olsàm*, se io avessi da rammentare, اكاجق اولسك *an-agyàgh olsàn-*, اكاجق اولسه *an-aḡyàgh olsà*. Plur. اكاجق اولسق *an-aḡyàgh olsàk*, اكاجق اولسكز *an-agyàgh olsan-yz*, اكاجق اولسهلر *an-aḡyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اكاجق اولدم ايسه *an-aḡyàgh oldùm ysa*, se, o quando io

io sono stato per rammentare, اكاجق اولدك ايسه *an-aḡyàgh oldùn-ysa* , اكاجق اولدى ايسه *an-aḡyàgh oldù isa* . Plur. اكاجق اولدق ايسه اكاجق اولدكز ايسه *an-aḡyàgh oldùgh ysa* , *an-aḡyàgh oldun-ùz ysa* , اكاجق اولديلر ايسه *an-aḡyàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo.

Sing.

اكاجق اولمش ايسم *an-aḡyàgh olmùś ysam* , si dice, che quando io sono stato per rammentare , اكاجق اولمش ايسك *an-aḡyàgh olmùś ysan-* , اكاجق اولمش ايسه *an-aḡyàgh olmùś ysa* . Plur. اكاجق اولمش ايسك *an-aḡyàgh olmùś ysak* , اكاجق اولمش ايسكز *an-aḡyàgh olmùś ysan-yz* , اكاجق اولمش ايسهلر *an-aḡyàgh olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اكاجق اولسيدم *an-aḡyàgh olsà idym* , se io fossi stato per rammentare , اكاجق اولسيدك *an-aḡyàgh olsà idyn-* , اكاجق اولسيدى *an-aḡyàgh olsà idy* . Plur. اكاجق اولسيدق *an-aḡyàgh olsà idyk*, اكاجق اولسيدكز *an-aḡyàgh olsà idyn-yz*, اكاجق اولسيديلر *an-aḡyàgh olsà idylar* .

Futuro.

Sing.

اکاجق اولورسم *an-aḡyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da rammentare, اکاجق اولورسك *an-aḡyàgh olùrsan-*, اکاجق اولورسه *an-aḡyàgh olùrsa*. Plur. اکاجق اولورسق *an-aḡyàgh olùrsak*, اکاجق اولورسکز *an-aḡyàgh olùrsan-yz*, اکاجق اولورسهلر *an-aḡyàgh olùrsalar*, o اکاجق اولورسه *an-aḡyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اکمق *an-màk*, rammentare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. اکمق *an-màk*, o اکمه *an-mà*, rammentare, o il rammentare.

Gen. اکمغك *an-maghỳn-*, o اکمهنك *an-manỳn-*, di rammentare.

Gen. اکمق *an-màk*, di rammentare.

Dat. اکمغه *an-maghà*, a rammentare.

Acc. اکمغی *an-maghỳ*, il rammentare.

Acc. اکمق *an-màk*, rammentare.

Abl. اکمقدن *an-makdàn*, o اکمهدن *an-madàn*, dal rammentare, o per rammentare.

De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكمم *an-màm*, il rammentar io.

Gen. اكممك *an-mamyn-*, &c.

Plur.Nom. اكممز *an-mamyz*, il rammentar noi.

Gen. اكممزك *an-mamyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكمك *an-màn-*, il rammentar tu.

Gen. اككمك *an-man-yn-*, &c.

Plur.Nom. اكمكز *an-man-yz*, il rammentar voi.

Gen. اكمكزك *an-man-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكمسى *an-masy*, il rammentar quello.

Gen. اكمسنك *an-masynyn-*, &c.

Plur.Nom. اكملرى *an-malary*, il rammentar quelli.

Gen. اكملرينك *an-malarynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اكدق *an-dyk*, aver rammentato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اكدق *an-dyk*, aver rammentato.

Abl. اكدقدن *an-dykdàn*, dall' aver rammentato.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكديغم *an-dyghỳm*, aver io rammentato.

Gen. اكديغمك *an-dyghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكديغمز *an-dyghymỳz*, aver noi rammentato.

Gen. اكديغمزك *an-dyghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكديغك *an-dyghỳn-*, aver tu rammentato.

Gen. اكديغكك *an-dyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكديغكز *an-dyghyn-ỳz*, aver voi rammentato.

Gen. اكديغكزك *an-dyghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكديغى *an-dyghỳ*, aver quello rammentato.

Gen. اكديغنك *an-dyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلرى *an-dyklarỳ*, aver quelli rammentato.

Gen. اكدقلرينك *an-dyklarynỳn-*, &c.

Futuro semplice.

اكاجق *an-aḡyàk*, dover rammentare.

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكاجغيم *an-aḡyaghỳm*, dover io rammentare.

Gen.

Gen. اكاجغيمك *an-ağyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجغيمز *an-ağyaghymyz*, dover noi rammentare.

Gen. اكاجغيمزك *an-ağyaghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكاجغك *an-ağyaghỳn-*, dover tu rammentare.

Gen. اكاجغيكك *an-ağyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجغيكز *an-ağyaghyn-ỳz*, dover voi rammentare.

Gen. اكاجغيكزك *an-ağyaghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكاجغى *an-ağyaghỳ*, dover quello rammentare.

Gen. اكاجغينك *an-ağyaghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلرى *an-ağyaklarỳ*, dover quelli rammentare.

Gen. اكاجقلرينك *an-ağyaklarynỳn-*, &c.

Futuro misto.

اكاجق اولمق *an-ağyàgh olmàk*, aver dovuto rammentare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكاجق اولديغم *an-ağyàgh oldughùm*, aver dovuto io rammentare.

Gen. اكاجق اولديغمك *an-ağyàgh oldughumùn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. اكاجق اولديغمز *an-ağyàgh oldughumùz* ; aver dovuto noi rammentare.

Gen. اكاجق اولديغمزك *an-ağyàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكاجق اولديغك *an-ağyàgh oldughùn-* , aver dovuto tu rammentare.

Gen. اكاجق اولديغكك *an-ağyàgh oldughun-ùn-* , &c.

Plur.Nom. اكاجق اولديغكز *an-ağyàgh oldughun-ùz* , aver dovuto voi rammentare.

Gen. اكاجق اولديغكزك *an-ağyàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكاجق اولديغى *an-ağyàgh oldughù* , aver dovuto quello rammentare.

Gen. اكاجق اولديغنك *an-ağyàgh oldughunùn-* , &c.

Plur.Nom. اكاجق اولدقلرى *an-ağyàgh olduklarỳ* , aver dovuto quelli rammentare.

Gen. اكاجق اولدقلرينك *an-ağyàgh olduklarynỳn-*, &c.

Gerundj.

اكاركن *an-àr illen-* , mentre io rammento, e rammentavo, tu rammenti, e rammentavi, &c.

اكايوركن *an-àjor illen-* , rammentando io, tu, &c. o men-

mentre io stavo, tu stavi rammentando, &c.

اكمشيكن *an-mỳş ilken*, quantunque io abbia, tu abbi rammentato, &c. o avendo rammentato.

اكاجق ايكن *an-ağyàgh ilken*, io, tu, quello in vece di rammentare, &c. o mentre io ero, tu eri per rammentare, &c.

اكمملوايكن *an-malỳ ilken*, io, tu in vece di dover rammentare, &c. o dovendo rammentare.

اكديغم وارايكن اكديغك وارايكن *an-dyghỳm var ilken*, *an-dyghỳn-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi rammentato, &c.

اكديغم وارايمش ايكن *an-dyghỳm var ymyş ilken*, اكديغك وارايمش ايكن *an-dyghỳn-var ymyş ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi rammentato, &c.

اكوب *an-ỳp*, rammentando, ed avendo rammentato.

اكرق *an-aràk*, rammentando, col rammentare.

اكنجه *an-ỳnğya*, finchè io rammenti, tu rammenti, &c. o mentre io rammento, tu rammenti, &c. o se io rammento, tu rammenti, &c. o rammentando io, tu, &c. o subito che io rammentai,

 ed

ed ho rammentato, tu rammentasti, ed hai rammentato, &c.

اكلدن برو *an-aldàn beri*, da che, o dappoichè io rammentai, ed ho rammentato, tu rammentasti, ed hai rammentato, &c.

اكلو *an-alỳ*, da che io rammentai, ed ho rammentato, tu rammentasti, ed hai rammentato, &c.

Supino.

اكه اكه *an-a an-a*, rammentando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

اكار *an-àr* indeclinabile, chi rammenta, e rammentava, o rammenti, e rammentasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اكان *an-àn*, quello, il quale rammenta, rammentava, rammentò, ha, ed avea rammentato, e rammenterà.

Gen. اكانك *an-anỳn-*, &c.

Plur.Nom. *an-anlàr*, quelli, i quali rammentano, rammentavano, rammentarono, hanno, ed aveano rammentato, e rammenteranno.

Gen.

Gen. اكانلرك *an-anlaryn-* , &c.

Participio del Preterito perfetto.

اكمش *an-myś* indeclinabile, chi ha, o abbia rammentato, e avesse rammentato.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكديغم *an-dyghym*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me rammentato.

Gen. اكديغمك *an-dyghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلرم *an-dyklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me rammentati.

Gen. اكدقلرمك *an-dyklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. اكديغمز *an-dyghymyz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi rammentato.

Gen. اكديغمزك *an-dyghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلرمز *an-dyklarymyz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi rammentati.

Gen. اكدقلرمزك *an-dyklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكديغك *an-dyghỳn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te rammentato.

Gen. اكديغكك *an-dyghỳn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلرك *an-dyklarỳn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te rammentati.

Gen. اكدقلريكك *an-dyklaryn-ỳn-*, &c.

Sing.Nom. اكديغكز *an-dyghỳn-yz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi rammentato.

Gen. اكديغكزك *an-dyghyn-yzỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلريكز *an-dyklaryn-ỳz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi rammentati.

Gen. اكدقلريكزك *an-dyklaryn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكديغى *an-dyghỳ*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui rammentato.

Gen. اكديغنك *an-dyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكدقلرى *an-dyklarỳ*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui rammentati.

Gen.

Gen. اكدقلرينك *an-dyklarynyǹ-* , &c.

Sing.Nom. اكدقلرى *an-dyklarỳ* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da loro rammentato.

Gen. اكدقلرينك *an-dyklarynỳn-* , &c.

Plur.Nom. اكدقلرى *an-dyklarỳ* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da loro rammentati.

Gen. اكدقلرينك *an-dyklarỳnyn-* , &c.

Participio del Futuro.

اكاجق *an-ağyàk* indeclinabile , chi ha , o abbia da rammentare , per rammentare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اكاجغيم *an-ağyaghỳm* , quello , il quale si deve da me rammentare.

Gen. اكاجغيمك *an-ağyaghỳmyn-* , &c.

Plur.Nom. اكاجقلرم *an-ağyaklarỳm* , quelli , i quali si devono da me rammentare.

Gen. اكاجقلرمك *an-ağyaklarymỳn-* , &c.

Sing.Nom. اكاجغيمز *an-ağyaghymỳz* , quello , il quale si deve da noi rammentare.

Gen.

Gen. اكاجغمزك *an-ağyaghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلرمز *an-ağyaklarymyz*, quelli, i quali si devono da noi rammentare.

Gen. اكاجقلرمزك *an-ağyaklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اكاجغك *an-ağyaghyn-*, quello, il quale si deve da te rammentare.

Gen. اكاجغيكك *an-ağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلرك *an-ağyaklaryn-*, quelli, i quali si devono da te rammentare.

Gen. اكاجقلريكك *an-ağyaklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. اكاجغيكز *an-ağyaghyn-yz*, quello, il quale si deve da voi rammentare.

Gen. اكاجغيكزك *an-ağyaghyn-yzyn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلريكز *an-ağyaklaryn-yz*, quelli, i quali si devono da voi rammentare.

Gen. اكاجقلريكزك *an-ağyaklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اكاجغى *an-ağyaghy*, quello, il quale si deve da lui rammentare.

Gen. اكاجغينك *an-ağyaghynyn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. اكاجقلری *an-ağyaklarỳ*, quelli, i quali si devono da lui rammentare.

Gen. اكاجقلرینك *an-ağyaklarynỳn-*, &c.

Sing.Nom. اكاجقلری *an-ağyaklarỳ*, quello, il quale si deve da loro rammentare.

Gen. اكاجقلرینك *an-ağyaklarynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اكاجقلری *an-ağyaklarỳ*, quelli, i quali si devono da loro rammentare.

Gen. اكاجقلرینك *an-ağyaklarynỳn-*, &c.

اكمهلو *an-malỳ* indeclinabile, chi deve rammentare, o bisogna rammentare.

CAPITOLO X.

Ottava Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

يارهلرم *jaralàrym*, io impiago, يارهلرسن *jaralàrsyn*, يارهلر *jaralàr*. Plur. يارهلرز *jaralàryz*, يارهلرسكز *jaralàrsy-n-yz*, يارهلرلر *jaralarlàr*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

یارەلیورم *jaralàjorum*, io sto impiagando, یارەلیورسن *jaralàjorsun*, یارەلیور *jaralàjor*. Plur. یارەلیورز *jaralàjoruz*, یارەلیورسکز *jaralàjorsun-uz*, یارەلیورلر *jaralàjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

یارەلمش اولورم *jaràlamyś olùrum*, io vengo ad impiagare, یارەلمش اولورسن *jaràlamyś olùrsun*, یارەلمش اولور *jaràlamyś olùr*. Plur. یارەلمش اولورز *jaràlamyś olùruz*, یارەلمش اولورسکز *jaràlamyś olùrsun-uz*, یارەلمش اولورلر *jaràlamyś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

یارەلر ایدم *jaralàr ydym*, io impiagava, یارەلر ایدك *jaralàr ydyn-*, یارەلر ایدی *jaralàr ydy*. Plur. یارەلر ایدك *jaralàr ydyk*, یارەلر ایدکز *jaralàr ydyn-yz*, یارەلر ایدیلر *jaralàr ydylar*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

یارەلیور ایدم *jaralàjor ydym*, io stava impiagando, یارەلیور

يارەليورايدك *jaralàjor ydyn-* , يارەليورايدى *jaralàjor ydy*. Plur. يارەليورايدك *jaralàjor ydyk* , يارەليورايدكز *jaralàjor ydyn-yz* , يارەليورايديلر *jaralàjor ydylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يارەلرايمشم *jaralàr ymyś ym* , si dice, che io impiagassi, يارەلرايمشسن *jaralàr ymyś syn*, يارەلرايمش *jaralàr ymyś*. Plur. يارەلرايمشز *jaralàr ymyś yz*, يارەلرايمشسكز *jaralàr ymyś syn-yz*, يارەلرايمشلر *jaralàr ymyś lar*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

يارەليورايمشم *jaralàjor ymyś ym* , si dice, che io stessi impiagando, يارەليورايمشسن *jaralàjor ymyś syn* , يارەليورايمش *jaralàjor ymyś*. Plur. يارەليورايمشز *jaralàjor ymyś yz* , يارەليورايمشسكز *jaralàjor ymyś syn-yz* , يارەليورايمشلر *jaralàjor ymyś lar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يارەلدم *jaràladỳm* , io impiagai, ed ho impiagato, يارەلدك *jaràladỳn-* , يارەلدى *jaràladỳ*. Plur. يارەلدق *jaràladỳk* , يارەلدكز *jaràladyn-ỳz* , يارەلديلر *jaràladylàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

يارهلمشم *jaràlamỳś ym* , si dice , o mi pare , che io abbia impiagato , يارهلمشسن *jaràlamỳś syn*, يارهلمش *jaràlamỳś*. Plur. يارهلمشز *jaràlamỳś yz* , يارهلمشسكز *jaràlamỳś syn-yz*, يارهلمشلر *jaràlamyś làr* .

Preterito perfetto doppio.

Sing.

يارهلمش اولدم *jaràlamỳś oldùm* , io venni , e son venuto ad impiagare , يارهلمش اولدك *jaràlamỳś oldùn-* , يارهلمش اولدى *jaràlamỳś oldù* . Plur. يارهلمش اولدق *jaràlamỳś oldùk* , يارهلمش اولدكز *jaràlamỳś oldun-ùz* , يارهلمش اولديلر *jaràlamỳś oldulàr* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

يارهلدى ايدم *jaràladỳ idym* , io avevo impiagato , يارهلدى ايدك *jaràladỳ idyn-* , يارهلدى ايدى *jaràladỳ idy* . Plur. يارهلدى ايدك *jaràladỳ idyk* , يارهلدى ايدكز *jaràladỳ idyn-yz* , يارهلدى ايديلر *jaràladỳ idylar* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يارهلمش ايدم *jaràlamỳś ydym* , io già avevo impiagato , يارهلمش

يارهلمش ايدك jaràlamyš ydyn- , يارهلمش ايدى jaràlamyš ydy .
Plur. يارهلمش ايدك jaràlamyš ydyk , يارهلمش ايدكز jaràlamyš ydyn-yz , يارهلمش ايديلر jaràlamyš ydylar .

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

يارهلمش ايمشم jaràlamyš ymyšym, si dice, che io avessi impiagato, يارهلمش ايمشسن jaràlamyš ymyš syn , يارهلمش ايمش jaràlamyš ymyš . Plur. يارهلمش ايمشز jaràlamyš ymyš yz, يارهلمش ايمشسكز jaràlamyš ymyš syn-yz , يارهلمش ايمشلر jaràlamyš ymyš lar .

Futuro semplice.

Sing.

يارهلرم jaralàrym , io impiagherò , come il Presente .

Futuro doppio.

Sing.

يارهلمش اولورم jaràlamyš olùrum , io verrò ad impiagare , come il Presente .

Futuro misto.

Sing.

يارهليهجق اولدم jaràlajag̃yàgh oldùm , io fui , e sono stato per impiagare , يارهليهجق اولدك jaràlajag̃yàgh oldùn-, يارهليهجق

يارەليەجق اولدى *jaràlajağyàgh oldù*. Plur. يارەليەجق اولدق *jaràlajağyàgh oldùk* , يارەليەجق اولدكز *jaràlajağhyàgh ol-dun-ùz* , يارەليەجق اولديلر *jaràlajağyàgh oldulàr* .

Futuro misto relativo.

Sing.

يارەليەجق اولمشم *jaràlajağyàgh olmùš um* , si dice , che io sia , e fossi stato per impiagare , يارەليەجق اولمشسن *jaràlajağyàgh olmùš sun* , يارەليەجق اولمش *jaràlajağyàgh olmùš* . Plur. يارەليەجق اولمشز *jaràlajağyàgh olmùš uz* , يارەليەجق اولمشسكز *jaràlajağyàgh olmùš sun-uz* , يارەليەجق اولمشلر *jaràlajağyàgh olmušlàr* .

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

يارەله *jaralà* , impiaga tu , يارەلسون *jaràlasyn* . Plur. يارەليەلم *jaràlajalym* , يارەليكز *jaralàjyn-yz* , o يارەليك *jaralàjyn-* , يارەلسونلر *jaràlasynlàr* .

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه يارەليه ايدم *bolàjki jaràlajà idym* , Iddio volesse , che

che io impiagassi , يارەليه ايدك *jaràlajà idyn-*, يارەليه ايدى *jaràlajà idy* . Plur. يارەليه ايدك *jaràlajà idyk* , يارەليه ايدكز *jaràlajà idyn-yz* , يارەليه ايديلر *jaràlajà idylar* .

Preterito perfetto .

Sing.

بولايكه يارەلمش اولم *bolàjlki jaràlamyš olàm* , Iddio voglia che io abbia impiagato , يارەلمش اولەسن *jaràlamyš olàsyn* , يارەلمش اوله *jaràlamyš olà* . Plur. يارەلمش اولەيز *jaràlamyš olàiz* , يارەلمش اولەسز *jaràlamyš olàsyz* , يارەلمش اولەلر *jaràlamyš olalàr* .

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه يارەلمش اوليدم *bolàjlki jaràlamyš olà idym* , Iddio volesse , che io avessi impiagato , يارەلمش اوليدك *jaràlamyš olàidyn-* , يارەلمش اوليدى *jaràlamyš olàidy* . Plur. يارەلمش اوليدق *jaràlamyš olàidyk* , يارەلمش اوليدكز *jaràlamyš olài-dyn-yz* , يارەلمش اوليديلر *jaràlamyš olà idylar* .

Futuro .

Sing.

بولايكه يارەليم *bolàjlki jaralajàm* , Iddio voglia , che io impiaghi , يارەليەسن *jaralajàsyn* , يارەليه *jaralajà* . Plur. يارەليەيز

یارەلیەیز *jaralajàiz*, یارەلیەسز *jaralajàsyz*, یارەلیەلر *jaralajalàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

یارەلرسم *jaralàrsam*, se io impiago, یارەلرسك *jara-làrsan-*, یارەلرسه *jaralàrsa*. Plur. یارەلرسق *jaralàrsak*, یارەلرسكز *jaralàrsan-yz*, یارەلرسەلر *jaralàrsalar*, o یارەلرلرسه *jaralarlàrsa*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

یارەلیورسم *jaralàjorsam*, se io sto impiagando, یارەلیورسك *jaralàjorsan-*, یارەلیورسه *jaralàjorsa*. Plur. یارەلیورسق *jaralàjorsak*, یارەلیورسكز *jaralàjorsan-yz*, یارەلیورسەلر *jaralàjorsalar*, o یارەلیورلرسه *jaralàjorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

یارەلرسه ایدم *jaralàrsa idym*, quando io impiagavo, یارەلرسه ایدك *jaralàrsa idyn-*, یارەلرسه ایدی *jaralàrsa idy*. Plur. یارەلرسه ایدك *jaralàrsa idyk*, یارەلرسه ایدكز *jaralàrsa idyn-yz*, یارەلرسه ایدیلر *jaralàrsa idylar*, o یارەلرلرسه ایدی *jaràlarlàrsa idy*.

Pre-

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

يارەليورسه ايدم *jaralàjorsa idym*, quando io stava impiagando, يارەليورسه ايدك *jaralàjorsa idyn-*, يارەليورسه ايدى *jaralàjorsa idy*. Plur. يارەليورسه ايدك *jaralàjorsa idyk*, يارەليورسه ايدكز *jaralàjorsa idyn-yz*, يارەليورسه ايديلر *jaralàjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يارەلرسه ايمشم *jaralàrsa imyś ym*, si dice, che quando io impiagava, يارەلرسه ايمشسن *jaralàrsa imyś syn*, يارەلرسه ايمش *jaralàrsa imyś*. Plur. يارەلرسه ايمشز *jaralàrsa imyś yz*, يارەلرسه ايمشسكز *jaralàrsa imyś syn-yz*, يارەلرسه ايمشلر *jaralàrsa imyślar*, o يارەلرلرسه ايمش *jaràlarlàrsa imyś*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

يارەليورسه ايمشم *jaralàjorsa imyś ym*, si dice, che quando io stava impiagando, يارەليورسه ايمشسن *jaralàjorsa imyś-syn*, يارەليورسه ايمش *jaralàjorsa imyś*. Plur. يارەليورسه ايمشز *jaralàjorsa imyś yz*, يارەليورسه ايمشسكز *jaralàjorsa imyś-syn-yz*, يارەليورسه ايمشلر *jaralàjorsa imyślar*, o يارەليورلرسه ايمش *jaràlajorlàrsa imyś*.

Pri-

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

يارەلسم *jaràlasàm*, se io impiagassi, يارەلسك *jaràla-sàn-*, يارەلسه *jaràlasà*. Plur. يارەلسق *jaràlasàk*, يارەلسكز *jaràlasan-yz*, يارەلسەلر *jaràlasalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che Perfetto.

Sing.

يارەلرايدم *jaralàr ydym*, io impiagherei, ed avrei impiagato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يارەلدى ايسم *jaràladỳ isam*, se, o quando io impiagai, ed ho impiagato, يارەلدى ايسك *jaràladỳ isan-*, يارەلدى ايسه *jaràladỳ isa*. Plur. يارەلدى ايسك *jaràladỳ isak*, يارەلدى ايسكز *jaràladỳ isan-yz*, يارەلدى ايسەلر *jaràladỳ isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

يارەلمش ايسم *jaràlamỳś ysam*, si dice, che quando io ho impiagato, o se si dice, che io abbia impiagato, o se io avrò impiagato, يارەلمش ايسك *jaràlamỳś ysan-*, يارەلمش ايسه *jaràlamỳś ysa*. Plur. يارەلمش ايسك *jaràlamỳś ysak*,

يارەلمش

يارهلمش ايسكز *jaràlamyś ysan-yz* , يارهلمش ايسهلر *jaràlamyś ysalar* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

يارهلدى ايسه ايدم *jaràlady isa idym* , quando io avevo impiagato , يارهلدى ايسه ايدك *jaràlady isa idyn-* , يارهلدى ايسه ايدى *jaràlady isa idy* . Plur. يارهلدى ايسه ايدك *jaràlady isa idyk* , يارهلدى ايسه ايدكز *jaràlady isa idyn-yz* , يارهلدى ايسه ايديلر *jaràlady isa idylar* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

يارهلمش ايسه ايدم *jaràlamyś ysa idym* , tempo fa quando io avevo impiagato , يارهلمش ايسه ايدك *jaràlamyś ysa idyn-* , يارهلمش ايسه ايدى *jaràlamyś ysa idy* . Plur. يارهلمش ايسه ايدك *jaràlamyś ysa idyk* , يارهلمش ايسه ايدكز *jaràlamyś ysa idyn-yz* , يارهلمش ايسه ايديلر *jaràlamyś ysa idylar* .

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

يارهلمش اولسم *jaràlamyś olsàm* , se mai io avessi impiagato , يارهلمش اولسك *jaràlamyś olsàn-* , يارهلمش اولسه *jaràlamyś olsà* . Plur. يارهلمش اولسق *jaràlamyś olsàk* , يارهلمش اولسكز

اولسکز *jaràlamyś olsan-yz*, اولسهلر یارهلمش *jaràlamyś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

یارهلسه ایدم *jaràlasà idym*, se io avessi impiagato, یارهلسه ایدك *jaràlasà idyn-*, یارهلسه ایدی *jaràlasà idy*. Plur. یارهلسه ایدك *jaràlasà idyk*, یارهلسه ایدکز *jaràlasà idyn-yz*, یارهلسه ایدیلر *jaràlasà idylar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

یارهلمش اولسیدم *jaràlamyś olsà idym*, se io per l'avanti avessi impiagato, یارهلمش اولسیدك *jaràlamyś olsà idyn-*, یارهلمش اولسیدی *jaràlamyś olsà idy*. Plur. یارهلمش اولسیدق *jaràlamyś olsà idyk*, یارهلمش اولسیدکز *jaràlamyś olsà idyn-yz*, یارهلمش اولسیدیلر *jaràlamyś olsà idylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

یارهلمش اولوردم *jaràlamyś olùrdum*, io avrei già impiagato, o sarei venuto ad impiagare, یارهلمش اولوردك *jaràlamyś olùrdun-*, یارهلمش اولوردی *jaràlamyś olùrdu*. Plur. یارهلمش اولوردق *jaràlamyś olùrduk*, یرهلمش اولوردکز *jaràlamyś olùrdun-uz*, یارهلمش اولوردیلر *jaràlamyś olùrdular*.

Fu-

Futuro.

Sing.

يارەلرسم *jaralàrsam*, se, o quando io impiagherò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

يارەليەجق ايسم *jaràlajag̃yàgh ysam*, se io ho da impiagare, يارەليەجق ايسك *jaràlajag̃yàgh ysan-*, يارەليەجق ايسە *jaràlajag̃yàgh ysa*. Plur. يارەليەجق ايسك *jaràlaja-g̃yàgh ysak*, يارەليەجق ايسكز *jaràlajag̃yàgh ysan-yz*, يارەليەجق ايسەلر *jaràlajag̃yàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

يارەليەجق ايسە ايدم *jaràlajag̃yàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da impiagare, يارەليەجق ايسە ايدك *jaràlajag̃yàgh ysa idyn-*, يارەليەجق ايسە ايدى *jaràlajag̃yàgh ysa idy*. Plur. يارەليەجق ايسە ايدك *jaràlajag̃yàgh ysa idyk*, يارەليەجق ايسە ايدكز *jaràlajag̃yàgh ysa dyn-yz*, يارەليەجق ايسە ايديلر *jaràlajag̃yàgh ysa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

يارەليەجق ايمش ايسم *jaràlajağyàgh ymyś ysàm*, si dice, che quando io avevo da impiagare, يارەليەجق ايمش ايسك *jaràlajağyàgh ymyś ysan-*, يارەليەجق ايمش ايسە *jaràlajağyàgh ymyś ysa*. Plur. يارەليەجق ايمش ايسك *jaràlajağyàgh ymyś ysak*, يارەليەجق ايمش ايسكز *jaràlajağyàgh ymyś ysan-yz*, يارەليەجق ايمش ايسەلر *jaràlajağyàgh ymyś ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

يارەليەجق اولسم *jaràlajağyàgh olsàm*, se io avessi da impiagare, يارەليەجق اولسك *jaràlajağyàgh olsàn-*, يارەليەجق اولسە *jaràlajağyàgh olsà*. Plur. يارەليەجق اولسق *jaràlajağyàgh olsàk*, يارەليەجق اولسكز *jaràlajağyàgh olsan-yz*, يارەليەجق اولسەلر *jaràlajağyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

يارەليەجق اولدم ايسە *jaràlajağyàgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per impiagare, يارەليەجق اولدك ايسە *jaràlajağyàgh oldùn-ysa*, يارەليەجق اولدى ايسە *jaràlajağyàgh oldù isa*. Plur. يارەليەجق اولدق ايسە *jaràlajağyàgh ol-*

oldùgh ysa , يارەليەجق اولدكز ايسة *jaràlajağyàgh oldun-ùz ysa* , يارەليەجق اولديلر ايسه *jaràlajağyàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo .

Sing.

يارەليەجق اولمش ايسم *jaràlajağyàgh olmùś ysam* , si dice, che quando io sono stato per impiagare , يارەليەجق اولمش ايسك *jaràlajağyàgh olmùś ysan-* , يارەليەجق اولمش ايسة *jaràlajağyàgh olmùś ysa* . Plur. يارەليەجق اولمش ايسك *jaràlajağyàgh olmùś ysak* , يارەليەجق اولمش ايسكز *jaràlajağyàgh olmùś ysan-yz* , يارەليەجق اولمش ايسەلر *jaràlajağyàgh olmùś ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

يارەليەجق اولسيدم *jaràlajağyàgh olsàidym* , se io fossi stato per impiagare , يارەليەجق اولسيدك *jaràlajağyàgh olsà-idyn-* , يارەليەجق اولسيدى *jaràlajağyàgh olsà idy* . Plur. يارەليەجق اولسيدق *jaràlajağyàgh olsà idyk* , يارەليەجق اولسيدكز *jaràlajağyàgh olsà idyn-yz* , يارەليەجق اولسيديلر *jaràlajağyàgh olsà idylar* .

Fu-

Futuro.

Sing.

یاره‌لیه‌جق اولورسم *jaràlajağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da impiagare, یاره‌لیه‌جق اولورسك *jaràlajağyàgh olùrsan-*, یاره‌لیه‌جق اولورسه *jaràlajağyàgh olùrsa*. Plur. یاره‌لیه‌جق اولورسق *jaràlajağyàgh olùrsak*, یاره‌لیه‌جق اولورسکز *jaràlajağyàgh olùrsan-yz*, یاره‌لیه‌جق اولورسه‌لر *jaràlajağyàgh olùrsalar*, o یاره‌لیه‌جق اولورلرسه *jaràlajağyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

یاره‌لمق *jaràlamàk*, impiagare.

Declinazione del Presente, e Preterito Imperfetto.

Nom. یاره‌لمق *jaràlamàk*, o یاره‌لمه *jaràlamà*, impiagare, o l' impiagare.

Gen. یاره‌لمغك *jaràlamaghỳn-*, o یاره‌لمه‌نك *jaràlamanỳn-*, d' impiagare.

Gen. یاره‌لمق *jaràlamàk*, d' impiagare.

Dat. یاره‌لمغه *jaràlamaghà*, ad impiagare.

Acc. یاره‌لمغی *jaràlamaghỳ*, l' impiagare.

Acc. یاره‌لمق *jaràlamàk*, impiagare.

Abl.

Abl. يارهلمقدن *jaràlamakdàn* , o يارهلمدن *jaràlama-dàn* , dall' impiagare , o per impiagare .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. يارهلمم *jaràlamàm* , l' impiagar io .

Gen. يارهلممك *jaràlamamỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارهلممز *jaràlamamỳz* , l' impiagare noi .

Gen. يارهلممزك *jaràlamamyzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. يارهلمك *jaràlamàn-* , l' impiagare tu .

Gen. يارهلمكك *jaràlaman-ỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارهلمكز *jaràlaman-ỳz* , l' impiagare voi .

Gen. يارهلمكزك *jaràlaman-yzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. يارهلمسى *jaràlamasỳ* , l' impiagare quello .

Gen. يارهلمسنك *jaràlamasynỳn-* , &c.

Plur.Nom. يارهلملرى *jaràlamalarỳ* , l' impiagare quelli .

Gen. يارهلملرينك *jaràlamalarynỳn-* , &c.

Preterito perfetto , e più che perfetto .

يارهلدق *jaràladỳk* , aver impiagato .

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. يارهلدق *jaràladyk*, aver impiagato.

Abl. يارهلدقدن *jaràladykdàn*, dall' aver impiagato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارهلديغم *jaràladyghym*, aver io impiagato.

Gen. يارهلديغمك *jaràladyghymyn-*, &c.

Plur.Nom. يارهلديغمز *jaràladyghymyz*, aver noi impiagato.

Gen. يارهلديغمزك *jaràladyghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارهلديغك *jaràladyghyn-*, aver tu impiagato.

Gen. يارهلديغكك *jaràladyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. يارهلديغكز *jaràladyghyn-yz*, aver voi impiagato.

Gen. يارهلديغكزك *jaràladyghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يارهلديغى *jaràladyghy*, aver quello impiagato.

Gen. يارهلديغنك *jaràladyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. يارهلدقلرى *jaràladyklary*, aver quelli impiagato.

Gen. يارهلدقلرينك *jaràladyklarynyn-*, &c.

Futuro semplice.

يارهليهجق *jaràlajağyàk*, dover impiagare.

De-

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارەليەجغيم *jaràlajaḡyaghỳm*, dover io impiagare.

Gen. يارەليەجغيمك *jaràlajagyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجغيمز *jaràlajaḡyaghymỳz*, dover noi impiagare.

Gen. يارەليەجغيمزك *jaràlajaḡyaghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارەليەجغك *jaràlajaḡyaghỳn-*, dover tu impiagare.

Gen. يارەليەجغيكك *jaràlajaḡyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجغيكز *jaràlajaḡyaghyn-ỳz*, dover voi impiagare.

Gen. يارەليەجغيكزك *jaràlajaḡyaghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يارەليەجغى *jaràlajaḡyaghỳ*, dover quello impiagare.

Gen. يارەليەجغينك *jaràlajaḡyaghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajaḡyaklarỳ*, dover quelli impiagare.

Gen. يارەليەجقلرينك *jaràlajaḡyaklarynỳn-*, &c.

Futuro misto.

يارهليهجق اولمق *jaràlajag̃yàgh olmàk*, aver dovuto impiagare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارهليهجق اولديغم *jaràlajag̃yàgh oldughùm*, aver io dovuto impiagare.

Gen. يارهليهجق اولديغمك *jaràlajag̃yàgh oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. يارهليهجق اولديغمز *jaràlajag̃yàgh oldughumùz*, aver dovuto noi impiagare.

Gen. يارهليهجق اولديغمزك *jaràlajag̃yàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارهليهجق اولديغك *jaràlajag̃yàgh oldughùn-*, aver dovuto tu impiagare.

Gen. يارهليهجق اولديغكك *jaràlajag̃yàgh oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. يارهليهجك اولديغكز *jaràlajag̃yàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi impiagare.

Gen. يارهليهجق اولديغكزك *jaràlag̃yàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Co-

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. یارەلیەجق اولدیغی *jaràlajağyàgh oldughù*, aver dovuto quello impiagare.

Gen. یارەلیەجق اولدیغنك *jaràlajağyàgh oldughunùn*, &c.

Plur.Nom. یارەلیەجق اولدقلری *jaràlajağyàgh olduklarỳ*, aver dovuto quelli impiagare.

Gen. یارەلیەجق اولدقلرینك *jaràlajağyàgh olduklarynỳn*, &c.

Gerundj.

یارەلر ایکن *jaralàr iken*, mentre io impiago, e impiagavo, tu impiaghi, e impiagavi, &c.

یارەلیور ایکن *jaralìjor iken*, impiagando io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi impiagando, &c.

یارەلمش ایکن *jaràlamỳś iken*, quantunque io abbia, tu abbi impiagato, &c. o avendo impiagato.

یارەلیەجق ایکن *jaràlajagyàgh iken*, io, tu, quello in vece d' impiagare, &c. o mentre io ero, tu eri per impiagare, &c.

یارەلملو ایکن *jaràlamalỳ iken*, io, tu in vece di dover impiagare, &c. o dovendo impiagare.

يارەلديغم وار ايكن *jaràladyghym var ilken*, يارەلديغك وار ايكن *jaràladyghyn-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi impiagato, &c.

يارەلديغم وار ايمش ايكن *jaràladyghym var ymyš ilken*, يارەلديغك وار ايمش ايكن *jaràladyghyn- var ymyš ilken*, &c. quantunque io avessi, tù avessi impiagato &c.

يارەليوب *jaràlejyp*, impiagando, ed avendo impiagato.

يارەليەرق *jaràle jaràk*, impiagando, coll' impiagare.

يارەلينجە *jaràlejyn-ğya*, finchè io impiaghi, tu impiaghi, &c. o mentre io impiago, tu impiaghi, &c. o se io impiago, tu impiaghi, &c. o impiagando io, tu, &c. o subito che io impiagai, ed ho impiagato, tu impiagasti, ed hai impiagato, &c.

يارەليلدن برو *jaràlajaldàn beri*, da che, o dappoichè io impiagai, ed ho impiagato, tu impiagasti, ed hai impiagato, &c.

يارەليەلو *jaràlajaly*, da che io impiagai, ed ho impiagato, tu impiagasti, ed hai impiagato, &c.

Supino.

يارەليە يارەليە *jaràlaja jaràlaja*, impiagando più volte.

Par-

Participio del Presente, ed Imperfetto.

يارەلر *jaralàr* indeclinabile, chi impiaga, e impiagava, o impiaghi, e impiagasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. يارەليان *jaràlajàn*, quello, il quale impiaga, impiagava, impiagò, ha, ed avea impiagato, e impiagherà.

Gen. يارەليانك *jaràlajanỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلينلر, o meglio يارەليانلر *jaràlajanlàr*, quelli, i quali impiagano, impiagavano, impiagarono, hanno, ed aveano impiagato, e impiagheranno.

Gen. يارەلينلرك, o meglio يارەليانلرك *jaràlajanlarỳn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

يارەلمش *jaràlamỳś* indeclinabile, chi ha, o abbia impiagato, e avesse impiagato.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارەلديغم *jaràladyghỳm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me impiagato.

Gen. يارەلديغمك *jaràladyghymỳn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. يارەلدقلرم *jaràladyklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me impiagati.

Gen. يارەلدقلريمك *jaràladyklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. يارەلديغمز *jaràladyghymyz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi impiagato.

Gen. يارەلديغمزك *jaràladyghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلدقلريمز *jaràladyklarymyz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi impiagati.

Gen. يارەلدقلريمزك *jaràladyklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارەلديغك *jaràladyghyn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te impiagato.

Gen. يارەلديغكك *jaràladyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. يارەلدقلرك *jaràladyklaryn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te impiagati.

Gen. يارەلدقلريكك *jaràladyklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. يارەلديغكز *jaràladyghyn-yz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi impiagato.

Gen.

Gen. یارەلدیغکزک *jaràladyghyn-yzyn-* , &c.

Plur.Nom. یارەلدقلریکز *jaràladyklaryn-yz* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da voi impiagati .

Gen. یارەلدقلریکزک *jaràladyklaryn-yzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. یارەلدیغی *jaràladyghy* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da lui impiagato .

Gen. یارەلدیغنک *jaràladyghynyn-* , &c.

Plur.Nom. یارەلدقلری *jaràladyklary* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da lui impiagati .

Gen. یارەلدقلرینک *jaràladyklarynyn-* , &c.

Sing.Nom. یارەلدقلری *jaràladyklary* , quello , il quale è , era , fù , è stato , ed era stato da loro impiagato .

Gen. یارەلدقلرینک *jaràladyklarynyn-* , &c.

Plur.Nom. یارەلدقلری *jaràladyklary* , quelli , i quali sono , erano , furono , sono stati , ed erano stati da loro impiagati .

Gen. یارەلدقلرینک *jaràladyklarynyn-* , &c.

Par-

Participio del Futuro.

يارەليەجق *jaràlajag̃yàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da impiagare, per impiagare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. يارەليەجغيم *jaràlajag̃yaghỳm*, quello, il quale si deve da me impiagare.

Gen. يارەليەجغيمك *jaràlajag̃yaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلرم *jaràlajag̃yaklarỳm*, quelli, i quali si devono da me impiagare.

Gen. يارەليەجقلريمك *jaràlajag̃yaklarymỳn-*, &c.

Sing.Nom. يارەليەجغيمز *jaràlajag̃yaghymỳz*, quello, il quale si deve da noi impiagare.

Gen. يارەليەجغيمزك *jaràlajag̃yaghymyzỳn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلريمز *jaràlajag̃yaklarymỳz*, quelli, i quali si devono da noi impiagare.

Gen. يارەليەجقلريمزك *jaràlajag̃yaklarymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. يارەليەجغك *jaràlajag̃yaghỳn-*, quello, il quale si deve da te impiagare.

Gen. يارەليەجغيككك *jaràlajag̃yaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. يارەليەجقلرك *jaràlajağyaklaryn-*, quelli, i quali si devono da te impiagare.

Gen. يارەليەجقلريكك *jaràlajağyaklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. يارەليەجغيكز *jaràlajağyaghyn-yz*, quello, il quale si deve da voi impiagare.

Gen. يارەليەجغيكزك *jaràlajağyaghyn-yzyn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلريكز *jaràlajağyaklaryn-yz*, quelli, i quali si devono da voi impiagare.

Gen. يارەليەجقلريكزك *jaràlajağyaklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. يارەليەجغى *jaràlajağyağhy*, quello, il quale si deve da lui impiagare.

Gen. يارەليە جغينك *jaràlajağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajağyaklary*, quelli, i quali si devono da lui impiagare.

Gen. يارەليەجقلرينك *jaràlajağyaklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajağyaklary*, quello, il quale si deve da loro impiagare.

Gen. يارەليەجقلرينك *jaràlajağyaklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. يارەليەجقلرى *jaràlajağyaklary*, quelli, i quali si devono da loro impiagare.

 Gen.

Gen. يارەليەجقلرينك *jaràlajağyaklarynyn*, &c.

يارەملو *jaràlamaly* indeclinabile, chi deve impiagare, o bisogna impiagare.

CAPITOLO XI.

Nona Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

قوتارورم *kotàryrym*, io imbandisco, قوتارورسن *kotàryrsyn*, قوتارر *kotàryr*. Plur. قوتارورز *kotàryryz*, قوتارورسكز *kotàryrsyn-yz*, قوتاررلر *kotaryrlàr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورم *kotàryjorum*, io sto imbandendo, قوتاريورسن *kotàryjorsun*, قوتاريور *kotàryjor*. Plur. قوتاريورز *kotàryjoruz*, قوتاريورسكز *kotàryjorsun-uz*, قوتاريورلر *kotàryjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

قوتارمش اولورم *kotàrmyş olùrum*, io vengo ad imbandire, قوتارمش اولورسن *kotàrmyş olùrsun*, قوتارمش اولور *kotàrmyş olùr*. Plur. قوتارمش اولورز *kotàrmyş olùruz*, قوتارمش

قوتارمش اولورلر , *kotàrmyś olùrsun-uz* قوتارمش اولورسکز *kotàrmyś olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قوتارردم *kotaryr ydym*, io imbandiva, قوتارردك *kotaryr-ydyn-*, قوتارردی *kotaryr ydy*. Plur. قوتارردق *kotaryr ydyk*, قوتارردکز *kotaryr ydyn-yz*, قوتارردیلر *kotaryr ydylar*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قوتاریوردم *kotaryjor ydym*, io stava imbandendo, قوتاریوردك *kotaryjor ydyn-*, قوتاریوردی *kotaryjor ydy*. Plur. قوتاریوردق *kotaryjor ydyk*, قوتاریوردکز *kotaryjor ydyn-yz*, قوتاریوردیلر *kotaryjor ydylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قوتارر ایمشم *kotaryr ymyś ym*, si dice, che io imbandissi, قوتارر ایمشسن *kotaryr ymyś syn*, قوتارر ایمش *kotaryr ymyś*. Plur. قوتارر ایمشز *kotaryr ymyś yz*, قوتارر ایمشسکز *kotaryr ymyś syn-yz*, قوتارر ایمشلر *kotaryr ymyś lar*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورايمشم *kotaryjor ymyś ym*, si dice, che io stessi imbandendo, قوتاريورايمشسن *kotaryjor ymyś syn*, قوتاريور ايمش *kotaryjor ymyś*. Plur. قوتاريورايمشز *kotaryjor ymyś yz*, قوتاريور ايمشسكز *kotaryjor ymyś syn-yz*, قوتاريورايمشلر *kotaryjor ymyślar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قوتاردم *kotàrdym*, io imbandii, ed ho imbandito, قوتاردك *kotàrdyn*-, قوتاردى *kotàrdy*. Plur. قوتاردق *kotàrdyk*, قوتاردكز *kotàrdyn-yz*, قوتارديلر *kotàrdylàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قوتارمشم *kotàrmyś ym*, si dice, o mi pare, che io abbia imbandito, قوتارمشسن *kotàrmyś syn*, قوتارمش *kotàrmyś*. Plur. قوتارمشز *kotàrmyś yz*, قوتارمشسكز *kotàrmyś-syn-yz*, قوتارمشلر *kotàrmyślàr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

قوتارمش اولدم *kotàrmyś oldùm*, io venni, e son venuto

nuto ad imbandire , قوتارمش اولدك *kotàrmyś oldùn-*, قوتارمش اولدی *kotàrmyś oldù* . Plur. قوتارمش اولدق *kotàr-myś oldùk* , قوتارمش اولدکز *kotàrmyś oldun-ùz* , قوتارمش اولديلر *kotàrmyś oldulàr* .

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قوتاردی ايدم *kotàrdy idym* , io avevo imbandito, قوتاردی ايدك *kotàrdy idyn-* , قوتاردی ايدی *kotàrdy idy* . Plur. قوتاردی ايدك *kotàrdy idyk* , قوتاردی ايدکز *kotàrdy idyn-yz* , قوتاردی ايديلر *hotàrdy idylar* .

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمشيدم *kotàrmyś ydym* , io già avevo imbandito, قوتارمشيدك *kotàrmyś ydyn-* , قوتارمشيدی *kotàrmyś ydy* . Plur. قوتارمشيدق *kotàrmyś ydyk* , قوتارمشيدکز *kotàrmyś-ydyn-yz* , قوتارمشيديلر *kotàrmyś ydylar* .

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

قوتارمش ايمشم *hotàrmyś ymyś ym* , si dice, che io avessi imbandito , قوتارمش ايمشسن *kotàrmyś ymyś syn* , قوتارمش ايمش *kotàrmyś ymyś* . Plur. قوتارمش ايمشز *kotàrmyś ymyś-yz* ,

yz, قوتارمش ايمشسكز *kotàrmys̀ ymys̀ syn-yz*, قوتارمش ايمشلر *kotàrmys̀ ymys̀lar*.

Futuro semplice.

Sing.

قوتاروررم *kotaryrym* io imbandirò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

قوتارمش اولورم *kotàrmys̀ olùrum*, io verrò ad imbandire, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

قوتارەجق اولدم *kotàrağyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per imbandire, قوتارەجق اولدك *kotàrağyàgh oldùn-*, قوتارەجق اولدی *kotàrağyàgh oldù*. Plur. قوتارەجق اولدق *kotàrağyàgh oldùk*, قوتارەجق اولدکز *kotàrağyàgh oldun-ùz*, قوتارەجق اولديلر *kotàrağyàgh oldulàr*.

Futuro misto relativo.

Sing.

قوتارەجق اولمشم *kotàrağyàgh olmùs̀um*, si dice, che io sia, e fossi stato per imbandire, قوتارەجق اولمشسن *kotàrağyàgh olmùs̀ sun*, قوتارەجق اولمش *kotàrağyàgh olmùs̀*.

Plur.

Plur. قوتارەجق اولمشز *kotàrağyàgh olmùš uz*, قوتارەجق اولمشسكز *kotàrağyàgh olmùš sun-uz*, قوتارەجق اولمشلر *ko-tàrağyàgh olmuš làr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

قوتار *kotàr*, imbandisci tu, قوتارسون *kotàrsyn*. Plur. قوتارەلم *kotàralym*, قوتاريكز *kotàryn-yz*, o قوتاريك *kotà-ryn-*, قوتارسونلر *kotàrsynlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه قوتاريدم *bolàjkli kotarà idym*, Iddio volesse, che io imbandissi, قوتاريدك *kotarà idyn-*, قوتاريدى *kotarà idy*. Plur. قوتاريدق *kotarà idyk*, قوتاريدكز *kotarà idyn-yz*, قوتاريديلر *kotarà idylar*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه قوتارمش اولم *bolàjkli kotàrmyš olàm*, Iddio voglia, che io abbia imbandito, قوتارمش اولەسن *kotàrmyš olàsyn*, قوتارمش اوله *kotàrmyš olà*. Plur. قوتارمش اولەيز *kotàrmyš olàiz*,

olàiz, قوتارمش اولهلر *kotàrmyś olàsyz*, قوتارمش اولهسز *kotàrmyś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولایکه قوتارمش اولیدم *bolàjlki kotàrmyś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi imbandito, قوتارمش اولیدك *kotàrmyś olàidyn*, قوتارمش اولیدی *kotàrmyś olàidy*. Plur. قوتارمش اولیدق *kotàrmyś olàidyk*, قوتارمش اولیدکز *kotàrmyś olài-dyn-yz*, قوتارمش اولیدیلر *kotàrmyś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولایکه قوتارم *bolàjlki kotaràm*, Iddio voglia, che io imbandisca, قوتارەسن *kotaràsyn*, قوتارە *kotarà*. Plur. قوتارەیز *kotaràiz*, قوتارەسز *kotaràsyz*, قوتارەلر. *kotaralàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

قوتاررسم *kotarỳrsam*, se io imbandisco, قوتاررسك *ko-tarỳrsan*, قوتاررسه *kotarỳrsa*. Plur. قوتاررسق *kotarỳrsak*, قوتاررسکز *kotarỳrsan-yz*, قوتاررسهلر *kotarỳrsalar*, o قوتاررلرسه *kotàryrlàrsa*.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورسم *kotarỳjorsam*, se io sto imbandendo, قوتاريورسك *kotarỳjorsan-*, قوتاريورسه *kotarỳjorsa*. Plur. قوتاريورسق *kotarỳjorsak*, قوتاريورسكز *kotarỳjorsan-yz*, قوتاريورسه‌لر *kotarỳjorsalar*, o قوتاريورلرسه *kotàryjorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قوتاررسه ايدم *kotarỳrsa idym*, quando io imbandivo, قوتاررسه ايدك *kotarỳrsa idyn-*, قوتاررسه ايدى *kotarỳrsa idy*. Plur. قوتاررسه ايدك *kotarỳrsa idyk*, قوتاررسه ايدكز *kotarỳrsa idyn-yz*, قوتاررسه ايديلر *kotarỳrsa idylar*, o قوتاررلرسه ايدى *kotàryrlàrsa idy*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورسه ايدم *kotarỳjorsa idym*, quando io stava imbandendo, قوتاريورسه ايدك *kotarỳjorsa idyn-*, قوتاريورسه ايدى *kotarỳjorsa idy*. Plur. قوتاريورسه ايدك *kotarỳjorsa idyk*, قوتاريورسه ايدكز *kotarỳjorsa idyn-yz*, قوتاريورسه ايديلر *kotarỳjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قوتاررسه ايمشم *kotarỳrsa imyś ym*, si dice, che quando io imbandiva, قوتاررسه ايمشسن *kotarỳrsa imyś syn*, قوتاررسه ايمش *kotarỳrsa imyś*. Plur. قوتاررسه ايمشز *kotarỳrsa imyś yz*, قوتاررسه ايمشسكز *kotarỳrsa imyś syn-yz*, قوتاررسه ايمشلر *kotarỳrsa imyślar*, o قوتاررلرسه ايمش *kotàryrlàrsa imyś*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قوتاريورسه ايمشم *kotarỳjorsa imyś ym*, si dice, che quando io stava imbandendo, قوتاريورسه ايمشسن *kotarỳjorsa imyś syn*, قوتاريورسه ايمش *kotarỳjorsa imyś*. Plur. قوتاريورسه ايمشز *kotarỳjorsa imyś yz*, قوتاريورسه ايمشسكز *kotaryjorsa imyś syn-yz*, قوتاريورسه ايمشلر *kotarỳjorsa imyślar*, o قوتاريورلرسه ايمش *kotàryjorlàrsa imyś*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قوتارسم *kotàrsàm*, se io imbandissi, قوتارسك *kotàrsàn-*, قوتارسه *kotàrsà*. Plur. قوتارسق *kotàrsàk*, قوتارسكز *kotàrsan-ỳz*, قوتارسهلر *kotàrsalàr*.

Se-

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che Perfetto.

Sing.

قوتاررديم *kotaryr ydym*, io imbandirei, ed avrei imbandito, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قوتاردى ايسم *kotàrdy isam*, se, o quando io imbandii, ed ho imbandito, قوتاردى ايسك *kotàrdy isan-*, قوتاردى ايسه *kotàrdy isa*. Plur. قوتاردى ايسك *kotàrdy isak*, قوتاردى ايسكز *kotàrdy isan-yz*, قوتاردى ايسه‌لر *kotàrdy isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قوتارمش ايسم *kotàrmyś ysam*, si dice, che quando io ho imbandito, o se si dice, che io abbia imbandito, o se io avrò imbandito, قوتارمش ايسك *kotàrmyś ysan-*, قوتارمش ايسه *kotàrmyś ysa*. Plur. قوتارمش ايسك *kotàrmyś ysak*, قوتارمش ايسكز *kotàrmyś ysan-yz*, قوتارمش ايسه‌لر *kotàrmyś ysalar*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قوتاردى ايسه ايدم *kotàrdy isa idym*, quando io avevo im-

imbandito, قوتاردی ایسه ایدك *kotàrdỳ isa idyn-*, قوتاردی ایسه ایدی *kotàrdỳ isa idy*. Plur. قوتاردی ایسه ایدك *kotàrdỳ isa idyk*, قوتاردی ایسه ایدکز *kotàrdỳ isa idyn-yz*, قوتاردی ایسه ایدیلر *kotàrdỳ isa idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمش ایسه ایدم *kotàrmỳś ysa idym*, tempo fa quando io avevo imbandito, قوتارمش ایسه ایدك *kotàrmỳś ysa idyn-*, قوتارمش ایسه ایدی *kotàrmỳś ysa idy*. Plur. قوتارمش ایسه ایدك *kotàrmỳś ysa idyk*, قوتارمش ایسه ایدکز *kotàrmỳś ysa idyn-yz*, قوتارمش ایسه ایدیلر *kotàrmỳś ysa idylar*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

قوتارمش اولسم *kotàrmỳś olsàm*, se mai io avessi imbandito, قوتارمش اولسك *kotàrmỳś olsàn-*, قوتارمش اولسه *kotàrmỳś olsà*. Plur. قوتارمش اولسق *kotàrmỳś olsùk*, قوتارمش اولسکز *kotàrmỳś olsan-yz*, قوتارمش اولسەلر *kotàr-mỳś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

قوتارسه ایدم *kotarsà idym*, se io avessi imbandito, قوتارسه

قوتارسه ايدك *kotarsà idyn-* , قوتارسه ايدى *kotarsà idy* . Plur. قوتارسه ايدك *kotarsà idyk* , قوتارسه ايدكز *kotarsà idyn-yz* , قوتارسه ايديلر *kotarsà idylar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمش اولسيدم *kotàrmyś olsà idym* , se io per l'avanti avessi imbandito , قوتارمش اولسيدك *kotàrmyś olsà idyn-* , قوتارمش اولسيدى *kotàrmyś olsà idy* . Plur. قوتارمش اولسيدق *kotàrmyś olsà idyk* , قوتارمش اولسيدكز *kotàrmyś olsà idyn-yz* , قوتارمش اولسيديلر *kotàrmyś olsà idylar* .

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قوتارمش اولوردم *kotàrmyś olùrdum* , io avrei già imbandito , o sarei venuto ad imbandire , قوتارمش اولوردك *kotàrmyś olùrdun-* , قوتارمش اولوردى *kotàrmyś olùrdu* . Plur. قوتارمش اولوردق *kotàrmyś olùrduk* , قوتارمش اولوردكز *kotàrmyś olùrdun-uz* , قوتارمش اولورديلر *kotàrmyś olùrdular* .

Futuro.

Sing.

قوتاررسم *kotaryrsam* , se , o quando io imbandirò , come il Presente.

Mo-

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

قوتاره‌جق ایسم *kotàraǧyàgh ysam*, se io ho da imbandire, قوتاره‌جق ایسك *kotàraǧyàgh ysan-*, قوتاره‌جق ایسه *kotàraǧyàgh ysa*. Plur. قوتاره‌جق ایسك *kotàraǧyàgh ysak*, قوتاره‌جق ایسکز *kotàraǧyàgh ysan-yz*, قوتاره‌جق ایسه‌لر *kotàraǧyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

قوتاره‌جق ایسه ایدم *kotàraǧyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da imbandire, قوتاره‌جق ایسه ایدك *kotàraǧyàgh ysa idyn-*, قوتاره‌جق ایسه ایدی *kotàraǧyàgh ysa idy*. Plur. قوتاره‌جق ایسه ایدك *kotàraǧyàgh ysa idyk*, قوتاره‌جق ایسه ایدکز *kotàraǧyàgh ysa idyn-yz*, قوتاره‌جق ایسه ایدیلر *kotàraǧyàgh ysa idylär*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قوتاره‌جق ایمش ایسم *kotàraǧyàgh ymyś ysam*, si dice, che quando io avevo da imbandire, قوتاره‌جق ایمش ایسك *ko-*

kotàraḡyàgh ymyś ysan-, قوتارەجق ايمش ايسه *kotàraḡyàgh ymyś ysa*. Plur. قوتارەجق ايمش ايسك *kotàraḡyàgh ymyś ysak*, قوتارەجق ايمش ايسكز *kotàraḡyàgh ymyś ysan-yz*, قوتارەجق ايمش ايسەلر *kotàraḡyàgh ymyś ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قوتارەجق اولسم *kotàraḡyàgh olsàm*, se io avessi da imbandire, قوتارەجق اولسك *kotàraḡyàgh olsàn-*, قوتارەجق اولسه *kotàraḡyàgh olsà*. Plur. قوتارەجق اولسق *kotàraḡyàgh olsàk*, قوتارەجق اولسكز *kotàraḡyàgh olsan-yz*, قوتارەجق اولسەلر *kotàraḡyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قوتارەجق اولدم ايسه *kotàraḡyàgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per imbandire, قوتارەجق اولدك ايسه *kotàraḡyàgh oldùn-ysa*, قوتارەجق اولدى ايسه *kotàraḡyàgh oldù isa*. Plur. قوتارەجق اولدق ايسه *kotàraḡyàgh oldùgh ysa*, قوتارەجق اولدكز ايسه *kotàraḡyàgh oldun-ùz ysa*, قوتارەجق اولديلر ايسه *kotàraḡyàgh oldulàr ysa*.

Pre-

Preterito perfetto relativo.

Sing.

قوتارەجق اولمش ايسم *kotàrağyàgh olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per imbandire, قوتارەجق اولمش ايسك *kotàrağyàgh olmùś ysan-*, قوتارەجق اولمش ايسه *kotàrağyàgh olmùś ysa*. Plur. قوتارەجق اولمش ايسك *kotà-rağyàgh olmùś ysak*, قوتارەجق اولمش ايسكز *kotàrağyàgh olmùś ysan-yz*, قوتارەجق اولمش ايسەلر *kotàrağyàgh olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

قوتارەجق اولسيدم *kotàrağyàgh olsà idym*, se io fossi stato per imbandire, قوتارەجق اولسيدك *kotàrağyàgh olsà-idyn-*, قوتارەجق اولسيدى *kotàrağyàgh olsà idy*. Plur. قوتارەجق اولسيدق *kotàrağyàgh olsà idyk*, قوتارەجق اولسيدكز *kotàrağyàgh olsà idyn-yz*, قوتارەجق اولسيديلر *kotàrağyàgh olsà idylar*.

Futuro.

Sing.

قوتارەجق اولورسم *kotàrağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da imbandire قوتارەجق اولورسك *kotàrağyàgh olùr-san-*,

san- , قوتارەجق اولورسه *kotàrağyàgh olùrsa* . Plur. قوتارەجق اولورسق *kotàrağyàgh olùrsak* , قوتارەجق اولورسکز *kotàra-ğyàgh olùrsan-yz* , قوتارەجق اولورسەلر *kotàrağyàgh olùrsalar*, o قوتارەجق اولورلرسه *kotàrağyàgh olurlàrsa* .

Modo Infinito .

Presente , e Preterito imperfetto .

قوتارمق *kotàrmàk* , imbandire .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto .

Nom. قوتارمق *kotàrmàk* , o قوتارمه *kotàrmà* , imbandire , o l' imbandire .

Gen. قوتارمغك *kotàrmaghỳn-* , o قوتارمەنك *kotàr-manỳn-* , d' imbandire .

Gen. قوتارمق *kotàrmàk* , d' imbandire .

Dat. قوتارمغه *kotàrmaghà* , ad imbandire .

Acc. قوتارمغی *kotàrmaghỳ* , l' imbandire .

Acc. قوتارمق *kotàrmàk* , imbandire .

Abl. قوتارمقدن *kotàrmakdàn* , o قوتارمەدن *kotàr-madàn* , dall' imbandire , o per imbandire .

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. قوتارمم *kotàrmàm* , l' imbandir io .

Gen. قوتارمڭ *kotàrmamỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارمز *kotàrmamyz*, l' imbandir noi.

Gen. قوتارمزڭ *kotàrmamyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارمڭ *kotàrmàn-*, l' imbandir tu.

Gen. قوتارمڭڭ *kotàrman-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارمڭز *kotàrman-ỳz*, l' imbandir voi.

Gen. قوتارمڭزڭ *kotàrman-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارمسی *kotàrmasỳ*, l' imbandir quello.

Gen. قوتارمسنڭ *kotàrmasynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارملری *kotàrmalarỳ*, l' imbandir quelli.

Gen. قوتارملرینڭ *kotàrmalarynỳn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

قوتاردق *kotàrdỳk*, aver imbandito.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. قوتاردق *kotàrdỳk*, aver imbandito.

Abl. قوتاردقدن *kotàrdykdàn*, dall' aver imbandito.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتاردیغم *kotàrdyghỳm*, aver io imbandito.

Gen.

Gen. قوتارديغمك *kotàrdyghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارديغمز *kotàrdyghymỳz*, aver noi imbandito.

Gen. قوتارديغمزك *kotàrdyghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارديغك *kotàrdyghỳn-*, aver tu imbandito.

Gen. قوتارديغكك *kotàrdyghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارديغكز *kotàrdyghyn-ỳz*, aver voi imbandito.

Gen. قوتارديغكزك *kotàrdyghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارديغى *kotàrdyghỳ*, aver quello imbandito.

Gen. قوتارديغنك *kotàrdyghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرى *kotàrdyklarỳ*, aver quelli imbandito.

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynỳn-*, &c.

Futuro semplice.

قوتارەجق *kotàrag̃yàk*, dover imbandire.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارەجغيم *kotàrag̃yaghỳm*, dover io imbandire.

Gen. قوتارەجغيمك *kotàrag̃yaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجغيمز *kotàrag̃yaghymỳz*, dover noi imbandire.

Gen. قوتارەجغیمزك *kotàrağyaghymyzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. قوتارەجغك *kotàrağyaghỳn-*, dover tu imbandire .

Gen. قوتارەجغیکك *kotàrağyaghyn-ỳn-* , &c.

Plur.Nom. قوتارەجغیکز *kotàrağyaghyǹ-yz* , dover voi imbandire .

Gen. قوتارەجغیکزك *kotàrağyaghyn-yzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. قوتارەجغی *kotàrağyaghỳ* , dover quello imbandire .

Gen. قوتارەجغینك *kotàrağyaghynỳn-* , &c.

Plur.Nom. قوتارەجقلری *kotàrağyaklarỳ* , dover quelli imbandire .

Gen. قوتارەجقلرینك *kotàrağyaklarynỳn-* , &c.

Futuro misto .

قوتارەجق اولمق *kotàrağyàgh olmàk* , aver dovuto imbandire .

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. قوتارەجق اولدیغم *kotàrağyàgh oldughùm* , aver dovuto io imbandire .

Gen.

Gen. قوتاره جق اولديغمك *kotàrağyàgh oldughumùn-*, &c.

Plur. Nom. قوتاره جق اولديغمز *kotàrağyàgh oldughumùz*, aver dovuto noi imbandire.

Gen. قوتاره جق اولديغمزك *kotàrağyàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. Nom. قوتاره جق اولديغك *kotàrağyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu imbandire.

Gen. قوتاره جق اولديغكك *kotàrağyàgh oldughun-ùn-*, &c.

Plur. Nom. قوتاره جق اولديغكز *kotàrağyàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi imbandire.

Gen. قوتاره جق اولديغكزك *kotàrağyàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. قوتاره جق اولديغى *kotàrağyàgh oldughù*, aver dovuto quello imbandire.

Gen. قوتاره جق اولديغنك *kotàrağyàgh oldughunùn-*, &c.

Plur. Nom. قوتاره جق اولدقلرى *kotàrağyàgh olduklarỳ*, aver dovuto quelli imbandire.

Gen. قوتاره جق اولدقلرينك *kotàrağyàgh olduklarynỳn-*, &c.

Ge-

Gerundj.

قوتاررکن *kotaryr ilken*, mentre io imbandisco, e imbandivo, tu imbandisci, e imbandivi, &c.

قوتاریورکن *kotaryjor ilken*, imbandendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi imbandendo, &c.

قوتارمشیکن *kotàrmyś ilken*, quantunque io abbia, tu abbi imbandito, &c. o avendo imbandito.

قوتاره‌جق ایکن *kotàraǧyàgh ilken*, io, tu, quello in vece d' imbandire, &c. o mentre io ero, tu eri per imbandire, &c.

قوتارمه‌لو ایکن *kotàrmaly ilken*, io, tu in vece di dover imbandire, &c. o dovendo imbandire.

قوتاردیغم وار ایکن *kotàrdyghym var ilken*, قوتاردیغك وار ایکن *kotàrdyghyn- var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi imbandito, &c.

قوتاردیغم وارایمشیکن *kotàrdyghym var ymyś ilken*, قوتاردیغك وارایمشیکن *kotàrdyghyn- var ymyś ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi imbandito, &c.

قوتاروب *kotaryp*, imbandendo, ed avendo imbandito.

قوتاره‌رق *kotàraràk*, imbandendo, coll' imbandire.

قوتارنجه *kotaryn ǧya*, finchè io imbandisca, tu imban-

di-

disca, &c. o mentre io imbandisco, tu imbandisci, &c. o se io imbandisco, tu imbandisci, &c. o imbandendo io, tu, &c. o subito che io imbandii, ed ho imbandito, tu imbandisti, ed hai imbandito, &c.

قوتارلدن برو *kotàraldàn beri*, da che, o dappoichè io imbandii, ed ho imbandito, tu imbandisti, ed hai imbandito, &c.

قوتارهلو *kotàraly*, da che io imbandii, ed ho imbandito, tu imbandisti, ed hai imbandito, &c.

Supino.

قوتاره قوتاره *kotara kotara*, imbandendo più volte.

Participio del Presente, ed imperfetto.

قوتارر *kotaryr* indeclinabile, chi imbandisce, e imbandiva, o imbandisca, e imbandisse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. قوتاران *kotaràn*, quello, il quale imbandisce, imbandíva, imbandì, ha, ed avea imbandito, e imbandirà.

Gen. قوتارانك *kotàranyn-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. قوتارانلر *kotàranlàr*, quelli, i quali imbandiscono, imbandivano, imbandirono, hanno, ed aveano imbandito, e imbandiranno.

Gen. قوتارانلرك *kotàranlaryǹ-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

قوتارمش *kotarmỳś* indeclinabile, chi ha, o abbia imbandito, e avesse imbandito.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارديغم *kotàrdyghỳm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me imbandito.

Gen. قوتارديغمك *kotàrdyghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرم *kotàrdyklarỳm*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me imbanditi.

Gen. قوتاردقلرمك *kotàrdyklarymỳn-*, &c.

Sing.Nom. قوتارديغمز *kotàrdyghymỳz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi imbandito.

Gen. قوتارديغمزك *kotàrdyghymyzỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرمز *kotàrdyklarymỳz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi imbanditi.

Gen.

Gen. قوتاردقلريمزك *kotardyklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارديغك *kotàrdyghyn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te imbandito.

Gen. قوتارديغكك *kotàrdyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرك *kotàrdyklaryn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te imbanditi.

Gen. قوتاردقلريكك *kotàrdyklaryn-yn*, &c.

Sing.Nom. قوتارديغكز *kotàrdyghyn-yz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi imbandito.

Gen. قوتارديغكزك *kotàrdyghyn-yzyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلريكز *kotàrdyklaryn-yz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi imbanditi.

Gen. قوتاردقلريكزك *kotàrdyklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارديغى *kotàrdyghy*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui imbandito.

Gen. قوتارديغنك *kotàrdyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرى *kotàrdyklary*, quelli, i quali sono,

era-

erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui imbanditi.

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynỳn-*, &c.

Sing.Nom. قوتاردقلرى *kotàrdyklarỳ*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro imbandito —

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتاردقلرى *kotàrdyklarỳ*, quelli, i quali sono, erano, furòno, sono stati, ed erano stati da loro imbanditi.

Gen. قوتاردقلرينك *kotàrdyklarynỳn-*, &c.

Participio del Futuro.

قوتارەجق *kotàraǧyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da imbandire, per imbandire.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قوتارەجغيم *kotàraǧyaghỳm*, quello, il quale si deve da me imbandire.

Gen. قوتارەجغيمك *kotàraǧyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارەجقلرم *kotàraǧyaklarỳm*, quelli, i quali si devono da me imbandire.

Gen. قوتارەجقلرمك *kotàraǧyaklarymỳn-*, &c.

Sing.

Sing.Nom. قوتارهجغيمز *kotàrağyaghymỳz*, quello, il quale si deve da noi imbandire.

Gen. قوتارهجغيمزك *kotàrağyaghymỳzyn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجقلريمز *kotàrağyaklarymỳz*, quelli, i quali si devono da noi imbandire.

Gen. قوتارهجقلريمزك *kotàrağyaklarymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قوتارهجغك *kotàrağyaghỳn-*, quello, il quale si deve da te imbandire.

Gen. قوتارهجغيكك *kotàrağyaghỳn-yn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجقلرك *kotàrağyaklarỳn-*, quelli, i quali si devono da te imbandire.

Gen. قوتارهجقلريكك *kotàrağyaklaryn-ỳn-*, &c.

Sing.Nom. قوتارهجغيكز *kotàrağyaghyn-ỳz*, quello, il quale si deve da voi imbandire.

Gen. قوتارهجغيكزك *kotàrağyaghyn-yzỳn-*, &c.

Plur.Nom. قوتارهجقلريكز *kotàrağyaklaryn-ỳz*, quelli, i quali si devono da voi imbandire.

Gen. قوتارهجقلريكزك *kotàrağyaklaryn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قوتارهجغى *kotàrağyaghỳ*, quello, il quale si deve da lui imbandire.

 Gen.

Gen. قوتارەجغينك *kotàrağyaghynyǹ-* , &c.

Plur.Nom. قوتارەجقلرى *kotàrağyaklarỳ* , quelli , i quali si devono da lui imbandire.

Gen. قوتارەجقلرينك *kotàrağyaklarynyǹ-* , &c.

Sing.Nom. قوتارەجقلرى *kotàrağyaklarỳ* , quello , il quale si deve da loro imbandire.

Gen. قوتارەجقلرينك *kotàrağyaklarynyǹ-* , &c.

Plur.Nom. قوتارەجقلرى *kotàrağyaklarỳ* , quelli , i quali si devono da loro imbandire.

Gen. قوتارەجقلرينك *kotàrağyaklarynyǹ-* , &c.

قوتارمەلو *kotàrmalỳ* indeclinabile , chi deve imbandire , o bisogna imbandire.

CAPITOLO XII.

Decima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

قازيرم *kazỳrym* , io raschio , قازيرسن *kazỳrsyn* , قازير *kazỳr* . Plur. قازيرز *kazỳryz* , قازيرسكز *kazỳrsyn-yz* , قازيرلر *kazỳrlàr* .

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قازييورم *kazyjorum*, io sto raschiando, قازييورسن *kazyjorsun*, قازييور *kazyjor*. Plur. قازييورز *kazyjoruz*, قازييورسكز *kazyjorsun-uz*, قازييورلر *kazyjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

قازيمش اولورم *kazymyś olùrum*, io vengo a raschiare, قازيمش اولورسن *kazymyś olùrsun*, قازيمش اولور *kazymyś olùr*. Plur. قازيمش اولورز *kazymyś olùruz*, قازيمش اولورسكز *kazymyś olùrsun-uz*, قازيمش اولورلر *kazymyś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قازيرايدم *kazyr ydym*, io raschiava, قازيرايدك *kazyr ydyn-*, قازيرايدى *kazyr ydy*. Plur. قازيرايدك *kazyr ydyk*, قازيرايدكز *kazyr ydyn-yz*, قازيرايديلر *kazyr ydylar*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قازييورايدم *kazyjor ydym*, io stava raschiando, قازييور ايدك *kazyjor ydyn-*, قازييورايدى *kazyjor ydy*. Plur. قازييور ايدك *kazyjor ydyk*, قازييورايدكز *kazyjor ydyn-yz*, قازييور ايديلر *kazyjor ydylar*.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قازيرايمشم *kazỳr ymyś ym*, si dice, che io raschiassi, قازيرايمشسن *kazỳr ymyś syn*, قازيرايمش *kazỳr ymyś*. Plur. قازيرايمشز *kazỳr ymyś yz*, قازيرايمشسكز *kazỳr ymyś syn-yz*, قازيرايمشلر *kazỳr ymyślar*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قازييورايمشم *kazỳjor ymyś ym*, si dice, che io stassi raschiando, قازييورايمشسن *kazỳjor ymyś syn*, قازييورايمش *kazỳjor ymyś*, Plur. قازييورايمشز *kazỳjor ymyś yz*, قازييور ايمشسكز *kazỳjor ymyś syn-yz*, قازييورايمشلر *kazỳjor ymyślar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قازيدم *kazydỳm*, io raschiai, ed ho raschiato, قازيدك *kazydỳn*, قازيدى *kazydỳ*. Plur. قازيدق *kazydỳk*, قازيدكز *kazydyn-ỳz*, قازيديلر *kazydylàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قازيمشم *kazymỳś ym*, si dice, o mi pare, che io abbia raschiato, قازيمشسن *kazymỳś syn*, قازيمش *kazymỳś*.

Plur.

Plur. قازيمشز *kazymyś yz*, قازيمشسكز *kazymyś syn-yz*, قازيمشلر *kazymyślàr*.

Preterito perfetto doppio.

Sing.

قازيمش اولدم *hazymyś oldùm*, io venni, e son venuto a raschiare, قازيمش اولدك *kazymyś oldìn-*, قازيمش اولدى *kazymyś oldù*. Plur. قازيمش اولدق *kazymyś oldùk*, قازيمش اولدكز *kazymyś oldun-ìz*, قازيمش اولديلر *kazymyś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قازيدى ايدم *kazydy idym*, io aveva raschiato, قازيدى ايدك *kazydy idyn-*, قازيدى ايدى *kazydy idy*. Plur. قازيدى ايدك *kazydy idyk*, قازيدى ايدكز *kazydy idyn-yz*, قازيدى ايديلر *kazydy idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازيمش ايدم *kazymyś ydym*, io già avevo raschiato, قازيمش ايدك *kazymyś ydyn-*, قازيمش ايدى *kazymyś ydy*. Plur. قازيمش ايدك *kazymyś ydyk*, قازيمش ايدكز *kazymyś ydyn-yz*, قازيمش ايديلر *kazymyś ydylar*.

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

قازمش ايمشم *kazymyś ymyś ym*, si dice, che io avessi raschiato, قازمش ايمشسن *kazymyś ymyś syn*, قازمش ايمش *kazymyś ymyś*. Plur. قازمش ايمشز *kazymyś ymyś yz*, قازمش ايمشسكز *kazymyś ymyś syn-yz*, قازمش ايمشلر *kazymyś ymyślar*.

Futuro semplice.

Sing.

قازيرم *kazyrym*, io raschierò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

قازمش اولورم *kazymyś olùrum*, io verrò a raschiare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

قازيهجق اولدم *kazyjağyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per raschiare, قازيهجق اولدك *kazyjağyàgh oldùn-*, قازيهجق اولدى *kazyjağyàgh oldù*. Plur. قازيهجق اولدق *kazyjağyàgh oldùk*, قازيهجق اولدكز *kazyjağyàgh oldun-ùz*, قازيهجق اولديلر *kazyjağyàgh oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

قازييه‌جق اولمشم *kazỳjağyàgh olmùś um*, si dice, che io sia, e fossi stato per raschiare, قازييه‌جق اولمشسن *kazỳjağyàgh olmùśsun*, قازييه‌جق اولمش *kazỳjağyàgh olmùś*. Plur. قازييه‌جق اولمشز *kazỳjağyàgh olmùśuz*, قازييه‌جق اولمشسكز *kazỳjağyàgh olmùśsun-uz*, قازييه‌جق اولمشلر *kazỳjağyàgh olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

قازى *kazỳ*, raschia tu, قازيسون *kazysỳn*. Plur. قازييه‌لم *kazỳjalym*, قازييكز *kazỳjyn-yz*, o قازييك *kazỳjyn-*, قازيسونلر *kazỳsynlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه قازييه ايدم *bolàjki kazyjà idym*, Iddio volesse, che io raschiassi, قازييه ايدك *kazyjà idyn-*, قازييه ايدى *kazyjà idy*. Plur. قازييه ايدك *kazyjà idyk*, قازييه ايدكز *kazyjà idyn-yz*, قازييه ايديلر *kazyjà idylar*.

Pre-

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه قازيمش اولم *bolàjlli kazymỳś olàm*, Iddio voglia, che io abbia raschiato, قازيمش اولسن *kazymỳś olàsyn*, قازيمش اوله *kazymỳś olà*. Plur. قازيمش اولهيز *kazymỳś olàiz*, قازيمش اولسز *kazymỳś olàsyz*, قازيمش اوللر *kazymỳś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه قازيمش اوليدم *bolàjlli kazymỳś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi raschiato, قازيمش اوليدك *kazymỳś olàidyn-*, قازيمش اوليدى *kazymỳś olàidy*. Plur. قازيمش اوليدق *kazymỳś olàidyk*, قازيمش اوليدكز *kazymỳś olàidyn-yz*, قازيمش اوليديلر *kazymỳś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه قازييم *bolàjlli kazyjàm*, Iddio voglia, che io raschi, قازييهسن *kazyjàsyn-*, قازييه *kazyjà*. Plur. قازييهيز *kazyjàiz*, قازييهسز *kazyjàsyz*, قازييهلر *kazyjalàr*.

Mo-

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

قازيرسم *kazỳrsam*, se io raschio, قازيرسك *kazỳrsan-*, قازيرسه *kazỳrsa*. Plur. قازيرسق *kazỳrsak*, قازيرسكز *kazỳr-san-yz*, قازيرسەلر *kazỳrsalar*, o قازيرلرسه *kazỳrlàrsa*.

Presente continuo, o determinato.

Sing.

قازييورسم *kazỳjorsam*, se io sto raschiando, قازييورسك *kazỳjorsan-*, قازييورسه *kazỳjorsa*. Plur. قازييورسق *kazỳjorsak*, قازييورسكز *kazỳjorsan-yz*, قازييورسەلر *kazỳjorsalar*, o قازييورلرسه *kazỳjorlàrsa*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

قازيرسه ايدم *kazỳrsa idym*, quando io raschiava, قازيرسه ايدك *kazỳrsa idyn-*, قازيرسه ايدى *kazỳrsa idy*. Plur. قازيرسه ايدك *kazỳrsa idyk*, قازيرسه ايدكز *kazỳrsa idyn-yz*, قازيرسه ايديلر *kazỳrsa idylar*, o قازيرلرسه ايدى *kazyrlàrsa idy*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

قازييورسه ايدم *kazyjorsa idym*, quando io stava raschiando ايدك قازييورسه ايدك *kazyjorsa idyn*, قازييورسه ايدى *kazyjorsa idy*. Plur. قازييورسه ايدك *kazyjorsa idyk*, قازييورسه ايدكز *kazyjorsa idyn-yz*, قازييورسه ايديلر *kazyjorsa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قازيرسه ايمشم *kazyrsa imyśym*, si dice, che quando io raschiava, قازيرسه ايمشسن *kazyrsa imyśsyn*, قازيرسه ايمش *kazyrsa imyś*. Plur. قازيرسه ايمشز *kazyrsa imyśyz*, قازيرسه ايمشسكز *kazyrsa imyśsyn-yz*, قازيرسه ايمشلر *kazyrsa imyślar*, o قازيرلرسه ايمش *kazyrlàrsa imyś*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

قازييورسه ايمشم *kazyjorsa imyśym*, si dice, che quando io stava raschiando, قازييورسه ايمشسن *kazyjorsa imyśsyn*, قازييورسه ايمش *kazyjorsa imyś*. Plur. قازييورسه ايمشز *kazyjorsa imyśyz*, قازييورسه ايمشسكز *kazyjorsa imyśsyn-yz*, قازييورسه ايمشلر *kazyjorsa imyślar*, o قازييورلرسه ايمش *kazyjorlàrsa imyś*.

Pri-

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قازيسم *kazysàm*, se io raschiassi, قازيسك *kazysàn-*, قازيسه *kazysà*. Plur. قازيسق *kazysàk*, قازيسكز *kazysan-yz*, قازيسهلر *kazysalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che Perfetto.

Sing.

قازيرايدم *kazỳr ydym*, io raschiarei, ed avrei raschiato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قازيدى ايسم *kazydỳ isam*, se, o quando io raschiai, ed ho raschiato, قازيدى ايسك *kazydỳ isan-*, قازيدى ايسه *kazydỳ isa*. Plur. قازيدى ايسك *kazydỳ isak*, قازيدى ايسكز *kazydỳ isan-yz*, قازيدى ايسهلر *kazydỳ isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

قازمش ايسم *kazymỳś ysam*, si dice, che quando io ho raschiato, o se si dice, che io abbia raschiato, o se io avrò raschiato, قازمش ايسك *kazymỳś ysan-*, قازمش ايسه *kazymỳś ysa*. Plur. قازمش ايسك *kazymỳś ysak*, قازمش ايسكز *kazymỳś ysan-yz*, قازمش ايسهلر *kazymỳś ysalar*. Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

قازيدى ايسه ايدم *kazydỳ isa idym*, quando io avevo raschiato, قازيدى ايسه ايدك *kazydỳ isa idyn-*, قازيدى ايسه ايدى *kazydỳ isa idy*. Plur. قازيدى ايسه ايدك *kazydỳ isa idyk*, قازيدى ايسه ايدكز *kazydỳ isa idyn-yz*, قازيدى ايسه ايديلر *kazydỳ isa idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازمش ايسه ايدم *kazymỳś ysa idym*, tempo fa quando io avevo raschiato, قازمش ايسه ايدك *kazymỳś ysa idyn-*, قازمش ايسه ايدى *kazymỳś ysa idy*. Plur. قازمش ايسه ايدك *kazymỳś ysa idyk*, قازمش ايسه ايدكز *kazymỳś ysa idyn-yz*, قازمش ايسه ايديلر *kazymỳś ysa idylar*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

قازمش اولسم *kazymỳś olsàm*, se mai io avessi raschiato, قازمش اولسك *kazymỳś olsàn-*, قازمش اولسه *kazymỳś olsà*. Plur. قازمش اولسق *kazymỳś olsàk*, قازمش اولسكز *kazymỳś olsan-ỳz*, قازمش اولسهلر *kazymỳś olsalàr*.

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

قازيسه ايدم *kazysà idym*, se io avessi raschiato, قازيسه ايدك *kazysà idyn-*, قازيسه ايدى *kazysà idy*. Plur. قازيسه ايدك *kazysà idyk*, قازيسه ايدكز *kazysà idyn-yz*, قازيسه ايديلر *kazysà idylar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازيمش اولسيدم *kazymỳś olsàidym*, se io per l'avanti avessi raschiato, قازيمش اولسيدك *kazymỳś olsàidyn-*, قازيمش اولسيدى *kazymỳś olsàidy*. Plur. قازيمش اولسيدق *kazymỳś olsàidyk*, قازيمش اولسيدكز *kazymỳś olsàidyn-yz*, قازيمش اولسيديلر *kazymỳś olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

قازيمش اولوردم *kazymỳś olùrdum*, io avrei già raschiato, قازيمش اولوردك *kazymỳś olùrdun-*, قازيمش اولوردى *kazymỳś olùrdu*. Plur. قازيمش اولوردق *kazymỳś olùrduk*, قازيمش اولوردكز *kazymỳś olùrdun-uz*, قازيمش اولورديلر *kazymỳś olùrdular*.

Mo-

Futuro.

Sing.

قازيرسم *kazyrsam*, se, o quando io raschierò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

قازييه‌جق ايسم *kazyjağyàgh ysam*, se io ho da raschiare, قازييه‌جق ايسك *kazyjağyàgh ysan*, قازييه‌جق ايسه *kazyjağyàgh ysa*. Plur. قازييه‌جق ايسك *kazyjağyàgh ysak*, قازييه‌جق ايسكز *kazyjağyàgh ysan-yz*, قازييه‌جق ايسه‌لر *kazyjağyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

قازييه‌جق ايسه ايدم *kazyjağyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da raschiare, قازييه‌جق ايسه ايدك *kazyjağyàgh isa idyn*, قازييه‌جق ايسه ايدى *kazyjağyàgh ysa idy*. Plur, قازييه‌جق ايسه ايدك *kazyjağyàgh ysa idyk*, قازييه‌جق ايسه ايدكز *kazyjağyàgh ysa idyn-yz*, قازييه‌جق ايسه ايديلر *kazyjağyàgh ysa idylar*.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

قازييهجق ايمش ايسم *kazỳjağyàgh ymyš ysam*, si dice, che quando io avevo da raschiare, قازييهجق ايمش ايسك *kazỳjağyàgh ymyš ysan-*, قازييهجق ايمش ايسه *kazỳjağyàgh ymyš ysa*. Plur. قازييهجق ايمش ايسك *kazỳjağyàgh ymyš ysak*, قازييهجق ايمش ايسكز *kazỳjağyàgh ymyš ysan-yz*, قازييهجق ايمش ايسهلر *kazỳjağyàgh ymyš ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

قازييهجق اولسم *kazỳjağyàgh olsàm*, se io avessi da raschiare, قازييهجق اولسك *kazỳjağyàgh olsàn-*, قازييهجق اولسه *kazỳjağyàgh olsà*. Plur. قازييهجق اولسق *kazỳjağyàgh olsàk*, قازييهجق اولسكز *kazỳjağyàgh olsan-yz*, قازييهجق اولسهلر *kazỳjağyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

قازييهجق اولدم ايسه *kazỳjağyàgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per raschiare, قازييهجق اولدك ايسه *kazỳjağyàgh oldùn-ysa*, قازييهجق اولدى ايسه *kazỳjağyàgh oldù isa*. Plur. قازييهجق اولدق ايسه *kazỳjağyàgh oldùgh ysa*,

اولدکز ایسه قاریه‌جق *kazyjağyàgh oldun-ùz ysa* , قاریه‌جق اولدیلر ایسه *kazyjağyàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo .

Sing.

قاریه‌جق اولمش ایسم *kazyjağyàgh olmùš ysam* , si dice , che quando io sono stato per raschiare , قاریه‌جق اولمش ایسك *kazyjağyàgh olmùš ysan-* , قاریه‌جق اولمش ایسه *kazyjağyàgh olmùš ysa* . Plur. قاریه‌جق اولمش ایسك *kazyjağyàgh olmùš ysak* , قاریه‌جق اولمش ایسکز *kazyjağyàgh olmùš ysan-yz* , قاریه‌جق اولمش ایسه‌لر *kazyjağyàgh olmùš ysalar* .

Prima voce del Preterito più che perfetto .

Sing.

قاریه‌جق اولسیدم *kazyjağyàgh olsà idym* , se io fossi stato per raschiare , قاریه‌جق اولسیدك *kazyjağyàgh olsà-idyn-* , قاریه‌جق اولسیدی *kazyjağyàgh olsà idy* . Plur. قاریه‌جق اولسیدق *kazyjağyàgh olsà idyk*, قاریه‌جق اولسیدکز *kazyjağyàgh olsà idyn-yz* , قاریه‌جق اولسیدیلر *kazyjağyàgh olsà idylar* .

Fu-

Futuro.

Sing.

قازییەجق اولورسم *kazỳjağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da raschiare, قازییەجق اولورسك *kazỳjağyàgh olùr-san-*, قازییەحق اولورسە *kazỳjağyàgh olùrsa*. Plur. قازییەجق اولورسق *kazỳjağyàgh olùrsak*, قازییەجق اولورسكز *kazỳja-ğyàgh olùrsan-yz*, قازییەجق اولورسەلر *kazỳjağyàgh olùrsalar*, o قازییەجق اولورلرسە *kazỳjağyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

قازيمق *kazỳmàk*, raschiare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. قازيمق *kazỳmàk*, o قازيمه *kazỳmà*, raschiare, o il raschiare.

Gen. قازيمغك *kazỳmaghỳn-*, o قازيمەنك *kazỳmanỳn-*, di raschiare.

Gen. قازيمق *kazỳmàk*, di raschiare.

Dat. قازيمغه *kazỳmaghà*, a raschiare.

Acc. قازيمغى *kazỳmaghỳ*, il raschiare.

Acc. قازيمق *kazỳmàk*, raschiare.

Abl. قازيمقدن *kazỳmakdàn*, o قازيمەدن *kazỳmadàn*,

dal raschiare, o per raschiare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto, cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازيمم *kazỳmàm*, il raschiar io.

Gen. قازيممك *kazỳmamỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيممز *kazỳmamỳz*, il raschiar noi.

Gen. قازيممزك *kazỳmamyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازيمك *kazỳmàn-*, il raschiar tu.

Gen. قازيمكك *kazỳman-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيمكز *kazỳman-ỳz*, il raschiar voi.

Gen. قازيمكزك *kazỳman-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازيمسى *kazỳmasỳ*, il raschiar quelli.

Gen. قازيمسنك *kazỳmasynỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيملرى *kazỳmalarỳ*, il raschiar quelli.

Gen. قازيملرينك *kazỳmalarynỳn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

قازيدق *kazỳdỳk*, aver raschiato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. قازيدق *kazỳdỳk*, aver raschiato.

Abl.

Abl. قازيدقدن *kazydykdàn*, dall'aver raschiato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازيديغم *kazydyghym*, aver io raschiato.

Gen. قازيديغمك *kazydyghymyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيديغمز *kazydyghymyz*, aver noi raschiato.

Gen. قازيديغمزك *kazydyghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازيديغك *kazydyghyn-*, aver tu raschiato.

Gen. قازيديغكك *kazydyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. قازيديغكز *kazydyghyn-yz*, aver voi raschiato.

Gen. قازيديغكزك *kazydyghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازيديغى *kazydyghy*, aver quello raschiato.

Gen. قازيديغنك *kazydyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرى *kazydyklary*, aver quelli raschiato.

Gen. قازيدقلرينك *kazydyklarynyn-*, &c.

Futuro semplice.

قازيهجق *kazyjağyàk*, dover raschiare.

De-

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازييهجغيم *kazỳjağyaghỳm*, dover io raschiare.

Gen. قازييهجغيمك *kazỳjağyaghỳmyn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجغيمز *kazỳjağyaghỳmyz*, dover noi raschiare.

Gen. قازييهجغيمزك *kazỳjağyaghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازييهجغك *kazỳjağyaghỳn-*, dover tu raschiare.

Gen. قازييهجغيكك *kazỳjağyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجغيكز *kazỳjağyaghyn-ỳz*, dover voi raschiare.

Gen. قازييهجغيكزك *kazỳjağyaghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازييهجغى *kazỳjağyaghỳ*, dover quello raschiare.

Gen. قازييهجغينك *kazỳjağyaghỳnyn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجقلرى *kazỳjağyaklarỳ*, dover quelli raschiare.

Gen. قازييهجقلرينك *kazỳjağyaklarỳnyn-*, &c.

Futuro misto.

قازييهجق اولمق *kazỳjağyàgh olmàk*, aver dovuto raschiare.

De-

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازيیهجق اولديغم *kazyjağyàgh oldughùm*, aver dovuto io raschiare.

Gen. قازيیهجق اولديغمك *kazyjağyàgh oldughu-mùn-*, &c.

Plur.Nom. قازيیهجق اولديغمز *kazyjağyàgh oldughumùz*, aver dovuto noi raschiare.

Gen. قازيیهجق اولديغمزك *kazyjağyàgh oldughumu-zùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازيیهجق اولديغك *kazyjağyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu raschiare.

Gen. قازيیهجق اولديغكك *kazyjağyàgh oldughu-n-ùn-*,

Plur.Nom. قازيیهجق اولديغكز *kazyjağyàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi raschiare.

Gen. قازيیهجق اولديغكزك *kazyjağyàgh oldughun-u-zùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازيیهجق اولديغى *kazyjağyàgh oldughù*, aver dovuto quello raschiare.

Gen.

Gen. قازيجقاولديغنك *kazyjag̃yàgh oldughunùn-*,&c.

Plur.Nom. قازيجق اولدقلرى *kazyjag̃yàgh olduklary*, aver dovuto quelli raschiare.

Gen. قازيجق اولدقلرينك *kazyjag̃yàgh olduklary-nyn-*, &c.

Gerundj.

قازيرايكن *kazyr iken*, mentre io raschio, o raschiavo, tu raschi, e raschiavi, &c.

قازيورايكن *kazyjor iken*, raschiando io, tu &c. o mentre io raschiavo, tu raschiavi, &c.

قازمش ايكن *kazymyś iken*, quantunque io abbia, tu abbi raschiato, &c. o avendo raschiato.

قازيجق ايكن *kazyjag̃yàgh iken*, io, tu, quello in vece di raschiare, &c. o mentre io ero, tu eri per raschiare, &c.

قازملوايكن *kazymaly iken*, io, tu in vece di dover raschiare, &c. o dovendo raschiare.

قازديغم وارايكن *kazydyghym var iken*, قازديغك وارايكن *kazydyghyn-var iken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi raschiato, &c.

قازديغم وار ايمشيكن *kazydyghym var ymyś iken*, قازديغك وار ايمشيكن *kazydyghyn-var ymyś iken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi raschiato, &c.

قازيوب

قازيوب *kazyjyp*, raschiando, ed avendo raschiato.

قازيه‌رق *kazyjaràk*, raschiando, col raschiare.

قازيجه *kazyjyngya*, finchè io raschia, tu raschia, &c. o mentre io raschio, tu raschi, &c. o se io io raschio, tu raschi, &c. o raschiando io, tu, &c. o subito che io raschiai, ed ho raschiato, tu raschiasti, ed hai raschiato, &c.

قازيلدن برو *kazyjaldàn beri*, da che, o dappoichè io raschiai, ed ho raschiato, tu raschiasti, ed hai raschiato, &c.

قازيالو *kazyjaly*, da che io raschiai, ed ho saschiato, tu raschiasti, ed hai raschiato, &c.

Supino.

قازيه‌قازيه *kazyja kazyja*, raschiando più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

قازير *kazyr* indeclinabile, chi raschia, e raschiava, o raschia, e raschiasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. قازيان *kazyjàn*, quello, il quale raschia, raschiava, raschiò, ha, ed avea raschiato, e raschierà.

 Gen.

Gen. قازييانك *kazỳjanỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازييانلر *kazỳjanlàr*, quelli, i quali raschiano, raschiavano, raschiarono, hanno, ed aveano raschiato, e raschieranno.

Gen. قازييانلرك *kazỳjanlarỳn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

قازيمش *kazỳmỳś* indeclinabile, chi ha, o abbia raschiato, e avesse raschiato.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازيديغم *kazỳdyghỳm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me raschiato.

Gen. قازيديغمك *kazỳdyghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرم *kazỳdyklarỳm*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me raschiati.

Gen. قازيدقلرمك *kazỳdyklarymỳn-*, &c.

Sing.Nom. قازيديغمز *kazỳdyghymỳz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi raschiato.

Gen. قازيديغمزك *kazỳdyghymyzỳn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرمز *kazỳdyklarymỳz*, quelli, quali sono, era-

erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi raschiati.

Gen. قازیدقلریمزک *kazydyklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازیدیغک *kazydyghyn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te raschiato.

Gen. قازیدیغکک *kazydyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. قازیدقلرک *kazydyklaryn-*, quelli, i quali sono erano,furono,sono stati,ed erano stati da te raschiati.

Gen. قازیدقلریکک *kazydyklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. قازیدیغکز *kazydyghyn-yz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi raschiato.

Gen. قازیدیغکزک *kazydyghyn-yzyn-*, &c.

Plur.Nom. قازیدقلریکز *kazydyklaryn-yz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi raschiati.

Gen. قازیدقلریکزک *kazydyklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. قازیدیغی *kazydyghy*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui raschiato.

Gen. قازیدیغنک *kazydyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرى *kazydyklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui raschiati.

Gen. قازيدقلرينك *kazydyklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. قازيدقلرى *kazydyklary*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro raschiato.

Gen. قازيدقلرينك *kazydyklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. قازيدقلرى *kazydyklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro raschiati.

Gen. قازيدقلرينك *kazydyklarynyn-*, &c.

Participio del Futuro.

قازييهجق *kazyjağyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da raschiare, per raschiare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. قازييهجغيم *kazyjağyaghym*, quello, il quale si deve da me raschiare.

Gen. قازييهجغيمك *kazyjağyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. قازييهجقلرم *kazyjağyaklarym*, quelli, i quali si devono da me raschiare.

Gen.

Gen. قازه‌جقلریمزك *kazyjağyaklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. قازییه‌جغیمز *kazyjağyaghymyz*, quello, il quale si deve da noi raschiare.

Gen. قازییه‌جغیمزك *kazyjağyaghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. قازییه‌جقلریمز *kazyjağyaklarymyz*, quelli, i quali si devono da noi raschiare.

Gen. قازییه‌جقلریمزك *kazyjağyaklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. قازییه‌جغك *kazyjağyaghyn-*, quello, il quale si deve da te raschiare.

Gen. قازییه‌جغیكك *kazyjağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. قازییه‌جقلرك *kazyjağyaklaryn-*, quelli, i quali si devono da te raschiare.

Gen. قازییه‌جقلریكك *kazyjağyaklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. قازییه‌جغیكز *kazyjağyaghyn-yz*, quello, il quale si deve da voi raschiare.

Gen. قازییه‌جغیكزك *kazyjağyaghy-yzyn-*, &c.

Plur.Nom. قازییه‌جقلریكز *kazyjağyaklaryn-yz*, quelli, i quali si devono da voi raschiare.

Gen. قازییه‌جقلریكزك *kazyjağyaklaryn-yzyn-*, &c.

Co-

Cogli Affissi di possessione della terza persona:

Sing.Nom. قازییه‌جغی *kazỳjağyaghỳ* , quello , il quale si deve da lui raschiare.

Gen. قازییه‌جغینك *kazỳjağyaghynỳn-* , &c.

Plur.Nom. قازییه‌جقلری *kazỳjağyaklarỳ* , quelli , i quali si devono da lui raschiare.

Gen. قازییه‌جقلرینك *kazỳjağyaklarynỳn-* , &c.

Sing.Nom. قازییه‌جقلری *kazỳjağyaklarỳ* , quello , il quale si deve da loro raschiare.

Gen. قازییه‌جقلرینك *kazỳjağyaklarynỳn-* , &c.

Plur.Nom. قازییه‌جقلری *kazỳjağyaklarỳ* , quelli , i quali si devono da loro raschiare.

Gen. قازییه‌جقلرینك *kazỳjağyaklarynỳn-* , &c.

قازیمه‌لو *kazỳmalỳ* indeclinabile , chi deve raschiare , o bisogna raschiare.

CAPITOLO XIII.

Undecima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

اورورم *vurùrum* , io percuoto , اوروسن *vurùrsun* , اورور *vurùr*.

vurùr . Plur. اوروروز *vurùruz* , اوروروسكز *vurùrsun-uz* , اورورلر *vururlàr* .

Presente continuo , o determinato .

Sing.

اوريورم *vurùjorum* , io sto percuotendo , اوريورسن *vurùjorsun* , اوريور *vurùjor* . Plur. اوريوروز *vurùjoruz* , اوريورسكز *vurùjorsun-uz* , اوريورلر *vurùjorlar* .

Presente doppio .

Sing.

اورمش اولورم *vurmùś olùrum* , io vengo a percuotere , اورمش اولورسن *vurmùś olùrsun* , اورمش اولور *vurmùś olùr* . Plur. اورمش اولوروز *vurmùś olùruz* , اورمش اولورسكز *vurmùś olùrsun-uz* , اورمش اولورلر *vurmùś olurlàr* .

Preterito imperfetto indefinito .

Sing.

اورورردم *vurùr udum* , io percuoteva , اوروردك *vurùr-udun-* , اوروردى *vurùr udu* . Plur. اوروردق *vurùr uduk* , اوروردكز *vurùr udun-uz* , اوروردیلر *vurùr udular* .

Preterito imperfetto continuo , o determinato .

Sing.

اوريوردم *vurùjor udum* , io stava percuotendo , اوريوردك *vurù-*

vurùjor udun- , اوريوردى *vurùjor udu* . Plur. اوريوردق *vurù-jor uduk* , اوريوردكز *vurùjor udun-uz* , اوريورديلر *vurùjor-udular* .

Preterito imperfetto relativo .

Sing.

اورورايمشم *vurùr umuś um* , si dice , che io percuotessi , اورورايمشسن *vurùr umuś sun* , اورورايمش *vurùr umuś* . Plur. اورورايمشز *vurùr umuś uz* , اورورايمشسكز *vurùr umuś-sun-uz* , اورورايمشلر *vurùr umuś lar* .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing.

اوريورايمشم *vurùjor umuś um* , si dice , che io stessi percuotendo , اوريورايمشسن *vurùjor umuś sun* , اوريور ايمش *vurùjor umuś* . Plur. اوريورايمشز *vurùjor umuś uz* , اوريور ايمشسكز *vurùjor umuś sun-uz* , اوريورايمشلر *vurùjor umuś lar* .

Preterito perfetto determinato .

Sing.

اوردم *vurdùm* , io percossi , ed ho percosso , اوردك *vurdùn-* , اوردى *vurdù* . Plur. اوردق *vurdùk* , اوردكز *vur-dun-ùz* , اورديلر *vurdulàr* .

Pre-

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اورمشم *vurmùś um*, si dice, o mi pare, che io abbia percosso, اورمشسن *vurmùś sun*, اورمش *vurmùś*. Plur. اورمشز *vurmùś uz*, اورمشسکز *vurmùś sun-uz*, اورمشلر *vurmùś lar*..

Preterito perfetto doppio.

Sing.

اورمش اولدم *vurmùś oldùm*, io venni, e son venuto a percuotere, اورمش اولدك *vurmùś oldùn-*, اورمش اولدی *vurmùś oldù*. Plur. اورمش اولدق *vurmùś oldùk*, اورمش اولدکز *vurmùś oldun-ùz*, اورمش اولدیلر *vurmùś oldulàr*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اوردی ایدم *vurdù idym*, io avevo percosso, اوردی ایدك *vurdù idyn-*, اوردی ایدی *vurdù idy*. Plur. اوردی ایدك *vurdù idyk*, اوردی ایدکز *vurdù idyn-yz*, اوردی ایدیلر *vurdù idylar*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اورمشیدم *vurmùś udum*, io già avevo percosso, اورمشیدك *vurmùś udun-*, اورمشیدی *vurmùś udu*. Plur. اورمشیدق

 vur-

vurmùś uduk, اورمشيدككز *vurmùś udun-uz*, اورمشيديلر *vurmùś udular*.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

اورمش ايمشم *vurmùś umuś um*, si dice, che io avessi percosso, اورمش ايمشسن *vurmùś umuś sun*, اورمش ايمش *vurmùś umuś*. Plur. اورمش ايمشز *vurmùś umuś uz*, اورمش ايمشسكز *vurmùś umuś sun-uz*, اورمش ايمشلر *vurmùś umuślar*.

Futuro semplice.

Sing.

اوروروم *vurùrum*, io percuoterò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

اورمش اولوروم *vurmùś olùrum*, io verrò a percuotere, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

اورەجق اولدم *vuraḡyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per percuotere, اورەجق اولدك *vuraḡyàgh oldùn-*, اورەجق اولدى *vuraḡyàgh oldù*. Plur. اورەجق اولدق *vuraḡyàgh oldùk*, اورەجق اولدكز *vuraḡyàgh oldun-ùz*, اورەجق اولديلر *vuraḡyàgh oldulàr*.

Fu-

Futuro misto relativo.

Sing.

اورەجق اولمشم *vurağyàgh olmùś um*, si dice, che io sia, o fossi stato per percuotere, اورەجق اولمشسن *vurağyàgh olmùś sun*, اورەجق اولمش *vurağyàgh olmùś*. Plur. اورەجق اولمسز *vurağyàgh olmùś uz*, اورەجق اولمشسکز *vurağyàgh olmùś sun-uz*, اورەجق اولمشلر *vurağyàgh olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

اور *vur*, percuoti tu, اورسون *vursùn*. Plur. اورەلم *vuralỳm*, اوریکز *vùrun-uz*, o اوریك *vùrun-*, اورسونلر *vursunlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولایکه اورە ایدم *bolajlki vurà idym*, Iddio volesse, che io percuotessi, اورە ایدك *vurà idyn-*, اورە ایدی *vurà idy*. Plur. اورە ایدك *vurà idyk*, اورە ایدکز *vurà idyn-yz*, اورە ایدیلر *vurà idylar*.

Preterito perfetto.

Sing.

بولايكه اورمش اولم *bolàjlli vurmùś olàm*, Iddio voglia, che io abbia percosso, اورمش اولهسن *vurmùś olàsyn*, اورمش اوله *vurmùś olà*. Plur. اورمش اولهيز *vurmùś olàiz*, اورمش اولهسكز *vurmùś olàsyn-yz*, اورمش اولهلر *vurmùś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولايكه اورمش اوليدم *bolàjlli vurmùś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi percosso, اورمش اوليدك *vurmùś olàidyn-*, اورمش اوليدى *vurmùś olàidy*. Plur. اورمش اوليدق *vurmùś olàidyk*, اورمش اوليدكز *vurmùś olàidyn-yz*, اورمش اوليديلر *vurmùś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولايكه اورم *bolàjlli vuràm*, Iddio voglia, che io percuota, اورهسن *vuràsyn-*, اوره *vurà*. Plur. اورهيز *vuràiz*, اورهسز *vuràsyz*, اورهلر *vuralàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

اوررسم *vurùrsam*, se io percuoto, اوررسك *vurùrsan-*,

san- , اورورسه *vurùrsa* . Plur. اورورسق *vurùrsak* , اورورسكز *vurùrsan-yz* , اورورسه‌لر *vurùrsalar* , o اورورلرسه *vururlàrsa* .

Presente continuo , o determinato .

Sing.

اوريورسم *vurùjorsam* , se io sto percuotendo , اوريورسك *vurùjorsan-* , اوريورسه *vurùjorsa* . Plur. اوريورسق *vurùjorsak* , اوريورسكز *vurùjorsan-yz* , اوريورسه‌لر *vurùjorsalar* , o اوريورلرسه *vurujorlàrsa* .

Preterito imperfetto indefinito .

Sing.

اورورسيدم *vurùrsa idym* , quando io percuoteva , اورورسيدك *vurùrsa idyn-* , اورورسيدى *vurùrsa idy* . Plur. اورورسيدق *vurùrsa idyk* , اورورسيدكز *vurùrsa idyn-yz* , اورورسيديلر *vurùrsa idylar* , o اورورلرسه ايدى *vururlàrsa idy* .

Preterito imperfetto continuo , o determinato .

Sing.

اوريورسيدم *vurùjorsa idym* , quando io stava percuotendo . اوريورسيدك *vurùjorsa idyn-* , اوريورسيدى *vurùjorsa idy* . Plur. اوريورسيدق *vurùjorsa idyk* , اوريورسيدكز *vurùjorsa idyn-yz* , اوريورسيديلر *vurùjorsa idylar* .

Sing.

اورورسه ايمشم *vurùrsa imyś ym*, si dice, che quando io percuoteva, اورورسه ايمشسن *vurùrsa imyś syn*, اورورسه ايمش *vurùrsa imyś*. Plur. اورورسه ايمشز *vurùrsa imyś yz*, اورورسه ايمشسكز *vurùrsa imyś syn-yz*, اورورسه ايمشلر *vurùrsa imyś lar*, o اورورلرسه ايمش *vururlàrsa imyś*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اوريورسه ايمشم *vurùjorsa imyś ym*, si dice, che quando io percuoteva, اوريورسه ايمشسن *vurùjorsa imyś syn*, اوريورسه ايمش *vurùjorsa imyś*. Plur. اوريورسه ايمشز *vurùjorsa imyś yz*, اوريورسه ايمشسكز *vurùjorsa imyś syn-yz*, اوريورسه ايمشلر *vurù-jorsa imyślar*, o اوريورلرسه ايمش *vurujorlàrsa imyś*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اورسم *vursàm*, se io percuotessi, اورسك *vursàn-*, اورسه *vursà*. Plur. اورسق *vursàk*, اورسكز *vursan-yz*, اورسهلر *vursalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

اوروردم *vurùr udum*, io percuoterei, ed avrei percosso, come il Preterito imperfetto dell'Indicativo. Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوردی ایسم *vurdù isam*, se, o quando io percossi, ed ho percosso, اوردی ایسك *vurdù isan-*, اوردی ایسه *vurdù isa*. Plur. اوردی ایسك *vurdù isak*, اوردی ایسکز *vurdù isan-yz*, اوردی ایسهلر *vurdù isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اورمش ایسم *vurmùś ysam*, si dice, che quando io ho percosso, o se si dice, che io abbia percosso, o se io avrò percosso, اورمش ایسك *vurmùś ysan-*, اورمش ایسه *vurmùś ysa*. Plur. اورمش ایسك *vurmùś ysak*, اورمش ایسکز *vurmùś ysan-yz*, اورمش ایسهلر *vurmùś ysalar*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اوردی ایسه ایدم *vurdù isa idym*, quando io avevo percosso, اوردی ایسه ایدك *vurdù isa idyn-*, اوردی ایسه ایدی *vurdù isa idy*. Plur. اوردی ایسه ایدك *vurdù isa idyk*, اوردی ایسه ایدکز *vurdù isa idyn-yz*, اوردی ایسه ایدیلر *vurdù isa idylar*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اورمش ايسه ايدم *vurmùś ysa idym*, tempo fa quando io avevo percosso, اورمش ايسه ايدك *vurmùś ysa idyn-*, اورمش ايسه ايدى *vurmùś ysa idy*. Plur. اورمش ايسه ايدك *vurmùś ysa idyk*, اورمش ايسه ايدكز *vurmùś isa idyn-yz*, اورمش ايسه ايديلر *vurmùś ysa idylar*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

اورمش اولسم *vurmùś olsàm*, se mai io avessi percosso, اورمش اولسك *vurmùś olsàn-*, اورمش اولسه *vurmùś olsà*. Plur. اورمش اولسق *vurmùś olsàk*, اورمش اولسكز *vurmùś olsan-yz*, اورمش اولسلر *vurmùś olsàlàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اورسه ايدم *vursà idym*, se io avessi percosso, اورسه ايدك *vursà idyn-*, اورسه ايدى *vursà idy*. Plur. اورسه ايدك *vursà idyk*, اورسه ايدكز *vursà idyn-yz*, اورسه ايديلر *vursà idylar*.

prima voce del preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اورمش اولسيدم *vurmùś olsà idym*, se io per l' avanti aves-

avessi percosso , اورمش اولسيدك *vurmùś olsà idyn-* , اورمش اولسيدى *vurmùś olsà idy* . Plur. اورمش اولسيدق *vurmùś olsà idyk* , اورمش اولسيدكز *vurmùś olsà idyn-yz* , اورمش اولسيديلر *vurmùś olsà idylar* .

Seconda voce del preterito più che perfetto remoto .

Sing.

اورمش اولوردم *vurmùś olùrdum* , io avrei già percosso , o sarei venuto a percuotere , اورمش اولوردك *vurmùś olùr-dun-* , اورمش اولوردى *vurmùś olùrdu* . Plur. اورمش اولوردق *vurmùś olùrduk* , اورمش اولوردكز *vurmùś olùrdun-uz* , اورمش اولورديلر *vurmùś olùrdular* .

Futuro .

Sing.

اورورسم *vurùrsam* , se , o quando io percuoterò , come il Presente .

Modo Subjuntivo ,

che include obbligo , e necessità .

Presente , e Futuro .

Sing.

اورەجق ايسم *vuraḡyàgh ysam* , se io ho da percuotere , اورەجق ايسك *vuraḡyàgh ysan-* , اورەجق ايسه *vura-*

 ḡyàgh

ḡyàgh ysa. Plur. اورهجق ایسك *vuraḡyàgh ysak*, اورهجق ایسکز *vuraḡyàgh ysan-yz*, اورهجق ایسهلر *vuraḡyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

اورهجق ایسه ایدم *vuraḡyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da percuotere, اورهجق ایسه ایدك *vuraḡyàgh ysa idyn-*, اورهجق ایسه ایدی *vuraḡyàgh ysa idy*. Plur. اورهجق ایسه ایدك *vuraḡyàgh ysa idyk*, اورهجق ایسه ایدکز *vuraḡyàgh ysa idyn-yz*, اورهجق ایسه ایدیلر *vuraḡyàgh ysa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اورهجق ایمش ایسم *vuraḡyàgh ymyś ysam*, si dice, che quando io avevo da percuotere, اورهجق ایمش ایسك *vuraḡyàgh ymyś ysan-*, اورهجق ایمش ایسه *vuraḡyàgh ymyś ysa*. Plur. اورهجق ایمش ایسك *vuraḡyàgh ymyś ysak*, اورهجق ایمش ایسکز *vuraḡyàgh ymyś ysan-yz*, اورهجق ایمش ایسهلر *vuraḡyàgh ymyś ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اورهجق اولسم *vuraḡyàgh olsàm*, se io avessi da percuotere, اورهجق اولسك *vuraḡyàgh olsàn-*, اورهجق اولسه

vura-

vurağyàgh olsà. Plur. اورهجق اولسق *vurağyàgh olsàk*, اورهجق اولسكز *vurağyàgh olsan-yz*, اورهجق اولسهلر *vurağyàgh olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اورهجق اولدم ايسه *vurağyùgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per percuotere, اورهجق اولدك ايسه *vurağyàgh oldùn-ysa*, اورهجق اولدى ايسه *vurağyàgh oldù isa*. Plur. اورهجق اولدق ايسه *vurağyàgh oldùgh ysa*, اورهجق اولدكز ايسه *vurağyàgh oldun-ùz ysa*, اورهجق اولديلر ايسه *vurağyàgh oldulàr ysa*.

Preterito perfetto relativo.

Sing.

اورهجق اولمش ايسم *vurağyàgh olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per percuotere, اورهجق اولمش ايسك *vurağyàgh olmùś ysan-*, اورهجق اولمش ايسه *vurağyàgh olmùś ysa*. Plur. اورهجق اولمش ايسك *vurağyàgh olmùś ysak*, اورهجق اولمش ايسكز *vurağyàgh olmùś ysan-yz*, اورهجق اولمش ايسهلر *vurağyàgh olmùś ysalar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اورهجق اولسيدم *vurağyàgh olsà idym*, se io fossi stato

 per

per percuotere , اوره‌جق اولسیدک *vurağyàgh olsà idyn-* , اوره‌جق اولسیدی *vurağyàgh olsà idy*. Plur. اوره‌جق اولسیدق *vurağyàgh olsà idyk* , اوره‌جق اولسیدکز *vurağyàgh olsà idy-n-yz* , اوره‌جق اولسیدیلر *vurağyàgh olsà idylar*.

Futuro.

Sing.

اوره‌جق اولورسم *vurağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da percuotere , اوره‌جق اولورسك *vurağyàgh olùrsan-* , اوره‌جق اولورسه *vurağyàgh olùrsa*. Plur. اوره‌جق اولورسق *vurağyàgh olùrsak* , اوره‌جق اولورسکز *vurağyàgh olùrsan-yz* , اوره‌جق اولورسه‌لر *vurağyàgh olùrsalar*, o اوره‌جق اولورلرسه *vurağyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اورمق *vurmàk* , percuotere.

Declinazione del Presente , e Preterito imperfetto.

Nom. اورمق *vurmàk*, o اورمه *vurmà* , percuotere , o il percuotere.

Gen. اورمغك *vurmaghỳn-* , o اورمه‌نك *vurmanỳn-* , di percuotere.

Gen. اورمق *vurmàk*, di percuotere.

Dat.

Dat. اورمغه *vurmaghà*, a percuotere.

Acc. اورمغی *vurmaghỳ*, il percuotere.

Acc. اورمق *vurmàk*, percuotere.

Abl. اورمقدن *vurmakdàn*, o اورمهدن *vurmadàn*, dal percuotere, o per percuotere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورمم *vurmàm*, il percuotere io.

Gen. اورمك *vurmamỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورمز *vurmamỳz*, il percuotere noi.

Gen. اورمزك *vurmamyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورمك *vurmàn-*, il percuotere tu.

Gen. اورمكك *vurman-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورمكز *vurman-ỳz*, il percuotere voi.

Gen. اورمكزك *vurman-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورمسی *vurmasỳ*, il percuotere quello.

Gen. اورمسنك *vurmasynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورملری *vurmalarỳ*, il percuotere quelli.

Gen. اورملرينك *vurmalarynỳn-*, &c.

Pre-

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اوردق *vurdùk*, aver percosso.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اوردق *vurdùk*, aver percosso.

Abl. اوردقدن *vurdukdàn*, dall' aver percosso.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورديغم *vurdughùm*, aver io percosso.

Gen. اورديغمك *vurdughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اورديغمز *vurdughumùz*, aver noi percosso.

Gen. اورديغمزك *vurdughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورديغك *vurdughùn-*, aver tu percosso.

Gen. اورديغكك *vurdughun-ùn*, &c.

Plur.Nom. اورديغكز *vurdughun-ùz*, aver voi percosso.

Gen. اورديغكزك *vurdughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورديغى *vurdughù*, aver quello percosso.

Gen. اورديغنك *vurdughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرى *vurduklary*, aver quello percosso.

Gen. اوردقلرينك *vurduklarynyn-*, &c.

Fu-

Futuro semplice.

اورهجق *vurağyàk*, dover percuotere.

Declinazione del Futuro semplice.

Cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورهجغيم *vurağyaghỳm*, dover io percuotere.

Gen. اورهجغيمك *vurağyaghymỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورهجغيمز *vurağyaghymỳz*, dover noi percuotere.

Gen. اورهجغيمزك *vurağyaghymyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورهجغك *vurağyaghỳn-*, dover tu percuotere.

Gen. اورهجغيكك *vurağyaghyn-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورهجغيكز *vurağyaghyn-ỳz*, dover voi percuotere.

Gen. اورهجغيكزك *vurağyaghyn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورهجغى *vurağyaghỳ*, dover quello percuotere.

Gen. اورهجغنك *vurağyaghynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اورهجقلرى *vuragyaklarỳ*, dover quelli percuotere.

Gen. اورهجقلرينك *vurağyaklarynỳn-*, &c.

Futuro misto.

اورهجق اولمق *vurağyàgh olmàk*, aver dovuto percuotere.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورەجق اولديغم *vuraḡyàgh oldughùm*, aver dovuto io percuotere.

Gen. اورەجق اولديغمك *vuraḡyàgh oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجق اولديغمز *vuraḡyàgh oldughumùz*, aver dovuto noi percuotere.

Gen. اورەجق اولديغمزك *vuraḡyàgh oldughumuzùn-*,&c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورەجق اولديغك *vuraḡyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu percuotere.

Gen. اورەجق اولديغكك *vuraḡyàgh oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجق اولديغكز *vuraḡyàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi percuotere.

Gen. اورەجق اولديغكزك *vuraḡyàgh oldughun-uzùn-*,&c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورەجق اولديغى *vuraḡyàgh oldughù*, aver dovuto quello percuotere.

Gen. اورەجق اولديغنك *vuraḡyàgh oldughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجق اولدقلرى *vuragyàgh oldùklary*, aver dovuto quelli percuotere.

Gen.

Gen. اورەجق اولدقلرينك *vuragyàgh oldaklarynyn*-, &c.

Gerundj.

اوروركن *vurùr ilken*, mentre io percuoto, e percuotevo, tu percuoti, e percuotevi, &c.

اوريوركن *vurùjor ilken*, percuotendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi percuotendo, &c.

اورمشيكن *vurmùś ilken*, quantunque io abbia, tu abbi percosso, &c. o avendo percosso.

اورەجق ايكن *vuragyàgh ilken*, io, tu, quello in vece di percuotere, &c. o mentre io ero, tu eri per percuotere, &c.

اورملو ايكن *vurmaly ilken*, io, tu in vece di dover percuotere, &c. o dovendo percuotere.

اورديغم وارايكن *vurdughùm var ilken*; اورديغك وارايكن *vurdughùn- var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi percosso.

اورديغم واراېمشيكن *vurdughùm var ymyś ilken*, اورديغك واراېمشيكن *vurdughùn- var ymyś ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi percosso, &c.

اوروب *vurùp*, percuotendo, ed avendo percosso.

اورەرق *vuraràk*, percuotendo, col percuotere.

اورنجه

اورنجه *vurùngya*, finchè io percuota, tu percuota, &c. o mentre io percuoto, tu percuoti, &c. o se io percuoto, tu percuoti, &c. o percuotendo io, tu, &c. o subito che io percossi, ed ho percosso, tu percotesti, ed hai percosso, &c.

اورلدن برو *vuraldàn beri*, da che, o dappoichè io percossi, ed ho percosso, tu percotesti, ed hai percosso, &c.

اوره لو *vuraly*, da che io percossi, ed ho percosso, tu percotesti, ed hai percosso, &c.

Supino.

اوره اوره *vura vura*, percuotendo più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

اورور *vurùr* indeclinabile, chi percuote, e percuoteva, o percuota, e percuotesse.

Participio del tempo Pres.Pret.inp.Perf.più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اوران *vuràn*, quello, il quale percuote, percuoteva, percosse, ha, ed avea percosso, e percuoterà.

Gen. اورانك *vuranyn-*, &c.

Plur.Nom. اورانلر *vuranlàr*, quelli, i quali percuotono, per-

percuotevano, percossero, hanno, ed aveano percosso, e percuoteranno.

Gen. اورانلرك *vuranlaryn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

اورمش *vurmìś* indeclinabile, chi ha, o abbia percosso, e avesse percosso.

Participio del Pres.Pret.imp.Perf.e più che Perf.di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اورديغم *vurdughùm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me percosso.

Gen. اورديغمك *vurdughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرم *vurduklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me percossi.

Gen. اوردقلريمك *vurduklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. اورديغمز *vurdughumùz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi percosso.

Gen. اورديغمزك *vurdughumuzùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلريمز *vurduklarymyz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi percossi.

Gen. اوردقلرمزك *vurduklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورديغك *vurdughùn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te percosso.

Gen. اورديغكك *vurdughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرك *vurduklaryn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te percossi.

Gen. اوردقلريكك *vurduklaryn-ỳn-*, &c.

Sing.Nom. اورديغكز *vurdughun-ùz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi percosso.

Gen. اورديغكزك *vurdughun-uzùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلريكز *vurduklaryn-ỳz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi percossi.

Gen. اوردقلريكزك *vurduklaryn-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورديغى *vurdughù*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui percosso.

Gen. اورديغنك *vurdughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلرى *vurduklarỳ*, quelli, i quali sono, erano,

no, furono, sono stati, ed erano stati da lui percossi.

Gen. اوردقلرینك *vurduklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. اوردقلری *vurduklary*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro percosso.

Gen. اوردقلرینك *vurduklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. اوردقلری *vurduklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro percossi.

Gen. اوردقلرینك *vurduklarynyn-*, &c.

Participio del Futuro.

اوره‌جق *vuragyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da percuotere, per percuotere.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوره‌جغیم *vuragyaghym*, quello, il quale si deve da me percuotere.

Gen. اوره‌جغیمك *vuragyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اوره‌جقلرم *vuragyaklarym*, quelli, i quali, si devono da me percuotere.

Gen. اوره‌جقلریمك *vuragyaklarymyn-*, &c.

Sing.

Sing.Nom. اورەجغيمز *vuraḡyaghymỳz* , quello , il quale si deve da noi percuotere.

Gen. اورەجغيمزك *vuraḡyaghymyzỳn-* , &c.

Plur.Nom. اورەجقلريمز *vuraq̄yaklarymỳz* , quelli , i quali si devono da noi percuotere.

Gen. اورەجقلريمزك *vuraḡyaklarymyzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اورەجغك *vuraḡyaghỳn-* , quello , il quale si deve da te percuotere.

Gen. اورەجغيكك *vuraḡyaghyn-ỳn-* , &c.

Plur.Nom. اورەجقلرك *vuraḡyaklarỳn-* , quelli , i quali si devono da te percuotere.

Gen. اورەجقلريكك *vuraḡyaklaryn-ỳn-* , &c.

Sing.Nom. اورەجغيكز *vuraḡyaghyn-ỳz* , quello , il quale si deve da voi percuotere.

Gen. اورەجغيكزك *vuraḡyaghyn-yzỳn-* , &c.

Plur.Nom. اورەجقلريكز *vuraḡyaklaryn-ỳz* , quelli , i quali si devono da voi percuotere.

Gen. اورەجقلريكزك *vuraḡyaklaryn-yzỳn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اورەجغى *vuraḡyaghỳ* , quello , il quale si deve da lui percuotere.

Gen.

Gen. اورەجغینك *vurağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجقلری *vurağyaklary*, quelli, i quali si devono da lui percuotere.

Gen. اورەجقلرینك *vurağyaklarynyn-*, &c.

Sing.Nom. اورەجقلری *vurağyaklary*, quello, il quale si deve da loro percuotere.

Gen. اورەجقلرینك *vurağyaklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. اورەجقلری *vurağyaklary*, quelli, i quali si devono da loro percuotere.

Gen. اورەجقلرینك *vurağyaklarynyn-*, &c.

اورمەلو *vurmaly* indeclinabile, chi deve percuotere, o bisogna percuotere.

CAPITOLO XIV.

Duodecima Conjugazione.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing.

اوقورم *okùrum*, io leggo, اوقورسن *okùrsun*, اوقور *okùr*. Plur. اوقورز *okùruz*, اوقورسكز *okùrsun-uz*, اوقورلر *okurlàr*.

Pro-

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اوقويورم *okùjorum*, io sto leggendo, اوقويورسن *okù-jorsun*, اوقويور *okùjor*. Plur. اوقويورز *okùjoruz*, اوقويورسكز *okùjorsun-uz*, اوقويورلر *okùjorlar*.

Presente doppio.

Sing.

اوقومش اولورم *okùmùś olùrum*, io vengo a leggere, اوقومش اولورسن *okùmùś olùrsun*, اوقومش اولور *okùmùś olùr*. Plur. اوقومش اولورز *okùmùś olùruz*, اوقومش اولورسكز *okù-mùś olùrsun-uz*, اوقومش اولورلر *okùmùś olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اوقوردم *okùrudum*, io leggeva, اوقوردك *okùrudun-*, اوقوردی *okùrudu*. Plur. اوقوردق *okùruduk*, اوقوردكز *okùr-udun-uz*, اوقورديلر *okùrudular*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اوقويور ايدم *okùjor udum*, io stava leggendo, اوقويور ايدك *okùjor udun-*, اوقويور ايدی *okùjor udu*. Plur. اوقويور ايدك *okùjor uduk*, اوقويور ايدكز *okùjor udun-uz*, اوقويور ايديلر *okùjor udular*.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اوقورايمشم *okùr umuśum*, si dice, che io leggessi, اوقورايمشسن *okùr umuśsun*, اوقورايمش *okùr umuś*. Plur. اوقورايمشز *okùr umuśuz*, اوقورايمشسكز *okùr umuśsun-uz*, اوقورايمشلر *okùr umuślar*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اوقويورايمشم *okùjor umuśum*, si dice, che io stessi leggendo, اوقويورايمشسن *okùjor umuśsun*, اوقويورايمش *okùjor umuś*. Plur. اوقويورايمشز *okùjor umuśuz*, اوقويور ايمشسكز *okùjor umuśsun-uz*, اوقويورايمشلر *okùjor umuślar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوقودم *okùdùm*, io lessi, ed ho letto, اوقودك *okùdùn*, اوقودى *okùdù*. Plur. اوقودق *okùdùk*, اوقودكز *okùdun-ùz*, اوقوديلر *okùdulàr*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اوقومشم *okùmùśum*, si dice, o mi pare, che io abbia letto, اوقومشسن *okùmùśsun*, اوقومش *okùmùś*. Plur. اوقومشز

Z z *okù-*

okùmùśuz , اوقومشسكز *okùmùśsun-uz* , اوقومشلر *okù-muślàr* .

Preterito perfetto doppio .

Sing.

اوقومش اولدم *okùmùś oldùm* , io venni , e son venuto a leggere , اوقومش اولدك *okùmùś oldùn-* , اوقومش اولدى *okùmùś oldù* . Plur. اوقومش اولدق *okùmùś oldùk* , اوقومش اولدكز *okùmùś oldun-ùz* , اوقومش اولديلر *ukùmùś oldulàr* .

Preterito più che perfetto determinato .

Sing.

اوقودى ايدم *okùdù idym* , io avevo letto , اوقودى ايدك *okùdù idyn-* , اوقودى ايدى *okùdù idy* . Plur. اوقودى ايدك *okùdù idyk* , اوقودى ايدكز *okùdù idyn-yz* , اوقودى ايديلر *okùdù idylar* .

Preterito più che perfetto remoto .

Sing.

اوقومش ايدم *okùmùś udum* , io già avevo letto , اوقومش ايدك *okùmùś udun-* , اوقومش ايدى *okùmùś udu* . Plur. اوقومش ايدك *okùmùś uduk* , اوقومش ايدكز *okùmùś udun-uz* , اوقومش ايديلر *okùmùś udular* .

Pre-

Preterito più che perfetto relativo.

Sing.

اوقومش ايمشم *okùmùś umuśum*, si dice, che io avessi letto, اوقومش ايمشسن *okùmùś umuśsun*, اوقومش ايمش *okù-mùś umuś*. Plur. اوقومش ايمشز *okùmùś umuśuz*, اوقومش ايمشسكز *okùmùś umuśsun-uz*, اوقومش ايمشلر *okùmùś umuślar*.

Futuro semplice.

Sing.

اوقورم *okùrum*, io leggerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing.

اوقومش اولورم *okùmùś olùrum*, io verrò a leggere, come il Presente.

Futuro misto.

Sing.

اوقويمجق اولدم *okùjag̃yàgh oldùm*, io fui, e sono stato per leggere, اوقويمجق اولدك *okùjag̃yàgh oldùn*, اوقويمجق اولدى *okùjag̃yàgh oldù*. Plur. اوقويمجق اولدق *okùjag̃yàgh oldùk*, اوقويمجق اولدكز *okùjag̃yàgh oldun-ùz*, اوقويمجق اولديلر *okùjag̃yàgh oldulàr*.

Futuro misto relativo.

Sing.

اوقويەجق اولمشم *okùjağyàgh olmùśum*, si dice, che io sia, e fossi stato per leggere, اوقويەجق اولمشسن *okùjağyàgh olmùśsun*, اوقويەجق اولمش *okùjağyàgh olmùś*. Plur. اوقويەجق اولمشز *okùjağyàgh olmùśuz*, اوقويەجق اولمشسكز *okùjağyàgh olmùśsun-uz*, اوقويەجق اولمشلر *okùjağyàgh olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing.

اوقو *okù*, leggi tu, اوقوسون *okùsùn*. Plur. اوقويەلم *okùjalym*, اوقويكز *okùjun-uz*, o اوقويك *okùjun-*, اوقوسونلر *okùsunlàr*.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing.

بولايكه اوقويه ايدم *bolàjki okùjà idym*, Iddìo volesse, che io leggessi, اوقويه ايدك *okùjà idyn-*, اوقويه ايدى *okùjà idy*. Plur. اوقويه ايدك *okùjà idyk*, اوقويه ايدكز *okùjà idyn-yz*, اوقويه ايديلر *okùjà idylar*.

Sing.

بولایکه اوقومش اولم *bolàjlki okùmùś olàm*, Iddio voglia, che io abbia letto, اوقومش اولەسن *okùmùś olàsyn*, اوقومش اولە *okùmùś olà*. Plur. اوقومش اولەیز *okùmùś olàiz*, اوقومش اولەسز *okùmùś olàsyz*, اوقومش اولەلر *okùmùś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing.

بولایکه اوقومش اولیدم *bolàjlki okùmùś olàidym*, Iddio volesse, che io avessi letto, اوقومش اولیدک *okùmùś olàidyn*, اوقومش اولیدی *okùmùś olàidy*. Plur. اوقومش اولیدق *okùmùś olàidyk*, اوقومش اولیدکز *okùmùś olàidyn-yz*, اوقومش اولیدیلر *okùmùś olàidylar*.

Futuro.

Sing.

بولایکه اوقویم *bolàjlki okùjàm*, Iddio voglia, che io legga, اوقویەسن *okùjàsyn*, اوقویە *okùjà*. Plur. اوقویەیز *okùjàiz*, اوقویەسز *okùjàsyz*, اوقویەلر *okùjalàr*.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing.

اوقورسم *okùrsam*, se io leggo, اوقورسك *okùrsan*, اوقورسه

اوقورسه *okùrsa* . Plur. اوقورسق *okùrsak* , اوقورسکز *okùr-san-yz* , اوقورسهلر *okùrsalar* , o اوقورلرسه *okurlàrsa* .

Presente continuo, o determinato.

Sing.

اوقویورسم *okùjorsam* , se io sto leggendo , اوقویورسك *okùjorsan-* , اوقویورسه *okùjorsa* . Plur. اوقویورسق *okùjorsak* , اوقویورسکز *okùjorsan-yz*, اوقویورسهلر *okùjorsalar*, o اوقویورلرسه *okujorlàrsa* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing.

اوقورسیدم *okùrsaidym* , quando io leggeva , اوقورسیدك *okùrsaidyn-* , اوقورسیدی *okùrsaidy* . Plur. اوقورسیدق *okùrsaidyk* , اوقورسیدکز *okùrsaidyn-yz* , اوقورسیدیلر *okùrsa-idylar* , o اوقورلرسه ایدی *okurlàrsaidy* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing.

اوقویورسه ایدم *okùjorsa idym* , quando io stava leggen-do , اوقویورسه ایدك *okùjorsa idyn-* , اوقویورسه ایدی *okùjorsa idy* . Plur. اوقویورسه ایدك *okùjorsa idyk* , اوقویورسه ایدکز *okùjorsa idyn-yz* , اوقویورسه ایدیلر *okùjorsa idylar* .

Pre-

Sing.

اوقورسه ایمشم *okùrsa imyśym*, si dice, che quando io leggeva, اوقورسه ایمشسن *okùrsa imyśsyn*, اوقورسه ایمش *okùrsa imyś*. Plur. اوقورسه ایمشز *okùrsa imyśyz*, اوقورسه ایمشسکز *okùrsa imyśsyn-yz*, اوقورسه ایمشلر *okùrsa imyślar*, o اوقورلرسه ایمش *okurlàrsa imyś*:

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing.

اوقویورسه ایمشم *okùjorsa imyśym*, si dice, che quando io stava leggendo, اوقویورسه ایمشسن *okùjorsa imyśsyn-*, اوقویورسه ایمش *okùjorsa imyś*. Plur. اوقویورسه ایمشز *okùjorsa imyśyz*, اوقویورسه ایمشسکز *okùjorsa imyśsyn-yz*, اوقویورسه ایمشلر *okùjorsa imyślar*, o اوقویورلرسه ایمش *okùjorlàrsa imyś*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اوقوسم *okùsàm*, se io leggessi, اوقوسك *okùsàn-*, اوقوسه *okùsà*. Plur. اوقوسق *okùsàk*, اوقوسکز *okùsan-yz*, اوقوسهلر *okùsalàr*.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing.

اوقوردم *okùrudum*, io leggerei, ed avrei letto, come il Preterito imperfetto dell'Indicativo. Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوقودى ايسم *okùdù isam*, se, o quando io lessi, ed ho letto, اوقودى ايسك *okùdù isan-*, اوقودى ايسه *okùdù isa*. Plur. اوقودى ايسك *okùdù isak*, اوقودى ايسكز *okùdù isan-yz*, اوقودى ايسهلر *okùdù isalar*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing.

اوقومش ايسم *okùmùś ysam*, si dice, che quando io ho letto, o se si dice, che io abbia letto, o se io avrò letto, اوقومش ايسك *okùmùś ysan-*, اوقومش ايسه *okùmùś ysa*. Plur. اوقومش ايسك *okùmùś ysak*, اوقومش ايسكز *okùmùś ysan-yz*, اوقومش ايسهلر *okùmùś ysalar*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing.

اوقودى ايسه ايدم *okùdù isa idym*, quando io avevo letto, اوقودى ايسه ايدك *okùdù isa idyn-*, اوقودى ايسه ايدى *okùdù isa idy*. Plur. اوقودى ايسه ايدك *okùdù isa idyk*, اوقودى ايسه ايدكز *okùdù isa idyn-yz*, اوقودى ايسه ايديلر *okùdù isa idylar*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اوقومش ايسه ايدم *okùmùś ysa idym*, tempo fà quando io avevo letto, اوقومش ايسه ايدك *okùmùś ysa idyn-*, اوقومش ايسه ايدى *okùmùś ysa idy*. Plur. اوقومش ايسه ايدك *okùmùś ysa idyk*, اوقومش ايسه ايدكز *okùmùś ysa idyn-yz*; اوقومش ايسه ايديلر *okùmùś ysa idylar*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing.

اوقومش اولسم *okùmùś olsàm*, se mai io avessi letto, اوقومش اولسك *okùmùś olsàn-*, اوقومش اولسه *okùmùś olsà*. Plur. اوقومش اولسق *okùmùś olsàk*, اوقومش اولسكز *okùmùś olsan-yz*, اوقومش اولسهلر *okùmùś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اوقوسه ايدم *ukùsà idym*, se io avessi letto, اوقوسه ايدك *okùsà idyn-*, اوقوسه ايدى *okùsà idy*. Plur. اوقوسه ايدك *okùsà idyk*, اوقوسه ايدكز *okùsà idyn-yz*, اوقوسه ايديلر *okùsà idylar*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اوقومش اولسيدم *okùmùś olsàidym*, se io per l' avanti

 avessi

avessi letto, اوقومش اولسيدك *okùmùś olsàidyn-*, اوقومش اولسيدى *okùmùś olsàidy*. Plur. اوقومش اولسيدق *okùmùś olsàidyk*, اوقومش اولسيدكز *okùmùś olsàidyn-yz*, اوقومش اولسيديلر *okùmùś olsàidylar*.

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing.

اوقومش اولوردم *okùmùs olùrdum*, io avrei già letto, o sarei venuto a leggere, اوقومش اولوردك *okùmùś olùrdun-*, اوقومش اولوردى *okùmùś olùrdu*. Plur. اوقومش اولوردق *okùmùś olùrduk*, اوقومش اولوردكز *okùmùś olùrdun-uz*, اوقومش اولورديلر *okùmùś olùrdular*.

Futuro.

Sing.

اوقورسم *okùrsam*, se, o quando io leggerò, come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing.

اوقويه‌جق ايسم *okùjagyàgh ysam*, se io ho da leggere, اوقويه‌جق ايسك *okùjag̃yàgh ysan-*, اوقويه‌جق ايسه *okùja-g̃yàgh*

ğyàgh ysa. Plur. اوقويه‌جق ايسك *okùjağyàgh ysak*, اوقويه‌جق ايسكز *okùjağyàgh ysan-yz*. اوقويه‌جق ايسه‌لر *okùjağyàgh ysalar*.

Preterito imperfetto determinato.

Sing.

اوقويه‌جق ايسه ايدم *okùjağyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da leggere, اوقويه‌جق ايسه ايدك *okùjağyàgh ysa idyn-*, اوقويه‌جق ايسه ايدى *okùjağyàgh ysa idy*. Plur. اوقويه‌جق ايسه ايدك *okùjağyàgh ysa idyk*, اوقويه‌جق ايسه ايدكز *okùjağyàgh ysa idyn-yz*, اوقويه‌جق ايسه ايديلر *okùjağyàgh ysa idylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing.

اوقويه‌جق ايمش ايسم *okùjağyàgh ymyś ysam*, si dice, che quando io avevo da leggere, اوقويه‌جق ايمش ايسك *okùjağyàgh ymyś ysan-*, اوقويه‌جق ايمش ايسه *okùjağyàgh ymyś ysa*. Plur. اوقويه‌جق ايمش ايسك *okùjağyàgh ymyś ysak*, اوقويه‌جق ايمش ايسكز *okùjağyàgh ymyś ysan-yz*, اوقويه‌جق ايمش ايسه‌لر *okùjağyàgh ymyś ysalar*.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing.

اوقويه‌جق اولسم *okùjağyàgh olsàm*, se io avessi da leg-

leggere , اوقويەجق اولسك *okùjag̃yàgh olsàn-* , اوقويەجق اولسە *okùjag̃yàgh olsà* . Plur. اوقويەجق اولسق *okùjag̃yàgh olsàk* , اوقويەجق اولسكز *okùjag̃yàgh olsan-ỳz* , اوقويەجق اولسەلر *okùjag̃yàgh olsalàr* .

Preterito perfetto determinato.

Sing.

اوقويەجق اولدم ايسە *okùjag̃yàgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per leggere, اوقويەجق اولدك ايسە *okùjag̃yàgh oldùn-ysa* , اوقويەجق اولدى ايسە *okùjag̃yàgh oldù isa*. Plur. اوقويەجق اولدق ايسە *okùjag̃yàgh oldùgh ysa* , اوقويەجق اولدكز ايسە *okùjag̃yàgh oldun-ùz ysa* , اوقويەجق اولديلر ايسە *okùjag̃yàgh oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo.

Sing.

اوقويەجق اولمش ايسم *okùjag̃yàgh olmùś ysam* , si dice, che quando io sono stato per leggere , اوقويەجق اولمش ايسك *okùjag̃yàgh olmùś ysan-* , اوقويەجق اولمش ايسە *okùjag̃yàgh olmùś ysa*. Plur. اوقويەجق اولمش ايسك *okùjag̃yàgh olmùś ysak*, اوقويەجق اولمش ايسكز *okùjag̃yàgh olmùś ysan-yz* , اوقويەجق اولمش ايسەلر *okùjag̃yàgh olmùś ysalar* .

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing.

اوقویه‌جق اولسیدم *okùjağyàgh olsàidym*, se io fossi stato per leggere, اوقویه‌جق اولسیدك *okùjağyàgh olsàidyn-*, اوقویه‌جق اولسیدی *okùjağyàgh olsàidy*. Plur. اوقویه‌جق اولسیدق *okùjağyàgh olsàidyk*, اوقویه‌جق اولسیدکز *okùja-ğyàgh olsàidyn-yz*, اوقویه‌جق اولسیدیلر *okùjağyàgh olsà-idylar*.

Futuro.

Sing.

اوقویه‌جق اولورسم *okùjağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da leggere, اوقویه‌جق اولورسك *okùjağyàgh olùrsan-*, اوقویه‌جق اولورسه *okùjağyàgh olùrsa*. Plur. اوقویه‌جق اولورسق *okùjağyàgh olùrsak*, اوقویه‌جق اولورسکز *okùjağyàgh olùrsa-n-yz*, اوقویه‌جق اولورسه‌لر *okùjağyàgh olùrsalar*, o اوقویه‌جق اولورلرسه *okùjağyàgh olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اوقومق *okùmàk*, leggere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. اوقومق *okùmàk*, o اوقومه *okùmà*, leggere, o il leggere.

Gen.

Gen. اوقومغك *okùmaghyn-*, o اوقومەنك *okùmanyn-*,
di leggere.

Gen. اوقومق *okùmàk*, di leggere.

Dat. اوقومغه *okùmaghà*, a leggere.

Acc. اوقومغی *okùmaghỳ*, il leggere.

Acc. اوقومق *okùmàk*, leggere.

Abl. اوقومقدن *okùmakdàn*, o اوقومەدن *okùmadàn*,
dal leggere, o per leggere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto
cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقومم *okùmàm*, il leggere io.

Gen. اوقوممك *okùmamỳn-*, &c.

Plur.Nom. اوقوممز *okùmamyz*, il leggere noi.

Gen. اوقوممزك *okùmamyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقومك *okùmàn-*, il leggere tu.

Gen. اوقومككك *okùman-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اوقومكز *okùman-ỳz*, il leggere voi.

Gen. اوقومكزك *okùman-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقومسی *okùmasỳ*, il leggere quello.

Gen.

Gen. اوقومسنك *okùmasynyn-* , &c.

Plur.Nom. اوقوملری *okùmalary* , il leggere quelli.

Gen. اوقوملرينك *okùmalarynyn-* , &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اوقودق *okùdùk* , aver letto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اوقودق *okùdùk* , aver letto.

Abl. اوقودقدن *okùdukdàn* , dall' aver letto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقوديغم *okùdughùm* , aver io letto.

Gen. اوقوديغمك *okùdughumùn-* , &c.

Plur.Nom. اوقوديغمز *okùdughumùz* , aver noi letto.

Gen. اوقوديغمزك *okùdughumuzùn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقوديغك *okùdughùn-* , aver tu letto.

Gen. اوقوديغكك *okùdughun-ùn-* , &c.

Plur.Nom. اوقوديغكز *okùdughun-ùz* , aver voi letto.

Gen. اوقوديغكزك *okùdughun-uzùn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقوديغى *okùdughù* , aver quello letto.

Gen.

Gen. اوقودیغنك *okùdughınùn-* , &c.

Plur.Nom. اوقودقلری *okùduklary* , aver quelli letto .

Gen. اوقودقلرینك *okùduklarynyn-* , &c.

Futuro semplice .

اوقویه‌جق *okùjağyàk* , dover leggere .

Declinazione del Futuro semplice .

Cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. اوقویه‌جغیم *okùjağyaghym* , dover io leggere .

Gen. اوقویه‌جغیمك *okùjağyaghymyn-* , &c.

Plur.Nom. اوقویه‌جغیمز *okùjağyaghymyz* , dover noi leggere .

Gen. اوقویه‌جغیمزك *okùjağyaghymyzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. اوقویه‌جغك *okùjağyaghyn-* , dover tu leggere .

Gen. اوقویه‌جغیككك *okùjağyaghyn-yn-* , &c.

Plur.Nom. اوقویه‌جغیكز *okùjağyaghyn-yz*, dover voi leggere .

Gen. اوقویه‌جغیكزك *okùjağyaghyn-yzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. اوقویه‌جغی *okùjağyaghy* , dover quello leggere .

Gen. اوقویه‌جغینك *okùjağyaghynyn-* , &c.

Plur.Nom. اوقویه‌جقلری *okùjağyàklary*, dover quelli leggere.

Gen. اوقویه‌جقلرینك *ükùjağyaklarynyn-* , &c.

Fu-

Futuro misto.

اوقويەجق اولمق *okùjağyàgh olmàk*, aver dovuto leggere.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقويەجق اولديغم *okùjağyàgh oldughùm*, aver dovuto io leggere.

Gen. اوقويەجق اولديغمك *okùjağyàgh oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويەجق اولديغمز *okùjağyàgh oldughumùz*, aver dovuto noi leggere.

Gen. اوقويەجق اولديغمزك *okùjağyàgh oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقويەجق اولديغك *okùjağyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu leggere.

Gen. اوقويەجق اولديغكك *okùjağyàgh oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويەجق اولديغكز *okùjağyàgh oldughun-ùz*, aver dovuto voi leggere.

Gen. اوقويەجق اولديغكزك *okùjağyàgh oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقويەجق اولديغى *okùjağyàgh oldughù*, aver dovuto quello leggere.

Gen. اوقويەجق اولديغنك *okùjağyàgh oldughunùn-*, &c.

Plur. Nom. اوقويەجق اولدقلرى *okùjağyàgh olduklarỳ*, aver dovuto quelli leggere.

Gen. اوقويەجق اولدقلرينك *okùjağyàgh olduklary-nỳn-*, &c.

Gerundj.

اوقوركن *okùr ilken*, mentre io leggo, e leggevo, tu leggi, e leggevi, &c.

اوقويور ايكن *okùjor ilken*, leggendo io, tu, &c. o mentre io stavo, tu stavi leggendo, &c.

اوقومش ايكن *okùmùš ilken*, quantunque io abbia, tu abbi letto, &c. o avendo letto.

اوقويەجق ايكن *okùjağyàgh ilken*, io, tu, quello in vece di leggere, &c. o mentre io ero, tu eri per leggere, &c.

اوقومەلو ايكن *okùmalỳ ilken*, io, tu in vece di dover leggere, &c. o dovendo leggere.

اوقوديغم وار ايكن اوقوديغك وار ايكن *okùdughùm var ilken*, *okùdughùn-var ilken*, &c. quantunque io abbia, tu abbi letto, &c.

اوقوديغم وار ايمش ايكن *okùdughùm var ymyš ilken*, اوقوديغك

اوقوديغك وار ايمشيكن *okùdughùn- var ymyś ilken*, &c. quantunque io avessi, tu avessi letto, &c.

اوقويوب *okùjùp*, leggendo, ed avendo letto.

اوقويەرق *okùjaràk*, leggendo, col leggere.

اوقويجه *okùjùngya*, finchè io legga, tu legga, &c. o mentre io leggo, tu leggi, &c. o leggendo io, tu, &c. o subito che io lessi, ed ho letto, tu leggesti, ed hai letto, &c.

اوقويلدن برو *okùjaldàn beri*, da che, o dappoichè io lessi, ed ho letto, tu leggesti, ed hai letto, &c.

اوقويەلو *okùjalỳ*, da che io lessi, ed ho letto, tu leggesti, ed hai letto, &c.

Supino.

اوقويه اوقويه *okùjà okùjà*, leggendo più volte.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

اوقور *okùr* indeclinabile, chi legge, e leggeva, o legga, e leggesse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing. Nom. اوقويان *okùjàn*, quello, il quale legge, leggeva, lesse, ha, ed avea letto, e leggerà.

 Gen.

Gen. اوقويانك *okùjanyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويانلر *okùjanlàr*, quelli, i quali leggono, leggevano, lessero, hanno, ed aveano letto, e leggeranno.

Gen. اوقويانلرك *okùjanlaryn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

اوقومش *okùmùś* indeclinabile, chi ha, o abbia letto, e avesse letto.

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقوديغم *okùdughùm*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da me letto.

Gen. اوقوديغمك *okùdughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلرم *okùduklarym*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da me letti.

Gen. اوقودقلريمك *okùduklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. اوقوديغمز *okùdughumùz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da noi letto.

Gen. اوقوديغمزك *okùdughumuzùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلريمز *okùduklarymyz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da noi letti.

Gen.

Gen. اوقودقلريمزك *okùduklarymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقوديغك *okùdughùn-*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da te letto.

Gen. اوقوديغككك *okùdughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلرك *okùduklaryn-*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da te letti.

Gen. اوقودقلريكك *okùduklaryn-yn-*, &c.

Sing.Nom. اوقوديغكز *okùdughun-ùz*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da voi letto.

Gen. اوقوديغكزك *okùdughun-uzùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلريكز *okùduklaryn-yz*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da voi letti.

Gen. اوقودقلريكزك *okùduklaryn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقوديغى *okùdughù*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da lui letto.

Gen. اوقوديغنك *okùdughunùn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلرى *okùduklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da lui letti.

Gen. اوقودقلرينك *okùduklarynyn-*, &c.

Sing.

Sing.Nom. اوقودقلری *okùduklary*, quello, il quale è, era, fù, è stato, ed era stato da loro letto.

Gen. اوقودقلرینك *okùduklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقودقلری *okùduklary*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, ed erano stati da loro letti.

Gen. اوقودقلرینك *okùduklarynyn-*, &c.

Participio del Futuro.

اوقویه‌جق *okùjağyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da leggere, per leggere.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اوقویه‌جغیم *okùjağyaghym*, quello, il quale si deve da me leggere.

Gen. اوقویه‌جغیمك *okùjağyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقویه‌جقلرم *okùjağyaklarym*, quelli, i quali si devono da me leggere.

Gen. اوقویه‌جقلریمك *okùjağyaklarymyn-*, &c.

Sing.Nom. اوقویه‌جغیمز *okùjağyaghymyz*, quello, il quale si deve da noi leggere.

Gen. اوقویه‌جغیمزك *okùjağyaghymyzyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقویه‌جقلریمز *okùjağyaklarymyz*, quelli, i quali si devono da noi leggere.

Gen.

Gen. اوقويه‌جقلريمزك *okùjağyaklarymyzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اوقويه‌جغك *okùjağyaghyn-* , quello, il quale si deve da te leggere.

Gen. اوقويه‌جغيكك *okùjağyaghyn-yn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويه‌جقلرك *okùjağyaklaryn-* , quelli, i quali si devono da te leggere.

Gen. اوقويه‌جقلريكك *okùjağyaklaryn-yn-* , &c.

Sing.Nom. اوقويه‌جغيكز *okùjağyaghyn-yz* , quello, il quale si deve da voi leggere.

Gen. اوقويه‌جغيكزك *okùjağyaghyn-yzyn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويه‌جقلريكز *okùjağyaklaryn-yz* , quelli, i quali si devono da voi leggere.

Gen. اوقويه‌جقلريكزك *okùjağyaklaryn-yzyn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوقويه‌جغى *okùjağyaghy* , quello, il quale si deve da lui leggere.

Gen. اوقويه‌جغينك *okùjağyaghynyn-* , &c.

Plur.Nom. اوقويه‌جقلرى *okùjağyaklary* , quelli, i quali si devono da lui leggere.

Gen. اوقويه‌جقلرينك *okùjağyaklarynyn-* , &c.

Sing.

Sing.Nom. اوقويەجقلری *okùjağyaklary*, quello, il quale si deve da loro leggere.

Gen. اوقويەجقلرينك *okùjağyaklarynyn-*, &c.

Plur.Nom. اوقويەجقلری *okùjağyaklary*, quelli, i quali si devono da loro leggere.

Gen. اوقويەجقلرينك *okùjağyaklarynyn-*, &c.

اوقومەلو *okùmaly* indeclinabile, chi deve leggere, o bisogna leggere.

CAPITOLO XV.

Delle Conjugazioni de' Verbi Passivi.

PRIMA CONJUGAZIONE.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. سويلورم *sevilirim*, io sono amato, سويلورسن *sevilirsin*, tu sei amato سويلور *sevilir*, quello è amato, o si può amare. Plur. سويلورز *seviliriz*, noi siamo amati, سويلورسكز *sevilirsin-iz*, voi siete amati, سويلورلر *sevilirlèr*, quelli sono amati.

Presente continuo, o determinato.

Sing. سويليورم *sevilijorum*, io sono amato, سويليورسن *sevilijorsun*, tu sei amato, سويليور *sevilijor*, quello è amato,

to, e si può amare, o si va amando. Plur. سويليورز *sevilijoruz*, noi siamo amati, سويليورسكز *sevilijorsun-uz*, voi siete amati, سويليورلر *sevilijorlar*, quelli sono amati.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سويلور ايدم *sevilir idim*, io ero amato, سويلور ايدك *sevilir idin-*, tu eri amato, سويلور ايدى *sevilir idi*, quello era amato, o si poteva amare. Plur. سويلور ايدك *sevilir idik*, noi eravamo amati, سويلور ايدكز *sevilir idin-iz*, voi eravate amati, سويلور ايديلر *sevilir idiler*, quelli erano amati.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. سويليور ايدم *sevilijor ydym*, io ero amato, سويليور ايدك *sevilijor ydyn-*, tu eri amato, سويليور ايدى *sevilijor ydy*, quello era amato, o si poteva amare, o si stava amando. Plur. سويليور ايدك *sevilijor ydyk*, noi eravamo amati, سويليور ايدكز *sevilijor ydyn-yz*, voi eravate amati, سويليور ايديلر *sevilijor ydylar*, quelli erano amati.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سويلور ايمشم *sevilir imišim*, si dice, che io fossi amato, سويلور ايمشسن *sevilir imišsin*, che tu fossi amato, سويلور ايمش *sevilir imiš*, che quello fosse amato, o si potes-

 se

se amare. Plur. سويلور ايمشز *sevilir imišiz*, che noi fossimo amati, سويلور ايمشسكز *sevilir imiššin-iz*, che voi foste amati, سويلور ايمشلر *sevilir imišler*, che quelli fossero amati.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. سويليور ايمشم *sevilijor ymyšym*, si dice, che io fossi amato, سويليور ايمشسن *sevilijor ymyššyn*, che tu fossi amato, سويليور ايمش *sevilijor ymyš*, che quello fosse amato, o si potesse amare, o si stesse amando. Plur. سويليور ايمشز *sevilijor ymyšyz*, che noi fossimo amati, سويليور ايمشسكز *sevilijor ymyš syn-yz*, che voi foste amati, سويليور ايمشلر *sevilijor ymyšlar*, che quelli fossero amati.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سويلدم *sevildim*, io fui, e sono stato amato, سويلدك *sevildin-*, tu fosti, e sei stato amato, سويلدى *sevildi*, quello fù, ed è stato amato, o si è potuto amare. Plur. سويلدك *sevildik*, noi fummo, e siamo stati amati, سويلدكز *sevildin-iz*, voi foste, e siete stati amati, سويلديلر *sevildilèr*, quelli furono, e sono stati amati.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. سويلمشم *sevilmišim*, si dice, o mi pare, che io sia stato amato, سويلمشسن *sevilmiššin*, che tu sii stato amato,

amato, سویلمش *sevilmiš*, che quello sia stato amato, o si sia potuto amare. Plur. سویلمشز *sevilmišiz*, che noi siamo stati amati, سویلمشسکز *sevilmišsin-iz*, che voi siate stati amati, سویلمشلر *sevilmišlèr*, che quelli sieno stati amati.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سویلدی ایدم *sevildi idim*, io ero stato amato, سویلدی ایدک *sevildi idin-*, tu eri stato amato, سویلدی ایدی *sevildi idi*, quello era stato amato. Plur. سویلدی ایدك *sevildi idik*, noi eravamo stati amati, سویلدی ایدکز *sevildi idin-iz*, voi eravate stati amati, سویلدی ایدیلر *sevildi idi-ler*, quelli erano stati amati.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سویلمشیدم *sevilmišidim*, io già ero stato amato, سویلمشیدک *sevilmišidin-*, tu già eri stato amato, سویلمشیدی *sevilmišidi*, quello già era stato amato. Plur. سویلمشیدك *sevilmišidik*, noi già eravamo stati amati, سویلمشیدکز *sevilmišidin-iz*, voi già eravate stati amati, سویلمشیدیلر *sevilmišidiler*, quelli già erano stati amati.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing. سویلمش ایمشم *sevilmiš imišim*, si dice, che io fossi stato amato, سویلمش ایمشسن *sevilmiš imišsin*, che tu

fossi

fossi stato amato, سویلمش ایمش *sevilmiš imiš*, che quello fosse stato amato. Plur. سویلمش ایمشز *sevilmiš imišiz*, che noi fossimo stati amati, سویلمش ایمشسکز *sevilmiš imiššin-iz*, che voi foste stati amati, سویلمش ایمشلر *sevilmiš imišler*, che quelli fossero stati amati.

Futuro semplice.

Sing. سویلورم *sevilirim*, io sarò amato, سویلورسن *sevilirsin*, tu sarai amato, سویلور *sevilir*, quello sarà amato, o si potrà amare. Il restante come il Presente.

Futuro misto.

سویلجك اولدم *sevileg̃èǵ oldùm*, io ho dovuto esser amato, سویلجك اولدك *sevileg̃èǵ oldùn-*, tu hai dovuto esser amato, سویلجك اولدی *sevileg̃èǵ oldù*, quello ha dovuto esser amato. Plur. سویلجك اولدق *sevileg̃èǵ oldùk*, noi abbiamo dovuto esser amati, سویلجك اولدکز *sevileg̃èǵ oldun-ùz*, voi avete dovuto esser amati, سویلجك اولدیلر *sevileg̃èǵ oldulàr*, quelli hanno dovuto esser amati.

Futuro misto relativo.

Sing. سویلجك اولمشم *sevileg̃èǵ olmùšum*, si dice, che io abbia dovuto esser amato, سویلجك اولمشسن *sevileg̃èǵ olmùššun*, che tu abbia dovuto esser amato, سویلجك اولمش

sevi-

sevileğèğ olmùš , che quello abbia dovuto esser amato . Plur. سويلجك اولمشز *sevileğèğ olmùšuz* , che noi abbiamo dovuto esser amati , سويلجك اولمشسكز *sevileğèğ olmùšsun-uz*, che voi abbiate dovuto esser amati , سويلجك اولمشلر *sevileğèğ olmušlàr* , che quelli abbiano dovuto esser amati .

Modo Imperativo .

Presente .

Sing. سويل *sevìl* , sii amato tu , سويلسون *sevilsìn* , sia amato quello . Plur. سويلهلم *sevilelìm* , siamo amati noi , سويليكز *sevìlin-iz* , o سويليك *sevìlin-* , siate amati voi , سويلسونلر *sevilsinlèr* , sieno amati quelli .

Modo Ottativo .

Presente , e Preterito imperfetto .

Sing. بولايكه سويليدم *bolàjlli sevilèidim* , Iddio volesse , che io fossi amato , سويليدك *sevilèidin-* , che tu fossi amato , سويليدى *sevilèidi* , che quello fosse amato , o si potesse amare . Plur. سويليدك *sevilèidik* , che noi fossimo amati , سويليدكز *sevilèidin-iz* , che voi foste amati , سويليديلر *sevilèidiler* , che quelli fossero amati .

Preterito perfetto .

Sing. بولايكه سويلمش اولم *bolàjlli sevilmìš olàm* , Iddio voglia ,

voglia , che io sia stato amato , سويلمش اولەسن *sevilmiś olàsyn* , che tu sia stato amato , سويلمش اوله *sevilmiś olà* , che quello sia stato amato . Plur. سويلمش اولەيز *sevilmiś olàiz* , che noi siamo stati amati , سويلمش اولەسز *sevilmiś olàsyz* , che voi siate stati amati , سويلمش اولەلر *sevilmiś olalàr* , che quelli sieno stati amati .

Preterito più che perfetto .

Sing. بولايكه سويلمش اوليدم *bolàjlli sevilmiś olàidym* , ddio volesse , che io fossi stato amato , سويلمش اوليدك *sevilmiś olàidyn* , che tu fossi stato amato , سويلمش اوليدى *sevilmiś olàidy* , che quello fosse stato amato . Plur. سويلمش اوليدق *sevilmiś olàidyk* , che noi fossimo stati amati , سويلمش اوليدكز *sevilmiś olàidyn-yz* , che voi foste stati amati , سويلمش اوليديلر *sevilmiś olàidylar* , che quelli fossero stati amati .

Futuro .

Sing. بولايكه سويلم *bolàjlli sevilèm* , Iddio voglia , che io sia amato , سويلەسن *sevilèsin* , che tu sia amato , سويله *sevilè* , che quello sia amato , o si possa amare . Plur. سويلەيز *sevilèiz* , che noi siamo amati , سويلەسز *sevilèsiz* , che voi siate amati , سويلەلر *sevilelèr* , che quelli sieno amati .

Mo-

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. سويلورسم *sevilirsem*, se io sono amato, سويلورسك *sevilirsen-*, se tu sei amato, سويلورسه *sevilirse*, se quello è amato, o si può amare. Plur. سويلورسك *sevilirsek*, se noi siamo amati, سويلورسكز *sevilirsen-iz*, se voi siete amati, سويلورسەلر *sevilirseler*, o سويلورلرسه *sevilirlèrse*, se quelli sono amati.

Presente continuo, o determinato.

Sing. سويليورسم *sevilijorsam*, se io sono amato, سويليورسك *sevilijorsan-*, se tu sei amato, سويليورسه *sevilijorsa*, se quello è amato, o si può amare, o si va amando. Plur. سويليورسق *sevilijorsak*, se noi siamo amati, سويليورسكز *sevilijorsan-yz*, se voi siete amati, سويليورسەلر *sevilijorsalar*, o سويليورلرسه *sevilijorlàrsa*, se quelli sono amati.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سويلورسه ايدم *sevilirse idim*, quando io ero amato, سويلورسه ايدك *sevilirse idin-*, quando tu eri amato, سويلورسه ايدى *sevilirse idi*, quando quello era amato, o si poteva amare. Plur. سويلورسه ايدك *sevilirse idik*, quando

noi

noi eravamo amati , سويلورسه ايدكز *sevilìrse idin-iz*, quando voi eravate amati , سويلورسه ايديلر *sevilìrse idiler* , o سويلورلرسه ايدى *sevilirlèrse idi*, quando quelli erano amati .

Preterito imperfetto continuo , o determinato .

Sing. سويليورسه ايدم *sevilìjorsa idym* , quando io ero amato, سويليورسه ايدك *sevilìjorsa idyn-* , quando tu eri amato , سويليورسه ايدى *sevilìjorsa idy* , quando quello era amato , o si poteva amare , o si stava amando . Plur. سويليورسه ايدك *sevilìjorsa idyk*, quando noi eravamo amati , سويليورسه ايدكز *sevilìjorsa idyn-yz*, quando voi eravate amati , سويليورسه ايديلر *sevilìjorsa idylar* , quando quelli erano amati .

Preterito imperfetto relativo .

Sing. سويلورسه ايمشم *sevilìrse imiśim* , si dice , che quando io ero amato , سويلورسه ايمشسن *sevilìrse imiśsin* , che quando tu eri amato , سويلورسه ايمش *sevilìrse imiś*, che quando quello era amato , o si poteva amare . Plur. سويلورسه ايمشز *sevilìrse imiśiz* , che quando noi eravamo amati , سويلورسه ايمشسكز *sevilìrse imiśsin-iz* , che quando voi eravate amati , سويلورسه ايمشلر *sevilìrse imiśler* , o سويلورلرسه ايمش *sevilirlèrse imiś*, che quando quelli erano amati .

Pre-

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. سویلیورسه ایمشم *sevilijorsa imyšym*, si dice, che quando io ero amato, سویلیورسه ایمشسن *sevilijorsa imyšsyn*, che quando tu eri amato, سویلیورسه ایمش *sevilijorsa imyš*, che quando quello era amato, o si poteva amare, o si stava amando. Plur. سویلیورسه ایمشز *sevilijorsa imyšyz*, che quando noi eravamo amati, سویلیورسه ایمشسکز *sevilijorsa imyšsyn-yz*, che quando voi eravate amati, سویلیورسه ایمشلر *sevilijorsa imyšlar*, o سویلیورلرسه ایمش *sevilijorlàrsa imyš*, che quando quelli erano amati.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. سویلسم *sevilsèm*, se io fossi amato, سویلسك *sevilsèn*, se tu fossi amato, سویلسه *sevilsè*, se quello fosse amato, o si potesse amare. Plur. سویلسك *sevilsèk*, se noi fossimo amati, سویلسکز *sevilsen-iz*, se voi foste amati, سویلسهلر *sevilselèr*, se quelli fossero amati.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. سویلورایدم *sevilir idim*, io sarei amato, e sarei stato amato, سویلورایدك *sevilir idin*, tu saresti amato, e saresti stato amato, سویلورایدی *sevilir idi*, quello sarebbe amato, e sarebbe stato amato, o si potrebbe, o si av-

 rebbe

rebbe potuto amare. Il restante come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سویلدی ایسم *sevildì isem*, se, o quando io fui, e sono stato amato, سویلدی ایسك *sevildì isen-*, se, o quando tu fosti, e sei stato amato, سویلدی ایسه *sevildì ise*, se, o quando quello fù, ed è stato amato, o si è potuto amare. Plur. سویلدی ایسك *sevildì isek*, se, o quando noi fummo, e siamo stati amati, سویلدی ایسكز *sevildì isen-iz*, se, o quando voi foste, e siete stati amati, سویلدی ایسه‌لر *sevildì iseler*, se, o quando quelli furono, e sono stati amati.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. سویلمش ایسم *sevilmiś isem*, se si dice, che io sia stato amato, o se io sarò stato amato, o si dice, che quando io sono stato amato, سویلمش ایسك *sevilmiś isen-*, che tu sia stato amato, سویلمش ایسه *sevilmiś ise*, che quello sia stato amato, o si sia potuto amare. Plur. سویلمش ایسك *sevilmiś isek*, che noi siamo stati amati, سویلمش ایسكز *sevilmiś isen-iz*, che voi siate stati amati, سویلمش ایسه‌لر *sevilmiś iseler*, che quelli sieno stati amati.

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سویلدی ایسه ایدم *sevildì ise idim*, quando io ero stato amato, سویلدی ایسه ایدك *sevildi ise idin-*, quando tu eri stato amato, سویلدی ایسه ایدی *sevildì ise idi*, quando quello era stato amato. Plur. سویلدی ایسه ایدك *sevildì ise idik*, quando noi eravamo stati amati, سویلدی ایسه ایدکز *sevildì ise idin-iz*, quando voi eravate stati amati, سویلدی ایسه ایدیلر *sevildì ise idiler*, quando quelli erano stati amati.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سویلمش ایسه ایدم *sevilmiš ise idim*, tempo fa quando io ero stato amato, سویلمش ایسه ایدك *sevilmiš ise idin-*, quando tu eri stato amato, سویلمش ایسه ایدی *sevilmiš ise idi*, quando quello era stato amato. Plur. سویلمش ایسه ایدك *sevilmiš ise idik*, quando noi eravamo stati amati, سویلمش ایسه ایدکز *sevilmiš ise idin-iz*, quando voi eravate stati amati, سویلمش ایسه ایدیلر *sevilmiš ise idiler*, quando quelli erano stati amati.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing. سویلمش اولسم *sevilmiš olsàm*, se mai io fossi stato amato, سویلمش اولسك *sevilmiš olsàn-*, tu fossi stato amato, سویلمش اولسه *sevilmiš olsà*, quello fosse stato amato.

 Plur.

Plur. سويلمش اولسق *sevilmiš olsàk*, noi fossimo stati amati, سويلمش اولسكز *sevilmiš olsan-yz*, voi foste stati amati, سويلمش اولسهلر *sevilmiš olsalàr*, quelli fossero stati amati.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. سويلسيدم *sevilsèidim*, se io fossi stato amato, سويلسيدك *sevilsèidin-*, se tu fossi stato amato, سويلسيدى *sevilsèidi*, se quello fosse stato amato, o si avesse potuto amare. Plur. سويلسيدك *sevilsèidik*, se noi fossimo stati amati, سويلسيدكز *sevilsèidin-iz*, se voi foste stati amati, سويلسيديلر *sevilsèidiler*, se quelli fossero stati amati.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سويلمش اولسيدم *sevilmiš olsàidym*, se io per l' avanti fossi stato amato, سويلمش اولسيدك *sevilmiš olsà-idyn-*, tu fossi stato amato, سويلمش اولسيدى *sevilmiš olsà-idy*, quello fosse stato amato. Plur. سويلمش اولسيدق *sevilmiš olsàidyk*, noi fossimo stati amati, سويلمش اولسيدكز *sevilmiš olsàidyn-yz*, voi foste stati amati, سويلمش اولسيديلر *sevilmiš olsàidylar*, quelli fossero stati amati.

Futuro.

سويلورسم *sevilirsem*, se, o quando io sarò amato, سويلورسك *sevilirsen-*, se, o quando tu sarai amato, سويلورسه

سويلورسه *sevilirse*, se, o quando quello sarà amato, o si potrà amare. Il restante come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. سويلجك ايسم *sevileǧèǧ isem*, se io ho da esser amato, سويلجك ايسك *sevileǧèǧ isen-*, se tu hai da esser amato, سويلجك ايسه *sevileǧèǧ ise*, se quello ha da esser amato. Plur. سويلجك ايسك *sevileǧèǧ iselk*, se noi abbiamo da esser amati, سويلجك ايسكز *sevileǧèǧ isen-iz*, se voi avete da esser amati, سويلجك ايسهلر *sevileǧèǧ iseler*, se quelli hanno da esser amati.

Preterito imperfetto determinato.

Sing. سويلجك ايسه ايدم *sevileǧèǧ ise idim*, se, o quando io avevo da esser amato, سويلجك ايسه ايدك *sevileǧèǧ ise idin-*, se, o quando tu avevi da esser amato, سويلجك ايسه ايدى *sevileǧèǧ ise idi*, se, o quando quello aveva da esser amato. Plur. سويلجك ايسه ايدك *sevileǧèǧ ise idilk*, se, o quando noi avevamo da esser amati, سويلجك ايسه ايدكز *sevileǧèǧ ise idin-iz*, se, o quando voi avevate da esser amati, سويلجك ايسه ايديلر *sevileǧèǧ ise idiler*, se, o quando quelli avevano da esser amati.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سويلجك ايمش ايسم *sevileǧèǧ imiš isem*, si dice, che quando io ero per esser amato, سويلجك ايمش ايسك *sevileǧèǧ imiš isen-*, che quando tu eri per esser amato, سويلجك ايمش ايسه *sevileǧèǧ imiš ise*, che quando quello era per esser amato. Plur. سويلجك ايمش ايسك *sevileǧèǧ imiš isek*, che quando noi eravamo per esser amati, سويلجك ايمش ايسكز *sevileǧèǧ imiš isen-iz*, che quando voi eravate per esser amati, سويلجك ايمش ايسهلر *sevileǧèǧ imiš iseler*, che quando quelli erano per esser amati.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. سويلجك اولسم *sevileǧèǧ olsàm*, se io avessi da esser amato, سويلجك اولسك *sevileǧèǧ olsàn-*, se tu avessi da esser amato, سويلجك اولسه *sevileǧèǧ olsà*, se quello avesse da esser amato. Plur. سويلجك اولسق *sevileǧèǧ olsàk*, se noi avessimo da esser amati, سويلجك اولسكز *sevileǧèǧ olsan-yz*, se voi aveste da esser amati, سويلجك اولسهلر *sevileǧèǧ olsalàr*, se quelli avessero da esser amati.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سويلجك اولدم ايسه *sevileǧèǧ oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per esser amato, سويلجك اولدك ايسه

se-

sevileǧèǵ oldùn- ysa, se, o quando tu sei stato per esser amato, سویلجك اولدی ایسه *sevileǧèǵ oldù isa*, se, o quando quello è stato per esser amato. Plur. سویلجك اولدق ایسه *sevileǧèǵ oldùgh ysa*, se, o quando noi siamo stati per esser amati, سویلجك اولدكز ایسه *sevileǧèǵ oldun-ùz ysa*, se, o quando voi siete stati per esser amati, سویلجك اولدیلر ایسه *sevileǧèǵ oldulàr ysa*, se, o quando quelli sono stati per esser amati.

Preterito perfetto relativo.

Sing. سویلجك اولمش ایسم *sevileǧèǵ olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per esser amato, سویلجك اولمش ایسك *sevileǧèǵ olmùś ysan-*, che quando tu sei stato per esser amato, سویلجك اولمش ایسه *sevileǧèǵ olmùś ysa*, che quando quello è stato per esser amato. Plur. سویلجك اولمش ایسك *sevileǧèǵ olmùś ysak*, che quando noi siamo stati per esser amati, سویلجك اولمش ایسكز *sevileǧèǵ olmùś ysan-yz*, che quando voi siete stati per esser amati. سویلجك اولمش ایسه لر *sevileǧèǵ olmùś ysalar*, che quando quelli sono stati per esser amati.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. سویلجك اولسیدم *sevileǧèǵ olsàidym*, se io avessi da esser amato, سویلجك اولسیدك *sevileǧèǵ olsàidyn-*, se tu avessi da esser amato, سویلجك اولسیدی *sevileǧèǵ olsà-*

olsàidy, se quello avesse da esser amato, o se si avesse potuto amare. Plur. سويلجك اولسيدق *sevileǧèǵ olsàidyk*, se noi avessimo da esser amati, سويلجك اولسيدكز *sevileǧèǵ olsàidyn-yz*, se voi aveste da esser amati, سويلجك اولسيديلر *sevileǧèǵ olsàidylar*, se quelli avessero da esser amati.

Futuro.

Sing. سويلجك اولورسم *sevileǧèǵ olùrsam*, se, o quando io avrò da esser amato, سويلجك اولورسك *sevileǧèǵ olùrsan-*, se, o quando tu avrai da esser amato, سويلجك اولورسه *sevileǧèǵ olùrsa*, se, o quando quello avrà da esser amato, o sarà per esser amato, o se si potrà amare. Plur. سويلجك اولورسق *sevileǧèǵ olùrsak*, se, o quando noi avremo da esser amati, سويلجك اولورسكز *sevileǧèǵ olùrsan-yz*, se, o quando voi avrete da esser amati, سويلجك اولورسهلر *sevileǧèǵ olùrsalar*, o سويلجك اولورلرسه *sevileǧèǵ olurlàrsa*, se, o quando quelli avranno da esser amati.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

سويلمك *sevilmèk*, esser amato.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. سويلمك *sevilmèk*, o سويلمه *sevilmè*, esser amato, o l' esser amato.

Gen.

Gen. سویلمکک *sevilmegin-*, o سویلمه‌نك *sevilmenin-*, d' esser amato.

Gen. سویلمك *sevilmèk*, d' esser amato.

Dat. سویلمکه *sevilmegè*, ad esser amato.

Acc. سویلمکی *sevilmegì*, l' esser amato.

Acc. سویلمك *sevilmèk*, esser amato.

Abl. سویلمکدن *sevilmekdèn*, o سویلمه‌دن *sevilmedèn*, dall' esser amato, o per esser amato.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سویلمم *sevilmèm*, l' esser io amato.

Gen. سویلممك *sevilmemìn-*, &c.

Plur.Nom. سویلممز *sevilmemìz*, l' esser noi amati.

Gen. سویلممزك *sevilmemizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سویلمك *sevilmèn-*, l' esser tu amato.

Gen. سویلمکك *sevilmen-ìn-*, &c.

Plur.Nom. سویلمکز *sevilmen-ìz*, l' esser voi amati.

Gen. سویلمکزك *sevilmen-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سویلمسی *sevilmesì*, l' esser quello amato.

Gen.

Gen. سويلمسنك *sevilmesinìn-* , &c.

Plur.Nom. سويلملرى *sevilmelerì* , l' esser quelli amati .

Gen. سويلملرينك *sevilmelerinìn-* , &c.

Preterito perfetto , e più che perfetto .

سويلدك *sevildilk* , essere stato amato .

Declinazione del Preterito perfetto , e più che perfetto .

Nom. سويلدك *sevildilk* , essere stato amato .

Abl. سويلدكدن *sevildilkdèn* , dall' essese stato amato .

Declinazione del Preterito perfetto , e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. سويلديكم *sevildigìm* , essere stato io amato .

Gen. سويلديكمك *sevildigìmin-* , &c.

Plur.Nom. سويلديكمز *sevildigìmiz* , essere stati noi amati .

Gen. سويلديكمزك *sevildigimizìn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. سويلديكك *sevildigìn-* , essere stato tu amato .

Gen. سويلديككك *sevíldigin-ìn-* , &c.

Plur.Nom. سويلديككز *sevildigìn-iz* , essere stati voi amati .

Gen. سويلديككزك *sevildigin-izìn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. سويلديكى *sevildigì* , essere stato quello amato .

Gen.

Gen. سویلدیکنک *sevildiǵinìn-*, &c.

Plur.Nom. سویلدکلری *sevildiḱlerì*, essere stati quelli amati.

Gen. سویلدکلرینک *sevildiḱlerinìn-*, &c.

Futuro semplice.

سویلجك *sevileḡeḱ*, dover esser amato.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سویلجکیم *sevileḡeǵìm*, dover essere io amato.

Gen. سویلجکمك *sevileḡeǵimìn-*, &c.

Plur.Nom. سویلجکمز *sevileḡeǵimìz*, dover essere noi amati.

Gen. سویلجکمزك *sevileḡeǵimizìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سویلجکك *sevileḡeǵìn-*, dover essere tu amato.

Gen. سویلجکیکك *sevileḡeǵin-ìn-*, &c.

Plur.Nom. سویلجکیکز *sevileḡeǵin-ìz*, dover essere voi amati.

Gen. سویلجکیکزك *sevileḡeǵin-izìn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سویلجکی *sevileḡeǵì*, dover essere quello amato.

Gen. سویلجکینك *sevileḡeǵinìn-*, &c.

Plur.Nom. سویلجکلری *sevileḡeḱlerì*, dover essere quelli amati.

Gen. سویلجکلرینك *sevileḡeḱlerinìn-*, &c.

Futuro misto.

سويلجك اولمق *sevileğèğ olmàk*, aver dovuto essere amato.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سويلجك اولديغم *sevileğèğ oldughùm*, aver dovuto io essere amato.

Gen. سويلجك اولديغمك *sevileğèğ oldughumùn*, &c.

Plur.Nom. سويلجك اولديغمز *sevileğèğ olduĝhumùz*, aver dovuto noi essere amati.

Gen. سويلجك اولديغمزك *sevileğèğ oldughumuzùn*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سويلجك اولديغك *sevileğèğ oldughùn*, aver dovuto tu essere amato.

Gen. سويلجك اولديغكك *sevileğèğ oldughun-ùn*, &c.

Plur.Nom. سويلجك اولديغكز *sevileğèğ oldughun-ùz*, aver dovuto voi essere amati.

Gen. سويلجك اولديغكزك *sevileğèğ oldughun-uzùn*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سويلجك اولديغى *sevileğèğ oldughù*, aver dovuto quello essere amato.

Gen. سويلجك اولديغنك *sevileğèğ oldughunùn*, &c.

Plur.

Plur.Nom. سويلجك اولدقلری *sevilegèg olduklary*, aver dovuto quelli essere amati.

Gen. سويلجك اولدقلرينك *sevilegèg olduklarynyn-*, &c.

Gerundj.

سويلوركن *seviliriken*, mentre io sono, ed ero amato, tu sei, ed eri amato, &c.

سويليوركن *sevilijoriken*, mentro io sono, ed ero amato, tu sei, ed eri amato, &c.

سويلمشيكن *sevilmišiken*, quantunque io sia stato, tu sia stato amato, &c. o essendo stato amato.

سويلجك ايكن *sevilegèg iken*, io, tu, quello invece d'esser amato, &c. o mentre io sono, ed ero, tu sei, ed eri per esser amato, &c. o quando io sarò, tu sarai per esser amato, &c. o dovendo io, tu essere amato, &c.

سويلمهلو ايكن *sevilmeli iken*, dovendo io, tu essere amato, &c.

سويلديكم وار ايكن *sevildigim var iken*, سويلديكك وار ايكن *sevildigin- var iken*, &c. quantunque io sia stato, tu sia stato amato, &c.

سويلديكم وار ايمشيكن *sevildigim var ymyšiken*, سويلديكك وار ايمشيكن *sevildigin- var ymyšiken*, &c. quantunque io fossi stato, tu fossi stato amato, &c.

سويلوب *sevilip*, amato che fui, e sono stato, amato che fosti, e sei stato, &c. o dopo che sono, o sono stato amato, sei, o sei stato amato, &c. o io, tu dopo d'essere, o d' essere stato amato, &c. o essendo, ed essendo stato amato.

سويلهرك *sevilerèlt*, essendo amato, o coll' essere amato.

سويلنجه *sevilinge*, finchè, o subito che io sono, o sono stato, o sarò amato, tu sei, o sei stato, o sarai amato, &c. o essendo io, tu, quello amato, &c.

سويللدن برو *sevileldèn beri*, da che io sono, o fui, o sono stato amato, tu sei, o fosti, o sei stato amato, &c.

سويلهلو *sevileli*, da che io fui, e sono stato amato, tu fosti, e sei stato amato, &c.

Supino.

سويله سويله *sevile sevile*, essendo io, tu, quello amato più volte, o spesso spesso.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

سويلور *sevilir* indeclinabile, chi è, ed era amato, o sia, e fosse amato.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. سويلان *sevilèn*, quello, il quale è, era, fù, è stato, era stato, e sarà amato.

Gen. سويلانك *sevilenin-*, &c.

Plur.Nom. سويلنلر *sevilenlèr*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, erano stati, e saranno amati.

Gen. سويلنلرك *sevilenlerin-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

سويلمش *sevilmiš* indeclinabile, amato, o chi è stato, o sia stato, o fosse stato amato.

Declinazione del Participio del Preterito perfetto.

Nom. سويلمش *sevilmiš*, o سويلمش اولان *sevilmiš olàn*, l' amato, o quello, il quale fù, ed è stato amato.

Gen. سويلمشك *sevilmišin*, o سويلمش اولانك *sevilmiš olanyn-*, dell' amato, o di quello, il quale fù, ed è stato amato.

Dat. سويلمشه *sevilmišè*, &c.

Participio del Futuro.

سويلجك *sevileğèli* indeclinabile, amabile, da esser amato, degno di essere amato, e da amarsi.

سويلمه‌لو

سويلمهلو *sevilmelì* indeclinabile, si dee amare.

La seconda Conjugazione termina in نورم *nirim*, e imita la terza Conjugazione de' Verbi Attivi, come دللنورم *dillenìrim*, دللنورسن *dillenìrsin*, دللنور *dillenìr*, دللندم *dillendìm*, دللنمك *dillenmèk*, esser disfamato.

La terza termina in يلورم *ilirim*, e segue la terza Conjugazione, come ويريلورم *verilìrim*, ويريلورسن *verilìrsin*, ويريلور *verilìr*, ويرلدم *verildìm*, ويرلمك *verilmèk*, esser dato.

La quarta termina in يلورم *üliiriim*, e corrisponde alla quinta Conjugazione, come كوريلورم *görüliiriim*, كوريلورسن *görülürsiin*, كوريلور *gölürür*, كوريلدم *görüldiim*, كورلمك *görülmèk*, esser veduto.

La quinta termina in يلورم *ylyrym*, e segue la nona Conjugazione, come اكيلورم *an-ylỳrym*, اكيلورسن *an-ylỳrsyn*, اكيلور *an-ylỳr*, اكلدم *an-yldỳm*, اكلمق *an-yl-màk*, esser rammentato.

La sesta termina in نورم *nyrym*, e imita la nona Conjugazione, come يارهلنورم *jaràlanỳrym*, يارهلنورسن *jaràla-nỳrsyn*, يارهلنور *jaràlanỳr*, يارهلندم *jaràlandỳm*, يارهلنمق *jaràlanmàk*, esser impiagato.

La

La settima termina in يلورم *ylyrym* , e corrisponde alla nona Conjugazione , come قوتاريلورم *kotàrylyrym* , قوتاريلورسن *kotàrylyrsyn* , قوتاريلور *kotàrylyr* , قوتارلدم *kotàryldym* , قوتارلمق *kotàrylmàk* , esser imbandito .

L' ottava termina in نورم *nyrym* , e segue la nona Conjugazione , come قازينورم *kazỳnỳrym* , قازينورسن *kazỳnỳrsyn* , قازينور *kazỳnỳr* , قازندم *kazyndỳm* , قازنمق *kazynmàk* , esser raschiato .

La nona termina in ولورم *ulurum* , e imita l'undecima Conjugazione , come اورولورم *vurulùrum* , اورولورسن *vurulùrsun* , اورولور *vurulùr* , اورلدم *vuruldùm* , اورلمق *vurulmàk* , esser percosso .

La decima termina in نورم *nurum* , e corrisponde all' undecima Conjugazione , come اوقنورم *okunùrum* , اوقنورسن *okunùrsun* , اوقنور *okunùr* , اوقندم *okundùm* , اوقنمق *okunmàk* , esser letto .

Nulladimeno i Verbi , che hanno la penultima sillaba del Presente dell' Infinito in ل *l* , formano i Passivi come i Verbi della seconda , ottava , decima , e duodecima Conjugazione , come da دلمك *delmèk* , forare , دلنمك *delinmèk* , esser forato , da بلمك *bilmèk* , sapere , بلنمك *bilinmèk* , esser conosciuto , &c.

Si debbe però avvertire, che i Verbi سورمك *sürmèk*, spignere, كومك *gömmèk*, seppellire, قورمق *kurmàk*, mettere in assetto, بوزمق *bozmàk*, guastare, e simili avendo nella penultima sillaba dell' Infinito le vocali و *o*, و *u*, و *ö*, و *ü*, formano i Participj Attivi Preteriti in مش *müś*, o مش *muś*, e i Passivi in لورم *lürüm*, o لورم *lurum*, come سورمش *sürmüś*, كومش *gömmüś*, قورمش *kurmùś*, بوزمش *bozmùś*: سوريلورم *sürülürüm*, كوملورم *gömmülürüm*, قوريلورم *kurulùrum*, بوزلورم *bozulùrum*.

CAPITOLO XVI.

Delle Conjugazioni de' Verbi Negativi.

I Verbi Negativi significano non fare una cosa, e si formano da tutti i Verbi aggiungendo مم *mem* alla penultima sillaba dell' Infinito, o alla seconda persona singolare dell' Imperativo, come سومم *sevmèm*, io non amo. Si deve però osservare, che quelli della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima Conjugazione mutano l' *e* innanzi alla *m* in *a*, come اكمم *an-màm*, io non rammento, يارلمم *jaràlamàm*, io non impiago, قوتارمم *kotàrmàm*, io non imbandisco, قازيمم *kazymàm*, io non raschio, اورمم *vurmàm*, io non percuoto, اوقومم *okumàm*, io non leggo. Da

Da questi Verbi Negativi nascono altri verbi mutando مم *mem* in ەمم *emem*, e مم *mam* in امم *amam*, o ەمم *amam*, e questi si chiamano *Verbi Impossibili*, perchè significano impossibilità di fare una tal cosa, come سوەمم *sevèmem*, io non posso amare, اكامم *an-àmam*, io non posso rammentare, قوتارەمم *kotarùmam*, io non posso imbandire.

CONJUGAZIONE

Del Verbo Negativo سومم *sevmèm*.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. سومم *sevmèm*, io non amo, سومزسن *sevmèz-sin*, سومز *sevmèz*. Plur. سوميز *sevmèiz*, سومزسكز *sev-mezsin-iz*, سومزلر *sevmezlèr*.

Presente continuo, o determinato.

Sing. سوميورم *sèvmejorum*, io non sto amando; سوميورسن *sèvmejorsun*, سوميور *sèvmejor*. Plur. سوميورز *sèvmejoruz*, سوميورسكز *sèvmejorsun-uz*, سوميورلر *sèvme-jorlar*.

Presente doppio.

Sing. سومامش اولورم *sèvmemiš olùrum*, o سومش اولمم *sevmiš*

sèvmiš olmàm, io non vengo ad amare, سومامش اولورسن *sèvmemiš olùrsun*, سومامش اولور *sèvmemiš olùr*. Plur. سومامش اولورز *sèvmemiš olùruz*, سومامش اولورسکز *sèvmemiš olùr-sun-uz*, سومامش اولورلر *sèvmemiš olurlàr*.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سومز ایدم *sevmèz idim*, io non amava, سومز ایدک *sevmèz idin-*, سومز ایدی *sevmèz idi*. Plur. سومز ایدک *sevmèz idik*, سومز ایدکز *sevmèz idin-iz*, سومز ایدیلر *sevmèz idiler*.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. سومیوردم *sèvmejorydym*, io non stava amando, سومیوردک *sèvmejorydyn-*, سومیوردی *sèvmejorydy*. Plur. سومیوردق *sèvmejorydyk*, سومیوردکز *sèvmejorydyn-yz*, سومیوردیلر *sèvmejorydylar*.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سومز ایمشم *sevmèz imišim*, si dice, che io non amassi, سومز ایمشسن *sevmèz imišsin*, سومز ایمش *sevmèz imiš*. Plur. سومز ایمشز *sevmèz imišiz*, سومز ایمشسکز *sevmèz imišsin-iz*, سومز ایمشلر *sevmèz imišler*.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. سومیور ایمشم *sèvmejor ymyšym*, si dice, che io

non

non stessi amando ; سومیور ایمشسن *sèvmejor ymyšsyn*, سومیور ایمش *sèvmejor ymyš*. Plur. سومیور ایمشز *sèvmejor ymyšyz*, سومیور ایمشسکز *sèvmejor ymyšsyn-yz*, سومیور ایمشلر *sèvmejor ymyšlar*.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سومدم *sèvmedim*, io non amai, e non ho amato, سومدك *sèvmedin-*, سومدی *sèvmedi*. Plur. سومدك *sèvmedik*, سومدکز *sèvmedin-iz*, سومدیلر *sèvmediler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. سومامشم *sèvmemišim*, o سومش دکلم *sevmiš degil im*, si dice, o mi pare, che io non abbia amato, سومامشسن *sèvmemišsin*, سومامش *sèvmemiš*. Plur. سومامشز *sèvmemišiz*, سومامشسکز *sèvmemišsin-iz*, سومامشلر *sèvmemišler*.

Preterito perfetto doppio.

Sing. سومامش اولدم *sèvmemiš oldùm*, o سومش اولمدم *sevmiš olmadym*, io non venni, e non son venuto ad amare, سومامش اولدك *sèvmemiš oldùn-*, سومامش اولدی *sèvmemiš oldù*. Plur. سومامش اولدق *sèvmemiš oldùk*, سومامش اولدکز *sèvmemiš oldun-ùz*, سومامش اولدیلر *sèvmemiš oldulàr*.

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سومدی ایدم *sèvmedi idim*, io non avevo amato, سومدی ایدك *sèvmedi idin-*, سومدی ایدی *sèvmedi idi*. Plur. سومدی ایدك *sèvmedi idik*, سومدی ایدکز *sèvmedi idin-iz*, سومدی ایدیلر *sèvmedi idiler*.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامشیدم *sèvmemiš idim*, o سومش دکل ایدم *sevmiš degil idim*, io non avevo ancora amato, سومامشیدك *sèvmemiš idin-*, سومامشیدی *sèvmemiš idi*. Plur. سومامشیدك *sèvmemiš idik*, سومامشیدکز *sèvmemiš idin-iz*, سومامشیدیلر *sèvmemiš idiler*.

Preterito più che perfetto relativo.

Sing. سومامش ایمشم *sèvmemiš imišim*, si dice, che io non avessi amato, سومامش ایمشسن *sèvmemiš imišsin*, سومامش ایمش *sèvmemiš imiš*. Plur. سومامش ایمشز *sèvmemiš imišiz*, سومامش ایمشسکز *sèvmemiš imišsin-iz*, سومامش ایمشلر *sèvmemiš imišler*.

Futuro semplice.

Sing. سومم *sèvmèm*, io non amerò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing. سومامش اولورم *sèvmemiš olùrum*, o سومش اولمم

sev-

sevmiś olmàm, io non verrò ad amare, come il Presente.

Futuro misto.

Sing. سومیه‌جك اولدم *sèvmejeǧeǵ oldùm*, o سوه‌جك اولمدم *seveǧèǵ olmadym*, io non ho più voluto amare, سومیه‌جك اولدك *sèvmejeǧeǵ oldùn-*, سومیه‌جك اولدی *sèvmejeǧeǵ oldù*. Plur. سومیه‌جك اولدق *sèvmejeǧeǵ oldùk*, سومیه‌جك اولدكز *sèvmejeǧeǵ oldun-ùz*, سومیه‌جك اولدیلر *sèvmejeǧeǵ oldulàr*.

Futuro misto relativo.

Sing. سومیه‌جك اولمشم *sèvmejeǧeǵ olmùśum*, o سوه‌جك اولمامشم *seveǧèǵ olmamyśym*, si dice, che io non abbia più voluto amare, سومیه‌جك اولمشسن *sèvmeje-ǧeǵ olmùśsun-*, سومیه‌جك اولمش *sèvmejeǧeǵ olmùś*. Plur. سومیه‌جك اولمشز *sèvmejeǧeǵ olmùśuz*, سومیه‌جك اولمشسكز *sèvmejeǧeǵ olmùśsun-uz*, سومیه‌جك اولمشلر *sèvmejeǧeǵ olmuślàr*.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing. سومه *sèvme*, non amare tu, سومسون *sèvmesin*. Plur. سومیه‌لم *sèvmejelim*, سومیكز *sèvmein-iz*, o سومیك *sèvmein-*, o سومك *sèvmen-*, سومسونلر *sèvmesinler*.

Mo-

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing. بولايكه سوميه ايدم *bolàjlli sèvmeje idim*, Iddio volesse, che io non amassi, سوميه ايدك *sèvmeje idin-*, سوميه ايدى *sèvmeje idi*. Plur. سوميه ايدك *sèvmeje idilk*, سوميه ايدكز *sèvmeje idin-iz*, سوميه ايديلر *sèvmeje idiler*.

Preterito perfetto.

Sing. بولايكه سومامش اولم *bolàjlli sèvmemiś olàm*, o سومش اولميم *sevmiś olmajam*, Iddio voglia, che io non abbia amato, سومامش اولسن *sèvmemiś olàsyn*, سومامش اوله *sèvmemiś olà*. Plur. سومامش اولهيز *sèvmemiś olàiz*, سومامش اولسز *sèvmemiś olàsyz*, سومامش اولهلر *sèvmemiś olalàr*.

Preterito più che perfetto.

Sing. بولايكه سومامش اوليدم *bolàjlli sèvmemiś olàidym*, o سومش اولميه ايدم *sevmiś olmaja idym*, Iddio volesse, che io non avessi amato, سومامش اوليدك *sèvmemiś olàidyn-*, سومامش اوليدى *sèvmemiś olàidy*. Plur. سومامش اوليدق *sèvmemiś olàidyk*, سومامش اوليدكز *sèvmemiś olàidyn-yz*, سومامش اوليديلر *sèvmemiś olàidylar*.

Futuro.

بولايكه سوميم *bolàjlli sèvmejem*, Iddio voglia, che io non

non ami , سومیهسن *sèvmejesin* , سومیه *sèvmeje* . Plur. سومیهیز *sèvmejeiz* , سومیهسز *sèvmejesiz* , سومیهلر *sèvmejeler* .

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. سومزسم *sevmèzsem* , se io non amo , سومزسك *sevmèzsen-* , سومزسه *sevmèzse* . Plur. سومزسك *sevmèzselk* , سومزسکز *sevmèzsen-iz* , سومزسهلر *sevmèzseler* , o سومزلرسه *sevmezlèrse* .

Presente continuo, o determinato.

Sing. سومیورسم *sèvmejorsam* , se io non sto amando , سومیورسك *sèvmejorsan-* , سومیورسه *sèvmejorsa* . Plur. سومیورسق *sèvmejorsak* , سومیورسکز *sèvmejorsan-yz* , سومیورسهلر *sèvmejorsalar* , o سومیورلرسه *sevmejorlàrsa* .

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. سومزسه ایدم *sevmèzse idim* , se io non amava ; سومزسه ایدك *sevmèzse idin-* , سومزسه ایدی *sevmèzse idi* . Plur. سومزسه ایدك *sevmèzse idilk* , سومزسه ایدکز *sevmèzse idin-iz* , سومزسه ایدیلر *sevmèzse idiler* .

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. سومیورسه ایدم *sèvmejorsa idym* , se io non stava amando, سومیورسه ایدك *sèvmejorsa idyn-* , سومیورسه ایدی

 sèv-

sèvmejorsa idy . Plur. سومیورسه ایدك *sèvmejorsa idyk* , سومیورسه ایدکز *sèvmejorsa idyn-yz* , سومیورسه ایدیلر *sèvmejorsa idylar* .

Preterito imperfetto relativo .

Sing. سومزسه ایمشم *sevmèzse imiśim* , si dice, che se io non amava , سومزسه ایمشسن *sevmèzse imiśsin* , سومزسه ایمش *sevmèzse imiś* . Plur. سومزسه ایمشز *sevmèzse imiśiz* , سومزسه ایمشسکز *sevmèzse imiśsin-iz* , سومزسه ایمشلر *sevmèzse imiśler* , o سومزلرسه ایمش *sevmezlèrse imiś* .

Preterito imperfetto relativo continuo , o determinato .

Sing. سومیورسه ایمشم *sèvmejorsa imyśym* , si dice , che quando io non stava amando , سومیورسه ایمشسن *sèvmejorsa imyśsyn* , سومیورسه ایمش *sèvmejorsa imyś* . Plur. سومیورسه ایمشز *sèvmejorsa imyśyz* , سومیورسه ایمشسکز *sèvmejorsa imyśsyn-yz* , سومیورسه ایمشلر *sèvmejorsa imyślar* , o سومیورلرسه ایمش *sevmejorlàrsa imyś* .

Prima voce del Preterito imperfetto .

Sing. سومسم *sèvmesem* , se io non amassi , سومسك *sèvmesen* , سومسه *sèvmese* . Plur. سومسك *sèvmesek* , سومسکز *sèvmesen-iz* , سومسلر *sèvmeseler* .

Se-

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. سومزایدم *sevmèz idim*, io non amerei, e non avrei amato, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سومدی ایسم *sèvmedi isem*, se io non amai, e non ho amato, سومدی ایسك *sèvmedi isen-*, سومدی اینسه *sèvmedi ise*. Plur. سومدی ایسك *sèvmedi isek*, سومدی ایسکز *sèvmedi isen-iz*, سومدی ایسهلر *sèvmedi iseler*.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. سومامش ایسم *sèvmemiš isem*, o سومش دکل ایسم *sevmiš digil isem*, se si dice, che io non abbia amato, o se io non avrò amato, سومامش ایسك *sèvmemiš isen-*, سومامش ایسه *sèvmemiš ise*. Plur. سومامش ایسك *sèvmemiš isek*, سومامش ایسکز *sèvmemiš isen-iz*, سومامش ایسهلر *sèvmemiš iseler*.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. سومدی ایسه ایدم *sèvmedi ise idim*, se io non avevo amato, سومدی ایسه ایدك *sèvmedi ise idin-*, سومدی ایسه ایدی *sèvmedi ise idi*. Plur. سومدی ایسه ایدك *sèvmedi ise idik*, سومدی ایسه ایدکز *sèvmedi ise idin-iz*, سومدی ایسه ایدیلر *sèvmedi ise idiler*.

Pre-

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامش ايسه ايدم *sèvmemiś ise idim*, o سومش دكل ايسه ايدم *sevmiś digil ise idim*, se io non avessi tuttavia amato, سومامش ايسه ايدك *sèvmemiś ise idin-*, سومامش ايسه ايدى *sèvmemiś ise idi*. Plur. سومامش ايسه ايدك *sèvmemiś ise idik*, سومامش ايسه ايدكز *sèvmemiś ise idin-iz*, سومامش ايسه ايديلر *sèvmemiś ise idiler*.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing. سومامش اولسم *sèvmemiś olsàm*, o سومش اولمسم *sevmiś òlmasam*, se io non avessi mai amato, سومامش اولسك *sèvmemiś olsàn-*, سومامش اولسه *sèvmemiś olsà*. Plur. سومامش اولسق *sèvmemiś olsàk*, سومامش اولسكز *sèvmemiś olsan-yz*, سومامش اولسهلر *sèvmemiś olsalàr*.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. سومسيدم *sèvmeseidim*, se io non avessi amato, سومسيدك *sèvmeseidin-*, سومسيدى *sèvmeseidi*. Plur. سومسيدك *sèvmeseidik*, سومسيدكز *sèvmese idin-iz*, سومسيديلر *sèvmeseidiler*.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامش اولسيدم *sèvmemiś olsàidym*, o سومش اولسيدم *sevmiś òlmasaidym*, se io per l'avanti non avessi ama-

amato , سومامش اولسيدك *sèvmemiš olsàidyn-* , سومامش اولسيدى *sèvmemiš olsàidy* . Plur. سومامش اولسيدق *sèvmemiš olsàidyk* , سومامش اولسيدكز *sèvmemiš olsà idyn-yz* , سومامش اولسيديلر *sèvmemiš olsàidylar* .

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. سومامش اولوردم *sèvmemiš olùrdum* , o سومش اولمازدم *sevmiš olmàzdym* , io fin adesso non avrei amato , سومامش اولوردك *sèvmemiš olùrdun-* , سومامش اولوردى *sevmemiš olùrdu* . Plur. سومامش اولوردق *sèvmemiš olùrduk* , سومامش اولوردكز *sèvmemiš olùrdun-uz* , سومامش اولورديلر *sèvmemiš olurdular* .

Futuro.

Sing. سومزسم *sevmèzsem* , se io non amerò , come il Presente.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. سوميهجك ايسم *sèvmejeǧeǧ isem* , o سوهجك دكل ايسم *seveǧèk degil isem* , se io non ho da amare , سوميهجك ايسك *sèvmejeǧeǧ isen-* , سوميهجك ايسه *sèvmejeǧeǧ ise* . Plur. سوميهجك ايسك *sèvmejeǧeǧ isek* , سوميهجك ايسكز

sèv-

sèvmejeǧeǵ isen-iz , سومیهجك ایسهلر *sèvmejeǧeǵ iseler* .

Preterito imperfetto determinato.

Sing. سومیهجك ایسه ایدم *sèvmejegeǵ ise idim* , o سوهجك دكل ایسه ایدم *seveǧèlt deǵil ise idim* , se io non avevo da amare , سومیهجك ایسه ایدك *sèvmejeǧeǵ ise idin-* , سومیهجك ایسه ایدی *sèvmejeǧeǵ ise idi* . Plur. سومیهجك ایسه ایدك *sèvmejeǧeǵ ise idik* , سومیهجك ایسه ایدكز *sèvmejeǧeǵ ise idin-iz* , سومیهجك ایسه ایدیلر *sèvmejeǧeǵ ise idiler* .

Preterito imperfetto relativo.

Sing. سومیهجك ایمش ایسم *sèvmejeǧeǵ imiš isem* , o سوهجك دكل ایمش ایسم *seveǧèlt deǵil imiš isem* , se si dice , che io non avessi da amare , سومیهجك ایمش ایسك *sèvmejeǧeǵ imiš isen-* , سومیهجك ایمش ایسه *sèvmejeǧeǵ imiš ise* . Plur. سومیهجك ایمش ایسك *sèvmejeǧeǵ imiš iselt* , سومیهجك ایمش ایسكز *sèvmejeǧeǵ imiš isen-iz* , سومیهجك ایمش ایسهلر *sèvmejeǧeǵ imiš iseler* .

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. سومیهجك اولسم *sèvmejeǧeǵ olsàm* , o سوهجك اولمسم *seveǧèǵ òlmasam* , se io non avessi da amare , سومیهجك اولسك *sèvmejeǧeǵ olsàn-* , سومیهجك اولسه

sèv-

sèvmejeǧeǧ olsà . Plur. سومیه‌جك اولسق *sèvmejeǧeǧ olsàk* , سومیه‌جك اولسكز *sèvmejeǧeǧ olsan-yz* , سومیه‌جك اولسه‌لر *sèvmejeǧeǧ olsalàr*.

Preterito perfetto determinato.

Sing. سومیه‌جك اولدم ایسه *sèvmejeǧeǧ oldùm ysa* , o سوه‌جك اولمدم ایسه *seveǧèǧ òlmadym ysa* , se , o quando io non ho più voluto amare , سومیه‌جك اولدك ایسه *sèvme-jeǧeǧ oldùn- ysa*, سومیه‌جك اولدی ایسه *sèvmejeǧeǧ oldù isa*. Plur. سومیه‌جك اولدق ایسه *sèvmejeǧeǧ oldùgh ysa* , سومیه‌جك اولدكز ایسه *sèvmejeǧeǧ oldun-ùz ysa* , سومیه‌جك اولدیلر ایسه *sèvmejeǧeǧ oldulàr ysa* .

Preterito perfetto relativo.

Sing. سومیه‌جك اولمش ایسم *sèvmejeǧeǧ olmùś ysam* , o سوه‌جك اولمامش ایسم *seveǧèǧ olmamyś ysam* , si dice , che quando io non ho più voluto amare ; o se si dice , che io non abbia più voluto amare , سومیه‌جك اولمش ایسك *sèv-mejeǧeǧ olmùś ysan-* , سومیه‌جك اولمش ایسه *sèvmejeǧeǧ olmùś ysa* . Plur. سومیه‌جك اولمش ایسك *sèvmejeǧeǧ olmùś ysak* , سومیه‌جك اولمش ایسكز *sèvmejeǧeǧ olmùś ysan-yz* , سومیه‌جك اولمش ایسه‌لر *sèvmejeǧeǧ olmùś ysalar* .

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. سومیه‌جك اولسیدم *sèvmejeǧeǵ olsàidym*, o سوه‌جك اولمسیدم *seveǧèǵ òlmasaidym*, se io non avessi dovuto amare, سومیه‌جك اولسیدك *sèvmejeǧeǵ olsàidyn-*, سومیه‌جك اولسیدی *sèvmejeǧeǵ olsàidy*. Plur. سومیه‌جك اولسیدق *sèvmejeǧeǵ olsàidyk*, سومیه‌جك اولسیدكز *sèvmejeǧeǵ olsàidyn-yz*, سومیه‌جك اولسیدیلر *sèvmejeǧeǵ olsàidylar*.

Futuro.

Sing. سومیه‌جك اولورسم *sèvmejeǧeǵ olùrsam*, o سوه‌جك اولمازسم *seveǧèǵ olmàzsam*, se io non vorrò amare, سومیه‌جك اولورسك *sèvmejeǧeǵ olùrsan-*, سومیه‌جك اولورسه *sèvmejeǧeǵ olùrsa*. Plur. سومیه‌جك اولورسق *sèvmejeǧeǵ olùrsak*, سومیه‌جك اولوسكز *sèvmejeǧeǵ olùrsan-yz*, سومیه‌جك اولورسه‌لر *sèvmejeǧeǵ olùrsalar*, o سومیه‌جك اولورلرسه *sèvmejeǧeǵ olurlàrsa*.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

سومامك *sèvmemek*, non amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. سومامك *sèvmemek*, o سومامه *sevmeme*, non amare, o il non amare. Gen.

Gen. سومامكك *sèvmemeğin-* , o سومامهنك *sèvme-menin-*, di non amare.

Gen. سومامك *sèvmemek*, di non amare.

Dat. سومامكه *sèvmemeğe*, a non amare.

Acc. سومامكى *sèvmemeği*, il non amare.

Acc. سومامك *sèvmemek*, non amare.

Abl. سومامكدن *sèvmemekden*, o سومامهدن *sèvme-meden*, dal non amare, o per non amare.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومامم *sèvmemem*, il non amar io.

Gen. سومامك *sèvmememin-*, &c.

Plur.Nom. سومامز *sèvmememiz*, il non amar noi.

Gen. سومامزك *sèvmemizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومامك *sèvmemen-*, il non amar tu.

Gen. سومامكك *sèvmemen-in-*, &c.

Plur.Nom. سومامكز *sèvmemen-iz*, il non amar voi.

Gen. سومامكزك *sèvmemen-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومامسى *sèvmemesi*, il non amar quello.

Gen. سومامسنك *sèvmemesinin-*, &c.

Plur.Nom. سوماملری *sèvmemeleri*, il non amar quelli.

Gen. سومامليرنك *sèvmemelerinin-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

سومدك *sèvmedilk*, non aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. سومدك *sèvmedilk*, non aver amato.

Abl. سومدكدن *sèvmedilkden*, dal non aver amato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومديكم *sèvmediğim*, non aver io amato.

Gen. سومديكمك *sèvmediğimin-*, &c.

Plur.Nom. سومديكمز *sèvmediğimiz*, non aver noi amato.

Gen. سومديكمزك *sèvmediğimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومديكك *sèvmediğin-*, non aver tu amato.

Gen. سومديككك *sèvmediğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سومديككز *sèvmediğin-iz*, non aver voi amato.

Gen. سومديككزك *sèvmediğiniz-in-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومديكی *sèvmediği*, non aver quello amato.

Gen.

Gen. سومدیکنک *sèvmediğinin-* , &c.

Plur.Nom. سومدکلری *sèvmedilileri* , non aver quelli amato .

Gen. سومدکلرینک *sèvmedlilerinin-* , &c.

Futuro semplice.

سومیه‌جك *sèvmejeğeli* , non dover amare .

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. سومیه‌جکیم *sèvmejeğeğim* , non dover io amare .

Gen. سومیه‌جکیمك *sèvmejeğeğimin-* , &c.

Plur.Nom. سومیه‌جکیمز *sèvmejeğeğimiz*, non dover noi amare.

Gen. سومیه‌جکیمزك *sèvmejeğeğimizin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. سومیه‌جکك *sèvmejeğeğin-* , non dover tu amare .

Gen. سومیه‌جکیکك *sèvmejeğeğin-in-* , &c.

Plur.Nom. سومیه‌جکیکز *sèvmejeğeğin-iz* , non dover voi amare .

Gen. سومیه‌جکیکزك *sèvmejeğeğin-izin-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. سومیه‌جکی *sèvmejeğeği* , non dover quello amare .

Gen. سومیه‌جکینك *sèvmejeğeğinin-* , &c.

Plur.Nom. سومیه‌جکلری *sèvmejeğelileri* , non dover quelli amare .

 Gen.

Gen. سومیه‌جکلرینك *sèvmejeğellerinin-*, &c.

Futuro misto.

سومیه‌جك اولمق *sèvmejeğeğ olmàk*, o سوه‌جك اولمامق *seveğèğ òlmamak*, non aver voluto amare.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومیه‌جك اولدیغم *sèvmejeğeğ oldughùm*, o سوه‌جك اولمدیغم *seveğèğ òlmadyghym*, non aver voluto io amare.

Gen. سومیه‌جك اولدیغمك *sèvmejeğeğ oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. سومیه‌جك اولدیغمز *sèvmejeğeğ oldughumùz*, non aver voluto noi amare.

Gen. سومیه‌جك اولدیغمزك *sèvmejeğeğ oldughumu-zùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومیه‌جك اولدیغك *sèvmejeğeğ oldughùn-*, non aver voluto tu amare.

Gen. سومیه‌جك اولدیغكك *sèvmejeğeğ oldughu-n-ùn-*, &c.

Plur.Nom. سومیه‌جك اولدیغكز *sèvmejeğeğ oldughun-ùz*, non aver voluto voi amare.

Gen.

Gen. سومیه‌جك اولدیغکزك *sèvmejeğeğ oldıghun-u-zùn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومیه‌جك اولدیغی *sèvmejeğeğ oldıghù* , non aver voluto quello amare.

Gen. سومیه‌جك اولدیغنك *sèvmejeğeğ oldıghu-nùn-* , &c.

Plur.Nom. سومیه‌جك اولدقلری *sèvmejeğeğ olduklarỳ* , non aver voluto quelli amare.

Gen. سومیه‌جك اولدقلرینك *sèvmejeğeğ oldukla-rỳn-* , &c.

Gerundj.

سومزایكن *sevmèz iken* , quando io non amo, tu non ami, &c. o mentre io non amavo, tu non amavi, &c.

سومیوركن *sèvmejoriken* , quando io non sto amando, tu non stai amando, &c. o mentre io non stava amando, tu non stavi amando, &c.

سومامشیكن *sèvmemiš iken* , o سومش دكل ایكن *sevmiš değìl iken* , quantunque io non abbia, tu non abbia amato, &c. o non avendo amato.

سومیه‌جك

سوه‌جك دكل ايكن o سوميه‌جك ايكن *sèvmejeğeğ ilken* , o سوه‌جك دكل ايكن *seveğèlk değil ilken* , non dovendo io , tu , quello amare , &c. o io , tu , quello in vece di non amare , &c.

سومامه‌لو ايكن *sèvmemeli ilken* , o سومه‌لو دكل ايكن *sevmeli değıl ilken* , non dovendo io , tu , quello amare , &c.

سوديكم يوغ ايكن *sevdiğim jogh ilken* , o سوديكك يوغ ايكن *sevdiğin-jogh ilken* , &c. quantunque io non abbia , tu non abbi amato , &c.

سوديكم يوغ ايمشيكن *sevdiğim jogh ymyś ilken* , سوديكك يوغ ايمشيكن *sevdiğin-jogh ymyś ilken* , &c. quantunque io non avessi , tu non avessi amato , &c.

سوميوب *sèvmejip* , non amando , e non avendo amato.

سوميه‌رك *sèvmejerelt* , non amando , col non amare.

سوميجه *sèvmejinğe* , finchè io non amo , non amai , non ho amato , e non amerò ; tu non ami , non amasti , non hai amato , e non amerai , &c. o io , tu , quello non amando , &c. o se io non amo , tu non ami , &c.

سومدن *sèvmeden* , senza amare , o prima che io ami , amassi ,

amassi, e avessi amato; tu ami, amassi, e avessi amato, &c. o prima d'amare, o d'aver amato.

سومیلدن برو *sèvmejelden beri*, da che io non amai, e non ho amato, tu non amasti, e non hai amato, &c.

سومیهلو *sèvmejeli*, da che io non amai, e non ho amato, tu non amasti, e non hai amato, &c.

سومزدن اوّل *sevmezdèn èvvel*, prima che io ami, amassi, e avessi amato; tu ami, amassi, e avessi amato, &c. o prima d' amare, o d' aver amato.

Supino.

سومیه سومیه *sèvmeje sèvmeje*, non amando continuamente, spesso spesso.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

سومز *sevmèz* indeclinabile, chi non ama, e non amava, o non ami, e non amasse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. سومیان *sèvmejen*, quello, il quale non ama, non amava, non amò, non ha, e non avea amato, e non amerà.

Gen.

Gen. سومیانك sèvmejenin-, &c.

Plur.Nom. سومینلر sèvmejenler, quelli, i quali non amano, non amavano, non amarono, non hanno, e non avevano amato, e non ameranno.

Gen. سومینلرك sèvmejenlerin-, &c.

Participio del Preterito perfetto.

سومامش sèvmemiš indeclinabile, chi non ha, o non abbia, o non avesse amato.

Participio del Preterito perfetto di significazione passiva.

سومدك sèvmedik indeclinabile, chi non è stato, o non sia stato amato, ovvero chi non ha, o non abbia amato, o non avesse amato, o non ama.

Questo Participio in دك dik, o dük, o دق dyk, o duk si usa alle volte anche coi Verbi Affermativi in questi, e simili modi di dire, come یازدیغم یازدق jazdyghỳm jazdỳk, quelche io ho scritto, già è scritto: بغلدیغم بغلدق چوزدیکم چوزدك baghladyghỳm baghladỳk čiözdügüm čiözdük, quelche io ho legato, già è legato, quelche io ho slegato, già è slegato.

Par-

Participio del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومدیکم *sèvmedigim*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da me amato.

Gen. سومدیکمک *sèvmedigimin*-, &c.

Plur.Nom. سومدکلرم *sèvmedikklerim*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da me amati.

Gen. سومدکلرمک *sèvmedikklerimin*-, &c.

Sing.Nom. سومدیکمز *sèvmedigimiz*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da noi amato.

Gen. سومدیکمزک *sèvmedigimizin*-, &c.

Plur.Nom. سومدکلرمز *sèvmedikklerimiz*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da noi amati.

Gen. سومدکلرمزک *sèvmedikklerimizin*-, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومدیکک *sèvmedigin*-, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da te amato.

Gen. سومدیککك *sèvmediğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلرك *sèvmedilklerin-*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da te amati.

Gen. سومدکلریکك *sèvmedilklerinin-*, &c.

Sing.Nom. سومدیککز *sèvmediğin-iz*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è ststo, e non era stato da voi amato.

Gen. سومدیککزك *sèvmediğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلریکز *sèvmedilklerin-iz*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da voi amati.

Gen. سومدکلریکزك *sèvmedilklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومدیکی *sèvmediği*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da lui amato.

Gen. سومدیکنك *sèvmediğinin-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلری *sèvmedilkleri*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da lui amati.

Gen.

Gen. سومدیکلرینك *sèvmedilklerinin-*, &c.

Sing.Nom. سومدکلری *sèvmedilkleri*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, e non era stato da loro amato.

Gen. سومدکلرینك *sèvmedilklerinin-*, &c.

Plur.Nom. سومدکلری *sèvmedilkleri*, quelli, i quali non sono, non erano, non furono, non sono stati, e non erano stati da loro amati.

Gen. سومدکلرینك *sèvmedilklerinin-*, &c.

Participio del Futuro.

سومیەجك *sèvmejeğeli* indeclinabile, chi non ha, o non abbia da amare, per non amare.

Participio del Futuro di significazione Passiva cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. سومیەجکیم *sèvmejeğeğim*, quello, il quale non si deve da me amare.

Gen. سومیەجکیمك *sèvmejeğeğimin-*, &c.

Plur.Nom. سومیەجکلرم *sèvmejeğelklerim*, quelli, i quali non si devono da me amare.

Gen. سومیەجکلریمك *sèvmejeğelklerimin-*, &c.

Sing.Nom. سومیەجکیمز *sèvmejeğeğimiz*, quello, il quale non si deve da noi amare.

Gen. سومیه‌جکیمزك *sèvmejeğeğimizin-*, &c.

Plur.Nom. سومیه‌جکلریمز *sèvmejeğelklerimiz*, quelli, i quali non si devono da noi amare.

Gen. سومیه‌جکلریمزك *sèvmejeğelklerimizin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. سومیه‌جکك *sèvmejeğeğin-*, quello, il quale non si deve da te amare.

Gen. سومیه‌جکیکك *sèvmejeğeğin-in-*, &c.

Plur.Nom. سومیه‌جکلرك *sèvmejeğelklerin-*, quelli, i quali non si devono da te amare.

Gen. سومیه‌جکلریکك *sèvmejeğelklerin-in-*, &c.

Sing.Nom. سومیه‌جکیکز *sèvmejeğeğin-iz*, quello, il quale non si deve da voi amare.

Gen. سومیه‌جکیکزك *sèvmejeğeğin-izin-*, &c.

Plur.Nom. سومیه‌جکلریکز *sèvmejeğelklerin-iz*, quelli, i quali non si devono da voi amare.

Gen. سومیه‌جکلریکزك *sèvmejeğelklerin-izin-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. سومیه‌جکی *sèvmejeğeği*, quello, il quale non si deve da lui amare.

Gen. سومیه‌جکینك *sèvmejeğeğinin-*, &c.

Plur.

Plur.Nom. سومیەجکلری *sèvmejeğellleri*, quelli, i quali non si devono da lui amare.

Gen. سومیەجکلرینك *sèvmejeğelllerinin-*, &c.

Sing.Nom. سومیەجکلری *sèvmejeğellleri*, quello, il quale non si deve da loro amare.

Gen. سومیەجکلرینك *sèvmejeğelllerinin-*, &c.

Plur.Nom. سومیەجکلری *sèvmejeğellleri*, quelli, i quali non si devono da loro amare.

Gen. سومیەجکلرینك *sèvmejeğelllerinin-*, &c.

سومامەلو *sèvmemeli*, o سومەلو دکل *sevmeli degil* indeclinabile, chi non deve amare, o non bisogna amare.

CAPITOLO XVII.

CONJUGAZIONE

Del Verbo Ausiliare, e Reciproco اولورم *olùrum*, come اوروم *vurùrum*.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. اولورم *olùrum*, io divento, o mi fo, &c.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اولیورم *olùjorum*, io vado diventando, o mi sto facendo, &c.

Pre-

Presente doppio.

Sing. اولمش اولورم *olmùś olùrum*, io vengo a diventare, o a farmi, &c.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولور ايدم *olùr udum*, io diventavo, o mi facevo, &c.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اوليور ايدم *olùjor udum*, io andava diventando, o mi stavo facendo, &c.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولور ايمشم *olùr umuśum*, si dice, che io diventassi, o mi facessi, &c.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اوليور ايمشم *olùjor umuśum*, si dice, che io andassi diventando, o mi stessi facendo, &c.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدم *oldùm*, io diventai, e son diventato, o mi feci, e mi son fatto, &c.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمشم *olmùśum*, si dice, o mi pare, che io sia diventato, o mi sia fatto, &c.

Pre-

Preterito perfetto doppio.

Sing. اولمش اولدم *olmùś oldùm*, io venni, e son venuto a diventare, o a farmi, &c.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولدى ايدم *oldù idym*, io era diventato, o mi era fatto, &c.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش ايدم *olmùś udum*, io già era diventato, o mi era fatto, &c.

Futuro semplice.

Sing. اولورم *olùrum*, io diventerò, o mi farò, come il Presente.

Futuro doppio.

Sing. اولمش اولورم *olmùś olùrum*, io verrò a diventare, o a farmi, come il Presente.

Futuro misto.

Sing. اولهجق اولدم *olağyàgh oldùm*, io fui, e sono stato per diventare, o per farmi, &c.

Futuro misto relativo.

Sing. اولهجق اولمشم *olağyàgh olmùśum*, si dice, che io sia, e fossi stato per diventare, o per farmi, &c.

Mo-

Modo Imperativo.

Presente.

Sing. اول *ol*, diventati, o fatti, &c.

Modo Ottativo.

Presente, e Preterito imperfetto.

Sing. بولايكه اوليدم *bolàjlki olàidym*, Iddio volesse, che io diventassi, o mi facessi, &c.

Preterito perfetto.

Sing. بولايكه اولمش اولم *bolàjlki olmùś olàm*, Iddio voglia, che io sia diventato, o mi sia fatto, &c.

Preterito più che perfetto.

Sing. بولايكه اولمش اوليدم *bolàjlki olmùś olàidym*, Iddio volesse, che io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Futuro.

Sing. بولايكه اولم *bolàjlki olàm*, Iddio voglia, che io diventi, o mi faccia, &c.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. اولورسم *olùrsam*, se io divento, o mi fo, &c.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اوليورسم *olùjorsam*, se io vado diventando, o mi sto facendo, &c.

Pre-

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولورسه ایدم *olùrsa idym*, quando io diventavo, o mi facevo, &c.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اولیورسه ایدم *olùjorsa idym*, quando io andava diventando, o mi stavo facendo, &c.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولورسه ایمشم *olùrsa imyşym*, si dice, che quando io diventavo, o mi facevo, &c.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اولیورسه ایمشم *olùjorsa imyşym*, si dice, che quando io andava diventando, o mi stavo facendo, &c.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولسم *olsàm*, se io diventassi, o mi facessi, &c.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. اولورایدم *olùr udun*, io diventerei, e sarei diventato, o mi farei, e mi sarei fatto, come il Preterito imperfetto dell' Indicativo.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدی ایسم *oldù isam*, se, o quando io diventai, e son diventato, o mi feci, e mi son fatto, &c.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمش ايسم *olmùś ysam*, si dice, che quando io son diventato, o mi son fatto; o se si dice, che io sia diventato, o mi sia fatto; o se io sarò diventato, o mi sarò fatto, &c.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولدى ايسه ايدم *oldù isa idym*, quando io ero diventato, o mi ero fatto, &c.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش ايسه ايدم *olmùś ysa idym*, tempo fa quando io ero diventato, o mi ero fatto, &c.

Preterito più che perfetto indefinito.

Sing. اولمش اولسم *olmùś olsàm*, se mai io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولسيدم *olsàidym*, se io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش اولسيدم *olmùś olsàidym*, se io per l'avanti fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

Se-

Seconda voce del Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش اولوردم *olmùś olùrdum*, io sarei già diventato, o mi sarei già fatto, o sarei venuto a diventare, o a farmi, &c.

Futuro.

Sing. اولورسم *olùrsam*, se, o quando io diventerò, o mi farò, &c.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. اولمجق ايسم *olağyàgh ysam*, se io ho da diventare, o da farmi, &c.

Preterito imperfetto determinato.

Sing. اولمجق ايسه ايدم *olağyàgh ysa idym*, se, o quando io avevo da diventare, o da farmi, &c.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولمجق ايمش ايسم *olağyàgh ymyś ysam*, si dice, che quando io avevo da diventare, o da farmi, &c.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولمجق اولسم *olağyàgh olsàm*, se io avessi da diventare, o da farmi, &c.

Pre-

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولمجق اولدم ايسه *olağyàgh oldùm ysa*, se, o quando io sono stato per diventare, o per farmi, &c.

Preterito perfetto relativo.

Sing. اولمجق اولمش ايسم *olağyàgh olmùś ysam*, si dice, che quando io sono stato per diventare, o per farmi, &c.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولمجق اولسيدم *olağyàgh olsàidym*, se io fossi stato per diventare, o per farmi, &c.

Futuro.

Sing. اولمجق اولورسم *olağyàgh olùrsam*, se, o quando io avrò da diventare, o da farmi, &c.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اولمق *olmàk*, diventare, o farsi.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto.

Nom. اولمق *olmàk*, o اولمه *olmà*, diventare, o farsi; o il diventare, o il farsi.

Gen. اولمغك *olmaghyn-*, o اولمنك *olmañyn-*, di diventare, o farsi.

Gen. اولمق *olmàk*, &c.

De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمم *olmàm*, il diventare, o farmi io.

Gen. اولممك *olmamyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمك *olmàn-*, il diventar, o farsi tu.

Gen. اولمكك *olman-yn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسى *olmasy*, il diventar, o farsi quello.

Gen. اولماسنك *olmasynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولدق *oldùk*, esser diventato, o essersi fatto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولدق *oldùk*, esser diventato, o essersi fatto.

Abl. اولدقدن *oldukdàn*, dall' esser diventato, o dall' essersi fatto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولديغم *oldughùm*, esser io diventato, o essermi io fatto.

Gen. اولديغمك *oldughumùn-*, &c.

Co-

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولديغك *oldughùn-*, esser tu diventato, o esserti tu fatto.

Gen. اولديغكك *oldughun-ùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولديغى *oldughù*, esser quello diventato, o essersi quello fatto.

Gen. اولديغنك *oldughunùn-*, &c.

Futuro semplice.

اولهجق *olaǧyàk*, dover diventare, o dover farsi.

Declinazione del Futuro semplice

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولهجغم *olaǧyaghỳm*, dover io diventare, o dover io farmi.

Gen. اولهجغمك *olaǧyaghymỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولهجغك *olaǧyaghỳn-*, dover tu diventare, o dover tu farti.

Gen. اولهجغيكك *olaǧyaghyn-ỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولهجغى *olaǧyaghỳ*, dover quello diventare, o dover quello farsi.

Gen.

Gen. اولجغنك *olağyaghynyn-*, &c.

Futuro misto.

اولمجق اولمق *olağyàgh olmàk*, aver dovuto diventare, o farsi.

Declinazione del Futuro misto

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. Nom. اولدجق اولديغم *olağyàgh oldughùm*, aver dovuto io diventare, o farmi.

Gen. اولمجق اولديغمك *olağyàgh oldughumùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. Nom. اولمجق اولديغك *olağyàgh oldughùn-*, aver dovuto tu diventare, o farti.

Gen. اولمجق اولديغكك *olağyàgh oldughun-ùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. اولمجق اولديغى *olağyàgh oldughù*, aver dovuto quello diventare, o farsi.

Gen. اولمجق اولديغنك *olağyàgh oldughunùn-*, &c.

Gerundj.

اولوركن *olùriken*, mentre io divento, e diventavo, o mi fo, e mi facevo, &c.

اوليوركن *olùjoriken*, diventando, o facendomi io,

tu,

tu, &c. o mentre io andavo diventando, o mi stavo facendo, &c.

اولمشيكن *olmùsilkèn*, quantunque io sia diventato, o mi sia fatto, &c. o essendo diventato, o essendomi fatto, &c.

اولمجق ايكن *olağyàgh ilken*, io invece di diventare, o farmi, &c. o mentre io ero per diventare, o per farmi, &c.

اولمالو ايكن *olmalỳ ilken*, io in vece di dover diventare, o farmi, &c. o dovendo diventare, o farmi, &c.

اولديغم وار ايكن *oldughùm var ilken*, quantunque io sia diventato, o mi sia fatto, &c.

اولديغم وار ايمشيكن *oldughùm var ymyş ilken*, &c. quantunque io fossi diventato, o mi fossi fatto, &c.

اولوب *olùp*, diventando, o facendomi, ed essendo diventato, o essendomi fatto, &c.

اولەرق *olaràk*, diventando, o facendomi, col diventare, o col farmi, &c.

اولنجه *olùnğyn*, finchè io diventi, o mi faccia, &c. o mentre io divento, o mi faccio, &c. o se io divento, o mi faccio, &c. o diventando io, o facen-

cendomi io, &c. o subito che io diventai, e son diventato, o mi feci, e mi son fatto, &c.

اوللدن برو *olaldàn beri*, da che, o dappoichè io diventai, e son diventato; o mi feci, e mi son fatto, &c.

اولهلو *olaly*, da che io diventai, e son diventato; o mi feci, e mi son fatto, &c.

Supino.

اوله اوله *olà olà*, diventando, o facendomi continuamente, più volte, o spesso spesso.

Participio del Presente, ed Imperfetto.

اولور *olùr* indeclinabile, chi diventa, e diventava, o diventi, e diventasse; o si fa, e si faceva, o si faccia, e si facesse.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing. Nom. اولان *olàn*, quello, il quale diventa, diventava, diventò, è, ed era diventato, e diventerà; o quello, il quale si fa, si faceva, si fece, si è, e si era fatto, e si farà.

Gen. اولانك *olanyn-*, &c.

Participio del Preterito perfetto.

اولمش *olmùš* indeclinabile, chi è, o sia diventato, e fosse diventato; o chi si è fatto, o si sia fatto, e si fosse fatto.

Participio indeclinabile del Pres. Pret.imp. Perf.e più che Perf. cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولديغم *oldughùm*, Plur. اولديغمز *oldughumùz*, come اولديغم ير *oldughùm jer*, il luogo, in cui divento, diventavo, diventai, sono, ed ero diventato; o il luogo, in cui mi faccio, mi facevo, mi feci, mi sono, e mi ero fatto: اولديغمز ير *oldughumùz jer*, il luogo, in cui diventiamo, diventavamo, diventammo, siamo, ed eravamo diventati, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولديغك *oldughùn-*, Plur. اولديغكز *oldughun-ùz*.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولديغى *oldughù*, Plur. اولدقلرى *olduklary*.

Participio del Futuro.

اولەجق *olağyàk* indeclinabile, chi ha, o abbia da diventare, per diventare; o chi ha, o abbia da farsi, per farsi.

Par-

Participio indeclinabile del Futuro

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing. اولمجغيم *olağyaghỳm*, Plur. اولمجغيمز *olağyaghy-myz*.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing. اولمجغك *olağyaghỳn-*, Plur. اولمجغيكز *olağyaghy-n-yz*.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. اولمجغى *olağyaghỳ*, Plur. اولمجقلرى *olağyaldarỳ*.

اولمالو *olmalỳ* indeclinabile, chi deve diventare, o farsi, o bisogna diventare, o farsi.

Il Verbo اولنورم *olunùrum*, io son fatto, Passivo di ايتمك *etmèk*, fare, si conjuga come i Verbi dell' undecima Conjugazione.

CAPITOLO XVIII.

Delle Conjugazioni de' Verbi Difettivi.

CONJUGAZIONE

Del Verbo Sostantivo ايم im, *o* ym, üm, um, *io sono*, *e sto*.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. بن ايم *ben im*, *yın*, *üm*, *um*, io sono, سن سين

sen

sen sin, o *syn*, *sün*, *sun*, tu sei, اولدر *o dyr*, o *dir*, *dür*, *dur*, quello è. Plur. بز ایز *biz iz*, o *yz*, *üz*, *uz*, noi siamo, سز سکز *siz sin-iz*, o *syn-yz*, *sün-üz*, *sun-uz*, voi siete, انلر درلر *onlàr dyrlar*, o *dirler*, *dürler*, *durlar*, quelli sono.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. ایدم *idim*, o *ydym*, *üdüm*, *udum*, io ero, fui, sono stato, ed ero stato, ایدك *idin-*, o *ydyn-*, *üdün-*, *udun-*, tu eri, fosti, sei stato, ed eri stato, ایدی *idi*, o *ydy*, *üdü*, *udu*, quello era, fù, è stato, ed era stato. Plur. ایدك *idik*, o *ydyk*, *üdük*, *uduk*, noi eravamo, fummo, siamo stati, ed eravamo stati, ایدکز *idin-iz*, o *ydyn-yz*, *üdün-üz*, *udun-uz*, voi eravate, foste, siete stati, ed eravate stati, ایدیلر *idiler*, o *ydylar*, *üdüler*, *udular*, quelli erano, furono, sono stati, ed erano stati.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

ایمشم *imišim*, o *ymyšym*, *ümüšüm*, *umušum*, si dice, che io fossi, sia stato, e fossi stato, ایمشسن *imišsin*, o *ymyšsyn*, *ümüšsün*, *umušsun*, che tu fossi, sii stato, e fossi stato, ایمش *imiš*, o *ymyš*, *ümüš*, *umuš*, che quello fosse, sia stato, e fosse stato. Plur. ایمشز *imišiz*, o *ymyšyz*, *ümüšüz*, *umušuz*, che noi fossimo, siamo stati, e fos-

e fossimo stati, ايمشسكز imišsin-iz, o ymyšsyn-yz, üm üš-sün-üz, umušsun-uz, che voi foste, siate stati, e foste stati, ايمشلر imišler, o ymyšlar, ümiüšler, umušlar, che quelli fossero, sieno stati, e fossero stati.

Futuro.

بن ايم ben im, o ym, üm, um, io sarò, come il Presente.

Modo Imperativo.

Presente.

Sing. اول ol, sii tu, اولسون olsün, sia quello. Plur. اولهلم olalym, siamo noi, اولكز òlun-uz, o اولك òlun-, siate voi, اولسونلر olsunlàr, sieno quelli.

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولايكه اوليدم bolàjki olàidym, Iddio volesse, che io fossi, sia stato, e fossi stato, اوليدك olàidyn-, che tu fossi, sii stato, e fossi stato, اوليدى olàidy, che quello fosse, sia stato, e fosse stato. Plur. اوليدق olàidyk, che noi fossimo, siamo stati, e fossimo stati, اوليدكز olà-idyn-yz, che voi foste, siate stati, e foste stati, اوليديلر olàidylar, che quelli fossero, sieno stati, e fossero stati.

Fu-

Futuro.

Sing. بولايكه اولم *bolàjlki olàm*, Iddio voglia, che io sia, اولهسن *olàsyn*, che tu sii, اوله *olà*, che quello sia. Plur. اولهيز *olàiz*, che noi siamo, اولهسز *olàsyz*, che voi siate, اولهلر *olalàr*, che quelli sieno.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. ايسم *isem*, o *ysam*, se io sono, ايسك *isen-*, o *ysan-*, se tu sei, ايسه *ise*, o *ysa*, se quello è. Plur. ايسك *isek*, o *ysak*, se noi siamo, ايسكز *isen-iz*, o *ysa-n-yz*, se voi siete, ايسهلر *iseler*, o *ysalar*, se quelli sono.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. ايسه ايدم *ise idim*, o *ysa idym*, se, o quando io ero, fui, sono stato, ed ero stato, ايسه ايدك *ise idin-*, o *ysa idyn-*, se, o quando tu eri, fosti, sei stato, ed eri stato, ايسه ايدى *ise idi*, o *ysa idy*, se, o quando quello era, fù, è stato, ed era stato. Plur. ايسه ايدك *ise idik*, o *ysa idyk*, se, o quando noi eravamo, fummo, siamo stati, ed eravamo stati, ايسه ايدكز *ise idin-iz*, o *ysa idyn-yz*, se, o quando voi eravate, foste, siete stati, ed eravate stati, ايسه ايديلر *ise idiler*, o *ysa idylar*, se, o quando quelli erano, furono, sono stati, ed erano stati.

Pre-

Preterito imperfetto.

Sing. اولسم *olsàm*, se io fossi, اولسك *olsàn-*, se tu fossi, اولسه *olsà*, se quello fosse. Plur. اولسق *olsàk*, se noi fossimo, اولسكز *olsan-yz*, se voi foste, اولسهلر *olsa-làr*, se quelli fossero.

Preterito perfetto relativo.

Sing. ايمش ايسم *imiš isem*, o *ymyš ysam*, *ümüš isem*, *umuš ysam*, si dice, che quando io sono stato, o se si dice, che io sia stato, o se io sarò stato, ايمش ايسك *imiš isen-*, o *ymyš ysan-*, *ümüš isen-*, *umuš ysan-*, se tu sarai stato, ايمش ايسه *imiš ise*, o *ymyš ysa*, *ümüš ise*, *umuš ysa*, se quello sarà stato. Plur. ايمش ايسك *imiš isek*, o *ymyš ysak*, *ümüš isek*, *umuš ysak*, se noi sarèmo stati, ايمش ايسكز *imiš isen-iz*, o *ymyš ysan-yz*, *ümüš isen-iz*, *umuš ysan-yz*, se voi sarete stati, ايمش ايسهلر *imiš iseler*, o *ymyš ysalar*, *ümüš iseler*, *umuš ysalar*, se quelli saranno stati.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولسيدم *olsàidym*, se io fossi stato, اولسيدك *olsàidyn-*, se tu fossi stato, اولسيدى *olsàidy*, se quello fosse stato. Plur. اولسيدق *olsàidyk*, se noi fossimo stati, اولسيدكز *olsàidyn-yz*, se voi foste stati, اولسيديلر *olsà-idylar*, se quelli fossero stati.

Fu-

Futuro.

Sing. ايسم *isem*, o *ysam*, se, o quando io sarò, come il Presente.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اولمق *olmàk*, essere.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمم *olmàm*, l' essere io.

Gen. اولمامك *olmamỳn-*, &c.

Plur.Nom. اولمامز *olmamỳz*, l' essere noi.

Gen. اولمامزك *olmamyzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمك *olmàn-*, l' essere tu.

Gen. اولماكك *olman-ỳn-*, &c.

Plur.Nom. اولماكز *olman-ỳz*, l' essere voi.

Gen. اولماكزك *olman-yzỳn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسی *olmasỳ*, l' esser quello.

Gen. اولماسنك *olmasynỳn-*, &c.

Plur.Nom. اولملری *olmalarỳ*, l' esser quelli.

Gen.

Gen. اولملارينك *olmalarynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولدق *oldùk*, essere stato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولدق *oldùk*, essere stato.

Abl. اولدقدن *oldukdàn*, dall' essere stato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولديغم *oldughùm*, o ايدوكم *idigim*, essere io stato.

Gen. اولديغمك *oldughumùn-*, &c.

Plur.Nom. اولديغمز *oldughumùz*, essere noi stati.

Gen. اولديغمزك *oldughumuzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولديغك *oldughùn-*, o ايدوكك *idigin-*, essere tu stato.

Gen. اولديغكك *oldughun-ùn-*, &c.

Plur.Nom. اولديغكز *oldughun-ùz*, essere voi stati.

Gen. اولديغكزك *oldughun-uzùn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولديغى *oldughù*, o ايدوكى *idigi*, essere quello stato.

Gen. اولدیغنك *oldughunùn-* , &c.

Plur.Nom. اولدقلری *oldukláry* , essere quelli stati .

Gen. اولدقلرینك *olduklarynýn-* , &c.

Futuro .

اولهجق *olağyàk* , dover essere .

Declinazione del Futuro

cogli Affissi di possessione della prima persona .

Sing.Nom. اولهجغیم *olağyaghým* , dover io essere .

Gen. اولهجغیمك *olağyaghymýn-* , &c.

Plur.Nom. اولهجغیمز *olağyaghymýz* , dover noi essere .

Gen. اولهجغیمزك *olağyaghymyzýn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona .

Sing.Nom. اولهجغك *olağyaghýn-* , dover tu essere .

Gen. اولهجغیكك *olağyaghyn-ýn-* , &c.

Plur.Nom. اولهجغیكز *olağyaghyn-ýz* , dover voi essere .

Gen. اولهجغیكزك *olağyaghyn-yzýn-* , &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona .

Sing.Nom. اولهجغی *olağyaghý* , dover quello essere .

Gen. اولهجغینك *olağyaghynýn-* , &c.

Plur.Nom. اولهجقلری *olağyakláry* , dover quello essere .

Gen. اولهجقلرینك *olağyaklarynýn-* , &c.

Ge-

Gerundj.

ايكن *illen*, mentre io sono, ed ero, tu sei, ed eri, &c.

ايمشيكن *imisilken*, si dice, che quando io ero, o ero stato, tu eri, o eri stato, &c. o essendo, o essendo stato.

اولمالوايكن *olmaly illen*, io, tu in vece di dover essere, &c. o dovendo essere.

اولوب *olùp*, essendo, o essendo stato.

اولنجه *olùngya*, finche io sia, tu sii, &c. o fin a tanto che io fui, e sono stato, tu fosti, e sei stato, &c. o mentre io sono, e sarò, tu sei, e sarai, &c. o essendo io, tu, quello, &c.

اوللدن برو *olaldàn beri*, da che io sono, fui, e sono stato, tu sei, fosti, e sei stato, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing. Nom. اولان *olàn*, quello, il quale è, era, fù, è stato, era stato, e sarà.

Gen. اولانك *olanyn*-, &c.

Plur. Nom. اولنلر *olanlàr*, quelli, i quali sono, erano, furono, sono stati, erano stati, e saranno.

Gen. اولنلرك *olanlaryn-*, &c.

اولمالو *olmaly* indeclinabile, bisogna, che sia, o sieno.

CONJUGAZIONE

del Verbo دكلم *değilim*, *negativo di* ايم *im*.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. دكلم *değilim*, io non sono, دكلسن *değilsin*, دكل *değil*, o دكلدر *değildir*. Plur. دكلز *değiliz*, دكلسكز *değilsin-iz*, دكللر *değillèr*.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. دكل ايدم *değil idim*, io non ero, non fui, non sono stato, e non ero stato, دكل ايدك *değil idin-*, دكل ايدى *değil idi*. Plur. دكل ايدك *değil idik*, دكل ايدكز *değil idin-iz*, دكل ايديلر *değil idiler*.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

Sing. دكل ايمشم *değil imişim*, si dice, che io non fossi, non sia stato, e non fossi stato, دكل ايمشسن *değil imişsin-*, دكل ايمش *değil imiş*. Plur. دكل ايمشز *değil imişiz*, دكل ايمشسكز *değil imişsin-iz*, دكل ايمشلر *değil imişler*.

Futuro.

Sing. دكلم *değilim*, io non sarò, come il Presente.

Modo

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولایکه اولمیه ایدم *bolàjlli òlmaja idym*, Iddio volesse, che io non fossi, non sia stato, e non fossi stato, اولمیه ایدک *òlmaja idyn-*, اولمیه ایدی *òlmaja idy*. Plur. اولمیه ایدک *òlmaja idyk*, اولمیه ایدکز *òlmaja idyn-yz*, اولمیه ایدیلر *òlmaja idylar*.

Futuro.

Sing. بولایکه اولمیم *bolàjlli òlmajam*, Iddio voglia, che io non sia, اولمیه‌سن *òlmajasyn*, اولمیه *òlmaja*. Plur. اولمیه‌یز *òlmajaiz*, اولمیه‌سز *òlmajasyz*, اولمیه‌لر *òlmajalar*.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. دکل ایسم *değil isem*, se io non sono, دکل ایسک *değil isen-*, دکل ایسه *değil ise*. Plur. دکل ایسک *değil isek*, دکل ایسکز *değil isen-iz*, دکل ایسه‌لر *değil iseler*.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. دکل ایسه ایدم *değil ise idim*, se, o quando io non ero, non fui, non sono stato, e non ero stato, دکل ایسه ایدک *değil ise idin-*, دکل ایسه ایدی *değil ise idi*. Plur. دکل ایسه ایدک *değil ise idik*, دکل ایسه ایدکز *değil ise idin-iz*, دکل ایسه ایدیلر *değil ise idiler*. Pre-

Preterito imperfetto.

Sing. اولمسم *òlmasam*, se io non fossi, اولمسك *òlmasan-*, اولمسه *òlmasa*. Plur. اولمسق *òlmasak*, اولمسكز *òlmasan-yz*, اولمسلر *òlmasalar*.

Preterito perfetto relativo.

Sing. دكل ايمش ايسم *degìl imiś isem*, si dice, che quando io non sono stato, o se si dice, che io non sia stato, o se io non sarò stato, دكل ايمش ايسك *degìl imiś isen-*, دكل ايمش ايسه *degìl imiś ise*. Plur. دكل ايمش ايسك *degìl imiś isek*, دكل ايمش ايسكز *degìl imiś isen-iz*, دكل ايمش ايسلر *degìl imiś iseler*.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولمسيدم *òlmasaidym*, se io non fossi stato, اولمسيدك *òlmasaidyn-*, اولمسيدى *òlmasaidy*. Plur. اولمسيدق *òlmasaidyk*, اولمسيدكز *òlmasaidyn-yz*, اولمسيديلر *òlmasaidylar*.

Futuro.

Sing. دكل ايسم *degìl isem*, se, o quando io non sarò, come il Presente.

Modo Infinito.

Presente, e Preterito imperfetto.

اولمامق *òlmamak*, non essere.

De-

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمامم *òlmamam*, il non essere io.

Gen. اولمامامك *òlmamamyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمامامز *òlmamamyz*, il non essere noi.

Gen. اولمامامزك *òlmamamyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمامك *òlmaman-*, il non essere tu.

Gen. اولماكك *òlmaman-yn-*, &c.

Plur.Nom. اولماكز *òlmaman-yz*, il non essere voi.

Gen. اولماكزك *òlmaman-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسى *òlmamasy*, il non essere quello.

Gen. اولماسنك *òlmamasynyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمالرى *òlmamalary*, il non essere quelli.

Gen. اولمالرينك *òlmamalarynyn-*, &c.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولمدق *òlmadyk*, non essere stato.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولمدق *òlmadyk*, non essere stato.

Abl. اولمدقدن *òlmadykdan*, dal non essere stato.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولمديغم *òlmadyghym*, o دكل ايدوكم *değil idiğim*, non essere io stato.

Gen. اولمديغمك *òlmadyghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمديغمز *òlmadyghymyz*, non essere noi stati.

Gen. اولمديغمزك *òlmadyghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمديغك *òlmadyghyn-*, o دكل ايدوكك *değil idiğin-*, non essere tu stato.

Gen. اولمديغكك *òlmadyghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اولمديغكز *òlmadyghyn-yz*, non essere voi stati.

Gen. اولمديغكزك *òlmadyghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولمديغى *òlmadyghy*, o دكل ايدوكى *değil idiği*, non essere quello stato.

Gen. اولمديغنك *òlmadyghynyn-*, &c.

Plur.Nom. اولمدقلرى *òlmadyklary*, non essere quelli stati.

Gen. اولمدقلرينك *òlmadyklarynyn-*, &c.

Futuro.

اولميهجق *òlmajağyak*, non dover essere.

De-

Declinazione del Futuro

cogli Affissi di possessione della prima persona.

Sing.Nom. اولميەجغيم *òlmajağyaghym*, non dover io essere.

Gen. اولميەجغيمك *òlmajağyaghymyn-*, &c.

Plur.Nom. اولميەجغيمز *òlmajağyaghymyz*, non dover noi essere.

Gen. اولميەجغيمزك *òlmajağyaghymyzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della seconda persona.

Sing.Nom. اولميەجغك *òlmajağyaghyn-*, non dover tu essere.

Gen. اولميەجغيكك *òlmajağyaghyn-yn-*, &c.

Plur.Nom. اولميەجغيكز *òlmajağyaghyn-yz*, non dover voi essere.

Gen. اولميەجغيكزك *òlmajağyaghyn-yzyn-*, &c.

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولميەجغى *òlmajağyaghy*, non dover quello essere.

Gen. اولميەجغينك *òlmajağyaghynyn-*, &c.

Plur.Nom. اولميەجقلرى *òlmajağyaklary*, non dover quelli essere.

Gen. اولميەجقلرينك *òlmajağyaklarynyn-*, &c.

Gerundj.

دكل ايكن *degìl ilken*, mentre io non sono, e non ero, &c.

دكل ايمشيكن *degìl imiš ilken*, si dice, che quando io non ero, o non ero stato, &c. o non essendo, o non essendo stato.

اولماملو ايكن *òlmamaly ilken*, io, tu in vece di non essere, &c. o non dovendo essere.

اولميوب *òlmajyp*, non essendo, o non essendo stato.

اولميجه *òlmajyngya*, finchè io non sia, &c. o fin a tanto che io non fui, e non sono stato, &c. o mentre io non sono, e non sarò, &c. o non essendo io, tu, &c.

اولميلدن برو *òlmajaldan beri*, da che io non sono, non fui, e non sono stato, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اوليان *òlmajan*, quello, il quale non è, non era, non fù, non è stato, non era stato, e non sarà.

Gen. اولميانك *òlmajanyn-*, &c.

Plur.Nom. اولميانلر *òlmajanlar*, quelli, i quali non sono, non

non erano, non furono; non sono stati, non erano stati, e non saranno.

Gen. اولمیانلرك *òlmajanlaryn-*, &c.

اولماملو *òlmamaly* indeclinabile, non bisogna, che sia, o sieno.

CONJUGAZIONE

Del Verbo impersonale وار var.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. وار *var*, o واردر *vardyr*, ci è, vi è, o io ho, tu hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. وارایدی *var ydy*, ci era, vi era, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, ci era stato, e vi era stato, o io avevo, ebbi, ho avuto, e avevo avuto, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

Sing. وارایمش *var ymyś*, si dice, che ci fosse, vi fosse, ci sia stato, vi sia stato, ci fosse stato, e vi fosse stato, o si dice, che io avessi, abbia avuto, e avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. وار *var*, o واردر *vardyr*, ci sarà, e vi sarà, (اولور *olùr*, io avrò, tu avrai, &c.)

Mo-

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولایکه اولیدی *bolàjlli olàidy*, Iddio volesse, che ci fosse, vi fosse, ci sia stato, vi sia stato, ci fosse stato, e vi fosse stato, o Iddio volesse, che io avessi, abbia avuto, e avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. بولایکه اوله *bolàjlli olà*, Iddio voglia, che ci sia, vi sia, o io abbia, tu abbi, &c.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. وارایسه *var ysa*, se ci è, vi è, o se io ho, tu hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. وارایسه ایدی *var ysa idy*, se, o quando ci era, vi era, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, ci era stato, e vi era stato, o se, o quando io avevo, ebbi, ho avuto, e avevo avuto, &c.

Preterito imperfetto.

Sing. اولسه *olsà*, se ci fosse, vi fosse, o se io avessi, tu avessi, &c.

Pre-

Preterito perfetto relativo.

Sing. واراِيمش ايسه *var ymyś ysa*, si dice, che quando ci è stato, vi è stato, o se si dice, che ci sia stato, vi sia stato, o se ci sarà stato, vi sarà stato, ovvero si dice, che quando io ho avuto, o se si dice, che io abbia avuto, o se io avrò avuto, &c.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولسيدى *olsàidy*, se ci fosse stato, vi fosse stato, o se io avessi avuto, tu avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. وارايسه *var ysa*, se, o quando ci sarà, vi sarà, (اولورسه *olùrsa*, se, o quando io avrò, tu avrai, &c.)

Modo Infinito.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولدق *oldùk*, esserci stato, esservi stato, o aver avuto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولدق *oldùk*, esserci stato, esservi stato, o aver avuto.

Abl. اولدقدن *oldukdàn*, dall' esserci stato, dall' esservi stato, o dall' aver avuto.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing. Nom. اولديغى *oldughù*, esserci stato, esservi stato, o aver avuto.

Gen. اولديغنك *oldughunùn*, d' esserci stato, d' esservi stato, o d' aver avuto.

Dat. اولديغنه *oldughunà*, &c.

Gerundj.

وارايكن *var illen*, essendoci, essendovi, o avendo io, tu, &c.

وارايمشيكن *var ymyš illen*, quantunque ci sia stato, vi sia stato, o essendoci stato, essendovi stato, o quantunque io abbia avuto, o avendo avuto, &c.

اولمالواايكن *olmaly illen*, in vece di dover esserci, in vece di dover esservi, o dovendoci essere, dovendovi essere, o in vece di dover avere, o dovendo avere.

اولوب *olùp*, essendoci, essendovi, o essendoci stato, essendovi stato, o avendo, e avendo avuto.

اولنجه *olùngia*, finchè ci sia, vi sia, o fin a tanto che ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, o mentre

tre che ci è, vi è, ci sarà, vi sarà, o essendoci, essendovi, o finchè io abbia, ebbi, ho avuto, o mentre che io ho, e avrò, &c. o avendo.

اولالدن برو *olaldàn beri*, da che ci è, vi è, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, o da che io ho, ebbi, ed ho avuto, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اولان *olàn*, quello, il quale ci è, vi è, ci era, vi era, ci fù, vi fù, ci è stato, vi è stato, ci era stato, vi era stato, ci sarà, vi sarà, o quello, il quale ha, avea, ebbe, ha avuto, avea avuto, e avrà.

Gen. اولانك *olanyn-*, &c.

Plur.Nom. اولنلر *olanlàr*, quelli, i quali ci sono, vi sono, ci erano, vi erano, ci furono, vi furono, ci sono stati, vi sono stati, ci erano stati, vi erano stati, ci saranno, vi saranno, o quelli, i quali hanno, aveano, ebbero, hanno avuto, aveano avuto, e avranno.

Gen. اولنلرك *olanlaryn-*, &c.

اولالو

اولمالو *olmaly* indeclinabile, bisogna, che ci sia, che vi sia, o che abbia.

CONJUGAZIONE

del Verbo يوق Jok, *negativo di* وار var.

Modo Indicativo.

Presente.

Sing. يوق *jok*, o يوقدر *jòkdùr*, non ci è, non vi è, o io non ho, tu non hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto.

Sing. يوغيدى *joghudu*, non ci era, non vi era, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, non ci era stato, e non vi era stato, o io non avevo, non ebbi, non ho avuto, e non avevo avuto, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto relativo.

Sing. يوغيمش *joghumuś*, si dice, che non ci fosse, non vi fosse, non ci sia stato, non vi sia stato, non ci fosse stato, e non vi fosse stato, o si dice, che io non avessi, non abbia avuto, e non avessi avuto.

Futuro.

يوق *jok*, o يوقدر *jòkdur*, non ci sarà, e non vi sarà, (اولماز *olmàz*, io non avrò, tu non avrai, &c.)

Mo-

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولايكه اولميه ايدى *bolàjkli òlmaja idy*, Iddio volesse, che non ci fosse, non vi fosse, non ci sia stato, non vi sia stato, non ci fosse stato, e non vi fosse stato, o Iddio volesse, che io non avessi, non abbia avuto, e non avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. بولايكه اولميه *bolàjkli òlmaja*, Iddio voglia, che non ci sia, non vi sia, o io non abbia, tu non abbi, &c.

Modo Subjuntivo.

Presente.

Sing. يوغيسه *joghysa*, se non ci è, non vi è, o se io non ho, tu non hai, &c.

Pret. Imperf. Perf. e più che Perfetto indefinito.

Sing. يوغيسه ايدى *joghysa idy*, se, o quando non ci era, non vi era, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, non ci era stato, e non vi era stato, o se, o quando io non avevo, non ebbi, non ho avuto, e non avevo avuto, &c.

Preterito imperfetto.

Sing. اولمسه *òlmasa*, se non ci fosse, non vi fosse, o se io non avessi, tu non avessi, &c.

Preterito perfetto relativo.

Sing. يوغيمش ايسه *joghymyś ysa*, si dice, che quando non ci è stato, non vi è stato, o se si dice, che non ci sia stato, non vi sia stato, o se non ci sarà stato, non vi sarà stato, ovvero si dice, che quando io non ho avuto; o se si dice, che io non abbia avuto, o se io non avrò avuto, &c.

Preterito più che perfetto.

Sing. اولمسيدى *òlmasaidy*, se non ci fosse stato, non vi fosse stato, o se io non avessi avuto, tu non avessi avuto, &c.

Futuro.

Sing. يوغيسه *joghysa*, se, o quando non ci sarà, non vi sarà, (اولمازسه *olmàzsa*, se, o quando io non avrò, tu non avrai, &c.)

Modo Infinito.

Preterito perfetto, e più che perfetto.

اولمدق *òlmadyk*, non esserci stato, non esservi stato, o non aver avuto.

De-

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto.

Nom. اولمدق *òlmadyk*, non èsserci stato, non esservi stato, o non aver avuto.

Abl. اولمدقدن *òlmadykdan*, dal non esserci stato, dal non esservi stato, o dal non aver avuto.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولمديغى *òlmadyghy*, non esserci stato, non esservi stato, o non aver avuto.

Gen. اولمديغنك *òlmadyghynyn-*, di non esserci stato, di non esservi stato, o di non aver avuto.

Dat. اولمديغنه *òlmadyghyna*, &c.

Gerundj.

يوغ ايكن *jogh iken*, non essendoci, non essendovi, o non avendo io, tu, &c.

يوغيمشيكن *joghymyś iken*, quantunque non ci sia stato, non vi sia stato, o non essendoci stato, non essendovi stato, o quantunque io non abbia avuto, o non avendo avuto.

اولمامىلو ايكن *òlmamaly iken*, in vece di non dover esserci, in vece di non dover esservi, o non doven-

vendoci essere, non dovendovi essere, o in vece di non dover avere, o non dovendo avere.

اولميوب *òlmajup*, non essendoci, non essendovi, o non essendoci stato, non essendovi stato, o non avendo, e non avendo avuto.

اولميجه *òlmajyngya*, finchè non ci sia, non vi sia, o fin a tanto che non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, o mentre che non ci è, non vi è, non ci sarà, non vi sarà, o non essendoci, non essendovi, o finchè io non abbia, non ebbi, non ho avuto, o mentre che io non ho, e non avrò, &c. o non avendo.

اولميلدن برو *òlmajaldan beri*, da che non ci è, non vi è, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è staso, o da che io non ho, non ebbi, e non ho avuto, &c.

Participio del tempo Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

Sing.Nom. اولميان *òlmajan*, quello, il quale non ci è, non vi è, non ci era, non vi era, non ci fù, non vi fù, non ci è stato, non vi è stato, non ci era

era stato, non vi era stato, non ci sarà, non vi sarà, o quello, il quale non ha, non avea, non ebbe, non ha avuto, non avea avuto, e non avrà.

Gen. اولميانك *òlmajanyn-*, &c.

Plur.Nom. اولميانلر *òlmajànlar*, quelli, i quali non ci sono non vi sono, non ci erano, non vi erano, non ci furono, non vi furono, non ci sono stati, non vi sono stati, non ci erano stati, non vi erano stati, non ci saranno, non vi saranno, o quelli, i quali non hanno, non aveano, non ebbero, non hanno avuto, non aveano avuto, e non avranno.

Gen. اولميانلرك *òlmajanlaryn-*, &c.

اولماملو *òlmamaly* indeclinabile, bisogna, che non ci sia, che non vi sia, o che non abbia.

CONJUGAZIONE

del Verbo impersonale اولمق *olmàk*.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. اولور *olùr*, succede, si fa, può essere, o si può fare.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing. اوليور *olùjor*, si fa, si va facendo, o si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولوردى *olùrudu*, succedeva, si faceva, poteva essere, o si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اوليوردى *olùjorudu*, si faceva, si stava facendo, o si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولورايمش *olùr umuś*, si dice, che succedeva, si faceva, poteva essere, o si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اوليورايمش *olùjor umuś*, si dice, che si faceva, si stava facendo, o si poteva fare.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدى *oldù*, successe, ed è successo, si fece, e si è fatto, o si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمش *olmùś*, si dice, che è successo, si è fatto, o si è potuto fare.

Pre-

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولدی ایدی *oldù idy*, era successo, o si era fatto.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولمش ایدی *olmùś udu*, già era successo, o si era fatto.

Futuro.

Sing. اولور *olùr*, succederà, sarà, si farà, potrà essere, o si potrà fare.

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولایکه اولیدی *bolàjlli olàidy*, Iddio volesse, che succedesse, sia, e fosse successo, si facesse, sia, e fosse, fatto, potesse essere, o si potesse fare.

Futuro.

Sing. بولایکه اوله *bolàjlli olà*, Iddio voglia, che succeda, si faccia, possa essere, o si possa fare.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. اولورسه *olùrsa*, se succede, si fa, può essere, o si può fare.

Pre-

Presente continuo, o determinato.

Sing. اوليورسه *olùjorsa*, se si fa, si va façendo, o si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولورسه ايدى *olùrsa idy*, quando succedeva, si faceva, poteva essere, o si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اوليورسه ايدى *olùjorsa idy*, quando si faceva, si stava facendo, o si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولورسه ايمش *olùrsa imyś*, si dice, che quando succedeva, o si faceva.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اوليورسه ايمش *olùjorsa imyś*, si dice, che quando si faceva, o si stava facendo.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولسه *olsà*, se succedesse, si facesse, potesse essere, o si potesse fare.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. اولوردى *olùrudu*, succederebbe, sarebbe successo, si farebbe, si avrebbe fatto, potrebbe essere, avrebbe

potu-

potuto essere, si potrebbe fare, o si avrebbe potuto fare.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولدى ايسه *oldìı isa*, se, o quando successe, ed è successo, si fece, e si è fatto, o si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمش ايسه *olmùs ysa*, si dice, che quando è successo, si è fatto, e si è potuto fare, o se si dice, che si è fatto, e si è potuto fare, o se sarà successo, o fatto.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولسيدى *olsàidy*, se fosse successo, o fatto.

Futuro.

Sing. اولورسه *olùrsa*, se, o quando succederà, sarà, si farà, potrà essese, o si potrà fare.

Modo Subjuntivo,

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. اولمجق ايسه *olagyàgh ysa*, se ha da succedere, se si ha da fare, o se si può fare.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولمجق اولسه *olagyàgh olsà*, se avesse da succedere, o si potesse fare.

Ppp Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولمجق اولسیدی *olağyàgh olsàidy*, se avesse dovuto succedere, o si avesse potuto fare.

Futuro.

اولمجق اولورسه *olağyàgh olùrsa*, se dovrà succedere, o se si potrà fare.

Modo Infinito.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto

Cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسی *olmasỳ*, il succedere, o poter essere.

Gen. اولماسنك *olmasynỳn-*, &c.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto

cogli Affissi di possessione della terza persona.

Plur.Nom. اولدیغی *oldughù*, èsser successo, o fatto.

Gen. اولدیغنك *oldughunùn-*, &c.

Declinazione del Futuro

cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولمجغی *olağyaghỳ*, dover succedere.

Gen. اولمجغینك *olağyaghynỳn-*, &c.

Gerundj.

اولورکن *olùriken*, potendosi fare, o mentre si fa, e si faceva. اولیورکن

اوليوركن *olùjorilken*, potendosi fare, o mentre si faceva, o si stava facendo.

اولمشيكن *olmùšilken*, quantunque sia successo, o fatto, ed essendo successo.

اولمجق ايكن *olağyàgh ilken*, in vece di succedere.

اولمالو ايكن *almaly ìlken*, in vece di dover succedere, o dovendo succedere.

اولوب *olùp*, succedendo, ed essendo successo.

اولنجه *olùnğya*, finchè si faccia, o succeda, se si fa, o succede, succedendo, o facendosi, o subito che è successo, o si è fatto.

اولدن برو *olaldàn beri*, da che successe, ed è successo, si fece, o si è fatto.

اولهلو *olaly*, da che successe, ed è successo, si fece, o si è fatto.

Participio indecl. del Pres. Pret. imp. Perf. e più che Perf. e Futuro.

اولان *olàn*, quello, il quale succede, succedeva, successe, è, ed era successo, e succederà, o quello, il quale si fa, si faceva, si fece, si è, e si era fatto, e si farà, come بوكون اولان يارن اولماز *bu ğiün olàn jaryn olmàz*, quelche succede oggi, non succederà dimani: جنك اولان ير بومى *ğenli olàn*

 jer

jer bu ny? questo è il luogo,in cui seguì la battaglia ?

Participio indeclinabile del Futuro.

اولمجق *olağyàk*, ha da succedere, si ha da fare, da farsi, da succedere, come بو شئ اولمجق *bu šej olağyàk*, questa cosa ha da succedere : اولمجق وار *olağyàk var*, vi è da succedere: بوكليسا اولمجق يردر *bu kilise olağyàk jer dir*, questo è luogo da farsi Chiesa.

اولمالو *olmaly* indeclinabile, bisogna, che succeda, o che si faccia.

CONJUGAZIONE

del Verbo اولمامق òlmamak, *negativo di* اولمق olmàk.

Modo Indicativo.

Presente indefinito.

Sing. اولماز *olmàz*, non succede, non si fa, non può essere, o non si può fare.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اولميور *òlmajor*, non si fa, o non si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولمازايدى *olmàz ydy*, non succedeva, non si faceva, non poteva essere, o non si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اولميورايدى *òlmajor udu*, non si faceva, o non si poteva fare.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولمازايمش *olmàz ymyś*, si dice, che non succedeva, non si faceva, non poteva essere, o non si poteva fare.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اولميورايمش *òlmajor umuś*, si dice, che non si faceva, o non si poteva fare.

Preterito perfetto determinato.

Sing. اولمدى *òlmady*, non successe, e non è successo, non si fece, e non si è fatto, o non si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمامش *òlmamyś*, si dice, che non è successo, non si è fatto, o non si è potuto fare.

Preterito più che perfetto determinato.

Sing. اولمدى ايدى *òlmady idy*, non era successo, o non si era fatto.

Preterito più che perfetto remoto.

Sing. اولامشيدى *òlmamyśydy*, già non era successo, o non si era fatto.

Futuro.

Sing. اولماز *olmàz*, non succederà, non sarà, non si farà, non potrà essere, o non si potrà fare.

Modo Ottativo.

Presente, Pret. imperf. perf. e più che perfetto.

Sing. بولايكه اولميه ايدى *bolàjlki òlmaja idy*, Iddio volesse, che non succedesse, non sia, e non fosse succeduto, non si facesse, non sia, e non fosse fatto, non potesse essere, o non si potesse fare.

Futuro.

Sing. بولايكه اولميه *bolàjlki òlmaja*, Iddio voglia, che non succeda, non si faccia, non possa essere, o non si possa fare.

Modo Subjuntivo semplice.

Presente indefinito.

Sing. اولمازسه *olmàzsa*, se non succede, non si fa, non può essere, o non si può fare.

Presente continuo, o determinato.

Sing. اولميورسه *òlmajorsa*, se non si fa, o non si può fare.

Preterito imperfetto indefinito.

Sing. اولمازسه ايدى *olmàzsa idy*, se non succedeva, non si faceva, non poteva essere, o non si poteva fare.

Preterito imperfetto continuo, o determinato.

Sing. اولميورسه ايدى *òlmajorsa idy*, se non si faceva, o non si poteva fare.

Pre-

Preterito imperfetto relativo.

Sing. اولمازسه ايمش *olmàzsa imyś*, si dice, che se non succedeva, o se non si faceva.

Preterito imperfetto relativo continuo, o determinato.

Sing. اولميورسه ايمش *òlmajorsa imyś*, si dice, che se non si faceva.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولمسه *òlmasa*, se non succedesse, non si facesse, non potesse essere, o non si potesse fare.

Seconda voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto.

Sing. اولمازايدى *olmàz ydy*, non succederebbe, non sarebbe successo, non si farebbe, non si avrebbe fatto, non potrebbe essere, non avrebbe potuto essere, non si potrebbe fare, o non si avrebbe potuto fare.

Preterito perfetto determinato.

اولمدى ايسه *òlmadyisa*, se non successe, e non è successo, se non si fece, e non si è fatto, o se non si è potuto fare.

Preterito perfetto relativo, o indefinito.

Sing. اولمامش ايسه *òlmamyś-ysa*, se si dice, che non si è fatto, o non si è potuto fare, o se non sarà successo, o fatto.

Pri-

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولمصيدى *òlmasaidy*, se non fosse successo, o fatto.

Futuro.

Sing. اولمازسه *olmàzsa*, se non succederà, non sarà, non si farà, non potrà essere, o non si potrà fare.

Modo Subjuntivo.

che include obbligo, e necessità.

Presente, e Futuro.

Sing. اولميهجق ايسه *òlmajağyagh ysa*, se non ha da succedere, se non si ha da fare, o se non si può fare.

Prima voce del Preterito imperfetto.

Sing. اولميهجق اولسه *òlmajağyagh olsà*, se non avesse da succedere, o non si potesse fare.

Prima voce del Preterito più che perfetto.

Sing. اولميهجق اولسيدى *òlmajağyagh olsàidy*, se non avesse dovuto succedere, o non si avesse potuto fare.

Futuro.

Sing. اولميهجق اولورسه *òlmajağyagh olùrsa*, se non dovrà succedere, o se non si potrà fare.

Mo-

Modo Infinito.

Declinazione del Presente, e Preterito imperfetto, cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولماسى *òlmamasy*, il non succedere, o non poter essere.

Gen. اولماسنك *òlmamasynyn-*, &c.

Declinazione del Preterito perfetto, e più che perfetto cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اولمديغى *òlmadyghy*, non essere successo, o fatto.

Gen. اولمديغنك *òlmadyghynyn-*, &c.

Declinazione del Futuro cogli Affissi di possessione della terza persona.

Sing.Nom. اوليمجغى *òlmajag̃yaghy*, non dover succedere.

Gen. اوليمجغينك *òlmajag̃yaghynyn-*, &c.

Gerundj.

اولمازايكن *olmàz ilken*, non potendosi fare, o quando non si fa, o mentre non si faceva.

اوليمورايكن *òlmajor ilken*, non potendosi fare, o mentre non si faceva.

اولمامشيكن *òlmamyś ilken*, quantunque non sia successo, o fatto, o non essendo successo.

اوليمجق

اولميه‌جق ايكن *òlmajağyagh ilken*, non dovendo succedere.

اولمامىلو ايكن *òlmamaly ilken*, non dovendo succedere.

اولميوب *òlmajyp*, non succedendo, e non essendo successo, o non potendosi fare.

اولميخچه *òlmajynğya*, finchè non si faccia, o non succeda, se non si fa, o non succede, non succedendo, o non facendosi.

اولميلدن برو *òlmajaldan beri*, da che non successe, e non è successo, non si fece, e non si è fatto.

اولميالو *òlmajaly*, da che non successe, e non è successo, non si fece, e non si è fatto.

Participio indec. del Pres. Pret. imp. Perf. più che Perf. e Futuro.

اولميان *òlmajan*, quello, il quale non succede, non succedeva, non successe, non è, e non era successo, e non succederà, o quello, il quale non si fa, non si faceva, non si fece, non si è, e non si era fatto, e non si farà.

Participio indeclinabile del Futuro.

اولميه‌جق *òlmajağyak*, non ha da succedere, non si ha da fare, da non farsi, da non succedere.

اولمامىلو *òlmamaly* indeclinabile, bisogna, che non succeda, o che non si faccia.

CA-

CAPITOLO XIX.

Osservazioni sopra le voci del Modo Ottativo, e Subjuntivo semplice.

Le voci del Modo Ottativo non essendo molto diverse da quelle del Subjuntivo semplice, spesse volte nel discorso familiare si mettono, e usano l'una per l'altra, onde

La prima voce del Preterito più che perfetto del Subjuntivo si usa spesso per il Presente, e Preterito imperfetto dell' Ottativo, come بولايكه سوسيدم *bolàjlli sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi.

Il Preterito più che perfetto indefinito del Subjuntivo alle volte si mette in luogo del Preterito perfetto dell'Ottativo, come بولايكه سومش اولسم *bolàjlli sevmiš olsàm*, Iddio voglia, che io abbia amato.

Il Presente, o il Preterito imperfetto dell' Ottativo si piglia alle volte per la prima voce del Preterito più che perfetto del Subjuntivo, come سويدم *sevèidim*, se io avessi amato.

Il Preterito più che perfetto dell' Ottativo si mette molte volte in luogo della prima voce del Preterito più che perfetto remoto del Subjuntivo, come سومش اوليدم *sevmiš olàidym*, se io per l'avanti avessi amato.

Il

Il Futuro dell' Ottativo alle volte si mette in luogo dell' Imperativo, come شویله بلهسز *söjlè bilèsiz*, così sappiatelo.

Il Futuro dell' Ottativo ha ancora altre voci proprie, che nella terza persona del Singolare, e nella prima, e terza del Plurale corrispondono alle voci dell' Imperativo, come سوهیم *sevèim*, che io ami, سوهسن *sevèsin*, che tu ami, سوسون *sevsìn*, che quello ami, سوهلم *sevelìm*, che noi amiamo, سوهسکز *sevèsin-iz*, che voi amiate, سوسونلر *sevsinlèr*. che quelli amino, e molte volte si usano per il Futuro dell' Indicativo, come si può vedere in questo esempio: اوقونیچون اوقومیورسن پك ایو اوقویهیم *okù niciün okùmajorsun? Pèlì ejì okujaìm*: Leggi, perchè non vuoi leggere? E bene leggerò.

Finalmente queste medesime voci del Futuro dell' Ottativo, come pure quelle del Presente, o Preterito imperfetto dell' istesso Modo si pigliano talora per Potenziale, come in questi esempj: سن سوکه بنده سوهیم *sen sev lli bènde sevèim*, ama tu, affinchè io ancora possa amare: سن سومهلو ایدك که بنده سویدم *sen sevmelì idin- lli bènde sevèidim*, bisognava, che tu amassi, affinchè io ancora potessi amare.

PRI-

PRIMI PRINCIPJ
DELLA
GRAMATICA TURCA
PARTE TERZA

Degli Adverbj, Preposizioni, Congiunzioni, e Interjezioni.

CAPITOLO I.

Degli Adverbj.

La Lingua Turca ha due sorta d' Adverbj, cioè naturali, e fatti. I primi sono voci indeclinabili, che non derivano da altre parti dell'Orazione, e i secondi sono Nomi, che si usano per Adverbj colle Preposizioni ايله o له *ile*, o *yla*, جه *ğe*, o *gia*, ده *de*, o *da*, دن *den*, o *dan*, دك *dek*, o *dak*, صكره *son-ra*, طوغرو *doghrù*, e senza, come

كيجه ايله *ğeğè ile*, di notte.

دقت ايله *dykkàt yla*, diligentemente.

سردلكله *sertliğ ile*, bruscamente.

ظرافت ايله *zerafèt ile*, sottilmente,

طتلودل ايله *tatly dil ile*, affabilmente.

غيرت ايله *ghajrèt ile*, animosamente.

مناسبت ايله *münasibèt ile*, a proposito.

كزلوجه *ğizliğè*, secretamente.

خرسعيانجه *Cristiànğia*, Cristianamente, da Cristiano.

قاطولكجه *Catolìkğe*, Cattolicamente, da Cattolico.

رومجه *Rùmğia*, Grecamente, alla Greca, in Greco.

نرهده *nèrede*, dove, in qual luogo?

انده *ondà*, là, in quel luogo.

هريردن *hèr jerdèn*, da ogni luogo.

بوندن *bundàn*, di quà.

نه زمانهدك *ne zamanàdak*, sino a quando?

شمدييهدك *šimdijèdek*, sino a questo tempo.

شمدنصكره *šimdèn son-ra*, da ora innanzi.

طشرى طوغرو *dyšarỳ doghrù*, verso fuora.

ايو *ejì*, bene.

فنا *fenà*, male.

پك ايو *pek ejì*, ottimamente.

چوق ايو *ćiok ejì*, molto bene.

ايوجه *ejiğè*, un po meglio.

وقتسز *vaktsỳz*, intempestivamente.

اخشام *akšàm*, la sera.

Adverbj dello stato in luogo.

نرهده *nèrede*, dove, in qual luogo?

قانى *hàni* }
قانيه *hània*, } dove? dove mai?

بعضى يرده *bà'zy jerdè*, in qualche luogo.

هيچ بر يرده *hić bir jerdè*, in nessun luogo.

تابر يرده *ta bir jerdè*, che in nessun luogo.

هر يرده *hèr jerdè*, per tutto, in ogni luogo.

بونده *bundà* }
بوراده *bùrada* }
بوراجقده *bùraǧykda* } quì, in questo luogo.
بورالقده *bùralykda* }

شونده *śundà* }
شوراده *śùrada* }
شوراجقده *śùraǧykda* } costì, in codesto luogo.
شورالقده *śùralykda* }

انده *ondà* }
اوراده *òrada* }
اوراجقده *òraǧykda* } ivi, là, lì, in quel luogo.
اورالقده *òralykda* }

اوتهده *ötedè*, là, in quella parte.

برودة *beridè*, quì, in questa parte.

هر نرهده *hèr nèrede* }
هرقنغى يرده *hèr hànghy jerdè* } dovunque.

غيرى يرده *ghàjry jerdè*, altrove in altro luogo.

ايچروده *iċerdè*, dentro in un luogo.

طشرهده *dyśardà*, fuora in un luogo.

يوقروده *jokardà*, sopra.

اشغهده *aśaghdà*, sotto, nella parte inferiore, abbasso.

اوكده *ön-dè*) avanti, innanzi.
ايلروده *ilerdè*)

ارده *artdà*) in dietro.
كيروده *ğeridè*)

صاغده *saghdà*, nella parte destra.

صولده *soldà*, nella parte sinistra.

Adverbj del moto da luogo.

نرهدن *nèreden*, donde, da qual luogo?

هر يردن *hèr jerdèn*) dappertutto, da ogni luogo.
هر طرفدن *hèr tarafdàn*)

عيرى يردن *ghàjry jerdèn*, altronde, da altro luogo.

بر يردن *bir jerdèn*, da qualche luogo.

هيچ بربردن *hiċ bir jerdèn*, da nessun luogo.

بوندن *bundàn*)
بورادن *bùradan*) di quà, da questo luogo.
بوراجقدن *bùrağykdan*)
بورالقدن *bùralykdan*)

شوندن

شونذن *śundàn*
شورادن *śùradan* — da costì, da codesto luogo.
شوراجقدن *śùrağykdan*
شورالقدن *śùralykdan*

اندن *ondàn*
اورادن *òradan* — di là, da quel luogo.
اوراجقدن *òrağykdan*
اورالقدن *òralykdan*

اوتەدن *ötedèn*, di là, da quella parte.

برودن *beridèn*, di quà, da questa parte.

ایکی طرفدندە *ilki tarafdandà*, dall' uno, e l' altro luogo.

طشرەدن *dyśardàn*, dalla parte di fuora.

ایچرودن *ićerdèn*, dalla parte di dentro.

یقیندن *jakyndàn*, da vicino.

اراقدن *irakdàn*
اوزاقدن *uzakdàn* — da lontano.

تملدن *temeldèn*
دیبدن *diptèn* — da' fondamenti.

هر نرەدن *hèr nèreden*
هر قنغی یردن *hèr hànghy jerdèn* — da qualunque luogo.

یوقرودن *jokardàn*, da sopra.

اشغەدن

اشغه‌دن *aśaghdàn*, da sotto.

اوكدن *ön-dèn*)
) da avanti, dalla parte d'avanti.
ايلرودن *ilerdèn*)

اردن *artdàn*)
) da dietro, dalla parte di dietro.
كيرودن *ğeridèn*)

صاغدن *saghdàn*, dalla parte destra.

صولدن *soldàn*, dalla parte sinistra.

Adverbj del moto per luogo.

نره‌دن *nèreden*, per dove, per qual luogo?

هرطرفدن *hèr tarafdàn*, per dovunque.

هيچ بريردن *hić bir jerdèn*, per nessun luogo.

بعضى يردن *bàazy jerdèn*, per qualche luogo.

بوندن *bundàn*)
بورادن *bùradan*)
بوراجقدن *bùrağykdan*) per quà, per questo luogo.
بورالقدن *bùralykdan*)

شوندن *śundàn*)
شورادن *śùradan*)
شوراجقدن *śùrağykdan*) per costà, per codesto luogo.
شورالقدن *śùralykdan*)

اندن *ondàn*	)	
اورادن *òradan*	)	
اوراجقدن *òrağykdan*	)	per là, per quel luogo.
اورالقدن *òralykdan*	)	

اوتەدن *ötedèn*, per là, per quella parte.

برودن *beridèn*, per quà, per questa parte.

طوغرو يولدن *doghrù joldàn*, per la via diritta.

هر نرەدن *hèr nèreden*	)	
هر قنغى يردن *hèr hànghy jerdèn*	)	per qualunque luogo.

ايچرودن *ičerdèn*, per dentro.

طشرەدن *dyšardàn*, per fuora.

يوقرودن *jokardàn*, per sopra.

اشغەدن *ašaghdàn*, per sotto.

صاغ طرفدن *sagh tarafdàn*, per la parte destra.

صول طرفدن *sol tarafdàn*, per la parte sinistra.

Adverbj del moto a luogo.

نرەيە *nèreje*, dove, a qual luogo.

بعضى يرە *bà*ᵉ*zy jerè*, a qualche luogo.

بورايە *bùraja*	)	
بوراجغە *bùrağygha*	)	quà, in questo luogo.
بورالغە *bùralygha*	)	

شورايە

شورايه *šüraja*)
شوراجغه *šüraǧygha*) costà, in codesto luogo.
شورالغه *šüralygha*)

اورايه *òraja*)
اوراجغه *òraǧygha*) là, in quel luogo.
اورالغه *òralygha*)

برو *berì*)
برويه *berijè*) quà, in questa parte.

اوته *ötè*)
اوتهيه *ötejè*) là, in quella parte.

اوته برو *ötè berì*, innanzi, e dietro, quà, e là.

بريره *bìr jerè*)
هيچ بريره *hič bìr jerè*) in nessun luogo.

هرنرهيه *hèr nèreje*)
هرقنغى يره *hèr hànghy jerè*) dovunque, a qualunque luogo.

غيرى يره *ghàjry jerè*, altrove.

ايچرو *ičerì*)
ايچرويه *ičerijè*) dentro, alla parte di dentro.

طشرى *dyšarỳ*)
طشرهيه *dyšaryjà*) fuora, alla parte di fuora.

يوقرو

يوقرو *jokary* } sopra, alla parte di sopra.
يوقرويه *jokaryjà*

اشغه *aśaghà* } abbasso, alla parte d'abbasso.
اشغيه *aśaghajà*

ايلرو *ilerì* } avanti.
اوكه *önè*

كيرو *geri* } addietro.
ارده *ardà*

صاغ طرفه *sagh tarafà* } alla parte destra.
صاغه *saghà*

صول طرفه *sol tarafà* } alla parte sinistra.
صوله *solà*

Adverbj del moto verso a un luogo.

نره يه *nèreje* } verso dove?
نره يه طوغرو *nèreje doghrù*
نه سمته *ne semtè*
نه طرفه *ne tarafà*
قنغى سمته *hànghy semtè*
قنغى طرفه *hànghy tarafà*

هر طرفه *hèr tarafà* } verso qualunque luogo.
هر سمته *hèr semtè*

بورایه طوغرو *bùraja doghrù*
بو یانه طوغرو *bu janà doghrù*
بوسمته طوغرو *bu semtè doghrù*
} verso quà, verso questo luogo.

شورایه *śùraja*
شورایه طوغرو *śùraja doghrù*
شو یانه طوغرو *śu janà doghrù*
شوسمته طوغرو *śu semtè dogrù*
} verso costà, verso, codesto luogo.

اورایه طوغرو *òraja doghrù*
اول یانه طوغرو *o janà doghrù*
اول سمته طوغرو *o semtè doghrù*
} verso là, verso quel luogo.

برو *berì*
برویه *berijè*
} verso quà, verso questa parte.

اوته *ötè*
اوتهیه *ötejè*
} verso là, verso quella parte.

صاغه *saghà*
صاغ یکا *sàgh jan-à*
صاغه طوغرو *saghà doghrù*
} verso la parte destra.

صوله *solà*
صول یکا *sòl jan-à*
صوله طوغرو *solà doghrù*
} verso la parte sinistra.

یوقرو *jokarỳ*
یوقرو طوغرو *jokarỳ doghrù*
} verso sopra.

اشغه *aśaghà* } verso sotto, verso abbasso.
اشغه طوغرو *aśaghà dogrù* }

اپلرو *ilerì* } verso innanzi.
اوكه *ön-è* }

كيرو *ǵerì* } verso dietro.
ارده *ardà* }

ايچرو *iċerì*, verso dentro.

طشرى *dyśary̆* } verso fuora, verso la parte
طشرى طوغرو *dyśary̆ doghrù* } di fuora.

نرەيەدك *nèrejedeḱ*, sin dove, sin a qual luogo?

بورايەدك *bùrajadak*, sin quà, sino a questo luogo.

Adverbj del numero Cardinale.

بركرة *bir ḱerrè*, una volta.

ايكى كرة *iḱì ḱerrè*, due volte.

اوچ كرة *üċ ḱerrè*, tre volte.

دورت كرة *dört ḱerrè*, quattro volte.

بش كرة *beś ḱerrè*, cinque volte.

التى كرة *alty̆ ḱerrè*, sei volte.

يدى كرة *jedì ḱerrè*, sette volte.

سكز كرة *seḱiz ḱerrè*, otto volte.

طقوز كرة *dokùz ḱerrè*, nove volte.

اون كرّه *on kerrè*, dieci volte.

اونبر كرّه *onbir kerrè*, undici volte.

يكرمى كرّه *jirmi kerrè*, venti volte.

اوتوز كرّه *otùz kerrè*, trenta volte.

Adverbj del Numero Ordinale.

الك دفعه *ilk def-a*, la prima volta.

ايكنجى دفعه *ikingi def-a*, la seconda volta.

اوچنجى دفعه *üciüngiü def-a*, la terza volta.

دوردنجى دفعه *dördüngiü def-a*, la quarta volta.

بشنجى دفعه *bešingi def-a*, la quinta volta.

التنجى دفعه *altyngy def-a*, la sesta volta.

يدنجى دفعه *jedingi def-a*, la settima volta.

سكزنجى دفعه *sekkizingi def-a*, l' ottava volta.

طقوزنجى دفعه *dokuzungiü def-a*, la nona volta.

اوننجى دفعه *onungiü def-a*, la decima volta.

اونبرنجى دفعه *onbiringi def-a*, l' undecima volta.

يكرمنجى دفعه *jirmingi def-a*, la vigesima volta.

اوتوزنجى دفعه *otuzungiü def-a*, la trentesima volta.

Adverbj del Numero Distributivo.

برر برر *birèr birèr*, a uno a uno, a uno per volta.

ايكيشر ايكيشر *ikišèr ikišèr*, a due a due, a due per volta.

اوچر

اوچر اوچر *üćèr üćèr*, a tre a tre; a tre per volta, e così del resto.

Adverbj di Numero Indeterminato.

قاچ كره *kàć ƙerrè*, quante volte?

قاچ كره *kàć ƙerrè* } ogni volta che, quante volte.
هر نقدر *hèr nekadar* }

اولقدر كره *òlkadar ƙerrè* } tante volte.
اولقدر *òkadar* }

بعضى كره *bàazy ƙerrè*, alcune volte.

برقاچ كره *bir kać ƙerrè*, parecchie volte.

صقجه *sykğià* } spesse volte.
صقجه صقجه *sykğià sykğià* }
صق صق *syk syk* }
چوق كره *ćiok ƙerrè* }

سيرك *sejrèƙ*, raramente.

بردخى *bir daha* } un' altra volta, di nuovo.
ينه *ğène* }
تكرار *teƙràr* }

اول *èvvel* } innanzi ad un altra cosa.
مقدم *mukaddem* }

اولا *èvvela*, innanzi di molte cose.

صكره

صكره *son-ra*, dopo un' altra cosa.

اك صكره *en-son-ra*, ultimamente, l' ultima volta.

Adverbj di Tempo.

نه زمان *ne zamàn* قچان *haciàn*	quando, in qual tempo?
قچان *haciàn* قچانكه *haciànki*	quando, allora che.

بوكون *bu ģün*, oggi.

دون *dün*, jeri.

دون كيجه *dün ģegè*, jeri notte.

بوكيجه *bu ģegè*, questa notte.

يارن *jàryn*, domani.

يارن دكل اولبركون *jàryn degìl o bir ģün*, posdomani.

صباحين *sabàhlain* اركن *erkèn* اركنجه *erkengè*	a buon ora, per tempo.
كوندز *ģündüz* كوندزين *ģündüzün*	di giorno.
اخشام *akšàm* اخشامين *akšàmlain*	la sera, al tardi.

كيجة ǵeǵè ⎫
كيجه ايله ǵeǵèilein ⎬ di notte.
ǵeǵè ile ⎭

يازين jàzyn, in tempo di state.

قشين kyşyn, in tempo d' Inverno.

اويلين öjlèin, a mezzo giorno.

كيچ ǵeć, tardi.

كچجه ǵećǵè, più tardi.

كيجه كوندز ǵeǵè ǵündüz, di notte, e di giorno.

يلدن يله jyldàn jylà, di anno in anno.

كوندن كونه ǵündèn ǵünè, di giorno in giorno.

هركون hèr ǵün, ogni giorno.

هرييل hèr jyl, ogni anno.

هراى hèr aj, ogni mese.

هر اى باشى hèr aj başy, ogni prima del mese.

اوته كون ötè ǵün ⎫
دون دكل اولبركون dün deǵil o bir gün ⎭ l'altro jeri.

دورت بش كون اوليور dört beş ǵün olùjor, quattro, cinque giorni fa.

اوته كونلرده ötè ǵünlerdè ⎫
كچنلرده ǵećenlerdè ⎬ ne' giorni passati.
كچنده ǵećendè ⎭

شمدى

شمدى *šindi*, adesso.

حالا *hàla*, attualmente, presentemente.

هنوز *hènüz*, appena, non è guari.

دمين *dèmin*, poco fa.

فى الحال *fil hal*, in un istante, issofatto.

شمديك *šimdiğilk* } or ora.
همان شمدى *hèmen šindi* }

شمديلك *šindililk*, per adesso.

برزمان *bir zamàn* } un tempo, una volta.
بركون *bir ğiün* }

اولزمان *o zamàn* } allora.
اولوقت *o vakt* }

تيز *tez* } subito.
تيزجه *tezğè* }

يقينده *jakyndà* } ultimamente, poco fa.
يقينلرده *jakynlardà* }

چوقدن *ćiokdàn*, da molto tempo.

كچن ييل *gećèn jyl* } l' anno passato.
بولدر *byldyr* }

اولبرييل *o bir jyl*, l' anno antepassato.

هيچ *hić* } mai.
اصلا *àsla* }

هر زمان *hèr zaman* ⎫
داٸما *dàima* ⎭ sempre.

برزدن *bir azdan* ⎫
برزدنصكره *bir azdan son-ra* ⎭ da qui a poco.

كاه *ǧah*, ora.

كاهده بر *ǧahda bir*, di quando in quando, di tanto in tanto.

اپ اكسز *àp an-syz*, improvisamente.

نقدر *nè kadar*, quanto, per quanto tempo?

اولقدر *òkadar*, tanto, per tanto tempo.

چوق *ćiok* ⎫
چوق زمان *ćiòk zaman* ⎭ lungo tempo.

برسهل *bir sehel* ⎫
جزيجه *ǧizviǧe* ⎭ per poco tempo.

شمديەدك *šimdijèdek* ⎫
بو انەدك *bu anèdek* ⎭ fin a questo tempo.

نه زمانەدك *ne zamanàdak* ⎫
نيچه بر *nićè bir* ⎭ fin a quando?

تا *ta*, finchè.

شمدنصكره *šindèn son-ra* ⎫
بوندنصكره *bundàn son-ra* ⎭ da qui innanzi.

بواثناده *bù esnade*)
بو اراده *bù arada*) fra tanto, fra questo mezzo.

ایلرودن *ilerdèn*)
اوّلا *èvvela*)
ابتدا *iptida*) innanzi.
اوّل *èvvel*)

صكره *son-ra*)
اندنصكره *andàn son-ra*) dopo.
اندن ثانیا *andàn sanija*)

اك صكره *en-son-ra*, ultimamente.

Adverbj di Modo.

نیجه *nige*, come? in che modo?

نیجه‌که *nigelli*, come.

هرنه طرز *hèr ne tarz*, in qualunque modo.

همان بویله *hèmen böjlè*, in questo modo appunto.

بویله *böjlè*)
بویلجه *böjlegè*) così, in questo modo.
بویلجنه *böjlegenè*)

شویله *söjlè*)
شویلجه *söjlegè*) così, in tal modo.
شویلجنه *söjlegenè*)

اویله

اویله *öjlè*)
اویلجه *öjlegè*) così, in quella maniera.
اویلجنه *öjlegenè*)

اوصلوجه *uslugia*, prudentemente, giudiziosamente.

جهد ایله *gèhd ile*, con istudio.

دقت ایله *dykkàt yla*, diligentemente.

اهماللغله *ihmallygh yla*, negligentemente.

Adverbj di quantità.

از *az*, poco.

چوق *ciok*, molto.

بول بول *bol bol*, abbondantemente.

یتشمجك قدر *jetišegèlk kadar*, abbastanza.

چوقجه *ciokgià*, troppo.

Oltre gli accennati Adverbj si trovano anche degli altri, che servono per interrogare, come نیچون *nìciiin*, perchè? Per affermare, اوت *èvvet*, بلی *bèli*, بویلهدر *böjlè-dir*, sì, così è: Per negare, یوق *jok*, خیر *hajr*, دکل *degil*, حاشا *hàša*, دکمده *degmedè*, no, non, oibò; Per dubitare, بلکه *bèlki*, مکر *mèger*, forse, forse che: Per esortare, دی *de*, دی ایمدی *dè imdi*, orsù: Per proibire, صاقن *sakỳn*, ایتمها *etmehà*, guardati, non fare: Per di-

 mo-

mostrare, اوشتە *istè*, ecco: Per giurare, والله *vàllaha*; per Dio: Per chiamare, یاهو *jàhu*, هی *hej*; بهی *bèhej*, برە *brè*, o, olà: Per desiderare, کاشکە *kèśke*, بولایکە *bolàjki*, الله ویرسون *allàh versin*, الله ویرسونکە *allàh versinki*, الله ویرە *allàh verè*, الله ویرسە *allàh versè*, الله ویریدی *allàh verèidi*, الله ویرسیدی *allàh versèidi*, Iddio voglia, o Iddio volesse, e altri molti, che si possono vedere nel famoso Dizionario del *Meninski*.

CAPITOLO II.

Delle Preposizioni.

Le Preposizioni sono alcune voci indeclinabili, che o divise, o congiunte sempre si pospongono ai loro Casi, i quali ordinariamente sono il Nominativo, il Dativo, e l' Ablativo.

Preposizioni, che hanno il Nominativo.

دە *de*, *da*, in, nel si usa con tutti i Nomi, e ندە *nde*, *nda* coi Pronomi Demonstrativi, e cogli Affissi di possessione della terza porsona, come اودەدر *evdèdir*, è in casa: اوندەدر *evindèdir*, è in sua casa.

دن *den*, *dan*, da, dal, per, a cagione, come باشدن ایاغەدك *baśdàn ajaghàdak*, da capo a piedi, صوقدن اولدم *soukdàn*

soukdàn öldüm, son morto pel freddo, a cagion del freddo.

جه *ḡe*, *ḡia*, secondo, conforme si trova con tutti i Nomi, e نجه *nḡe*, *nḡia* cogli Affissi di possessione della terza persona, come مرتبهسنجه *mertebesinḡe*, secondo il suo grado.

اوزره *üzrè*, conforme, come عادت اوزره *adèt üzrè*, conforme all' uso.

جلين *ḡilein*, come si usa co' Pronomi Personali, e نجلين *nḡylain* coi Demostrativi, come بونجلين *bùnḡylain*, come questo.

سز *siz*, *syz*, *süz*, *suz*, senza si congiunge co' Nomi d' ogni sorte, e نسز *nsuz* coi Pronomi Demostrativi, come بونسز *bunsùz*, senza questo.

ايله o له *ile*, *ila*, *yla*, con, in compagnia co' Pronomi بن *ben*, بز *biz*, سن *sen*, سز *siz*, اول *o*, بو *bu*, شو *šu*, كيم *kim* ha il Genitivo, come بنمله *benim ile*, meco.

ايچون *iċiün*, per co' Pronomi بن *ben*, بز *biz*, سن *sen*, سز *siz*, اول *o*, بو *bu*, شو *šu*, كيم *kim*, قنغيسى *hànghysy* regge il Genitivo, come بنم ايچون *benim iċiün*, per me.

كبى *ḡibi*, come co' Pronomi بن *ben*, بز *biz*, سن *sen*,

sen , سز *siz* , اول *o* , بو *bu* , شو *šu* , نه *ne* , كيم *kim* ; قنغيسى *hànghysy* ha il Genitivo , come بنم كبى *benìm gibì* , come me .

Preposizioni , che vogliono il Dativo .

دك *dek* , *dak* , insino , come بو زماندك *bu zamanàdak* , sino a questo tempo .

كوره *görè* , secondo , conforme , come بكا كوره *ban-à görè* , secondo me .

طوغرو *doghrù* , verso un luogo , come غلطيه طوغرو *ghalatajà doghrù* , verso Galata .

قرشو *karšỳ* , contro , dirimpetto , come كونشه قرشو *günešè karšỳ* , dirimpetto al sole .

يقين *jakỳn* , presso , vicino , come شهره يقين *šehirè jakỳn* , presso la Città .

نسبت *nisbèt* , in comparazione , a dispetto , come قرنداشكه نسبت بن زنكينم *kardasyn-à nisbèt ben zengìn im* , io sono più ricco del tuo fratello .

Preposizioni , che si mettono all' Ablativo .

اوترى *ötürü* , per , a cagione , come جاهللكندن اوترى *giahilligindèn ötürü* , a cagione della sua insufficienza .

يكا *jan-a* , verso un luogo , o persona , in quanto , in

in favore, come دوستلردن یکا *dostlardàn jan-a*, in favore degli amici.

صکره *son-ra*, dopo, come بندنصکره *bendèn son-ra*, dopo di me.

اوّل *èvvel*, prima, come بندن اوّل *bendèn èvvel*, prima di me.

ایلرو *ilerì*, più avanti, come سندن ایلرو *sendèn ilerì*, più avanti di te.

یوقرو *jokarỳ*, più sopra, come بندن یوقارو *bendèn jokarỳ*, più sopra di me.

اشغه *aśaghà*, più sotto, come سندن اشغه *sendèn aśaghà*, più sotto di te.

اوته *ötè*, di là da una parte, come بوغازدن اوته *boghazdàn ötè*, di là dal Canale.

برو *berì*, di quà da una parte, come بوغازدن برو *boghazdàn berì*, di quà dal Canale.

غیری *ghàjry*, eccetto, come باباکدن غیری *baban-dàn ghàjry*, eccetto il tuo padre.

ماعدا *maàda*, oltre, eccetto, come بوندن ماعدا *bundàn maàda*, oltr' a ciò.

طشره *dyśarỳ*, al di fuori, come شهردن طشره *śehirdèn dyśarỳ*, al di fuori della Città.

ایچرو

ايچرو *iċeri*, al di dentro, come شهردن ايچرو *śehirdèn iċeri*, al di dentro della Città.

Le altre Preposizioni Italiane poi, come *in presenza*, *intorno*, &c. sono in Lingua Turca veri Nomi Sostantivi, che si costruiscono cogli Affissi di possessione giusta la Regola del Genitivo Possessivo, e si pongono in quel caso, che lo stato, o il moto richiede, come

da دب *dib*, دبنده *dibindè* ⎫ sotto.
da الت *alt*, التنده *altyndà* ⎭

da اوست *üst*, اوستنده *üstündè* ⎫ sopra.
da اوزر *üzer*, اوزرنده *uzerindè* ⎭

da اوك *ön-*, اوكنده *ön-ündè*, innanzi.

da ارد *ard*, اردنده *ardyndà*, dietro.

da ايچ *iċ*, ايچنده *iċindè* ⎫ dentro.
da ايچرو *iċeri*, ايچروسنده *iċerisindè* ⎭

da طشرى *dyśary*, طشريسنده *dyśarysyndà*, fuori.

da قرشو *karśy*, قوشوسنده *karśysyndà*, dirimpetto.

da يان *jan*, يانده *janyndà*, vicino, presso.

da اورته *ortà*, اورتهسنده *ortasyndà*, nel mezzo.

da ارا *arà*, ارا سنده *arasyndà*, tra.

da اوته يقه *ötè jaka*, اوته يقه سنده *ötè jakasynda*, di là.

da

da برويقه *berì jaka* , برو يقهسنده *berì jakasynda* , di quà.

da اطراف *etràf* , اطرافنده *etrafyndà* , all' intorno , &c.

CAPITOLO III.

Delle Congiunzioni.

Le Congiunzioni, che vagliono per unire insieme le parole a continuare il senso del discorso, in lingua Turca si dividono in Copulative, Disgiuntive, Condizionali, Adversative, Illative, Finali, Càusali, e Espletive.

Le Copulative sono l' Enclitica دە *de* , *da* , il Nominativo colla Preposizione ايله *ile* , o *yla* , il Gerundio in وب *ip* , *iip* , *yp* , *up* , e le Particole و *ve* , هم *hèm* , وهم *ve hèm* , بله *bilè* , come بنده سنده *bènde sènde* , e io , e tu : كلديده كوردى *geldìde gördiì* , venne , e vidde : اناكله باباك *anàn-yla babàn-* , il tuo padre , e la tua madre : اوقويوب يازمق *okujùp jazmàk* , leggere , e scrivere : بن و سن و او *ben ve sen ve o* , io , e tu , e quello : هم بن هم سن *hèm ben hèm sen* , e io , e tu : هم او وهم بو *hèm o ve hèm bu* , e quello , e questo : بو صانكه بربيوك ايشمى بن بله ايده بلورم *bu sanki*

 bir

bir böjük ìšmi? ben bilè edebilirim, questo forse è un grand' affare? io anche posso farlo.

Le Disgiuntive sono يا *ja*, ياخود *jàchod*, كرك *ğerèk*, اكر *èğer*, استر *istèr*, e يوخسه *joksa*, che significa cose dubie, come بن يا سن ياخود او *ben ja sen jàchod o*, io, o tu, o quello: كرك بن كرك او *ğerèk ben ğerèk o*, o io, o quello: اكر بن اكر او *èğer ben èğer o*, sia io, sia quello: استر بن استر سن *istèr ben istèr sen*, o io, o tu: بلمم عقللوميسن يوخسه دلى *bilmèm akyllymysyn jòksa deli*, non so, se sei savio, o matto.

Le Condizionali sono اكر *èğer*, اكركه *èğerki*, يوق اكر *jok èğer*, come اكر *o* اكركه بن كلمزسم *èğer*, o *èğerki ben ğelmèzsem*, se io non vengo: بزم اوه وار باق قرنداشم اقويورسه برشئ ديمه يوق اكر بوش دوريورسه ديكه بورايه كلسون *bizim evè var, bak, kardašym okùjorsa, bir šej deme; jok èğer boš durùjorsa, de ki bùraja ğelsin*, va in casa nostra, e vedi, se il mio fratello studia, non dirgli niente; ma se poi è disoccupato, digli, che venga qui.

Le Adversative sono هرنقدر *hèr nekadar*, بله *bilè*, دخى

انجق , *dachi* دخی , *gène* ينه , *làkin* لكن , *velàkin* ولكن *àngiak* , *àmma* اما , come قرندشك هر نقدر عقللو اولسه ينه باباسنك سوزيني دكلمه لودر *kardasyn- hèr ne kadar akylly olsà , gène babasynyn- sözünü din-lemelidir* , il tuo fratello per quanto sia sensato , pure è obbligato ad ubbidire al suo padre : باباك بوررايه كلسه بله ينه سني الدن قورتارمز *babàn- bùraja gelsè bilè , gène seni elimdèn kurtaràmaz* , quantunque il tuo padre quì venisse , pure non potrebbe liberarti dalle mie mani : باباك بله بورايه كلسه سني الدن قورتارمز *babàn- bilè bùraja gelsè , seni elimdèn kurtaràmaz* , quand' anche quì venisse il tuo padre , non potrebbe liberarti dalle mie mani : بن اويله ادمه يولده راست كلسم دخي سلام ويرمم *ben öilè adamà joldà rast gelsèm dachi , selàm vermèm* , io non saluto simili persone , ancorchè le incontrassi per la strada : بوچوقه ايو در انجق رنكني بكنمدم *bu ciohà ejidir, àngiak rengini begènmedim*, questo panno è buono , però il suo colore non mi è piaciuto : بن بوني ايتمیه جك ايدم لكن پدرك ايت ديو زور ايلدي *ben bunù etmejegèg idim , làkin pederin- et dijù zor èjledi* , io non volevo far questo , ma il tuo padre mi ha obbligato di farlo : بن تركجه يي سكا اوكردرم ولكن سنده جهد ايله *ben türkgeji*

san-à

san-à öğredirim, *velàkin sènde ğèhd ejlè*, io t'insegnerò la lingua Turca, ma ancora tu sforzati d'imprararla : بن دیدیککی ایدرم امّا صکره پشیمان اولورسن *ben dediğin-i edèrim*, *àmma sòn-ra püšmàn olùrsun*, io farò quel che tu mi dici, ma dopo te ne pentirai : بو ایشی سن دکلا باباك بله ایدەمز *bu iši sen değil a*, *babàn- bilè edèmez*, quest' affare non solamente tu non puoi farlo, ma nè pure il tuo padre : بن قرنداشکی دکلا باباکی بله ە دخی دوکرم *ben kardašyn-y değil a*, *baban-y bilè*, o *dachi dögèrim*, io non solamente porgo le mani addosso al tuo fratello, ma anche al tuo padre.

Le Illative sono امدی *imdi*, اندن اوتری *andàn ötürü*, بوندن اوتری *bundàn ötürü*, اول اجلدن *ol èğilden*, اول سببدن *ol sebebdèn*, dunque, laonde, sicchè, per la qual cosa.

Le Causali sono زیرا *zira*, زیراکه *ziralli*, نیچون *niciün*, نیچونکه *niciünki*, چونکه *ciünlli*, come o سن سویله نیچون o نیچونکه زیرا بن سویلیجه ایش باشقه اولور *sen söjlè*, *niciün*, o *niciünlli*, o *zira ben söjlejinğe iš baškà olùr*, parla tu, perchè, se parlo io, la cosa anderà diversamente : چونکه سن بو اوی صاتون الەجقسن بکا نیچون خبر ویرمیورسن *ciünlli*

sen

sen bu evi satyn alağyàksyn, ban-à nicüün habèr vèrmejorsun? giacchè tu vuoi comprare questa casa, perchè non me ne dai avviso? چونکه اویله ایسه بن کیدرم *ciiünli öjlè ise, ben ğidèrim*, giacchè l' affare va così, io me ne vado.

Le Espletive sono همان *hèmen*, تا *ta*, تك *tek*, همان تك *hèmen tek*, come سویله که همان کتسون *söjlè ki hèmen ğitsin*, digli, che se ne vada: تا قرنداشم کلنجه o کلنجیه‌دك *ta kardaşym ğelinğe*, o *ğelinğejedek sen biraz bundà beklè*, aspetta qui alcun poco, finchè venga il il mio fratello: دون تا قره دکزه‌دك کتدك *dün ta karà den-izèdek ğitdik*, jeri siamo andati fin al Mar Negro: بن سکا بو قدر اقچه‌یی تك سنی بر دخی بو حالده کورمیم دیو ویردم *ben san-à bù kadar ahčeji tek seni bir dahà bu haldà ğörmeim dijü verdim*, io ti ho dato tanto denaro, affinchè più non ti veda in questo stato.

CA-

CAPITOLO IV.

Delle Interjezioni.

Le Interjezioni, che si usano in Lingua Turca per esprimere gli affetti dell' animo sono di varie sorti, cioè

اوخ *ùch*, وای *vaj*, واي بكا *vaj ban-à*, های مدد های *haj meded haj* dimostrano dolor d' animo, e di córpo, oimè, ahi, ahimè.

های های *haj haj* serve per affermare, sì certo.

اخ *ach*, اه *ah* servono al sospiro, e al pianto.

اوخ *och* al diletto, oh.

واه *vah*, واه سكا *vah san-à*, زواللو *zàvally*, يازق *jazỳk*, يازقلر اولسون *jazyklàr olsùn* alla compassione, o povero, o misero.

وای *vaj*, وای باشكه *vaj baśyn-à*, وای سكا *vaj san-à* si usano per minacciare, guai a te.

الله الله *allàh allàh*, په نه كوزل *peh ne ģüzèl*, e وای *vaj* quattro volte replicata significano maraviglia, e con او او *ò ò* ironia.

امان

امان *amàn*, مدد *meded*, آه *ha* servono per esclamare, e per pregare, ah, oh, deh.

وای *vaj* replicata quattro volte, e امان *amàn* tre volte dimostrano timore, come ah, ha.

صول *savùl*, صوله *savùla*, صاقن *sakyn* si usano per far luogo.

اف *üf*, *uf* significa noja, sdegno.

پف *püf* indica, che qualche cosa ha cattivo odore.

سوس *sus* dimostra silenzio.

ما *na*, اوشته *istè*, الا *àla* servono per dimostrare qualche cosa, ecco, eccoti.

آفرین *àferim*, آفرین سکا *àferim san-à*, ما شاء الله *màśallah*, چوق یشا *ćiok jaśà*, برخوردار اول *berchudar ol*, پیراول *pir ol*, یوزك اق اولسون *jüzün- ak olsùn* si usano per lodare, o bene, o bene, viva, viva. Però di tutte queste Interjezioni il solo ما شاء الله *màśallah* compete ai Superiori.

هایده *hàjde*, وار کیت *var ģit*, یقل *jykỳl*, وار یقل *var jykỳl* servono per scacciare, via di qui, هایده *hàjde* si usa anche per esortare, orsù, or via.

یا

يا *ja*, اى *ej*, هى *hej*, بهى *behej*, برە *brè*, ياهو *jàhu* chiamano, o, olà. Però يا *ja* alcune volte dimostra anche ammirazione, capperi, sì eh?

ها *ha* dimostra soddisfazione, e bene; e posposta agl' Imperativi de' Verbi Negativi significa minaccia, guardati bene.

PRI-

PRIMI PRINCIPJ

DELLA

GRAMATICA TURCA

PARTE QUARTA

Della Costruzione, o sia Sintassi.

CAPITOLO I.

Delle Concordanze.

La Lingua Turca non ha altra concordanza, che quella del Nome col Verbo, e dell' Relativo coll' Antecedente; poichè il Nome Adjettivo, il Pronome, e il Participio, quando si aggiungono al Sostantivo, restano indeclinabili, come Sing. طوغرو آدم *doghrù adàm*, l'uomo retto, طوغرو آدمك *doghrù adamyn-*, dell' uomo retto, &c. Plur. طوغرو آدملر *doghrù adamlàr*, gli uomini retti, طوغرو آدملرك *dogrù adamlaryn-*, degli uomini retti, &c. Sing. بو قری *bu kary*, questa donna, بو قرینك *bu karynyn-*, di questa donna, &c. Plur. بو قریلر *bu karylàr*, queste donne, بو قریلرك *bu karylaryn-*, di queste donne, &c. Sing. سون آدم *sevèn adàm*, l' uomo, che ama, سون آدمك

 sevèn

sevèn adamyǹ , dell'uomo , che ama, &c. سون ادملر *sevèn adamlàr* , gli uomini , che amano , سون ادملرك *sevèn adamlaryǹ* , degli uomini , che amano , &c.

Della Concordanza del Nome col Verbo.

Il Verbo dee accordare col Nome in persona , e numero , come بن سورم *ben sevèrim* , io amo , سن سورسن *sen sevèrsin* , tu ami , او سور *o sevèr* , quello ama . Nulladimeno la terza persona singolare concorda anche col plurale , quando nel parlare tra il Verbo , e il suo supposto non vi è altra Clausola , come انلر كيدر *onlàr ǵidèr* , quelli vanno ; e per l'opposto انلر يارن ليتورجيهيى اشتدكدنصكره كيدرلر *onlàr jàryn luturjàjỳ išitdilkdèn son-ra ǵiderlèr* , quelli domani dopo d' aver sentita la Messa partiranno .

Alle volte il supposto del Verbo per eleganza si suol lasciare , ma si conosce dal senso qual sia , come سورم *sevèrim* , cioè بن *ben* : سورز *sevèriz* , cioè بز *biz* , e simili .

Della Concordanza del Relativo coll' Antecedente .

I Pronomi Demostrativi , quando si riferiscono a qualche Sostantivo posto innanzi a loro in un altra Clausola , si chiamano Relativi , e con esso concordano in numero , e persona , come se quello fosse il loro Antecedente , come

قرنداشك

قرنداشك كه بنم اغامدرانی سومه‌لو ایم *kardaṡyn- lli benìm aghàmdyr,onù sevmelì im*, il tuo fratello, che è il mio padrone,io debbo amarlo. Il Pronome انی *onù* posto come Relativo dell' Antecedente قرنداشك *kardaṡyn-* è persóna terza, e numero singolare, قرنداشك *kardaṡỳn* è anche persona terza, e numero singolare, dunque va bene la concordanza.

CAPITOLO II.

Della Costruzione de' Verbi Attivi.

Prima Regola degli Attivi.

Tutti i Verbi Attivi hanno innanzi di se un Nominativo agente, ed un Accusativo paziente di persona, o di cosa, come كدیلر اتمك یمز *kedilèr ellmèll jemèz*, i Gatti non mangiano pane, اتمك *ellmèll* qui è Accusativo indeterminato. E coll' Accusativo determinato, شو قپوبی اچ *ṡu kapujù aċ*, apri questa porta: بن قرنداشكی یكدیم *ben kardaṡỳn-y jèn-dim*, io ho vinto il tuo fratello.

سورم *sevèrim*, سورسن *sevèrsin*, سور *sevèr*, سو *sev*, سومك *sevmèll*, amare.

چاغرورم *ċiaghyrỳrym*, چاغرورسن *ċiaghyrỳrsyn*, چاغرور *ċiaghyrỳr*, چاغر *ċiaghỳr*, چاغرمق *ċiaghyrmàk*, chiamare.

, *ög* اوك , *ögèr* اوكر , *ögèrsin* اوكرسن , *ögèrim* اوكرم

اوكمك *ögmèlt* , lodare .

اوقو , *okùr* اوقور , *okùrsun* اوقورسن , *okùrum* اوقورم

okù , اوقومق *okumàk* , leggere .

, *jaz* ياز , *jazàr* يازر , *jazàrsyn* يازرسن , *jazàrym* يازرم

يازمق *jazmàk* , scrivere .

, *et* ايت , *edèr* ايدر , *edèrsin* ايدرسن , *edèrim* ايدرم

ايتمك *etmèlt* , fare .

ايشت , *isidir* اشدوز , *isidirsin* اشدورسن , *isidirim* اشدورم

isit , اشتمك *isitmèlt* , sentire .

, *aciàr* اچر , *aciàrsyn* اچرسن , *aciàrym* اچرم , *ac* اچ

اچمق *acmàk* , aprire .

, *an-* اك , *an-àr* اكار , *an-àrsyn* اكارسن , *an-àrym* اكارم

اكمق *an-màk* , rammentare .

, *jen-* بك , *jen-èr* يكر , *jen-èrsin* يكرسن , *jen-èrim* يكرم

يكمك *jen-mèlt* , vincere .

اور , *vurùr* اورور , *vurùrsun* اورورسن , *vurùrum* اورورم

vur , اورمق *vurmàk* , ferire .

الچقلر , *alciaklàrsyn* الچقلرسن , *alciaklàrym* الچقلرم

alciaklàr , الچقله *alciaklà* , الچقلمق *alciaklamàk* , disprezzare .

دللرم

دللرم *dillèrim* , دللرسن *dillèrsin* , دللر *dillèr* , دلله *dillè* , دللمك *dillemèk* , disfamare .

ايدرم *edèrim* quando significa creare , eleggere , convertire , trasmutare , trasformare , cioè condurre d' uno stato , d' una forma in un altro , vuole innanzi di se due Accusativi , il primo determinato , e il secondo indeterminato , come كومشى التون ايتمك كمك الندن كلور *gümüšü altyn etmèk kimin- elindèn gelir* ? E chi mai può convertire l' argento in oro ?

Seconda Regola degli Attivi .

Alcuni pochi Verbi oltre il Nominativo agente , e l'Accusativo paziente vogliono innanzi di se un Dativo di prezzo , come باباك شو اوى قاچه صاتر *babàn- šu evi kačià satàr* , il tuo padre per quanto vende questa cosa? بن سنى بر اقچهيه صايمم *ben seni bir ahčejè sajmàm* , io non ti stimo un aspro .

صاترم *satàrym* , صاترسن *satàrsyn* , صاتر *satàr* , صات *sat* , صاتمق *satmàk* , vendere .

ويرورم *veririm* , ويرورسن *verirsin* , ويرر *verir* , وير *ver* , ويرمك *vermèk* , vendere .

صاتون الورم *satyn alyrym* , صاتون الورسن *satyn alyrsyn* , صاتون الور *satyn alyr* , صاتون ال *satyn al* , صاتون المق *satyn almàk* , comprare .

المق , *al* ال , *alyr* الور , *alyrsyn* الورسن , *alyrym* الورم
almàk , comprare.

Terza Regola degli Attivi.

I Verbi della terza Regola degli Attivi oltre l' Accusativo paziente hanno innanzi di se un Dativo di persona, o cosa, a cui si riferisce l' azione, come بكا بو كرمی ايله *ban-à bu keremi ejlè*, fami questo favore: قرنداشكه اون التون ويردم *kardaśyn-à on altyn verdim*, ho dato dieci zecchini al tuo fratello.

ايتمك , *et* ايت , *edèr* ايدر , *edèrsin* ايدرسن , *edèrim* ايدرم
etmèk, fare.

ver وير , *verir* ويرر , *verirsin* ويرورسن , *veririm* ويرورم
ويرمك *vermèk*, dare.

söjlèr سويلر , *söjlèrsin* سويلرسن , *söjlèrim* سويلرم
سويله *söjlè*, سويلمك *söjlemèk*, dire.

ديمك , *de* دی , *der* دير , *dèrsin* ديرسن , *dèrim* ديرم
demèk, dire.

صات , *satàr* صاتر , *satàrsyn* صاترسن , *satàrym* صاترم
sat , صاتمق *satmàk*, vendere.

ögredir اوكردر , *ögredirsin* اوكردرسن , *ögredirim* اوكردرم
اوكرت *ögrèt*, اوكرتمك *ögretmèk*, insegnare.

كوندرورم

كوندرور , *gönderirsin* كوندرورسن , *gönderirim* كوندرورم
gönderir , كوندر *göndèr* , كوندرمك *göndermèk* , mandare.

اور , *vurùr* اورور , *vurùrsun* اورورسن , *vurùrum* اورورم
vur , اورمق *vurmàk* , dare, percuotere.

صور , *soràr* صورر , *soràrsyn* صوررسن , *soràrym* صوررم
sor , صورمق *sormàk* , dimandare.

طولدرور , *doldurùrsun* طولدرورسن , *doldurùrum* طولدرورم
doldurùr , طولدر *doldùr* , طولدرمق *doldurmàk* , versare, mettere.

Quarta Regola degli Attivi.

Certi Verbi oltre il Nominativo agente, e l' Accusativo paziente vogliono innanzi di se un' altro Nominativo di materia colla preposizione يله o له *ile*, *ila*, o *yla*, come بابام بنى انجق اتمك ايله بسلدى *babàm beni àngiak ekmèg ile besledi*, il mio padre mi ha nudrito soltanto col pane.

بسله , *beslèr* بسلر , *beslèrsin* بسلرسن , *beslèrim* بسلرم
beslè , بسلمك *beslemèk* , nudrire.

لكهلر , *lekelèr* , لكهلرسن *lekelèrsin* , لكهلرم *lekelèrim* ,
لكهله *lekelè* , لكهلمك *lekelemèk* , macchiare.

طولدرور , *doldurùrsun* طولدرورسن , *doldurùrum* طولدرورم
doldurùr , طولدر *doldùr* , طولدرمق *doldurmàk* , empire.

ورترم

اوردرم *örtèrim* , اوردرسن *örtèrsin* , اوردر *örtèr* , اورت *ört* , اورتمك *örtmèk* , cuoprire .

Quinta Regola degli Attivi .

I Verbi della quinta Regola degli Attivi oltre l' Accusativo paziente hanno innanzi di se l' Ablativo di quella persona , o cosa , donde proviene , o si separa qualche cosa , come سن بو كتابي بندن الدك *sen bu kitaby bendèn aldyn* , tu hai ricevuto questo libro da me : بني قرنداشمدن ايرمه *beni kardasymdàn ajyrma* , non mi separare dal mio fratello .

اشدورم *isidirim* , اشدورسن *isidirsin* , اشدور *isidir* , ايشت *isit* , اشتمك *isitmèk* , udire .

اوكرنورم *ögrenirim* , اوكرنورسن *ögrenirsin* , اوكرنور *ögrenir* , اوكرن *ögrèn* , اوكرنمك *ögrenmèk* , imparare .

الورم *alyrym* , الورسن *alyrsyn* , الور *alyr* , ال *al* , المق *almàk* , comprare , ricevere .

اومارم *umàrym* , اومارسن *umàrsyn* , اومار *umàr* , اوم *um* , اومق *ummàk* , sperare .

ديلرم *dilèrim* , ديلرسن *dilèrsin* , ديلر *dilèr* , ديله *dilè* , ديلمك *dilemèk* , domandare in grazia .

استرم *istèrim* , استرسن *istèrsin* , استر *istèr* , استه *istè* , استمك *istemèk* , domandare .

قاپرم

قاپرم *kapàrym* , قاپرسن *kapàrsyn* , قاپر *kapàr* , قاپ *kap* , قاپمق *kapmàk* , rapire .

قالدرورم *kaldyrỳrym* , قالدرورسن *kaldyrỳrsyn* , قالدرور *kaldyrỳr* , قالدر *kaldỳr* , قالدرمق *kaldyrmàk* , levare .

قورتارورم *kurtarỳrym* , قورتارورسن *kurtarỳrsyn* , قورتارر *kurtarỳr* , قورتار *kurtàr* , قورتارمق *kurtarmàk* , liberare .

ايرورم *ajyrỳrym* , ايرورسن *ajyrỳrsyn* , ايرور *ajyrỳr* , ایر *ajỳr* , ايرمق *ajyrmàk* , separare .

ارارم *aràrym* , ارارسن *aràrsyn* , ارار *aràr* , ارا *arà* , ارامق *aramàk* , cercare .

چقرورم *ćykarỳrym* , چقرورسن *ćykarỳrsyn* , چقرور *ćykarỳr* , چقر *ćykàr* , چقرمق *ćykarmàk* , cavar fuori .

A queste Regole appartengono ancor quei Verbi Attivi , che si compongono dagl' Infiniti Arabi , e dai Verbi ايتمك *etmèk* , ايلمك *ejlemèk* , e بيورمق *bujurmàk* , come da' seguenti esempj si può vedere : بن سنی مدح ايدرم *ben senì medh edèrim* , io ti lodo : بو باغچهيى قاچه بيع ايتدك *bu baghćejì kaćià bej-etdìn* ? per quanto hai venduto questo giardino ? بو كتابي باباكه تسليم ايله *bu kitabỳ baban-à teslìm ejlè* , consegna questo libro al tuo padre : شو اثوابي مركب ايله كيم تلويث ايتدى *šu esvabỳ mürekkèb ile kìm telvìs etdì*?

chi ha macchiato quest' abito coll' inchiostro? يا ربّ بزى كناهدن خلاص ايله *ja rebb bizi günahdàn chelàs ejlè*, o Signore liberaci dal peccato.

CAPITOLO III.

Della Costruzione de' Verbi Passivi.

Tutti i Verbi Passivi regolarmente si usano nella terza persona del numero singolare, e vogliono innanzi di se un Nominativo della persona, o cosa, che patisce l'azione, e tutti gli altri casi, che hanno i Verbi Attivi, come si è detto nelle suddette Regole. V.g. دون بوراده براٰدم اورلدى *dün bùrada bir adàm vuruldù*, quì jeri è stato ferito un' uomo: اكر شو اوبيك غروشه صاتلورسه بكا خبر وير *èger su ev bin-ghrusà satylyrsa, ban-à habèr ver*, se questa casa si vende a mille Piastre, damene avviso: يكيچريلره علوفه نه زمان ويريلور *jen-icerilerè olefè ne zaman verilir*? quando si dà la paga ai Gianizzeri? انسانك تنى اثواب ايله اورتلملودر *insanyn- teni esvàb yla örtülmelidir*, il corpo umano si deve cuoprire con panni: بو شئ سندن اوملمازايدى *bu sej sendèn umulmàz ydy*, questa cosa non si aspettava da te.

Alle volte ne' Verbi Passivi si esprime anche la persona, da cui si fa l' azione, mutando il Nominativo del Ver-

Verbò Attivo in Dativo, o in Genitivo di possessione, retto dagli Ablativi طرفمدن *tarafymdàn*, طرفكدن *tara-fyn-dàn*, طرفندن *tarafyndàn*, طرفمزدن *tarafymyzdàn*, طرفكزدن *tarafyn-yzdàn*, طرفندن *tarafyndàn*, o dai Nominativi الملە *elim ile*, الكلە *elin-ile*, اليلە *eli ile*, المزايلە *elimiz ile*, الكزايلە *elin-iz ile*, اليلە *eli ile*, come سكا الدنديم *san-à aldandym*, sono stato ingannato da te: قرنداشك بكا يكلدى *kardašyn-ban-à jen-ildi*, il tuo fratello è stato vinto da me: بو ايلچى بزه فرانچه پادشاهى طرفندن كوندريلدى *bu elči bizè frànčia padišahy tarafyndàn gönderildi*, quest' Ambasciatore ci è stato inviato dal Re di Francia: جنتك قپوسى كيمك اليلە اچلدى *ǧennetin-kapusù kimin-eli ile ačyldy*? da chi è stata aperta la porta del Paradiso?

Passivi, che si formano dai Verbi della prima degli Attivi.

يازيلور *jazylyr*, يازلسون *jazylsyn*, يازلمق *jazylmàk*, essere scritto.

اولور *olùr*, اولسون *olsùn*, اولمق *olmàk*, esser fatto.

اشديلور *išidilir*, اشدلسون *išidilsin*, اشدلمك *išidilmèk*, esser sentito.

اچلور *ačylyr*, اچلسون *ačylsyn*, اچلمق *ačylmàk*, esser aperto.

Passivi, che si formano dai Verbi della seconda degli Attivi.

النور *alyǹyr*, النسون *alynsỳn*, النمق *alynmàk*, esser comprato.

صاتون النور *satỳn alyǹyr*, صاتون النسون *satỳn alynsỳn*, صاتون النمق *satỳn alynmàk*, esser comprato.

ويريلور *verilìr*, ويرلسون *verilsìn*, ويرلمك *verilmèk*, esser venduto.

Passivi, che si formano dai Verbi della terza degli Attivi.

سويلنور *söjlenìr*, سويلنسون *söjlensìn*, سويلنمك *söjlenmèk*, esser detto.

دينور *denìr*, دينسون *densìn*, دينمك *denmèk*, esser detto.

كوندريلور *gönderilìr*, كوندريلسون *gönderilsìn*, كوندريلمك *gönderilmèk*, esser mandato.

صوريلور *sorulùr*, صوريلسون *sorulsùn*, صورلمق *sorulmàk*, esser dimandato.

Passivi, che si formano dai Verbi della quarta degli Attivi.

بسلنور *beslenìr*, بسلنسون *beslensìn*, بسلنمك *beslenmèk*, esser nudrito.

لكهلنور *lekkelenìr*, لكهلنسون *lekkelensìn*, لكهلنمك *lekkelenmèk*, esser macchiato.

اورتلور *örtülùr*, اورتلسون *örtülsùn*, اورتلمك *örtülmèk*, esser coperto. *Pas-*

Passivi , che si formano dai Verbi della quinta degli Attivi .

اشيديلور *iśidilir* , اشديلسون *iśidilsin* , اشدلمك *iśidilmèk*, esser udito .

اوكرنلور *öğrenilir* , اوكرنلسون *öğrenilsin* , اوكرنلمك *öğrenilmèk* , esser imparato .

النور *alynyr* , النسون *alynsyn* , النمق *alynmàk* , esser ricevuto .

استنور *istenir* , استنسون *istensin* , استنمك *istenmèk* , esser domandato .

قورتاريلور *kurtarylyr* , قورتاريلسون *kurtarylsyn* , قورتارلمق *kurtarylmàk* , esser liberato .

I Verbi Attivi , che si compongono dagl'Infiniti Arabi , e dai Verbi ايتمك *etmèk* , ايلمك *ejlemèk* , e بيورمق *bujurmàk* , formano i Passivi con l'aggiungere o ai detti Infiniti i Verbi Passivi اولنمق *olunmàk* , e بيورلمق *bujurùlmàk*, o ai Participj Passivi di quella medesima lingua il Verbo اولمق *olmàk* , come

مدح اولنمق *medh olunmàk* , o ممدوح اولمق *memdùh olmàk* , esser lodato .

تسليم اولنمق *teslìm olunmàk*, o متسلم اولمق *müitesellèm olmàk* , esser consegnato .

CA-

CAPITOLO IV.

Della Costruzione de' Verbi Neutri.

Prima Regola de' Neutri.

I Verbi della prima Regola de' Neutri o si pongono assolutamente, o pure si costruiscono con due Nominativi: l'uno si accorda col Verbo, e l'altro si riferisce al primo, e con esso si concorda in numero, come سن عليمسن *sen âlimsin*, tu sei dotto: قرنداشك اوليور *kardašyn-ölüjor*, il tuo fratello muore: نه زمان زنكين اولهجقسن *ne zaman zengin olugiàksyn?* tu quando hai da diventar ricco.

ايم *im*, سين *sin*, در *dir*, اول *ol*, اولمق *olmàk*, essere.

اولورم *olùrum*, اولورسن *olùrsun*, اولور *olùr*, اول *ol*, اولمق *olmàk*, diventare.

اولورم *ölürüm*, اولورسن *ölürsün*, اولور *ölür*, اول *öl*, اولمك *ölmèk*, morire.

يشارم *jašàrym*, يشارسن *jašàrsyn*, يشار *jašàr*, يشا *jašà*, يشامق *jašamàk*, vivere.

اويورم *ujùrum*, اويورسن *ujùrsun*, اويور *ujùr*, اويو *ujù*, اويومق *ujumàk*, dormire.

كزرم *gezèrim*, كزرسن *gezèrsin*, كزر *gezèr*, كز *gez*, كزمك *gezmèk*, camminare.

كيدرم

گیدرم *ġidèrim* , گیدرسن *ġidèrsin* , گیدر *ġidèr* , گیت *ġit* , گیتمك *ġitmèk* , andare.

Seconda Regola de' Neutri.

Gl' infrascritti Verbi solamente vogliono innanzi di se un Genitivo di possessione, come بو او قرنداشککدر *bu ev kardaśyn-yn-dyr* , questa casa è del tuo fratello: شمدی بو سرای فرانسز ایلچیسنك اولدی *śindi bu saraj fransyz elċisinin- oldù* , ora questo palazzo si è fatto dell' Ambasciatore di Francia.

ایم *im* , سین *sin* , در *dir* , اول *ol* , اولمق *olmàk* , essere.

اولورم *olùrum* , اولورسن *olùrsun* , اولور *olùr* , اول *ol* , اولمق *olmàk* , diventare, farsi.

I Verbi وار *var* , e یوق *jok* sono di questa Regola, quando significano *avere* , e *non avere* : quelche *si ha* , o *non si ha* si mette in Nominativo cogli Affissi di Possessione, e chi *possiede* , o *non possiede* in Genitivo, come بنم اقچهم یوق *benim ahċèm jok*, io non ho denaro: قرنداشکك اوچ اوی وار *kardaśyn-yn- üċ evi var* , il tuo fratello ha tre case.

Terza

Terza Regola de' Neutri.

Molti Verbi Neutri si costruiscono con un Dativo di persona, o cosa, alla quale ha riguardo il significato del Verbo, come دكزه باقدكمى *deñize bàktyǹ-my*? hai guardato il mare? شوكتابه ياپشمه *śu kitabà japyśma*, non toccare quel libro.

قيارم *kyjàrym*, قيارسن *kyjàrsyn*, قيار *kyjàr*, قى *kyj*, قيمق *kyjmàk*, non aver compassione, immolare, sacrificare.

بكزرم *ben-zèrim*, بكزرسن *ben-zèrsin*, بكزر *ben-zèr*, بكزه *ben-zè*, بكزهمك *ben-zemèk*, rassomigliare.

دكرم *değèrim*, دكرسن *değèrsin*, دكر *değèr*, دك *değ*, دكمك *değmèk*, toccare.

ياپشورم *japyśỳrym*, ياپشورسن *japyśỳrsyn*, ياپشور *japyśỳr*, ياپش *japỳś*, ياپشمق *japyśmàk*, toccare.

اولاشورم *ulaśỳrym*, اولاسورسن *ulaśỳrsyn*, اولاشور *ulaśỳr*, اولاش *ulàś*, اولاشمق *ulaśmàk*, incontrarsi, arrivare, toccare, attaccarsi.

اورورم *vurùrum*, اورورسن *vurùrsun*, اورور *vurùr*, اور *vur*, اورمق *vurmàk*, battere, percuotere.

يرارم *jaràrym*, يرارسن *jaràrsyn*, يرار *jaràr*, يرا *jarà*, يرامق *jaramàk*, giovare.

صاتشورم

صاتشورم *sataşyrym* , صاتشورسن *sataşyrsyn* , صاتشور *sataşyr* , صاتش *sataş* , صاتشمق *sataşmàk* , attaccare , inquietare .

چالشورم *cialyşyrym* , چالشورسن *cialyşyrsyn* , چالشور *cialyşyr* , چالش *cialyş* , چالشمق *cialyşmàk* , affaticarsi .

قارشورم *karyşyrym* , قارشورسن *karyşyrsyn* , قارشور *karyşyr* , قارش *karyş* , قارشمق *karyşmàk* , ingerirsi .

كوسرم *küsèrim* , كوسرسن *küsèrsin* , كوسر *küsèr* , كوس *küs* , كوسمك *küsmèk* , aver del rancore .

اورورم *vurùrum* , quando significa picchiare l'uscio per farsi aprire , ha l'Accusativo , come si è detto nella Prima degli Attivi : قپويى كيم اوريور *kapujù kim vurùjor* ? chi picchia la porta ?

Alla Terza Regola de' Neutri possono anche appartenere tutti quei Verbi , che sono composti dai Participj Attivi Arabi , e dal Verbo ايم *im* , e اولورم *olùrum* , come قرنداشك نيه طالبدر *kardaşyn- nejè talibdir* ? il tuo fratello a che cosa è dedito ? بويله ايشه هركس مشغول اولور *böjlè isè her keş meşghùl olùr* , ognuno s' impiega in simili affari .

Quarta Regola de' Neutri .

Gl' infrascritti pochi Verbi hanno il significato Attivo ,

Y y y e vo-

e vogliono innanzi di se l' Accusativo paziente, come i Verbi degli Attivi: قرنداشك كناهلريني اغليور *kardaśyn-ğünahlaryǹy aghlàjor*, il tuo fratello piange i suoi peccati: سزاني اجيمك *siz onù aǧỳman-*, voi non abbiate compassione di lui.

كزرم *ǧezèrim*, كزرسن *ǧezèrsin*, كزر *ǧezèr*, كز *ǧez*, كزمك *ǧezmèk*, passeggiare, girare.

بكلرم *beklèrim*, بكلرسن *beklèrsin*, بكلر *beklèr*, بكله *beklè*, بكلمك *beklemèk*, custodire, tener in guardia, aspettare.

اجيرم *aǧỳrym*, اجيرسن *aǧỳrsyn*, اجير *aǧỳr*, اجي *aǧỳ*, اجيمق *aǧymàk*, aver compassione.

اغلرم *aghlàrym*, اغلرسن *aghlàrsyn*, اغلر *aghlàr*, اغله *aghlà*, اغلمق *aghlamàk*, piangere.

Quinta Regola de' Neutri.

I Verbi della quinta Regola de' Neutri hanno innanzi di se un Ablativo di quella persona, o cosa, dalla quale procede, o si separa chi fa l' azione del Verbo, come بن سندن كچمم لكن باباكدن قورقرم *ben sendèn ǧećmèm, làkin baban-dàn korkàrym*, io non ti abbandono, però temo il tuo padre.

قورقرم *korkàrym*, قورقرسن *korkàrsyn*, قورقر *korkàr*, قورق *kork*, قورقمق *korkmàk*, temere.

قاچرم

قالچرم *kaćiàrym* , قاچرسن *kaćiàrsyn* , قاچر *kaćiàr* , قاچ *kać* , قاچمق *kaćmàk* , fuggire .

کچرم *ǵećèrim* , کچرسن *ǵećersin* , کچر *ǵećèr* , کچ *ǵeć* , کچمك *ǵećmèk* , abbandonare , lasciare .

CAPITOLO V.

Della Costruzione de' Verbi Deponenti .

Prima Regola de' Deponenti .

I Verbi della prima Regola de' Deponenti si costruiscono assolutamente , come باباك كزنيور *babàn- ǵezinijor* , il tuo padre passeggia .

كزنورم *ǵezinìrim* , كزنورسن *ǵezinìrsin* , كزنور *ǵezinìr* , كزن *ǵezìn* , كزنمك *ǵezinmèk* , passeggiare .

كينورم *ǵijinirim* , كينورسن *ǵijinìrsin* , كينور *ǵijinìr* , كين *ǵijìn* , كينمك *ǵijinmèk* , vestirsi .

صوينورم *sojunùrum* , صوينورسن *sojunùrsun* , صوينور *sojunùr* , صوين *sojùn* , صوينمق *sojunmàk* , spogliarsi .

اچلورم *aćylỳrym* , اچلورسن *aćylỳrsyn* , اچلور *aćylỳr* , اچل *aćỳl* , اچلمق *aćylmàk* , far progresso .

مغرورلنورم *maghrùrlanỳrym* , مغرورلنورسن *maghrùrlanỳrsyn* , مغرورلنور *maghrùrlanỳr* , مغرورلن *maghrurlàn* , مغرورلنمق *maghrùrlanmàk* , insuperbirsi .

Se-

Seconda Regola de' Deponenti.

Molti Verbi Deponenti vogliono innanzi di se un Dativo, come la terza de' Neutri: بن سزه دكل اللهه كونورم *ben sizè degil, allahà güvenürim*, io confido in Dio, e non in voi.

كونورم *güvenürim*, كونورسن *güvenürsin*, كونور *güvenür*, كون *güvèn*, كونمك *güvenmèk*, confidarsi.

ويريلورم *verilürim*, ويريلورسن *verilürsin*, ويريلور *verilür*, ويريل *veril*, ويرلمك *verilmèk*, darsi.

سونورم *sevinürim*, سونورسن *sevinürsin*, سونور *sevinür*, سون *sevin*, سونمك *sevinmèk*, rallegrarsi.

صغنورم *syghynyrym*, صغنورسن *syghynyrsyn*, صغنور *syghynyr*, صغن *syghyn*, صغنمق *syghynmàk*, rifuggire.

كورنورم *görünürüm*, كورنورسن *görünürsün*, كورنور *görünür*, كورن *görün*, كورنمك *görünmèk*, comparire, farsi vedere.

سورنورم *sürünürüm*, سورنورسن *sürünürsün*, سورنور *sürünür*, سورن *sürün*, سورنمك *sürünmèk*, fregarsi.

اچلورم *açylyrym*, اچلورسن *açylyrsyn*, اچلور *açylyr*, اچل *açyl*, اچلمق *açylmàk*, scoprirsi.

اوكنورم *ögünürüm*, اوكنورسن *ögünürsün*, اوكنور *ögünür*, اوكن *ögün*, اوكنمك *ögünmèk*, gloriarsi, vantarsi.

طارلورم

طارلورم *darylyrym*, طارلورسن *darylyrsyn*, طارلور *darylyr*, طارل *daryl*, طارلمق *darylmàk*, adirarsi.

اوكه‌لنورم *örklelenirim*, اوكه‌لنورسن *örklelenirsin*, اوكه‌لنور *örklelenir*, اوكه‌لن *örklelèn*, اوكه‌لنمك *örklelenmèlk*, arrabbiare.

كوجه‌نورم *güğenirim*, كوجه‌نورسن *güğenirsin*, كوجه‌نور *güğenir*, كوجن *güğèn*, كوجنمك *güğenmèlk*, sdegnarsi.

Terza Regola de' Deponenti.

Certi Verbi Deponenti vogliono innanzi di se un Accusativo, come la quarta de' Neutri: ال شونى قوللن *al šunü kullàn*, prendi questo, e fane uso.

قوللنورم *kullanyrym*, قوللنورسن *kullanyrsyn*, قللنور *kullanyr*, قوللن *kullàn*, قوللنمق *kullanmàk*, servirsi, far uso.

سورنورم *süriinüriim*, سورنورسن *süriinürsiin*, سورنور *süriinür*, سورن *süriin*, سورنمك *süriinmèlk*, ungersi, fregarsi,

دوشنورم *düšiinüriim*, دوشنورسن *düšiinürsiin*, دوشنور *düšünür*, دوشن *düšiin*, دوشنمك *düšünmèlk*, pensare.

بكنورم *beğenirim*, بكنورسن *beğenirsin*, بكنور *beğenir*, بكن *beğèn*, بكنمك *beğenmèlk*, piacere. Quelche piace, va in Accusativo, e la persona, a cui piace, in Nominativo, come بن بويله ادملرى بكنورم *ben böjlè adamlary beğenirim*, simili persone a me piacciono.

ايدنورم

ايدنورم *edinirim* , ايدنورسن *edinirsin* , ايدنور *edinir* , ايدن *edin* , ايدنمك *edinmèk* è di questa Regola, ma oltre il proprio Accusativo vuole innanzi di se un altro Accusativo indeterminato, che si riferisca al primo, e con esso accordi in numero, come سن اول ادمی دوست ايدن *sen o adamy dost edin*, tu fati amico quell' uomo.

Quarta Regola de' Deponenti.

Alcuni Verbi Deponenti oltre il Nominativo agente vogliono innanzi di se un altro Nominativo di materia colla preposizione ايله o له *ile*, *ila*, o *yla*, come صلط اتمك ايله كيم كچنه بلور *salt etmèg ile kim gecinèbilir*? chi può campare col solo pane?

كچنورم *gecinirim*, كچنورسن *gecinirsin*, كچنور *gecinir*, كچن *gecin*, كچنمك *gecinmèk*, vivere, campare.

دوكنورم *döğünürüm*, دوكنورسن *döğünürsün*, دوكنور *döğünür*, دوكن *döğün*, دوكنمك *döğünmèk*, battersi.

برولورم *bürülürüm*, برولورسن *bürülürsün*, برولور *bürülür*, برول *bürül*, برولمك *bürülmèk*, involgersi.

اورتلورم *örtülürüm*, اورتلورسن *örtülürsün*, اورتلور *örtülür*, اورتل *örtül*, اورتلمك *örtülmèk*, coprirsi.

اكلنورم *eğlenirim*, اكلنورسن *eğlenirsin*, اكلنور *eğlenir*, اكلن *eğlèn*, اكلنمك *eğlenmèk*, trattenersi. *Quin-*

Quinta Regola de' Deponenti.

I Verbi della quinta Regola de' Deponenti hanno innanzi di se un Ablativo, come la quinta de' Neutri: بن سندن اکرنورم *ben sendèn iğrenirim*, io ti ho a nausea. اکرنورم *iğrenirim*, اکرنورسن *iğrenirsin*, اکرنور *iğrenir*, اکرن *iğrèn*, اکرنمك *iğrenmèk*, aver a nausea.

اوصانورم *usanyrym*, اوصانورسن *usanyrsyn*, اوصانر *usanyr*, اوصان *usàn*, اوصانمق *usanmàk*, annojarsi.

قاچنورم *kačynyrym*, قاچنورسن *kačynyrsyn*, قاچنور *kačynyr*, قاچن *kačyn*, قاچنمق *kačynmàk*, fuggire.

چکنورم *čekinirim*, چکنورسن *čekinirsin*, چکنور *čekinir*, چکن *čekin*, چکنمك *čekinmèk*, ritirarsi.

صاقنورم *sakynyrym*, صاقنورسن *sakynyrsyn*, صاقنور *sakynyr*, صاقن *sakyn*, صاقنمق *sakynmàk*, guardarsi.

چکلورم *čekilirim*, چکلورسن *čekilirsin*, چکلور *čekilir*, چکل *čekil*, چکلمك *čekilmèk*, ritirarsi in disparte.

CAPITOLO VI.

Della Costruzione de' Verbi Cooperativi, e Transitivi.

I Verbi Cooperativi, quando non cambiano il significato de' loro primitivi, oltre il Nominativo agente hanno innanzi di se un altro Nominativo colla preposizione ایله *o* له *ile*, *ila*,

ila, o *yla* di quella persona, in compagnia della quale si fa l' azione del Verbo, come باباملە سويلشدکمی *babàm yla söjleśdìn-mi*? ti sei abboccato col mio padre?

I Transitivi indeterminati vogliono innanzi di se un Accusativo, conforme la costruzione della prima degli Attivi: V. g. بن سنی دوکدیرورم *ben senì döğdürürüm*, io ti farò bastonare.

I Transitivi determinati oltre l' Accusativo paziente hanno innanzi di se il Dativo di quella persona, alla quale viene indirizzata l' azione del Verbo, come بن سنی قرنداشکه دوکديردورم *ben senì kardaśin-à döğdürdürüm*, io tì farò bastonare dal tuo fratello, cioè io dirò, comanderò, permetterò al tuo fratello, che ti bastoni.

CAPITOLO VII.

Della Costruzione de' Verbi Impersonali.

I Verbi Impersonali hanno la terminazione o Attiva, o Passiva. Quei, che hanno la terminazione Attiva, si usano col Nominativo di cosa inanimata, e si mettono in persona terza del numero singolare, come يغمور ياغر *jaghìmùr jaghàr*, piove, كوك كورلر *gök gürlèr*, tuona, شمشك شاقر *śimśek ćiakàr*, lampeggia, قار ياغر *kar jaghàr*, neviga, &c.

Quei

Quei poi, che hanno la terminazione Passiva, e sono formati dai Verbi Attivi, o dalla quarta de' Neutri, o dalla terza de' Deponenti, si costruiscono con ogni sorte di Nominativo nelle persone terze tanto del numero singolare, quanto del plurale, come si è detto nella Costruzione de' Verbi Passivi.

Ma se gl' Impersonali di terminazione Passiva derivano dalla prima, terza, e quinta de' Neutri, si proferiscono senz' alcun Nominativo espresso, e si mettono solamente in in terza persona del numero singolare, come كیدلور *ġidilìr*, si va, o si può andare, اكا اورولور *on-à vurulùr*, quello si bastona, o si può bastonare, اندن قاچلور *ondàn kaćylỳr*, da quello si fugge, o si può fuggire.

Si stimano anche Impersonali i Verbi Attivi, Neutri, e Deponenti, quando si esprimono nelle terze persone del numero plurale senza Nominativo certo, e determinato, come باباك دلیدر دییورلر *babàn- delìdir dèjorlar*, si dice, che il tuo padre è matto: بونی یرلرمی *bunù jerlèrmi*? si mangia questo? قشین كویه كیدرلرمی و باغچهلرده كزنورلرمی *kỳśyn köjè ġiderlèrmi, ve baghćelerdè ġezinirlèrmi*? nell' inverno si va alla villeggiatura, e si passeggia ne' giardini?

CAPITOLO VIII.

Delle Regole Comuni del luogo.

Dello stato, o moto in luogo.

Il luogo, nel quale una persona, o cosa *è*, *cammina*, o *si fa*, va in Nominativo colla preposizione ده *de*, o *da*, come بن استانبولده طوغدم *ben Ystamboldà doghdù m*, io son nato in Costantinopoli: قرنداشك طاغلرده كزه يور *kardaśyn-daghlardà ģezèjor*, il tuo fratello va vagando per le mon-tagne.

Del moto da luogo, e del moto per luogo.

Il luogo, pel quale *si passa*, o dal quale una perso-na, o cosa *si parte*, *viene*, o *si separa*, va in Ablativo, come باباك اناطوليدن كلدى ايدى *babàn- Anadoludàn ģeldì idi*, il tuo padre era venuto dall' Asia: دون غلطه دن كچمك استدم *dün Ghalatadàn ģečmèģ istedim*, jeri ho voluto pas-sare per Galata.

Del moto a luogo.

Il luogo, al quale una persona, o cosa *va*, *arriva*, o *entra*, si mette in Dativo, come انشاء الله بنده قزل الميه كيدرم *inśallah bende Kyzyl elmajà ģidèrim*, a Dio piacen-do io ancora anderò in Roma.

Quan-

Quando nello stato, o moto si trova co' Nomi Proprj di *Regni*, *Provincie*, *Isole*, *Città*, *Terre*, *Castelli*, *Fiumi*, e *Mari* qualche Nome Sostantivo Appellativo, come ممْلكت *memlekèt*, ولايت *vilajèt*, اطه *adà*, شهر *śehr*, كوى *köj*, حصار *hisàr*, ارماق *yrmàk*, دكز *den-iz*, &c. si mette prima il Nome Proprio in Genitivo Possessivo indeterminato, e poi l'Appellativo col corrispondente Affisso di possessione nel caso, che richiede lo stato, o il moto, come بن استانبول شهرندة طوغدم *ben Ystambòl śehrindè doghdùm*, io son nato nella Città di Costantinopoli: قرنداشك كريت اطهسندن كلديمى *kardaśyn- ģirit adasyndàn ģeldimi?* il tuo fratello è venuto dall' Isola di Candia? هيچ ازاق دكزينه كتديكك وارمى *hić Azak den-izinè ģitdiģin- vàrıny?* sei andato mai al Mar delle Zabacche? o sei stato mai nel Mare delle Zabacche.

CAPITOLO IX.

Delle Regole Comuni del tempo.

Del tempo Quando.

Il tempo, nel quale una cosa si fa, o accade, si mette in Nominativo colla preposizione دة *de*, o *da*, come يارن ساعت اوندة كل بكا اوغرا *jàryn saat ondà ģel ban-à oghrà*,

 do-

domani alle dieci ore vieni a trovarmi : بو مثللو صحبتلر اورچ وقتنده اولماملو *bu misilli söhbetlèr orug̃ vaktinde òlmamaly*, simili discorsi non si devono fare in tempo di digiuno : بو ييل روملر پاسقليهيى مارتك اوتوزنده ايدهجكلر *bu jyl Rumlàr Paskàlijajy Mardyn- otuzundà edeg̃eklèr*, i Greci hanno da fare la Pasqua quest' anno ai trenta di Marzo.

Nulladimeno si usano senza preposizione i Nomi dei giorni della settimana, e le voci بو وقت *bu vakt*, اولوقت *ol vakt* : بو زمان *bu zamàn*, اولزمان *ol zamàn* : بو ساعت *bu saàt*, اول ساعت *ol saàt* : بو كيجه *bu g̃eg̃è*, اول كيجه *o g̃eg̃è*, اولبر كيجه *ol bir g̃eg̃è* : بو كون *bu g̃ün*, اول كون *o g̃ün*, اولبر كون *ol bir g̃ün* : بو هفته *bu haftà*, اول هفته *o haftà*, اولبر هفته *ol bir haftà*, كچن هفته *g̃eċèn haftà*, كلجك هفته *g̃eleg̃èk haftà* : بو اى *bu aj*, اول اى *o aj*, اولبر اى *o bir aj*, كچن اى *g̃eċèn aj*, كلجك اى *g̃eleg̃èg̃ aj* : بو ياز *bu jaz*, او ياز *o jaz*, اولبر ياز *ol bir jaz*, كچن ياز *g̃eċèn jaz* : بو قيش *bu kyś*, او قيش *o kyś*, اولبر قيش *ol bir kyś*, كچن قيش *g̃eċèn kyś* : بو ييل *bu jyl*, او ييل *o jyl*, اولبر ييل *ol bir jyl*, كچن ييل *g̃eċèn jyl*, كلجك ييل *g̃eleg̃èk jyl*, come pure i Nomi ساعت *saàt*, وقت *vakt*, زمان *zamàn*, كيجه *g̃eg̃è*, كون *g̃ün*, هفته *haftà*, اى *aj*, ييل *jyl*, quando si trova-

no

no coi Genitivi Possessivi, e coi Participj passati congiunti cogli Affissi di possessione della terza persona, come جمعه وجمعه ايرتسى كونلرى ات يمه *ğiuma ve ğiuma ertesi ğiünleri et jème*, non mangiar carne ne' giorni di Venerdì, e Sabbato: بو ييل چوق بلدرجين طوتدق *bu jyl ćiok byldyrğyn tutdùk*, quest' anno abbiam preso molte quaglie: سن پاسقليه كونى كليسايه كتدكمى *sen Paskalijà ğünü kiliseje ğitdin-mi?* tu sei andato in Chiesa nel giorno di Pasqua? قرنداشك استانبوله كلديكى ييل قره دكزده چوق كمى پارهلندى *kardaśyn-Ystambolà ğeldiği jyl, Karà den-izdè ćiok ğemi paralandy*, nell' anno, in cui è venuto il tuo fratello in Costantinopoli, molti legni hanno fatto naufragio nel Mar Negro.

Del tempo quanto.

Il tempo, che esprime la durata d' una cosa, si mette in Nominativo colla voce قدر *kadar*, o senza, come باباك اوچ سعت o اوچ سعت قدر اويودى *babàn- iić saat*, o *iić saat kadar ujudù*, il tuo padre ha dormito per tre ore.

Si avverta però, che quando si dice *in un giorno*, *in un mese*, *in un anno*, cioè in termine di un giorno, di un mese, di un anno, si aggiunge al Nominativo la preposizione ده *de*, o la voce ايچنده *ićindè*, come مسلمانلر استانبولى

اسلامبولی برکون ایچنده الدیلر *Müslümanlàr Ystambolù bir gün içindè aldylàr*, i Maomettani hanno preso Costantinopoli in un giorno: اون یلده اوکرندیککی بن بریلده اوکرندم *on jyldà öğrendiğin-i ben bir jyldà oğrendim*, io ho imparato in un'anno quel, che tu avevi imparato in dieci anni.

CAPITOLO X.

Regole Comuni.

Della Misura.

La Misura, cioè la lunghezza, larghezza, altezza, profondità, e grossezza d' una cosa si mette in Nominativo, come بوچوقەنك اینلولکی ایکی ارشوندر *bu ćiohanyn- enliliği iki arśyndyr*, la larghezza di questo panno è di due braccia, cioè questo panno ha due braccia di larghezza: سزك قویونك دریکلکی اون قولاج وارایدی *sizin- kujunùn- derin-ligi on kulàć var ydy*, il vostro pozzo avea dieci canne di profondità.

Della Distanza.

La Distanza, cioè quanto una cosa è lontana, si mette in Nominativo, come اسلامبول اسکداردن اوچ میل اوزاقدر *Ystambòl Üsküdardàn üć mil uzàkdyr*, Costantinopoli è lontana da Scutari tre miglia.

Della

Della Causa.

La Causa, cioè quello, a cagion del quale si fa una cosa, va in Ablativo colla preposizione اوترى *ötürü*, o senza, se è cosa inanimata, e alle volte in Nominativo colla preposizione ايچون *ičiün*, o in Genitivo colla voce سببندن *sebebindèn*, o سببيله *sebebi ile*, come بن بوقدر آزارى سندن اوترى اشتدم *ben bu kadar azary sendèn ötürü išitdim*, io per causa tua ho sentito tanti rimproveri: قرنداشك قورقودن اولدى *kardašyn- korkudàn öldü*, il tuo fratello è morto per causa del timore: بو سبب ايچون *bu sebèb ičiün*, per questa cagione: انك سببندن *onùn- sebebindèn*, per sua causa: قباحتلرى سببيله *kabahatlary sebebi ile*, per causa de' loro delitti.

Della Materia.

La Materia, di che una cosa è fatta, si mette in Nominativo; e col solo Sostantivo, o col verbo ايم *im* anche in Ablativo, come بكا بر كومش قاشق كتور *ban-à bir gümüš kašyk getir*, portami un cucchiajo d'argento: التون ساعت *altyn saat*, o التوندن ساعت *altyndàn saat*, orologio d'oro: شو شمعدان التوندر *šu šamdàn altyndyr*, o التوندندر *altyndàndyr*, quel candelliere è d'oro.

La

La Materia poi, che si leva, o mette, e che significa accrescimento, o mancamento, va in Nominativo colla preposizione ايله o له *ile*, *ila*, o *ylà*, o senza, come بر قدح صو *bir kadèh su*, un bicchier d'acqua: بر كوفه طولو اوزم *bir küfè dolù üzüm*, un corbello pieno d' uva: شو قدحی شراب ايله طولديريك *šu kadehi šaràb yla doldùrun*, empite questo bicchiere di vino.

Dell' Istromento.

L' Istromento, col quale una cosa si fa, si mette in Nominativo colla preposizione ايله o له *ile*, *ila*, o *yla*, come اتی الكله يمه *eti elin- ile jème*, non mangiar la carne colla mano.

Del Modo.

Il Modo, o la maniera, nella quale si fa qualche cosa, va in Nominativo colla preposizione ايله o له *ile*, *ila*, o *yla*, come جهد ايله بو ايشی دقت ايله كور *ğehd ejlè*, *bu iši dykkàt yla ğör*, procura di far quest' affare con diligenza.

Della Compagnia.

Quello, in compagnia del quale una cosa si fa, si mette in Nominativo colla preposizione ايله o له *ile*, *ila*, o *yla*, come عالم ايله دوست اولمق ايو شيدر *alèm ile dost olmàk eji šejdir*, è buona cosa far amicizia con tutti.

Del

Del Prezzo.

Il Prezzo, e la valuta d' una cosa, cioè quello, con che, o pel quale si compra, si vende, e si contratta, va in Dativo, come بو استانبولده بر اقچهیهدر بونده قاچه دکر *bu Ystamboldà bir ahčejèdir, bundà kačià degèr?* questo in Costantinopoli costa un Aspro, e quì quanto vale?

Del Dativo Comune.

Quello, in riguardo, utile, o danno del quale una cosa è, o si fa, si mette in Dativo, come بو سکا فایدهلودر *bu san-à faidelidir*, questo è utile a te: بن عالمه دوستم *ben alemnè dostum*, io son amico a tutti: قرنداشك بکا بر او یاپدی *kardašyn- ban-à bir ev japdy*, il tuo fratello ha fabbricato una casa per me.

Del Genitivo Possessivo.

Quello, del quale una cosa è, si mette in Genitivo determinato, o indeterminato, e il Sostantivo, che lo regge, si esprime coi Reciprochi, o Affissi di possessione, che riguardano, o si riferiscono al detto Genitivo, come قرنداشکك بورجی *kardašyn-yn- borğiù*, il debito del tuo fratello: انطونك اوغلی *Antonùn- oghlù*, il figlio d' Antonio: کلیسای شریفك تنبیهلری *kilisei šerifin- tembihleri*, li Comandamenti

 della

della S. Chiesa : ديوان ترجمانى *Divàn tergimany*, il Dragomanno della Corte : قره دكز بوغازى *Karà den-iz boghazy*, l' imboccatura del Mar Nero.

Ma se il Genitivo Possessivo regge un altro Genitivo, allora si dee usare cogli Affissi di possessione, ancorchè nel Sostantivo, da cui esso dipende, si replichino i medesimi Affissi, come si può vedere da questo esempio : بوغاز حصارلرى o بوغاز حصارلرينك دزدارلرى *Boghàz hissarlary*, o *Boghàz hissarlarynyn- dizdarlary*, li Castellani delle Fortezze del Canale, cioè li Castellani dei Dardanelli.

Del Genitivo, e Accusativo indeterminato.

Quando nei Nomi Proprj di Provincie, Isole, Città, Terre, Castelli, Casali, e Chiese vi si aggiungono i loro Appellativi, allora il Nome Proprio si mette in Genitivo indeterminato, come بلغار ولايتى *Bulgàr vilajeti*, la Provincia della Bulgaria, o il Paese dei Bulgari : مالطه اطاسى *Màlta adasy*, l' Isola di Malta : غلطه شهرى *Ghàlata śehiri*, la Città di Galata : مريم انا كليسايى *Merjèm anà kilisesi*, la Chiesa della Madonna.

Così si fanno ancora Genitivi indeterminati gli Adjettivi Possessivi, quando nell' Italiana favella si trovano aggiunti

giunti agli Appellativi, come دكز جنكى *den-iz ǧenǧi*, guerra marittima: پادشاه سرايى *padišàh sarajy*, palazzo Imperiale: اسطانبول اقچهسى *Ystambòl ahčesi*, moneta Costantinopolitana, o di Costantinopoli: خرستيان دينى *Kristiàn dini*, Religione Cristiana: روم ملتى *Rùm milleti*, Nazione, o Setta Greca.

Gli Accusativi indeterminati poi non solamente si usano coi Nomi del Numero Cardinale, e Distributivo, e con quelli, che significano numero indeterminato, ed incerto, ma ancora ogni volta che in lingua Italiana gli Accusativi pazienti si esprimono coll' articolo *del*, o senza. Il tutto si può raccorre dai seguenti esempj: بن بوكون بر كوزل ات كوردم *ben bu ǧün bir ǧüzèl at ǧördüm*, io oggi ho veduto un bel cavallo: بن هر بريكزه بشر پاره ويرهجكم *ben hèr birin-izè bešèr parà vereǧèǧ im*, io ho da dare ad ognuno di voi cinque Parà: دون اسطانبولده برقاچ ادم دوكد يلر *dün Ystamboldà bir kač adàm döǧdülèr*, jeri in Costantinopoli frustarono parecchie persone: اتمك استرميسن *etmèǧ istèrmisin*? vuoi del pane? ارمنيلر و روملر چارشنبه وجمعه كونلرى ات يمزلر *Ermenilèr, ve Rumlàr čiaršambà, ve ǧiuma ǧünleri et jemezlèr*, gli Armeni, e i Greci non mangiano carne ne' giorni di Mercoledì, e Venerdì.

 Nul-

Nulladimeno alcune volte coi Nomi del Numero Cardinale in luogo dell' Accusativo indeterminato si trova usato l' Accusativo determinato; ma allora vi si deve subintendere il Pronome Demonstrativo اول *ol*, o شو *šu*, come خدمتكارمدن اون غروشى الدكمى *chyzmetkarymdàn on ghrušù aldynmy*? hai ricevuto dal mio servo le dieci piastre.

CAPITOLO XI.

Della Costruzione del Verbo Infinito.

Dell' Infinito, quando non è posto cogli Affissi di possesione.

Il Verbo Infinito, quando non si congiunge cogli Affissi di possessione, si usa o coll'istesso agente del Verbo Finito, da cui dipende, o colle voci, e preposizioni دە *de*, ايله *ile*, كبى *ğibi*, ايچون *içiün*, سزين *sizin*, جه *ğe*, اوترى *ötürü*, برو *beri*, صكره *son-ra*, ماعدا *maada*, لين *lein*, سببيله *sebebi ile*, زمانى *zamany*, come اللهى سومك بزە فرضدر *Allahy sevmèk bizè farzdyr*, l' amar Iddio è precetto per noi: ليتوريەيە خدمت ايتمەدە اوتەيە بروٓيە باقمه *liturjajà chyzmèt etmedè ötejè berijè bàkma*, nel servire la Messa non guardare quà, e là: اللهى سومكله جنته نايل اولورسكز *Allahy sevmèğ ile gennetè najyl olùrsun-uz*, coll' amar Iddio verrete ad acquistare il Paradiso: دنيادە اوقومق كبى هيچ برشئ وارمى *dünjadà okumàk ğibi hiç bir šej vàrmy*? nel

mondo vi è alcuna cosa da paragonarsi collo studio ? بن قرنداشمی قورتارمق ایچون بورایه کلدم *ben kardašymy kurtarmàgh ičiün bùraja ğeldim* , io sono venuto quà per liberare il mio fratello : جنك ایتمکسزین ولایت النورمی *genk etmeksizin vilajèt alynyrmy* ? si può conquistar paese senza combàttere ? شمدی اوقومق زمانیدر *šindi okumàk zamanydyr* , adesso è tempo di studiare : کزمکه کتمکك وقتی کلدی *ğezmeğè ğitmeğin- vakty ğeldi* , è venuto il tempo d' andar a spasso : سن بزی کورمك سببیله هدیه‌لری کورمکه کلدك *sen bizi görmèk sebebi ile hedijeleri görmeğè ğeldin-* , tu con pretesto di vederci sei venuto a veder li regali : باباکی قورتارمغه کل *baban-y kurtarmaghà ğel* , vieni a liberar il tuo padre : دون اوقومغه باشلدق *dün okumaghà bašladyk* , jeri abbiam incominciato a studiare : بر دخی مکتبدن قاچمغی سکا اوکردرم *bir daha mektebdèn kačmaghy san-à öğredirim* , t' insegnerò a fuggire un' altra volta dalla scuola : قرنداشك ایو مکتوب یازمق بلور *kardašyn- eji mektüb jazmàk bilir* , il tuo fratello sa scrivere bene le lettere : دون سکا بر مکتوب یازمق استر ایدم *dün san-à bir mektüb jazmàgh istèr idim* , jeri volevo scriverti una lettera : بلورمیسن چوق کزمه‌دن نه حاصل اولور *bilirmišin čiok ğezmedèn ne hasyl olùr* ? sai

cosa

cosa nasce dal troppo camminare ? سز بوكتابى اوقومه‌دن ماعدا غيرى كتابلر دخى اوقوسكز چوق ايو ايدرسكز *siz bu kitaby okumadàn maada ghàjry kitablàr dachì okusan-yz ćiok ejì edèrsin-iz*, se voi oltre questo libro leggeste anche degli altri libri fareste molto bene : قرنداشك قره دكزه صق صق كيتمه‌دن اوترى كيفنى بوزدى *kardaśyn- Karà den-izè syk syk ǵitmedèn ötürü kejfini bozdù*, il tuo fratello andando spesso al Mar Negro si è ammalato : سز بوكون كليسايه كيتدكده باش پاپاسه سويليك كه بكا كلسون *siz bu ǵün kiliseje ǵitdikdè baś papazà söjlèin- ki ban-à ǵelsin*, voi oggi nell' andar in Chiesa dite al Superiore , che venga da me : قرنداشك اودن طشره چقدقجه كيفنى بوزه‌يور *kardaśyn- evdèn dyśary cykdykǵia kejfini bozàjor* , il tuo fratello ogni volta che va fuori di casa si ammala : باباك شراب ايچدكجه سمريور *babàn-śaràb ićdikǵe semirijor*, il tuo padre quanto più beve vino , tanto più s' ingrassa : سن بو سرايه كلدكدن برو بزم هيچ يوزمز كولمدى *sen bu sarajà ǵeldikdèn beri bizim hić jüzümüz ǵülmedi* , noi non abbiam avuto un momento di contentezza da che tu sei venuto in questo palazzo : بن دون استانبولده ايا صوفيه‌يى سير ايتدكدن ماعدا سلطان احمد جامعنى دخى سير ايتدم *ben dün Ystamboldà Ajà Sofijajy sejr etdikdèn maada*

sultàn

Sultàn Ahmèd giamisini dachi sejr etdim, io jeri in Costantinopoli oltre d' aver veduto la Moschea di Santa Sofia viddi anche quella del Sultan Acmetto: سن شو آدمی طوتدقلين حبسه كوتر *sen šu adamy tutdùklain habsà götür*, tu subito che avrai preso quell' uomo, portalo in prigione: باباكز بويله ايتدكدن صكره سز نه ايتمه‌لوسكز *baban-yz böjlè etdilldèn son-ra siz ne etmelisin-iz*? se il vostro padre fa così, voi cosa dovrete fare? بن دون لتوريه اشتدكدن صكره غلطه‌يه كتدم *ben dün luturjà išitdilldèn son-ra Ghalatajà gitdim*, io jeri dopo d' aver sentito la Messa sono andato in Galata: قرنداشك بزه بو قدر كملك ايتدكدن صكره بزى بو ولايتدن دخى سوردرمكه چالشدى *kardašyn- bizè bu kadar llemlill etdilldèn son-ra, bizi bu vilajetdèn dachi sürdürmegè čialyšdy*, il tuo fratello oltre d' averci fatto tanto male, ha procurato ancora di farci esiliare da questo paese.

Dell' Infinito, quando si usa cogli Affissi di possessione.

Il Verbo Infinito, quando si trova cogli Affissi di possessione, vuole innanzi di se il Nominativo del Verbo Finito, un Genitivo determinato, o indeterminato, o tacito, o espresso per supposto, e il Caso de Verbo, donde nasce: e dopo di se ha il Verbo Finito, che lo regge come suo Caso.

V.g.

V. g. يارن سنك بورايه كلمك اقتضا ايدر *jàryn senìn- bùraja ǵelmèn- iktizà edèr*, bisogna, che tu venga quì domani: سنك *senìn-* si mette in Genitivo, perchè è il supposto dell'Infinito كلمك *ǵelmèn-*, e sarebbe Nominativo, se non vi fosse il detto Infinito; e كلمك *ǵelmèn-* si mette in Nominativo, perchè il Verbo اقتضا ايدر *iktizà edèr*, che lo regge, vuole innanzi di se il Nominativo. قرنداشك تركجه اوقومه كوجنميور *kardaśỳn- Türkǵe okumamà ǵüǵènmejor*, al tuo fratello non rincresce, che io leggo in Turco: قرنداشك *kardaśỳn-* è l' agente del Verbo Finito كوجنميور *ǵüǵènmejor*, e اوقومه *okumamà* è l' Infinito, in cui il supposto è soppresso, e s' intende dall'Affisso della prima persona مه *ma*. بن سنك قزقرنداشمله اولنمكى استرم *ben senìn- kyz kardaśỳm yla evlenmen-ì istèrim*, io voglio, che tu ti accasi colla mia sorella: سنك *senìn-* è il supposto dell' Infinito اولنمكى *evlenmen-ì*, e قزقرنداشمله *kyz kardaśỳm yla* è il Caso, che vuole innanzi di se il Verbo اولنمك *evlenmèk*. بن سنك شو مكتوبى يازمكدن چوق حظ ايتدم *ben senìn- śu mektübü jazman-dàn ćiok hazz etdìm*, io molto mi son rallegrato, che tu hai scritto quella lettera.

Con tutto ciò si deve osservare, che quando l'Infinito

va

va in Accusativo, e il Verbo, donde nasce, vuol l' Accusativo determinato, allora non si può fare Infinito, ma si risolve per la particola كه *kì*, come بن بلورمكه سن قرنداشكى دوكدك *ben bilirim kì sen kardaşyn-y dögdün-*, io so, che tu hai battuto il tuo fratello, e alle volte senza كه *kì*, come سن قرنداشكى دوكدك بن بلورم *sen kardaşyn-y dögdün- ben bilirim*.

Del Presente, e Preterito imperfetto dell' Infinito.

La voce del Presente dell' Infinito è l' istessa, che quella del Preterito imperfetto; onde quando è retta dal Tempo Presente, si piglia per Presente, e quando è retta dall' Imperfetto, si piglia per Preterito imperfetto, come si può vedere dai seguenti due esempj: بن قرنداشكك استانبوله كلمسنى استرم *bèn kardaşyn-yn- Ystambolà ģelmesini istèrim*, io voglio, che il tuo fratello venga in Costantinopoli: بن سنك استانبوله كلمكى استر ايدم *ben senin- Ystambolà ģelmen-i istèr idim*, io volevo, che tu venissi in Costantinopoli.

Alle volte però il Presente dell' Infinito si esplica pel Preterito perfetto dell' Indicativo, quando dipende dal medesimo Preterito perfetto, come بن سنك شو مكتوبى يازمكدن چوق حظ ايتدم *ben senin- şu mektübü jazman-dàn ċiok hazz etdim*

etdim, io molto mi son rallegrato, che tu hai scritto questa lettera.

Del Preterito perfetto, e più che perfetto dell'Infinito.

La voce del Preterito perfetto dell' Infinito è l'istessa, che quella del Preterito più che perfetto; onde quando è retta dal Tempo Presente, o dal Preterito perfetto, si piglia per Preterito perfetto, e quando è retta dall' imperfetto, o dal Preterito più che perfetto, si piglia per Preterito più che perfetto, come بن سنك بزه كلديككى بلورم *o* بلدم *ben senin- bizè ǵeldiǵin-i bilirim*, o *bildim*, io so, o ho saputo, che tu sei venuto da noi: بنّ سنك دون اوميزه كلديككى بلور ايدم *o* بلدى ايدم *ben senin- dün evimizè ǵeldiǵin-i bilir idim*, o *bildi idim*, io sapevo, o avevo saputo, che tu jeri eri venuto in nostra casa.

Del Futuro semplice, e del Futuro misto dell'Infinito.

Il Futuro semplice dell' Infinito si costruisce nel medesimo modo, che gli altri Tempi; ma oltre la propria significazione ha anche quella di *voler amare*, *leggere*, &c. come بن سنك بزم اوه كلجكيكى دويدم *ben senin- bizim evè ǵeleǵeǵin-i duydùm*, io mi son accorto, che tu volevi venire in nostra casa.

Il Futuro misto poi spesse volte si trova usato col

Pre-

Preterito perfetto; e non solamente significa *aver dovuto amare*, *leggere*, &c. ma anche *aver voluto amare*, *leggere*, &c. come بن سزك قره دكزه كيدەجك اولديغكزى چوقدن دويدم *ben sizin- Karà den-izè gideğèğ oldughun-uzù ciokdàn dujdùm*, io da molto tempo ho compreso, che voi avreste voluto andar al Mar Negro.

Dell' Infinito presente, quando si usa senza Genitivo.

Quando la terza persona singolare del Presente dell' Infinito ha per il Caso del Verbo, donde nasce, un Accusativo indeterminato, e viene retta dai Verbi اوكرنمك *öğrenmèk*, اوكرتمك *öğretmèk*, e بلمك *bilmèk*, si usa senza Genitivo, non avendo altro Agente, o Supposto, che quello del medesimo Verbo Finito, come بونده ايو كتاب باغلمسنى بلورلرمى *bundà eji kitàb baghlamasyny bilirlèrmi?* qui sanno legare bene i libri? سن بو طرز يازو يازمسنى كيمدن اوكرندك *sen bu tarz jazy jazmasyny kimdèn öğrendin-?* tu da chi hai imparato a scrivere in questa maniera?

Dell' Infinito presente unito agli Affissi di possessione della terza persona, e retto dal Verbo Impersonale وار *var.*

L' Infinito presente unito agli Affissi di possessione della terza persona si trova alle volte usato col Verbo Im-

 per-

personale وار *var* per spiegare qualche gran fatto, o Eroica azione, che faccia maraviglia a chi l'ascolta, come سن بنم بابامی طاذرمیسن انك بر وقت اون بش حیدودی بر صوپه ایله اولدرمسی وار *sen benim babamy tanyrmysyn? onùn- bir vakt on beś hajdudù bir sopà ila öldürmesi var*, tu conosci il mio padre? Egli una volta ha ucciso con una mazza quindici Assassini.

Del Preterito perfetto dell' Infinito, quando è retto dal Verbo استمك *istemèk.*

Il Preterito perfetto dell' Infinito, quando dipende dal Presente del Verbo استمك *istemèk*, si usa come Presente. V. g. بن سزك بورایه کلدیککزی استرم *ben sizin bùraja ǵeldiǵin-izi istèrim*, io voglio, che voi veniate qui.

Se poi la voce del detto Verbo استمك *istemèk* è d' Imperfetto, si esplica il Preterito perfetto dell' Infinito per Imperfetto, come بن سنك بورایه کلدیککی استر ایدم *ben senin-bùraja ǵeldiǵin-i istèr idim*, io volevo, che tu venissi qui.

Del Preterito perfetto dell' Infinito, quando significa tempo, modo, o maniera.

Quando il Preterito perfetto dell' Infinito è retto dal Verbo کورمك *ǵörmèk*, significa tempo, modo, o maniera,

co-

come بن سنك اوده مه كلديككى كوردم *ben senin- odamà ǵeldiǵin-i ǵördüm* , io ho veduto , quando tu sei venuto in mia camera : سن بنم يازو يازديغمى كوردكمى *sen benim jazy jazdyghymy ǵördün-mü* ? tu hai veduto, come , o in che maniera io scrivo ?

Del Preterito perfetto dell'Infinito, quando è retto dal Verbo Impersonale وار var , *e* يوق jok .

Il Preterito perfetto dell' Infinito si usa alle volte col Verbo Impersonale وار *var* , e يوق *jok* ; e conforme alle voci del Verbo Sostantivo ايم *im* , colle quali si trova congiunto , porta il fignificato di tutti i Tempi passati dei Modi Finiti , come

Modo Indicativo .	*Modo Indicativo .*
بنم سوديكم وار *benim sevdiǵim var* , io qualche volta ho amato .	بنم سوديكم يوق *benim sevdiǵim jok* , io non ho mai amato .
سوديكم وار ايدى *sevdiǵim var ydy* , io qualche volta avevo amato .	سوديكم يوغيدى *sevdiǵim jogh ydy* , io non avevo mai amato .
سوديكم وار ايمش *sevdiǵim var ymyś* , si dice , che io qualche volta avessi amato .	سوديكم يوغيمش *sevdiǵim jogh ymyś* , si dice , che io non avessi mai amato .

Modo Sunbjuntivo.

سوديكم وارايسه *sevdiğim var ysa*, se mai io ho amato.

سوديكم وارايسه ايدى *sevdiğim var ysa idy*, se io avevo qualche volta amato.

سوديكم وار ايسه ايمش *sevdiğim var ysa imyś*, o سوديكم وارايمش ايسه *sevdiğim var ymyś ysa*, se si dice, che io qualche volta avessi amato.

سوديكم اولسه *sevdiğim olsà*, se mai io avessi amato.

سوديكم اولسيدى *sevdiğim olsà idy*, se io per l'avanti qualche volta avessi amato.

Modo Subjuntivo.

سوديكم يوغيسه *sevdiğim jogh ysa*, se io non ho mai amato.

سوديكم يوغيسه ايدى *sevdiğim jogh ysa idy*, se io non avevo mai amato.

سوديكم يوغيسه ايمش *sevdiğim jogh ysa imyś*, o سوديكم يوغيمش ايسه *sevdiğim jogh ymyś ysa*, se si dice, che io non avessi mai amato.

سوديكم اولمسه *sevdiğim òlmasa*, se io non avessi mai amato.

سوديكم اولمسيدى *sevdiğim òlmasa idy*, se io per l' avanti non avessi mai amato.

Modo Indicativo.	*Modo Indicativo.*
سنك سوديكك وار *senin-sevdigin-var*, tu qualche volta hai amato, &c.	سنك سوديكك يوق *senin-sevdigin-jok*, tu non hai mai amato, &c.

Vedi il resto nelle Conjugazioni.

Del Futuro semplice dell' Infinito, quando è retto dal Verbo اسمك *istemèk.*

Il Futuro semplice dell' Infinito, quando sta innanzi al Verbo اسمك *istemèk*, ha forza di Presente, e di Preterito imperfetto, come سنك كلجككى استرم *senin-gelegegin-i istèrim*, voglio, che tu venga: سنك كلجككى استرايدم *senin-gelegegin-i istèr idim*, volevo, che tu venissi.

Del Dativo del Futuro semplice dell' Infinito.

Il Dativo del Futuro semplice dell' Infinito molte volte si usa in cambio del Gerundio in هجك ايكن *egeg iken* col Nominativo innanzi, e col Caso del Verbo, donde nasce, come قرنداشم اسپانيايه كيدهجكينه انابولييه كتدى *kardasym Yspanijajà gidegeginè Anabolujà gitdi*, il mio fratello in vece d' andar in Ispagna è andato a Napoli.

Del

Del Futuro semplice dell' Infinito, quando è retto dal Verbo كلمك *gelmèk.*

Il Verbo كلمك *gelmèk* usato impersonalmente col Futuro semplice dell' Infinito significa l' istesso, che *aver voglia*, come سنى دوكهجكيم كليور *seni dögegegim gelijor*, mi viene la voglia di bastonarti.

Dell' Infinito unito agli Affissi di possessione, e retto dai Nomi, e Preposizioni.

L' Infinito, quando non dipende dal Verbo Finito, non si può usare, se non coi Nomi, e Preposizioni ده *de*, ايله *ile*, كبى *gibi*, ايچون *iciiin*, برو *beri*, كوره *görè*, اوزره *iizrè*, سببيله *sebebi ile*, سببندن *sebebindèn*, قدر *kadar*, وقت *vakt*, زمان *zamàn*, e simili, come si può vedere dai seguenti esempj.

سز كليسايه وارمكزده نيچون قزلريكزى برابر كوترمزسكز *siz kilisejè vàrman-yzda niciiin kyzlaryn-yzy berabèr götiir-mèzsin-iz?* quando voi andate in Chiesa, perchè non portate insieme le vostre figlie? سز اله غدر اينهكزله جنته نايل اولهمزسكز *siz elè ghadr etmen-iz ile gennetè nail olàmazsyn-yz*, voi col far torto al prossimo non potrete acquistar il Paradiso: بن سنى سومهدن اوترى سكا بو قدر نصحت ايدهيورم *ben seni*

seni sevmemdèn ötürü san-à bù kadar nasihat edèjorum, io ti ammonisco tanto, perchè ti amo: قرنداشڭك استانبوله كلمسى سببيله o سببندن بنده بر قاچ پاره قازندم *kardaşyn-yn- Ystambolà gelmesi sebebi ile*, o *sebebindèn bènde bir kać parà kazandym*, per la venuta, o a cagion della venuta del tuo fratello in Costantinopoli, io ancora ho guadagnato qualche quattrino: سن قره دكزه كتديككده چوق فورطنه چكدڭمى *sen Karà den-izè gitdigin-dè ćiok furtunà ćekdin-mi?* tu nell' andar al Mar Negro hai sofferto molte burrasche? بن سنى كورديكمله o كورديكم كبى طانيدم *ben seni gördügüm ile*, o *gördügüm gibi tanydym*, io tostoche, o subito che ti viddi, ti conobbi: بن سنى سوديكمدن اوترى o سوديكم ايچون سكا بو قدر نصيحت ايده‌يورم *ben seni sevdigimdèn ötürü*, o *sevdigim ićiün san-à bù kadar nasihat edèjorum*, io ti ammonisco tanto, perchè ti amo: قرنداشڭ قره دكزه كتديككدن برو كيفنى دوزده‌مدى *kardaşyn- Karà den-izè gitdigindèn beri kejfini düzedèmedi*, il tuo fratello da che è stato nel Mar Negro non ha potuto ancora ricuperare la salute: بن تركجه‌يى المدن كلديكى قدر سكا اوكردرم *ben Türkćeji elimdèn geldigi kadar san-à ögredirim*, io per quanto mi sarà possibile t'insegnerò la lingua Turca: قرنداشڭ اولنديكى وقت ايو دوكن

 ايده‌مدى

ايتديمى *kardaŝyn- evlendiği vakt eji düğün etdimi* ? il tuo fratello, quando si è accasato, ha fatto delle belle nozze ? سن كليسايه كتديكك زمان بنم ايچونده دعا ايدرميسن *sen kiliseje gitdiğin- zamàn benim içinde dua edèrmisin* ? tu, quando vai in Chiesa, preghi anche per me ? سن تركجه يى بو قدر بلديككه كوره چوقدن باش ترجمان اولمالو ايدك *sen Türkçeji bù kadar bildiğin-è görè çiokdàn baŝ terğimàn olmaly idyn-*, tu sapendo così bene la lingua Turca dovevi esser fatto Primo Dragomanno da molto tempo : بز بو شيلرى سزه كورديكمز اوزره نقل ايدرز *biz bu ŝejleri sizè gördüğümüz üzrè nakl edèriz*, noi vi racconteremo queste cose conforme le abbiamo vedute : اوق يلانى اويله بر زهرلو يلانديركه انسانى صوقديغى برله هلاك ايدر *ok jylany öjlè bir zehirli jylàndyrki insany sòkdughù birlè helak edèr*, il saettone è un serpente sì velenoso, che appena morso l' uomo l' uccide : بن سزه كلديكم كون بونده بر بيوك يانغين اولدى *ben sizè geldiğim gün bundà bir böjük janghyn oldù*, quì successe un grand' incendio nell' istesso giorno, in cui io venni da voi : اسلامبوله كيده جككك وقت بكا خبر ايله *Ystambolà gideğeğin-vakt ban-à chabèr ejlè*, fami sapere, quando hai d' andar in Costantinopoli.

CA-

CAPITOLO XII.

Della Costruzione del Verbo Impersonale كرك *gerèlî* .

Il Verbo Impersonale كرك *gerèlî* unito alle terze persone Singolari del Verbo Sostantivo ايم *im* si usa personalmente colla seconda Voce dell' Imperfetto del Subjuntivo, e impersonalmente col Presente dell' Infinito, e significa debito, obbligo, e necessità di far una cosa, come

Presente.

Sing. بن سنى سوسم كرك o كركدر *ben seni sevsèm gerèlî*, o *gerèlîdir*, bisogna, che io ti ami.

سن بنى سوسك كرك *sen beni sevsèn- gerèlî*, bisogna, che tu mi ami.

او بنى سوسه كرك *o beni sevsè gerèlî*, bisogna, che quello mi ami.

Plur. بز سنى سوسك كرك *biz seni sevsèlî gerèlî*, bisogna, che noi ti amiamo.

سز بنى سوسكز كرك *siz beni sevsen-iz gerèlî*, bisogna, che voi mi amiate.

انلر بنى سوسه‌لر كرك *onlàr beni sevselèr gerèlî*, bisogna, che quelli mi amino.

Imperfetto.

Sing. بن سنی سوسم کرك ایدی *ben senì sevsèm ģerèģ idi*, bisognava, che io ti amassi.

سن بنی سوسك کرك ایدی *sen benì sevsèn- ģerèģ idi*, bisognava, che tu mi amassi.

او بنی سوسه کرك ایدی *o benì sevsè ģerèģ idi*, bisognava, che quello mi amasse.

Plur. بز سنی سوسك کرك ایدی *biz senì sevsèlk ģerèģ idi*, bisognava, che noi ti amassimo.

سز بنی سوسکز کرك ایدی *siz benì sevsen-iz ģerèģ idi*, bisognava, che voi mi amaste.

انلر بنی سوسه لر کرك ایدی *onlàr benì sevselèr ģerèģ idi*, bisognava, che quelli mi amassero.

Infinito.

انی سومك کرك o کرکدر *onù semèlk ģerèlk*, o *ģerèlkdir*, bisogna amar quello.

انی سومك کرك ایدی *onù sevmèlk ģerèģ idi*, bisognava amar quello.

CA-

CAPITOLO XIII.

Della Costruzione di alcuni Nomi Sostantivi.

Dei due Sostantivi posti insieme.

Quando nella Clausola s' incontrano due Nomi Sostantivi, che appartengano l' uno all' altro, è necessario, che si accordino in numero, o pure si faccia la risoluzione per il Participio اولان *olàn*, come استانبول تكورى اونبرنجى قسطنطيندن برو *Ystambòl tekiùri on biringi Kostantindèn berì*, fin dal tempo di Costantino undecimo Imperatore di Costantinopoli; o colla risoluzione استانبول تكورى اولان اونبرنجى قسطنطيندن برو *Ystambòl tekiùrì olàn on biringì Kostantindèn berì*, fin dal tempo di Costantino undecimo, che fù Imperatore di Costantinopoli.

Del Sostantivo col Dativo.

I Nomi Sostantivi, quando si riferiscono l'uno all'altro, ancorchè non vi sia il Verbo ايم *im*, possono alle volte avere il Dativo in luogo del Genitivo, come اول ادم بابامه دوست قرنداشمه دوشمن *o adàm babamà dost, kardaşymà duşmàn*, quell' uomo è amico a mio padre, e nemico a mio fratello.

CA-

CAPITOLO XIV.

Della Costruzione di varj Nomi Adjettivi.

Del Nome Adjettivo col Dativo.

Alcuni Nomi Adjettivi hanno il Dativo di quella cosa, o persona, a cui si riferisce il lor significato; e questi sono فايدهلو *faidalỳ*, لايق *lajỳk*, e simili, come خرستيانلره فايدهلو *Kristianlarà faidalỳ*, utile ai Christiani: بونلر پادشاهه لايق برهديهدر *bunlàr padišahà lajỳk bir hedijèdir*, questi sono regali degni per un Imperatore.

Del Nome Adjettivo, che ha l' Ablativo.

Il Nome Adjettivo, quando significa *allontanato*, o *separato* da una cosa, o persona, come pure *sicuro*, *libero*, *immune*, *scevero* da qualche male, vuole innanzi di se l' Ablativo, come كوزدن اوزاق كوكلدنده اوزاقدر *gözdèn uzàk gön-iüldènde uzàkdyr*, chi è lontano dagli occhi, è lontano anche dal cuore: الله سزى قورقودن و بلادن امين ايليه *Allàh sizì korkudàn, ve beladàn emìn ejlejè*, Iddio vi renda sceveri, e immuni dai timori, e malanni.

Del Nome Partitivo.

Quando si estrae una parte d' un numero, o quantità maggiore, il Nome del numero, e della quantità si mette

in

in Genitivo, il quale alle volte si lascia, e tacitamente s'intende dagli Affissi di possessione, co' quali il Nome Partitivo si trova congiunto, come خرستیانلرك ازی *Kristianlarỳnazỳ*, pochi dei Cristiani: دوردمزك بری *dördiimiiziin- biri*, alcuno di noi quattro: ایکنجیسی *ilìngisi*, il secondo di loro, vi s' intende انلرك *onlarỳn-*: عقللوسی *âkyllỳsỳ*, degli uomini il prudente, vi s' intende ادملرك *adamlarỳn-*.

Alle volte il Caso del Partitivo si mette anche in Ablativo, e allora il Nome Partitivo non si esprime cogli Affissi di possessione, come بو بزدندر *bu bizdèndir*, questo è del nostro corpo, paese, patria, o setta: شو اتمکدن بکا برلقمه ویر *šu elkmelkdèn ban-à bir lokmà ver*, dami un boccone di quel pane.

Dei Nomi del Numero Cardinale, Distributivo, e di quelli, che significano numero indeterminato.

I Nomi del Numero Cardinale, e Distributivo, come pure quelli, che significano numero indeterminato, quando si aggiungono ai Nomi Sostantivi, non solamente restano indeclinabili, come tutti gli altri Adjettivi, ma anche tolgono dai Sostantivi Plurali la finale sillaba لر *ler*, o *lar*, come دون اسلامبولده ایکی ادم دوکشلر *dün Ystamboldà ilki adàm*

adàm dögmiïšlèr, si dice, che jeri in Costantinopoli abbiano bastonato due persone: هر بریکزه اوچر غروش ویره‌یم می *hèr birin-izè ïičèr ghrùš vereimmi*? volete, che io dia tre Piastre a ognuno di voi? بوکون بزه چوق پاپاس کلدی *bu ğün bizè čiòk papàs ğeldi*, oggi son venuti da noi molti Sacerdoti.

Il Nome Distributivo si usa, quando si vuol dividere un numero in parti uguali, come شو کتابلری برر برر تمیزلملو *šu kitablary birèr birèr temizlemeli*, bisogna nettare questi libri a uno a uno: اوچ درهم کومش الدم درهمی اونبرر پاره‌یه *üč drem ğiümüš aldym, dremi on birèr parajà*, ho comprato tre dramme d' argento a undici Parà la dramma: بو اوك دوردر پنجره‌لو ایکی اوده‌سی وار *bu evin-dördèr pengereli ilki odasy var*, questa casa ha due camere di quattro finestre: هر بریمزه قرقر غروش ویردیلر *hèr birimizè kyrkàr ghrùš verdilèr*, hanno dato ad ognuno di noi quaranta Piastre.

Del Nome Comparativo, e Superlativo.

Il Nome Comparativo, e Superlativo vogliono innanzi di se l' Ablativo di quella persona, o cosa, colla quale si fa la comparazione, come علم شکردن طاتلودر *ilm šekerdèn tatlydyr*, la scienza è più dolce del zucchero, o che il

zuc-

zucchero : اوغلی باباسندن عقللو *oghlù babasyndàn akylly*, il figlio è più savio, che il padre, o del padre : قزی اناسندن چوق بلور *kyzy anasyndàn ciok bilir*, la figlia sa più della madre, o che la madre.

Ma quando in lingua Italiana si esprime il Superlativo coll' articolo *il*, o *la*, in Turco si mette il Positivo cogli Affissi di possessione della terza persona, e colla particola اك *en-*, o senza, il Nome della cosa superata va in Genitivo, come استانبوللولرك عالمی *o* اك عالمی بودر *Ystambollularyn- alimi*, o *en- alimi bu dur*, questo è il più erudito dei Costantinopolitani.

Quando poi ne' gradi di comparazione si trovano due Infiniti, il secondo Infinito, che esprime la cosa superata, va in Ablativo colla particola ایسه *ise*, o senza, come یازمق اوقومقدن ایودر *jazmàk okumakdàn ejidir*, è meglio scrivere, che leggere : بونی بویله ایتمه‌دن ایسه ایتمامسی *o* ایتمامك اولی در *bunù böjlè etmedèn ise*, *ètmemesi*, o *ètmemek evlàdyr*, è meglio di non fare questa cosa, che di farla in questa maniera.

Della Costruzione de' Pronomi Possessivi.

I Nomi Possessivi quantunque si adoperino coi loro

 Affis-

Affissi, o Reciprochi, come sufficientemente si è dimostrato nella Prima Parte di questa Grammatica, pure quelli della prima, e seconda persona del Numero Plurale alle volte si trovano usati anche senza quelle aggiunte, come بزم او *bizim ev* la nostra casa: بزم قویو *bizim kujù*: il nostro pozzo: بزم خدمتکار *bizim chyzmetkiàr*, il nostro servo: بزم اوده *bizim odà*, la nostra camera, e molti altri simili Sostantivi, che ti saranno insegnati più dall' uso, che dalla Regola.

Della Costruzione de' Nomi Relativi indefiniti.

I seguenti Nomi Relativi, quando non si mettono coll' interrogazione, vogliono il Subjuntivo.

کیم *kim*, chi, نه *ne*, quelche, قنغیمز *hànghymyz*, chiunque di noi, کمسه *kimse*, se alcuno, con i composti هرکیم *hèr kim*, هرکیمکه *hèr kimki*, chiunque: هرنه *hèr ne*, هرنهکه *hèr neki*, qualunque cosa: برکمسه *bir kimse*, se alcuno: هیچ برکمسه *hiĉ bir kimse*, se mai alcuno: هر قنغیمز *hèr hànghymyz*, chiunque di noi altri. کیم کلورسه کلسون *kim ġelirse ġelsin*, chi vuol venire che venga: نه ایدهجك ایسك ایله *ne edeġèġ isen-ejlè*, fà quel, che hai da fare, o vuoi fare: قنغیسی کلورسه کلسون *hànghysy*

ġe-

ǵelirse ǵelsin , chiunque di loro vuol venire che venga : کمسه بر کمسه o هیچ بر کمسه کلورسه اچمه قپویی *kimsé* , o *bir kimse* , o *hić bir kimse ǵelirse àćma kapujù* , se alcuno viene , non aprirgli la porta : هرکیم o هرکیمکه کلورسه دیکه اوده دکلم *hèr kim* , o *hèr kimki ǵelirse deki evdè deǵilim* , chiunque viene , digli , che non sono in casa , هرقنغیکز کلورسکز کلیك *hèr hànghyn-yz ǵelirsen-iz ǵèlin-* , chiunque di voi altri vuol venire che venga , هرنه ایده یورسك کوریورم *hèr ne edèjorsan-ǵörüjorum* , io sto osservando tutto quel , che fai : هرنه یازلدی ایسه دویدق *hèr ne jazyldy isa dujdùk* , abbiamo saputo tutto quel , che è stato scritto .

CAPITOLO XV.

Della Costruzione di alcuni Adverbj.

Degli Adverbj di numero indeterminato , di tempo , e di modo .

I seguenti Adverbj , che significano numero indeterminato , tempo , e modo , quando si usano senza interrogazione , vogliono sempre il Subjuntivo .

Adverbj di numero indeterminato . نقدر *nèkadar* , tanto : هرنقدر *hèr nekadar* , ogni volta che : قاچ کره *kać kerrè* , قاچ دفعه *kać def-a* , ogni volta che .

 بن

بن کندومی نقدر سورسم سنیده اولقدر سورم *ben gendimi nèkadar sevèrsem , senide òkadar sevèrim* , tanto ti amo , quanto me stesso : سن هر نقدر بورایه کلیورسك قرنداشمله غوغا ایده یورسن *sen hèr nèkadar bùraja gelijorsan-, kardaşym yla kavghà edèjorsun* , tu ogni volta che quì vieni , contrasti con mio fratello : بن قاچ کره *o* قاچ دفعه سزی ارادم ایسه بولمدم *ben kać kerrè , o kać defa sizi aradym ysa bulàmadym* , io ogni volta che vi ho cercato , non ho potuto mai ritrovarvi .

Adverbj di tempo . قچان *haćiàn* , قچانکه *haćiànlli* , نه زمان *ne zamàn* , نه زمانکه *ne zamànlli* , نه وقت *ne vakt* , quando , coi composti هر نه زمان *hèr ne zamàn* , هر نه وقت *hèr ne vakt* , ogni volta che : قچان استانبوله کیدرسك خذمتکاریمیده برابر کوتر *haćiàn Ystambolà giděrsen- chyzmetkiarymyda barabàr götür* , quando vai in Costantinopoli , prendi insieme anche il mio servo : قچانکه بر دخی بزم اوه کلورسك اوغلکیده برابر کتور *haćiànlli bir daha bizim evè gelirsen- , oghlun-ùda barabàr getir* , quando verrai un altra volta in casa nostra,porti insieme anche il tuo figlio: نه زمان قرنداشك بورادن کچجك اولورسه دیکه بکا کلسون *ne zamàn kardaşyn- bùradan gećeğèğ olùrsa, delli ban-à gelsin* , quando

do vedrai il tuo fratello passare di quà, digli, che venga da me: سن نه وقت طعام ايدرسك شراب ايچرميسن *sen ne vakt ta-am edèrsen- šaràb içèrmisin*? tu quando pranzi bevi del vino? هر نه وقت بن سنى كوريورسم پدرك خاطريمه كليور *hèr ne vakt ben seni ǵörüjorsum, pederin- hatrymà ǵelijor*, ogni qual volta che io ti vedo, mi viene in mente il tuo padre: هر نه زمان پدريكى كوررسك بندن سلام ايله *hèr ne zamàn pederin-i ǵörürsen-, bendèn selàm ejlè*, qualora vedrai il tuo padre, salutalo da mia parte.

Advebj di modo. نيجه *niǵe*, نه اصل *nasyl*, نه شكل *ne šeklil*, come: نيجه كه *niǵelli*, siccome: هرنه اصل *hèr nasyl*, هرنه شكل *hèr ne šeklil*, comunque.

بن نه شكل o نه اصل o نيجه ايدرسم سزده اويله ايدك *ben ne šeklil*, o *nasyl*, o *niǵe edèrsem*, *sizde öjlè edin-*, come fo io, fate così ancora voi: نيجه اولورسه اولسون *niǵe olùrsa olsùn*, sia come si voglia: سز نيجه كه بزى صايمزسكز بزده سزى اويلهجنه آدم يرينه قوميز *siz niǵelli bizi sajmàz-san-yz bizde sizi öjleǵenè adàm jerinè komàiz*, siccome voi non ci stimate, così noi ancora non vi teniamo in verun conto: هرنه اصل o هرنه شكل ايدرسك ايله *hèr nasyl*, o *hèr ne šeklil edèrsen- ejlè*, fa comunque vuoi.

Si

Si noti, che نه شكل *ne sekil*, نه اصل *nasyl*, e نيجه كه *nigelli* significano anche *subito che*, o *tostoche*, come قرنداشك نيجه كه وزيرك قرشوسنه چقدى ايسه قورقوسندن بايلدى *kardašyn- nigelli Vezirin- karšysynà ćykdy isa*, *korkusundàn bajyldy*, il tuo fratello tostoche comparve avanti il Vesìr, svenne per la paura.

Degli Adverbj, o particole dinotanti desiderio.

Gli Adverbj, o le particole, che significano volontà, e desiderio, si usano non solamente coll' Ottativo, ma anche col Subjuntivo. Tali sono بولايكه *bolàjlli*, كاشكه *keškle*, الله ويرسون *allàh versin*, الله ويرسونكه *allàh versinlli*, الله ويره *allàh verè*, الله ويرسه *allàh versè*, الله ويريدى *allàh verèidi*, الله ويريديكه *allàh verèidilli*.

بولايكه *bolàjlli* si mette con tutti i Tempi dell' Ottativo, colla prima Voce del Preterito imperfetto del Subjuntivo, e con tre penultimi Più che perfetti dell' istesso Modo, come بولايكه سويدم o سوسيدم *bolàjlli sevèidim*, o *sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi: o بولايكه سومش اولم سومش اولسم *bolàjlli sevmis olàm*, o *sevmis olsàm*, Iddio voglia, che io abbia amato: بولايكه سومش اوليدم o سومش اولسيدم *bolàjlli sevmiš olàidym*, o *sevmiš olsàidym*, Iddio

vo-

volesse, che io avessi amato: بولایکه سوم *o* سوسم *bolàjlli sevèm*, o *sevsèm*, Iddio voglia, che io ami.

کاشکه *lleślle* ha il Preterito imperfetto, e più che perfetto dell' Ottativo, la prima Voce del Preterito imperfetto del Subjuntivo, e i tre penultimi Più che perfetti del medesimo Modo, come pure la prima Voce del Preterito imperfetto, e più che perfetto del Subjuntivo di dovere, ed obbligo, come کاشکه سویدم *o* سوسیدم *lleślle sevèidim*, o *sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi: کاشکه سومش اولسم *lleślle sevmiś olsàm*, Iddio voglia, che io abbia amato: کاشکه سومش اولیدم *o* سومش اولسیدم *lleślle sevmìś olàidym*, o *sevmìś olsàidym*, Iddio volesse, che io avessi amato: کاشکه سوسم *lleślle sevsèm*, Iddio voglia, che io ami: کاشکه سوهجك اولسم *lleślle seveǧèǧ olsàm*, Iddio voglia, che io abbia da amare: کاشکه سوهجك اولسیدم *lleślle seveǧèǧ olsà idym*, Iddio volesse, che io avessi da amare.

الله ویرسون *allàh versìn* si usa con certe Voci del Preterito perfetto, e del Futuro dell' Ottativo, che in alcune persone hanno qualche rassomiglianza con quelle dell' Imperativo, come الله ویرسون سومش اولهیم *allàh versìn sevmìś olaìm*, Iddio voglia, che io abbia amato, سومش اولسن

sev-

sevmiś olàsyn, سومش اولسون *sevmiś olsùn*. Plur. سومش اولهلم *sevmiś olalym*, سومش اولهسكز *sevmiś olàsyn-yz*, سومش اولسونلر *sevmiś olsunlàr*, الله ويرسون سوهيم *allàh versin seveim*, Iddio voglia, che io ami, سوهسن *sevèsin*, سوسون *sevsin*. Plur. سوهلم *sevelim*, سوهسكز *sevèsin-iz*, سوسونلر *sevsinlèr*.

الله ويرسونكه *allàh versinlki* si mette solamente coll' accennata Voce del Preterito perfetto, come الله ويرسونكه سومش اولهيم *allàh versinlki sevmiś olaim*, Iddio voglia, che io abbia amato.

الله ويره *allàh verè* non solamente vuole il Preterito imperfetto, Perfetto, e Futuro dell' Ottativo, ma ancora il Preterito più che perfetto indefinito del Subjuntivo, come الله ويره سويدم *allàh verè sevèidim*, Iddio volesse, che io amassi: الله ويره سومش اولم *o* سومش اولسم *allàh verè sevmiś olàm*, o *sevmiś olsàm*, Iddio voglia, che io abbia amato: الله ويره سوم *allàh verè sevèm*, Iddio voglia, che io ami.

الله ويرسه *allàh versè* si mette colla prima Voce del Preterito imperfetto del Subjuntivo, come الله ويرسه سوسم *allàh versè sevsèm*, Iddio voglia, che io ami.

الله

الله ويريدى *allàh verèidi*, e الله ويريديكه *allàh verèidil'i* si usano tanto col Preterito imperfetto, e più che perfetto dell' Ottativo, quanto coi due penultimi Più che perfetti del Subjuntivo, come الله ويريدى *o* ويريديكه *o* سويدم *o* سوسيدم *allàh verèidi*, o *verèidil'i sevèidim*, o *sevsèidim*, Iddio volesse, che io amassi: الله ويريدى *o* ويريديكه سومش اوليدم *o* سومش اولسيدم *allàh verèidi*, o *verèidil'i sèvmiś olàidym*, o *sevmiś olsàidym*, Iddio volesse, che io avessi amato.

CAPITOLO XVI.

Del Gerundio, e Supino.

Il Gerundio in رايكن *o* ركن *er ilen*, quando è congiunto col Presente, si esplica pel Presente, e quando è congiunto col Preterito perfetto, si esplica pel Preterito imperfetto, come انسان اويور ايكن سميرر *ipsàn ujùr il'en semirìr*, l' uomo mentre dorme s' ingrassa: دون استانبوله كيدركن قرنداشكه راست كلدم *diin Ystambolà ģidèr il'en kardaśyn-à rast ģeldìm*, jeri mentre andavo in Costantinopoli incontrai il tuo fratello.

Il Gerundio in هرك *erèl'* si usa per dire un' azione continua, e non interotta, e alle volte si ripete ancora

per maggior energia, come قرنداشك كيدەرك كيدەرك باشدن چقەيور *kardašyn- giderèlk giderèlk bašdàn cykàjor*, il tuo fratello a poco a poco va perdendo la testa, cioè comincia a impervertirsi.

Il Gerundio in نجه *inge*, quando è congiunto col Presente, e Futuro, si esplica pel Presente, e quando è congiunto coll' Imperfetto, e Perfetto, si esplica pel Preterito imperfetto, e Perfetto, come بن كلنجه سن صبر ايله *ben gelinge sen sabr ejlè*, abbi pazienza, finchè io venga: بن سويلينجه سن دكله *ben söjlejinge sen din-lè*, ascolta, mentre io parlo: سن سويله زيرا بن سويلينجه ايش باشقه اولور *sen söjlè, zira ben söjlejinge iš baškà olùr*, parla tu, perchè se parlo io l' affare anderà diversamente: بزم اودە ايكى قناريه قوشمز وار ايدى برى اوتنجه اولبريده اوتر ايدى *bizim evdè ilki kanàrja kušumùz var ydy, biri ötünge ol biride ötèr idi*, noi avevamo in casa due Canarini, quando cantava uno, cantava anche l'altro: قرنداشك بنى كورنجه قاچدى *kardašyn- beni görünge kaćdy*, il tuo fratello subito che mi ha veduto, è fuggito.

Il Supino è la Voce raddoppiata del Futuro dell' Ottativo, la quale, quando non si raddoppia, molte volte si ritro-

trova usata coi Verbi بلمك *bilmèk*, يازمق *jazmàk*, كلمك *ģelmèk* nei seguenti, e somiglianti modi di dire: سن بوكتابى اوقويه بلورميسن *sen bu kitabỳ okujàbilirmisin*? tu sai leggere questo libro: دون ازقالدى قرنداشم اوله يازدى *dün az kaldỳ kardašym ölèjazdỳ*, jeri poco mancò, che il mio fratello non morisse: دنيادة بويله شيلر اوله كلمشدر *dünjadà böjlè šejlèr olà ģelmišdir*, tali cose sogliono essere nel Mondo.

CAPITOLO XVII.

Del Participio.

Il Participio partecipa del Nome, e del Verbo: partecipa del Nome, perchè si declina come i Nomi Adjettivi: partecipa del Verbo, perchè si costruisce, e significa tempo come i Verbi.

Il Participio ha la significazione Attiva, o Passiva secondo il Verbo, donde nasce; però il Participio passato in ديكم *diģim*, o *düģüm*, ديغم *dyghym*, o *dughum*, e il Futuro in هجكيم *eģeģim*, يجكيم *jeģeģim*, هجغيم *aģiaghym*, o يجغيم *jaģiaghym* hanno sempre il significato Passivo, benchè vengano da Verbi Attivi; onde tutti quei Verbi, che non hanno l' Accusativo paziente, o non significano

 stato

stato, o moto, sono privi di questi Participj, come si può vedere nelle Conjugazioni.

Del Participio presente in ن, ان en, يان jen, ان an, *o* يان jan.

Il Participio in ن, ان *en*, يان *jen*, ان *an*, o يان *jan*, se si congiunge al Presente, e Futuro, si esplica pel Presente, e Futuro; e se si congiunge all' Imperfetto, Perfetto, e Più che perfetto, si esplica pel Preterito imperfetto, Perfetto, e Più che perfetto, come اللهى سون كناهدن احتراز ايدر *Allahỳ sevèn ğiünahdàn ihtiràz edèr*, chi ama Iddio, si astiene dal peccato: يارن استانبوله كيدن بزم الايى سير ايدر *jàryn Ystambolà ğidèn bizìm alajỳ sejr edèr*; domani chi anderà in Costantinopoli, vedrà la nostra marcia: اسكى زمانلرده اولنمك استميان ادملر پاپاس اولورلر ايدى *eskì zamanlardà evlenmèk istèmejen adamlàr papàs olurlàr ydy*, nei tempi trasandati gli uomini, che non volevano accasarsi, si facevano Religiosi: مالطهدن كلان اسيرلرى كوردكمى *Maltadàn ğelèn esirlerì ğördün-mii*? hai veduto gli schiavi, che sono venuti da Malta? كچنلرده اسپانيادن كلان انفيەيى قاچه صاتدى ايدك *ğečenlerdè Yspànijadan ğelèn enfijejì kačià satdỳ idyn-*? per quanto avevi ven-

venduto il tabacco , che ne' giorni passati era venuto da Spagna ? ايو حكيملر اجلدن عبارت اولان مرضلرى طنورلر *eji hekimlèr ejeldèn ibarèt olàn marazlary tanyrlàr*, i buoni medici conoscono le infermità , quando sono mortali , cioè i buoni medici conoscono quelle infermità , che sono mortali .

Del Participio indeclinabile presente in ر er, ر, ور ir, ر, ür, ر, ار ar, ر, yr, ر, ور ur.

Il Participio indeclinabile in ر *er*, ر, ور *ir*, ر, *ür*, ر, ار *ar*, ر, *yr*, ر, ور *ur*, quando si congiunge col Presente, e Futuro, si esplica pel Presente dell'Indicativo, e Futuro dell' Ottativo; e quando si congiunge coll' Imperfetto, Perfetto, e più che Perfetto, si esplica pel Preterito Imperfetto dell' Indicativo, e dell' Ottativo, come شمديكى عصرلرده اللهك امرى اوزره حركت ايدر آدم از بولنور *šindiki asirlerdè Allahyn- emri üzrè harekèt edèr adàm az bulunùr*, nei tempi presenti pochi si trovano, che operino secondo la legge di Dio : استانبولده طاليانجهيى ايو بلور آدم بولهمزسن *Ystamboldà Talijànğiajy eji bilir adàm bulàmazsyn* , non potrai trovare in Costantinopoli persona, che sappia bene l'Italiano : سنك باباك سوزينى سازينى بلور بر ترجمان ايدى *senin- babàn-*

babàn- söziünü sazyny bilir bir terǧimàn ydy, il tuo padre era un Dragomanno, che avea dell'intendimento: اسطانبولده تركجه اوقوريازارادم چوق *Ystamboldà Türkće okùr jazàr adàm ćiok*, in Costantinopoli vi sono molte persone, che sanno leggere, e scrivere in Turco.

L' istesso Participio in ر *er*, ور, ر *ir*, ر *iir*, ار, ر *ar*, ر *yr*, ور, ر *ur* si usa anche alle volte col Preterito perfetto dell' Indicativo del Verbo Reciproco اولمق *olmàk*, come سور اولدم *sevèr oldùm*, ho dovuto amare.

Del Participio passato in ديكم *diǧim*, *diiǧüm*, ديغم *dyghym*, *dughum*.

Il Participio in ديكم *diǧim*, *diiǧiim*, ديغم *dyghym*, *dughum* nella Voce non è niente differente dal Preterito perfetto dell' Infinito, ma nella costruzione è diverso; poichè il Preterito perfetto dell' Infinito vuole innanzi di se il Caso del Verbo, donde nasce, e il Participio richiede dopo di se come i Nomi Adjettivi un Sostantivo o espresso, o tacito, dal quale dipenda, come سنك اوقوديغك كتابى o اوقوديغك كتابى كوردم *senin- okudughùn- kitaby*, o *okudughùn- kitaby ǧördiim*, ho veduto il libro, che è stato letto da te: قرنداشك صاتون الديغى كتابى بكا كوستردى

kar-

kardašyn- satyn aldyghy kitaby ban-à gösterdi, il tuo fratello mi ha dimostrato il libro, che ha comprato: سچان يديكى اتمكى كتور بورايه *syčiàn jedigi etmeji getir bùraja*, porta quì il pane, che è stato roso dai sorci: ويرديككك كتابى اوقومغه باشلدم *verdigin- kitaby okumaghà bašladym*, ho incominciato a leggere il libro, che mi hai imprestato.

Del Participio indeclinabile passato in مش *miš*, *müš*, *myš*, o *muš*.

Il Participio indeclinabile in مش *miš*, *müš*, *myš*, o *muš*, quando si congiunge al Presente, e Futuro, si esplica pel Preterito perfetto dell' Indicativo, e Ottativo; e quando si congiunge alla prima Voce del Preterito più che perfetto del Subjuntivo, si esplica per la medesima voce, come مابينكزده تركجه يى اوقومش وارمى *mabejnin-izdè Turkčeji okumùš vàrmy*? vi è alcuno tra di voi, che abbia studiato la lingua Turca? كوه يمش روبالرى نه كتوردك بورايه *güvè jemiš rubalary ne getirdin- bùraja*? perchè hai portato quì gli abiti, che hanno roso le tarle? بو ولايتده قريسى ايله غوغا ايتمامش ادم بولمزسن *bu vilajetdè karysy ila kavghà ètmemiš adàm bulàmazsyn*, in questo paese non potrai trovare persona, che non abbia contrastato colla sua

mo-

moglie : استانبولده لاطينجه‌يى اوقومش آدم بوليديم بو ولايته كلمز ايديم *Ystamboldà Latinǧeji okumuś adàm bulàidym, bu vilajetè ǧelmèz idim*, se in Costantinopoli avessi trovato persona, che avesse studiato la lingua Latina, io non sarei venuto in questo paese.

Del Participio indeclinabile in دك *dik*, o دق *dyk*.

Il Participio indeclinabile in دك *dik*, o دق *dyk* nasce regolarmente dai Verbi Negativi; nella costruzione è simile al Participio indeclinabile passato in مش *miś*, ma nel significato è diverso, perchè secondo i Tempi, coi quali si trova congiunto, si può esplicare non solamente pel Preterito perfetto, ma anche pel Presente, come بو ولايتده كوزلر كورمدك شيلر كوريورز *bu vilajetdè ǧözlèr ǧörmedik śejlèr ǧörüjoruz*, in questo paese vediamo cose, che l' occhio umano non ha veduto ancora : بو ولايتده بلمدك صناعت قالمدى *bu vilajetdè bilmedik sana-àt kàlmady*, non è rimasta arte, che in questo paese non sia stata conosciuta : بزى بو ولايتده سومدك آدم چوق *bizi bu vilajetdè sèvmedik adàm ciok*, in questo paese sono molti di quelli, che non ci amano.

Del

Del Participio Futuro in ەجكيم *eǧeǧim* , يكيم *jeǧeǧim* , ەجغيم *aǧiaghym* , يغيم *o* يەجغيم *jaǧiaghym* .

Il Participio in ەجكيم *eǧeǧim* , يكيم *jeǧeǧim* , ەجغيم *aǧiaghym* , يغيم *o* يەجغيم *jaǧiaghym* si costruisce come il Participio passato in ديكم *diǧim* , *düǧüm* , ديغم *dyghym* , *dughum* . V. g. اوقويەجغك كتابى پدريكه كوستر *okuja-ǧiaghyǹ- kitabỳ pederin-è ǵöstèr* , dimostra al tuo padre il libro , che si deve da te leggere , o che tu hai da leggere : اوترەجغك او نه كوزل *oturaǧiaghyǹ- ev ne ǵüzèl* ! o come è bella la casa , in cui hai da abitare !

Del Participio indeclinabile futuro in ەجك *eǧek* , يك *jeǧek* , ەجق *aǧiak* , يق *o* يەجق *jaǧiak* .

Il Participio indeclinabile in ەجك *eǧek* , يك *jeǧek* , ەجق *aǧiak* , يق *o* يەجق *jaǧiak* si costruisce come i Participj indeclinabili in ر *er* , e in مش *miś* . V. g. قرە دكزە كيدەجك كمى بومى *Karà den-izè ǵideǧèk ǵemì bùmu* ? questa è la nave , che ha da andare al Mar Nero ? باق اق دكزە كيدەجك كمى وارمى *bak Ak den-izè ǵideǧèk ǵemì varmy* , vedi , se vi è alcuna nave , che abbia da andare al Mediterraneo .

Molte volte questo Participio in ەجك *eǧek* , يجك *jeǧek* , ەجق *aǧiak* , o يجق يەجق *jaǧiak* si usa col Verbo ايم *im* , e significa tempo Futuro , ma congiunto con obbligo , e necessità di fare qualche cosa ; come بن اويويەجغم *ben ujujaǧiàghym* , io ho da dormire : بن كيدەجك ايدم *ben ǧideǧèǧ idim* , io ero per andare , &c.

Del Participio indeclinabile in ملو , مەلو meli , o ملو , مەلو , مالو maly .

Il Participio in ملو , مەلو *meli* , o ملو , مەلو , مالو *maly* significa obbligo , dovere , e necessità , e si usa col Verbo ايم *im* , e senza , come سنى سومەلوايم *senì sevmelì im* , io ti devo amare : بونى ايتمەلو *bunù etmelì* , bisogna far questo .

I Nomi finiti in وجى , يجى *iǧì* , *jiǧì* , *uǧiù* , *juǧiù* , *yǧỳ* , *jyǧỳ* , *uǧiù* , *juǧiù* , benchè non sieno Participj , nulladimeno si costruiscono coi Casi dei loro Verbi , come علم سويجى *îlm seviǧì* , o علمى سويجى *îlmì seviǧì* , amante della scienza .

CA-

CAPITOLO XVIII.

Delle Preposizioni, Congiunzioni, e Interjezioni.

Le Preposizioni ده *de*, جه *ge*, دك *dek*, ايله *ile* si usano coi Nomi, che hanno per vocale una ا ـَ *e*: ـِ ی *i*: و *ö*: ـُ و *ü* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in ه *e*, ی *i*, و *ü*, come اتده *etdè*, كونشده *ğüneśdè*, شهرده *śehirdè*, زنجيرده *zinğirdè*, كولده *göldè*, بلبلده *bülbüldè*, كونده *ğündè*, دوه‌ده *devedè*, كديده *kedidè*, بوكوده *büğüdè*: بلبلجه *bülbülğe*, دوه‌جه *devège*, كديجه *kedige*: اته‌دك *etèdek*, كونشه‌دك *ğüneśèdek*, شهره‌دك *śehirèdek*, زنجيره‌دك *zinğirèdek*, كوله‌دك *gölèdek*, بلبله‌دك *bülbülèdek*, كونه‌دك *ğünèdek*, دوه‌يه‌دك *devejèdek*, كدييه‌دك *kedijèdek*, بوكويه‌دك *büğüjèdek*: ات ايله *et ile*, كونش ايله *ğünèś ile*, شهر ايله *śehir ile*, زنجير ايله *zinğir ile*, كول ايله *göl ile*, بلبل ايله *bülbül ile*, كون ايله *ğün ile*, دوه ايله *devè ile*, كدى ايله *kedi ile*, بوكو ايله *büğü ile*, &c.

ده *da*, جه *gia*, دك *dak* si pospongono ai Nomi, che hanno per vocale una ا ـَ *a*: ی ـِ *y*: و *o*: ـُ و *u* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in ا ه *a*, ی *y*, و *u*,

 come

come اوغلانده *oghlandà*, پرمقده *parmakdà* , قايقده *kajykdà* , قولده *koldà* , اودونده *odundà* , قوينده *kojundà* , انادة *ana-dà* , اربهده *arpadà* , قريده *karydà* , قويوده *kujudà* , اوعلانجه *oghlàngià* , قويجه *kojùngia* , اناجه *anàgia* , قريجه *karygia* : اوغلانهدك *oghlanàdak* , پرمغهدك *parmaghàdak* , قايغهدك *kajyghàdak* , قولهدك *kolàdak* , اودونهدك *odunàdak*, قوينهدك *kojunàdak* , انايهدك *anajàdak* , اربهيهدك *arpajàdak* , قرييهدك *karyjàdak* , قويويهدك *kujujàdak* .

La Preposizione ايله *ila* si usa coi Nomi della seconda Declinazione, che terminano nel Nominativo Singolare in ا ه *a*, ى *y*, و *u*, come انا ايله *anà ila*, اربه ايله *arpà ila*, قرى ايله *kary ila*, قويو ايله *kujù ila*.

ايله *yla* regge i Nomi della prima Declinazione, che hanno per vocale una ا ـَ *a*: ى ـِ *y*: و *o*: و ـُ *u* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, come اوعلان ايله *oghlàn yla* , پرمغله *parmàgh yla* , قايغله *kajygh yla*, قول ايله *kol yla*, اودون ايله *odùn yla*.

La Preposizione سز *siz* si mette coi Nomi, che hanno per vocale una ا ـَ *e*, o ى ـِ *i* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in ه *e*, o ى *i*, come اتسز *etsiz*, كونشسز *günessiz*, شهرسز *sehirsiz*, زنجيرسز *zingirsiz*, دوهسز *devesiz*, كديسز *kedisiz*.

سز

سز *syz* si usa coi Nomi , che hanno per vocale una ا ـَ *a*, o ى ـِ *y* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in ا ه *a*, o ى *y*, come اوغلانسز *oghlansỳz*, پرمقسز *parmaksỳz*, قايقسز *kajyksỳz*, اناسز *anasỳz*, قريسز *karysỳz*.

سز *süz* si mette coi Nomi, che hanno per vocale una و *ö*, o ـُ و *ü* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in و *ü*, come كولسز *ğölsüz*, بلبلسز *bülbülsüz*, كونسز *ğünsüz*, بوكوسز *büğüsüz*.

سز *suz* si usa coi Nomi, che hanno per vocale una و *o*, o و ـُ *u* nell' ultima sillaba del Nominativo Singolare, o che terminano nel Nominativo Singolare in و *u*, come قولسز *kolsùz*, اودونسز *odunsùz*, قوينسز *kojunsùz*, قويوسز *kujusùz*.

La Preposizione كبى *ğibì*, quando si pospone alla terza persona singolare del Presente, e Preterito dell' Indicativo, e al Futuro in هجك *eğelk*, &c. significa *parere*, e *come se*, V.g. ياغيور كبى *jaghàjor ğibì*, mi pare, che piove: ياغمش كبى *jaghmyš ğibì*, mi pare, che ha piovuto: ياغجق كبى *jaghağiàk ğibì*, mi pare, che pioverà: ايدر كبى *edèr ği-*

ǵibì, come se facesse: ايتمش كبى *etmiś ǵibì*, come se avesse fatto: قيش كلمش كبى صوق اوليور o ايدهيور *kyś ǵelmìś ǵibì soùk olùjor*, o *edèjor*, fa freddo come se fosse venuto l'Inverno.

La Congiunzione dubitativa يوخسه *jòksa* si usa, quando gli sta innanzi la particola d' interrogazione مى *mi* in significato di dubbio, o di domanda, come بلهيم سن بو اوده خدمتكارميسن يوخسه اغا *bileim sen bu evdè chyzmetkàrmysyn, jòksa aghà*, vorrei sapere, se in questa casa tu sei servo, o padrone.

Alle volte significa anche *altrimenti*, come اكرسن ديديكمى ايدرسك يك ايو يوخسه پشيمان اولورسن *èǵer dediǵimì edèrsen pek eji, jòksa pùśmàn olùrsun*, se tu farai quel, che ti dico, bene; altrimenti te ne pentirai.

La Congiunzione اكر *èǵer*, quand' è condizionale, vuole solamente quelle Voci del Subjuntivo, che significano condizione; e queste sono nel Subjuntivo semplice سورسم *sevèrsem*, سوهيورسم *sevèjorsam*, سوسم *sevsèm*, سودى ايسم *sevdì isem*, سومش ايسم *sevmiś isem*, سومش اولسم *sevmiś olsàm*, سوسيدم *sevsèidim*, سومش اولسيدم *sevmiś olsàidym*; e nel Subjuntivo di dovere سوهجك ايسم *seveǵèǵ isem*, سوهجك

سوهجك اولسم *sevegèg olsàm* , سوهجك اولسيدم *sevegèg olsàidym* , سوهجك اولورسم *sevegèg olùrsam* , e la seconda e la terza persona di سوهجك ايسه ايدم *sevegèg ise idim* , in ambi i Numeri .

Le Congiunzioni Adversative هر نقدر *hèr nèkadar* , بله *bilè* , e دخى *dachì* hanno sempre dopo di loro il Subjuntivo , come قرنداشك تركجه يى هر نقدر اوقوسه ينه اوكرنه مز *kardaṡyn- Türkceji hèr nèkadar okusà ġene öġrenèmez* , il tuo fratello per quanto studii la lingua Turca , pure non la potrà imparare : سن بويله برفنا ادمسن كه سنى خدمتكارك دوكسه بله o دخى حقى وار ديرايدم *sen böjlè bir fenà adàmsynki seni chyzmetkaryn- dögsè bilè* , o *dachi, hakky var dèridim* , tu sei un uomo sì iniquo , che quand' anche ti bastonasse il tuo servo , direi , che ne ha ragione .

La Congiunzione finale كه *ki* , quando dipende dal temp o Presente , ha il Futuro dell' Ottativo ; e quando dipende dal Preterito imperfetto , ne ha il Presente , come استرمكه اويمه كلهسن *istèrimki evimè ġelèsin* , voglio , che tu venga in mia casa : استردمكه اويمه كليدك *istèridimki evimè ġelèidin-* , volevo , che tu venissi in mia casa .

La Congiunzione finale poi ديو *dijiù* nell' uno , e nell'

altro

altro senso si mette o col Presente dell' Imperativo, o col Futuro dell' Ottativo, come قرنداشك بكا شو مكتوبى اوقو ديو رجا ايدەيور *kardaśyn- ban-à śu mektübü okù dijü regià edèjor*; o قرنداشك بكا شو مكتوبى اوقويەيم ديو رجا ايدەيور *kardaśyn- ban-à śu mektübü okujaim dijü regià edèjor*, il tuo fratello mi prega, che io legga questa lettera: دون خدمتكارىمه استانبوله وار ديو امر ايتدم *dün chyzmetkarymà Ystambolà var dijü emr etdim*; o دون خدمتكارىمه استانبوله وارسون ديو امر ايتدم *dün chyzmetkarymà Ystambolà varsyn dijü emr etdim*, jeri ho comandato al mio servo, che andasse in Costantinopoli.

Qualche volta la Congiunzione ديو *dijü* è causale; e allora vuole l'Indicativo, e si usa coi Presenti سورم *sevèrim*, سوەيورم *sevèjorum*, cogl'Imperfetti سوردم *sevèridim*, سوەيوردم *sevèjor ydym*, سور ايمشم *sevèr imiśim*, سوەيور ايمشم *sevèjor imiśim*, e coi Perfetti سودم *sevdim*, سومشم *sevmiśim*, come بن سنى سورم ديو عالم بكا دوشمن اولدى *ben seni sevèrim dijü alèm ban-à düśmàn oldù*, tutti son divenuti miei nemici, perchè io ti amo.

La Congiunzione چونكه *čünki* vuole il Subjuntivo, che alle volte può mutare anche nell' Indicativo, come

چونكه

چونكه اويله ايسه بن كيدرم *čiünkiü öjlè ise ben ğidèrim*, giacchè è così, io me ne vado: چونكه بو اوى صاتون الـمجقسن نيچون بكا خبر ويرميورسن *čiünkü bu evì satyn alağiàksyn, ničiün ban-à habèr vèrmejorsun?* giacchè vuoi comprare questa casa, perchè non me ne dai avviso?

L' Interjezione آه *ah*, che serve al sospiro, si trova qualche volta congiunto col Modo Ottativo per significare volontà, e desiderio; e alle volte per energìa si usa anche colla particola كاشكه *keške*, come آه باباك سنى سويدى *ah babàn-senì sevèidi*, Iddio volesse, che il tuo padre ti amasse: آه كاشكه قرنداشك كليدى *ah keške kardašyn- ğelèidi*, Iddio volesse, che il tuo fratello venisse.

Le Interjezioni واى *vaj*, واه *vah*, آفرين *àferim*, اوشته *ištè*, الا *ala*, ما *na* vogliono il Dativo di quello, di cui si ha compassione, o si dice bene, o a cui si minaccia, o si dimostra una cosa, come واى سزه *vaj sizè*, guai a voi altri: اوشته سكا *ištè san-à*, eccoti: واه قرنداشكه *vàh kardašyn-à*, povero tuo fratello: آفرين بكا *àferim ban- à*, viva io.

CAPITOLO XIX.

Varj Esempj per facilitar l' uso ai principianti di alcuni Tempi straordinarj, che si trovano in questa Gramatica.

Nel Modo Indicativo.

Per il Presente indefinito.

طوغروسنی سویله باباك ترکجه بلورمی *doghrusunù söjlè babàn-Türlče bilìrmi* ? dimmi il vero, il tuo padre sa parlar in Turco?

Per il Presente continuo, o determinato.

سویلدیکم مکتوبی یازەیورمیسن *söjledìğim meltübù jazàjormusun* ? scrivi la lettera, di cui ti ho parlato?

Per l' Imperfetto indefinito.

بر وقت سز بزه چوق کلور ایدکز شمدی نیچون اوغرەمیورسکز *bir vakt siz bizè čiok ğelìr idin-iz, šindi ničiün oghràma-jorsun-uz* ? voi una volta frequentavate la nostra casa, ora perchè non vi fate più vedere?

Per l' Imperfetto continuo, o determinato.

دون اویلین باغچەدە نه یاپیور ایدك *diin öjlein baghčedè ne japàjor ydyn-* ? jeri a mezzo giorno cosa facevi nel giardino?

Per

Per l' Imperfetto relativo.

قرنداشك اون ياشنده ايكن نحو اوقور ايمش *kardaśyn- on jaśyndà ilken nahv okùr umuś*, si dice, che il tuo fratello avendo l' età di dieci anni studiasse la Gramatica.

Per l' Imperfetto relativo continuo, o determinato.

دون اناك اوليور ايمش *dün anàn- ölüjor umuś*, ho sentito dire, che la tua madre jeri stesse per morire.

Per il Preterito relativo, o indefinito.

اوته كون قرنداشك كويه كتمش *öteje ǵün kardaśyn- köjè ǵitmiś*, ho sentito dire, che il tuo fratello jeri l' altro sia stato in villa: شو كتابى اوقومشميسن *śu kitabỳ okumuśmu-sun*? hai letto mai questo libro?

Per il Preterito doppio.

انلر بو دنياده اللهه كركى كبى عبادت ايتملريله اللهك امرينى اجرا ايتمش اولديلر *onlàr bu dünjadà Allahà ǵereǵi ǵibi ibadèt etmeleri ile Allahyn- emrini igra etmiś oldulàr*, quelli col servire fedelmente Iddio in questo mondo, vennero ad eseguire li suoi precetti.

Per lo Più che perfetto remoto.

پدرك كلدى ايسه سفره دن قالقمش ايدم *pederìn- ǵeldì ise, sufradàn kalkmyš ydym*, quando è venuto il tuo padre, già mi ero levato da tavola.

Per lo Più che perfetto relativo.

بز اوته كون كويدن كلور ايكن قرنداشك بزى كورمش ايمش *biz öteje ǵün köjdèn ǵelir ilken kardašỳn- bizì ǵörmüš ümiš*, noi l' altro jeri venivamo dalla villa; e il tuo fratello dice d' averci veduti.

Per il Futuro misto.

بن كويه كتميجك ايدم لكن پدرم كتديكندن بنده كيده جك اولدم *ben köjè ǵitmejeǧeǵ idim, làkin pederìm ǵitdiǵindèn bènde ǵideǧèǵ oldùm*, io non volevo andar in villa, ma, perchè il mio padre è andato, ho dovuto andar anch' io.

Per il Futuro misto relativo.

قرنداشك كويه كتميجك ايمش لكن پدرك كتديكندن قرنداشنده كيده جك اولمش *kardašỳn- köjè ǵitmejeǧeǵ imiš, làkin pederìn- ǵitdiǵindèn kardašỳnda ǵideǧèǵ olmùš*, mi è stato detto, che il tuo fratello non voleva andar in villa; ma

ma, perchè il tuo padre era andato, era stato obbligato di andare anche il tuo fratello.

Nel Modo Subjuntivo semplice.

Per il Presente indefinito.

بن سنكله بردخى سويلشورسم الله بنم بلامى ويرسون *ben senin- ile bir daha söjleširsem, Allàh benim belamy versin*, Iddio mi dia il malanno, se io parlo con te un'altra volta.

Per il Presente continuo, o determinato.

باباك نره‌ده‌در باق اويويورسه ديكه قالقسون *babàn- nère-dedir? bak, ujùjorsa delli kalksyn*, dov' è il tuo padre? vedi, se dorme, digli, che si levi.

Per l' Imperfetto indefinito.

قرنداشك بورايه كلورسه ايدى هيچ الى بوش كلمزدى *kar-dašyn- bùraja ǵelirse idi, hič eli boš ǵelmèzdi*, quando veniva quì il tuo fratello, non veniva mai colle mani vote.

Per l' Imperfetto continuo, o determinato.

بن صرف اوقويورسه ايدم سن دخى چوجق ايدك *ben sarf okùjorsa idym sen dahà ćioğiùgh udun-*, quando io studiava la Gramatica, tu eri ancora fanciullo.

Per

Per l' Imperfetto relativo.

باباك كليسايه كيدرسه ايمش فقرايه چوق پاره داغدر ايمش

babàn- kiliseje gidèrse imiš fukarajà ćiok parà daghydyr ymyš, mi è stato detto, che il tuo padre quando andava in Chiesa, dispensava molto danaro ai poveri.

Per l'Imperfetto relativo continuo, o determinato.

قرنداشم اوته كون استانبوله كيدهيورسه ايمش سزه راست كلمش

kardašym öteje giun Ystambolà gidèjorsa imyš, *sizè rast gelmiš*, il mio fratello dice, che l' altro giorno andando in Costantinopoli vi abbia incontrato.

Questi Imperfetti relativi non si vedono praticati, se non alcune volte nelle terze persone.

Per la prima voce dell' Imperfetto.

شو او صاتلسه بن بيك غروشه الور ايدم *šu ev satylsà*, *ben bin- ghrušà alyr ydym*, se questa casa si vendesse, io la comprerei per mille Piastre.

Quando si piglia per il Presente.

اسکی دوست دوشمن اولماز اولسهده يراشمز *eski dost düšmàn olmàz*, *olsàda jarašmàz*, un amico vecchio non può esser nemico, e se lo è, non istà bene.

Per

Per il Perfetto determinato.

بن بو ولايته كلدى ايسم اون ياشنده ايدم *ben bu vilajetè ĝeldi isem, on jaŝyndà idym*, quando io son venuto in questo paese, avevo l'età di dieci anni.

Per il Perfetto relativo, o indefinito.

بابك اولنمش ايسه يكرمى ياشنده ايمش *babàn- evlenmiŝ ise jiĝirmi jaŝyndà imyŝ*, si dice, che quando il tuo padre si è ammogliato avesse l'età di venti anni: خواجم قرنداشمى دوكمش ايسه سكا نه *hoĝiàm kardaŝymy döĝmiŝ iise, san-à ne?* cosa t'importa, se hai sentito, che il mio maestro abbia bastonato il mio fratello? نه قساوت چكه يورسن قرنداشم شو ديديكك مكتوبنى يازمش ايسه بن يازرم *ne kasavèt ćekèjorsun? kardaŝym ŝu dediĝin- mektubii jazmamyŝ ysa, ben jazàrym*, perchè ti affliggi? se il mio fratello non avrà scritto quella lettera, di cui m' hai parlato, te la scriverò io.

Per lo Più che perfetto determinato.

پدرك بو ولايته كلدى ايسه ايدى برابر بر خدمتكار كتوردى ايدى نه اولدى *pederin- bu vilajetè ĝeldi ise idi, beraber bir chyzmetkàr ĝetirdi idi; ne oldù?* quando era ve-

nuto il tuo padre in questo paese, avea portato insieme un servitore; cosa si è fatto di lui?

Per lo Più che perfetto remoto.

قرنداشك بو ولايته كلمش ايسه ايدى اولو دكل ايدى

kardašyn- bu vilajetè ǵelmiš ise idi evli deǵil idi, quando era venuto il tuo fratello in questo paese, non era ancora ammogliato.

Questi due Tempi alle volte non solo si pigliano l'uno per l' altro, ma anche in lor luogo si mettono spessissimo i Preteriti سودى ايسم *sevdi isem*, e سومش ايسم *sevmiš isem*.

Per lo Più che perfetto indefinito.

پدرك ديديكمى ايتمش اولسه بو قدر خسته اولماز ايدى

pederin- dediǵimi etmiš olsà, bù kadar hastà olmàz ydy, se il tuo padre avesse fatto ciocche io gli avevo detto, non si sarebbe così ammalato.

Per la prima voce del Preterito più che perfetto remoto.

بن قزل المهيه كتمش اولسيدم پاپايى كورردم *ben Kyzyl elmajà ǵitmiš olsàidym Pàpajy ǵörür idiim*, se io fossi an-

andato in Roma, avrei veduto il Sommo Pontefice:

اكر ديديكك بويله اولسيدى بن بونى چوقدن ايتمش اولوردم

èger dedigin- böjlè olsàidy, ben bunù ćiokdàn etmiś olùr udum, se tu mi avessi detto così, io già avrei fatto questo da molto tempo.

Nel Modo Subjuntivo di dovere.

Per il Presente.

شو مكتوبى يازەجق ايسك يازيوخسه قويوير بن يازەيم

śu mektübü jazagiàgh ysan-, jaz, joksa kòjver ben jazaim, se tu vuoi scrivere questa lettera, scrivila, altrimenti lascia, che io la scriva.

Per l' Imperfetto determinato.

پدرم سزه كلهجك ايسه ايدى اويله اوقنمش ايدى *pederim sizè ğeleğèğ ise idi öjlè okùnmùś udu*, era già mezzo giorno, quando il mio padre voleva venire da voi: قرنداشك اولنهجك ايسه ايدى نيچون اولنمدى *kardaśyn- evleneğèğ ise idi, niciün evlènmedi?* se il tuo fratello voleva ammogliarsi, perchè non si è ammogliato?

Per l' Imperfetto relativo.

پدرك اناطوليه يه كيدهجك ايمش ايسه اسطانبولده برعظيم زلزله

زلزله قوپمش *pederin- Anadolujà ǵideǧèǵ imiś ise , Ystamboldà bir azym zelzelè kopmùś* , mi è stato detto , che, quando il tuo padre voleva andare in Asia minore , era successo in Costantinopoli un gran terremoto .

Per la prima voce dell' Imperfetto .

پدرك سنى دوكجك اولسه جانكى چقارر ايدى *pederin- seni döǵeǧèǵ olsà , ǧianyn-y ćykaryr ydy* , se il tuo padre volesse bastonarti , ti bastonerebbe tanto , che ti lasciarebbe morto .

Per il Perfetto determinato .

شو اوى المجق اولدك ايسه بزه بلدر *śu evi alaǧiàgh oldùn- ysa , bizè bildir* , faci sapere , se hai risoluto di comprare questa casa : بن سزه كلجك اولدم ايسه بنى استمدكز شمدى كل ديو نيچون يالواريورسكز *ben sizè ǵeleǧèǵ oldùm ysa , siz beni istèmedin-iz ; śindi ǵel dijü niċiün jalvaryjorsun-uz* ? quando io ho voluto venire da voi , non m' avete accettato ; ora per qual motivo mi pregate , che io mi porti in vostra casa ?

Per il Perfetto relativo .

كچنده قرنداشك كويه كيدهجك اولمش ايسه پدرك قايل اولمامش

اولمامش اصلی نه *ģećendè kardasyn- köjè ģideğèģ olmüš ysa, pederin- kail ölmamyš; asly ne?* mi è stato detto, che il tuo fratello ne' giorni passati avea voluto andare in villa, e che il tuo padre non gli avea permesso; quale n'è il motivo?

Per la prima voce del più che perfetto.

بن کویه کیدهجك اولسیدم شمدیهدك چوقدن کتمش ایدیم *ben köjè ģideğèģ olsà idym, šindijèdelt ćiokdàn ģitmiš idim*, se io avessi voluto andar in villa, già sarei partito da gran tempo.

Per il Futuro.

بن استانبوله کیدهجك اولورسم سنی برابر کوتورورم *ben Ystambolà ģideğèģ olürsam seni berabèr ģötürürüm*, se io avrò da andare in Costantinopoli, ti condurrò meco.

CAPITOLO ULTIMO.

Delle Figure Gramaticali, e della Particola Interrogativa می mi.

Le Figure Gramaticali, che formano il parlar figurato di questa Lingua, sono l' Enallage, l' Ellissse, e il Pleonasmo.

 L'Enal-

L' Enallage si usa, quando si prende un Numero, o un Tempo, o un Modo per un altro, l' Infinito per il Nome Sostantivo, l'Adjettivo per l'Adverbio, il Senso Negativo per l'Affermativo, e l' Affermativo per il Negativo, come بزم اودەیی کوردکمی *bizim odajy̆ görd́ün-mü ?* per بنم اودەمی کوردکمی *benim odamy̆ gördün-mü ?* hai veduto la mia stanza: سن بو کون استانبوله واررسن *sen bu ǵün Ystambolà varyrsyn* per سن بو کون استانبوله وار *sen bu ǵün Ystambolà var*, va tu oggi in Costantinopoli: بن سنك عليم اولديغكی بلدم *ben senin- âlim oldughun-ù bildim* per بن سنك عليم اولديغكی بلورم *ben senin- alim oldughun-ù bilirim*; io so, che tu sei dotto: دنيادە انسانك ياشامسی بر بيوك دردر *dünjadà insanyn- jašamasy bir böjük derddir*, la vita dell' uomo in questo Mondo è un gran travaglio: قرنداشك بو قدر عزته كندوني لايق كورميور *kardašyn- bù kadar izzetè ǵendini lajyk görmejor*, il tuo fratello non si reputa degno di tanto onore, cioè si reputa indegno di tanto onore: بو بر بيوك قباحتدر *bu bir böjük kabahàtdyr*, questa è una gran colpa, cioè non è picciola.

L'El-

L' Ellisse consiste nel tacere qualche parte dell' orazione, che già per il senso tacitamente s'intende, come ايولر جنتك وفنالر جهنمك *ejilèr ǧennetin-, ve fenalàr ǧehennemìn-*, vi s'intende در *dir*: قرنداشك سومش *kardaśỳn-sevmìś*, o قرنداشك اوده دكل *kardaśỳn- evdè deǧìl*, cioè قرنداشك سومشدر *kardaśyn- sevmìśdir*, o قرنداشك اوده دكلدر *kardaśyn- evdè deǧìldir*: بزه دعا ايله *bizè du-a ejlè*, vi s' intende اللهه *Allahà*.

Il Pleonasmo si fa, quando nel discorso si accompagna con il Verbo qualche Nome senza alcuna necessità, o pure quando si aggiunge all' ultima vocale dei Gerundj in وب *ip*, *iip*, *yp*, *up* il Verbo ويرمك *vermèk*, come يازو يازمق *jazỳ jazmàk*, cioè يازمق *jazmàk*, scrivere: يازيوير *jazỳver*, cioè ياز *jaz*, scrivi.

La Particola مى *mi* si adopera nelle interrogazioni, che non sono accompagnate coi Nomi Relativi, e cogli Adverbj interrogativi di luogo, di tempo, di numero, e di modo, e si pospone sempre fuorchè col Verbo Sostantivo, è Ausiliare اولمق *olmàk*, e perciò si dice سن اودهميسن *sen evdèmisin*? tu sei in casa? سن بنى سورميسن *sen*

be-

benì sevèrmisin? tu mi ami? سن بو ولايته بر دخی کلورمی ایدك *sen bu vilajetè bir daha gelìrmi idin-?* tu verresti un altra volta in questo paese? Ma si noti, che la Particola Interrogativa می *mi* si proferisce in quattro maniere, cioè *mi*, *mü*, *my*, e *mu*. La prima si usa coi Verbi della prima, seconda, terza, e quarta Conjugazione, e coi Nomi, che hanno nell' ultima sillaba la vocale *e*, o *i*. La seconda si adopera coi Verbi della quinta, e sesta Conjugazione, e con quei Nomi, che rilevano la finale sillaba colla vocale *ü*. La terza si trova coi Verbi della settima, ottava, nona, e decima Conjugazione, e coi Nomi, che nell' ultima sillaba hanno la vocale *a*, o *y*. La quarta serve ai Verbi dell' undecima, o duodecima Conjugazione, e a quei Nomi, ne' quali l' ultima sillaba si forma colla vocale *u*. Eccone gli Esempj.

سويله مرادك نه اومی *söjlè muradỳn- ne? evmi?* dimmi cosa desideri? forse qualche casa? بو بالق ديريمی *bù balyk dirìmi?* questo pesce è vivo? بنی سورميسن *benì sevèrmisin?* tu mi ami? بر دخی بنی دللرميسن *bir daha benì dillèrmisin?* tu mi difamerai un altra volta? قرنداشکه اقچه

اقچه ویردکمی *kardašyn-à ahĉè verdìn-mi?* tu hai dato del denaro al tuo fratello? قارلر اریدیمی *karlàr eridìmi?* le nevi si sono liquefatte? شو اوتن بلبلمی *šu ötèn bülbùlmü?* è rosignuolo quel, che canta? دون سن بزی استانبولده کوردکمی *dün sen bizì Ystamboldà ĝördün-mü?* jeri ci hai veduto in Costantinopoli? چوق یورودکمی *ĉiok jürüdün-mü?* hai camminato molto? شو کلان قریمی یوخسه ادممی *šu ĝelèn karỳmy, joksa adàmmy?* quel, che viene, è un uomo, o una donna? هیچ بنی عمرکده اکدکمی *hiĉ benì ümrüindè an-dỳn-my?* ti sei mai rammentato di me in vita tua? هیچ اویله آدم بزی ارارمی *hiĉ öjlè adàm bizì aràrmy?* può mai essere, che un uomo simile ci cerchi? شو اوی الورمیسن *šu evì alỳrmysyn?* vuoi comprare questa casa? شونی ایو قازیدکمی *šunù ejì kazydỳn-my?* l' hai ben raschiato? استدیکك نه صومی *istediĝin-ne? sumu?* cosa vuoi? acqua? سن بو کون بزم قپوپی اوردکمی *sen bu ĝün bizìm kapujù vurdùn-mu?* tu oggi hai picchiato la nostra porta? ترکجه اوقورمیسن *Türkĉe okùrmusun?* sai leggere in Turco?

Questa Regola della Particola می *mi* si addatta anche al

al Verbo Sostantivo ايم *im*, come بو ارمنی ایدی لکن شمدی فرنکدر *bu Ermeni idi, làkin śindi Frenkdir*, questo era Armeno, però adesso è Latino: شو اتمك ايكی كونلكدر *śu ekmèk ikì giünlükdür*, quel pane è di due giorni: قارنم اجدر *karnỳm aġdyr*, ho fame: الله هر شيه قادردر *Allàh hèr śejè kadỳrdyr*, Iddio è onnipotente: سنك قريك قاطولك دكل انجق رومدر *senìn- karỳn-Katolìk degil, angiak Rumdur*, la tua moglie non è Cattolica, ma è Greca.
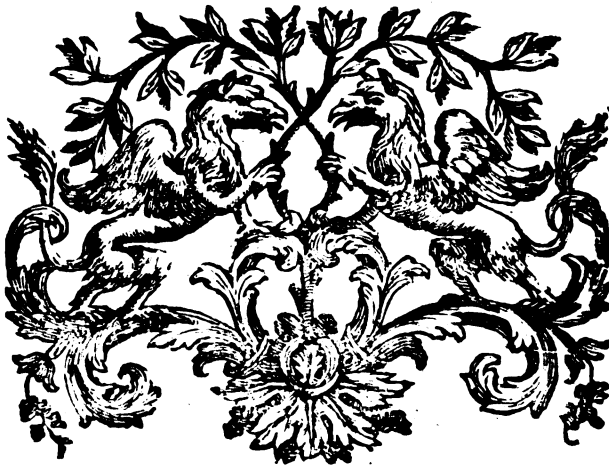
AG-

AGGIUNTA

di Regole, e Osservazioni dell' Autore intorno all' Ortografia, e Prosodia Turca.

§. I.

Osservazioni sopra l' Ortografia.

Nella Lingua Turca i sensi del discorso sono talmente ben connessi, e concatenati insieme per mezzo di Periodi formati cogl' Infiniti, Gerundj, e Participj, che i Turchi stimando con ragione cosa superflua nei loro libri, e Scritture l' uso del punteggiare, fanno consistere tutta l' Ortografia della propria lingua soltanto nello scrivere le voci senz' alcun errore, e secondo l' uso praticato dai loro accreditati Autori. Noi però volendo mettere in qualche sistema questa difficil parte della Gramatica Turca, giacchè fin' al presente nessuno ha osato di trattarne *ex professo*, parleremo in primo luogo delle Lettere, che i Turchi adoperano per iscrivere le voci della propria lingua; indi procedendo coll' istesso metodo, che ci abbiam prefisso nella presente Gramatica, ridurremo questa nostra Ortografia in tante Osservazioni, quante sono le parti dell' Orazione, o sia del parlare Turco.

Delle Lettere.

I Turchi per iscrivere le voci della propria lingua non usano altri caratteri, che quelli della Lingua Araba, ai quali aggiungendo le quattro lettere, che prendono in prestanza dai Persiani, con un' altra, che è a loro peculiare, viene ad essere l'Alfabeto Turco di trentaquattro lettere, le quali sono:

ا	*elif*	*e, i, ü, a, y, u.*
ب	*be*	*b.*
ت	*te*	*t.*
ث	*se*	*s.*
ج	*ğim*	*ğ* come *già, giè, gi, giò, giù.*
ح	*ha*	*h* di suono veemente.
خ	*chy*	*ch* come il χ dei Greci, ma di suono aspro.
د	*dal*	*d.*
ذ	*zel*	z pronunziata alla Francese.
ر	*ry*	*r.*
ز	*ze*	z alla Francese.
س	*sin*	*s.*
ش	*śin*	*ś* come il ch dei Francesi.
ص	*sad*	*s* di suono gagliardo.
ض	*zad*	z alla Francese, ma di suono aspro.

ط *ty*

ط	*ty*	*t* di suono duro.
ظ	*zy*	*z* alla Francese, ma di suono gagliardo.
ع	*ajn*	*a*, *y*, *u* di suono gutturale.
غ	*ghain*	*gh* come la γ dei Greci.
ف	*fe*	*f*.
ق	*kaf*	*k* di suono aspro.
ك	*kkef*	*kk* come *chià*, *chiè*, *chi*, *chiò*, *chiù*.
ل	*lam*	*l*.
م	*mim*	*m*.
ن	*nun*	*n*.
و	*vav*	*v*.
ه	*he*	*h*.
لا	*lam elif*	la, lettera composta di ل *lam*, e ا *elif*.
ى	*je*	*j*.
پ	*pe*	*p*.
چ	*čim*	*č* come *cià*, *ce*, *ci*, *ciò*, *ciù*.
ژ	*je*	*j* alla Francese.
گ	*ghief*	*ģ* come *ghià*, *ghiè*, *ghi*, *ghiò*, *ghiù*.
ڭ	*saghyr-kkief*	n- nazale dei Francesi.

Tutte queste lettere sono consonanti, e per vocali si adoperano tre segni, chiamati ـَ *üstün*, ـِ *esrè*, ـُ *ütrü*,

 sopra

sopra li quali gettano la loro vibrazione le dette lettere ; e perciò se i mentovati segni nell' accoppiatura si ritrovano con lettere di molle, e rimessa pronunzia, prendono il suono di *e*, *i*, *ü*; altrimenti si proferiscono come *a*, *y*, *u*; onde si dice per esempio بَ *be üstün be*, بِ *be esrè bi*, بُ *be ütrü bü*; قَ *kaf üstün ka*, قِ *kaf esrè ky*; قُ *kaf ütrü ku*. Però in alcune parole la vocale *ütrü* si trova pronunziata anche come *o*, e *ö*; e tali sono le seguenti حقّه *hokkà*, vasetto, خروس *choròs*, gallo, خشنود *chośnūd*, contento, soddisfatto, بغدان *Boghdàn*, Moldavia, بغدای *boghdàj*, frumento, تحفه *töhfè*, cosa bella, e rara, دختر *dochtèr*, figlia, صفّه *suffà*, sala, صکره *sòn-ra*, dopo, طپراق *topràk*, terra, طرقی *torty*, tartaro, طقوز *dokùz*, nove, عثمانلو *Ösmānly*, Ottomano, غنچه *ghončè*, boccia di fiori, قوالاق *kovalàk*, millantatore, قوان *kovàn*, alveare, قومق *kovmàk*, cacciare, mandar via, قیون *kojùn*, castrato, کوده *gövdè*, corpo, membra, کهنه *köhnè*, vecchio, usato, خوارده *chovardà*, vagabondo, لقمه *lokmà*, boccone, لدوس *lodòs*, Libeccio, مغل *Moghòl*, Mogòl, تخم *tochm*, semenza.

Li surriferiti segni di *üstün*, *esrè*, *ütrü* tal volta ancora si raddoppiano, e si proferiscono come *en*, *in*, *ün*,

o *an*,

o *an*, *yn*, *un*; ma ciò avviene solamente nelle parole Arabe, e sopratutto in quelle, che i Turchi adoperano come Adverbj; ed eccone alcuni esempj: عموماً *umūmen*, generalmente, جبراً *ḡebren*, violentemente, تبركاً *teberruken*, graziosamente.

Oltre le suddette vocali vi sono nell' Abici Turco cinque altri segni da notarsi, cioè ْ *gezm*, ّ *teśdid*, ٓ *medd*, ء *hemzè elif*, e ٰ *uzùn elif*.

Gezm posto sopra le lettere è un contrassegno di mancamento di vocale, come اولمق *olmàk*, diventare.

Teśdid ha la proprietà di raddoppiare quelle lettere, alle quali è soprapposto, come جنّت *ḡennèt*, Paradiso.

Medd si mette sopra l' ا *elif*, e serve per allungarlo, come آدم *ādèm*, Adamo, o Uomo.

Hemzè elif è una specie di ا *elif*, il quale non solamente ha il suono di *é*, *í*, *ǘ*, ma anche la proprietà di comprimere le sillabe, cioè a dire di togliere la vibrazione da qualunque lettera, che gli stia innanzi; e nel principio della dizione si scrive sempre come ا *elif*, e nel fine alle volte come ى *je*. E.g. دائما *dā-imā*, sempre, مؤدب *müeddeb*, modesto, شىء *śej*, cosa, مسئله *mes-elè*, quesito, proposizione,

ne , سؤال *süäl* , dimanda, اكرام *ikrām*, accoglienza , دونمهاى همايون *donanmài- hümājūn* , Armata Imperiale .

Uzùn elif ha molta convenienza col *medd* , perchè l' ufficio suo è parimente di allungare l' ا *elif* , quando è nel mezzo , e nel fine della dizione , come a cagion d' esempio in اكرام *ikrām* , accoglienza , in سلطان *Sultān*, Sultano, in كتاب *kitāb* , libro , &c.

Tutti questi segni sono stati ammessi , e posti nell'Ortografia Turca puramente per i principianti , onde toltone il *Teśdid* , e il *Hemze* , essi in oggi non si adoperano , se non in pochi libri , come pure in alcune parole per isfugirne l' equivoco .

Dalle lettere del suddetto Alfabeto la prima , che è l'*elif*, quando si trova accompagnata nel principio della parola da qualche lettera di suono gagliardo ; si proferisce come *a* , *y* , *u* , e colle lettere di dimessa , e moderata pronuncia si legge come *e* , *i* , *ü* ; però nel mezzo , e nel fine della parola sempre prende il suono di *a* , e di *e* ; e qualche volta ancora nulla opera come se non fosse nella dizione . E. g. اصلا *aslā* , mai , اصطلاح *ystylāh* , frase , اصول *usūl*, maniera ; بابا *babà* , padre , كلان *ģelèn* , vegnente ; خواجه *chòǯia* , Maestro . Le

Le lettere ث *se* , ظ *zy* , ض *zad* , e ع *ajn* presso i Turchi ad altro non servono , se non per iscrivere le parole Arabe ; e la lettera ذ *zel* non solamente si adopera per le Arabe , ma anche per le Persiane .

Il و *vav* nel principio della parola , quando segue alla lettera ا *elif* , si legge come *ü* , *ö* , *u* , *o* , e ritiene l'istesso suono anche nel mezzo , e nel fine della parola, quando non ha vibrazione . E. g. اوست *üst* , sopra , اوكت *ögüt*, consiglio , ammonizione , اوزاق *uzàk*, lontano , اوق *ok*, freccia ; كورك *kürèk*, pala , remo , كول *göl*, lago , قول *kul*, schiavo , servo , قول *kol* , braccio , pattuglia ; اولو *ölü* , morto , cadavere , قپو *kapù* , porta .

Il ه *he* nel mezzo , e nel fine della parola, quando non vibra , si proferisce come *a* , ed *e* . E. g. موره *Mòra*, Morea , مورهده *Mòrada* , in Morea ; پنجره *pèngere* , finestra , پنجرهده *pèngerede* , nella finestra .

Il ى *je* nel principio della dizione , quando succede a ا *elif* , si pronuncia come *i* , e *y* , e conserva il medesimo suono anche nel mezzo , e nel fine della parola , come appunto accade al *vav* . Eccone alcuni esempj . ايكى *ikì*, due , ايغرب *yghryb* , rete ; شيشه *šišè*, vetro , تحقيق *tahkyk*, vero, in vero ; كمى *gemi*, nave , قرى *kary*, donna . *Dei*

Dei Nomi.

In tutti quei Nomi Sostantivi, o Adjettivi, ne' quali l' ultima sillaba del Nominativo termina in consonante, si scrivono i Genitivi col ك *saghỳr-kief*, i Dativi col ه *he*, gli Accusativi col ى *je*, e gli Ablativi colle lettere د *dal*, e ن *nun*; e di questa Regola sono anche tutti li Plurali, giacchè essi ancora nell' ultima sillaba del Caso retto terminano come i detti Nomi in consonante, cioè in لر *ler*, o *lár*. Però è da notarsi, che i Nomi terminati in ق *kaf* ancorchè sieno da annoverarsi tra i detti Nomi, ciò non ostante, quando non sono monosillabi, cambiano nel Genitivo, nel Dativo, e nell' Accusativo la detta lettera in غ *ghain*, come اياغك *ajàghỳn-*, del piede, اياغه *ajàghà*, al piede, اياغى *ajàghỳ*, il piede. Gli altri Nomi poi, che terminano nel Nominativo in vocale, vogliono nel Genitivo un ن *nun* innanzi al ك *saghỳr-kief*, e nel Dativo, e Accusativo un ى *je* innanzi al ه *he*, e al ى *je*, come انانك *anànỳn-*, della madre, انايه *anàjà*, alla madre, انايى *anàjỳ*, la madre; دوهنك *devènìn-*, del cammello, دوهيه *devèjè*, al cammello, دوهيى *devèjì*, il cammello; قويونك *kujùnùn-*, del pozzo, قويويه *kujùjà*, al pozzo, قويويى *kujùjù*, il pozzo;

بوكوذك

بوكونك *büğünün-*, della magia , بوكويه *büğüjè* , alla magia , بوكويى *büğüjü* , la magia ; كمينك *ğeminin-* , della nave , كمى يه *ğemijè* , alla nave , كمى يى *ğemiji* , la nave . Però il صو *su* , che parimente termina in vocale , sorte da questa Regola , poichè nel Genitivo in vece del ن *nun* riceve il ى *je* , come صو *su* , l'acqua , صويك *sujùn-* , dell' acqua , صويه *sujà* , all' acqua .

Dagli Adjettivi li numerali ايكى يوز *iki jüz* , اوچ يوز *üć jüz* , دورت يوز *dört jüz* , بش يوز *bèś jüz* , التى يوز *alty jüz*, يدى يوز *jedi jüz* in oggi si scrivòno congiuntamente , però in tal caso da ايكى يوز *iki jüz* , التى يوز *alty jüz* , e يدى يوز *jedi jüz* si toglie il primo ى *je* , come ايكيوز *ikijüz*,dugento , اوچيوز *üćjüz* , trecento , دورتيوز *dörtjüz* , quattrocento , بشيوز *bèśjüz* , cinquecento , التيوز *altyjüz* , seicento , يديوز *jedijüz* , settecento .

Tutti i Nomi , che hanno per vocale nell'ultima sillaba del Caso retto un *a* , *y* , *o* , *u* , aggiungendo le lettere ج *ğim* , e ق *kaf* al Nominativo , diventano Nomi Diminutivi , come اوغلان *oghlàn* , garzone , اوغلانجق *oghlànğyk* , garzoncello , بابا *babà* , padre , باباجق *babàğyk* , padrino ; قيون *kojùn* , castrato , قيونجق *kojùnğiùk* , castroncino , قويو *ku-*

kujù, pozzo, قويوجق *kujùǧiùk*, picciolo pozzo. Si fa parimente diminutivo ogni Nome, che ha nell' ultima sillaba la vecale *e* o *i*, o pure *ü*, se nel Caso retto gli si aggiungono le lettere ج *ǧim*, e ك *kief*, come دوه *devè*, cammello, دوهجك *deveǧìk*, cammelluccio, بلبل *bülbül*, rosignuolo, بلبلجك *bülbülǧiük*, picciolo Rosignuolo. Se in questi Nomi, e negli antecedenti l' ultima sillaba finisce in ق *kaf*, o ك *kief*, l' Ortografia esigge, che nel fargli diminutivi si tronchino, come اياق *ajàk*; piede, اياجق *ajàǧyk*, pedino; كويك *köpèk*, cane, كويجك *köpèǧìk*, cagnolino.

Ogni qual volta un Diminutivo, che termina in ق *kaf*, volesse ricevere la lettera ز *ze* per rendersi più vezzeggiativo, si deve cambiare il ق *kaf* in غ *ghain*, come اوغلانجق *oghlànǧyk*, اوغلانجغز *oghlanǧyghàz*, garzoncello, باباجق *babàǧyk*, باباجغز *babaǧyghàz*, padrino, قيونجق *kojùnǧiùk*, قيونجغز *kojunǧiùghàz*, castroncino, قويوجق *kujùǧiùk*, قويوجغز *kujuǧiùghàz*, picciolo pozzo.

Nella formazione dei Sostantivi locali si aggiunge il ل *lam*, e il ق *kaf*, ai Casi retti di tutti quei Nomi, che hanno per vocale nell' ultima sillaba del Nominativo un *a*, *y*, *o*, *u*, e il ل *lam*, col ك *kief*, si usa per li rimanenti,

co-

come مزار *mezàr*, sepolcro, مزارلق *mezàrlyk*, cimiterio, تاوق *tavùk*, gallina, تاوقلق *tavùklùk*, gallinajo; سروی *selvì*, سرویلك *selvìlìk*, bosco di cipressi, سوپرندی *süpründü*, immondezza, سوپرندیلك *süpründülük*, luogo d' immondezze.

L' Ortografia dei Nomi Verbali terminati in لك *lik*, o لق *lyk* è parimente di questa Regola, ma chi volesse un metodo più agevole, unisca il ل *lam*, e il ك *kief* agl'Infiniti della prima, seconda, terza, quarta, quinta, e sesta Conjugazione, e il ل *lam*, e il ق *kaf* a quelli della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima.

La sillaba جی *ği* serve per formazione dei Nomi d'Artisti, e Professori, e secondo i Sostantivi, a' quali si aggiunge, si pronuncia *ği*, *ğy*, *ğü*, *ğiu*. Tal' è anche la sillaba لو *lu*, o لی *li* nella formazione dei Nomi Possessivi, Patrj, e Gentili; come pure il جه *ğe* nei Comparativi Diminutivi, e però si scrive اکمکجی *ekmekğì*, panattiere, پابوچجی *pabùčğiü*, scarpajo, اشجی *aşğy*, cuoco, بوکوجی *büğüğü*, mago, یولجی *jolğiu*, viandante, یاردمجی *jardymğy*, ajutante; یورکلو *jurèkli*, coraggioso, اتلو *atly*, cavaliere; جانلو *ğianly*, animato, کومشلو *gümüşlü*, inargenta-

 to,

to, صاچلو *saĉly̆*, capelluto, كوزلو *ğözlü̆*, occhiuto, صولى *sulù*, acquoso, استانبوللو *Ystambòllù*, Costantinopolitano, رومالو *Ròmaly*, Romano, پارسلو *Paris̆lì*, Parigino, ارضروملو *Èrzürümlü*, d'Arzerom, مسقولو *Moskòvlù*, Moscovito, لهلو *Lehlì*, Polacco, اسپانيالو *Yspànijaly̆*, Spagnuolo; كوزلجه *ğüzelğè*, un pò bello, o bella, عقللوجه *akyllyğià*, un pò giudicioso, o giudiciosa.

Quando si adopera il ش, e il يش per formare dagl' Imperativi li Nomi Verbali, che terminano in *iś*, *jiś*, *üś*, *jüś*, *yś*, *jyś*, *uś*, *juś*; bisogna aggiungere giusta le Regole dell' Ortografia il ش agl' Imperativi della prima, terza, quinta, settima, nona, e undecima Conjugazione, e il يش a quelli della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima, come سو *sev*, سوش *seviś*, l' innamoramento, كور *ğör*, كورش *ğörüś*, il vedere, ال *al*, الش *alyś*, il prendere, اور *vur*, اورش *vurùś*, il battere; يه *je*, يهيش *jejiś*, il mangiare, يورو *jürü*, يورويش *jürüjüś*, la camminata, ارا *arà*, ارايش *aràjyś*, il cercare, اوقو *okù*, اوقويش *okùjùś*, il leggere, &c.

Dei

Dei Pronomi.

Nel Pronome Personale بن *ben*, io, e nel suo Plurale بز *biz*, noi, gl' incrementi dei Casi obliqui non hanno diversa Ortografia da quella, che si suole praticare per i Nomi della prima Declinazione; si eccettuano però i Genitivi, e il Dativo Singolare, ne' quali si deve scrivere il م *mim*, in vece del ك *saghỳr-kief*, e l' ا *elif* in vece del ه *he*, e si deve trasmutare anche il ن *nun* del Caso retto in ك *saghỳr-kief* innanzi all' accennato *elif*, come بنم *benim*, di me, بزم *bizim*, di noi, بكا *ban-à*, a me.

L' Ortografia del Pronome سن *sen*, Tu, e del suo Plurale سز *siz*, Voi parimente è la medesima, che si usa nei Nomi della prima Declinazione, ma non ha altra eccezione fuorchè quella del Dativo Singolare, il quale quantunque voglia per incremento il ك *saghỳr-kief*, e l' ا *elif* come il precedente, pure alle volte si trova scritto anche coll' ا *elif*, ك *saghỳr-kief*, e ه *he*, come ساكه *san-à*, a te.

Il Reciproco كندو *gendì*, esso, o essa ritiene in tutti i Casi del Numero Singolare la stessa Ortografia dei Nomi della seconda Declinazione, dovendosi scrivere كندو *gendì*, esso, o essa, كندونك *gendinin-*, di se, di esso, o di essa,

كندويه

کندویه *ǵendinè*, a se, a esso, o a essa, کندویی *ǵendini*, se, esso, o essa, کندودن *ǵendindèn*, da se, da esso, o da essa: però dai Nominativi, e Ablativi dei Reciprochi Personali il و *vav* si toglie, e negli altri Casi si trasmuta in ی *je*; come کندم *ǵendim*, io medesimo, o medesima, کندیمك *ǵendimin-*, di me medesimo, o medesima, کندیمه *ǵendimè*, a me medesimo, o medesima, کندیمی *ǵendimi*, me medesimo, o medesima, کندمدن *ǵendimdèn*, da me medesimo, o medesima.

I Pronomi Demostrativi بو *bu*, questo, o questa, e شو *ṡu*, codesto, o codesta ancorchè terminino nel Caso retto in vocale, pure la loro Ortografia è alquanto simile a quella dei Nomi della prima Declinazione; non avendo essi veruna variazione nelle penultime lettere dei Casi obliqui, come li Nomi della seconda Declinazione, se non nel solo Dativo, in cui il ن *nun* si cambia in ك *saghyr-kief*, e il ه *he* in ا *elif*, come بوكا *bun-à*, a questo, o a questa, شوكا *ṡun-à*, a codesto, o a codesta. Però il Pronome Demostrativo اول *o*, quello, o quella non è di questa Regola, dovendosi scrivere nel Gen. انك *onùn-*, di quello, o di quella; nel Dat. اكا *on-à*, a quello, o a quella; nell'Acc. انی *onu*,

quello

quello, o quella, nell' Abl. اندن *ondàn*, da quello, o da quella; e nel Plurale انلر *onlàr*, quelli, o quelle; انلرك *onlaryǹ-*, di quelli, o di quelle, &c.

Nei Pronomi Possessivi gli Affissi della prima persona sono il م *mim*, e il مز *mim*, e *ze*; della seconda il ك *saghỳr-kief*, e il كز *saghỳr-kief*, e *ze*; e della terza il ى *je*; e il سى *sin*, e *je*. Il م, il ك, e il سى appartengono al Numero Singolare; il مز, e كز al Plurale; e il ى è comune ad ambedue i Numeri. Con tutto ciò il ك *saghỳr-kief*, quando si trova negl' incrementi del Genitivo, giusta la moderna Ortografia si cambia in ن *nun*, come si vedrà in appresso dagli addotti esempj.

Dagli accennati Affissi il م, il ك, il مز, e il كز si usano con tutti i Nomi; ma il ى si aggiunge solamente ai Nomi della prima Declinazione, e il سى a quelli della seconda, come اوغلانم *oghlànỳm*, il mio garzone, انام *anàm*, la mia madre; اوغلانك *oghlànyǹ-*, il tuo garzone, اناك *anàn-*, la tua madre; اوغلانمز *oghlànymyz̀*, il nostro garzone, انامز *anàmyz*, la nostra madre; اوغلانكز *oghlà-ǹyn-yz*, il vostro garzone, اناكز *anàn-ỳz*, la vostra madre; اوغلانى *oghlàny̆*, il suo garzone, اناسى *anàsy̆*, la sua madre.

Quando

Quando gli Affissi della prima, seconda, e terza persona del Numero Singolare si trovano coi Nomi della prima Declinazione, che terminino nel Nominativo Singolare in د *dal*, ر *ry*, ز *ze*, و *vav*, vogliono avanti di se nel Genitivo, nel Dativo, e nell' Accusativo il ى *je*, come اويمك *evimin-*, della mia casa, اويمه *evimè*, alla mia casa, اويمى *evimi*, la mia casa; اوينك *evin-in-*, della tua casa, اوينكه *evin-è*, alla tua casa, اوينكى *evin-i*, la tua casa; اوينك *evinin-* della sua casa, اوينه *evinè*, alla sua casa, اوينى *evini*, la sua casa. Per ragione di questa Regola anche tutti i Plurali esigono nei Genitivi, Dativi, e Accusativi il ى *je*, quando stanno coi detti Affissi, come اولريمك *evlerimin-*, delle mie case, اولريمه *evlerimè*, alle mie case, اولريمى *evlerimi*, le mie case; اولرينك *evlerin-in-*, delle tue case, اولرينكه *evlerin-è*, alle tue case, اولرينكى *evlerin-i*, le tue case; اولرينك *evlerinin-*, delle sue case, اولرينه *evlerinè*, alle sue case, اولرينى *evlerini*, le sue case.

Oltre agli accennati Affissi vi sono anche quelli della prima, e seconda persona del Numero Plurale, che coi Nomi terminati in د, ر, ز, e و esigono il ى je in tutti i Casi, e Numeri, come اويمز *evimiz*, la nostra casa اويمزك *evimizin-*, della

della nostra casa , اویمزه *evimizè* , alla nostra casa , اویمزی *evimizi* , la nostra casa , اویمزدن *evimizdèn* , dalla nostra casa ; اویکز *evin-iz* , la vostra casa , اویکزك *evin-izin-* , della vostra casa , اویکزه *evin-izè* , alla vostra casa , اویکزی *evin-izi* , la vostra casa , اویکزدن *evin-izdèn* , dalla vostra casa ; اولریمز *evlerimiz* , le nostre case , اولریمزك *evlerimizin-* , delle nostre case , اولریمزه *evlerimizè* , alle nostre case , اولریمزی *evlerimizi* , le nostre case , اولریمزدن *evlerimizdèn* , dalle nostre case ; اولریکز *evlerin-iz* , le vostre case , اولریکزك *evlerin-izin-* , delle vostre case , اولریکزه *evlerin-izè* , alle vostre case , اولریکزی *evlerin-izi* , le vostre case , اولریکزدن *evlerin-izdèn* , dalle vostre case .

Li Nomi terminati in ع *ajn* quando si accoppiano cogli Affissi di possessione , hanno il privilegio di ricevere nel Genitivo , nel Dativo , e nell' Accutativo il ی *je* , scrivendosi per esempio توابعمك *tevabi-ymin-* , de' miei dipendenti , توابعمه *tevabi-ymè* , a' miei dipendenti , توابعمی *tevabi-ymi* , i miei dipendenti ; توابعیکك *tevabi-yn-in-* , de' tuoi dipendenti , توابعیکه *tevabi-yn-è* , a' tuoi dipendenti , توابعیکی *tevabi-yn-i* , i tuoi dipendenti ; توابعینك *tevabi-ynin-* , de' suoi dipendenti , توابعینه *tevabi-ynè* , à' suoi di-

 pen-

pendenti , توابعینی *tevabi-yni* , i suoi dipendenti.

Dagli Affissi della terza persona il سی *sin* , e *je* quando si aggiungono ai Nomi della Seconda Declinazione , il ی *je* si toglie da tutti i Casi obliqui : e tale è anche l'Affisso della stessa persona nel Reciproco , کندو *ĝendi* , onde si scrive , اناسنك *anàsynyn-* , della sua madre , اناسنه *anàsynà* , alla sua madre , اناسنی *anàsyny* , la sua madre , اناسندن *anàsyndàn* , dalla sua madre ; کندوسنك *ĝendisinin-* , di esso medesimo , o di essa medesima , کندوسنه *ĝendisinè* , a esso medesimo , o a essa medesima , کندوسنی *ĝendisini* , esso medesimo , o essa medesima , کندوسندن *ĝendisindèn* , da esso medesimo , o da essa medesima.

Tal volta però il ی *je* finale negli Accusativi si sopprime , e si scrive per cagion d' esempio اناسین *anasyn* , in luogo di اناسنی *anàsyny* , e کندوسین *ĝendisin* in luogo di کندوسنی *ĝendisini* , &c.

La voce صو *su* monosillaba quando nel Numero Singolare si accoppia coi Possessivi , esige innanzi agli Affissi un ی *je* per rilevarli , come صویم *sujùm* , la mia acqua , صویك *sujùn-* , la tua acqua , صویی *sujù* , la sua acqua , صویمز *sujumùz* , la nostra acqua , صویکز *sujun-ùz* , la vostra acqua.

Quan-

Quando gli Affissi si trovano coi Nomi della prima Declinazione, che terminano nel Caso retto in ق *kaf*, e non sieno monosillabi, allora per raddolcire la pronunzia bisogna mutare la detta lettera in غ *ghain*, dicendo, e scrivendo per modo di esempio اياغم *ajaghỳm*, il mio piede, اياغك *ajaghyn-*, il tuo piede, اياغى *ajaghỳ*, il suo piede, اياغمز *ajaghymỳz*, il nostro piede, اياغكز *ajaghyn-ỳz*, il vostro piede.

La particola *kli* quando si usa in vece del Relativo, si scrive così كه, cioè col *kief*, e *he*; ma se poi si aggiunge agli Adverbj di tempo, alla preposizione *de*, o *da*, e ai Genitivi di possessione, allora il ه *he* si cambia in ى *je*; e a questa Regola si riferiscono anche i Genitivi del Pronome Personale, e Demostrativo, quando si trovano colla dètta particola, come بمكى *benimklì*, il mio, e la mia, بمكينك *benimklinin-*, del mio, e della mia, بمكيه *benimklinè*, al mio, e alla mia, بمكيى *benimklinì*, il mio, e la mia, بمكيدن *benimklindèn*, dal mio, e dalla mia.

Il Nome interrogativo, e indefinito di genere comune si scrive così كيم, cioè col ك *kief*, ى *je*, e م *mim*; e nell' interrogativo, e indefinito di genere neutro, si toglie il ه

 he

he dal Dativo, e Ablativo; e da tutti i Casi del numero Plurale, e si scrive نه نه *nejè*, perchè, a che cosa? o a qualunque cosa, a quelche, ندن *nedèn*, da che, da che cosa? o da qualunque cosa, da quelche, نلر *nelèr*, quante cose, che cose?

Dei Verbi.

Tutti li Verbi Affermativi o sieno Primitivi, o Derivativi ritengono sempre nelle ultime sillabe d' ogni persona la medesima ortografia; di maniera che col ر *ry*, e م *mim* si scrive سورم *sevèrim*, io amo; دللرم *dillèrim*, io disfamo; ويرورم *verìrim*, io do; اريرم *erìrim*, io mi liquefo; كورورم *görürüm*, io vedo; يورورم *jürürüm*, io cammino; اكارم *an-àrym*, io rammento; يارهلرم *jaralàrym*, io impiago; قوتاررم *kotarỳrym*, io imbandisco; قازيرم *kazỳrym*, io raschio; اورورم *vurùrum*, io percuoto; اوقورم *okùrum*, io leggo; سويلورم *sevilìrim*, io son amato; دللنورم *dellenìrim*, io son disfamato; ويريلورم *verilìrim*, io son dato; كوريلورم *görülürüm*, io son veduto; اكيلورم *an-ylỳrym*, io son rammentato; يارهلنورم *jaralànyrym*, io son impiagato; قوتاريلورم *kotarylỳrym*, io son imbandito; قازينورم *kazynyrym*, io son raschiato; اورولورم *vurulùrum*, io son percos-

cosso; اقنورم okunùrum, io son letto; سونورم sevinìrim, io mi rallegro; کورنورم görünürüm, io apparisco; کورشورم görüšürüm, io tratto; سوديرورم sevdirìrim, سوديردورم sevdirdìrim, io fo amare; دللديرم dilledìrim, دللتديرورم dilletdirìrim, io fo disfamare; ويرديرورم verdirìrim, ويرديردورم verdirdìrim, io fo dare; اريديرم eridìrim, io liquefo, اريتديرورم eritdirìrim, io fo liquefare; يورودرم jürüdürüm, يوروتديرورم jürütdürürüm, io fo camminare; اكديرورم an-dyrỳrym, اكديردورم an-dyrdỳrym, io fo rammentare; يارەلديرم jaraladỳrym, يارەلتديرورم jaralatdyrỳrym, io fo impiagare; قازيدرم kazydỳrym, قازيتديرورم kazytdyrỳrym, io fo raschiare; اوردرورم vurdurùrum, اوردردورم vurdurdùrum, io fo percuotere; اوقودرم okudùrum, اوقتديرورم okutdurùrum, io fo leggere; e così delle altre Persone, e Tempi. Però nei Verbi della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima Conjugazione l'ultima sillaba del Presente, e del Preterito dell' Infinito si scrive col ق *kaf*, e non col ك *kief*, come si usa nei Verbi della prima, seconda, terza, quarta, quinta, e sesta Conjugazione; e quando gli accennati Tempi dell' Infinito si declinano cogli Affissi di possessione, allora la detta lettera ق *kaf* si trasmuta

in

in غ *ghain*, come si è detto nei Nomi, e Pronomi; ed eccone gli esempj: اكمق *an-màk*, rammentare, يارهلمق *jaralamàk*, impiagare, قوتارمق *kotarmàk*, imbandire, قازيمق *kazymàk*, raschiare, اورمق *vurmàk*, percuotere, اوقومق *okumàk*, leggere; اكدق *an-dỳk*, aver rammentato, يارهلدق *jaraladỳk*, aver impiagato, قوتاردق *kotardỳk*, aver imbandito, قازيدق *kazydỳk*, aver raschiato, اوردق *vurdùk*, aver percosso, اوقودق *okudùk*, aver letto; اكمغك *an-maghỳn-*, di rammentare, يارهلمغك *jaralamaghỳn-*, d' impiagare, قوتارمغك *kotarmaghỳn-*, d' imbandire, قازيمغك *kazymaghỳn-*, di raschiare, اورمغك *vurmaghỳn-*, di percuotere, اوقومغك *okumaghỳn-*, di leggere; اكديغم *an-dyghỳm*, aver io rammentato, يارهلديغم *jaraladyghỳm*, aver io impiagato, قوتارديغم *kotardyghỳm*, aver io imbandito, قازيديغم *kazydyghỳm*, aver io raschiato, اورديغم *vurdughùm*, aver io percosso, اوقوديغم *okudughùm*, aver io letto. Di questa regola sono anche li Gerundj in رق *rak*, li Futuri dell' Infinito, e le prime persone Plurali del Preterito perfetto determinato dell' Indicativo in tutti quei Verbi, che terminano nell' Infinito in مق *mak*, come اكهرق *an-aràk*, يارهليهرق *jaralajaràk*, قوتارهرق *kotararàk*, قازييهرق

قاريیه‌رق *kazyjaràk* , اوره‌رق *vuraràk* , اوقویه‌رق *okujaràk* ; اكاجق *an-ağyàk* , یاره‌لیه‌جق *jaralajağyàk* , قوتاره‌جق *kotarağyàk* , قاریـیـه‌جـق *kazyjağyàk* , اوره‌جـق *vurağyàk* , اوقویه‌جق *okujağyàk* ; اكاجغیم *an-ağyaghỳm* , یاره‌لیه‌جغیم *jaralajağyaghỳm* , قوتاره‌جغبم *kotarağyaghỳm* , قارییه‌جغیم *kazyjağyaghỳm* , اوره‌جغیم *vurağyaghỳm* , اوقویه‌جغیم *okujağyaghỳm* ; اكدق *an-dỳk* , یاره‌لدق *jaraladỳk* , قوتاردق *kotardỳk* , قاریدق *kazydỳk* , اوردق *vurdùk* , اوقودق *okudùk* .

In tutte le Conjugazioni li Preteriti dell' Infinito esiggono un ى *je* avanti il ك *kief* , o غ *ghain* , quando si accoppiano cogli Affissi di Possessione , eccetto però la terza persona del Plurale , che ne rimane senza , come per esempio : سودیكم *sevdiğim* , سودیكمز *sevdiğimìz* , سودیكك *sevdiğìn-* , سودیككز *sevdiğin-iz* , سودیكی *sevdiğì* ; دللدیكم *dillediğìm* , دللدیكمز *dillediğìmiz* , دللدیكك *dillediğìn-* , دللدیككز *dillediğin-iz* , دللدیكی *dillediğì* ; ویردیكم *verdiğìm* , ویردیكمز *verdiğimìz* , ویردیكك *verdiğìn-* , ویردیككز *verdiğin-iz* , ویردیكی *verdiğì* ; اریدیكم *eridiğìm* , اریدیكمز *eridiğìmiz* , اریدیكك *eridiğìn-* , اریدیككز *eridiğin-iz* , اریدیكی *eridiğì* ; كوزدیكم *gördüğüm* , كوردیكمز *gördüğümüz* , كوردیكك *gördüğün-* , كوردیككز *gördüğün-üz* , كوردیكی *gördüğü* ;

یوروديكم

يوروديكم *jürüdüğüm* , يوروديكمز *jürüdüğümüz* , يوروديككك
jürüdüğün- , يوروديككز *jürüdüğün-üz* , يوروديكى *jürüdüğü* ;
اكديغم *an-dyghym* , اكديغمز *an-dyghymyz* , اكديغك
an-dyghyn- , اكديغكز *an-dyghyn-yz* , اكديغى *an-dyghy* ;
يارهلديغم *jaraladyghym* , يارهلديغمز *jaraladyghymyz* ,
يارهلديغك *jaraladyghyn-* , يارهلديغكز *jaraladyghyn-yz* ,
يارهلديغى *jaraladyghy* ; قوتارديغم *kotardyghym* , قوتارديغمز
kotardyghymyz , قوتارديغك *kotardyghyn-* , قوتارديغكز *ko-tardyghyn-yz*, قوتارديغى *kotardyghy* , قازيديغم *kazydyghym* ,
قازيديغمز *kazydyghymyz* , قازيديغك *kazydyghyn-* , قازيديغكز
kazydyghyn-yz , قازيديغى *kazydyghy* ; اورديغم *vurdughùm* ,
اورديغمز *vurdughumùz* , اورديغك *vurdughùn-* , اورديغكز
vurdughun-ùz , اورديغى *vurdughù* ; اوقوديغم *okudughùm* ,
اوقوديغمز *okudughumùz* , اوقوديغك *okudughùn-* , اوقوديغكز
okudughun-ùz , اوقوديغى *okudughù* . Similmente si aggiunge anche un ى *je* dopo il ك *kief* , o غ *ghain* al Futuro dell' Infinito , quando stà coi detti Affissi , ma non già nel Nominativo della seconda persona , e nel Plurale della terza , perchè questi sono privilegiati ; onde si scrive سوهجكيم
seveğeğim, سوهجكيمز *seveğeğimiz* , سوهجكيكك *seveğeğin-*,
سوهجكيكز *seveğeğin-iz* , سوهجكى *seveğeği* ; دلليهجكيم
dil-

dillejeḡeğim , دلليهجكيمز *dillejeḡeğimiz* , دلليهجكيك *dille-jeḡeğ-in-* , دلليمجكيكز *dillejeḡeğin-iz* , دلليمجكى *dilleje-ḡeği* ; ويرهجكيم *vereḡeğim* , ويرهجكيمز *vereḡeğimiz* , ويرهجكك *vereḡeğin-* , ويرهجكيكز *vereḡeğin-iz* , ويرهجكى *vereḡeği* ; ارييهجكيم *erijeḡeğim* , ارييهجكيمز *erijeḡeğimiz* , ارييهجكك *erijeḡeğin-* , ارييهجكيكز *erijeḡeğin-iz* , ارييهجكى *erijeḡeği* ; كورهجكيم *ğöreḡeğim* , كورهجكيمز *ğö-reḡeğimiz* , كورهجكك *ğöreḡeğin-* , كورهجكيكز *ğöre-ḡeğin-iz* , كورهجكى *ğöreḡeği* ; يورويهجكيم *jürüjeḡeğim* , يورويهجكيمز *jürüjeḡeğimiz* , يورويهجكك *jürüjeḡeğin-* , يورويهجكيكز *jürüjeḡeğin-iz* , يورويهجكى *jürüjeḡeği* ; اكاجغيم *an-agyaghym* , اكاجغيمز *an-aḡyaghymyz* , اكاجغك *an-a-ḡyaghyn-* , اكاجغيكز *an-aḡyaghyn-yz* , اكاجغى *an-a-ḡyaghy* ; يارهليهجغيم *jaralajaḡyaghym* , يارهليهجغيمز *jara-lajaḡyaghymyz* , يارهليهجغك *jaralajaḡyaghyn-* , يارهليهجغيكز *jaralajaḡyaghyn-yz*, يارهليهجغى *jaralajaḡyaghy*; قوتارهجغيم *kotaragyaghym* , قوتارهجغيمز *kotaraḡyaghymyz* , قوتارهجغك *kotaraḡyaghyn-* , قوتارهجغيكز *kotaraḡya-ghyn-yz* , قوتارهجغى *kotaraḡyaghy* ; قارييهجغيم *kazyja-ḡyaghym* , قارييهجغيمز *kazyjaḡyaghymyz* , قارييهجغك *kazyjaḡyaghyn-* , قارييهجغيكز *kazyjaḡyaghyn-yz* ,

قارييهجغى

قازيجغى *kazyjağyaghy*; اورەجغيم *vurağyaghym*, اورەجغيمز *vurağyaghymyz* , اورەجغك *vurağyaghyn-* , اورەجغيكز *vurağyaghyn-yz* , اورەجغى *vurağyaghy* ; اوقويەجغيم *oku-jağyaghym* , اوقويەجغيمز *okujağyaghymyz* , اوقويەجغك *okujağyaghyn-* , اوقويەجغيكز *okujağyaghyn-yz* , اوقويەجغى *okujağyaghy* .

Le voci del Verbo Ausiliare اولمق *olmàk*, che si prendono in prestanza per la formazione dei Tempi composti, secondo la moderna Ortografia si troncano nei Preteriti imperfetti indefiniti, e determinati dell'Indicativo, e nelle prime persone singolari degli stessi Tempi, e dei Preteriti perfetti, e più che perfetti, e del Futuro misto quando accennano l'azione per mezzo di rapporti, e congetture; e tali accorciamenti si fanno anche nel Presente, e nel Preterito più che perfetto dell' Ottativo; nei Presenti, e Preteriti imperfetti del Subjuntivo, e nelle prime, e seconde voci del Preterito più che perfetto dell' istesso modo; come pure in alcuni Gerundj terminati in ايكن *ilken* ; e così si scrive سوردم *sevèrdim* , سوەيوردم *sevèjordum*, سور ايمشم *sevèr i-mišim* , سوەيور ايمشم *sevèjor ymyšym* , سومشم *sevmišim* , سومش ايمشم *sevmiš imišim* , سوەجك اولمشم *seveğèğ ol-*

mùš-

musum ; سويدم *sevèidim* , سومش اوليدم *sevmiś olàidym* ; سورسم *sevèrsem* , سوهيورسم *sevèjorsam* , سورسيدم *sevèrsei-dim* , سوهيورسيدم *sevèjorsaidym* , سورسه ايمشم *sevèrse imi-śim* , سوهيورسه ايمشم *sevèjorsa imyśym* , سوسيدم *sevsèidim* , سومش اولسيدم *sevmiś olsàidym* , سومش اولوردم *sevmiś olùrdum* ; سورکن *sevèrken* , سوهيورکن *sevèjorken* , سومشيکن *sevmiśiken* in vece di سور ايدم *sevèr idim* , سوهيور ايدم *sevèjor ydym* , سور ايمش ايم *sevèr imiś im* , سوهيور ايمش ايم *sevèjor ymyś ym* , سومش ايم *sevmiś im* , سومش ايمش ايم *sevmiś imiś im*. سوهجك اولمش ايم *seveǧèǧ olmùś im*; سوه ايدم *sevè idim* , سومش اوله ايدم *sevmiś olà idym* ; سور ايسم *se-vèr isem* , سوهيور ايسم *sevèjor ysam* , سورسه ايدم *sevèrse idim* , سوهيورسه ايدم *sevèjorsa idym* , سورسه ايمش ايم *se-vèrse imiś im* , سوهيورسه ايمش ايم *sevèjorsa imyś ym* , سوسه ايدم *sevsè idim* , سومش اولسه ايدم *sevmiś olsà idym* , سومش اولور ايدم *sevmiś olùr udum*; سور ايکن *sevèr iken* , سوهيور ايکن *sevèjor iken* , سومش ايکن *sevmiś iken* .

La voce del Presente , e Preterito Imperfetto dell' Infinito quando si ritrova cogli Affissi di possessione , nella moderna Ortografia perde l' ultima lettera , scrivendosi per esempio سومم *sevmèm* , سومك *sevmèn-* , سومسی *sèvmesi* ,

 سومز

سومز *sevmemiz* , سومكز *sevmen-iz* , سوملرى *sevmeleri* .

Quando i Verbi della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima Conjugazione non hanno nella penultima sillaba dell' Infinito alcuna lettera, che faccia le veci di vocale, non possono rilevarsi nella seconda persona singolare dell' Imperativo, se non ci si aggiunge qualche lettera, a cui si appoggi la consonante. Onde dalli Verbi دللمك *dillemèlk*, e يارەلمق *jaralamàk* dovendosi formare l' Imperativo, si scrive دلله *dillè*, يارەله *jaralà*.

I Verbi Transitivi determinati vogliono nei Presenti indefiniti un و *vav* innanzi all' ultima sillaba; onde si scrive سوديردورم *sevdirdirim*, e non سوديرديرم *sevdirdirim*, دللتديرورم *dilletdiririm*, e non دللتديريرم *dilletdiririm*, &c.

Il Verbo Ausiliare, e Reciproco اولمق *olmàk*, e il suo Negativo اولممق *òlmamak* benchè sia diverso dal Verbo Neutro اولمك *ölmèlk*, e dal suo Negativo, اولممك *ölmemèlk*, pure per togliere da alcune voci ogni equivoco, bisogna seguire l'Ortografia da noi adoperata in quella Conjugazione, scrivendosi per esempio اولان *olàn*, اولمالو *olmaly*, اولمامز *olmamyz*, اولماكز *olman-yz*, اولمالرى *olmàlary*, اولماز *olmàz*, &c. e non اولن اوللو اولمز اولكز اوللرى اولمز

Sie-

Siccome i Verbi Negativi si riducono a due classi, cioè in مق *mak*, e مك *melk*; quelli, che terminano in مك *melk* nell' Infinito, seguono l' Ortografia dei Verbi della prima, seconda, terza, quarta, quinta, e sesta Conjugazione, e quelli, che terminano in مق *mak*, ritengono quella della settima, ottava, nona, decima, undecima, e duodecima Conjugazione; onde si scrive سومك *sèvmemelk*, سومدك *sèvmedilk*, سوميەرك *sèvmejerelk*, سوميجك *sèvmejeg̃elk*, سومديكم *sèvmedig̃im*, سوميجكيم *sèvmejeg̃eg̃im*; اكمق *àn-mamak*, اكمدق *àn-madyk*, اكميەرق *àn-majarak*, اكميجق *àn-majag̃yak*, اكمديغم *àn-madyghym*, اكميجغيم *àn-majag̃yaghym*. Però è da notarsi, che quando i Negativi nell' Infinito presente, o imperfetto si ritrovano accoppiati cogli Affissi di possessione, essiggono allora un ا *elif* innanzi all' ultima sillaba, come سومامم *sèvmemem*, سومامك *sèvmemen-*, سوماسى *sèvmemesi*: اكمامم *àn-mamam*, اكمامك *àn-maman-*, اكماسى *àn-mamasy*.

Dei Participj.

Li Participj, che terminano in ن *nun* quando nascono dai Negativi, dai Passivi, e dai Verbi della seconda, quarta, sesta, ottava, decima, e duodecima Conju-

gazione, esiggono sempre un ا elif avanti il ن nun, come سویلان *sevilèn*, chi è, era, fù, è stato, era stato, e sarà amato; سومیان *sèvmejen*, chi non ama, non amava, non amò, non ha, e non avea amato, e non amerà; دللیان *dillejèn*, chi disfama, disfamava, disfamò, ha, ed avea disfamato, e disfamerà; اریبان *erijèn*, chi si liquefa, si liquefaceva, si liquefece, si è, e si era liquefatto, e si liquefarà; یورویان *jüriijèn*, chi cammina, camminava, camminò, ha, ed avea camminato, e camminerà; يارەليان *jaralajàn*, chi impiaga, impiagava, impiagò, ha, ed avea impiagato, e impiagherà; قازییان *kazyjàn*, chi raschia, raschiava, raschiò, ha, ed avea raschiato, e raschierà; اوقویان *okujàn*, chi legge, leggeva, lesse, ha, ed avea letto, e leggerà.

Il Participio indeclinabile in ملو, o مەلو *melì*, *malỳ*, e in مش *miś*, *miiś*, *myś*, o *muś* quando nasce dai Verbi Negativi, esigge secondo la moderna Ortografia un ا elif avanti il ملو, e il مش, come سومامەلو *sèvmemeli*, chi non deve amare, o non bisogna amare; سومامش *sèvmemiś*, chi non ha, o non abbia, o non avesse amato.

Li Participj passati, e futuri usati cogli Affissi di possessione avendo la stessa voce dei Preteriti, e Futuri dell'

In-

Infinito, hanno per conseguenza anche la stessa Ortografia; ond' è superfluo di parlarne quì davantaggio.

Degli Adverbj, Preposizioni, Congiunzioni, e Interjezioni.

Nei Nomi, che si adoperano come Adverbj coll' aggiunta della Preposizione ايله *ile*, *ila*, *yla*, spesse volte la detta Preposizione non si scrive intiera, come دقتله *dykkàtyla*, diligentemente, سرتلكله *sertlìklle*, bruscamente, غيرتله *ghajrètile*, animosamente.

La Preposizione ايچون *ićiiin* quando si trova cogli Affissi di possessione della terza persona dell' uno, e dell' altro numero, troncansi dalla prima sillaba l' ا *elif*, e il ى *je*, come اناسيچون *anasỳ ićiiin*, per la sua madre; انالريچون *analarỳ ićiiin*, per la loro madre; سومسيچون *sevmesì ićiiin*, perchè egli ama; سوملريچون *sevmelerì ićiiin*, perchè quelli amano; ايتديكيچون *etdiğì ićiiin*, per aver egli fatto; ايتدكلريچون *etdilklerì ićiiin*, per aver quelli fatto; ايدهجكيچون *edeǰeğì ićiiin*, per dover egli fare, &c.

La Preposizione ايله *ile*, *ila*, *yla* accoppiandosi coll' Infinito, o cogli Affissi di possessione della prima, seconda, e terza persona di ambi i numeri, ammette troncamento come la precedente nelle due prime lettere; onde scri-

scrivesi سومكله *sevmèk ile*, coll' amare, اكمغله *an-mägh yla*, con rammentare; بابامله *babàm yla*, col mio padre, باباكله *babàn-yla*, col tuo padre, باباسيله *babasỳ ila*, col suo padre, بابامزله *babamỳz yla*, col nostro padre, باباكزله *baban-ỳz yla*, col vostro padre, بابالريله *babalarỳ ila*, col loro padre; سومله *sevmèm ile*, con amar io, سومكله *sev-mèn- ile*, con amar tu, سومسيله *sevmesì ile*, con amar quello, سومزله *sevmemìz ile*, con amar noi, سومكزله *sevmen-ìz ile*, con amar voi, سوملريله *sevmelerì ile*, con amar quelli; الديغمله *aldyghỳm yla*, subito che io ho preso, الديغكله *aldyghỳn- yla*, subito che tu hai preso, الديغيله *aldyghỳ ila*, subito che quello ha preso, الديغمزله *aldyghymỳz yla*, subito che noi abbiamo preso, الديغكزله *aldyghyn-ỳz yla*, subito che voi avete preso, الدقلريله *aldyklarỳ ila*, subito che quelli hanno preso. E coi Participj: الديغمله *aldyghỳm yla*, con quel che ho preso, الديغكله *aldyghỳn- yla*, con quel che hai preso, الديغيله *aldyghỳ ila*, con quel che ha preso, الديغمزله *aldyghymỳz yla*, con quel che abbiamo preso, الديغكزله *aldyghyn-ỳz yla*, con quel che avete preso, الدقلريله *aldyklarỳ ila*, con quel che hanno preso.

La

La Preposizione صكره *son-ra* alcune volte si scrive congiuntamente col Nome, come بندنصره *bendèn son-ra*, dopo di me.

Le Preposizioni ده *de*, *da*; دن *den*, *dan*; جه *ǧe*, *ǧia*; جلين *ǧilein*; e سز *siz*, *süz*, *syz*, *suz* quando sono precedute dai Nomi, che terminano in ب ت ث ج ح خ س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن ى si scrivono unitamente ai detti Nomi, come كتابده *kitabdà*, nel libro, كونشدن *giüneśdèn*, per il sole, آدمجه *adàmǧia*, da uomo, بونجلين *bunǧylain*, come questo, اتسز *etsiz*, senza carne, &c.

La Congiunzione دخى *dachi* alle volte non si separa dal Nome, ma l' enclitica ده *de*, *da* è sempre inseparabile, basta, che i Nomi, coi quali si accoppia, non termi-nino in ا و د ذ ر ز come بندخى *ben dachi*, io ancora, اولدخى *ol dachi*, quello ancora, آخرتده جنتدن ماعدا جهنمده وار *achretdè ǧennetdèn maada ǧehennèmde var*, nell' altro Mondo non solamente vi è un Paradiso, ma anche vi è un Inferno.

L'Interjezione ايشته *istè* si scrive meglio col و *vau*, che col ى *je*.

Delle Abbreviature.

I Turchi non ammettono veruna abbreviatura nei loro libri se non quella di ع م in luogo di عليه السلام; di

ا ه

ا ه in luogo di الى اخره ; e di خ م in luogo di مقدم , e موخره ; ciò non ostante nelle loro lettere, e in alcune pubbliche scritture scrivono con abbreviatura i Nomi dei loro Mesi Lunari nella maniera, che segue, cioè م per محرم *muharrem*; ص per صفر *safer*; را per ربيع الاول *rebi-ul-evvel*; ر per ربيع الاخر *rebi-ül-achyr*; جا per جماذى الاولى *ǧemaziel ūlā*; ج per جماذى الاخرى *ǧemaziel uchra*; ب per رجب *reǧeb*; ش per شعبان *ša·bān*; ن per رمضان *remazān*; ل per شوال *ševvāl*; ذا per ذى القعده *zil- ka·de*; ذ per ذى الحجه *zil- hyǧǧe*.

§. II.

Osservazioni sopra la Prosodia.

La Prosodia Turca è una parte della Gramatica, che insegna a proferire le parole con quelle lunghezze, e brevità, che sono in uso nella medesima lingua; ma siccome da alcuni si prende anche per una retta notizia della quantità delle sillabe, affin di poter formare con esse dei piedi, e comporre Versi, così noi ancorchè non avessimo in idea d' insegnare la Poesia ai nostri studenti, pure prima d'incominciare a dar loro qualche precetto sopra questa parte della Gramatica, vogliamo leggiermente dimostrare anche a essi cosa sia la Versificazione Turchesca. I Turchi hanno an-

alcuni metri presi dagli Arabi, su i quali misurano i piedi dei loro Versi, situando le lettere in tale maniera, che nella vibrazione vengano a corrispondere con quelle del metro, come per cagion d' esempio.

مُفاعلن مُفاعلن فعولن

بنام خا لق وحيى و توانا

بنام خالق و حيى و توانا

cioè *benāmi chālykū hajjū tiwānā*

In nome del Creatore vivo e potente.

Nella Lingua Turca tutte le voci si pronunziano coll' accento nell' ultima sillaba a riserva di alcuni Nomi, come پنجره *pèngere*, finestra طنجره *tèngere*, caldaja, ed altri, che si proferiscono colla penultima breve. Ma nell' accoppiatura delle parole per isfuggire l' asprezza degli accenti, si proferisce accentata solamente la prima parola, e nelle altre si fa una leggiera posa, come ايو ادم *eji adam*, پادشاه اوغلى *padiśàh oghlu*, بابام ايله *babàm ile*, صاتون الدم *satyn aldym*, سورم *sevèrim*, سومش اولورم *sevmiś olurum*, سور ايدم *sevèr idim*, بن سنى چوقدن كورمدم *ben seni ciokdan görmedim*, &c.

L' accennato accento tal volta si proferisce più sonante

te, e caricato: e allora significa repetizione, come سن بو كرمى بكا ايله *sen bu kereini ban-a ejle*, fa a me questo piacere, sì a me, e non agli altri: بن سنى سورم *ben seni severim*, io amo te, sì amo te, e non gli altri.

Il Preterito dell' Infinito quando è posto cogli Affissi di possessione, e colla Preposizione ايله *ile*, *ila*, *yla*, si pronunzia colla penultima breve بن سنى كورديكم ايله طاندم *ben seni görđüğüm ile tanydym*. Lo stesso però non dee dirsi del Participio passato in ديكم *diğim*, *düğüm*, ديغم *dyghym*, o *dughum*, ancorche nella voce non sia affatto differente dal Preterito dell' Infinito.

Quando le voci Arabe terminano in consonante raddoppiata, e si accoppiano col verbo ايتمك *etmek*, allora per rilevarle si ascrive nella pronunzia una di quelle consonanti alla prima sillaba del Verbo ايتمك *etmek*, come ظنّ ايتدم *zan-netdim*, mi son immaginato; ردّ ايتدم *red-detdim*, ho reso. Così ancora quando succede all' Infinito, o ai Nomi terminati in ق, o ك una parola, che cominci per vocale, si cambia per miglior suono il ق in *gh*, e il ك in *j*, come *sevmèj istèrim*, *aċmàgh istèrim*, *kajygh iċiün*, *kürèj iċiün*; eccetto però le monosillabe.

DIA-

DIALOGHI

familiari in Turco, e in Italiano composti dall' Autore per uso degli studenti della Lingua Turca.

اَوّلکی مکالمه	*Evvelki mükaleme*	DIALOGO I.
قری ایله قوجه	*kary ila koğià*	Tra il marito,
اراسنده در	*arasyndadyr.*	e la moglie.
بو کون اوه کمسه	*bu ğün evè kimse*	Oggi è venuto nes-
کلوب بنی ارادیمی	*ğelip beni arady-*	suno in casa per
	my ?	cercarmi ?
بلی سنی دایمك	*bèli seni dajymyn-*	Si Signore, il
اوغلی ارادی	*oghlü arady.*	mio nipote vi ha
		cercato.
دخی بر غیری	*dahà bir ghàjry*	Non è venuto
کمسه کلمدیمی	*kimse gèlmedimi ?*	nessun altro ?
خیر بن غیری	*chair, ben ghàjry*	Non Sig., io non
کمسه کورمدم	*kimse ğörmedim.*	ho veduto altro.
طوغروسنی	*doghrusunü söj-*	Volete, che vi dica
سویلیهیمی ادملر	*lejimmi ? adamlàr*	la verità? Gli uomini
شمدی باشقه	*şindi başkà olmuş-*	presentemente si
اولمشلر سوز	*lar: söz*	sono scambiati: pro-

Nnnn

met-

ویریورلر و	*verijorlar, ve sözle-*	mettono, e non man-
سوزلرندە دورمیورلر	*rindè dùrmajorlar.*	tengono la parola.
نیچون نه اولدی	*ničiün, ne oldù*	E perchè, cosa
سکا	*san-a?*	vi è accaduto?
بوگون قرنداشم	*bu ğiün kardašym*	Oggi voleva ve-
بورایه کلوب بکا اقچه	*bùraja ğelip ban-à*	nire qui il mio fra-
کتورەجك ایدی	*ahcè ğetireğèğ idi.*	tello per portarmi
		del denaro.
سکا بر شی	*san-à bir šej*	Volete, che io vi
سویلیمی	*sojlejimmi?*	dica qualche cosa?
اما کوجکه	*amma ğüğiun-è*	ma che non vi dis-
کلمسون	*ğèlmesin.*	piaccia.
سویله	*söjlè.*	Ditela pure.
سنك قرنداشکده	*senin-kardašyn-dà*	Il vostro fratello
ایش یوق	*iš jok.*	non val niente.
نیچون	*ničiün?*	E perchè?
یا بزه اوته کون	*ja bizè öte ğiün*	Come! Vi siete
ایتدیکی رنکی	*etdiği renği unut-*	dimenticato del
اونتدکمی	*dùn-mu?*	giuoco, che ci ha
		fatto l'altro giorno?
اولطیفه ایدی	*o latifè idi.*	Quello era una burla.

Come

هيچ اويله لطيفه اولورمى از قالدى چوجغك كوزينى چقاره يازدى	*hič öjlè latifè olùrmu? az kaldỳ čioğiughùn- gö- zünü čykarà jazdy.*	Come! si burla mai in quella maniera? Poco ha mancato, che non avesse cavato l' occhio al figliuolo.
بن چوق قرى كوردم امّا سنك كبى بر قورقاق قرى كورمدم	*ben čiok karỳ görđüm, amma se- nin- ğibi bir korkàk karỳ görmedim.*	Io ho veduto molte donne, ma non ne ho veduto nessuna timida come voi.
آفرين سن قرنداشكه صاحبتلك ايله بقايم سوكك نره يه وارهجق	*āferim! sen kar- dašyn-à sahabetlik ejlè, bakajỳm so- n-ùn- nèreje vara- ğiak.*	Bravo! Prendete voi le parti del vostro fratello, e vedrò dove anderà a finire il vostro affare.
بن قرنداشمه صاحبتلك ايتمم لكن طوغروسنى سويلرم	*ben kardašymà sahabetlik etmèm, làkin doghrusunù söjlèrim.*	Io non prendo le parti del mio fratello, ma dico quel che è vero.
اكر هپيسى سنك	*eğer hèpisi senin-*	Se tutti dicessero

la

كبى طوغرو سويليجك اولسه ايشمز تمام اولور ايدى	*ĝibi doghrù söjleje-* *ĝèĝ olsa,* *išimiz tamàm olur* *udu.*	la verità come voi, staressimo freschi.
نيجه بكنمدكمى	*niĝe, begènme-* *din-mi? (a)*	Come! non vi piace.
باق قوجه سكا برشى سويليم بزه صاچى اوزون عقلى قصه ديرلر لكن بلمم سزكمى عقلكز قصه يوخسه بزمى	*bak koĝià san-à* *bir šej söjlejim: bizè* *sacỳ uzùn, àkly* *kyssà derler, lakin* *bilmèm sizìn-mi àk-* *lyn-yz kyssà, jòksa* *bizìmmi?*	Sentite, marito mio; una cosa vi voglio dire. Si di- ce, che noi abbiamo capelli abbondanti, e cervello scarso; non so, se siamo noi, che abbiamo il cer- vello scarso, oppure voi altri uomini.
اللهى سورسك قويور بنى راحت زيرا ايشم چوق	*Allahỳ sevèrsen* *kòjver benì rahàt,* *zira išim ĉiok.*	Lasciatemi in pace per l' amor di Dio, perchè ho molti affari: E be-

(*a*) Il Pret. perf. determ. dell'Indic. alle volte si usa per Presente.

ای شو دیدیکك کوپه‌لری نه زمان صاتون الهجقسی	*ej šu dediǧin-küpeleri nè zaman satyn alaǧiaksyn ?*	E bene, ditemi quando volete comprare gli orecchini che mi avete promesso.
سکا طوغروسی سویلیمی سزك عقلکز فکریکز همان بویله شیلرده برز صبر ایتسك اولمازمی	*san-à doghrusu-nù söjleimmi ? sizin-aklyn-yz filkri-n-iz hèmen böjlè šej-lerdè. biraz sabr et-sen- olmàzmy ?*	Volete che vi dica la verità ? voi altre donne non pensate che a simili cose. Non potete avere un poco di pazienza ?
نه اصل صبر ایده‌یم الك قریسنه باقسنه انلر نیجه ایسه بنده اویله اولمالوایم	*nasyl sabr edejim; elin-karysynà baksàna;onlar niǯe ise, bènde öjlè olmaly im.*	Come volete che io abbia pazienza; guardate alle donne altrui; io non devo essere diversa da quelle.
یا الك قریسی قویویه دوشمك استرسه سنده	*ja elin- karysy kujujà düšmèlk istèrse, sènde*	E se le donne altrui volessero precipitarsi in un poz-

zo

قــويــويــه	*kujujà*	zo, vi precipitare-
دوشـرميسن	*düšèrmisin?*	ste ancora voi?
بن قويو مويو (*a*)	*ben kujù mujù*	Io non intendo
بلمم كوپه‌لرى	*bilmèm : küpelerì*	queste parole: vo-
سندن استرم	*sendèn istèrim.*	glio gli orecchini da
		voi.
اولقدر اوكـه‌لنمه	*òlkadar orkelènme*	Non vi riscaldate
البتده يارن كيجه	*èlbetde jàryn ģeģe*	tanto: domani sera
كوپه‌لرده كلور	*küpelèrde ģelir*	senz' altro verran-
بورايه	*bùraja.*	no quì anche gli
		orecchini.
اه اويله سويله	*ah öjlè söjle.*	E bene parlate
اوشته شمدى	*ištè šindi*	così. Ecco che voi
سندن ايو ادم يوق	*sendèn ejì adam jok*	siete il miglior uo-
دنياده	*dünjada.*	mo del mondo.
البتده طبيعتجه	*èlbetde tabi-atģe*	Sicuro! quando
كيدنجه ايو ايز	*ģidinge ejì iz.*	andiamo a seconda
		dei vostri desiderj,
		allora non siamo
		più cattivi.

(*a*) مويو *mujù* non significa niente, ma si aggiunge alla voce قويو *kujù* come un ripieno per darle dell'energia, e grazia.

ایکنجی مکالمه	*Ikingi müllaleme*	**DIALOGO II.**
بابا ایله اوغل	*babà ila òghul*	Tra il padre,
ارا سنده در	*arasyndadyr.*	e il figlio.
ای اوغل اوشته بن	*ej òghul, istè ben*	Ecco che io son
اختیارلندم بقایم	*ichtijarlandym, ba-*	giunto alla mia vec-
سن نه یپاجقسن	*kajym sen ne ja-*	chiaja, o figlio, di-
	pağyaksyn?	temi che io sappia,
		cosa pensate di fare?
بن سنك سوزندن	*ben senin-söziinden*	Io farò tutto quel
چقمم سن بنم	*çykmàm: sen benim*	che voi mi dite: voi
بابامسن و بن	*babàmsyn, ve ben*	siete il mio padre,
سکا اطاعت ایتملو	*san-à yta-at etmeli*	ed io devo ubbidir-
ایم	*im.*	vi.
باق اوغل اکر	*bak òghul, eğer*	Vedete figlio, se
سن دنیاده راحت	*sen dünjadà rahàt*	nel mondo volete
کچمك استرسك	*gecinmèk istèrsen-*	fare una vita tran-
بنم نصیحتلریمی	*benim nasyhatlary-*	quilla, dovete se-
بر ایوجه طوتملو	*my bir ejigè tut-*	guire appuntino li
سن	*maly syn.*	miei consigli.
بنمده اویله	*benimde öjlè et-*	Così penso di fa-
		re

ایهکدر مرادم	*mèldir muradym :*	re anche io :
برخوردار اول	*berchordàr ol o-*	Siate benedètto ,
اوغل الله سنك	*ghul ; Allàh senin-*	e il Signore faccia
هر ایشکی	*her išin-i*	sortire un buon fi-
راست کتورسن	*rast ġetirsin .*	ne a tutti i vostri
		affari .

الله سکاده چوق	*Allàh san-àda ćiok*	E conceda parimen-
عمر ویرسونکه	*umr versinlli*	te a voi lunga vita ,
سنده بنی	*sènde beni*	affinchè voi ancora
استدیکك کبی	*istediġin- ġibi*	vedendo in me re-
کوروب حظ ایدهسی	*ġörüp haz-zedèsin.*	cato a effetto il vo-
		stro desiderio,vi em-
		piate d' allegrezza .

باق اوغل هر شی	*bak òghul hèr šej*	Vedete figlio , ogni
اللهه باغلودر	*Allahà baghlydyr :*	cosa dipende da Dio;
سن اللهی سوو	*sen Allahy sev , ve*	voi amate Iddio , e
الله قورقوسنی	*Allàh kòrkusunu*	non allontanate dal
یورکدن بوش	*jureġin-dèn boš*	vostro cuore il suo
براقمه و هر ایشك	*bràkma;ve her išin-*	timore; e tutti i vo-
اللهك کرمیله	*Allahyn- kerem i ile*	stri affari avranno

buon

راست كلهجكدر	*rast ǧeleǧeḱdir .*	buon esito coll'aju-
		to di Dio.
اويلهدر زيرا بنده	*öjlèdir , zìra bènde*	Così è, perchè io
بو ديديككى بر	*bu dediǧin-ì bir*	stesso varie volte
قاچ كرّه تجربه	*kač ḱerrè teǧribè*	l' ho sperimentato.
ايتمشم	*etmiš im .*	
انجق سكا بر	*àngiak san-à bir*	Però ho qual che
سوز سويليهجكيم	*söz söjleje ǧeǧim*	cosa ancora da dir-
وار دخى	*var dahà :*	vi : tenetevi forte
قاطوليكلكنده قوى	*katoliḱliǧindè kavì*	nella Religione Cat-
دور الك سوزينه	*dur : elin- süzünè*	tolica : non date
قولاق ويرمه و	*kulàk vèrme ; ve*	orecchio alle parole
پاپاسلريمز بو	*papaslarymỳz bu*	del terzo, e del quar-
خصوصده سكا	*chùsusda san-à*	to; e mettete in ese-
هرنه اوكرتديلر ايسه	*herne öǧretdilèr ise*	cuzione tutto ciò,
اجرا ايله زيرا	*iǧrā ejlè ; zìra*	che vi avran inse-
پاپاسلر بابا	*papaslàr babà*	gnato i nostri Sacer-
يرندهدر و	*jerindèdir , ve*	doti su questo par-
بابا اوغلنه	*babà oghlunà*	ticolare ; perchè i
كملك استمز	*ḱemliḱ istemez .*	Sacerdoti stanno in
		luogo di padre; e un

		padre non vuol ma-
		le al suo figlio.
بلی بنده اویله	*bèli bènde öjlè*	Sì Signore, anch'
بلورم و اول سببدن	*bilirim, ve ol sebeb-*	io sono di questo
پاپاسلره	*dèn papaslarà*	sentimento, e per-
اعتبارم چوق	*i*tibărym ćiok.*	ciò fo molta stima
		dei Sacerdoti.
باق بزم قاطولك	*bak bizim katolik*	Ditemi avete ve-
پاپاسلرندن هیچ	*papaslaryndàn hić*	duto mai alcun no-
بر پاپاس کوردیکك	*bir papàs ǵördüǵün-*	stro Sacerdote Cat-
وارمیدرکه کناه	*varmydyrlü ǵünàh*	tolico, che abbia ap-
ایشلیانه و کملك	*iślejenè ve kemlik*	provato il male, ed
ایدنه افرین دیسون	*edenè ăferim desin?*	esaltato il peccato?
خیر بنم اویله	*chair benim öjle*	Non Signore, io
شی کوردیکم	*śej ǵördüǵüm*	non ho veduto, nè
و اشتدیکم یوق .	*ve iśitdiǵim jok.*	ho sentito una cosa
		simile.
ای چونکه اویله	*ej ćiünlü öjlè*	E bene giacchè è
ایسه بل امدی	*ise bil imdi pa-*	così, sappiate dun-
پاپاس نه اولدیغنی	*pàs ne oldughunù;*	que cosa voglia dire
		Sacer-

وانلرك سوزندن
دیشاری چقمه
و کوتو ادملر ایله
کورشمه زیرا انلر
انسانی کناهه
چکیجه راحت
دکللر باق سنك
اتالرك ادلو سانلو
ادملر ایدیلر هیچ
لایق و سزامیدر
ال انلری مدح
ایتسون و سنی
ذمّ ایتسون

*ve onlaryǹ- sözün-
dèn dyśaryǹ ćỳkma,
ve kötü adamlàr yla
ǧöriśme, zìra onlàr
insanỳ ǧünahà
ćèkmejinǧe rahàt
deǧiller. bak seniǹ-
atalaryǹ- adly sanly
adamlàr ydylar; hić
lājyk u sezàmydyr
el onlarỳ medh
etsin ve senì
zem-m etsin.*

Sacerdote; e fate tutto ciò ch'essi vi dicono, e non trattate coi cattivi, perchè essi fin'a tanto che non tirano l'uomo al peccato non sono tranquilli. Sappiate, che i vostri Antenati erano persone di gran fama, e riputazione; Onde ditemi, se è ben fatto, che gli uomini lodino quelli e biasimino voi?

بلی اویله در
انجق اولوب
اولانجسی بودکل
سکا سوز وار دخی
سویلیجك

*bèli ojlèdir.
ànǧiak olup
olanǧiasỳ bu deǧil,
san-à söz var dahà
söjlejeǧek.*

Sì Signore, così è.
Però non è questo il tutto; vi è ancora da dirvi qualche cosa.

Di-

سويله اغا بابا	*söjlè aghà baba.*	Ditela pure Sig. Padre.
شمديكى ادملرك	*śindilki adamlaryn-*	Non date il vo-
چوغى كبى يوركى	*ćioghù ǵibi jure-*	stro cuore ai beni,
اقچه‌يه و ماله	*ǵin-i ahćejè ve malà*	e alle richezze come
ويرمه زيرا زنكين	*vèrme, zira zenǵin*	lo fanno molti nei
و مالدار اولمق	*ve maldàr olmak*	nostri tempi; poi-
بنم عندمده	*benim yndimdè*	chè il divenir ricco
هنر دكل انجق	*hünèr deǵil; ànǵiak*	e dovizioso secondo
سن علم تحصيل	*sen ylm (a) tahsil*	il mio parere non è
ايتمسنه چالش كه	*ètmesine ćialyś ki*	virtù: ma affatica-
بارى دنياده ايشه	*bàre dünjadà iśè*	tevi ad acquistare
يرايه‌سن بن چوق	*jarajàsyn. ben ciok*	le scienze, affinchè
زنكين ادملر	*zenǵin adamlàr*	possiate almeno es-
كوردمكه ماللرينه	*ǵördümlki mallary-*	sere utile a qualche
كوندكلرندن	*nà ǵüvendiklerin-*	cosa in questo mon-
فقرا اولديلر	*dèn fukarè oldylàr,*	do. Io ho veduto
و حالا اودن اوه	*ve hàla evdèn eve*	molti ricchi, i quali
كيدوب اتمك	*ǵidip ekmek*	per esser affidati al-

le

(*a*). Alle volte il Plurale si mette in Singolare, massime quando si parla in astratto, o genericamente.

دلنیورلر	*dilenijorlar.*	le loro ricchezze sono divenuti poveri, e tuttavia vanno accattando il pane da porta in porta.
اوچنجی مکالمه	*üciüngiü mükâleme*	DIALOGO III.
شاکرد ایله خواجه اراسنده‌در	*šagird ile chògia arasyndadyr.*	tra lo Scolaro, e il Maestro.
ای خواجه افندی اوشته سز بزه صرفدن (b) نحودن معانیدن منطقدن ادابدن (c) حکمتدن	*ej chògia efendi istè siz bizè (d) sarfdàn nahvdàn, me-anidèn, mantykdàn, adabdàn, hikmetdèn,*	E bene Sig. Maestro ecco che mi avete insegnato la Gramatica, la Rettorica, la Logica, la

[b] صرفا è il Trattato delle Conjugazioni, e نحو quello della Sintassi, onde صرف ونحو vuol dire Gramatica.

[c] اداب è il Trattato delle Argumentazioni, e s'insegna dopo il منطق.

[d] Nella lingua Turca quando si esprime in plurale la persona, che parla, è segno di sommissione; e quando si dà il plurale alla persona, con cui si parla, è segno di rispetto.

هندسه‌دن جبر	*hendesedèn, ǧebri*	la Fisica, la Geo-
مقابله‌دن درس	*mukabeledèn ders*	metria, e l'Alge-
ویردیکز شمدی	*verdin-iz, šindi*	bra, non potreste
براز کرهٔ سواریدنده	*biraz kürèi süvari-*	adesso insegnarmi
درس ویرسکز	*dènde ders verse-*	anche un poco la
اولمازمی	*n-iz, olmàzmy ?*	Sfera Armillare ?
اولور لکن کره‌کز	*olùr, lakin küren-iz*	Sì posso; ma
وارمی	*vàrmy ?*	avete la Sfera ?
واردر	*vàrdyr.*	L'ho.
کتور بقایم	*ǧetir bakajym.*	Portatela, che la veda.
اوشته	*ištè.*	Eccola.
کرهٔ سواریده اون	*kürèi süvaridè on*	La Sfera ha dieci
دایره واردر التیسی	*dāirè vardyr altysy*	Circoli, sei grandi,
بیوك و دوردی	*böjük, ve dördü*	e quattro piccoli;
کچوك و ادلرینه	*küčük, ve adlarynà*	e si chiamano
دایرهٔ افق و	*dāirèi ufuk, ve*	l'Orizzonte; il Me-
دایرهٔ نصف النهار	*dāirèi nysfyn-nehār,*	ridiano; l' Equato-
و دایرهٔ معدله	*ve dāirèi muaddilè,*	re; il Zodiaco; il
و منطقه	*ve mintakatül-*	Tropico di Cancro;
البروج و مدار	*burùǧ, ve medāri*	il Tropico di Capri-

cor-

سرطان و مدار جدی و دایرهٔ روز یلدا و شب یلدا و دایرهٔ نوروز و مهرجان و مدار قطب البروج شمالی و مدار قطب البروج جنوبی دیرلر

seratān, ve medāri ǧedā, ve dāirèi ruzi jeldā ve šebi jeldā, ve dāirèi nevrùzumihriǧiān, ve medārü kuthyl-burùǧi šimali, ve medārü kuthyl-burùǧi ǵenubi derler.

corno; il Coluro dei Solstizj; il Coluro degli Equinozj; il Circolo Polare Artico, e il Circolo Polare Antartico.

ای بو دایرهلرك اورته سنده اولان کره نه اولهجق

ej bu dāirelerin- ortasyndà olan kürè ne olaǧyak?

E il Globo, che sta in mezzo a questi Circoli, cosa significa?

اول کره کرهٔ زمینه تقلیددر و اکا اول سببدن کرهٔ ارض و ما دیرلر

ol kürè kürèi zeminè takliddir, ve on-à ol sebebdèn kürèi arz u ma derler.

Quel Globo rappresenta la Terra, e perciò vien detto Globo terracqueo.

ای اول کرهنك اورتهسندن کچن تله نه دیرلر

ej ol kürenin- ortasyndàn ǵeċèn telè ne derler.

E quel fil di ferro, che passa da questo Globo, come si chiama?

Si

اكا محور عالم	*on-à mihvèri alèm*	Si chiama Asse
ديرلر و اول محورك	*derler, ve ol mihverin-*	del Mondo, e nelle
بر باشى قطب	*bir basy kùtbu*	sue estremità sono
شماليده و اولبر	*simalidè, ve ol bir*	i due Poli, cioè il
باشى قطب	*basy kùtbu*	Polo Artico, e il
جنوبيده در	*genubidèdir.*	Polo Antartico.
اى افندى شمديلك	*ej efendì sindililk*	E bene Sig. Mae-
بو قدر يتشور	*bu kadar jetisir,*	stro basta tanto per
قصوريني يارنه	*kusurunù jarynà*	adesso, il rimanen-
براقلم	*brakalym.*	te lasciamolo per
		domani.

دوردنجى مكالما	*dördüngiù mü-llaleme*	DIALOGO IV.
سيّاح ايله سيّاح	*sejjàh ile sejjàh*	tra due Viag-
اراسنده در	*arasyndadyr.*	giatori.
نره دن كليورسن	*nereden gelijorsun?*	Da dove venite?
ادرنه دن	*Edirneden-.*	Da Adrianopoli.
نزمان كلدك	*nèzaman geldin-?*	Quando siete arri-
		vato?
دون	*dün.*	Jeri.

E be-

اى چوق ولايت سير	ej čiok vilajèt sejr	E bene avete vedu-
ايتدكمى	etdìn-mi?	to molti paesi?
هيچ صورمه روم	hič sòrma. Rum	Immaginatevi. He
ايليده [a] كليبولى يى	elide ... ğeliboluju,	veduto nella Tur-
سلانيكى اتينه يى	Selanikì, Atìneji,	chia Europea le Cit-
اينه بختى يى	Inebachtìji,	tà di Gallipoli, Sa-
نارده يى اولونيه يى	Nàrdajy, Ulùnjajy,	loniceo, Atene,
دراجى فليبه يى	Diràğy, Filìbeji,	Lepanto, Larta,
صوفيه يى نيشى	Sòfiajy, Nìši,	Valona, Durazzo,
اوزى يى و بندرى	Ozujù, ve Benderì	Filippopoli, Sofia,
كوردم	ğördüm.	Nissa, Oczakow,
		e Bender.
ماجاره ده	Mağiaràda	Siete stato anche
واردكمى	vardỳn-my.	nell'Ungheria?
واردم	vardỳm.	Sì Signore.
اى ماجارك	ej mağiaryn-	E in quai luoghi d'

Pppp Un-

[a] روم ايلى Rūm eli vuol dire Paese dei Romani; e si dà questa denominazione alle terre, che il Gran Signore possiede in Europa, forse perchè le medesime altre volte erano sottoposte all' Impero di Costantinopoli, o sia di nuova Roma.

نرەسنه واردك	*Nerèsine vardyn-?*	Ungheria siete stato?
بلغرادە بودينه واراديـنه و طمشوارە واردم	*Beligradà, Bùdine, Varadinè, ve Temišvarà vardym*	Sono stato in Belgrado, in Buda, in Varadino, e in Temeswar.
بانالوقەيەدە وارسيدك ايو ايدر ايدك	*Banalùkajada varsàidyn- eji eder idin-.*	Se foste andato anche a Banialuca avreste fatto bene.
بانالوقەدە ايشم نه بانالوقه بوسنه طپراغيدر	*Banalùkada išim ne: Banalùka Bosna topraghydyr.*	Cosa volete, che io vada a fare in Banialuca, se sta in Bosnia.
اى دخى غيرى يرە كتديكك وارمى	*ej dahà ghajry jerè ǵitdiǵin- varmy?*	E bene, siete stato in qualche altra parte ancora?
بورەدن بوغاز حصارلرينه واردم و بوغاز حصارلرندن لميەيه و	*Bùradan boghaz hisarlarynà vardym, ve boghaz hisarlaryndàn Limjaja, ve*	Da quì sono andato ai Dardanelli, e dai Dardanelli sono passato a Lemnos; da Lemnos a Metelli-

لیمیه‌دن مدللیه	*Limjadan, Midillijè,*	tellino; da Metel-
و مدللیدن	*ve Midillidèn*	lino a Negroponte;
اغریبوزه و	*Eghriboza, ve*	da Negroponte a
اغریبوزدن	*Eghribozdan*	Nascia; da Nascia
نقشه‌یه و	*Nàkśaja, ve*	a Milo; da Milo a
نقشه‌دن	*Nàkśadan*	Candia; da Candia
دکرمنلکه و	*Deǧirmenliǧè, ve*	a Rodi; da Rodi
دکرمنلکدن	*Deǧirmenlikdèn*	a Cipro; da Cipro
کریته و کریتدن	*ǧiritè, ve ǧiritdèn*	alla Morea, dalla
رودسه و رودسدن	*Rodosà, ve Rodosdàn*	Morea a Corfù;
قبریسه و	*Kybrysa, ve*	da Corfù alla Sici-
قبریسدن	*Kybrysdan*	lia; dalla Sicilia a
موره‌یه و	*Mòraja, ve*	Malta; da Malta a
موره‌دن قورفویه	*Mòradan Kòrfoja,*	Corsica; da Corsi-
و قورفودن	*ve Kòrfodan*	ca alla Sardegna;
چچلیایه و	*čičilijaja ve*	dalla Sardegna a
چچلیادن مالطه‌یه	*čičilijadan Màltaja,*	Minorca; da Mi-
و مالطه‌دن	*ve Màltadan*	norca a Majorica,
قورسقایه و	*Korsikaja, ve*	e da Majorica a
قورسقادن ساردنیایه	*Korsikadan Sardin-*	Ivica.
و ساردنیادن	*jaja, ve Sardinjadan*	

Co-

مینورقه‌یه و	*Minòrkaja , ve*	
مینورقه‌دن	*Minòrkadan*	
مایورقه‌یه و	*Majòrkaja , ve*	
مایورقه‌دن	*Majòrkadan*	
ایویقه‌یه کچدم	*Ivikaja ğeċdim ?*	
کریتده و موره‌ده	*ğiritdè,ve Mòrada,*	Cosa avete veduto
و چچلیاده نه	*ve ċiċiljada ne*	in Candia , nella
کوردك	*ğördün-?*	Morea , e nella Si-
		cilia ?
کریتده قندیه‌یی	*ğiritdè kàndijajy ,*	Ho veduto in Can-
و موره‌ده	*ve Mòrada*	dia la Città di Can-
انابولی‌یی و	*Anàboluju , ve*	dia ; nella Morea
چچلیاده مسنه‌یی	*ċiċiljada Misinaji*	la Città di Napoli ;
کوردم	*ğördüm .*	e nella Sicilia la
		Città di Messina .
اسپانیایه‌ده	*Ispanijajàda*	Siete stato anche in
واردکمی	*vardyn-my ?*	Ispagna ?
بلی اورایه‌ده	*Beli oràjada*	Sì Signore sono sta-
واردم	*vardym .*	to anche là .
ای اسپانیا	*Ej Ispànija*	E'grande la Spa-
بیوکمی	*böjüklimü ?*	gna ?

Sì ,

بلی بیوکدر	*bèli böjüklidür*	Si, è grande.
سن اسپانیانك	*sen Ispànijanyn-*	Voi siete passato per
بتون شهرلرینه	*bütün šehirlerinè*	tutte le Città di
اوغرادکمی	*oghradyn-my ?*	Spagna ?
خیر بن انجق	*chajr ben àngiak*	Non Signore, io
غرانادهیه	*Granàdaja,*	non son passato,
مالاغهیه	*Malàghaja,*	che per Granada,
موچیایه سیویلایه	*Mùrčiaja, Sivìlaja,*	Malaga, Murcia,
مادریده جیرونایه	*Madridè, ğirùnaja,*	Siviglia, Madrid,
بلباوه سانتلانایه	*Bilbavà, Santèlanaja,*	Girona, Bilbao,
اویهدهیه قورونایه	*Ovjèdeje, Kurùnaja,*	Santillana, Oviedo,
استورغهیه	*Astùrghaja,*	Corogna, Astorga,
داروقهیه	*Darùkaja*	e Tarraga; e da
اوغرادم و	*oghradym; ve*	Tarraga son andato
وداروقهدن	*Darùkadan*	a Navarra.
ناوارایه کتدم	*Navàraja ğitdim.*	
بنم بر دوستم	*benim bir dostùm*	Un mio amico, che
پورتوقاله وارمش	*Portukalà varmyš;*	è stato in Portogal-
دییورکه لزبونا	*dèjorlli Lizbòna,*	lo dice, che tanto
طومردن نه قدر	*Tomardàn nekadar*	è lontana Lisbona
اوزاق ایسه	*uzàgh ysa*	da Tomar, quanto

è lon-

طومار دخی	*Tomàr dachi*	è lontano Tomar da
ويزاودن اولقدر	*Vizavdàn olkadar*	Viseu. Voi cosa ne
اوزاقدرسن نه	*uzakdyr. Sen nè*	dite?
ديرسن	*dersin?*	
بنم پورتوقاله	*benim Portukalà*	Io non sono stato
كتديكم يوق انجق	*gitdigim jok,*	in Portogallo, però
استرسك	*angiak istersen-*	se volete, vi parle-
سكا فرانچهيى	*san-a Franciajy*	rò della Francia.
سويليم	*söjlejim.*	
سويله	*söjle.*	Parlate.
فرانچهده شهرلر	*Frànciada šehirler*	Francia ha molte
و مملكتلر	*ve memleketlèr*	Città, e Provincie,
چوق لكن اك	*ciok, lakin en-*	ma le Città le più
معتبرى ناربونه	*mü-teberi Narbòna*	ragguardevoli sono
مونپليه تولون	*Monpelijè, Tolòn,*	Narbona, Montpel-
مارسيليه	*Marsilija,*	lier, Tolone, Mar-
قلرمونته ليون	*Klermùnta, Lijòn,*	siglia, Clermont,
پاريس قسقونا	*Paris; Kaskòna,*	Lione, e Parigi; e le
انقوما لورنا	*Ankùma, Lorrèna,*	Provincie: la Gua-
پواتو بورقونيا	*Puètu, Burkònija,*	scogna, l'Angomese,
شامپانيا	*šampànija,*	la Lorena, il Poitù, la

Bor-

پيقارديا	*Pikàrdija*,	Borgogna, la Sciam-
نورمانديا و	*Normàndija*, *ve*	pàgna, la Picardia,
بريتانيادر	*Britànijadyr*.	la Normandia, e la
		Brettagna.
يا سويچرى	*ja Sivìčeri*	E il Paese degli
ديدكلرى ولايت	*dedil̀leri vilajet*	Svizzeri che sorte
نه اصل ولايتدر	*nasyl vilajetdir?*	di Paese è?
سويچرى ديدكلرى	*Sivìčeri dedil̀leri*	Il Paese degli Sviz-
ولايت بر قاچ	*vilajèt bir kač*	zeri è un gran pae-
جمهوردن عبارت	*ǧiumhurdan ibaret*	se situato vicino all'
اتاليه‌يه يقين بر	*Itàlijaja jakỳn bir*	Italia, e contiene
بيوجك ولايتدر	*böjüǧeli vilajetdir*.	varie Repubbliche.
اكر المدن كلسه	*eǧer elimdèn ǧelsè*	Se potessi andare
اتاليه‌يه واروب	*Itàlijaja varỳp*	in Italia a vedere le
ميلانويى	*Milànoju*,	Città di Milano,
مانتوايى	*Màntovajy*,	Mantova, Genova,
جنوايى	*ǧènovajy*,	Fiorenza, Roma,
فيورنچه‌يى	*Fijorènčiajy*,	Napoli, Tortona,
رومايى (a)	*Ròmajy*,	e Venezia.

Io

(a) Roma si chiama anche قزل الما *Kyzỳl elma* per antonomasia dal Pomo della Basilica di S. Pietro.

نابولی‌یی تورتونایی	*Nàboliji, Tortònajy,*	
و وندیکی سیر	*ve Vènediǧi sejr*	
ایدر ایدم	*eder idim .*	
بن اتالیدنك هر	*ben Itàlijanyn her*	Io non ho cammi-
طرفنی کزمدم	*tàrafyny ǧèzmedim*	nato tutte le parti
لکن طوسقانادە	*laḱin Toskànada*	d'Italia, però sono
چوق اوتردم	*čiok oturdum .*	stato molto tempo
		in Toscana .
بنم بر قرنداشم	*benim bir kardašym*	Io avevo un fratel-
وارایدیکه بچده	*varydy ḱi Becdè*	lo, il quale era stato
چوق اوترمش ایدی	*čiok oturmuš idu ,*	molto tempo in
و دیر ایدیکه	*ve dèr idiḱi*	Vienna, e diceva,
نمچەدە التی بیوك	*Nèmčede alty böjüḱ*	che in Germania vi
مملکت وار درکه	*memleḱèt var dyrḱi*	sono sei gran paesi
ادلرینه طرول	*adlarynà Tirol ,*	chiamati Tirolo,
قرنتیا استریا	*Karintija , Ìstrija ,*	Carintia, Istria,
موراویا چه و	*Moràvija , čeh , ve*	Moravia, Boemia,
سقصونیا دیرلر	*Saksònija derler .*	e Sassonia. E vero?
کرچکمیدر	*ǧerčèḱmidir .*	
بلی کرچکدر	*beli ǧerčèkdir ,*	Sì Signore, è vero,
لکن استریانك	*laḱin Ìstrijanyn-*	però la maggior par-

te

چوغی وندیکه	*ċioghù venèdiğe*	te della Istria appar-
تابعدر	*tabiʿdir.*	tiene ai Veneziani.
فلمنك نه اصل	*Filemènlk nasyl*	L'Olanda che sor-
ولایتدر	*vilajetdir ?*	te di paese è ?
فلمنك بر ایو	*Filemènlk bir eji*	L' Olanda è un
ولایتدر	*vilajetdir.*	buon paese.
مصردام ایله	*Mysyrdàm yla*	Le Città di Amster-
روتردام	*Ròterdam*	dam, e di Roter-
فلمنکده میدر	*Filemenlkdèmidir ?*	dam dove sono, in
		Olanda ?
بلی فلمنکده در	*beli Filemenkdèdir.*	Sì Signore, esse so-
		no in Olanda.
ای برابان دیدکلری	*ej Brabàn dedikleri*	E il paese detto il
یر نه اصل یردر	*jer nasyl jerdir ?*	Brabante che sor-
		te di paese è ?
برابان فلمنکه	*Brabàn Filemenğè*	Il Brabante è una
یقین بر ولایتدر	*jakyn bir vilajetdir.*	Provincia nelle vi-
		cinanze d'Olanda.
بنم بابام	*benim babàm*	Il mio Padre era
انکلترهیه کتمش	*Ingiltèraja ğitmiš*	stato in Inghilterra,
ایدی ولوندرهیی	*idi, ve Lòndrajy,*	e lodava molto le

Cit-

وغلوچستری چوق	*ve Ghluċesteri ċiok*	Città di Londra ,
مدح ایدرز ایدی	*medh edèr idi :*	e di Glocester .
انكلتره بیوك	*Inġiltèra böjük*	L'Inghilterra è un
مملكتدر سن	*memleketdir sen*	gran paese . Se voi
اسقوچیهیه واروب	*yskòċijaja varyp*	andaste in Iscozia ,
ادنبورغی	*Edinburghù*	e vedeste le Città di
دونكلدی كورسك	*Donkeldi ġörsèn-*	Edimburgo , e di
شاشردك	*śaśàr ydyn- .*	Dunkeld , rimarre-
		ste attonito .
سن انكلترهیه	*sen Inġiltèraja*	Quando voi siete
كتدك ایسه	*ġitdin- ise*	andato in Inghilter-
دانمارقهیه	*Danimarkaja*	ra , siete passato da
اوغرادكمی	*oghradyn-my ?*	Danimarca ?
بلی اوغرادم	*beli oghradym ,*	Sì Signore sono
و برکنده و	*ve Bergendè , ve*	passato da Dani-
غوبرناجیوده	*Ghobernàġijoda*	marca , e mi son
اونر كون اوتردم	*onàr ġün oturdum.*	trattenuto dieci
		giorni in Bergen ,
		e dieci in Copenha-
		ghen .
سنك لهده	*senin- Lehède*	Siete stato voi an-
		che

کتدیکک وارمی	ģitdiğin- varmy ?	che in Polonia ?
بلی کتمشم	bèli ģitmiš im .	Sì Signore sono
		stato .
ای نه دیرسن قراقوی	ej ne dèrsin Krakòj,	E bene cosa ne dite,
قمنیچ رادوم	Kameniĉ , Ràdom ,	non sono belle Cit-
لوکا و کیوو	Lùka , ve kiòv	tà Cracovia , Ka-
کوزل شهرلر	ģüzel šehirlèr	minieck , Radom ,
دکلمی	değilmi?	Lucko , e Kiovia ?
کوزلدر لکن	ģüzeldir , lakin	Sono belle , però
قورلاندیانک	Kurlandijanyn-	sono più belle le
شهرلری دخی	šehirleri daha	Città della Curlan-
کوزلدر	ģüzeldir .	dia .
لهدن قریمه	Lehdèn Kyryma	Dalla Polonia si
قولای کچلورمی	Kolàj ģecilirmi ?	passa facilmente
		alla Crimea ?
کچلور	ģecilir .	Si passa .
بن قره دکزدن	ben Karà den-izden	Io temo dal Mar
قورقرم یوخسه	Korkàrym , jòksa	Negro , altrimenti
قریمه چوقدن	Kyrymà ćiokdàn .	sarei andato da
کتمشدم	ģitmiš idim .	molto tempo alla
		Crimea .

بنم قريمده	*benim Kyrymdà*	Però io non ho
ايشم يوق لكن اور	*išim jok làkin Or*	affari in Crimea ,
ايله ازاغى	*yla Azaghỳ*	con tutto ciò vorrei
كورمك استر ايدم	*gjormèǵ ister idim .*	vedere le Città di
		Precop , e di Azof.
هيچ سنك دالقاره	*hiċ senin- Dalkarà*	Voi siete stato
و حوسيهيه	*ve Hòsijaja*	mai in Dalecarlia ,
وارديغك	*vardyghyn-*	e in Gozia ?
وارمى	*varmy ?*	
بن هم دالقاره	*ben hem Dalkarà,*	Io sono stato , e
هم حوسيهيه	*hem Hòsijaja ,*	in Dalecarlia , e in
هم نوروجيهيه	*hem Norvèǵjaja ,*	Gozia , e in Nor-
و هم لاپونيايه	*ve hem Lapònijaja*	vegia , e in Lappo-
كتمشم	*ǵitmiš im .*	nia .
بركنى	*Bèrǵeni*	Vi piace la Città
بكندكمى	*beǵendin-mi ?*	di Bergen ?
هاى هاى	*haj haj .*	Anzi .
اى استحولمى	*ej Ystoholmù ?*	E la Città di Sto-
		kolm ?
استحولمه سوز	*Ystoholmà söz*	Per Stokolm non
اولماز زيرا اسوچك	*olmàz,zira Isveċin-*	c'è che dire ; per-
		chè

تختيدر	*tachtydyr.*	chè è la Capitale della Svezia.
الله علم سن مسقوه‌ده كتمشسن	*Allahü alèm sen Moskovàda gitmišsin?*	Credo, che voi siete stato anche in Russia?
بلى انجق خسته اولديغمدن هر يريني كزه‌مدم لكن ينه اويله ايكن نوغوروده قرغاپوليايه قزانه پتوزريايه ديوينانه و روستوه واردم	*beli, angiak chastà oldughundan her jerini gezèmedim, lakin jene öjle ilken Novghorodà, Karghapùlijaja, Kazanà, Petozòrijaja, Divìnaja, ve Rostovà vardym.*	Sì Signore, ma siccome ero ammalato, non ho potuto viaggiare da per tutto; ciò non ostante sono stato in Novogorod, in Kargapolia, in Casan, in Petozoria, in Dwina, e in Rostovia.
اى شمدى نره‌يه كيده‌جكسن	*ej šindi nereje gidegeksin?*	E adesso dove pensate di andare?
شمدى اناطولى‌يه كيده‌جكم (a)	*šindi Anàdoluja gidegegim.*	Adesso penso di andare nella Turchia

(a) اناطولى *Anàdolu* è voce corrotta dalla parola greca

		chia Asiatica .
بن اناطوليده	ben Anadoludă	Io ho viaggiato
چوق كزدم حتى	čiok ģezdim ; hàtta	molto nella Turchia
كورجستانا و	ģiürģistanà , ve	Asiatica ; anzi so-
عربستانه و	Ârabistanà , ve	no stato anche in
عجمستانه و	Âģemistanà , ve	Giorgia , nell' Ara-
سبيريايه و	Sibirijajà , ve	bia , in Persia , in
ماوراء النهره و	Maveràin-nehrè, ve	Siberia , nella Sog-
هنده و چينه و	Hindè , ve Cinè ve	diana , nelle Indie ,
قوكينكينه‌يه و	Kokinkinaja , ve	in China , in Co-
مغربه [b] دخى	Màghribe dachi	chinchina , e nell'
واردم	vardym .	Africa .
اى اويله ايسه سن	ej öjlè ise , sen	Dunque se è così
بو ولايتلرده	bu vilajetlerdè	voi dovete sapere
		tutte

ανατολι , che vuol dire Oriente ; e i Greci diedero questa denominazione a tutti i Paesi , che possedeva l' Impero Orientale in Asia : e i Turchi la ritengono per il medesimo fine .

[b] مغرب *Màghrib* in Arabo significa Occidente , e gli Arabi posero questo nome all' Africa per essere nella parte Occidentale dell' Arabia .

واقع اولان	*vaky* olan*	tutte le Città rag-
شهرلرك اك	*šehrlerin- en mü*-*	guardevoli, che so-
معتبرینی بلملوسن	*teberini bilmelisin.*	no in quei Paesi.
بلی بلورم	*beli bilirim.*	Sì Signore le so.
سویله امدی	*söjlè imdi*	Ditele dunque,
اشده‌یم	*išidèjim.*	che io le senta.
اناطولیده واقع	*Anadoludà vaky**	Le Città le più
اولان شهرلرك اك	*olan šehirlerin- en-*	ragguardevoli della
معتبری ازمیر	*mü*teberi Izmir,*	Turchia Asiatica
بروسه بولی	*Brùsa, Bòli,*	sono Smirne, Prusa,
کوتاهیه قسطمونی	*Kötàhija, Kastàmu-*	Bolli, Cutaige, Ca-
انکوری	*ni, Èngürü,*	stromena, Ancira,
قیصریه اقشهر	*Kàjserije, Akšehr,*	Cesarea, Acsehir,
اماسیه سیواس	*Amasija, Syvàs,*	Amasia, Sebaste,
اسکندرون	*Iskenderùn,*	Alessandretta, Ma-
ملطیه کلیس	*Malatja, Kilis,*	latia, Kelis, To-
توقات دیاربکر	*Tokat, Dijarbekir,*	kat, Diarbecker,
ارضروم طرابزون	*Erzürüm, Trabu-*	Erzerom, Trabi-
قارس حلب	*zùn, Kars, Halèp,*	sonda, Kars, Alep-
انطاکیه شام	*Entakijè, šam,*	po, Antiochia, Da-
قدس شریف	*Kudsušerif;*	masco, Gerusalem-

me

بغداد كورجستانده	*Baghdad ; ǧiurǧi-*	me , Bagdad ; della
قبارطاى	*standà Kabàrtay ,*	Giorgia Cabarda ,
اژدرهان تفليس	*Aǯderhàn , Tiflis,*	Astraean ; Tiflis ,
اخسقه	*Achyska ;*	Akacike ; dell'Ara-
عربستانده	*Ârabistandà*	bia Haura , Basora ,
حورا بصره	*Hàvra , Bàsra ,*	Rabba , Calajate ,
رحبه قلهات	*Rahbè , Kalahàt ,*	Tsur , Fartach ,
صور فرتك عدن	*Sur, Fertek,Âdèn ,*	Aden , Mocha,Cu-
مخا بويت شريف	*Mùcha,Bujùtu šerif,*	bitsarif , Gidda ,
جدّه مدينه	*Gidde, Medine ,*	Medina , Mecca ;
مكّه عجمستانده	*Mèkke;Âǯemistan-*	della Persia Erivan,
روان وان	*dà Revàn , Van ,*	Van , Gilan , Mo-
كيلان موصل	*ǧilàn , Musul ,*	sul , Ispahan , Es-
اصفهان	*Ysfahàn ,*	karmocra , Goure-
عسكرمكرم	*Âskerùmùkrèm ,*	jan , Sistan Kanda-
جرجان سيستان	*ǧiurǧiàn , Sistàn ,*	har , Langor,Alun-
قندهار لنكور	*Kandahàr,Lenǧiur ,*	kan, Mastich , Ma-
اروكه مستيج	*Erükkè , Mastyh ,*	keram ; della Si-
مكران سبيريادة	*Mekràn;Sibirijadà,*	beria Jakud , Sa-
ياقود سموى	*Jakud , Samoj ,*	moj ; della Sog-
ماوراء النهرده	*Maveràin-nehrede*	diana Munkis-
		chlak ,

منغشلاق	*Manghyšlàk* ,	chlak , Samarkand,
سمرقند	*Semerkànd* ,	Buchara ; della In-
بخارا هندده	*Buchàra* ; *Hinddè*	dia Surate , Delli ,
صورت دلى	*Surèt* , *Delì* ,	Cambaja , Aman-
كمپايد	*kempajèd* ,	dabat , Mangaloor
احمدآباد	*Ahmèdabad* ,	Masulipatan , Pat-
مانقالور	*Mankalùr* ,	tena , Sirinagar ,
ماسولپاتان	*Masulipatàn* ,	Bisnagar, Dultabat,
پتنه سرنكر	*Pètene* , *Serenğèr* ,	Taxapoer , Cache-
پسنباغار	*Pisnaghàr* ,	mire , Tata , Atok,
دولتاباد	*Devlètabad* ,	Becaner; della Chi-
شاپور كشمير	*šapùr* , *kešmìr* ,	na Pekin , Nankin,
تته اتوخ	*Tàta* , *Atùch* ,	Canton ; della Co-
بيكانر چينده	*Biğanèr* ; *ċindè*	chinchina Aracan ,
پكين نانكى	*Pekìn* , *Nankì* ,	Malacca , Campo-
قنطون قوكينكينهده	*Kantòn* ; *Kokinkì-*	dia , Siam , Pegu ,
ارقان	*nada Arakàn* ,	Ava ; e della Afri-
ملاقه قمپوديا	*Màlaka Kampòdija*,	ca Cairo , Suez ,
سيام پغو اوا	*Sijàm*, *Peghù*, *Àva*,	Alessandria, Roset-
و مغربده	*ve Maghrybde*	to , Barca , Bonan-
مصر سويس	*Mysr* , *Süvejis* ,	drea , Tripoli , Tu-

nesi,

اسكندريه رشيد	*Isḱendèrije, Rašid,*	nesi, Tebessa, Fez,
برقه بندريه	*Bàrḱa Bendèrije,*	Melilla, Algeri,
طرابلوس تونس	*Taràbulus, Tùnus*	Orano, Tremecen,
تبسّا فاس	*Tebèssa, Fes,*	e Costantina.
مليلا جزاير	*Melìla, ǧezàir,*	
اوران تلمسان	*Oràn, Telmesàn,*	
و قسطنطنيه‌در	*ve Kostantanijè dir.*	
آفرين بن سندن	*àferim, ben sendèn*	Bravo, voi mi
چوق حظ ايتدم	*ćiok hàzzetdim,*	avete dato gran
لكن سويله بكا	*laḱin söjlè ban-à*	piacere; ma ditemi
سنك ستّه	*senìn- sìtte*	siete stato mai in
بوغازينه هيچ	*boghazynà hić*	Gibilterra?
كتديكك وارمى	*ǧitdiǵin- vàrmy?*	
بلى كتديكم	*bèli, ǧitdiǵim*	Sì Signore, ci so-
وار	*var.*	no stato.
يا قناريه	*Ja Kànarija*	E nelle Isole Ca-
اطه‌لرينه	*adalarynà?*	narie?
اورايه‌ده كتديكم	*oràjada ǧitdiǵim*	Là ancora sono
وار	*var.*	stato.
اويله ايسه سن	*öjle ise sen*	Se è così voi sare-
مراكسده‌ده و	*Meraḱesedè, ve*	te stato anche in
		Ma-

يشيل بورونەدە كتمشسن	*Jeśil burunadà ģitmiśsin.*	Marocco, e anche in Capo Verde.
هاى هاى	*haj haj.*	Anzi.
ممالك سودان بورونددن اوزاقميدر	*Memalikì Sevdàn Jeśil burundan uzakmydyr?*	La Negrizia è lontana dal Capo Verde?
خير يشيل بورونە يقيندر	*Chajr, Jeśil burunà jakỳndyr.*	Non Signore, è vicina al Capo Verde.
يا نيل سودان	*ja Nìli Sevdàn?*	E il Fiume Senegal?
نيل سوداندە اورالقدەدر	*Nìli Sevdànda oralykdàdyr.*	Il Fiume Senegal ancora è in quei contorni.
سودانك معمور شهرلرى وارميدر	*Sevdanỳn-mamùr śehrlerì varmydyr?*	La Negrizia ha Città popolate?
واردر و اك معتبرى غوبر بيافرە بورنوى غاغو و	*vàrdyr, ve enmüteberì Ghùber, Bijafàra, Burnòj, Ghàgho, ve*	Le ha, e le più ragguardevoli sono Guber, Biafara, Borno, Gago, Gao-

کوغه‌در	*Köghadyr.*	Gaoga.
مغربده دخی سوداندن ماعدا غیری ولایتلر وارمیدر	*Màghribde dachì Sevdandàn ma-ada ghàjry vilajetlèr varmydyr?*	In Africa oltre la Negrizia vi sono altri paesi ancora?
واردرلکن اك معتبری حبش نوبه عدل غینه بلاد الجرید و بلاد البربردر	*vardyr, lakin enmüʿteberì Habèś, Nübe, Adèl, Ghinè, Biladül-ğerid, ve Biladül- berberdir.*	Vi sono, ma le rinomate si riducono in sei paesi, che sono l' Etiopia, la Nubia, l' Adel, la Guinea, il Biledulgerid, e la Barbaria.
دنکاله نوبه‌ده‌میدر	*Dengialè Nübedèmidir?*	La Città di Dongola sta in Nubia?
بلی نوبه‌ده در	*beli Nübedèdir?*	Sì Signore, sta in Nubia.
ای بنین	*ej Benin?*	E Benin?
بنین غینه‌یه یقیندر	*Benin Ghinejè jakyndyr.*	Benin sta nelle vicinanze della Guinea.

E lo

ای باب مندب	*ej Babu miindib*	È lo stretto detto
دیدکلری بوغاز	*dedilkleri boghàz*	Babel-Mandel che
نرەنك	*nèrenin-*	stretto è?
بوغازیدر	*boghazydyr?*	
سویس دکزینك	*Siivejis den-izinin-*	È lo stretto del
بوغازیدر	*boghazydyr.*	Mar Rosso.
سویس دکزی	*Siivejis den-izi*	Il Mar Rosso è un
چوق فورطنەلو	*ćiok furtunaly*	Mare molto tempe-
دکزمیدر	*den-izmidir?*	stoso?
خیر قرە دکزك	*chajr. Karà den-izin-*	Non Signore. Le
و بحر حززك	*ve Bàhri hazazyn-*	tempeste di questo
و وندیك	*ve Vènedikk*	Mare sono un nien-
کورفزینك و	*körfezinin-, ve*	te riguardo a quelle,
بحر بالطقك	*Bàhri baltykyn-,*	che accadono nel
و هرمز	*ve Hiirmuz*	Mar Negro, nel
کورفزینك و	*körfezinin-, ve*	Mar Caspio, nel
بنکالە کورفزینك	*Bengalè körfezinin-,*	Mar Adriatico, nel
و قورە کورفزینك	*ve Kurrà körfezinin-*	Mar Baltico, e nel
فورطنەلرینە	*furtunalarynà*	Golfo di Persia, di
باقنجە بونك	*bakyngia bunùn-*	Bengala, e di Corea.
فورطنەسی بر شی	*furtunasy bir šej*	

E il

دكل	*degil.*	
اى قورة كورفزى	*ej Kurra körfezi*	E il Golfo di Corea
نره ده در	*nerededir ?*	dov' è ?
قورة كورفزى	*Kurra körfezi*	Il Golfo di Corea è
ياپونه يقيندر	*Japunà jakyndyr .*	vicino al Giappone.
اى بر ادم ياپوندن	*ej bir adam Japun-*	E bene una perso-
فورموزه	*dàn Formozà ,*	na quando volesse,
فورموزدن	*Formozdàn*	potrebbe andare da
فليپينه فليپيندن	*Filipinè, Filipindèn*	Giappone a Formo-
مندناوه مندناودن	*Mindanavà , Min-*	sa , da Formosa al-
ملوكه	*danavdàn Mülükè,*	le Filippine , dalle
ملوكدن	*Mülükdèn .*	Filippine a Minda-
پاراغوا	*Paraghuvà ,*	na , da Mindana
پاراغوادن	*Paraghuvadàn*	alle Molucche ,
بورنويه بورنودن	*Burnojà, Burnodàn*	dalle Molucche a
سماتره يه	*Sumàtrajà ,*	Paragoja , da Para-
سماتره دن	*Sumàtradan*	goja à Borneo , da
سيلانه سيلاندن	*Sejlanà, Sejlandàn ,*	Borneo à Sumatra ,
و قمر	*ve Kumèr*	da Sumatra a Cei-
بورنندن مالديو	*burnundan Maldiv*	lan , da Ceilan , e
اطه لرينه كتمك	*adalaryna gitmek*	Capo Comorin alle

Iso-

استسه اولورمى	*istesè olùrmu?*	Isole Maldive?
اولوز	*olur.*	Potrebbe.
بشنجى مكالمة	*Beśingi mükkaleme*	DIALOGO V.
دوست ايله دوست	*dost yla dost*	tra due amici.
اراسندهدر	*arasyndadyr.*	
صباحكز خير	*Sabahyn-yz chajr*	Buon giorno Si-
اولسون	*olsùn*	gnore.
عاقبتكز خير	*akybetin-iz chajr*	Buon giorno.
اولسون	*olsùn.*	
نه يپايورسن	*ne japàjorsyn,*	Come state, cosa
ايومسن	*ejimisin, chòśmu-*	fate?
خوشميسن	*sun?*	
نه يپايم دردم	*ne japajym derdim*	Cosa volete che io
چوق	*ćiok.*	faccia, se ho dei
		gran guai.
هيچ قساوت	*hić kasavèt*	Non vi attristate
ايتمه الله كريم	*ètme, Allàh kerim:*	affatto, Iddio è
ايشكى اللهه حواله	*iśin-i Allahà havale*	grande; mettete il
ايله و ان شاءالله	*ejlè, ve in śallah*	vostro affare nelle
بر كون سنكده	*bir ǵün senin-de*	mani di Dio; e
يوزك كولهجكدر	*jüzün ǵüleǵekdir.*	non dubitate, che
		un

un giorno coll' aju-
to di Dio voi anco-
ra sarete consolato.

بنده اويله اومارم لكن بقايورمكه كوندن كونه ارتيور دردم	*bènde öjlè umàrym, lakin bakàjorumki gündèn güne artàjor derdim.*	Io anche ho questa speranza, ma vedo che i miei guai vanno aumentandosi di giorno in giorno
هيچ يكيدن بر شى وارمى	*hić jen-idèn bir šej vàrmy?*	C' è qualche cosa di nuovo?
خير يكيدن بر شى يوق انجق بو انه كلنجه دايما جان ازلتيسى چكديكمدن بنده طاقت قالمدى	*chajr, jen-idèn bir šej jok, angiak bu ane ğelinğe dàima ğian eziltisi čekdiğimdèn bendè takat kàlmady.*	Non Signore, non c'è niente di nuovo, ma siccome fin' adesso sempre ho sofferto degli amareggiamenti di cuore, così non ho più lena.
سن بنم و بابامك و سلسلهمك نه اولديغنى پك ايو بلورسن بزى هيچ	*Sen benim, ve babamyn-, ve sinsilemin-ne oldughunù pek eji bilirsin, bizi hić*	Voi conoscete molto bene me, il mio padre, e la mia prosapia; con-

بوقدر خور باقمق	*bù kadar chor bàk-*	conviene vilipen-
جايزميدر	*mak ǧiäizmydyr ?*	dermi tanto ?
يوق جايز دكلدر	*jok ǧiäiz deǧildir;*	No, non convie-
لكن شمديلك	*làkin śimdililk*	ne; ma in oggi non
علمه وسلسلهيه	*ilmè, ve sinsilejè*	si conta più la na-
اعتبار ايتميورلر	*i*tibàr ètmejorlar,*	scita, e il sapere, ma
امّا اقچهيه	*amma ahčejè*	piuttosto il denaro.
اعتبار ايدهيورلر	*i*tibàr edèjorlar ;*	E così se voi aveste
و سنك اقچهك	*ve senin- ahčèn-*	del denaro, voi an-
اولسه سكا ده اعتبار	*olsà san-àda i*tibar*	cora sareste tenuto
ايدرلر ايدى لكن	*ederler idi, làkin*	per qualche cosa,
اقچهك	*ahčèn-*	ma siccome non
اولمديغندن	*olmadyghyndàn*	l'avete, così non
اوشته سنى بويلجنه	*iśtè seni böjleǧene*	siete stimato un
خور بقهيورلر	*chor bakàjorlar.*	punto.
اى بو دليلك	*ej bu delililk*	E questo non è
دكلمى	*deǧilmi?*	una pazzia?
البته دليلكدر	*èlbetde delililkdir,*	Certamente è una
امّا نه يپاجقسن	*àmma ne japaǧya-*	pazzia, ma cosa
الكدن بر	*ksyn, elin-dèn bir*	potete fare. Se voi
شئ كلورمى اكر	*śej ǧelirmi. èǧer*	aveste un appoggio

per

سنك بر ارقەك	*senin- bir arkàn-*	per certo non pati-
اولیدی البتدە	*olàidy èlbetde*	reste tanto; ma il
بو قدر زحمت	*bù kadar zahmèt*	male è, che questo
چكمز ایدك لكن	*čekmèz idin- làkin*	ancora vi manca.
باق بلایه كه اودە	*bak belajàki òda*	
یوق	*jok.*	
چوغی بنی	*čioghu benì*	La mia capacità è
ایشكزار اولدیغم	*iškiizar oldughum*	incorsa in odio a
ایچون سومیور	*iciiin sèvmejor,*	molti, ma io non
لكن بنم كمسەیه	*lakin benim kimseje*	fo male a nessuno,
ضررم یوق	*zararym jok.*	onde abbia da me-
		ritare l' odio altrui.
عجایب سنك	*ağiaib senin-*	O bello! E che
بوندە قباحتك	*bundà kabahatyn-*	colpa avete voi in
نه سكا علمی	*ne. San-à ilmì*	questo. Iddio vi
الله ویرمشدر قو	*Allàh vermišdir; ko*	ha dato il sapere.
وارسونلر اللهه	*varsynlàr Allahà*	Dunque essi cosa
شكایت ایتسونلر	*šikajet etsinler;*	pretendono da voi;
سندن نه استرلر	*sendèn ne isterler.*	che vadano a con-
		tendere col Dona-
		tore.

Sì

بلى اويله‌در لكن	*bèli öjledir , làkin*	Sì Signore così è ,
هر هابلك بر	*her Habilin- bir*	ma ogni Abele de-
قابلى اولمالودر	*kabili olmalydyr .*	ve avere il suo Cai-
		no , che è à dire che
		la virtù è sempre
		perseguitata .

FAVOLE LATINE

raccolte da Marquardo Gudio , e tradotte in Turco dall' Autore per uso degli Studenti di questa Lingua .

اوّلكى مثل	*Evveilki mesel*	FAB. I.
بيمارى زغن	*Bimārii zaghàn .*	Milvus ægrotans .
بر زغن زياده	*bir zaghàn ziādè*	Multos quum men-
خسته و صاحب	*chastà ve sāhibi*	ses ægrotasset
فراش السوب	*firāš olùp*	Milvus ,
صاغلغندن	*saghlyghyndàn*	Nec jam videret es-
مأيوس اولدقده	*meejūs oldukda*	se vitæ spem
والده‌سندن استدعا	*vālidesinden istid-a*	suæ ;
ايتديكه جوامع و	*etdiki gevami-ii*	Matrem rogabat ,
معابده واروب	*me-abidè varyp*	sancta circumi-
صاغلغى ايچون	*saghlyghy iciiin*	ret loca ,
نيچه نذرلر ايده	*nicè nezirlèr ede .*	Et pro salute vota

 fa-

والدەسی دخی	*Vālidesì dachì*	faceret maxima .
ردّ جواب ایدون	*rèddi ǧevàb edip*	Faciam inquit fili ,
دیدیکه خاطرك	*dedikḱi chatryǹ-*	sed opem ne non
ایچون بن بو	*ićiün ben bu*	impetrem ,
خدمتی ادا	*chyzmetì edā̀*	Vehementer ve-
ایدرم لکن	*edèrim làḱin*	reor ; tu qui de-
قورقرمکه	*korkàrymḱi*	lubra omnia
زحمتم بوشه	*zahmetìm boša*	Vastando , cuncta
کیده زیرا سن حال	*ǧide ; zira sen hàli*	polluisti altaria ,
حیاتکده دائما	*hajatyn-dà dāimā*	Sacrificiis nullis
هر سجدەکاهی	*her seǧdeǵiahy*	parcens , nunc
برباد و جمیع	*berbad , ve ǧemi-i*	quid vis rogem ?
محرابلری آلوده	*mihrāblary ālūdè*	
و تلویث ایدر	*vu telvìs edèr*	
ایدك شمدی نه	*idin- , šindi ne*	
یوز ایله	*jüz ile*	
استرسنکه بن سنك	*istèrsinḱi ben senin-*	
ایچون شفا رجاسنه	*ićiün šifā reǧiāsynè*	
کیدم و بو رجا	*ǧidèm , ve bu reǧiā*	
دخی عندالله	*dachi indàllahi*	
مقبول و مستجاب	*makbūlu müsteǧiāb*	
اوله	*ola*	FAB.

ایکنجی مثل	*Ikingi Mesel*	FAB. II.
بیزاریٔ خرکوشان	*Bizārii charğiušàn*	Lepores vitæ
از زندکی	*oz zendeği.*	pertæsi.
اول کمسنه‌که کندو	*ol kimèsnekki ğendi*	Qui sustinere non
بلاسنی چکه‌مز	*belāsyny čekemez*	potest suum ma-
ایسه غیریلره	*ise, ghajrylarà*	lum,
نظر ایدوب انلردن	*nazàr edip onlardàn*	Alios inspiciat, &
صبر ایتمککلکی	*sabr etmekkliği*	discat toleran-
اوکرنمک ایچون	*öğrenmekk ičiün*	tiam.
تمثیلدر بر	*temsildir. Bir*	Aliquando in silvis
وقتده خرکوشلردن	*vaktdè charğiušler-*	strepitu magno
بر طایفه بر	*dèn bir taifà bir*	conciti
اورمان ایچنده	*orman ičinde*	Lepores clamant,
کشت وکذار ایدرلرکن	*ğešt ü ğüzar ederler-*	se propter assi-
برعظیم کورلدی	*ken bir azim ğürül-*	duos metus
ظهور ایدوب	*tü zuhūr edip*	Finire velle vitam.
اول سببله زیاده	*ol sebèble ziadè*	Sic quemdam ad
مشوش الحال	*mušеvvesül-hal*	lacum
اولدقلرنده خوف و	*olduklaryndà chàv-*	Venerunt, miseri
خشیتلرندن	*fü chašjetlerindèn*	quo se præcipi-
		tes

موت مرتبه‌سنه	*mevt mèrtebesine*	tes darent.
واروب تك بو	*varyp tek bu*	Adventu quorum
پروالردن بعيد	*pervalardan ba-id*	postquam ranæ
اولەلم ديو	*olalym dijü*	territæ
چاغرشرق	*ćiaghyryšaràk*	Virides in algas mi-
كريزان اوزره ايكن	*ģirīzān üzre iken*	serae fugientes
رهگذارلرنده	*rehģüzārlaryndà*	ruunt:
بر ابكير واقع اولوب	*bir abģīr vaky olup*	Heu, inquit unus,
كندولريني ايچنه	*ģendilerini ićinè*	sunt & alii, quos
القا ايتمك استيجك	*ilkà etmek istejiģek*	timor
بونلرك ورودندن	*bunlarin- vurudin-*	Vexat malorum,
ابكيرده اولان	*dèn abģīrdè olàn*	ferte vitam ut
غلوكان اكاه	*ghulkān aģāh*	cæteri.
اولدقلرنده	*olduklaryndà*	
حيران و هراسان	*hajrànü hirāsān*	
اولوب قچرق صو	*olup kaćiaràk su*	
اوزرنده اولان يشيل	*üzerinde olàn ješil*	
اوتلر ارالرينه	*otlar aralarynà*	
كيرمكه باشلديلر	*ģirmeģe bašladylar;*	
پس اولزمان مزبور	*pes òlzaman mezbur*	

خركوشلردن بريسى — *charğiušlerdèn birisì*
ديديكه بوراده — *dedilki bùrada*
دخى متمكن — *dachi mütemelkkìn*
اولنلر بلى — *olanlar belà*
قورقوسندن راحت — *korkusyndan rahàt*
دكللر ايمش امدى — *değiller imiš. Imdi*
بويله ايسه اى — *böjlè ise ej*
يولداشلر سز دخى — *jòldašlar siz dachi*
سايرلر كبى كندى — *sàirlar ğibi ğendi*
محللريكزده — *mahallerin-izdè*
بلالره صبر ايدوب — *belalarà sabr edip*
تعيّش ايديكز — *te-ajjüš edin-iz* ,
زيرا دنيا دار راحت — *zira dünjä dàri ra-*
ودار امن — *hàt ve dàri emn*
دكلدر بلكه دار — *değildir bèllki dàri*
افت و دار — *äfèt ve dàri*
بلى در — *belàdyr* .

اوچنجی مثل	*üčüngü mesel*	FAB. III.
یوپاتر ایله دیشی	*Jùpater ile diši*	Vulpis & Jupiter
دلکو مثلیدر	*tillki meselidir.*	
و بو مثل	*ve bu mesèl*	Naturam turpem
بد طبیعتی	*bet tabi-ati*	nulla fortuna ob-
هیچ بر منصب ستر	*hič bir mansup setr*	regit.
ایده مدیکن بیاندر	*edemediğin bejān-*	Humanam in spe-
یوپاتر دیشی	*dyr. Jupater diši*	ciem quum ver-
دلکونك بریسنی	*tillkinin- birisini*	tisset Jupiter
انسان شکلنه	*insàn šekline*	Vulpem, regali pel-
تشکیل ایدوب	*teškil edip*	lex ut sedit thro-
تخت عالیشاننه	*tachti ālīšanynà*	no,
وضع و تسکین	*vaz- u teskin*	Scarabeum vidit
ایتدکده بر کون	*etdikde bir ğün*	prorepentem ex
بر قره جعل	*bir karà ğiu-al*	angulo;
اوده نك بر	*odanyn bir*	Notamque ad præ-
کوشه سندن خروج	*köšesinden churūğ*	dam celeri prosi-
ایدوب دیوارلره	*edip duvarlarà*	luit gradu,
سورتنورکن اول	*sürtünürken ol*	Superi risere, ma-
وقت ملکه	*vakt melikèi*	gnus erubuit Pa-
		ter,

Re-

مذكوره يرندن	*mezkûrè jerindèn*	Repudiatam , tur-
صچرايوب عادت	*syćrajyp âdèti*	pemque pellicem
مألوفه سى اوزره	*meelûfesì üzre*	expulit ,
انى اولمغه	*anỳ avlamaghà*	His prosequutus :
واردقده جميع	*vardykdà ğemi-î*	Vive quo digna
دركاهنده اولان	*derğahyndà olan*	es modo ,
اوليالر كولوب	*evlialàr ğülüp*	Quæ nostris uti
تمسخر ايتدكلرى	*temaschar etdikleri*	meritis digne
سببيله يوپاتر	*sebebìle Jùpater*	non potes .
دخى اوتانوب	*dachi utanyp*	
عورت مزبوره يى	*âvrèti mezbureji*	
سن بنم ايولكلريمه	*sen benìm ejlikleri-*	
تنزل	*mè tenezzül*	
ايتميورسن وار	*ètmejorsun var*	
امدى سن سكا	*ìmdi sen san-a*	
لايق كورديككن	*lajyk ğördüğün-*	
وجه اوزره	*veğh üzre*	
كچين ديو قودى	*ğecìn dijü Kovdu .*	

دوردنجی مثل	*Dördünğün mesel.*	**FAB. IV.**
ارسلان ایله موش	*Aslan yla mūš*	**Leo, & Mus.**
مثلیدر	*meselidir.*	
بو مثل کندیدن	*bu mesel ğendinden*	Nequis minores
کبر و اصغر	*kühtèrü asghàr*	lædat, fabula
اولنلره رعایت	*olanlarà ri-āјet*	hæc monet.
ایدوب رنجیده	*edip renğidè*	Leone in Silva dor-
و دلکیر ایتمامك	*vü dilğir etmemek*	miente, rustici
ایچون نصح و	*içün nàshu*	Luxuriabant mu-
موعظه در	*mer-izà dyr.*	res, & unus ex
ارسلانك بریسی	*aslanyn- birisi*	iis
بر اورمان ایچنده	*bir orman içinde*	Super cubantem
نایم ایکن موش	*nāim iken muši*	casu quodam
دشتیلر شهوات	*deštiler šehvāti*	transiit.
نفسانیّه یه تابع	*nefsanijjejè tabi*	Expergefactus mi-
اولوب ایچلرندن	*olup içlerindèn*	serum Leo cele-
بری انسزین اول	*biri ànsyzyn ol*	ri impetu
خسپیده اولان	*chuspidè olan*	Arripuit; ille ve-
شیرك اوزرینه	*širin- üzerine*	niam sibi dari
صچرادی اولوقت	*syçrady. ol vakt*	rogat,
اسد دخی اویانوب	*esed dachi ujanyp*	Crimen fatetur
		pec-

بطش طبعيسنه	*bàtśi tabisinè*	peccatum impu-
بناءً انى	*binàen onù*	dentiæ.
محكم قاورادى	*mühkèm kavrady*;	Hoc Rex ulcisci
امّا اول موش	*àmma ol muś*	gloriosum non
دخى اول صوج	*dachi ol suć*	putans,
كندودن	*ǵendindèn*	Ignovit, & dimisit.
عقلسزلقدن و	*akylsyzlykdan ve*	Post paucos dies
بلا رويه ظاهر	*bilà rujetin zahir*	Leo dum vagatur
اولديغنى اعترافو	*oldughunù iʻtiràfü*	noctu, in fo-
اقرار ايدوب عفوو	*ikrar edip àfvu*	veam decidit.
مغفرت طلب	*maghfirèt taleb*	Captum ut se agno-
ايتدكده شير	*etdikde śiri*	vit laqueis, voce
نعره چاغيركير بوندن	*nachğirģir bundàn*	maxima
انتقام المسنى	*intikam almasyny*	Rugire cæpit; cu-
اولو شئ صايميوب	*ulù śej sàjmajyp*	jus immanem ad
موشك صوچنى	*muśùn- sućiunù*	sonum
بغشلدى و	*baghyślady*, *ve*	Mus subito occur-
ازادو اطلاق ايلدى	*azàdü itlàk ejledi*.	rens: non est
پس كونلرده بر	*Pes ģiünlerdè bir*	quod timeas, ait,
كون ارسلان كيجه	*ģiün aslàn ģeğe*	Beneficio magno
ايله كزر ايكن بر	*ile ģezer iken bir*	gratiam reddam

pa-

حفره‌يه دوشدى	*hufrejè düšdü ,*	parem .
و دامه	*ve damà*	Mox omnes artus ,
طوتلديغنى	*tutuldughunù*	artuum , & liga-
فهم ايدوب قتى	*fehm edip , katỳ*	mina
اواز ايله	*avaz yla*	Lustrare cæpit, co-
چاغرمغه	*ćiaghyrmagha*	gnitosque den-
باشلدى موش	*bašlady ; muš*	tibus
دخى انك بويله	*dachi anùn- böjle*	Nervos rodendo la-
مفرد سسنى	*müfrìd sesinì*	xat ingenia ar-
ايشتدكده سكردوب	*išitdikde , seģirdip*	tuum .
قورقمه سن بكا	*kòrkma sen ban-à*	Sic captum mus
فلان وقتده بر	*filan vaktde bir*	Leonem Silvis
عظيم ايلك	*azìm ejlìk*	reddidit .
ايتديكك ايچون	*etdiģin- ićiin .*	
شمدى بن دخى	*šindi ben dachi*	
سكا اويله مكافات	*san-à öjle müükafāt*	
اتسم كرك ديوب	*etsem ģerek dejìp*	
فى الحال دامك	*filhāl damỳn-*	
جمله دوكم و	*ģiünle düģiimü*	
باغلرينى يوقلمغه	*baghlerinì joklama-*	
باشلدى و	*gha bašlady ; ve*	

گومکه قولای اولان	*ǵevmeǵe kolaj olan*	
باغلری بولدقده	*baghlarỳ buldukda*	
دیشلریله کمروب	*dišlerì ile ǵemirìp*	
دوکملری کسدی	*düǵümleri kesdi ;*	
و بو طرز ایله اول	*ve bu tarz yla ol*	
سچان ارسلانی	*syčian Aslanỳ*	
قورتروب اورمانه	*kurtarỳp ormanà*	
تسلیم ایلدی	*teslim ejledi .*	
بشنجی مثل	*Bešinǵì mesel*	FAB. V.
بالته ایله ادم	*Balta ila adam*	Homo, & Ar-
مثلیدر	*meselidir .*	bores.
بو مثل کندی	*bu mesel ǵendi*	Pereunt, suis au-
دشمنلرینه	*düšmanlarynà*	xilium qui dant
عنایت و نصرت	*inajètü nusrèt*	hostibus.
ایدنلرك بی شبهه	*edenlerin- bi šübhe*	Facta bipenni qui-
هلاك و زایل	*helàkü zail*	dam ab arboribus
اولملرینی افاده	*olmalaryny ifade*	petit;
ایچون نصحو	*ičün nàshu*	Manubrium ut da-
پندر	*penddir .*	rent e ligno
بر ادم بر بالته	*bir adàm bir baltà*	quod foret
پیدا ایدوب	*pejda edip*	Firmum: jusserunt

om-

اغاجلره رجا
ايتدیکه اك قوی
اغاجدن بر صاب
اليويرەلر پس اول
درختلرك جملسی
بينلرنده
اتفاقله يبان
زيتوندن ويرلسون
ديو امر و فرمان
ايتديلر بعده
بالته‌نك صاحبی
دخی اول برکذاری
قبول ايدوب
بالته‌سنه اویدردقده
میشه‌لری و
سایر درختلری
بالته‌سی ايله قطع
ایتمکه باشلدی
اولوقت بلوط
اغاجی ديش بوداق
اغاجنه دیدیکه

aghağlarà reğia
etdilki en- havì
aghağdàn bir sap
alyvereler . Pes ol
dirachtlaryǹ- ğiiùn-
lesi bejnlerindè
ittifak ile jabàn
zejtininden verilsin
dijiì èmrü fermàn
etdiler ; ba•delu
baltanyǹ- sāhibì
dachì ol berğüzarỳ
kabūl edip
baltasynà ujdur-
dukdà meseleri ve
sair dirachtlerì
baltasy ila kat•
etmeğe baslady .
Olvakt pelit
aghağy dis budàk
aghağyna dedilki

omnes oleastrum dari. Accepit munus, aptans & manubrium Cæpit securi magna excidere robora. Dumque eligebat quæ vellet, sic Fraxino Dixisse fertur Quercus: merito cædimur.

اوشـــعـــه على	*iśtè âlel-*
الاستحقاق كـنـدو	*istihkàk ğendì*
نـادانـلـغـمـز	*nadanlyghymyz*
سـبـبـيـلـه قتل	*sebebìle katl*
اوليورز	*olùjoruz.*

LE MEDESIME TRADOTTE IN TURCO VOLGARE.

اولکی مثل	*Evvellki mesel*
خسته چيلاق مثليدر	*Chastà ćiajlàk meselidir.*
بر چيلاق چوق خسته اولوب	*Bir ćiajlàk ćiok chastà olup*
صـاغـلـغـندن اميدنی	*saghlyghyndàn umudunù*
كسدكده اناسنه رجا ايتديكه	*kesdikdè anasynà reğia etdiki*
عبادتكاهلره واروب صاغلغی	*îbadetğahlarà varỳp saghly-*
ايچون چوق خيرلو نيتلر	*ghy ićiün ćiok chairlỳ nijetler*
ايـليه و اناسی دخی جواب	*ejleje, ve anasỳ dachi ğevab*
ويروب ديديكه خاطرك ايچون	*verìp dediki chatryn- ićiün*
بن بو خدمتی كـوررم لـكـن	*ben bu hyzmetì ğörürüm, lakin*
قورقرمـكـه زحمتم بـوشه	*korkàrymki zahmetìm bośù*
كيده زيـرا سـن صاغلغنده	*ğide, zìra sen saghlyghyndà*
دايما عبادتكاهلری محرابلريله	*dàima îbadetğahlary mihrabla-*
مـردارلر ايـدك شـمـدی	*ry ila murdarlar ydyn-, śindi*

ne

نه يوز ايله اسعرسن كه بن سنك
ايچون شفا رجاسنه وارەيم
و بو رجا دخی اللهك عندنده
مقبوله كچه

ايكنجی مثل

طوشانلر عمرلرندن بزوب
اولمی ارتكاب ايلدكلرينك
مثليدر

هر كيمكه كندو دردينی
چكه مز ايسه اله نظر ايدوب
الدن صبر ايتمسنی اوكرنمك
ايچون تمثيلدر

بر وقت بر سوری طوشان بر
اورمان ايچنده كزر ايكن بر
بيوك كورلدی قوپوب اول
سببله غايت حركته كلدكلرنده
قورقولرندن
اولم مرتبه‌سنه واروب تك
بو قورقولردن امين اوله‌لم
ديو چاغرشرق قچر
ايكن يول اوستنده بر كوله

*ne jüz ile istèrsin ki ben senin-
içiün šifà reğiasyna varajym,
ve bu reğia dachi Allahyn- in-
dinde makbulà ğeçe.*

Ikinği mesel

*Tavšanlàr ômrlerindèn bezip
ölümü irtikiab ejlediklerinin-
meselidir.*

*Her kimki ğendi derdini
čekèmez ise elè nazar edip,
eldèn sabr etmesini öğrenmek
içiün temsildir.*

*bir vakt bir sürü tavšàn bir
orman içinde ğezer iken bir
böjük ğürültü kopup ol
sebeb ile ghàjet harekètè ğel-
diklerinde korkularyndàn
ölüm mertebesine varyp tek
bu korkulardàn emin olalym
dijü čiaghyryšaràk kačiar
iken jol üstünde bir ğölè
rast*

راست کلوب کندولرینی ایچنه
اتمق استدیلر و اول کولده
اولان قربغهلر بونلرك
کوله اتلدقلرینی کوروب
قورقولرندن قچدیلر و
صو اوزرنده اولان یشیل اوتلر
ارالرینه کیرمکه باشلدیلر
و اول زمان اول طوشانلردن
بریسی دیدیکه بوراده بونلر
دخی قورقودن امین دکللر
ایمش امدی بویله ایسه ای
یولداشلر سز دخی اله باقوب
ال نیجه کچنورسه سزده اویله
کچینکز

اوچنجی مثل

یوپاتر ایله دیشی دلکو مثلیدر
و بو مثل بد طبیعتك .
دکشلمسنه هیچ بر منصب
کفایت ایتمدیکنی بیان ایدر
یوپاتر بر دیشی دلکویی انسان
شکلنه قویوب تختنه

rast ǵelip ǵendilerini ićinè atmak istediler. Ve ol ǵöldè olàn kurbaghylàr bunlaryn-ǵölè atyldyklaryny ǵöriip korkularyndan kaćdylar; ve su iizerinde olàn ješil otlar aralarynà ǵirmeǵe bašladylar: ve ol zaman ol tavšanlardàn birisi dedikki bùrada bunlar dachi korkudàn emin deǵiller imis; imdi böjlè ise ej joldašlar siz dachi ele bakyp, el niǵe ǵećinirse sizde öjlè ǵećinin-iz.

iićiinǵiii mesel

Jùpater ile diši tilki meselidir ve bu mesel bet tabi-atyn-deǵišilmesinè hić bir mansup kifajèt etmèdiǵini bejan eder. Jùpater bir diši tilkiji insàn šeklinè kojup tachtynà

 otùrt-

اوتورتدقده برکون بر سیاه
حمّام بوجکی اوده‌نك بر
کوشه‌سندن چقوب دیوارلره
سورتنورکن اول انسان شکلنه
کیرن دیشی دلکو یرندن
صچرایوب انی عادتی اوزره
اولمغه واردی و اطرافنده
اولان اولیالرك جمله‌سی
کولوب مسخره ایتدکلری
سببیله یوپاتر دخی اوتانوب
اول عورتی سن بنم ایولکلریمه
تنزّل ایتمیورسن وار امدی
سن سکا لایق کوردیکك اوزره
کچن دیو قودی

دوردنجی مثل

ارسلان ایله سچان مثلیدر
بو مثل کندیدن ادنا
اولانلره رعایت ایدوب
خاطرلرینه طوقنمامق
ایچون تنبیهدر
ارسلانك بریسی بر اورمان

oturtdukdà bir ġün bir sijàh hammam böġeġi odanyn- bir kösesinden ċykyp duvarlara sürtünür iken ol insan seklline ġirèn disi tillli jerindèn suċrajyp onu âdeti üzre avlamaghà vardy; ve etrafynda olàn evlialaryn- ġümlesi ġülüp maskarà etdiklleri sebebiile Jupater dachi utanyp ol âvreti sen benim ejiliklerimè tenezzül ètmejorsun var imdi sen san-a lajyk gördüġün- üzre ġeċin dijü kovdu.

Dördünġü mesel

Aslàn yla syċiàn meselidir.

bu mesèl ġendinden ednà olanlarà ri-âjèt edip chatyrlarynà dokunmamak iċiün tenbihdir.

Aslanyn- birisi bir orman iċinde

ایچنده اویور ایکن یبان	*ićinde ujur iken jaban*
سچانلری چفتلشوب	*syćianlarỳ ćiftlešip*
ایچلرندن بری انسزین اول	*ićlerindèn birì ànsyzyn ol*
یتان ارسلانك اوزرینه	*jatan aslanyn- üzerinè*
صچرادی اولوقت ارسلان دخی	*syćradỳ . Ol vakt aslan dachì*
اویانوب انی محکم قاورادی	*ujanyp any mühkèm kavradỳ;*
امّا اول سچان دخی اول صوچ	*àmma ol syćian dachì ol suć*
کندو عقلسزلغندن ظهور	*ǵendi akylsyzlyghyndàn zuhùr*
ایلدیکنی اقرار ایدوب امان	*ejlediǵinì ikrar edip amàn*
دیدی و ارسلان اندن انتقام	*dedi ; ve aslàn andàn intykam*
المسنی کندو شاننه لایق	*àlmasyny ǵendi šanyna lajyk*
کورمیوب سچانك صوچنی	*ǵörmejip syćianyn- sućunu*
بغشلدی لکن کونلرده	*baghyšladỳ . Làkin ǵünlerde ,*
برکون ارسلان کیجه ایله	*bir ǵün aslàn ǵeǵe ile*
کزر ایکن برچقوره دوشدی	*ǵezer iken bir ćiukurà düšdü ,*
و دوزاغه طوتلدیغنی	*ve tuzaghà tutuldughunù*
دویوب قتی اواز ایله چاغرمغه	*dujùp katy avaz yla ćiaghyr-*
باشلدی سچان دخی	*magha bašlady : Syćian dachì*
انك بویله مفرد سسنی	*anyn- böjlè mufrit sesinì*
الدقده سکردوب قورقمه	*aldykda seǵirdip kòrkma*
سن بکا فلان وقتده بر بیوك	*sen ban-à filan vaktde bir böjük*

ايلك ايتديككك ايچون بن	ejlik etdig̃in- ićiün ben
دخى سكا اويله ايلك ايتسم	dachi san-à öjle ejlik etsem
كرك ديو في الحال دوزاغك	g̃erek dijü fil hal tuzaghyn-
جمله باغلرينى يوقلمغه	g̃iünle baghlaryny joklama-
باشلدى و كومكه قولاى	gha baślady; ve g̃evmeg̃e kolaj
اولان باغلرى بولدقده ديشلرى	olan baghlary buldukdà diśleri
ايله كمروب دوكملرى كسدى	ile g̃emirip düg̃iümleri kesdi,
و بويلجنه اول سچان ارسلانى	ve böjleg̃enè ol syćian aslany
قورتروب اورمانه تسليم ايلدى	kurtaryp ormanà teslim ejledi.

بشنجى مثل — Beśing̃i mesel

بالته ايله ادم مثليدر	Baltà ila Adàm meselidir.
بو مثل كندو دشمنلرينه	bu mesel g̃endi duśmanlaryna
امداد ويرن ادملرك	imdad veren adamlaryn-
شبهه‌سز هلاك اولملرينى	śübhesiz helak olmalaryny
بيان ايتمك ايچون تمثيلدر	bejān etmek ićiün temsildir.
بر ادم بر بالته پيدا ايدوب	bir adàm bir baltà pejda edip
اغاجلره رجا ايتديكه اكا اك	aghaćlarà reg̃ia etdiki an-à en-
قوى اغاجدن بر صاب اليويره‌لر	kavi aghaćdàn bir sap alyve-
و اول اغاجلرك جملسى	reler; ve ol aghaćlaryn- g̃iüm-
يبان زيتوننددن ويرلسون	lesi jaban zejtinindèn verilsin
ديو امر ايتديلر و بويلجنه	dijü emr etdiler; ve böjleg̃enè

ol

اول بالتهنك صاحبى اول	*ol baltanyn- sahaby ol*
بركذارى قبول ايدوت بالطه سنه	*bergüzary kabul edip baltasyna*
اويدردقده ميشه‌لرى و اولبر	*ujdurdukda mešeleri ve ol bir*
اغاجلرى بالطه‌سى ايله كسمكه	*aghağlary baltasy ila kesmeğe*
باشلدى اول اثناده پلوط	*bašlady . Ol esnade pelit*
اغاجى ديش بوداق اغاجنه	*aghağy diš budak aghağyna*
ديديكه اوشته بز تحقيق كندو	*dedikli ište biz tahkik ğendi*
نادانلغمز سببيله قتل	*nadanlyghymyz sebebi ile katl*
اوليورز	*olujoruz .*

IL FINE.

INDICE

DELLE MATERIE, PARTI, E CAPI DELLA GRAMATICA TURCA.

NOTA

di alcuni Caratteri, de' quali ci serviamo in quest' Opera per esprimere le parole Turche secondo la loro retta pronunziazione e suono. pag. 10

ALFABETO

Delle Lettere Turche. 11

PARTE I.

Dei Nomi. pag. 1

CAP. I. *Della Declinazione de' Nomi Sostantivi.* ivi

CAP. II. *Della Declinazione de' Nomi Adjettivi.* 8

CAP. III. *Delle diverse sorti di Nomi Adjettivi.* 12

CAP. IV. *Dei Nomi Derivativi.* 20

CAP. V. *Dei Comparativi, e Superlativi, e dei Nomi Composti.* 26

CAP. VI. *Dei Pronomi.* 28

PAR-

PARTE II.

	Dei Verbi.	57
CAP.I.	*Degli Accidenti del Verbo.*	*ivi*
CAP.II.	*Dei Verbi Derivati.*	66
CAP.III.	*Prima Conjugazione.*	77
CAP.IV.	*Seconda Conjugazione.*	112
CAP.V.	*Terza Conjugazione.*	138
CAP.VI.	*Quarta Conjugazione.*	163
CAP.VII.	*Quinta Conjugazione.*	182
CAP.VIII.	*Sesta Conjugazione.*	207
CAP.IX.	*Settima Conjugazione.*	230
CAP.X.	*Ottava Conjugazione.*	255
CAP.XI.	*Nona Conjugazione.*	282
CAP.XII.	*Decima Conjugazione.*	308
CAP.XIII.	*Undecima Conjugazione.*	334
CAP.XIV.	*Duodecima Conjugazione.*	359
CAP.XV.	*Delle Conjugazioni de' Verbi Passivi.*	384
CAP.XVI.	*Delle Conjugazioni de' Verbi Negativi.*	410
CAP.XVII.	*Conjugazione del Verbo Ausiliare, e Reciproco* اولورم *olurum come* وورورم *vururum.*	437
CAP.XVIII.	*Delle Conjugazioni de' Verbi Diffettivi.*	451

CAP.

CAP. XIX. *Osservazioni sopra le Voci del Modo Ottativo, e Subjuntiva semplice.* 491

PARTE III.

Degli Averbj, Preposizioni, Congiunzioni, e Interjezioni. 493

CAP. I. *Degli Adverbj.* ivi

CAP. II. *Delle Preposizioni.* 512

CAP. III. *Delle Congiunzioni.* 517

CAP. IV. *Delle Interjezioni.* 522

PARTE IV.

Della Costruzione, o sia Sintassi. 525

CAP. I. *Delle Concordanze.* ivi

CAP. II. *Della Costruzione de' Verbi Attivi.* 527

CAP. III. *Della Costruzione de' Verbi Passivi.* 534

CAP. IV. *Della Costruzione de' Verbi Neutri.* 538

CAP. V. *Della Costruzione de' Verbi Deponenti.* 543

CAP. VI. *Della Costruzione de' Verbi Cooperativi, e Transitivi.* 547

CAP. VII. *Della Costruzione de' Verbi Impersonali.* 548

CAP. VIII. *Delle Regole Comuni del luogo.* 550

CAP. IX. *Delle Regole comuni del tempo.* 551

CAP.

CAP.X. *Regole Comuni della Misura.* 554

CAP.XI. *Della Costruzione del Verbo Infinito.* 560

CAP.XII. *Della Costruzione del Verbo Impersonale* كرك *gerek.* 575

CAP.XIII. *Della Costruzione di alcuni Nomi Sostantivi.* 577

CAP.XIV. *Della Costruzione di varj Nomi Adjettivi.* 578

CAP.XV. *Della Costruzione di alcuni Adverbj.* 583

CAP.XVI. *Del Gerundio, e Supino.* 589

CAP.XVII. *Del Participio.* 591

CAP.XVIII. *Delle Preposizioni, Congiunzioni, e Interjezioni.* 599

CAP.XIX. *Varj Esempj per facilitare l' uso ai principianti di alcuni tempi straordinarj, che si trovano in questa Gramatica.* 606

CAP.XX. *Delle Figure Gramaticali, e della Particola Interrogativa* مى *mi.* 615

AGGIUNTA

di Regole, e Osservazioni dell' Autore intorno all' Ortografia, e Prosodia Turca. 621

§. *I.* *Osservazioni sopra l' Ortografia.* *ivi*

§. *II.* *Osservazioni sopra la Prosodia.* 654

DIA-

DIALOGHI

familiari in Turco, e in Italiano composti dall'Autore per uso degli studenti della Lingua Turca. 657

Dialogo I. Tra il Marito, e la Moglie. ivi

Dialogo II. Tra il Padre, e il Figlio. 663

Dialogo III. Tra lo Scolaro, e il Maestro. 669

Dialogo IV. Tra due Viaggiatori. 672

Dialogo V. Tra due Amici. 695

FAVOLE LATINE

Raccolte da Marquardo Gudio, e tradotte in Turco dall'Autore per uso degli Studenti di questa Lingua. 699

Fab. I. Milvus ægrotans. ibid.

Fab. II. Lepores vitæ pertæsi. 701

Fab. III. Vulpis, & Jupiter. 704

Fab. IV. Leo, & Mus. 706

Fab. V. Homo, & Arbores. 709

Le medesime Tradotte in Turco volgare. 711

IL FINE

ER-

		ERRORI	CORREZIONI
pag. 11	l. 9	Alb.	Abl.
12	l. 1	اكحلر	انجلر
18	l. 6	*altišàr*	*altyšàr*
18	l. 6	*sel*	*sei*
27	l. 8	تاز تمام	تاس تمام
68	l. 2	ſar fare	ſar dare
152	l. 8	لوزسهلر	اولورسهلر
185	l. 9	كوزمش	كورمش
209	l. 1	يوور	يورور

250 l. 17. dopo la parola Nom. si aggiunga اكانلر

384 l. 8 dopo la parola leggere si aggiunga Tutti i Verbi della prima e sesta Conjugazione che hanno nella penultima sillaba dell'Infinito le vocali و o او *o*, *u*, *ö*, *ü*, si tengono per Anomàli, essendo i loro Preteriti perfetti, più che perfetti in tutti i modi, fuorchè nel Subjuntivo di dovere, simili a quelli della quinta, e undecima Conjugazione, come da كومرم *ġömèrim*, كومدم *ġömdüm*; da سوررم *sürèrim*, سوردم *sürdüm*; da صويارم *sojàrim*, صويدم *sojdùm*; da دويارم *dujàrym* دويدم *dujdùm* &c.

ERRORI			CORREZIONI
459	l. 8	dopo la parola stato si aggiunga اولەرق *olaràk* essendo, coll'essere, per essere.	
463	l. 4	اولمامك	اولاممك
	l. 5	اولمامز	اولاممز
	l. 6	اولمامزك	اولاممزك
	l. 9	اولماكك	اولامكك
	l. 10	اولماكز	اولامكز
	l. 11	اولماكزك	اولامكزك
	l. 13	اولمالری	اولاملری
	l. 14	اولمالرینك	اولاملرینك
	l. 15	اولمباسی	اولامسی
	l. 16	اولماسنك	اولامسنك
464	l. 14	seconda	terza
466	l. 9	dopo la parola stato si aggiunga اولمیەرق *olmajaràk* non essendo, col non essere, per non essere.	
470	l. 19	dopo la parola avuto si aggiunga اولەرق *olaràk* essendoci, essendovi, o coll'esserci, esservi, o avendo coll'avere.	
476	l. 5	dopo la parola avuto si aggiunga اولمیەرق	

		ERRORI	CORREZIONI
		olmajaràk non essendoci, non essendovi, o col non esserci, col non esservi, o non avendo, col non avere.	
480	l. 8	dopo la parola successo si aggiunga اولهرق *olaràk* succedendo, col succedere	
489	l. 4	اولماسى	اولامسى
	l. 6	اولماسنك	اولامسنك
490	l. 4	dopo la parola fare si aggiunga اولميهرق *olmajaràk* non succedendo, col non succedere, o non potendosi fare, col non potersi fare	
494	l. 2	*Cristiàngia*	*Kristiàngia*
	l. 3	*Catolìkge*	*Katolìkge*
516	l. 11	*uzerindè*	*ŭzerindè*
527	l. 5	*Kardaśyn*	*Kardaśỳn-*
529	l. 14	cosa ?	casa ?
538	l. 10	ricco .	ricco ?
542	l. 2	dopo la parola Verbi si aggiunga della prima	
551	l. 15	Zabacche .	Zabacche ?
560	l. 6	piastre .	piastre ?
563	l. 20	de verbo	del verbo

ERRORI			CORREZIONI
573	l. 10. e 11	*gördüğüm*	*gördüğüm*
576	l. 15	*semèlì*	*sevmèlì*
578	l. 7	Christiani	Cristiani
585	l. 10	Advebj	Adverbj
586	l. 19	*sevmis*	*sevmiš*

590 l. 4 dopo la parola impervertirsi si aggiunga. Questo Gerundio fa alcuna volta anche le voci del Participio in ن *nun*, come شربك ايوسندن اولەرق بكا برز شراب كوندر *šarabyn- ejisinden olarak ban-à biraz,šarab gönder* mandami un poco di vino,ma che sia del migliore : كرەدە فلكك نقاط اربعۀصد ريەسى اولەرق دورت غيرى نقطە دخى واردر *küredè feleğin-nykàti erbe-ai sadrijesi olaràk dört ghàjri nokta dachì vardyr* , nella sfera vi sono quattro altri punti ancora , che sono li quattro principali punti del mondo .

591	l. 4	libro	libro ?

598 l. 6 dopo la parola andare &c. si aggiunga Questo Participio si usa alle volte anche come

ERRORI CORREZIONI

semplice Adjettivo, e allora si esplica in Italiano con questi e simili modi, come اوتره جق یر *oturağiak jer*, luogo da sedere: یازو یازه جق یر *jazy jazağiak jer*, luogo da scrivere; بر سویلشه جك زمانمز بله یوق *bir söjleșeğek zemanymyz bilè jok*, non abbiamo nemeno un pò di tempo per discorrere: بو سویلجك آدمدر *bu sevileğeğ adamdyr*, questo è un uomo amabile, o degno d'esser amato: بو ینه جك شیدر *bu jeneğek šejdir*, questa è cosa da mangiarsi cioè è commestibile.

614	l. 13	avanti la parola ینی si metta سز	
616	l. 7	stanza	stanza?
618	l. 20	difamerai	diffamerai
619	l. 10	*iunriundè*	*iunriun-dè*
624	l. 12	*suffà*	*soffà*
625	l. 20	dopo la parola *je* si aggiunga massime nelle parole puramente Turche	
630	l. 3	vecale	vocale
631	l. 2	سروی	سرو
	l. 3	سرویلك	سرولك

ERRORI		CORREZIONI
635	l. 11 dopo la parola *nun* si aggiunga massime quando s' incontrano nel Genitivo tre ك *Kief* insieme.	
636	l. 7 dopo la parola *evìn-in-* si aggiunga o secondo la moderna Ortografia اوينك *evinìn-*	
	l. 14 dopo la parola *evlerìn-in-* si metta o اولرينك *evlerinìn-*	
	l. 17 dopo la parola le sue case si aggiunga قاطولكلكنك *Katolikliğinin-* della tua Cattolicità in vece di قاطولكلككك:	
640	l. 2 ننه	نيه
	l. 16 *dellenìrim*	*dillenìrim*
644	l. 12 اورديعمز	اورديغمز
	l. 20 سوەجكيكك	سوەجكك
645	l. 1 دلليەجكيك	دلليەجكك
646	l. 17 modo	Modo
648	l. 1 *scvmemìz*	*sevmemìz*
649	l. 7 dopo la parola سومك si aggiunga o سومامك	
	l. 10 dopo la parola اكمق si aggiunga o اكمامق	

	ERRORI		CORREZIONI
	l. 16	سوهاسی	سومامسی
	l. 17	اکمماسی	اکمامسی
652	l. 10	*aldyghỳm*	*àldyghym*
	l. 11	*aldyghỳn-*	*àldyghyn-*
	l. 12	*aldyghỳ*	*àldyghy*
	l. 13	*aldyghymỳz*	*àldyghymyz*
	l. 14	*aldyghyn-ỳz*	*àldyghyn-yz*
	l. 15	*aldyklarỳ*	*àldyklary*
653	l. 2	بندنصره	بندنصكره
	l. 18	*istè*	*iśtè*

656 l. 21 dopo la parola monosillabe si aggiunga le quali a riserva di كوك *ğökl*, e di چوق *ćiok*, sempre si proferiscono come sono scritte.

661	l. 5	promesso	promesso?
663	l. 4	*istè*	*iśtè*
667	l. 8	سانلو	صانلو
670	l. 19	منطقه	منطقة
679	l. 13	se potessi andare	se io potessi anderei
685	l. 8	*gezèmedim*	*ğezèmedim*
	l. 20	*ğideğegim*	*ğideğeğim*

ERRORI			CORREZIONI
688	l. 4	akacike	Akalcike
704	l. 2	)	
	l. 8	)	
705	l. 9	) يوپاتر *Jùpater*	جوازمعبود *ğevaz*
713	l. 16	)	*maʿbud*
	l. 20	)	
714	l. 10	)	
)o(11)o(	l. 21	s	t